Romualdo Rodrigo, O. A. R.

KANONIZACIJOS PROCESO VADOVAS

INSTITUTUM HISTORICUM AUGUSTINIANORUM RECOLLECTORUM

KANONIZACIJOS PROCESO VADOVAS

Romualdo Rodrigo, O. A. R.
Romos Rotos ir Šventųjų bylų advokatas

KANONIZACIJOS PROCESO VADOVAS

Roma 1991
Šiauliai 2022

Institutum Historicum Augustinianorum Recollectorum

Originalas: *Manual para instruir los procesos de canonización*
Vertimas į italų kalbą: Maria Sara Figliuoli
Vertimas iš italų kalbos į lietuvių kalbą: ses. Asta Venskauskaitė ACJ

Bibliografinė informacija pateikiama
Lietuvos integralios bibliotekų
informacinės sistemos (LIBIS) portale ibiblioteka.lt

ISBN 978-9955-32-576-5

© VšĮ Šiaulių vyskupijos ekonomo tarnyba, 2022
© Leidykla *Lucilijus*, 2022
© 1991 Institutum Historicum Augustinianorum Recollectorum
Per ordinazioni rivolgersi a: Agostiniani Recolletti.
Via Sistina 11. 00187 – **ROMA**.
Tel. 488.11.73

Pratarmė itališkam leidimui

Vos tik paskelbus naujus įstatymus, kurie turi reguliuoti kanonizacijos bylas, pagausėjo konsultacijų apie tai, kaip vesti diecezinį procesą apie Dievo tarno gyvenimą ir dorybes arba kankinystę, taip pat apie jo užtarimui priskiriamą stebuklą. Postulatoriai matė poreikį paruošti praktinį vadovėlį, kuris atsakytų į Šventųjų skelbimo kongregacijai užduodamus klausimus ir taptų vadovu vyskupams, kanonizacijos bylų teisėjams ir vicepostulatoriams. Garsusis Luigi Lauri „Codex pro postulatoribus“*, kuris šimtą metų buvo naudojamas kaip praktinis vadovas bažnytiniuose tribunoluose, jau buvo pasenęs ir reikėjo jį pakeisti panašiu vadovėliu, pritaikytu prie naujojo teisyno.*

Atsiliepdami į vyskupų ir postulatorių prašymus, ėmėmės darbo. Mūsų, kaip bažnytinių tribunolų teisėjo ir kaip postulatoriaus bei advokato įvairiose šventųjų bylose, daugybės metų patirtis leido mums pateikti praktinio vadovo apie įvairius šventųjų bylų tyrimo procesus apmatus. 1987 m. postulatorių kolegijai Romoje pristatėme vadovą, išleistą ribotu tiražu asmeniniam naudojimui, ir pakvietėme visus prisidėti pataisymais ir pastabomis, kurie jiems atrodytų reikalingi, kad juos būtų galima įtraukti į patobulintą leidimą.

Vadovas buvo taip palankiai sutiktas, jog labai greitai išsibaigė jo tiražas. Daugybė žmonių mūsų prašė parengti kitą leidimą. Tai buvo nelengvas darbas, kadangi turėjome įtraukti daugybę pastabų, gautų pirmiausia iš postulatorių, be to, norėjome leidinyje pateikti naują priedą. Todėl šis leidimas italų kalba išleidžiamas pataisytas ir išplėstas. Jame ne tik aiškiau išdėstome kai kuriuos dalykus, bet ir pridėjome naują klausimyno istorinėms byloms pavyzdį, Šventųjų skelbimo kongregacijos Reglamentą ir bibliografines nuorodas. Be to, siekiant pagelbėti tiems, kas nemoka italų kalbos, pagrindinės formulės pateikiamos ir lotynų kalba.

Taip pat dviejuose prieduose skelbiame kanonus, kuriuos reikia taikyti kanonizacijos byloms, ir specifinius teisės reikalavimus, susijusius su šiomis bylomis. Abėcėlinė dalykinė rodyklė padės skaitytojui lengviau pasinaudoti šiuo vadovu.

Atlikdami šį darbą, turėjome galvoje ne tik specifines teisės nuorodas šventųjų byloms, bet ir bendrąsias 1983 m. Kanonų teisės kodekso normas bei Kongregacijos praktinę patirtį. Be to, pasinaudojome pasiūlymais asmenų, kurie yra sukaupę didelę patirtį šioje srityje, ir pastabomis, kurias surinkome po pirmosios šio vadovo laidos. Mūsų nuoširdus dėkingumas tepasiekia visus, kurie prisidėjo patarimais ir pastabomis, kad vadovo turinys būtų išsamesnis, geriau išdėstytas ir aiškesnis.

Ypač norime padėkoti Salamankos popiežiškojo universiteto Kanonų teisės fakulteto dekanui don Juan Sánchez y Sánchez už jo vertingą bendradarbiavimą ir už padrąsinimą atlikti šį darbą. Taip pat dėkojame Šventosios Šeimos tėvui Simeonui, O.C.D., ir tėvui Teodorui Zamalloa, O.SS.T.

Tikimės, kad šios nuolankios pastangos bus pagalba tiems, kurie turi veikti kurio nors Dievo tarno gyvenimo, dorybių ir šventumo garso arba kankinystės ar jo užtarimui priskiriamo stebuklo tyrimo byloje kaip tyrėjai, teisingumo saugotojai, notarai arba kaip postulatoriai. O labiausiai trokštame, kad šis darbas, atliktas tarnaujant Bažnyčiai, prisidėtų prie daugybės Dievo tarnų, kurių bylos jau yra arba bus užvestos, pagerbimo.

Roma, 1991 m. kovo 31 d., Viešpaties Prisikėlimo iškilmė

Br. Romualdo Rodrigo, O.A.R.

Šventųjų bylų advokatas ir postulatorius

Romualdo Rodrigo, O.A.R.
ROMOS Rotos ir Šventųjų bylų advokatas

KANONIZACIJOS PROCESO VADOVAS

Vertimas iš italų kalbos į lietuvių kalbą:
ses. Asta Venskauskaitė ACJ

Romualdo Rodrigo, O.A.R.
Avvocato della Rota e delle Cause dei Santi
MANUALE PER ISTRUIRE I PROCESSI DI CANONIZZAZIONE
© 1991 Institutum Historicum Augustianorum Recollectorum
Per ordinazioni rivolgersi a:
PP. Agostiniani Recollecti.
Via Sistina 11. 00187 – Roma
Telf. 488. 11. 73.
Litograf sri – TODI – Tel. (075) 8847093

Šiaulių vyskupo Eugenijaus Bartulio žodis knygos
„KANONIZACIJOS PROCESO VADOVAS“

skaitytojams

Dėkojame Dievui, kad pagaliau turime lietuvių kalba išleistą pirmąją knygą, labai reikalingą Dievo tarnų beatifikacijos ir kanonizacijos procesinėms byloms rengti.

Dėkojame Tėvui Miguel Miró Miró – Atnaujintųjų augustiniečių ordino (OAR) generaliniam priorui už nemokamai suteiktą leidimą spausdinti lietuvių kalba ir skelbti Šiaulių vyskupijos tinklalapyje kun. Romualdo

Rodrigo, O.A.R, knygą „Kanonizacijos proceso vadovas“ (originalas: 1991, publikuotas Institutum Historicum Augustinianorum Recollectorum).

Dėkojame knygos autoriui Romualdui Rodrigo, O.A.R, metodiškai ir išsamiai parengusiam šį praktinį vadovėlį, labai palengvinantį dirbančiųjų su beatifikacijos ir kanonizacijos procesinėmis bylomis darbą. Tai tikra Dievo dovana jiems!

Tepadeda šis praktinis vadovėlis visiems mums kryptingai dirbti reikšmingą darbą vardan Tėvynės Lietuvos ir visuotinės Bažnyčios!

Lietuvos šventumo garso sklaida priklauso nuo mūsų pačių – lietuvių. Tai turi tapti kiekvieno iš mūsų prioritetu. Labai gerai, kad mylime ir gerbiame kitų tautų šventuosius, palaimintuosius, Dievo tarnus. Bet užvis teisingiausia – mylėti mūsų Tėvynėje gimusiuosius, gyvenusiuosius ir šventumo garse iškeliavusiuosius į Amžinojo Tėvo namus ir su jais ne tik draugauti, bet ir susidraugauti. Dėmesingai įsiklausykime, ką apie tai yra pasakęs popiežius Pranciškus: „Pats didžiausias tikinčios tautos lobis – joje užaugę šventieji. Pats didžiausias šventųjų nuopelnas – vienybės ugdymas. Tai, kas buvo išsisklaidę ir išbarstyta, šventieji suburia į viena, padaro vieninga. Tokį pavyzdį mums davė Jėzus. Kurti vienybę – tai kiekvieno krikščionio pareiga. Jei kuriame vienybę, galime su pasitikėjimu žiūrėti į ateitį. Kas į ateitį žiūri su kartėliu ir skepticizmu – tas nesielgia krikščioniškai.“ (2017-08-08, bernardinai.lt) Kitą kartą Šventasis Tėvas kalbėjo: „Todėl linkiu jums ir sau pačiam, kad Viešpats mums duotų, dovanotų viltį būti šventais.“ (2017-06-21, Vatikano radijas)

Šventieji, išgirdę Viešpaties Jėzaus kvietimą „Būkite tokie tobuli, kaip jūsų dangiškasis Tėvas yra tobulas“ (Mt 5, 48), tapo šventaisiais. Dabar jie gali padėti mums tapti šventais. Draugaukime su jais. Ir skleiskime jų šventumo garsą *vox populi*, kad jie dar labiau galėtų pagelbėti mums, trokštantiems to, ką jie pasiekė.

Eugenijus Bartulis,
Šiaulių vyskupas

Šiauliai,
2022-ieji Viešpaties metai, kovo 19 diena – šv. Juozapo iškilmė

SUTRUMPINIMAI

Citatos kabutėse šiame veikale yra paimtos iš Šventųjų skelbimo kongregacijos *Taisyklių*, 1983, arba iš 1917 ir 1983 metų Kanonų teisės kodekso. Kanonai, pažymėti žvaigždute (*), nurodo į 1917 m. Kodeksą.

AAS	=	*Acta Apostolicae sedis.*
BEN. XIV	=	*De Servorum Dei Beatificatione et Beatorum Canonizatione*, ed. Prato 1839-1842.
can.	=	canonus
Div. Perf. Mag.	=	Apaštališkoji konstitucija *Divinus Perfectionis Magister*, 1983.01.25.
form.	=	forma, formuliaras
kan.	=	kanonas
m.p.	=	Motu proprio
Normae	=	*Normae servandae in inquisitionibus ab Episcopis faciendis in Causis Sanctorum*, 1983.02.07.
nr.	=	*Taisyklių* numeris
Taisyklės	=	Taisyklės, kurių reikia laikytis vyskupams, atliekant šventųjų bylų tyrimą, 1983.02.07.

ĮVADAS

Manome, kad prieš pradedant kanonizacijos bylų raidos amžių tėkmėje apžvalgą ir jų prigimties nagrinėjimą juridiniu požiūriu, būtų naudinga pateikti keletą minčių apie kanonizacijos, kaip Bažnyčios šventumo išraiškos, kaip paraginimo tikintiesiems ir kaip bendrystės bei vienybės tarp triumfuojančios ir keliaujančios Bažnyčios ženklo, dvasinę ir teologinę reikšmę.

I. KANONIZACIJOS VAIDMUO BAŽNYČIOJE

Kai užvedama nauja kanonizacijos byla, neretai girdime žmones užduodant tokius klausimus: „Koks tikslas vesti kanonizacijos procesą? Bažnyčioje jau ir taip per daug šventųjų. Kam skelbti naują šventąjį? Kam švaistyti tiek energijos ir pinigų? Dievo tarnui nereikia, kad būtų paskelbtas palaimintuoju ar šventuoju. Svarbu tik, kad jis yra danguje. Kanonizacija jam nepridės jokios garbės Dievo akivaizdoje.“

Nepaisant visų šių prieštaravimų, Bažnyčia, atsiliepdama į tikinčiųjų troškimą ir iniciatyvą, ir toliau kelia į altorių garbę tuos, kurie gyvenime pasižymėjo herojiškomis dorybėmis, ypač meile artimui, arba kurie aukščiausios meilės Kristui aktu laisva valia pasidavė kankinystei. Kokios priežastys skatina Bažnyčią vesti kanonizacijos bylas? Kokį vaidmenį turi tokios bylos šiuolaikiniame pasaulyje? Pabandysime trumpai atsakyti į šiuos

klausimus[1].

Mes visi, būdami Kristaus mokiniai, esame pašaukti į šventumą (*Mt* 5, 48) ir visi, įsūnyti per krikštą, tapome dieviškosios prigimties dalininkais. Todėl, jeigu išliekame draugystėje su Dievu, iš tiesų esame šventi. Visi geriame iš to paties šventumo šaltinio. Ontologine prasme nėra skirtumo tarp vidutinio krikščionio šventumo ir krikščionio, kuris praktikuoja dorybes herojiškai ir gyvena intymioje vienybėje su Kristumi, šventumo. Vis dėlto būna skirtingi vienybės su Kristumi laipsniai, augimo etapai, intensyvumas, kaip ir bet kurioje draugystėje. Šventumas – tai ne kas kita, kaip vienybė su Dievu. Kuo glaudesnė bus ta vienybė, tuo didesnis bus žmogaus šventumo laipsnis. Šventieji yra šventumo milžinai. Eilinis krikščionis, kuris nepasiekia intymios vienybės su Dievu, yra „mažas“ šventasis, „nykštukas“, kuris dar pakankamai neužaugo, neįveikė savo vidutiniškumo.

Bažnyčia, nuo pat pradžių suvokdama tų, kurie gyveno glaudžiai susivieniję su Dievu, o dabar džiaugiasi jo regėjimu danguje, užtarimo galią, siūlė tikintiesiems kaip gyvenimo sekant Kristumi pavyzdžius ir kaip užtarėjus prieš Dievą pirmiausia kankinius, kurie iš begalinės meilės Kristui paaukojo savo gyvybę gindami tikėjimą; vėliau išpažinėjus, kurie herojiškai praktikuodami dorybes buvo ištikimi Kristaus, visokio šventumo pavyzdžio ir šaltinio, sekėjai. Taip gimė kanonizacijos bylos, formaliai įsiterpiant Bažnyčiai, kuri tvarko tikinčiųjų pamaldumą ir paskelbia, remdamasi popiežiaus neklaidingumu, kad vienas ar kitas Dievo tarnas džiaugiasi dangiška garbe.

Tačiau reikia nepamiršti, kad ne visi Dievo tarnai, kurie savo gyvenime herojiškai praktikavo visas krikščioniškas dorybes ir kurie dabar danguje yra intymioje vienybėje su Dievu, Bažnyčios yra paskelbiami palaimintaisiais arba šventaisiais. Bėgant amžiams buvo ir dabar yra nesuskaičiuojama daugybė kankinių, nežinomų šventųjų, šeimų motinų, klauzūrinių vienuolių, pašvęstųjų brolių ir seserų, nuolankių darbininkų, nepagydomų ligonių, kurie, apvalyti kančios, pasiekė aukščiausią vienybės su Dievu laipsnį,

[1] Šia tema galima pasiskaityti: P. Molinari, S.I., *I santi e il loro culto* (*Collectanea Spiritualia*, 9). Roma, Pont. Univ. Gregoriana 1962.

bet niekada nebus iškelti į altorių garbę.

Beatifikacija arba kanonizacija visada iškelia aikštėn aukščiausią šventumą, labai glaudžią vienybę su Dievu. Vis dėlto nei kankinystė, nei herojiškas dorybių praktikavimas gyvenime negali pretenduoti ir nėra savaiminė prielaida beatifikacijai arba kanonizacijai.

Ne visada kandidatais į kanonizuotuosius parenkami labiausiai šventumu Dievo akyse pasižymėję asmenys. Ir tai galima paaiškinti. Kanonizacijos byla reikalauja nemažų lėšų, nuolatinio įsipareigojimo, o svarbiausia, pastangų ir atsidavimo, kurio gali prireikti daugybei metų. Visam tam reikia organizacijos, kuri gerokai viršija asmens pajėgumus. Tad aišku, kodėl paskelbiama palaimintaisiais ir šventaisiais daugiau vienuolių negu diecezinių kunigų ir daugiau diecezinių kunigų negu pasauliečių. Dėl to, kad kandidatais į kanonizuotuosius nepasiūlomi asmenys, kurie gyvendami pasaulyje be jokios abejonės pasiekė aukštą šventumo laipsnį Dievo akyse, nereikia kaltinti klerikalizmo ar išskirtinio palankumo tam tikrų asmenų kategorijoms, bet priskirti tai bažnytinės bendruomenės, kur gyveno Dievo tarnas, nerūpestingumui ir organizuotumo trūkumui. Laimei, pastaruoju metu galima pastebėti didesnį tikinčiųjų sąmoningumą šioje srityje. Kongregacijai yra pateikta nemažai pasauliečių kanonizacijos bylų, ir joms skiriamas ypatingas dėmesys, o esant vienodoms aplinkybėms, tokios bylos turi pirmenybę prieš kitas.

Antra vertus, čia nekalbame apie apdovanojimą žemėje už dorybes krikščionio, kuris buvo šventumo didvyris. Nei beatifikacija, nei kanonizacija negali padidinti palaimintojo arba šventojo šlovės, kuria jis džiaugiasi Dievo akivaizdoje, tačiau jos abi atlieka socialinį ir bažnytinį vaidmenį. Parenkant kandidatus į altorių garbę niekada nereikėtų pamiršti šio esminio beatifikacijos ir kanonizacijos tikslo.

Galutinis kanonizacijos objektas yra ne Dievo tarnai, bet tikintieji. Būtent jie yra kanonizacijos adresatai ir naudos gavėjai. Šventiesiems nėra jokio poreikio būti paskelbtiems šventaisiais. Tai tikintiesiems reikia, kad Bažnyčia nuolat pateiktų naujų šventumo pavyzdžių, padedančių jiems įvairiausiose gyvenimo situacijose interpretuoti Evangelijos žinią. Ir būtent šventieji yra tam tikru lai-

kotarpiu reikalingų šventumo formų pionieriai bei jas kuriantys prototipai. Naujai išgyvendami krikščionybę jie parodo, kad tam tikra gyvenimo ir veikimo forma suteikia galimybę atsiskleisti kaip žmogui ir kaip krikščioniui. Jie praktiškai parodo, kad net ir taip, tokiomis konkrečiomis aplinkos ir darbo sąlygomis, galima būti krikščionimis. Todėl Dievo tarną tuo labiau reikia kanonizuoti, kuo patrauklesnė ir labiau paskatinanti yra žinia, kurią jis gali pasiūlyti šiandieniniam pasauliui, ir kuo didesnis jo šventumo garsas, dėl kurio tikintieji jaučia paraginimą sekti jo pavyzdžiu.

Šventieji ne tik paskatina tikinčiuosius, bet taip pat prisideda, kad stiprėtų ir augtų triumfuojančios ir keliaujančios Bažnyčios vienybė. Jie yra šios mistinės vienybės išraiška, konkretus Bažnyčios gyvybingumo įrodymas, pašventinančio Šventosios Dvasios veikimo ženklas. Vatikano II susirinkimas tvirtina: „dangaus gyventojų atminimą gerbiame ne vien dėl jų pavyzdžio, bet dar labiau dėl to, kad jiems reiškiama broliška meilė stiprintų Dvasioje visos Bažnyčios vienybę (plg. Ef 4, 1-6). Mat kaip krikščioniškas žemės keleivių bendravimas mus labiau suartina su Kristumi, taip artimas ryšys su šventaisiais mus su juo sujungia. O iš jo, kaip iš Versmės ir Galvos, trykšta kiekviena malonė ir pačios Dievo tautos gyvybė.“ (LG 50)

Nuolat didėjantis kanonizacijos bylų skaičius mūsų dienomis, viena vertus, rodo Bažnyčios gyvybingumą, o antra vertus, tikinčiųjų šventumo troškimą, nes jie žavisi šventaisiais didvyriais ir juos gerbia, kartu ieškodami naujų gyvenimo modelių, kad galėtų iš jų semtis įkvėpimo susidūrę su sunkumais pasaulyje.

II. KANONIZACIJOS BYLOS BĖGANT AMŽIAMS

Bėgant amžiams, šventųjų bylos Bažnyčioje patyrė didžiulę evoliuciją tiek metodų, tiek vyresnybės, turinčios kompetenciją Dievo tarną paskelbti šventuoju, tiek prieš kanonizaciją einančio tyrimo pobūdžio atžvilgiu[2].

[2] Dėl beatifikacijos ir kanonizacijos bylų raidos istorinės apžvalgos, plg. HERTLING L. SI., *Canonization*, in *Diction. de Spirit.*, t. II, Paryžius 1953, col. 82;

Per pirmuosius tris amžius pakako akivaizdaus kankinystės fakto, kad Kristaus liudytojas būtų pradėtas garbinti. Bėgant laikui, pradėta reikalauti kankinystės fakto arba išpažinėjo gyvenimo ir stebuklų ištyrimo. Šis tyrimas pamažu darėsi vis griežtesnis, paremtas teise, o Viduramžiais buvo prieita iki to, kad buvo taikomas tikras teisminis procesas. Kiek vėliau pradėtas daryti skirtumas tarp beatifikacijos ir kanonizacijos pagal tai, ar Šventasis Sostas leidžia ribotą Dievo tarno kultą, ar jis privalomas visai Bažnyčiai.

Pateiksime trumpą šios evoliucijos santrauką. Baigiamojoje dalyje išdėstysime teisines normas, kurios reguliuoja šventųjų bylų tyrimą dabartiniu metu.

1. Kanonizacija iki V amžiaus

Kanonizacijos bylos kyla iš ankstyvosios Bažnyčios praktikos pagerbti kankinius, kurie paaukojo savo gyvybę už Kristų, ir laikyti kankinystę aukščiausia meilės išraiška, o kankinius – draugais ir galingais užtarėjais pas Dievą[3].

Kankinių kultas gimė spontaniškai, kaip tikinčiųjų entuziazmo ir pagarbos tiems, kuriuos jie laikė persekiojamos krikščionybės herojais, vaisius.

Paprastai Bažnyčios vyresnybė apsiribodavo tuo, kad pritardavo tokiam kultui. Tačiau vyskupai visuomet buvo budrūs, ypač stengdamiesi sutrukdyti, kad nebūtų pradėti gerbti kankiniai eretikai arba schizmatikai[4]. Jau Kartaginos susirinkime 411 m., siekiant išvengti piktnaudžiavimų šioje srityje, buvo paskelbtos

---

LÖW G., *Canonizzazione*, in *Enciclop. Catt.*, t. III, ed. Libreria Vaticana 1949, col. 571-607; TAS PATS, *Beatificazione*, *Ten pat*, col. 1096-1100; PIACENTINI E. OFM, *Il martirio nelle cause dei santi*, ed. Libreria Vaticana 1979, p. 105-129; CAGNA F. *De processu Canonizationis a primis saeculis usque ad codicem iuris canonici*, Roma 1940.

[3] Apie kankinių kultą pirmaisiais amžiais, plg. DELEHAYE H., *Les origines du culte de Martyrs*, 2 ed. Briuselis, Société Bollandistes, 1933, part. I, c. I-III, p. 1-99; RIGHETTI M., *Storia Liturgica*, II ed. Milano 1946; PIACENTINI E. op. cit. p. 105-111.

[4] DELEHAYE H. *Sanctus-Essai sur le culte des saints dans l'antiquité* (*Subsidia hagiographica*, 17) Briuselis 1927, p. 165.

taisyklės, kada galima rodyti pagarbą kankiniui[5].

Vietinės bažnyčios turėjo tam tikrus kankinių sąrašus, kur pažymėdavo jų vardus, kankinystės dieną ir palaidojimo vietą. Taip atsirado martirologai ir kalendoriai kankinystės metinėms švęsti. Bažnyčios viena kitai pranešdavo savo kankinių vardus, ir taip jų kultas plito tolyn nuo kankinystės vietos. Pamažu martirologai ir kalendoriai įgijo vis universalesnį pobūdį.

Paskelbus Konstantino taikos ediktą, kankinių kultas pasiekė nepaprastą spindesį. Tikintieji ir kunigai iškilmingai švęsdavo kankinystės metines: buvo skaitomos „passiones martyrum", atliekamos piligrimystės prie kankinio kapo, jo garbei aukojama Eucharistija. Kultas atskiram kankiniui buvo teikiamas nebe vienoje vietoje, bet išplito visoje Bažnyčioje[6].

Dėl kankinystės įrodymo nors ir negalime kalbėti apie kanoninį procesą griežtąja prasme, kaip jį suprantame dabar, bet tikrai buvo reikalaujama kankinystės aktų ištyrimo ir vietinės bažnyčios vyskupo sprendimo, nes nuo jo priklausė, ar leisti kultą. Jau knygoje *Liber Pontificalis* skaitome, kad popiežius Šventasis Klemensas (88-97) išleido dekretą, kuriuo pavedė septynis Romos Bažnyčios regionus septyniems Bažnyčios atstovams, kad kiekvienas savo regione rūpestingai ir kruopščiai ištyrinėtų kankinių žygdarbius.

Kankinių aktai buvo pamaldžiai saugomi ir uoliai skaitomi bažnyčioje. Vėliau kanonizacijai buvo pradėta reikalauti teisminio šių aktų ištyrimo, siekiant sužinoti kankinystės priežastį ir kankinių elgseną jos metu. Kitaip tariant, prieš leidžiant kultą turėjo būti išaiškinta, kad tironas nužudė *in odium fidei* (*iš neapykantos tikėjimui*) ir kad kankinys laisva valia prisiėmė mirtį iš meilės Kristui, kaip sakė šv. Augustinas: „Martyres non facit poena, sed causa" (Kankiniais padaro ne bausmė, bet paskata) (PL, 36, 340). Apie tokį tyrimo būdą randame šv. Grigaliaus Nysiečio (PG, 46, 954), Sozomeno (PG 67, 1114) ir šv. Augustino (PL 38, 1413) liudijimų.

---

[5] MANSI J. D., *Sacrorum Conciliorum nova et amplissima collectio*, Venecija, 1759-1798, III, 971.

[6] PIACENTINI, op. cit., p. 105-107.

2. Kanonizacija nuo V iki X amžiaus

Pasibaigus persekiojimams, kultas pradėtas teikti ir tiems, kurie pasižymėjo tvirtumu gindami tikėjimą, tai yra „išpažinėjams“, patyrusiems persekiojimus ir juos atlaikiusiems. Vėliau į kalendorius buvo pradėti įrašinėti ne tik „išpažinėjai“ pirmine šio žodžio reikšme, bet taip pat ir žmonės, kurie išgarsėjo savo apaštalavimo darbais, raštais arba savo dorybėmis. Monastinis ir eremitų gyvenimas nuolat praktikuojant dorybes yra laikomas nekruvina kankinyste. Išpažinėjams pirmieji kultą pradėjo teikti sirai IV amžiuje[7].

Išpažinėjų kanonizavimo procedūra negalėjo būti tokia pat kaip ankstyvosios Bažnyčios kankinių, kurių kankinystės liudininkas buvo tikinčiųjų bendruomenė. Dabar jau buvo kalbama ne apie vieną herojišką veiksmą, bet apie dorybių praktikavimą per visą gyvenimą, kartais visiškai nepažįstamą daugeliui bendruomenės narių. Todėl nuo VI amžiaus pradžios, prieš „pernešant“ arba „išaukštinant“ Dievo tarno – bažnyčios ar vienuolyno įsteigėjo arba garsaus tikėjimo gynėjo – palaikus, vyskupo arba vyskupijos ar provincijos sinodo akivaizdoje buvo perskaitoma jo biografija ir pranešimas apie jam priskiriamus stebuklus.

Tačiau negalime kalbėti apie tikrą išankstinį herojiško dorybių praktikavimo tyrimą, o tuo labiau apie teisminį procesą prieš kanonizacijos skelbimą, kaip buvo įtvirtinta vėlesniais amžiais. Nors iš tikrųjų šventumo garsas rėmėsi krikščioniškų dorybių praktikavimu, bažnytinės vyresnybės atliekamas tyrimas nebuvo tiesiogiai skirtas kritiškai išnagrinėti Dievo tarno herojišką dorybių praktikavimą, bet labiau įvertinti, ar egzistuoja šventumo garsas, patvirtintas gausiais stebuklais. „Vox populi“ (liaudies balso), piligrimysčių prie kapo, Dievo tarno padarytų stebuklų garso pakako, kad tas, kuris buvo laikomas šventu, sulauktų savo mirtingųjų palaikų „perkėlimo“ arba „išaukštinimo“. Tiek „perkėlimas“, tiek „išaukštinimas“, kurie duodavo pradžią Dievo tarno kultui, būdavo paskelbiami vyskupo arba vyskupijos ar

[7] Plg. HERTLING L. S.I., *Canonisation*, in *Diction. de Spirit.*, t. II, Paryžius 1953, col. 82.

provincijos sinodo dekretu[8].

Todėl nuo VI iki X amžiaus esminiai kanonizacijos proceso elementai buvo šie:

1. šventumo garso ir stebuklų arba kankinystės buvimas;

2. Dievo tarno biografijos, kurioje ypač atkreipiamas dėmesys į jam priskiriamus stebuklus, pristatymas vyskupui arba vyskupijos ar provincijos sinodui;

3. vyskupo arba sinodo suteikiamas kulto patvirtinimas.

Buvo įprasta, kad palaikų „perkėlime“ arba „išaukštinime“ dalyvauja kaimyniniai vyskupai, o vėliau, kad šventė būtų dar iškilmingesnė, pradėta kviesti ir popiežių[9]. Ta proga šventajam būdavo dedikuojama bažnyčia arba altorius ir būdavo paskiriama liturginė šventė, kuri buvo švenčiama Dievo tarno mirties arba kanonizacijos metinių dieną.

Popiežius dalyvaudavo ne kaip popiežiškasis autoritetas, bet kaip įžymus asmuo, dar labiau padidinantis kanonizacijos iškilmingumą. Todėl jo buvimas nekeisdavo kanonizacijos prigimties, nes ji būdavo priskiriama vietinės bažnytinės valdžios kompetencijai. Toks mokymas buvo patvirtintas ne viename Bažnyčios susirinkime. Vienas iš jų – garsusis Mainco susirinkimas 845 m., kuriame buvo uždraustas „perkėlimas“ be vyskupo arba sinodo leidimo[10].

3. Teisė kanonizuoti išimtinai priklauso popiežiui

Nuo XII a. pradžios, kai vis labiau paplito praktika kviesti popiežių į vietines kanonizacijas ir jo prašyti patvirtinti leidimą teikti Dievo tarnui kultą, kanonistai pradėjo skelbti nuomonę, kad tik popiežius gali kanonizuoti. Tuo įsitikinęs Aleksandras III 1171 arba 1172 m. laiške, parašytame Švedijos karaliui Kanutui I ir visai tautai, tarp kitų dalykų, turėdamas galvoje kandidatą į sostą vardu

---

[8] PIACENTINI E. op. cit., p. 110.

[9] Plg. LÖW G., *Canonizzazione*, in *Enciclopedia Cattolica*, t. III, col. 575.

[10] Mainco susirinkimas nustatė: *Deinceps corpora sanctorum de loco ad locum nullus praesumat transferre sine consilio principis vel episcoporum vel sanctae synodi licentia [Nuo šiol šventųjų palaikų niekas teneperkelia iš vietos į vietą nepasitaręs su vyresniaisiais arba be vyskupų ar Šventojo Sinodo leidimo]*: MANSI, op.cit., XIV, 75.

Erik, kuriam, nepaisant to, kad buvo nužudytas būdamas girtas, kai kurie žmonės teikė kultą kaip kankiniui, rašė: „Etiamsi signa et miracula per eum plurima fierent, non liceret pro sancto absque auctoritate Romanae Ecclesiae eum pubblice venerari"(Nors per jį įvyktų daug ženklų ir stebuklų, negalima jo garbinti kaip šventojo be Romos Bažnyčios autoriteto leidimo).

Laiško tekstas, kuris buvo skirtas konkrečiam atvejui, vėliau su nedideliais pakeitimais pateko į įvairius privačius dekretų rinkinius pavadinimu „Audivimus" (Girdėjome), nes tuo žodžiu prasidėjo Aleksandro III parašytasis tekstas, o popiežius Inocentas IV (1243) pavertė jį visuotiniu įstatymu įtraukdamas į savo veikalą *Apparatus super libros decretalium*.

Inocentas IV pirmasis pateikė kanonizacijos apibrėžimą, kuris sako: „canonice et regulariter statuere quod aliquis sanctus honoretur pro sancto" (kanoniškai ir pagal taisykles nustatyti, kad kuris nors šventasis būtų garbinamas kaip šventasis)[11]. Pagal Inocentą IV kanonizacija priklauso popiežiui: „tik popiežius gali kanonizuoti", nes šventasis pristatomas garbinti visiems tikintiesiems, ir tik popiežius turi valdžią visiems tikintiesiems[12].

Nepaisant šio bendrojo įstatymo, vyskupai ir toliau skelbė naujus šventuosius ir leido teikti kultą Dievo tarnams, mirusiems šventumo garse. Manoma, kad nuo 1243 m., kai kanonizacija buvo rezervuota popiežiui, iki 1588 m. vyskupai kanonizavo arba leido teikti kultą daugiau nei šešiems šimtams Dievo tarnų.

Sunku nustatyti tokių kanonizacijų pobūdį. Kai kurie kanonistai jas prilygina dabartinėms beatifikacijoms. Kiti jas laiko tikromis kanonizacijomis, tik skirtomis tam tikrai teritorijai.[13]

---

[11] INNOCENTIUS IV, in *Quinque libros Decretalium commentaria*, Venecija 1578, f. 188r.

[12] *Solus autem papa potest sanctos canonizare, quod ex eo apparet, qui cum constituatur omnibus fidelibus adorandum, et nulus omnibus praesit nisi papa, apparet quod solus papa hoc potest (Tik popiežius gali kanonizuoti šventuosius, kas paaiškėja iš to, kad jie paskiriami garbinti visiems tikintiesiems, o visiems vadovauja tik popiežius, tad tik popiežius tai gali).* Ten pat.

[13] Plg. HWERKUBG L. *Materiale per la storia del processo di canonizzazione*, in *Gregorianum*, 16 (1935), p. 183-185.

4. Nuo XII a. iki Urbono VIII

Nuo XII a., kai popiežiai vis dažniau dalyvaudavo kanonizacijose, Romos kurija pradėjo reikalauti kritiškesnio ir platesnio tyrimo.

Eugenijus III, prieš 1146 m. kovo 4 d. kanonizuodamas imperatorių Henriką, pasiuntė du delegatus kardinolus, kad surinktų informaciją apie minėtą Dievo tarną. Klemensas III (1187–1191) paskyrė popiežiškuosius legatus, kad atliktų tyrimą apie Bambergo vyskupo Otono (†1139) gyvenimą ir stebuklus ir kad jo vardu, „auctoritate freti apstolica“, jį iškilmingai kanonizuotų[14].

Nuo XII a. pabaigos kandidato į kanonizuotuosius gyvenimo ir stebuklų tyrimas vyko su liudininkų, kurie prisiekę duodavo parodymus, pagalba. XIII a. Šventasis Sostas suteikė kanonizacijos byloms didelį iškilmingumą, būdingą tikram teisminiam procesui. Net Grigalius IX, prieš 1228 m. kanonizuodamas Pranciškų Asyžietį, nurodė atlikti tyrimą, nors Pranciškus buvo jo draugas. Kitas procesas vyko šv. Antano Paduviečio kanonizacijoje 1234 m. ir taip pat visose popiežiškose XIII a. kanonizacijose. Kardinolas Henrikas da Susa, žinomas Ostijiečio vardu (†1272), savo komentaruose dekretams rašė, kad kanonizacijos procesas skyrėsi nuo kitų procesų tik didesniu griežtumu, kurio reikėjo laikytis dėl materijos prakilnumo[15].

Kad įvyktų kanonizacija, reikėjo atlikti griežtą tyrimą „de fide et excelentia vitae et miraculis“ (apie Dievo tarno tikėjimą, išskirtinį gyvenimą ir stebuklus), kuris įgijo tikro teisminio proceso formą. Buvo taikomos atsargumo priemonės, netgi griežtesnės negu kituose procesuose: buvo reikalaujama „iuramentum calumniae“ (priesaikos dėl šmeižto)[16]; liudytojų apklausų klausimynai buvo

---

[14] Plg. LÖW G., *Canonizzazione*, in *Enciclopedia Cattolica*, t. III, col. 589-82.

[15] HENRICUS DE SEGUSIO CARDINALIS HOSTIENSIS, in *Quinque Libros Decretalium Commentaria*, Venezia 1581, ad c. 52, X, *De testibus et Attestationibus*, II 20.

[16] Senovinėje teisėje buvo įvairių teisminės priesaikos rūšių, pavyzdžiui: *De veritate dicenda (Apie tiesos sakymą)*, kurios buvo reikalaujama iš liudytojų; priesaika *Malitiae (Piktavališkumo)*, kuria tas, kuris teikė prieštaravimą, prisiekdavo nedaryti to piktavališkai, trukdydamas teisingumui; priesaika *Calumniae (Šmeižto* arba *Vengti šmeižto)*, kurios buvo reikalaujama iš abiejų šalių. Šia priesaika šalys

parengiami popiežiškosios kurijos darbuotojų; procesą vedė popiežiaus pasiuntiniai arba Šventojo Sosto delegatai, paskirti įgaliojimu; proceso aktai turėjo būti įteikti popiežiškajai kurijai uždaryti dėžėje ir užantspauduoti.

Teisminis nagrinėjimas buvo pavestas popiežiškiems kapelionams ir kardinolui, kuris pranešdavo popiežiui apie tyrimo rezultatus. Vėliau šis nagrinėjimas buvo patikimas trims kardinolams, o nuo XIV amžiaus Rotos auditoriams, kurie nuo Inocento III (1198–1216) laikų buvo skiriami tam tikras bylas nagrinėti ir spręsti.

1588 m. Sikstas V įsteigia Apeigų kongregaciją, kad tarp kitų dalykų rūpintųsi ir šventųjų bylomis. Šios kongregacijos nurodymu suvienodinami kriterijai procesams ir patobulinamas bylų nagrinėjimo metodas, ypač Urbono VIII pontifikato metu.

5. Nuo Urbono VIII (1625) iki Motu proprio „Sanctitas Clarior“

Urbonas VIII padarė radikalias reformas beatifikacijos ir kanonizacijos bylose. Per savo ilgą pontifikatą jis paskelbė nemažai dekretų, kuriuos išleido 1642 m. 63 puslapių leidiniu[17].

---

prisiekdamos pažadėdavo nesiimti šmeižto, klastos ar apgaulės tam, kad laimėtų procesą arba diskredituotų priešininką. Bonifacas VIII priesaiką *Calumniae* padarė privalomą prokurorams dvasinėse bylose, taip pat ir kanonizacijos bylose (*Lib. VI, De Jur. Cal., c. Si de calumnia*, (II, 2, 4); Plg. *Juramentum*, in FERRARIS L., *Prompta Bibliotheca*, t. IV, Roma 1787, str. II, p. 469. 1917 m. Kanonų teisės kodeksas reikalavo iš postulatorių duoti *Iuramentum calumniae*, t. y. „prisieks sakyti tiesą per visą procesą ir jokiu atveju nenaudoti apgaulės“ (kan. 2037*). Naujojoje teisėje šventųjų bylose iš postulatorių nereikalaujama jokios priesaikos, tačiau jie pagal bendrąją tvarką ir toliau duoda šią priesaiką proceso pradžioje.

[17] *Urbani VIII Pont. O.M. Decreta servanda in canonizatione et beatificatione Sanctorum. Accedunt instructiones et declarationes quas Emi. et Rmi. S. R. E. Cardinales praesulesque Rmanae Curiae ad id muneris congregati ex eiusdem Pontificis mandato considerunt*, Romae a. 1642.

Pirmiausia dviem 1625 m. spalio 12 d. dekretais, kuriuos liepė paskelbti inkvizicijos kongregacijai, jis nutraukė neteisėtą kulto teikimą dar nekanonizuotiems Dievo tarnams. Egzistavimas tokio kulto, kuris nebūtų nuo neatmenamų laikų, tapo kliūtimi beatifikacijos bylai užvesti. 1634 m. liepos 5 d. brevėje „Caelestis Jerusalem Cives“[18] Urbonas VIII ne tik patvirtino inkvizicijos dekretus, bet dar pridėjo naujų taisyklių, pavyzdžiui, reikalavimą beatifikacijos ir kanonizacijos bylose atlikti teisminį tyrimą apie neleistino kulto nebuvimą. Neleistinu buvo laikomas kultas, kuris nebuvo nuo neatmenamų laikų arba kuris nebuvo prasidėjęs šimtu metų anksčiau, negu buvo paskelbta ši brevė, tai yra iki 1534 m. Buvo patvirtintos dvi bylų rūšys: a) „per viam non cultus“, kuriose šalia dorybių ir stebuklų reikėjo įrodyti kulto nebuvimą, ir b) „per viam cultus“, kuriose reikėjo įrodyti, kad Dievo tarnui kultas buvo teikiamas nuo neatmenamų laikų arba prasidėjo iki 1534 metų.

Vėlesniuose dekretuose buvo nustatytos bylos priėmimo Apeigų kongregacijoje, apaštalinių procesų vedimo ir tokių bylų nagrinėjimo šioje kongregacijoje taisyklės. Tarp kitų dalykų Urbonas VIII nustatė, kad prieš užvedant bylą būtų peržiūrėti visi Dievo tarno raštai ir patikrinta, ar juose nėra ko nors prieš tikėjimą ir dorą.

Jo įpėdiniai Aleksandras VII (1655–1667), Inocentas XI (1676–1689) ir Klemensas XII (1730–1740) įvedė keletą pakeitimų, kaip, pavyzdžiui, reikalavimą apklausti du liudytojus *ex officio*, reikalavimą liudytojų parodymus bei klausimynus sudėti į dėžutę, uždaryti ir užantspauduoti kiekvieno posėdžio pabaigoje ir t. t.

Kardinolas Prospero Lambertini, būsimasis popiežius Benediktas XIV (1740–1758), nusipelnė tuo, kad savo meistriškame veikale *De Servorum Dei Beatificatione et Beatorum Canonizatione* surinko ir pakomentavo visas iki to laiko egzistavusias teisines normas, ir šis teisynas buvo sutrauktas ir tvarkingai išdėstytas 1917 m. Kanonų teisės kodekse.

---

[18] *C.I.C. Fontes*, I, Roma 1923, p. 420 s.

6. Beatifikacijos institucija

Iki XV a. nebuvo kanoninės beatifikacijos institucijos. Dievo tarno žemiškųjų palaikų „perkėlimas“ arba „išaukštinimas“, ar jis būtų leistas vietos vyskupo ar vyskupijos arba provincijos sinodo, ar popiežiaus įsikišimu, turėjo tas pačias pasekmes. Šiais veiksmais buvo leidžiama Dievo tarnui teikti viešą kultą be jokių apribojimų, nors iš tikrųjų paprastai kultas likdavo apsiribojęs tuo regionu arba ta vienuoline šeima[19].

Beatifikacija dabartine juridine prasme, tai yra suprantama kaip leidimas teikti Dievo tarnui kultą apribojant jį vienu miestu arba regionu ar vienuoline šeima, atsirado XV amžiuje. Kad patenkintų kai kurių tikinčiųjų bendruomenių prašymus ir numatydami būsimą kanonizaciją, kuriai jau buvo surinkti visi įrodymai, popiežiai pradeda leisti kai kuriems dar nekanonizuotiems Dievo tarnams teikti kultą, nors ir su apribojimais.

Ilgainiui, pamačius, kad beatifikacija pasiekiama lengvai, atsiranda vis daugiau beatifikacijos prašymų. Pamažu beatifikacija, kuri buvo laikoma laikina privilegija, suteikta laukiant artėjančios kanonizacijos, tampa būtina sąlyga kanonizacijai.

Nuo XVII a. beatifikacija yra privalomas žingsnis siekiant kanonizacijos. Tik išimties atvejais einama tiesiogiai prie kanonizacijos, kaip, pavyzdžiui, šv. Karolio Boromiejaus atveju. Jis buvo kanonizuotas 1610 m. be prieš tai įvykusios beatifikacijos.

Beatifikacijos proga paprastai būdavo švenčiamos didelės iškilmės to regiono ar visos tautos, kuriai priklausė Dievo tarnas, bažnyčioje. Pirmoji beatifikacija, iškilmingai švęsta Vatikano bazilikoje, buvo šv. Pranciškaus Salezo beatifikacija 1662 m. sausio 8 d. Nuo tada visos beatifikacijos vyko toje bazilikoje. Tik 1981 m. popiežius Jonas Paulius II sulaužė šią ilgaamžę tradiciją, Maniloje paskelbdamas palaimintaisiais keturiolika Japonijos kankinių. Po to jis vadovavo daugybei kitų beatifikacijų įvairiose šalyse.

XVII a. beatifikacija buvo laikoma užbaigtu dalyku ir nebūtinai reikalavo po to einančios kanonizacijos, nors pati beatifikacija buvo būtina sąlyga kanonizacijai.

---

[19] Apie beatifikaciją istorijos tėkmėje, plg. VERAJA F., *La Beatificazione. Storia, problemi, prospettive*, Roma 1983.

Yra žinoma, kad iki XVII a. pradžios visos bylos buvo vadinamos kanonizacijos bylomis. Ir dar: „dubium“ (abejonė) dėl galutinio bylų tyrimo buvo formuluojama tokiais žodžiais: „si tuto procedi potest ad canonizationem“ (ar saugiai galima pereiti prie kanonizacijos). Tačiau iš tikrųjų buvo leidžiama tik beatifikacija. Kad būtų pasiekta kanonizacija, buvo reikalaujama dviejų stebuklų, įvykusių po beatifikacijos. Siekdamas išvengti sumaišties, Prospero Lambertini, generalinis tikėjimo saugotojas, kreipėsi į popiežių Klemensą XI, ir šis patvirtino praktiką nepereiti prie kanonizacijos, jeigu prieš tai neįvyko beatifikacija ir jeigu po jos nebuvo padaryti du stebuklai. Be to, kaip matysime toliau, šis popiežius patvarkė, kad Kongregacija, formuluodama abejonę „de tuto“, neminėtų žodžio „kanonizacija“. Ir iš tikrųjų, Giovanni Francesco Regis 1716 m. gegužės mėn. 24 d. beatifikacijos brevėje minėtas popiežius nenaudoja formulės „tuto procedi potest ad canonizationem“[20].

Beatifikacija buvo laikoma ne kaip neužbaigtas proceso etapas, bet kaip nepriklausomas nuo kanonizacijos procesas, savaime užbaigtas, tam tikra minikanonizacija. Pasiekus beatifikaciją, ieškovai nelabai rūpindavosi kanonizacija, todėl tik labai maža dalis paskelbtųjų palaimintaisiais iki XVII a. buvo kanonizuoti. Kanonizacija buvo laikoma tarsi nauja byla. Įvykus beatifikacijai, norint siekti kanonizacijos, buvo būtina prašyti bylos atnaujinimo.

7. 1917 m. kodeksas

Pagal 1917 m. Kodeksą prieš užvedant beatifikacijos ir kanonizacijos bylą tiek dieceziniam vyskupui, tiek Apeigų kongregacijai reikėjo atlikti kruopštų išankstinį tyrimą.

Vyskupas turėjo suieškoti Dievo tarno raštus ir atlikti du procesus: vieną apie šventumo garsą, gyvenimą ir dorybes bendrai arba kankinystę, o kitą apie kulto nebuvimą. Apeigų kongregacija, gavusi iš vyskupijos visą medžiagą, išnagrinėdavo Dievo tarno raštus ir patikrindavo bei aptardavo procesą apie gyvenimą ir dorybes, kad galėtų konstatuoti, ar byla turi tvirtą pamatą. Be to,

[20] BENEDICTUS XIV, t. I (Prati 1839), Lib. I, cap. XXV, nn. 12-13.

reikėdavo įsitikinti dėl kulto nebuvimo. Tik tada buvo užvedama byla ir prasidėdavo apaštaliniai procesai, kuriems Kongregacija siųsdavo specialias instrukcijas kartu su generalinio tikėjimo saugotojo paruoštais klausimynais.

Apaštalinis gyvenimo ir dorybių procesas „in specie“ būdavo beveik beprasmis, kadangi paprastai jau būdavo mirę kandidatą regėję liudytojai, ir net jeigu vienas kitas dar būdavo gyvas, jie jau būdavo davę parodymus ordinariniame procese.

Dar aiškiau apaštalinio proceso nereikalingumas pasimatydavo senosiose bylose, kai net ordinarinio proceso metu nebuvo įmanoma apklausti regėjusių liudytojų.

Tokioms dokumentais paremtoms byloms nagrinėti pagal šiuolaikinės istorijos kritikos metodus Pijus XI 1930 m. vasario 6 d. motu proprio *Già da qualche tempo*[21] Apeigų kongregacijoje įsteigė Istorijos sekciją. 1939 m. sausio 4 d. Kongregacija nustatė specialias normas senosioms byloms tirti[22]. Nuo to laiko tokiose bylose buvo panaikintas apaštalinis procesas apie gyvenimą ir dorybes „in specie“, tačiau jo ir toliau buvo reikalaujama kitose bylose.

8. „Sanctitas Clarior“

1969 m. kovo 19 d. Paulius VI motu proprio *Sanctitas Clarior*[23] nustatė, kad vietoje ordinarinių ir apaštalinių procesų, kurių reikalavo kanonų teisė, vyskupai, gavę Šventojo Sosto leidimą, gali užvesti kanonizacijos bylas ir pradėti pažintinį tyrimą.

Be abejo, tai buvo labai svarbi reforma, kuri gerokai pagreitino bylų eigą. Tačiau tai buvo tik pradžia didžiosios reformos, kurią įvykdė naujos teisinės normos, paskelbtos tą pačią dieną kaip naujasis Kanonų teisės kodeksas.

Antra vertus, paskelbus *Sanctitas Clarior*, Kongregacija buvo tiesiog užversta milžinišku darbo krūviu, kadangi norėdama duoti „nihil obstat“, kad vyskupai galėtų pradėti pažintinį procesą,

[21] AAS 22 (1930), p. 87-88.
[22] „*Normae servandae in construendis processibus ordinariis super causas historicas*“, AAS 31 (1939), p. 174-175.
[23] AAS 61 (1969), p. 149-153.

Kongregacija turėjo išnagrinėti visus vyskupų jiems atsiųstus dokumentus ir remdamasi tais dokumentais nuspręsti, ar byla turi tvirtą pamatą.

Prie to prisidėjo tai, kad postulatoriai, norėdami išvengti sudėtingos bylos vedimo procedūros, kai kurioms byloms, kurios jau laukė savo eilės Kongregacijoje, paprašė galimybės taikyti naująją *Sanctitas Clarior* teisę. Taip buvo pradėta daugybė pažintinių procesų, kurie iš esmės buvo tikri apaštaliniai procesai. Vienintelis skirtumas buvo tas, kad minėtuose pažintiniuose procesuose bylą užvesdavo ne Kongregacija, o diecezinis vyskupas.

Tačiau *Sanctitas Clarior* nenurodė jokio pakeitimo, kaip bylos turi būti tvarkomos Kongregacijoje, jas užvedus. Todėl ir toliau buvo reikalaujama radikalių pokyčių, kurie supaprastintų procedūras, pašalintų nereikalingus formalumus ir suteiktų didesnę svarbą tiesos ieškojimui tiek proceso metu, tiek įvertinant įrodymus pagal šiuolaikinius istorinės kritikos metodus, kaip jau pamažu buvo įtvirtinama istorinėse bylose.

Po ilgų tyrinėjimo metų ir įvairių įstatymo projektų buvo prieita prie naujų teisinių normų, apie kurias kalbėsime toliau.

III. NAUJASIS TEISYNAS APIE ŠVENTŲJŲ BYLAS

Naujasis teisynas, kalbantis apie šventųjų bylas, iš esmės yra išdėstytas 1983 m. sausio 23 d. apaštališkojoje konstitucijoje *Divinus Perfectionis Magister*[24] ir Šventųjų skelbimo kongregacijos 1983 m. vasario 7 d. paskelbtose „Taisyklėse, kurių reikia laikytis vyskupams, atliekant šventųjų bylų tyrimą“[25].

Reikia turėti galvoje, kad specifinės teisinės normos, kurias čia paminėjome, neapima visų taisyklių, kurios turi būti taikomos tokioms byloms. Kaip kituose specialiuose kanoniniuose procesuose, kuriuose šalia atitinkamų specifinių normų reikia atsižvelgti į

[24] AAS 75 (1983), p. 349-355.
[25] AAS 75 (1983) p. 396-404.

bendrąsias normas „de processibus“, taip ir kanonizacijos bylose, kaip nurodo kan. 1403, § 2, turi būti atsižvelgta į procesus reguliuojančias normas, kurios „pačia dalyko prigimtimi yra susijusios su šiomis bylomis“. Kitaip tariant, kai specifinėje teisėje trūksta kokios nors taisyklės, reikia remtis Kanonų teisės kodekso nustatytomis normomis procesams bendrai ir ginčo procesams (kan. 1400-1500 ir 1501-1655). Pavyzdžiui, specifinė teisė nieko nenurodo apie tai, kaip skiriami tribunolo nariai, kaip apklausti liudytojus ir kaip priimti dokumentinį įrodymą ir t. t. Tokiais atvejais reikia remtis bendrosiomis Kodekso normomis.

1. Diecezinis tyrimas kanonizacijos bylose

Pirmoji apaštališkosios konstitucijos *Divinus Perfectionis Magister* dalis kalba apie tyrimą, kurį savo vyskupijose turi atlikti vyskupai arba tie, kuriuos teisė jiems prilygina. Antrojoje dalyje kalbama apie Šventųjų skelbimo kongregaciją ir pagaliau trečiojoje nurodoma, kaip turi būti atliekami veiksmai joje.

Tos pačios Kongregacijos „Taisyklėse“ kalbama tik apie diecezinį tyrimą. Kadangi šis vadovas siekia būti pagalba tik tuose dalykuose, kurie susiję su kanonizacijos bylų vedimu diecezijose, apsiribosime tik šio proceso pirmojo etapo aptarimu, pradėdami nuo diecezinio tyrimo pobūdžio ir bruožų nagrinėjimo.

2. Diecezinio tyrimo pobūdis

Labai svarbu suvokti, ką turi galvoje *Div. Perf. Mag*. ir „Taisyklės“, kai kalba apie tyrimą, kurį turi atlikti vyskupai kanonizacijos bylose. Nuo šio tyrimo pobūdžio priklauso proceso eiga ir vertė, kurią reikia priskirti liudytojų ir dokumentiniams įrodymams, surinktiems šio tyrimo metu. Savaime suprantama, čia turime galvoje ne išankstinį, neformalų tyrimą, atliekamą iki bylos užvedimo, bet formalų tyrimą, kuris vyksta dalyvaujant vyskupui arba jo įgaliotiniui.

Taigi, tai nėra paprastas žurnalistinis tyrimas, kurio įrodymo vertė labiausiai priklauso nuo tyrimą atliekančiojo sąžiningumo. Tai taip pat nėra privatus tyrimas, siekiant įrodyti kokį nors teiginį, arba tyrimas, pavestas istorijos komisijai, kurios išvados negali savaime įgyti juridinės vertės. Bet tai yra tyrimas, atliekamas su tikro teisminio proceso, kurio aktai turi juridinę vertę, iškilmingumu.

Liudytojų parodymai, duoti prisiekus, ir tribunolui įteikti dokumentai ar ekspertizės, pripažinti notaro aktuarijaus, sudaro proceso aktus ir kaip tokie įgyja ypatingą vertę. Tai galioja bet kuriai bylos rūšiai. Net ir istorinėms byloms, kuriose negali būti su liudytojų pagalba įrodytas kulto buvimas nuo neatmenamų laikų arba herojiškos dorybės, reikia paskirti tribunolą, kad priimtų teismine forma istorijos komisijos, kurią būtinai reikia paskirti tokiais atvejais, surinktus dokumentus. Tribunolas ne tik apklausia keletą liudytojų apie šventumo garsą arba kulto buvimą nuo neatmenamų laikų, bet taip pat turi apklausti istorijos komisijos narius bei juridine forma priimti tos komisijos surinktą medžiagą. Taigi dokumentai virsta teisminiais aktais ir įgyja didesnį autentiškumo garantą, teisminio įrodymo vertę.

Nėra abejonės, kad diecezinis tyrimas kanonizacijos bylose turi būti vykdomas kaip tikras teisminis procesas. Juk Kodeksas kanonizacijos bylas pateikė VII knygos (*De processibus*) pirmojoje dalyje (*De iudiciis in genere*). O „Taisyklės“, nors ir nevartoja termino „procesas“, bet bendresnį terminą „tyrimas“, kalba apie „ieškovą“, apie „teisingumo saugotoją“, apie „notarą“. Iš kitos pusės, Kongregacija net ir bylose, pradėtose pagal naująją teisę, ir toliau atlieka proceso vertinimą: „De validitate processus“. Procesas paskelbiamas galiojančiu, jeigu buvo laikomasi Kodekso iškeltų formalių reikalavimų, skirtų bet kurio proceso galiojimui. Priešingu atveju procesas skelbiamas negaliojančiu ir tada stengiamasi koreguoti negaliojančius aktus, jeigu yra įmanoma ištaisyti trūkumą.

Todėl aišku, kad bent jau diecezinėje fazėje kanonizacijos bylos, įskaitant ir istorines, yra nagrinėjamos tikrame teisminiame procese.

Naujasis teisynas įnešė daug naujovių ir daug kur supaprastino procedūras, pagreitino bylų nagrinėjimą. Tačiau pareikalavo, kad jos būtų vedamos teisminio proceso būdu, laikantis visų svarbiausių teisminio proceso formalumų, kurie, priklausomai nuo atvejo, yra būtini bylos galiojimui.

3. Kanonizacijos proceso pobūdis

Kanonistai, kalbėdami apie šventųjų bylas, beatifikaciją ir kanonizaciją laiko viena kitą papildančiomis kanonizacijos proceso dalimis, kadangi beatifikacija yra negalutinis sprendimas, o kanonizacija – galutinis. Remiantis šiuo principu, neišvengiamai prieinama prie išvados, kad tokie procesai, nors ir pritaikant teisminio proceso iškilmingumą, savo giliausia prigimtimi yra administracinio pobūdžio, kadangi tiek beatifikacija, tiek kanonizacija yra administraciniai aktai, priklausantys vien tik nuo popiežiaus.

Štai kodėl, norėdami apibrėžti šių procesų prigimtį, kanonistai nepajėgia rasti tinkamo žodžio. Noval vadina juos „ultraiudiciales“ arba „iudiciales alterius naturae“ (kitos prigimties teisminiai procesai)[26]; anot D. J. Blaher, tai būtų „iudiciales-administrativi“ (teisminiai-administraciniai) procesai[27]; C. Carceu teigia, kad tai „pagal analogiją teisminiai, o formaliai administraciniai“[28] procesai; pagaliau F. Roberti, nepajėgdamas duoti jiems pavadinimo, paprasčiausiai sako, kad jie skiriasi „toto coelo“ (labai stipriai) nuo teisminių procesų, nors juose nagrinėjamas prieštaravimas apibrėžiamas „in contradictorio“,

[26] *Commentarium Codici Iuris Canonici, De Processibus*, Pars I, Roma 1920, n. 5; Pars II, Roma, 1932 n. 1.
[27] J. DAMINAN BLAHER, *The Ordinary Processes in Causes of Beatification and Canonization*, Washington 1949, p. 5.
[28] *Le Rôle du Postulateur dans les Procès ordinaires de béatification*, Roma 1954, p. 11.

ir dėl to jie įgyja ginčo procesų formą[29]. Ši sumaištis kyla dėl to, kad beatifikacija ir kanonizacija yra laikomos prieš jas einančių procesų papildančiomis dalimis.

Manome, kad būtų tiksliau, jei suvoktume procesus, kurie eina prieš dorybių herojiškumo arba stebuklo paskelbimą, ir pačią beatifikaciją arba kanonizaciją kaip atskirus ir užbaigtus vienetus. Iš tiesų, minėti procesai yra tik išankstiniai reikalavimai. Jų išvados (būtų tiksliau kalbėti apie nuosprendžius arba ištarmes) – tai tik žmogiškos garantijos, kurios pateikiamos popiežiui, kad jis ramiau galėtų pereiti prie dorybių herojiškumo arba stebuklo paskelbimo ir prie beatifikacijos arba kanonizacijos. Kitaip tariant, minėtų procesų išvados reiškia tik tai, kad remiantis proceso aktais buvo pasiektas dorybių herojiškumo arba įvykio, priskiriamo Dievo tarno užtarimui, antgamtinės prigimties įrodymas arba kad įrodyta materiali kankinystė ir jos priežastys. Visada tai yra tik žmogiškos išvados, prie kurių prieinama teisminio proceso teikiamomis garantijomis. Paskelbtas sprendimas, pirmiausia teologų, paskui kardinolų ir vyskupų, yra tikras teisminis nuosprendis, turintis savaiminę vertę. Popiežius priskiria sau šių nuosprendžių perėmimą ir paskelbimą, jei mano, kad tai reikalinga, administraciniu aktu.

Turint galvoje, kad beatifikacija ir kanonizacija yra nepaprastai svarbi materija, ir čia reikia veikti su didžiausiu atsargumu ir išmintimi, ypač kai kalbama apie kanonizaciją, kuri yra susijusi su popiežiaus neklaidingumu, Romos popiežiai nuo seniausių laikų išreiškė norą, kad šventųjų bylose būtų naudojama pati saugiausia ir veiksmingiausia priemonė tiesai atskleisti, tai yra tikras teisminis procesas. Per procesą pasiekiamas žmogiškasis tikrumas, kurį paskui popiežius, vadovaudamasis Šventosios Dvasios įkvėpimu, perkeičia į autentiško magisteriumo tikrumą beatifikacijos atveju ir į dogminės tiesos tikrumą kanonizacijos atveju.

Todėl, jeigu žvelgiame į pačius procesus, neturėdami galvoje administracinių popiežiaus aktų, o jis nėra varžomas Šventųjų skelbimo kongregacijos išvadų, galime tvirtinti, kad tokie procesai yra griežtai teisminio pobūdžio. Tų procesų objektas nėra beatifikacija ar kanonizacija, nes jos yra grynai administraciniai aktai, esantys popiežiaus žinioje, bet tai yra konstatavimas, kad

[29] *De Processibus*, I, ed. 4, Città del Vaticano 1956, p. 31, n. 12.

Dievo tarnas praktikavo dorybes herojiškai, arba kad kuris nors įvykis viršija gamtos jėgų dėsnius, arba kad buvo tikra kankinystė juridine ir teologine prasme. Dėl šios priežasties kiekviename iš šių procesų pirmiausia suformuluojama abejonė: *An constet de virtutibus theologalibus... necnon de cardinalibus... eisque adnexis (Ar yra teologinės... pagrindinės... ir su jomis susijusios dorybės)*, kai kalbama apie dorybes, arba *An constet de martyrio in casu (Ar yra šiuo atveju kankinystė)*, kai kalbama apie kankinystę, arba *An constet de miraculo (Ar yra stebuklas)*, kai kalbama apie ekstraordinarinį reiškinį. Šių abejonių sprendime teologų, vyskupų ir kardinolų balsas yra sprendžiamasis. Jeigu du trečdaliai balsuoja teigiamai, sprendimas yra „Taip". Tuo ir baigiasi vyskupų ir kardinolų darbas. Kituose aktuose vyskupų ir kardinolų balsas turės tik patariamąją vertę[30].

Nors su naujuoju teisynu kanonizacijos procesuose buvo panaikinti kai kurie formalumai, pavyzdžiui, pareiga liudytojams prisiekti saugoti paslaptį, arba klausimynus ir aktus po kiekvieno posėdžio sudėti į dėžę ir užantspauduoti ir t. t., jiems reikia taikyti, kaip nurodo kan. 1403, § 2, visas taisykles ir formalumus, skirtus teisminiams procesams, visada žiūrint, kad jie derintųsi su kanonizacijos bylų specifika.

Daugelis iš šių Kodekso taisyklių yra proceso aktų galiojimo reikalavimai. Pavyzdžiui, tribunolo sudarymas, teisėjo, notaro ir liudytojo parašai, aktų paviešinimas ir t. t.

---

[30] Todėl pagal senąjį Kodeksą popiežius, prieš perimdamas jų sprendimą, vėl konsultuodavosi su jais parengiamojoje kongregacijoje, kuri vykdavo jo akivaizdoje. Vyskupų ir kardinolų balsas jau buvo ne sprendžiamasis, bet tik patariamasis (plg. senojo Kodekso kan. 2124*). Tas pats vykdavo ir kongregacijoje, vadintoje *de tuto*, kuri vykdavo prieš beatifikaciją. Šioje generalinėje kongregacijoje pateikiama abejonė buvo formuluojama taip: *An tuto procedi possit ad beatificationem servi Dei (Ar galima saugiai eiti prie Dievo tarno beatifikacijos)* (plg. senojo Kodekso kan. 2124*). Akivaizdu, kad taip pat ir toje kongregacijoje vyskupų ir kardinolų balsas buvo patariamasis. Slaptoje konsistorijoje popiežius nuo seniausių laikų, bet taip pat ir šiandien, tik išklauso vyskupų ir kardinolų nuomonę ir prašo jų maldų, kad Šventoji Dvasia jį apšviestų priimant sprendimą. Baigus veikti žmonėms, prasideda Šventosios Dvasios veikimas. Todėl senovėje buvo sakoma, kad kanonizacijos procesuose buvo *un iudicium potius divinum quam humanum* (daugiau dieviškas nei žmogiškas teismas) (Šį posakį pavartojo Inocentas III vyskupo Vulstano kanonizacijos bulėje). Plg. GIUSTO FONTANI, *Codex Constitutionum quas Summi Pontifices ediderunt in Solemni Canonizatione Sanctorum*, Roma 1729, XXX, p. 40.

Tai, kad kanonizacijos procesams taikomi visi formalumai, būdingi teisminiam procesui, duoda garantiją dėl liudytojų parodymų teisingumo ir dokumentinių įrodymų autentiškumo.

Diecezinis tyrimas istorinėse bylose, kuriose dokumentų nagrinėjimas yra pavedamas archyvistikos arba istorijos ekspertų komisijai, taip pat turi vadintis *informaciniu procesu* arba *pažintiniu procesu*.

Nėra teisingas pavadinimas „*Diecezinis tyrimas*", su kuriuo buvo nusiųsti kongregacijai kai kurie procesai, vesti pagal naująjį teisyną, nes, kaip jau sakėme, tai nėra paprastas tyrimas, bet procesas, arba, dar tiksliau, teisminis procesas, kuris nesibaigia dieceziniu tyrimu, bet kanonizacija arba galutine popiežiaus nutartimi.

4. Beatifikacija dabartinėje teisėje

Pagal ankstesnį Kanonų teisės kodeksą beatifikacija buvo atskiras juridinis dalykas, nesusijęs su kanonizacija. Formaliai beatifikacijai buvo reikalaujama dekreto apie dorybių herojiškumą ir apie stebuklus (du, tris arba keturis, priklausomai nuo atvejo). Pasiekus beatifikaciją, ieškovas ir atsakovas nebuvo įpareigoti tęsti bylą, o ši patekdavo į archyvą. Jeigu šalys norėdavo siekti kanonizacijos, turėdavo aiškiai prašyti bylos atnaujinimo (kan. 2139, § 1).

Įdomus dalykas, kad naujajame teisyne nė karto neužsimenama apie beatifikaciją. Kan. 1403, § 1 kalba apie „kanonizacijos" bylas. Tie patys terminai vartojami Konstitucijoje *Div. Perf. Mag.* (plg. „*Įvadas*") ir *Taisyklėse* (nr. 1). Nežinome šio nutylėjimo priežasties.

Sakoma, kad vienas iš motyvų, kodėl naujuose įstatymuose neminima beatifikacija, yra tai, kad beatifikacija sudaro tik vieną etapą kanonizacijos byloje. Tai nėra dvi skirtingos bylos, bet tos pačios bylos du etapai arba dvi fazės. Beatifikacija yra negalutinė nutartis, kuri siekia kanonizacijos, tai yra galutinės popiežiaus nutarties, kuria dėl savo neklaidingumo jis paskelbia, kad palaimintasis yra danguje ir todėl reikia jį įrašyti į šventųjų sąrašą

bei suteikti jam kultą visoje Bažnyčioje. O kai popiežius paskelbia beatifikacijos dekretą, tik deklaruoja kaip magisteriumo atstovas, kad Dievo tarnas herojiškai praktikavo krikščioniškąsias dorybes, ir leidžia, kad jam būtų teikiamas kultas su tam tikrais apribojimais (pavyzdžiui, vienoje vyskupijoje ar bažnytiniame regione, vienoje vienuolinėje šeimoje), kol bus paskelbtas šventuoju. Byla vadinama kanonizacijos, kadangi beatifikacija siekia būtent jos.

Kitas motyvas galėtų būti įstatymo stabilumo apsauga. Sakoma, kad ateityje beatifikacija nebepriklausys vien tik popiežiui, bet bus palikta vyskupams ir vyskupų konferencijoms, kurios galėtų savo autoritetu leisti kai kurių Dievo tarnų ribotą kultą.

Koks bebūtų motyvas, dėl kurio įstatymų leidėjai pasirinko nekalbėti apie beatifikaciją, šis nutylėjimas yra tolygus jos atšaukimui. Juk konstitucija *Div. Perf. Mag*. atšaukė visus ankstesnius įstatymus, susijusius su šventųjų bylomis, „abrogatis ad rem quod attinet omnibus legibus cuiusvis generis“. Kitaip tariant, buvo panaikinta visa, kas ankstesnio Kodekso buvo nustatyta beatifikacijos institucijai. Ir kadangi naujasis teisynas nieko apie ją nekalba, juridiškai nebūtų galima Dievo tarno skelbti palaimintuoju. Beatifikacija kaip ir nebėra būtina sąlyga kanonizacijai, kaip buvo ankstesniame teisyne (kan. 2136*).

Nors buvo panaikinta beatifikacija kaip institucija, popiežius su gilia praktine ir pastoracine nuovoka ir toliau skelbia palaimintuosius taip dažnai, kaip iki šiol nebuvo. Mes manome, kad beatifikacija kaip institucija turėtų būti išlaikyta ir turėtų būti priskirta išimtinai popiežiui.

Beatifikacija kaip institucija jau skaičiuoja keturis šimtus savo istorijos metų ir davė nuostabių vaisių. Yra Dievo tarnų, kurie užsitarnavo būti iškelti kaip gyvenimo ir dorybių modeliai tam tikriems Bažnyčios sektoriams, tam tikroms krikščionių bendruomenėms, tačiau nebūtų prasminga įpareigoti juos garbinti visą Bažnyčią. Pavyzdžiui, pagalvokime apie įkūrėjus ar įkūrėjas vienuolinių kongregacijų, kurių narių yra tik vienoje ar keliose šalyse, arba apie tuos Dievo tarnus, kurių šventumo garsas yra labai gyvas tik tam tikroje Bažnyčios dalyje ir gali jai daryti stiprią įtaką, bet neperžengia tos bažnytinės bendruomenės ribų. Minėtų Dievo tarnų beatifikacija gali pastūmėti vienuolius arba

tos vietinės bažnyčios tikinčiuosius sekti palaimintuoju įkūrėju arba palaimintuoju to paties miesto gyventoju. Juk galiausiai beatifikacijos arba kanonizacijos pagrindinis tikslas yra pasiūlyti kaip gyvenimo pavyzdžius tuos, kurie sugebėjo gyventi pagal Evangeliją tam tikromis sąlygomis tam tikroje aplinkoje. Minėtais atvejais pakaktų beatifikacijos, kaip buvo iki šiol, kad tas tikslas būtų pasiektas.

Beatifikacija – tai institucija, įkvėpta pastoracinio apdairumo. Jeigu jos nebūtų, būtų labai mažai kandidatų į kanonizuotuosius. Kad Dievo tarno kultas būtų įvestas visoje Bažnyčioje, reikalaujama, kad jo dorybių garsas būtų išplitęs visoje krikščionijoje arba didžiojoje jos dalyje ir kad jo žinia įsiskverbtų į didžiąją tikinčiųjų dalį, kas iš tikrųjų pasiekiama tik labai nedaugeliui Dievo tarnų. Tik tokios didžios asmenybės kaip šventasis Jonas Bosko, šventasis Pranciškus Asyžietis, šventoji Teresė Avilietė ir kiti, kurių sąrašą būtų galima tęsti ir tęsti, įgijo tokią visuotinę šlovę ir yra vertos sulaukti kulto iš visos Bažnyčios.

Dar manome, jog yra reikalinga, kad beatifikacija priklausytų popiežiui. Yra žinomos priežastys, kodėl popiežius paskyrė sau teisę leisti Dievo tarno kultą. Šiandien tuo labiau vyskupai ir netgi vyskupų konferencijos gali būti priklausomi nuo tam tikrų režimų ar spaudimų, kuriems sunkiai galėtų pasipriešinti.

5. Bylų pavadinimas

Kaip jau paaiškinome, XVII ir XVIII amžiuje buvo iškilusi ta pati problema. Praktiškai beatifikacija turėjo eiti prieš kanonizaciją. Be to, buvo reikalaujama dviejų stebuklų, įvykusių po beatifikacijos, kad galėtų įvykti kanonizacija. Nežiūrint to, visi su bylomis susiję dokumentai, kaip „Informatio“, „Positio“ ir t. t., būdavo užvadinami „Canonizationis Servi Dei N. N.“, ir pats dekretas „De tuto“ skambėjo taip: „Posse Summum Pontificem, quandocumque sibi libuisset, ad solemnem Canonizationem procedere et tuto

devenire“ [Gali Aukščiausiasis Ganytojas kada tik panorės eiti prie iškilmingos kanonizacijos ir saugiai ją atlikti][31].

Kai kurie postulatoriai, remdamiesi šia formule, prašydavo popiežiaus, kad eitų tiesiai prie kanonizacijos, prieš tai nepaskelbus beatifikacijos. Kiti, sulaukę beatifikacijos, prašydavo, kad būtų pereita prie kanonizacijos be naujų stebuklų įrodymo, kadangi jau buvo įvykdyti visi teisės reikalavimai kanonizacijai. Savaime aišku, tokie prašymai niekada nebuvo patenkinti. Siekiant išvengti sumaišties, po Klemenso XI dekreto, apie kurį kalbėjome, užuot vadinus bylas „Canonizationis“, buvo pradėta vadinti „Beatificationis“ arba „Beatificationis et canonizationis“[32].

Nors manome, kad yra tikslesnė iki šiol vartota terminologija, šiame vadove, prisitaikydami prie naujųjų įstatymų, visas bylas vadinsime kanonizacijos arba „De canonizatione“.

---

[31] Plg. BENEDICTUS XIV, t. I, cap. XXV, 12-13.

[32] Konkretų šio pasikeitimo pavyzdį galima matyti Alfonso Navarette ir jo draugų kankinių byloje „Iaponen.“ 1675 m. *Positio* titulas buvo *Canonizationis seu declarationis martyrii*, o 1866 m. byla jau vadinosi *Beatificationis seu declarationis martyrii.*

PIRMOJI DALIS

BYLOS UŽVEDIMAS
IR
ĮVAIRIŲ BYLŲ TYRIMAS

I SKYRIUS

PIRMIEJI ŽINGSNIAI KANONIZACIJOS BYLAI UŽVESTI

Šiame skyriuje paaiškiname, ką reikia daryti, kai norima užvesti kanonizacijos bylą; kas gali būti kandidatas į kanonizuotuosius; kada galima pradėti bylą; kas gali imtis iniciatyvos; kaip paskiriamas postulatorius. Kalbama apie pirmuosius žingsnius, dar prieš įsipareigojant vietos vyskupui, kuriam vėliau teks užduotis atlikti tyrimą prieš užvedant bylą.

1. Kas gali būti pasiūlytas į kanonizuotuosius

Kaip kandidatas į kanonizuotuosius gali būti pasiūlytas bet kuris katalikas, nepriklausomai nuo rasės ar socialinės padėties, miręs garsėdamas šventumu ir atitinkantis šiuos reikalavimus: a) šventumo garsas; b) krikščioniškų dorybių herojiškas praktikavimas; c) neįveikiamų kliūčių kanonizacijai nebuvimas.

Šventumo garso nepakaktų, jei jis nebūtų paremtas herojišku dorybių praktikavimu; taip pat nepakaktų šventai praleisto gyvenimo ir herojiškai praktikuotų dorybių, jeigu nebūtų šventumo garso.

Ir dar, nors būtų patenkinti šie du reikalavimai, nebūtų galima užvesti kanonizacijos bylos arba jos tęsti pradėjus, jeigu tam kiltų neįveikiama kliūtis.

Toliau paaiškinsime kiekvieną iš šių trijų reikalavimų.

a. Šventumo garsas

Anot Benedikto XIV, šventumo garsas – tai paplitusi daugybės žmonių nuomonė, reiškiama viešai, spontaniškai ir nepaliaujant, apie Dievo tarno kankinystę arba dorybingą gyvenimą ir padarytus

stebuklus, kuri skatina žmones jį gerbti ir melsti jo užtarimo[1].

Šventumo garsas turi būti: spontaniškas, ne dirbtinai skatinamas per propagandą; ilgai besitęsiantis, ne išnykstantis praėjus nedaug laiko po Dievo tarno mirties, bet nuolat stiprėjantis; paplitęs, tai yra apimantis didžiąją dalį bendruomenės; rimtas, tai yra paremtas ne tariamu šventumu, bet herojiško gyvenimo, išeikvoto tarnaujant Dievui ir žmonėms, pavyzdžiu.

b. Herojiškas dorybių praktikavimas

Reikalaujama, kad kandidatas į kanonizuotuosius būtų herojiškai praktikavęs krikščioniškąsias dorybes. Galutinis sprendimas apie dorybių herojiškumą priklauso popiežiui. Bylai pradėti pakanka, kad būtų galima manyti turint tvirtą pagrindimą, jog Dievo tarnas pasižymėjo tokiu dorybių praktikavimu.

Herojiška dorybė – tai įkvėptas įprotis, kurio dėka žmogus, veikiamas Dievo malonės, susidūręs su dideliais sunkumais, iš įpratimo elgiasi kitaip negu priimta, atlikdamas sunkius ir pasikartojančius dorybių aktus ryžtingai ir su malonumu. Beatifikacijai reikalingas dieviškųjų ir pagrindinių dorybių herojiškas praktikavimas, o jeigu tai liečia vienuolį ar vienuolę, reikalaujama taip pat ir herojiško trijų evangelinių patarimų laikymosi.

c. Neįveikiama kliūtis

Net jei manoma, kad yra šventumo garsas ir krikščioniškų dorybių herojiškas praktikavimas, vis dėlto gali būti kokia nors neįveikiama kliūtis, kuri sutrukdytų bylai užvesti arba tęsti. Tokia kliūtis, pavyzdžiui, yra Dievo tarnui teikiamas neleistinas kultas. Iš tiesų, Urbonas VIII, norėdamas ištaisyti pažeidimus, buvusius šioje srityje, nustatė, kad negalima pradėti kanonizacijos bylos tiems, kam buvo teikiamas neleistinas kultas. Urbono VIII dekretai buvo įtraukti į 1917 m. Kanonų teisės kodeksą ir tebegalioja naujojoje teisėje, kadangi tiek *Taisyklės* (nr. 28 a), tiek *Div. Perf. Mag.* (I, 5^0)

[1] BEN. XIV, Lib. II, c. 39, num. 7.

nurodo vyskupui kaip prievolę pareiškimą, jog Dievo tarnui nėra teikiamas kultas.

Kitos kliūtys gali būti paskleisti šmeižtai prieš Dievo tarną, kurie galėtų sukelti didelį papiktinimą. Šiuo atveju nebūtų galima užvesti arba tęsti bylos, kol nebūtų dokumentais ir nenuginčijamais liudijimais įrodytas tokių šmeižtų neteisingumas. Tai yra priežastis, kodėl vyskupas, prieš pradėdamas kanonizacijos bylą, turi pasidomėti Šventųjų skelbimo kongregacijoje, ar nėra iš jos ar kitų Romos dikasterijų pusės kokios nors neįveikiamos kliūties, kaip pavyzdžiui, rimtas skundas, nežinomas vyskupui.

2. Kada galima pradėti bylą

1917 m. Kodekse buvo nurodyta, kad jeigu procesas diecezijoje nebuvo pradėtas per 30 metų po Dievo tarno mirties, reikia įrodyti, jog nėra apgaulės, klastos ar pakaltinamo apsileidimo vėluojant jį pradėti (kan. 2050*). Nebuvo reikalaujama, kad praeitų laiko tarpas norint pradėti procesą, todėl buvo galima bylą užvesti iškart po Dievo tarno mirties. Patirtis moko, kad dėl sujudimo, kuris paprastai kyla mirus garsiam ir gerbiamam asmeniui, atsiranda pavojus pasiduoti lengvabūdiškam entuziazmui ir supainioti su šventumo garsu ne ką kita kaip fejerverko kibirkštį. *Taisyklės* išsaugojo 30 metų ribą procesui pradėti; bet nustatė, kad procesas negali prasidėti nepraėjus penkeriems metams nuo Dievo tarno mirties (nr. 8). Praėjus 30 metų, ieškovai turi įrodyti, kad vėluoja procesą pradėti ne dėl apgaulės ar klastos, bet dėl realių sunkumų, o tokie gali būti, pavyzdžiui, karo situacija, komunikacijos sunkumas, nežinojimas ir t. t.

Savaime suprantama, kad jeigu tai yra senovinės bylos, nėra laiko ribos procesui pradėti, tačiau vis tiek turi būti svarbūs motyvai, neleidę pradėti anksčiau. Šiuos motyvus reikia išdėstyti su tuo pačiu kruopštumu, su kokiu prašoma pradėti procesą. Tokiose bylose, kuriose nėra gyvų liudytojų, kankinystė arba dorybės turi būti įrodytos dokumentais.

3. Ieškovas

Tas, kuris kelia kanonizacijos bylą, vadinamas ieškovu. Pagal *Taisykles*, kanonizacijos byloje ieškovu gali būti, tai yra gali reikalauti šventumo garse mirusio asmens kanonizacijos, bet kuris tikintis krikščionis arba juridinis asmuo, pavyzdžiui, vyskupija, pašvęstojo gyvenimo institutas, Bažnyčios pripažinta tikinčiųjų asociacija (*Taisyklės*, nr. 1 a).

Nors kiekvienas tikintysis turi teisę tapti ieškovu, vis dėlto būtų geriau, kad bylą pradėtų juridinis asmuo. Patirtis moko, kad kai ieškovas yra privatus asmuo, byla užstringa. Šventųjų skelbimo kongregacijoje yra daugybė bylų, kurios stovi metų metais, nes ieškovas arba mirė, arba nepajėgė apmokėti išlaidų, arba nesusidorojo su proceso reikalavimais. Byla reikalauja didelio atsidavimo ir stropaus dokumentų ieškojimo, tyrinėjimo darbo. Visa tai įveikti vienas asmuo vargu ar pajėgs. Antra vertus, tokios bylos kartais tęsiasi dešimtmečiais ir tik juridinis asmuo gali sekti ją iki galo.

Ši pastaba galioja ir tuo atveju, kai byla buvo pradėta diecezinio vyskupo. Jei jis nori, kad byla eitų pirmyn, patartina, kad už ją atsakingą padarytų kunigų tarybą arba kokią nors vyskupijos asociaciją. Bet kuriuo atveju, jeigu vyskupas nori būti ieškovas, jis negali pats būti teisėjas tame procese. Tada teisėju turi įgalioti kurį nors kunigą.

4. Pirmieji reikalingi žingsniai

Ieškovas, kuris ruošiasi vesti kanonizacijos bylą, turi rūpintis kaip galima greičiau surinkti visus įmanomus dokumentus, susijusius su Dievo tarnu, ypač jo raštus, ir eiti prie postulatoriaus paskyrimo, nebent pats norėtų atlikti postulatoriaus funkcijas. Vis dėlto yra nepatartina, kad ieškovas pats būtų postulatoriumi, kadangi, kaip matysime toliau, šalia atsidėjimo bylai, skiriant jai beveik visą laiką, reikalingas geras teisinis ir religinis išprusimas, o jeigu tai senų laikų byla, reikia gero istorinio pasirengimo. Antra vertus, kai byla, pabaigus diecezinį procesą, pereina Šventųjų

skelbimo kongregacijos žinion, postulatorius turi gyventi Romoje, o tai gali sukelti sunkumų ieškovui, kuris nori tuo pat metu veikti kaip postulatorius.

5. Postulatorius

Galima teigti, kad postulatorius yra proceso siela. Kanonizacijos bylos baigtis, darant prielaidą, kad tikrai yra kandidato herojiškos dorybės ir šventumo garsas, didžiąja dalimi priklauso nuo postulatoriaus. Ypač nuo jo priklauso veiksmų greitumas vykdant procesą.

Postulatorius visų prima atstovauja ieškovui, o dabartinėje teisėje dar atlieka funkciją, kurią anksčiau atlikdavo senojoje teisėje buvusi, o dabar išnykusi labai svarbi figūra – advokatas. Be to, jis yra tikinčiųjų bendruomenės atstovas prieš kompetentingą bažnytinę vyresnybę, jam rūpi byla ir jis darbuojasi ieškodamas tiesos.

Norėdami duoti daugiabriaunės postulatoriaus figūros apibrėžimą, galėtume sakyti, kad tai yra fizinis asmuo, kuris turėdamas teisėtą mandatą, patvirtintą kompetentingos bažnytinės vyresnybės, atstovauja ieškovui; veda bylą vyskupijos tribunole ir/arba Šventųjų skelbimo kongregacijoje; gina pats arba su kitų asmenų pagalba jos interesus; bendradarbiauja su bažnytine vyresnybe ieškant tiesos.

Kadangi postulatoriaus vaidmuo kanonizacijos bylose yra labai svarbus, *Taisyklėse* nurodomos reikalingos savybės šiai užduočiai atlikti. Visų pirma, tai turi būti sąžiningas žmogus, turėti pakankamą teisinį išsilavinimą, gerą išprusimą teologijoje, istorijoje ir būti susipažinęs su Šventųjų skelbimo kongregacijos veikla, bent jau tada, kai savo funkcijas turi atlikti Romoje. Kad būtų paruošti žmonės, tinkami atlikti postulatoriaus pareigas, minėtoje Kongregacijoje veikia mokykla, kur vyksta intensyvūs kursai apie naująją teisę, apie praktinius dalykus ir visa kita, kas susiję su bylomis.

Apie postulatoriaus teises ir pareigas kalbėsime toliau šiame darbe.

6. Kas gali būti postulatoriumi

Iki naujojo teisyno paskelbimo postulatoriais galėjo būti tik kunigai (Kan. 2004*). Dabar postulatoriais gali būti paskirti ne tik kunigai, tiek diecezinėiai, tiek vienuoliai, bet taip pat ir pasaulietinių institutų nariai, ir netgi abiejų lyčių pasauliečiai. Iš tikrųjų daugybė seserų vienuolių figūruoja kaip postulatorės Šventųjų skelbimo kongregacijoje, todėl dar labiau gali būti diecezinio vyskupo priimtos postulatorėmis pirmajame bylos etape, tai yra vesti kanonizacijos procesą vyskupijoje.

Jau sakėme, kad postulatoriaus funkciją gali atlikti ir pasauliečiai, jeigu atitinka reikalavimus. Vis dėlto yra būtina turėti galvoje finansinius sunkumus, kurie gali kilti paskyrus šiam uždaviniui pasaulietį. Kai byla nagrinėjama Romoje, postulatorius turi čia gyventi (nr. 2 b), o tai yra lengva vienuoliams ir kunigams, kurie jau dėl kitų motyvų turi gyvenamąją vietą Amžinajame Mieste. Antra vertus, pasaulietis turi galvoti apie savo šeimą ir savo poreikius, ir todėl jo kaip postulatoriaus honoraras neišvengiamai turės būti daug didesnis už tą, kurio gali reikalauti diecezinis kunigas arba vienuolis. Tačiau Romoje yra tokia grupė pasauliečių advokatų, kurie galėtų būti bylų postulatoriais.

Iš praktikos patartina nuo pat pradžios skirti postulatorių gyvenantį Romoje, o jis savo ruožtu paskirs vicepostulatorių vyskupijoje. Tad proceso tyrimas suteiks didesnių garantijų, kadangi postulatorius, palaikydamas nuolatinį kontaktą su Šventųjų skelbimo kongregacija ir pažindamas jos veiklą, gali iš Romos vadovauti proceso eigai ir išsklaidyti galimas abejones, kurios gali kilti vykstant procesui.

7. Postulatoriaus skyrimas

Postulatorių paskiria ieškovas. Kai ieškovas yra ne privatus asmuo, bet asociacija, postulatorių skiria jos prezidentas su aiškiai išreikštu valdomojo organo narių pritarimu, gautu eiliniame arba neeiliniame posėdyje.

Vienuoliniai ordinai ir pašvęstojo gyvenimo institutai gali skirti vieną postulatorių visoms jų vedamoms kanonizacijos byloms. Toks postulatorius vadinamas generaliniu postulatoriumi ir gali būti to paties ordino arba instituto vienuolis arba vienuolė, arba pašalinis žmogus. Ordinas arba institutas gali taip pat skirti postulatorių *ad casum*, tai yra vienai atskirai bylai. Abiem atvejais, jeigu specialioji teisė nenustato kitaip, paskyrimas priklauso generaliniam vyresniajam arba direktoriui su išreikštu Tarybos narių pritarimu (form. 1).

Postulatoriaus paskyrimas turi būti patvirtintas vietos vyskupo, kai byla vyksta diecezijoje, arba Šventųjų skelbimo kongregacijos, kai byla vyksta joje.

8. Postulatoriaus teisės ir pareigos

Visų postulatoriaus teisių ir pareigų išvardijimas užimtų labai daug vietos. Apibendrintai galima pasakyti, kad postulatorius turi tas pačias teises ir pareigas, kokias Kanonų teisės kodeksas nustato „įgaliotiniui ginčams". Jis, taigi, ir postulatorius privalo turėti teisėtą įgaliojimą, patvirtintą vyskupo (kan. 1484); jeigu yra svarbi priežastis, jis gali būti teisėjo nušalintas dekretu (kan. 1487); jam yra draudžiama derėtis dėl per didelio atlyginimo (kan. 1448, § 1); jis paruošia argumentus liudytojų apklausai (kan. 1552, § 2)[2]; gali skaityti proceso aktus po jų paskelbimo ir prašyti naujų

[2] Manome, kad postulatorius gali dalyvauti ir apklausiant liudytojus, „nebent teisėjas dėl subjektyvių ar objektyvių aplinkybių nuspręstų, kad reikia veikti slaptai" (kan. 1559). Iš tiesų, anot kan. 1403, „kanonizavimo bylos tvarkomos pagal specialųjį popiežiaus įstatymą". Kai tame specialiame įstatyme trūksta kokios specifinės taisyklės, reikia remtis visuotine teise, tai yra taisyklėmis, nustatytomis teismo procesams. Kadangi *Taisyklės* nieko nesako apie postulatorių galėjimą ar negalėjimą dalyvauti liudytojų apklausoje, reikia taikyti tai, kas nustatyta Kanonų teisės kodekse advokatams ir įgaliotiniams. O jie, pagal kan. 1559 „gali dalyvauti [...] nebent teisėjas dėl subjektyvių ar objektyvių aplinkybių nuspręstų, kad reikia veikti slaptai". Nereikia pamiršti, kad postulatorius yra tikrasis įgaliotinis. Apie tai plačiai rašėme straipsnyje „Postulatoriaus vaidmuo šventųjų bylose pagal naująją teisę", „Monitor Eccl." I-II (1986), p. 218. Kai buvo išleistas šis vadovėlis ispanų kalba, tuometinis kongregacijos prefektas priėmė tokią mūsų interpretaciją. Tačiau šiandien kongregacija nelabai palankiai žiūri į tai, kad postulatoriai dalyvautų liudytojų apklausoje, todėl duoda pastabas, kai vyksta proceso teisėtumo patvirtinimas.

įrodymų (kan. 1598)[3].

Postulatorius turi atlikti tyrimą apie Dievo tarno gyvenimą ir dorybes; rašyti ir pasirašyti prašymus diecezijos tribunolui arba Šventųjų skelbimo kongregacijai; pateikti visus turimus duomenis ištirti; palaikyti ir skatinti tuos, kurie dirba vedant bylą arba bylos studijavime; stengtis, kiek tai įmanoma, paskubinti bylos darbus; administruoti bylos turtus ir pateikti ieškovui ataskaitą apie pajamas ir išlaidas; išnagrinėti proceso aktus po to, kai yra surenkami įrodymai, kad galėtų prašyti, jei reikalinga, papildomo tyrimo. Postulatorius pagal savo pareigas gali skirti, su ieškovo pritarimu, vicepostulatorių, kuriam suteikia tokius įgaliojimus, kokie jam atrodo reikalingi. Paprastai vicepostulatoriui suteikiamos tos pačios galios kaip ir postulatoriui. Todėl visa tai, ką sakome apie postulatorių, reikia atitinkamai pritaikyti ir vicepostulatoriui.

Parengiamajame etape, apie kurį kalbame šiame skyriuje, postulatorius arba vicepostulatorius patys asmeniškai arba per bendradarbius turi atlikti šiuos parengiamuosius darbus:

a) parašyti Dievo tarno biografiją, jeigu jos dar nėra, surenkant pagrindinius jo gyvenimo ir dorybių arba kankinystės aspektus;
b) surinkti Dievo tarno raštus ir, jeigu tai yra rankraščiai, stengtis juos išspausdinti, laikantis teisinių garantijų;
c) jeigu raštuose iškyla sunkių teologinių problemų, kaip vizijų, ekstazių, intymių pokalbių su Dievu ir pan., patartina, kad postulatorius, prieš prašydamas vyskupo įsiterpti, pateiktų tokius raštus mistinės teologijos ekspertui, kad šis pareikštų apie tai savo nuomonę ir patikrintų, ar nėra tikėjimui prieštaraujančių elementų, arba dar geriau, ar tai rodo gilų ir autentišką Dievo tarno dvasinį gyvenimą;
d) paruošti liudytojų sąrašą, kurį vėliau galės papildyti bylos užvedimo metu;
e) parašyti ir pateikti kompetentingam vyskupui prašymą užvesti bylą.

---

[3] Manome, kad postulatorius gali skaityti aktus bet kuriuo momentu, ypač jeigu jam nebuvo įmanoma dalyvauti liudytojų apklausoje. Apie tai ne vieną kartą yra kalbėjęs kardinolas kongregacijos prefektas postulatorių kolegijos susirinkime. (plg. cit str., p. 221–224).

9. Liudytojų sąrašas

Postulatorius turi paruošti liudytojų sąrašą. Jei tai nesena byla, liudytojai turi būti patys matę kandidatą. Jeigu nėra liudytojų „de visu“, kurie galėtų paliudyti apie pirmuosius Dievo tarno gyvenimo metus, leidžiama kviesti liudytojus „de auditu“, tai yra tuos, kurie gali pranešti, ką girdėjo iš regėjusių liudytojų. Senose bylose, kur nebėra tiesioginių liudytojų, pakanka nurodyti keletą asmenų, kurie gali paliudyti apie šventumo garsą, kadangi tai, kas susiję su gyvenimu ir dorybėmis, turi būti įrodyta dokumentais.

Sąraše reikia nurodyti liudytojo vardą, pavardę, gimimo datą, namų adresą (telefono numerį, jeigu jį turi), socialinį statusą, kada pažino Dievo tarną, kokius ryšius su juo turėjo, kiek laiko su juo bendravo (form. 3).

a. Liudytojų skaičius

Nėra lengva nustatyti taisyklę, kiek liudytojų turi būti apklausta. Senajame Kodekse (kan. 2020*) buvo reikalaujama mažiausiai aštuonių liudytojų ir dar dviejų pagal pareigybes (tai yra nenurodytų postulatoriaus), kad būtų įrodytas dorybių arba kankinystės garsas. Manome, kad tai yra minimalus skaičius, kurio galima reikalauti ir šiandien. Reikia turėti galvoje, kad dabar užvedamos tik tos bylos, kur kalbama ne apie šiaip šventumo garsą, kaip senajame eiliniame procese, bet taip pat apie herojiškas dorybes, kurios turi būti įrodytos įvairių patikimų liudytojų.

Paprastai pristatoma dvidešimt penki arba trisdešimt liudytojų. Tai santykinis skaičius, nes priklauso nuo bylos rūšies ir nuo veiklos, kurią atliko Dievo tarnas. Kartais būna daugiau kaip šimtas liudytojų, kurie duoda parodymus byloje.

Žinoma, nereikia išpūsti skaičiaus, kadangi paprastai liudytojai normalioje byloje beveik visi kartoja tuos pačius dalykus. Bet kuriuo atveju teisėjas, pagal kan. 1553, gali apriboti jų skaičių.

Jeigu Dievo tarnas priklausė pašvęstojo gyvenimo institutui, reikia turėti galvoje, kad „žymi dalis“ liudytojų, kaip nustato *Taisyklės* (nr. 19) (ankstesnis Kodeksas teigė, kad „bent pusė“,

kan. 2030*), turi būti ne instituto nariai, nebent dėl Dievo tarno gyvenimo būdo, pavyzdžiui, klauzūrinės vienuolės atveju, tai būtų neįmanoma.

b. Kas gali būti liudytoju

Liudytojais gali ir turi būti Dievo tarno kraujo giminės ir artimieji bei visi, kurie turėjo nuolatinius arba artimus ryšius su juo.

Negali būti priimti kaip liudytojai: a) bylos postulatorius arba vicepostulatorius, kol atlieka šias pareigas; b) tribunolo nariai; c) Dievo tarno nuodėmklausiai ir dvasios vadovai gali būti paskirti liudytojais, bet negali liudyti apie dalykus, išgirstus per sakramentinę išpažintį arba susijusius su sąžine šalia išpažinties (nr. 20).

Postulatorius, įteikęs liudytojų sąrašą vyskupui, nėra įpareigotas išlaikyti tuos pačius žmones. Bet kuriuo proceso momentu jis gali pateikti naujų liudytojų arba atsisakyti jau pateiktų, bet tik jeigu tam dėl pateisinamos priežasties nepasipriešina teisingumo saugotojas. Paprastai sąrašas, kuris pateikiamas šioje parengiamojoje fazėje, yra laikinas. Bylos atidarymo posėdyje postulatorius pateikia galutinį sąrašą.

10. Prašymas kompetentingam vyskupui

Kai postulatorius išstudijuoja Dievo tarno gyvenimą ir dorybes, atlieka visus ieškojimus, apie kuriuos kalbėjome aukščiau, ir yra įsitikinęs, kad byla turi tvirtą pagrindą, jis pateikia kompetentingam vyskupui prašymą, kuriame po trumpos Dievo tarno biografijos ir jo šventumo garso santraukos išdėsto motyvus, kodėl būtų reikalinga ši kanonizacija.

Jeigu yra praėję daugiau kaip 30 metų nuo Dievo tarno mirties, nurodomos taip pat ir priežastys, kodėl proceso nebuvo galima pradėti anksčiau. Priede pateikiame prašymo pavyzdį, kurį, savaime aišku, reikės pritaikyti skirtingiems atvejams (form. 4).

Prie prašymo reikia pridėti šiuos dokumentus:

a) patvirtintą postulatoriaus įgaliojimo kopiją;
b) spausdintą arba ranka rašytą Dievo tarno biografiją;
c) Dievo tarno raštų originalus arba patvirtintą kopiją ir, jeigu jie buvo duoti ištirti ekspertui, jo nuomonę;
d) liudytojų sąrašą (nr. 10).

11. Kompetentingas vyskupas

Pagal *Taisykles*, kanonizacijos bylą užvesti yra kompetentingas vyskupas tos diecezijos, kurioje Dievo tarnas mirė (nr. 5). *Div. Perf. Mag*. priduria, kad kompetentingi yra ir tie, kas prilyginti dieceziniam vyskupui (I, 1): teritoriniai prelatai ir abatai, apaštaliniai vikarai ir prefektai bei pastovios apaštalinės administracijos apaštalinis administratorius (kan. 368).

Vis dėlto, jeigu yra teisėta priežastis, galima prašyti Šventųjų skelbimo kongregacijos kompetencijos pratęsimo arba išplėtimo kitai vyskupijai, tai yra kad būtų užvesta byla ir pradėtas procesas kitoje vyskupijoje, o ne toje, kur Dievo tarnas mirė (plg. kan. 1445, § 3, 2^0).

Svarbi priežastis, pavyzdžiui, gali būti tai, kad vyskupijoje, kur mirė Dievo tarnas, vyksta tikėjimo persekiojimas arba kad ta vyskupija neturi pakankamai kunigų, pajėgių vesti procesą, arba ypač kai didžioji dalis liudytojų gyvena ne toje vyskupijoje.

Tokiu atveju postulatorius pateikia prašymą vyskupui, kuriam pagal teisę priklauso pradėti bylą, klausdamas, ar jis sutinka atsisakyti tos bylos. Gavęs teigiamą atsakymą, postulatorius jo kopiją nusiunčia vyskupui, kurio vyskupijoje nori pradėti

procesą, klausdamas, ar jis sutinka tai prisiimti. Sutikimo atveju postulatorius nusiunčia motyvuotą prašymą Šventųjų skelbimo kongregacijai, prašydamas kompetencijos išplėtimo vyskupui, kuris sutiko imtis bylos. Prie prašymo prideda atsisakymą to vyskupo, kuriam priklausė užsiimti byla, ir sutikimą vyskupo tos vyskupijos, kurioje norima vesti bylą. Jeigu Kongregacija suteikia tokį kompetencijos išplėtimą ir jeigu yra patenkinti kiti reikalavimai, nurodyti *Taisyklėse*, galima užvesti bylą ir pradėti procesą pasirinktoje vyskupijoje (form. 7).

II SKYRIUS

PIRMINIS TYRIMAS, KURĮ ATLIEKA VYSKUPAS

Vyskupas, prieš užvesdamas bylą, turi būti įsitikinęs jos pagrįstumu ir kad nėra jokios kliūties nei iš diecezijų, nei iš Romos dikasterijų. Šiame skyriuje paaiškinsime, ką jis turi daryti, kad pasiektų tokį įsitikinimą, per ką turi prašyti Šventojo Sosto *nihil obstat* ir kokia jo reikšmė.

1. Reikalavimai, kad būtų galima užvesti bylą

Gavęs postulatoriaus prašymą, pagal *Taisykles*, prieš užvesdamas bylą, vyskupas turi padaryti štai ką: a) pasikonsultuoti bent jau su to paties bažnytinio regiono vyskupais; b) supažindinti tikinčiuosius su postulatoriaus prašymu, kviesdamas juos apie tai pasidalinti savo nuomone; c) perduoti bažnytinei cenzūrai tuos Dievo tarno raštus, jeigu tokių yra, kurie buvo paskelbti be jos leidimo; d) paskirti istorijos ekspertus, kad surinkę visus Dievo tarno raštus, publikuotus ir nepublikuotus, ir visus su byla susijusius dokumentus, pateiktų raštu savo nuomonę apie jo asmenį, koks jis išryškėja tuose raštuose ir dokumentuose; e) paprašyti Šventojo Sosto *nihil obstat*.

Toliau paaiškinsime kiekvieną iš šių reikalavimų.

2. Pareiga pasikonsultuoti su vyskupais

Vyskupas privalo pasikonsultuoti bent jau su to paties bažnytinio regiono vyskupais, ar tikslinga pradėti bylą. Nėra būtina nacionalinės vyskupų konferencijos nuomonė. Vis dėlto, jeigu tai svarbi asmenybė, dariusi didelę įtaką visai tautai savo raštais arba savo apaštalavimu, tinka atsiklausti ir vyskupų konferencijos nuomonės.

Vyskupas nėra įpareigotas laikytis vyskupų konferencijos arba bažnytinio regiono nuomonės, tačiau būtų neprotinga veikti priešingai nei daugumos nuomonė.

3. Postulatoriaus prašymo paviešinimas

Pagal senąją teisę vyskupas turėjo pakviesti visus diecezijos tikinčiuosius ir visus instituto, kuriam priklausė Dievo tarnas, narius įteikti tribunolui visus turimus jo raštus ir informuoti bažnytinę vyresnybę apie viską, ką žinotų prieš jo dorybes, stebuklus arba kankinystę. Šis kvietimas arba įgaliojimas turėjo būti pateiktas kaip viešas skelbimas, pakabintas visose diecezijos parapijose ir visuose instituto vienuoliniuose namuose (kan. 2043*; 2023-2025*).

Dabartinės *Taisyklės* nenurodo, kokiu būdu reikėtų paviešinti postulatoriaus prašymą. Todėl vyskupas postulatoriaus prašymą gali paskelbti tikintiesiems arba skelbimu, iškabintu visose bažnyčiose ir parapijose, arba išspausdindamas oficialiame biuletenyje ar vyskupijoje platinamuose žurnaluose, arba galiausiai per radiją ir televiziją. Pakanka, kad tikinčiuosius pasiektų žinia, jog buvo paprašyta Dievo tarno N. N. kanonizacijos, ir vyskupo kvietimas paviešinti viską, kas naudinga bylai.

Ar tikintieji privalo įteikti vyskupui arba tribunolui Dievo tarno raštus, kuriuos teisėtai turi? Pagal senąją teisę buvo tokia pareiga (kan. 2043* § 2). Naujosios *Taisyklės* nieko apie tai nesako. Manome, jog tikintieji turi pareigą informuoti kompetentingą vyresnybę, kad turi vienus ar kitus raštus, ir įteikti bent jau patvirtintą jų kopiją.

4. Paskelbtų raštų cenzūra

Taisyklės nustato, kad vyskupas, prieš užvesdamas bylą, turi pateikti dviejų teologų cenzūrai visus publikuotus Dievo tarnui priskiriamus raštus, kad jie praneštų, ar raštuose nėra ko nors prieš tikėjimą ir dorą (nr. 13).

Reikia suprasti skirtumą tarp Dievo tarno raštų cenzūros ir peržiūros (revizijos) arba kritinės studijos. Cenzūros tikslas – pažiūrėti, ar raštuose nėra ko nors prieš tikėjimą ir dorą. Atliekant peržiūrą ne tiek ieškoma, ar nėra dalykų prieš tikėjimą ir dorą, bet pirmiausia siekiama kritiškai įvertinti raštus ir bendrais bruožais apibūdinti Dievo tarno paveikslą: jo asmenybę, charakterį, jo ydas ir dorybes – koks jis išryškėja juose.

Taisyklės šiuo atveju kalba ne apie revizorius, bet apie cenzorius. Tokie cenzoriai turi pranešti, jeigu raštuose yra kas nors prieš tikėjimą ir dorą (nr. 13; *Div. Perf. Mag.*, I, 2, 2^0). Todėl cenzoriai neturi pareikšti savo nuomonės apie raštų vertę, bet turi apsiriboti *teigiamu* arba *neigiamu* atsakymu į jiems užduotą klausimą. Tuo atveju, jeigu, jų nuomone, yra kas nors prieš tikėjimą ir dorą, turi nurodyti savo vertinimo motyvus, kad įrodytų klaidą prieš tikėjimą arba raštų amoralumą.

Raštų, tiek spausdintų, tiek rankraščių, reviziją vėliau padarys Kongregacija, kai bus vertinami bylos įrodymai.

Kitas svarbus dalykas yra apibrėžti, kokio pobūdžio raštus pateikti cenzūrai. Kongregacijos atsakymas šiuo atžvilgiu visada buvo, kad reikia pateikti cenzūrai tiek paties Dievo tarno, tiek kitų išspausdintus raštus. Dabar spausdintu raštu laikomas ne tik paskelbtas spaudoje, bet ir paskleistas kitomis priemonėmis, pavyzdžiui, ofsetu. Nežiūrint to, manome, kad negalima laikyti publikuotais tų raštų, kurie buvo padauginti dėl asmeninio naudojimo arba *pro manuscripto*.

Ką reikia pasakyti apie spausdintus raštus su bažnytiniu *imprimatur*? Ar vyskupas turi juos pateikti vėl iš naujo ištirti? Į tokį postulatorių kolegijos užduotą klausimą kongregacijos kardinolas prefektas atsakė neigiamai. Tai yra, jeigu raštai buvo publikuoti su bažnytiniu leidimu, nėra būtinas naujas peržiūrėjimas.

Jeigu kalba eina apie paprastas publikacijas, dėl kurių nekyla klausimų (pamaldumo pratybos, populiarinimo knygos arba nesusijusios su tikėjimu ir moralės klausimais ir pan.), vyskupas be būtinybės kreiptis į du teologus cenzorius galėtų asmeniškai spręsti, ar juose yra kas prieš tikėjimą ir dorą, ir pereiti prie bylos užvedimo, atlikęs kitus reikalavimus.

5. Ekspertų paskyrimas

Taisyklės nustato, kad gavęs cenzorių pritarimą vyskupas turi surinkti į vieną vietą visus Dievo tarno raštus ir su byla susijusius dokumentus. Tam tikslui, ypač jeigu tai senovinės bylos, jis turi paskirti istorijos ir archyvistikos ekspertus, kurie, baigę savo darbą, pateikia informaciją apie raštų ir dokumentų autentiškumą bei vertę ir išsako savo vertinimą apie Dievo tarno asmenybę, išryškėjančią juose. Minėti ekspertai po to turi būti pagal pareigybes apklausti tribunolo, kad pareikštų, jog surinko visus raštus bei dokumentus ir juos pateikė pilnus, nieko nepakeisdami ir nieko neišimdami (nr. 21 b).

Šis numeris yra vienas iš neaiškiausių *Taisyklėse*, sukėlęs nemažai abejonių. Ar būtina paskirti ekspertus visose bylose? Ar vyskupui būtina laukti, kol ekspertai surinks visus raštus ir dokumentus ir pateiks savo pranešimą, ir tik tada pradėti bylą?

Prieš atsakant į šiuos klausimus, reikia nepamiršti, kad naujoji teisė, nustatydama šias taisykles, daugiausia turėjo galvoje senas bylas, kuriose nėra skubaus reikalo apklausti liudytojų. Nesenose bylose, priešingai, negalima per daug ilgai laukti teisminiu požiūriu renkant liudytojų parodymus, kurie sudaro esminę dalį bylos įrodyme. Todėl jeigu reikėtų laukti, kol ekspertai užbaigs savo darbą ir pateiks savo ataskaitą, kiltų pavojus prarasti vertingus liudijimus, galbūt esminius dorybėms įrodyti.

Todėl manome, kad teisingam įstatymo taikymui yra būtina išskirti tris bylų rūšis: a) senos bylos, kuriose nebėra regėjusių liudytojų ir gal net ir liudytojų *de auditu*; b) pusiau senovinės arba mišrios bylos; c) nesenos bylos.

Toliau paaiškinsime šias tris bylų rūšis ir kaip elgtis kiekvienos iš jų atveju.

a. Senos arba istorinės bylos

Senomis arba istorinėmis bylomis laikomos tos, kuriose Dievo tarno kankinystė arba herojiškos dorybės, arba kultas nuo neatmenamų laikų gali būti įrodyti tik remiantis dokumentais.

Šiose bylose nėra jokios skubos apklausti liudytojų, nes jie gali liudyti tik apie šventumo garsą arba apie kankinystę. Tai, kas čia svarbu – istorinis tyrimas. Todėl vyskupas turi paskirti istorijos arba archyvistikos ekspertų komisiją, kad surinktų visus Dievo tarno raštus ir visus dokumentus, susijusius su byla. Tik tada, kai surenkami visi raštai bei su byla susijusi dokumentacija, kai jie sudaro tvirtą pamatą bylai ir nėra neįveikiamų kliūčių, vyskupas prašo Šventojo Sosto *nihil obstat*. Šiose bylose reikia paraidžiui taikyti tai, ką sako *Taisyklių* nr. 14.

Gavęs Šventojo Sosto *nihil obstat*, vyskupas įsteigia tribunolą apklausti liudytojams, pateiktiems postulatoriaus, pagal vyskupo paskirto eksperto teisingumo saugotojui paruoštus klausimynus. Liudytojai, kurie, savaime aišku, bus tik *de auditu* arba *de auditu ab audientibus (girdėję iš girdėjusių)*, apsiribos duodami parodymus tik apie šventumo garsą, kankinystę, netinkamo kulto nebuvimą, kultą nuo neatmenamų laikų, jeigu tai būtų *Casus exceptus*[4].

Tribunolas, kaip jau sakėme, apklausia pagal pareigybes istorinės komisijos narius, kurie prisiekdami pareiškia, jog ištikimai atliko jiems patikėtą užduotį ir formaliai įteikė tribunolui visus dokumentus, surinktus jų tyrimo metu. Dokumentai, pripažinti tribunolo notaro, sudaro bylos aktų dalį kartu su liudytojų parodymais.

Vėliau paaiškinsime, kaip pateikti dokumentus tribunolui.

b. Pusiau istorinės arba mišrios bylos

Mišriomis arba pusiau istorinėmis bylomis vadiname (*Taisyklėse* apie tokio pobūdžio bylas nekalbama) tas, kuriose regėjusieji liudytojai gali duoti parodymus tik apie paskutinį Dievo tarno gyvenimo etapą, taip pat tas, kuriose yra didelė gausybė

[4] „Casus exceptus“, arba išimtinis atvejis – tai toks, kuriame siekiama viešo kulto legalumo oficialaus pripažinimo, teismo proceso būdu įrodant, kad Dievo tarnas teisėtai yra gerbiamas bažnytiniu kultu. Teisėtu kultu laikomas toks, kuris Dievo tarnui buvo pradėtas teikti po Aleksandro III mirties (+1181), bet ne vėliau kaip 1534 m. (Plg. kan. 2125*, § 1; taip pat aukščiau, Įžanga, 5.
Apie tokius atvejus mini *Div. Perf. Mag*. (I, 1) ir *Taisyklės* (nr. 15 b). Tokios bylos vedamos pagal tas pačias taisykles kaip senos arba istorinės bylos.

dokumentų, apie kuriuos liudytojai kartais nežino. Jeigu įrodymas būtų sutrauktas tik į liudytojų parodymus, liktų neužpildyta spraga.

Todėl ir šios rūšies bylose vyskupas turi paskirti ekspertus, kurie, surinkę visus Dievo tarno raštus ir visus dokumentus, galinčius turėti kokį nors ryšį su byla, išsako savo nuomonę apie jų autentiškumą ir pateikia raštišką pranešimą apibūdindami Dievo tarno asmenybę, išryškėjančią tuose raštuose ir dokumentuose. Tačiau manome, kad vyskupas neturi laukti, kol ekspertai baigs savo darbą, kad galėtų prašyti Šventojo Sosto *nihil obstat* ir užvesti bylą. Ekspertai šiose bylose gali dirbti lygiagrečiai su tribunolu, kadangi liudytojų parodymais besiremiantis įrodymas paprastai yra svarbesnis, gyvesnis ir turtingesnis už dokumentinį įrodymą, ir jeigu per ilgai būtų atidėliojamas proceso pradėjimas, gali būti prarasti vertingi liudijimai[5]. Kaip ir senose bylose, ekspertai turi būti pagal pareigybes apklausti tribunolo.

c. Nesenos bylos

Nesenomis vadinamos tos bylos, kuriose kankinystė arba herojiškų dorybių praktikavimas įvairiuose Dievo tarno gyvenimo etapuose gali būti įrodytas regėjusių liudytojų. Tokiose bylose, o tokios dažniausiai ir pasitaiko, jeigu Dievo tarno gyvenimas nebuvo labai komplikuotas, jeigu nėra jo raštų ir yra nedaug dokumentacijos, nemanome, kad būtina paskirti ekspertus, nors tai ir gali būti naudinga. Jų darbą gali atlikti postulatorius, kurio uždavinys yra pateikti tiek raštus, tiek dokumentus, kurie gali nušviesti bylą.

[5] Reikia vengti perdėto skubėjimo ir lėtumo arba per didelio ramumo, ypač tose bylose, kuriose pagrindinį įrodymą turi sudaryti liudytojų parodymai. Sveika nuovoka sujungta su kruopštumu turi būti pagrindinės taisyklės, lemiančios vyskupo sprendimą pradėti bylą.

6. Ką reikia daryti, jeigu yra sunki kliūtis

Jeigu pirminio tyrimo metu iškiltų kokia nors rimta kliūtis bylai (pavyzdžiui, skundas, priešinga regiono vyskupų arba vyskupų konferencijos nuomonė, koks nors eretinis teiginys publikuotuose Dievo tarno raštuose, neabejotinai smerktinas jo elgesys tam tikromis aplinkybėmis ir t. t.), vyskupas turi informuoti postulatorių (nr. 12, a). Šis, jeigu negalėtų rasti kontrargumentų, gavęs ieškovo sutikimą, gali atsisakyti bylos. O jeigu randa pakankamai argumentų panaikinti kliūtį, juos raštu pateiks vyskupui.

Tuo atveju, jeigu vyskupas manytų, kad postulatoriaus pateiktų paaiškinimų nepakanka, gali dekretu atmesti prašymą užvesti bylą. Tame dekrete vyskupas turi nurodyti tokio sprendimo motyvus. Manome, kad vyskupas turi lygiai taip pat elgtis, jeigu neįveikiama kliūtis iškiltų jau pradėjus bylą.

Ar postulatorius turi teisę nesutikti su vyskupo dekretu? Jeigu taip, kam turi pateikti ieškinį?

Senasis kodeksas aiškiai pripažino visų tikinčiųjų ir teisėtų asociacijų teisę prašyti, kad būtų užvesta byla (kan. 2003*). *Taisyklės* taip pat numanomai pripažįsta tokią teisę tikintiesiems ir jų asociacijoms (nr. 1 a).

Vis dėlto tikinčiųjų teisė tuo ir baigiasi. Tai reiškia, kad bažnytinė vyresnybė yra įpareigota išnagrinėti prašymą, bet ne jį patenkinti, kadangi niekas neturi teisės į tai, kad būtų užvesta byla ir, tuo labiau, kad kuris nors Dievo tarnas būtų paskelbtas palaimintuoju arba šventuoju. Todėl, jeigu vyskupas atmestų postulatoriaus prašymą, šis galėtų kreiptis į Šventųjų skelbimo kongregaciją, o ji galėtų pasikonsultuoti su tuo vyskupu ir, išklausiusi jo nuomonę, suteikti kitam vyskupui kompetenciją užvesti bylą.

7. Šventojo Sosto „Nihil obstat“

Jeigu pirminio tyrimo metu neiškilo jokia rimta kliūtis ir vyskupas yra įsitikinęs, kad byla turi tvirtą pagrindą, jis turi informuoti Šventųjų skelbimo kongregaciją apie savo ketinimą užvesti bylą, kad ši, atlikusi reikalingus tyrimus Romos dikasterijose, pareikštų, ar yra, ar nėra tam kokia nors kliūtis (nr. 15 c). Tiesioginiame prašyme Kongregacijai vyskupas konstatuoja, kad atliko pirminį tyrimą, nurodytą *Taisyklėse*, kad pasikonsultavo su bažnytinio regiono vyskupais arba šalies vyskupų konferencija ir kad byla turi labai didelę bažnytinę svarbą (form. 5).

Prie prašymo prideda trumpą dviejų trijų puslapių Dievo tarno biografiją, kad Kongregacija galėtų atlikti tyrimus, kurie jai atrodys reikalingi. Tik gavęs „nihil obstat“, vyskupas gali formaliai užvesti bylą.

8. „Nihil obstat“ reikšmė

Šventojo Sosto „nihil obstat“ nėra vyskupui suteikta teisė arba juridinis įgaliojimas, kad galėtų užvesti bylą ir pradėti procesą. Tai, paprastai sakant, yra neteistumo liudijimas, Šventųjų skelbimo kongregacijos pranešimas, kad vyskupas būtų tikras, jog Romos dikasterijose nėra jokios kliūties, galinčios sutrukdyti bylos užvedimą. Todėl jis labai skiriasi nuo „nihil obstat“, kurio reikalavo Motu proprio „Sanctitas Clarior“, kad būtų galima užvesti bylą ir pradėti procesą. Pagal jį būdavo suteikiamas įgaliojimas, be kurio procesas būtų buvęs niekinis. Vyskupas turėdavo siųsti Kongregacijai pagrindinius dokumentus, susijusius su byla, o Kongregacija, remdamasi jais, spręsdavo, ar yra „bonus fumus iuris“, tai yra solidus pagrindas pereiti prie bylos užvedimo. Tuo pat metu atlikdavo reikalingus tyrimus, tikrindama, ar yra kokia nors kliūtis iš Romos dikasterijų pusės.

Kartu su „nihil obstat“ suteikdavo vyskupui įgaliojimą užvesti bylą, kas iki tol buvo priskirta Kongregacijai, ir pradėti procesą, kuris dalinai buvo diecezinis, dalinai apaštalinis.

Naujojoje teisėje pats vyskupas sprendžia apie bylos pagrįstumą ir apie tikslingumą ją užvesti. Taisyklių reikalavimas prieš užvedant bylą gauti Šventojo Sosto „nihil obstat“ yra tik sveiko proto norma, kad paskui netektų susidurti su kokiu nors nemaloniu netikėtumu. Iš tiesų, ne vieną kartą pradėjus ordinarinį procesą su iš to kylančiomis išlaidomis ir įdėtomis nemažomis pastangomis, ieškovai susidūrė su nemaloniu siurprizu, kad Romos dikasterijose yra buvę skundų prieš Dievo tarną arba neįveikiamų kliūčių, kurios, jeigu būtų buvusios žinomos nuo pradžių, būtų buvusios išnagrinėtos, žiūrint, ar įmanoma rasti paaiškinimą, o gavus neigiamą atsakymą, procesas nebūtų buvęs pradėtas.

Dėl tokio Šventojo Sosto „nihil obstat“ pobūdžio naujojoje teisėje jo pranešimas vyskupui neįpareigoja pastarojo užvesti bylos. Tai ne tiek Šventojo Sosto aktas, kiek paprasčiausiai vyskupo atlikto tyrimo pasitelkiant Kongregaciją vaisius. Todėl negalima sakyti, kad su „nihil obstat“ Šventasis Sostas pridėjo rankas prie šio klausimo. Vyskupas toliau veikia ordinarine galia ir jo valioje, net ir gavus „nihil obstat“, užvesti bylą ir pradėti procesą.

Apibendrindami galime sakyti: pagal senąjį kodeksą vyskupas apsiribodavo proceso pradėjimu informuojant Šventąjį Sostą apie Dievo tarno gyvenimą ir dorybes arba kankinystę. Šventasis Sostas sau suteikdavo teisę užvesti bylą ir per savo delegatus užvesdavo apaštalinį procesą. Pagal dokumentą „Sanctitas clarior“ Šventasis Sostas prisiimdavo atsakomybę spręsti apie bylos „bonus fumus iuris“ ir deleguodavo vyskupui bylos užvedimą bei pažintinio proceso tyrimą, kuris atstodavo ordinarinį procesą ir apaštalinį procesą. Pagal dabartinę teisę atsakomybė spręsti apie bylos pagrįstumą ir tinkamumą palikta vyskupui, kuris be to dar turi ordinarinę galią užvesti bylą.

Vyskupo pradėtas procesas, kad ir negavus Šventojo Sosto „nihil obstat“, be abejonės, būtų galiojantis, kadangi būtų pradėtas ordinarine galia. Tačiau čia kalbame, kaip anksčiau sakėme, apie *Taisyklių* nustatytą reikalavimą, naudingą, kad būtų galima užtikrintai žengti pirmyn.

III SKYRIUS

BYLOS UŽVEDIMAS. TRIBUNOLO SUDARYMAS. KLAUSIMYNŲ PARENGIMAS

Šiame skyriuje kalbėsime apie bylos užvedimą; apie vyskupo atliekamą tribunolo sudarymą; apie kiekvieno tribunolo nario uždavinius ir pagaliau apie klausimynų paruošimą.

Prieš kalbant apie bylos užvedimą, tiktų paaiškinti, kas teisėje suprantama kaip byla ir kuo ji skiriasi nuo proceso. Iš tikrųjų šie du terminai ne visada vartojami tinkama prasme.

Byla juridine prasme – tai ginčytinas klausimas, pateiktas teismui[6]. O procesas plačiąja prasme yra „teisės nustatytų veiksmų ir procedūrų visuma arba seka, skirta išspręsti klausimus arba reikalus su valdžios institucijų pagalba“[7].

Todėl byla skiriasi nuo proceso tuo, kad ji yra proceso objektas. Kitaip tariant, procesas yra priemonė, kuria išsprendžiama byla arba ginčytinas klausimas. Kanonizacijos bylose ginčytinas klausimas yra toks: ar Dievo tarnas praktikavo visas dorybes herojiškai, ar ne; arba ar buvo tikras kankinys teologine prasme; arba ar ekstraordinarinis reiškinys, priskiriamas Dievo tarnui, viršija gamtos jėgas ir ar įvyko užtariant tam Dievo tarnui. Visi šie klausimai išsprendžiami būtent per procesą.

Iš to matome ir skirtumą tarp kanonizacijos bylos užvedimo ir proceso pradėjimo. Pirmasis įvyksta tada, kai vyskupas, atlikęs reikalingus tyrimus, priima postulatoriaus prašymą, o antrasis – kai sudarytas tribunolas atlieka pirmąjį teisminį aktą.

---

[6] MARCELINO CABRERO DE ANTA, CMF., knygoje „Commentario al Código de Derecho Canónico“, III (Biblioteca de Autores Cristianos, 234), Madrid 1964, p. 192.

[7] J. NOVAL, OP., „Commentarium Codicis Iuris canonic, Liber IV. De Processibus“, Roma 1920, p. 2, nr. 4. Išsamesnėms studijoms apie įvairias procesų rūšis žr. CABRERO, cit. P. 189-200.

Tai išsiaiškinę, dabar kalbėsime apie bylos užvedimą.

1. Bylos užvedimas

Senojoje teisėje kanonizacijos bylos užvedimas turėjo didelę svarbą ir išimtinai priklausė popiežiui. Norint pasiekti bylos užvedimą reikėjo nueiti ilgą kelią: Dievo tarno raštų ieškojimas; diecezinis informacijos apie šventumo garsą ir bendrai herojiškas dorybes arba apie kankinystę ir kulto nebuvimą rinkimo procesas; raštų ir procesų siuntimas Apeigų kongregacijai; raštų studijavimas ir jų patvirtinimo dekretas, ratifikuotas popiežiaus; dekretai apie ordinarinių informacijos rinkimo procesų teisėtumą; „Summarium" ir advokato „Informatio" parengimas, kad būtų gautas leidimas bylai užvesti. Galiausiai, diskusija eilinėje kardinolų kongregacijoje apie abejonę: „ar turi būti pasirašytas bylos užvedimo dekretas konkrečiam atvejui ir dėl iš to kylančių pasekmių". Apeigų kongregacijos dekretas, kuriuo būdavo užvedama byla, turėjo būti pasirašytas Šventojo Tėvo (plg. kan. 2070-2083*).

Bylos užvedimo dekretu minėta Kongregacija perimdavo bylą ir be jos sutikimo diecezinis vyskupas negalėjo kištis į ją.

Iki 1917 m. Kodekso po bylos užvedimo dekreto buvo įprasta Dievo tarnui suteikti garbingojo titulą. Apeigų kongregacija 1913 m. rugpjūčio 26 d. uždraudė šio titulo priskyrimą, kol nebus paskelbtas dekretas apie dorybių herojiškumą arba kankinystę. Šis draudimas buvo įtrauktas į 1917 m. Kodekso kan. 2015*, § 2.

Naujoji teisė, kaip jau sakėme, panaikino šį labai ilgą kelią. Dabar pats vyskupas sprendžia apie pakankamą pagrindą užvesti bylą ir jis pats ją užveda.

Kalbant apie bylos užvedimo būdą, teisė nereikalauja specialaus dekreto, kaip buvo senojoje teisėje. Vis dėlto manome, jog yra naudinga, kad vyskupas išleistų dekretą, skelbiantį, jog priima postulatoriaus prašymą ir užveda bylą. Arba, jeigu neišleidžia specialaus dekreto, būtų gerai, kad bent jau tribunolo sudarymo dekrete būtų nurodyta, kad buvo priimtas postulatoriaus prašymas ir kad šiuo dekretu skelbiamas bylos užvedimas (form. 9).

Kalbant apie bylos užvedimo reikšmę ir pasekmes, galima sakyti, kad su naująja teise niekas nepasikeitė. Šiandien, kaip ir senojoje teisėje, bylos užvedimas reiškia, kad minėta byla turi solidų pagrindą; kad Bažnyčia atkreipė į ją dėmesį ir kad ji buvo pateikta tribunolui. Visi aktai, pasirašyti prieš bylos užvedimą, yra neteisminiai. Nuo bylos užvedimo momento visi aktai turės juridinę reikšmę.

Po bylos užvedimo kandidatas į kanonizuotuosius jau ir oficialiuose dokumentuose galės būti vadinamas Dievo tarnu. Tačiau jam negalima skirti jokio kulto. Todėl *Taisyklės* draudžia bet kokį garbinimą, taip pat panegirikas bažnyčiose, kadangi tai galėtų suklaidinti tikinčiuosius.

2. Tribunolo sudarymas

Gavęs Šventojo Sosto „nihil obstat“, vyskupas dekretu pereina prie bylos užvedimo ir tribunolo sudarymo. Nėra nieko netinkamo, jeigu jis pats imasi teisėjo pareigų viso proceso metu. Vis dėlto, paprastai vyskupas dalyvauja tik pirmame ir paskutiniame proceso posėdyje.

Tuo pačiu dekretu, kuriuo skiria vyriausiąjį teisėją, vyskupas paskiria ir teisingumo saugotoją bei notarą. Būtų gerai, kad skirtų ir notaro padėjėją, kuris galėtų pavaduoti notarą. Be to, notaro padėjėjas galėtų būti gera pagalba vėliau sutikrinant kopijas su proceso aktų originalais.

Tribunolo sudarymo dekrete vyskupas nurodo vietą, dieną ir valandą, kada vyks pirmasis teismo posėdis, pakviečia tribunolo narius ir postulatorių, kad prisiimtų jiems patikėtas užduotis ir kad duotų ištikimybės priesaiką (form. 9).

Kanonizacijos procesuose be tribunolo sudarymo dekreto vyskupas išleisdavo atskirą dekretą kiekvienam tribunolo nariui. Ši praktika, nors nėra būtina teisėtumui, turbūt yra labai tinkama proceso iškilmingumui ir prideramai pagerbti tribunolo narius (formos 9 a, b, c ir d).

3. Tribunolo nariai

Pagal senąją teisę kanonizacijos bylų tribunolas turėjo būti sudarytas iš vyskupo, tuo atveju, jeigu jis sau būtų paskyręs proceso pradėjimą, ir trijų sinodinių teisėjų, paskirtų to paties vyskupo (kan. 2040*). Pagal naująją teisę pakanka vieno teisėjo, kuriuo gali būti pats vyskupas arba jo įgaliotas kunigas. Nereikalaujama, kad vyskupo įgaliotinis būtų teismo vikaras arba diecezijos teisėjas. Pakanka, kad būtų kunigas.

Be įgalioto teisėjo, vyskupas turi paskirti teisingumo saugotoją, notarą ir, jeigu įmanoma, notaro padėjėją. Toliau paaiškinsime kiekvieno jų užduotį ir kompetenciją.

Tiek teisėjas, tiek teisingumo saugotojas ir notarai vyskupo gali būti pakeisti bet kuriuo proceso momentu, išsaugant jų gerą vardą.

a. Teisėjas tyrėjas

Taisyklės nereikalauja, kad vyskupo įgaliotinis, kuris turi vesti procesą, būtų teismo vikaras arba diecezijos teisėjas. Tačiau sako, kad turi būti teologiją ir teisę išmanantis kunigas. Kai kalba eina apie seną bylą, teisėju paskirtas kunigas turi būti išmanantis ir istoriją.

Teisėju vesti kanonizacijos procesą negali būti paskirtas kunigas, kuris priklauso tam pačiam institutui, kuriam priklausė Dievo tarnas (plg. kan. 1448, § 1).

Teisėju paskirtas kunigas turi nuodugniai ištyrinėti Dievo tarno gyvenimą, kad galėtų gerai vadovauti procesui ir užduoti liudytojams tinkamus klausimus. Nuo gero tyrėjo beveik visada priklauso gera bylos baigtis.

Galima diskutuoti apie vyskupo įgaliotinio, kuriam patikimas kanonizacijos bylos vedimas, pavadinimą ir pobūdį. Kadangi paskutinis žodis apie beatifikaciją ir kanonizaciją priklauso popiežiui (*Div. Perf. Mag*. 15), akivaizdu, kad kanonizacijos bylos vedėjas negali daryti jokio sprendimo joje. Jo kompetenciją galima palyginti su ta, kurią turi auditoriai, apie kuriuos kalba kan. 1428,

tik skirtumas tas, kad auditoriai visada veikia deleguota galia, o vyskupas kanonizacijos bylose veikia ordinarine galia.

Vyskupo įgaliotinį galima laikyti auditoriumi, ir jis įgyja „ipso jure“ visus įgaliojimus, kuriuos turi bet kuris teisėjas proceso vedimo metu.

Šalia kitų galių teisėjui priklauso nurodyti teismo posėdžių laiką ir vietą (kan. 1558); pakviesti liudytojus (kan. 1559); prisaikdinti juos ir apklausti, užduodant taip pat ir klausimus ex officio (kan. 1561); tam tikrais atvejais uždrausti postulatoriui dalyvauti kai kurių liudytojų apklausose (kan. 1559); pakviesti liudytojus ex officio (pagal pareigybes) (jų turi apklausti mažiausiai du); apriboti per didelį liudytojų skaičių (kan. 1553); reikalauti pateikti dokumentus, susijusius su byla; gauti postulatoriaus pateiktus dokumentus; siųsti pavedimus atlikti tyrimą į kitas vyskupijas; įpareigoti liudytojus ir ekspertus išlaikyti paslaptį (kan. 1455, § 3); skirti vertėjus (kan. 1471) ir ekspertus (kan. 1575); publikuoti proceso aktus (kan. 1598); priimti tyrimo papildymus (kan. 1598, § 2).

Be to, teisėjas, jei tai nėra pats vyskupas, turi aplankyti Dievo tarno kapą, namus, kur jis mirė, bei vietas, kur jis galėtų būti garbinamas, ir padaryti pareiškimą, kad laikomasi Urbono VIII dekretų dėl kulto nebuvimo (nr. 28 a). Galiausiai, baigus procesą, jis turi nusiųsti kardinolui Šventųjų skelbimo kongregacijos prefektui kartu su patvirtinta proceso kopija pareiškimą apie liudytojų patikimumą (nr. 31 c) (form. 30).

b. Teisingumo saugotojas

Kanonizacijos bylose teisingumo saugotojas užima senosios teisės tikėjimo saugotojo vietą. Pastarasis titulas šiandien priklauso Kongregacijos prelatui teologui. Teisingumo saugotojo uždavinys yra „užtikrinti viešąjį gėrį“ (kan. 1430) ir įstatymo taikymą. Turint galvoje, kad kanonizacijos bylose gresia pavojus viešajam gėriui, jo įsikišimas tampa būtinas proceso metu. Jeigu jis nebūtų pakviestas, aktai būtų negaliojantys, nebent jis dalyvautų, kad ir nepakviestas

(kan. 1433). Jeigu gavęs šaukimą jis neatvyktų į tribunolą, paskui turi patikrinti ir pasirašyti aktus (nr. 16 a).

Kituose teismo procesuose teisingumo saugotojas gali būti pasaulietis, vyras arba moteris (kan. 1435), o kanonizacijos procesuose tai turi būti kunigas, teisės ir teologijos, o jeigu tai sena byla, taip pat ir istorijos ekspertas (nr. 6 a).

Dievo tarno, kuris priklausė pašvęstojo gyvenimo institutui, kanonizacijos bylose teisingumo saugotoju negali būti paskirtas to paties instituto kunigas (plg. kan. 1448, § 2).

Teisingumo saugotojas turi gerai išstudijuoti Dievo tarno asmenybę, kadangi tik taip galės surašyti arba patikrinti klausimynus, kurie turi būti pateikti liudytojams, ir užduoti naujus klausimus juos nagrinėdamas.

Teisingumo saugotojas ne tik budi, kad būtų laikomasi įstatymo ir nebūtų apgaulės, bet dar turi paruošti klausimų sąrašus liudytojams, nebent vyskupas patikėtų tą užduotį kitam patyrusiam asmeniui (nr. 15 a). Jis turi dalyvauti liudytojų apklausose, nebent ypatingu atveju jam sukliudytų rimta priežastis (nr. 16 b). Apklausos metu jis gali užduoti pareigybinius klausimus liudytojui, bet ne tiesiogiai, o per teisėją (kan. 1561). Jeigu dėl svarbios priežasties negalėtų dalyvauti apklausoje, po to turi peržiūrėti liudytojo parodymus ir pasirašyti (nr. 16 b).

Paskelbus proceso aktus, teisingumo saugotojas turi peržiūrėti juos, kad patikrintų, ar buvo laikomasi įstatymo įvairiuose posėdžiuose. Be to, jis išstudijuos liudytojų parodymus ir pridėtus dokumentus, žiūrėdamas, ar pakanka surinktų įrodymų, ar reikia kuriuo nors klausimu atlikti tolimesnį tyrimą (nr. 27 b).

c. Notaras

Notaras apskritai yra viešas valdžios paskirtas asmuo, kad raštu patvirtintų jo akivaizdoje tvarkomus reikalus. Kanonų teisėje notaru aktuaru vadinamas tas, kas atlieka jo funkcijas procese. Jis turi būti paskirtas vyskupo.

Norint atlikti notaro pareigas kanonizacijos procese, nebūtina būti kunigu. Todėl gali būti paskirtas bet kuris asmuo, taip pat ir

pasaulietis, kad tik turėtų gerą vardą ir nebūtų jokių įtarimų jo atžvilgiu (kan. 383).

Kodekse nedraudžiama, kad kanonizacijos procesuose notaro pareigas atliktų asmuo, kuris būtų suinteresuotas byla ar būtų susietas su Dievo tarnu kraujo ryšiais arba artimumu, kaip nurodoma teisėjo ir teisingumo saugotojo atveju (plg. kan. 1448). Taigi, galėtų būti paskirtas notaru Dievo tarno giminaitis ar instituto, kuriam šis priklausė, narys. Vis dėlto dėl rimtumo, kurio reikalauja bet kuris teisminis procesas, o ypač kanonizacijos procesai, pageidautina, kad notaras nebūtų Dievo tarno giminaitis ir nepriklausytų tam pačiam institutui.

Notaro užduotis – surašyti ir pasirašyti proceso aktus ir nurodyti visa, kas vyksta kiekviename posėdyje, pažymint vietą, metus, mėnesį, dieną ir valandą, kada vyksta posėdis. Kad aktai galiotų, reikalingas jo parašas (kan. 1437).

Nėra būtina, kad notaras pats rašytų aktus, kurie gali būti atspausdinti apklausos metu kito asmens jam dalyvaujant, bet pasirašyti turi jis asmeniškai. Taip pat leidžiama liudytojų parodymus priimti įrašinėjant diktofonu, tik svarbu, kad įrašas paskui būtų liudytojo išklausytas ir jam būtų suteikta galimybė pridėti, atimti arba pataisyti savo parodymus (kan. 1567 ir 1569).

Kanonizacijos procesuose, be notaro aktuaro, yra įprasta skirti notaro padėjėją arba pavaduotoją su tomis pačiomis galiomis kaip ir tikrasis notaras. Notaro padėjėjo paskyrimas paprastai įvyksta, kai nėra pirmojo notaro, kad būtų kas nors, kas jį pakeistų ir taip būtų išvengta atidėliojimų. Be to, notaro padėjėjo paskyrimas reikalingas, kad padėtų pagrindiniam notarui lyginant kopijas su originaliais aktais.

4. Klausimynų parengimas

Taisyklės reikalauja, kad vyskupas įteiktų teisingumo saugotojui arba ekspertui visus su byla susijusius dokumentus, kurie yra jo galioje, tam, kad šis paruoštų klausimynus apie Dievo tarno gyvenimą ir dorybes arba kankinystę ir apie jo šventumo garsą (nr. 15 a).

Pagal senąją teisę klausimynai turėjo būti parengti tikėjimo saugotojo (kan. 2012*). Naujoji teisė leidžia, kad juos parengtų ekspertas. Paprastai postulatorius paruošia klausimynų juodraštį, kurį paskui peržiūri teisingumo saugotojas, išimdamas, pridėdamas ar pataisydamas, kas jam atrodo reikalinga, ir perima savo žinion. Niekas nepažįsta bylos geriau už postulatorių ir niekas nėra labiau suinteresuotas išsiaiškinti galimai neaiškius dalykus ar užpildyti spragas liudytojų parodymais.

Bet kuriuo atveju, jei teisingumo saugotojas ruošia klausimyną pats asmeniškai, postulatorius gali parengti iš savo pusės punktus arba klausimus, į kuriuos turėtų atsakyti liudytojai (kan. 1533). Tačiau pageidautina, kad abu – teisingumo saugotojas ir postulatorius – bendradarbiautų rengdami klausimyną, tam, kad būtų įtraukti tie punktai, kurių postulatorius norėtų, jog būtų paaiškinti liudytojų. Taigi išvengiama to, kad liudytojai būtų apklausti pirmiausia pagal teisingumo saugotojo klausimyną, o paskui pagal postulatoriaus parengtus punktus, kaip buvo daroma iki naujosios teisės paskelbimo, be reikalo kartojant ir švaistant laiką.

5. Kaip turi būti parengti klausimynai

Dokumentų formų rinkinyje pateikiame klausimyno pavyzdį, suredaguotą pagal Kongregacijos nurodymus (form. 12), tačiau manome, jog yra naudinga nurodyti kriterijus, kaip paruošti klausimyną konkrečiam atvejui. Reikia turėti galvoje, kad nuo klausimyno kokybės priklauso galimybė atkurti kiekvieną Dievo tarno gyvenimo etapą ir konkrečiais faktais pailiustruoti jo elgseną, įrodančią dorybių praktikavimą arba kankinystės akivaizdoje.

Klausimynų tikslas – surinkti duomenis apie Dievo tarno gyvenimą, dorybes ir gerą vardą arba kankinystę. Juos rašant nereikia pamiršti to tikslo.

Klausimynai turi būti pritaikyti kiekvienam atvejui. Su liudytojų pagalba reikia nušviesti visus Dievo tarno gyvenimo etapus: vaikystę, šeimos aplinką, pradinį ugdymą, paauglystę ir jaunystę, atliktas studijas, darbus ir suaugusio gyvenimą, svarbiausius jo gyvenimo faktus, pasitaikiusius persekiojimus

ir sunkumus, charakterį, išvaizdą ir dvasinį veidą, ligas, ypač paskutinę ligą, mirties laiką, vietą ir datą.

Tas pats pasakytina apie dieviškųjų, pagrindinių ir kitų dorybių praktikavimą. Reikia primygtinai klausinėti apie kiekvieną iš jų, leidžiantis į smulkmenas, į konkrečius faktus ir stengiantis paskatinti liudytoją nepasitenkinti bendrais teiginiais.

Paprastai klausimynai formuluojami chronologiškai sekant skirtingus Dievo tarno gyvenimo etapus, pabrėžiant iškiliausius faktus ir tuos dalykus, kurie galėtų sukelti neaiškumų. Po to pereinama prie klausimų apie dieviškąsias ir pagrindines dorybes. Jeigu Dievo tarnas buvo vienuolis, reikia suformuluoti klausimus apie įžadų laikymąsi.

Būtų gerai, kad kiekviena klausimyno dalis apimtų tik vieną dalyką ir kad viename klausime nebūtų primaišyta skirtingų temų arba nebūtų sufleruojamas atsakymas. Pageidautina įdėti daugiau klausimų arba juos suskirstyti atskirais paragrafais, o ne vienu klausimu sujungti keletą temų.

Patartina naudoti arabiškus skaitmenis, kad būtų palengvintas citavimas vėliau rengiant „Informatio“.

Galiausiai, klausimyne reikia primygtinai klausti apie liudytojo žinių šaltinį, kad kiekviename atsakyme vis nurodytų, kaip sužinojo tai, ką praneša apie Dievo tarno gyvenimą ir dorybes arba apie konkretų faktą.

Negalima duoti klausimyno liudytojams, bet galima nusakyti bendrais žodžiais, apie ką bus klausinėjami (kan. 1565). Klausimynai yra teisminio proceso aktų dalis, todėl juos reikia pridėti tiek prie aktų originalo, tiek prie kopijų, kurios bus siunčiamos į Romą.

IV SKYRIUS

PROCESO ATIDARYMAS

Šiame skyriuje paaiškinsime, kas yra proceso atidarymas, kokie asmenys dalyvauja atidarymo posėdyje, ką reikia paruošti, ir kaip vyksta toks posėdis.

1. Kas yra proceso atidarymas

Proceso atidarymas, kurio nereikia painioti su bylos užvedimu, vyksta per pirmąjį posėdį, kuriame patvirtinami tribunolo narių paskyrimai, jie prisaikdinami ištikimai vykdyti savo pareigas, priimamas postulatoriaus parengtas liudytojų sąrašas ir nurodoma liudytojų apklausų pradžios vieta ir data.

Užbaigus pirmąjį posėdį, vadinamą „de primordialibus“, procesas laikomas pradėtu.

Po proceso atidarymo, iki kol procesas bus uždarytas, visi atliekami aktai yra laikomi teisminiais aktais, todėl, nebent specifinė kanonizacijos procesų teisė nustatytų kitaip, tuose aktuose turi būti laikomasi normų, Kodekso nustatytų teismams bendrai ir ginčo procesams (kan. 1400-1655), žinoma, jei tos normos suderinamos su specifiniu kanonizacijos procesų pobūdžiu, kaip rašoma cituotame kan. 1403, § 2.

Todėl, kaip ir bet kuriame teisminiame procese, kiekvienas posėdis turi vykti dalyvaujant teisėjui ir notarui. Be to, kadangi kanonizacijos procesuose kalbama apie viešą gėrį, visada turi būti šaukiamas teisingumo saugotojas. Priešingu atveju, aktai būtų negaliojantys, nebent gynėjas dalyvautų nors ir nekviestas (kan. 1433).

2. Atidarymo posėdis

Galvodami apie vyskupijas, kuriose niekada nėra vykęs kanonizacijos proceso atidarymas, stengsimės būti labai konkretūs, aprašydami detaliai, kaip jis vyksta.

Atidarymo posėdį galima daryti vyskupijos kurijoje, tribunolo salėje, jeigu ji pakankamai erdvi, arba kitoje sakralioje vietoje.

Paprastai, jeigu Dievo tarnas priklausė vienuoliniam institutui arba asociacijai, kurie turi savo būstinę ir koplyčią, ten ir vyksta pirmasis posėdis, kad galėtų dalyvauti artimiausi asmenys. Kanonizacijos proceso atidarymas turi didelę psichologinę svarbą tiems žmonėms, kurie jo prašė. Tačiau reikia vengti viso to, kas galėtų suklaidinti besimeldžiančius Dievo tarno ir leistų jiems patikėti, kad jau greitai bus beatifikacija arba kad jau galima jį garbinti.

Pavyzdžiui, negalima leisti, kad proceso atidarymas vyktų katedroje ar didelėje bažnyčioje; daryti iškilmingą reklamą; kviesti valdžios ar bažnytinius asmenis, kurie nėra artimai susiję su byla; organizuoti liaudies šventes ir panašius dalykus. Dar labiau draudžiama išstatyti Dievo tarno paveikslus ar statulas bažnyčioje, tarsi tai būtų beatifikacija ar kanonizacija. Iš tikrųjų tai tik pirmasis proceso posėdis, kuriame vyskupas patvirtina tribunolo narius, ir priimama jų priesaika ištikimai atlikti jiems patikėtas pareigas.

a. Asmenys, kurie dalyvauja atidarymo posėdyje

Paprastai pirmajam posėdžiui pirmininkauja vyskupas, net jeigu jis paskyrė delegatą procesui vesti. Vis dėlto jis galėtų įgalioti pirmininkauti pirmajam posėdžiui vyskupijos generalinį vikarą arba kitą garbingą asmenį, kad jo vardu patvirtintų tribunolo narius ir priimtų jų priesaiką.

Be vyskupo ar jo delegato, šiame posėdyje dalyvauja įgaliotas teisėjas, teisingumo saugotojas, kuriam prieš tai išsiunčiamas šaukimo dekretas (form. 10), notarai, postulatorius arba vicepostulatorius, kurijos kancleris, kuris turi parašyti posėdžio protokolą.

Jeigu kurijoje nėra kanclerio arba jis negali dalyvauti posėdyje, vyskupas gali paskirti notarą „ad casum“, ne notarą aktuarą ir ne jo pavaduotoją, kad surašytų posėdžio protokolą (form. 14). Šis notaras, vadinamas „de primordialibus“, veikia kaip notaras tik pirmajame posėdyje, o po to viską perduoda notarui aktuarui.

Pirmasis posėdis yra viešas ir, kaip jau sakėme, jame gali dalyvauti byla besidomintys asmenys.

b. Ką reikia paruošti

Visų pirma, reikia iš anksto paruošti tris posėdžio protokolo egzempliorius, kurie turės būti pasirašyti vyskupo, teisėjo, teisingumo saugotojo ir kurijos kanclerio arba notaro, paskirto „ad casum“. Vienas protokolo originalas bus dalis proceso originalų, kurie turės likti vyskupijos kurijoje; antras ir trečias egzempliorius bus reikalingi dviem patvirtintoms kopijoms, kurios turės būti siunčiamos į Romą. Reikia nepamiršti, kad tiek originalūs aktai, tiek bent viena jų kopija turi būti ranka pasirašyti tų, kurie dalyvauja posėdyje, tai yra vyskupo, įgalioto teisėjo, teisingumo saugotojo, notarų ir postulatoriaus. Protokolo apačioje viską užtvirtinti turi kurijos kancleris arba notaras, paskirtas „ad casum“.

Salėje arba koplyčioje, kur vyks pirmasis posėdis, paruošiamas stalas, prie jo centre kėdė vyskupui. Iš abiejų pusių sustatomos kitos kėdės įgaliotam teisėjui, teisingumo saugotojui, notarui aktuarui ir notaro padėjėjui. Ant stalo padedama Biblija, trys posėdžio protokolo egzemplioriai; vyskupo, įgalioto teisėjo, teisingumo saugotojo, notaro aktuaro, postulatoriaus arba vicepostulatoriaus ir kanclerio antspaudai. Tinka paruošti atskiruose lapuose priesaikos formulę kiekvienam tribunolo nariui ir postulatoriui arba vicepostulatoriui.

Postulatorius ir vicepostulatorius atsisėda ne prie tribunolo stalo, bet netoliese, kadangi jie nėra jo nariai.

Kiti asmenys, kurie dalyvauja posėdyje, susodinami pakankamai nutolusioje nuo tribunolo stalo vietoje.

3. Posėdžio eiga

Nors dokumentų formų pavyzdžiuose pateikiame pirmo posėdžio pavyzdį (form. 15), čia paaiškinsime, kaip jis vyksta.

Visiems susirinkus nurodytoje vietoje, postulatorius arba kitas kompetentingas asmuo paaiškina dalyviams akto reikšmę. Tada vyskupas atidaro posėdį, skaitydamas maldą Šventajai Dvasiai. Vyskupui baigus maldą, kancleris arba notaras, paskirtas „ad casum“, arba pats postulatorius perskaito prašymą, kuriuo šis kreipiasi į vyskupą, prašydamas jo, kad pradėtų kanonizacijos bylą. Po to kancleris perskaito Šventųjų skelbimo kongregacijos laišką, adresuotą vyskupui, kuriame pranešama Šventojo Sosto „nihil obstat“, ir vyskupo dekretą, kuriuos jis paskiria tribunolo narius.

Perskaičius dekretą, vyskupas klausia tribunolo narių, ar jie sutinka prisiimti pareigas, kurioms buvo paskirti, ir, gavęs teigiamą atsakymą, jeigu mano esant naudinga, gali jiems priminti, kokią didelę atsakomybę jie prisiėmė, ir paragina ištikimai atlikti savo pareigas. Tada juos pakviečia paskui jį duoti priklausančią priesaiką. Kiekvienas atskirai, pradedant vyskupu, paskui įgaliotas teisėjas, teisingumo saugotojas ir notarai, uždėję ranką ant Evangelijos, duoda priesaiką pagal formulę, siūlomą pavyzdyje pirmam posėdžiui (form. 13). Kiekvienas po savo priesaikos pasirašo ir uždeda antspaudą, jei jį turi.

Prisiekus tribunolo nariams, vyskupas pakviečia postulatorių arba vicepostulatorių pateikti liudytojų sąrašą, kurį peržiūri, o paskui perduoda įgaliotam teisėjui ir teisingumo saugotojui. Vyskupas visų vardu patvirtina šį liudytojų sąrašą. Po to vyskupas pakviečia postulatorių duoti reikiamą priesaiką.

Jeigu tai pusiau istorinė arba mišri byla, apie kurią jau kalbėjome, vyskupas pirmame posėdyje gali paskirti arba patvirtinti istorijos komisijos, kuriai pavedamas visų su byla susijusių dokumentų surinkimas, narius. Tokiu atveju kancleris perskaito vyskupo dekretą, kuriuo paskiriama tokia komisija, o paskui vyskupas pakviečia komisijos narius duoti priklausančią priesaiką ištikimai atlikti jiems patikėtą užduotį.

Baigus visas priesaikas, kancleris perskaito vyskupo dekretą, kuriuo nurodoma data, valanda ir vieta, kur vyks artimiausias

posėdis, kuriame bus apklausiamas pirmasis liudytojas. Gali būti naudojama tokia teksto formuluotė:

> „J. E. vyskupas ir įgaliotas teisėjas nusprendė, kad artimiausias tribunolo posėdis vyks ... metų ... mėnesio ... dieną ... valandą ... vietoje. Todėl šaukiamas teisingumo saugotojas, kad tą valandą būtų nurodytoje vietoje, kad būtų galima apklausti liudytoją N. N.
>
> Be to, jie nusprendė, kad aš, kancleris, surašyčiau protokolą apie visa, kas buvo padaryta šiame posėdyje, ir kad visi tribunolo nariai pasirašytų šį protokolą.
>
> Žemiau pasirašęs kancleris užtvirtina, kad viskas buvo padaryta pagal šventųjų skelbimo byloms nustatytas taisykles."

Pasibaigus posėdžiui, vyskupas, jei mano esant reikalinga, gali kreiptis į dalyvius, atkreipdamas dėmesį į tai, kad neliaupsintų Dievo tarno ir kad paskutinis žodis apie beatifikaciją priklauso Popiežiui.

Kurijos kancleris įteiks visus pirmojo posėdžio protokolus ir visus išankstiniame tyrime įvykdytus aktus (apklaustų liudytojų *ne pereant probationes* (kad nepražūtų įrodymai) parodymus, paskyrimus, Šventojo Sosto *nihil obstat* ir t. t.) notarui aktuarui, kuris perims pareigas nuo antrojo posėdžio ir vykdys jas iki teisminio tyrimo pabaigos.

V SKYRIUS

ĮRODYMAI

Šiame skyriuje kalbėsime apie įrodymus apskritai; apie tribunolo posėdžius jiems surinkti ir apie asmenis, kurie dalyvauja teismo posėdžiuose.

1. Kanonizacijos procesuose pripažįstami įrodymai

Kanonizacijos proceso vedimo tikslas – surinkti visus įrodymus, susijusius su Dievo tarno gyvenimu, dorybėmis ir šventumo garsu ar kankinyste. Arba įrodymus apie teisėto kulto, nuo neatmenamų laikų teikiamo Dievo tarnui, buvimą ar apie galimą stebuklą, priskiriamą jo užtarimui.

Kanonų teisėje numatomos trys įrodymų rūšys: a) dokumentinis įrodymas (kan. 1539-1546); b) liudytojų įrodymas (kan. 1547-1573) ir c) ekspertų įrodymas (kan. 1574-1581). Kanonizacijos bylose ekspertų įrodymai turi lemiamą reikšmę procesuose dėl galimo stebuklo.

Bendrai kalbant, dokumentinis įrodymas, be abejonės, turi didesnę reikšmę už liudytojų įrodymus, ir būtent todėl naujasis Kodeksas jį pateikia pirmoje vietoje. Taip pat ir naujajame šventųjų byloms skirtame teisyne jam teikiama didesnė svarba negu liudytojų įrodymams. Vis dėlto reikia išskirti įvairias bylų rūšis.

Žinoma, istorinėse bylose dokumentinis įrodymas yra esminis, taip pat ir pusiau istorinėse bylose jis turi milžinišką svarbą. Nesenose bylose, atvirkščiai, paprastai svarbesnis yra liudytojų įrodymas. O kai kuriais atvejais liudytojų parodymai yra vienintelė priemonė įrodyti Dievo tarno dorybes arba kankinystę, ir dar kitais atvejais jie savo verte ir svarba viršija dokumentinį įrodymą. Žmogaus gyvenimas, jo elgesys tam tikrose situacijose, jo

manieros, artimo meilės praktikavimas, jo malda, jo sielos tvirtumas, jo savęs išsižadėjimas ir kantrybė ir t. t. vargu ar atsispindės kokiame nors dokumente, nebent jeigu dokumentu laikysime ir Dievo tarno biografiją. Tokiu atveju reikia turėti galvoje, kad biografijos autorius, kaip ir liudytojai, gali padaryti vertinimo klaidų ir kad apskritai rašytinė biografija yra tik neteisminis įrodymas, turintis mažesnę vertę negu liudijimas prisiekus teisėjo akivaizdoje.

Todėl nesenose bylose yra labai svarbu, kad liudytojų apklausos vyktų su visomis garantijomis, kurių reikalauja įstatymas, ir kad teisėjas imtųsi būtinų atsargumo priemonių, atskirdamas, kada liudytojas kalba objektyviai ir kada leidžiasi užvaldomas jausmų arba išreiškia vien savo nuomonę, nepatvirtindamas savo teiginių konkrečiais faktais.

Tą patį reikia pasakyti apie dokumentinį įrodymą. Teismas, prieš priimdamas kaip įrodymą ieškovų per postulatorių arba istorinės komisijos pateiktus dokumentus, turi patikrinti, ar tie dokumentai pilni, be intarpų ir pataisymų ar kitokių suklastojimų (kan. 1543).

Tiek liudytojų, tiek dokumentiniai įrodymai renkami atskiruose teismo posėdžiuose arba formaliuose susirinkimuose, tai yra dalyvaujant teisėjui, teisingumo saugotojui ir notarui.

2. Teismo posėdžiai

Teismo posėdžiu vadinamas kiekvienas formalus jo susirinkimas, skirtas atlikti su procesu susijusiems veiksmams: apklausti kurį nors liudytoją, priimti dokumentus, atlikti paskyrimą, parašyti dekretą, imtis kokių nors priemonių.

Posėdžiai pradedami šaukiantis Dievo vardo. Per kiekvieną jų notaras turi surašyti to, kas vyksta, protokolą, jo pradžioje nurodydamas vietą, kur posėdis vyksta, metus, mėnesį, dieną, valandą, dalyvaujančius asmenis, kokiu klausimu kalbama. Posėdis baigiasi, kai teismo nariai išsiskirsto, nesvarbu, ar užbaigė svarstomą klausimą ar ne. Pavyzdžiui, jeigu vyko liudytojo apklausa ir nebuvo įmanoma užbaigti, apklausa nutraukiama ir

posėdis uždaromas. Teisėjas nurodo vietą, dieną ir valandą, kada tęsis apklausa.

Posėdžio pabaigoje teisėjas, teisingumo saugotojas ir liudytojas, jeigu tai buvo apklausa, pasirašo protokolą. Notaras patvirtina visa tai, kas vyko posėdžio metu, nurodydamas savo paliudijimo vietą, metus, mėnesį, dieną ir valandą, po to uždeda antspaudą ir pasirašo.

Siekiant sutaupyti laiką, galima paruošti įvairių spausdintų lapų arba fotokopijų, kuriuose būtų įrašytos tokios formuluotės: a) posėdžio ir liudytojo apklausos pradžiai; b) posėdžio pradžiai ir liudytojo, kuris nebaigė duoti parodymų ankstesniuose posėdžiuose, apklausai tęsti; c) liudytojo apklausai užbaigti ir posėdžiui uždaryti; d) liudytojo apklausai nutraukti ir posėdžiui uždaryti; e) vieno liudytojo apklausai užbaigti ir kito liudytojo arba kelių liudytojų apklausai pradėti (form. 15 a, b, c, d, e).

Kiekvienas protokolo lapas turi būti sunumeruotas ir užantspauduotas teismo antspaudu. Posėdžiai numeruojami pagal jų chronologinę eilę. Patariama susegti arba sudėti į skirtingus vokus kiekvieno posėdžio lapus, kad nesusimaišytų, kai vyksta daug posėdžių.

3. Vieta, kur vyksta posėdžiai

Posėdžiai vyksta tribunolo būstinėje (kan. 1468). Tačiau, remiantis kan. 1558, teisėjas gali nurodyti kitą tinkamą vietą.

Kanonizacijos procesuose liudytojai paprastai apklausiami vyskupijos tribunolo būstinėje. Jeigu tai Dievo tarnas, kuris priklausė vienuoliniam institutui, posėdžiai, kaip jau sakėme, vyksta to instituto namuose.

Kardinolai, patriarchai ir vyskupai turi būti apklausiami jų pasirinktoje vietoje (kan. 1558, § 2). Liudytojo ligos arba negalėjimo atvykti į tribunolo būstinę atveju teisėjas gali nuspręsti, kad liudytojas būtų apklaustas savo namuose arba toje vietoje, kur tuo metu yra (*Ten pat*, § 3).

4. Ką reikia paruošti posėdžiams skirtoje vietoje

Jeigu posėdžiai vyksta ne vyskupijos tribunolo būstinėje, o vienuolinio instituto namuose ar kitoje tinkamoje vietoje, tą vietą reikia paruošti taip:

Posėdžiui skirtoje salėje turi būti pakankamai didelis stalas su trimis kėdėmis: viena teisėjui, kita teisingumo saugotojui, o trečia ekspertui arba vertėjui, arba postulatoriui, jeigu jie dalyvauja posėdyje. Ant tribunolo stalo padedama Biblija ir priesaikos, kurią turi padaryti liudytojai, formulė. Priešais tribunolo stalą padedama kėdė liudytojui, o salės šone staliukas su rašomąja mašinėle notarui.

Pageidautina, kad tribunolo salėje būtų rakinama spinta saugoti proceso protokolams. Naujoji teisė nereikalauja, kaip buvo nurodyta senojo Kodekso kan. 2041*, sudėti į dėžę ir užantspauduoti protokolą ir klausimynus kiekvieno posėdžio pabaigoje. Tačiau tinka protokolą padėti saugioje ir užrakinamoje vietoje, kurios raktas laikomas pas notarą arba teisėją.

5. Asmenys, kurie dalyvauja posėdžiuose

Posėdžiai būna uždari, išskyrus proceso atidarymo ir užbaigimo posėdžius, kuriuose gali dalyvauti asmenys, puoselėjantys pamaldumą Dievo tarnui. Posėdžiuose gali dalyvauti tik teisėjas, teisingumo saugotojas, notaras aktuaras, liudytojas, postulatorius (jeigu jam dėl teisėtos priežasties neuždraudžia teisėjas, remdamasis kan. 1559) ir tie asmenys, kurie teisėjui atrodo reikalingi, kad vyktų procesas, pavyzdžiui, ekspertas, vertėjas, mašininkas ir t. t.

Kad posėdis būtų galiojantis, reikalinga, kad dalyvautų bent jau teisėjas ir notaras ir būtų gavęs šaukimą teisingumo saugotojas (kan. 1433; nr. 16 b).

Posėdžio protokolas turi būti pasirašytas teisėjo, teisingumo saugotojo ir liudytojo arba asmens, pateikiančio kokį nors įrodymą. Galiausiai notaras patvirtina viską, užantspauduoja ir pasirašo savo liudijimą.

VI SKYRIUS

LIUDYTOJŲ APKLAUSA

Nors Kodeksas pirmiausia kalba apie dokumentinį įrodymą, kadangi jis apskritai turi didesnę vertę už liudytojų parodymus, dėl praktinių sumetimų yra įprasta pradėti nuo liudytojų apklausos. Ši apklausa prasideda antrajame posėdyje ir tęsiasi kituose, kol apklausiami visi liudytojai, įskaitant liudytojus pagal pareigybes (mažiausiai du), tai yra neparinktus postulatoriaus. Apie tai kalbėsime šiame skyriuje: liudytojų šaukimas; kas turi juos apklausti; kaip rašomi protokolai; rašytiniai liudijimai ir parodymai; liudytojų, kurie gyvena kitoje vyskupijoje, apklausa.

1. Liudytojų šaukimas

Senojoje teisėje liudytojai buvo šaukiami per kurjerį (kan. 1717*). Naujajame kodekse nebėra kurjerio, nors ir nėra draudžiama perduoti liudytojams teisėjo dekretą apie šaukimą į teismą per kokį nors patikimą žmogų, ypač kai yra būtinas konstatavimas, kad įvyko šaukimas ir kad liudytojas jį gavo. Todėl šaukimas rašomas dviem egzemplioriais, kurių vienas, pasirašytas liudytojo, kurjerio yra grąžinamas tribunolui. Vis dėlto įprastas būdas liudytojams šaukti į teismą yra registruotas laiškas su pranešimu apie gavimą. Taip užsitikrinama, kad liudytojas gavo šaukimą (kan. 1509).

Tačiau kanonizacijos procesuose yra įprasta liudytojus kviesti telefonu arba per postulatorių ar vicepostulatorių. Reikia turėti galvoje, kad nėra būtinas formalus šaukimas į teismą, jeigu liudytojas atvyksta pats arba gavęs paprastą kvietimą (plg. kan. 1507). Tik tais atvejais, kai liudytojas nepriima šaukimo arba kyla įtarimų, kad neatvyks į tribunolą, reikia siųsti jam šaukimo dekretą užtikrintu būdu (registruotu laišku su pranešimu apie gavimą arba

per kurjerį). Pranešimas apie gavimą arba kurjerio pareiškimas, kad įteikė šaukimą, turi būti pridėtas prie proceso aktų.

2. Kas turi apklausti liudytojus

Pagal kan. 1561 teisėjas yra tas, kas turi užduoti klausimus liudytojui, laikydamasis teisingumo saugotojo paruošto klausimyno. Teisėjas, norėdamas išsiaiškinti kai kuriuos neaiškius dalykus, gali užduoti klausimus, kurių nėra klausimyne.

Teisingumo saugotojas ir postulatorius, jeigu dalyvauja liudytojo apklausoje, gali užduoti liudytojui klausimus, bet ne tiesiogiai, o per teisėją, kuris turi juos suformuluoti (kan. 1561). Protokoluose turi būti nurodyta, kad tai klausimas pagal pareigybes, kaip buvo suformuluotas ir kas jį uždavė: „Klausimas pagal pareigybes teisingumo saugotojo (arba postulatoriaus, arba eksperto) prašymu." Toliau užrašomas klausimas ir liudytojo atsakymas.

3. Kaip turi būti apklausiami liudytojai

Visų pirma teisėjas turi sukurti ramią atmosferą, kad liudytojai nesinervintų, kas yra būdinga beveik visiems, ypač nuolankiems asmenims.

Teisėjas primena liudytojui pareigą sakyti visą tiesą, nes kanonizacijos byla yra rimtas dalykas, ir paprašo prisiekti pagal antrąją formuluotę, naudojamą apklausose (form. 14), kurią visada turi po ranka nukopijuotą atskirame lape.

Teisėjas pirmiausia užduoda bendro pobūdžio klausimus pagal teisę: vardas ir pavardė, gimimo data, gyvenamoji vieta, socialinė padėtis, baigtos studijos ir t. t. Kanonizacijos procesuose, kaip ir visuose teisminiuose procesuose, yra svarbu žinoti šias detales, ypač susijusias su studijomis, užimamomis pareigomis ir pan., kadangi visa tai charakterizuoja parodymus.

Po to teisėjas užduoda liudytojui klausimyno klausimus, jei būtina, pritaikydamas prie jo išsilavinimo. Kaip sako kan. 1564,

„klausimai turi būti trumpi, pritaikyti apklausiamojo supratimui, neapimantys kelių dalykų kartu, neapgaulingi, neklastingi, nesiūlantys atsakymo, niekaip neįžeidžiantys ir susiję su svarstoma byla“.

Patartina proceso tyrimą pradėti nuo regėjusių liudytojų, kurie ilgesnį laiką gyveno su Dievo tarnu ir geriau pažįsta jo gyvenimą ir dorybes arba galimą stebuklą, kurį reikia įrodyti. Taigi jau pradžioje galima susidaryti pilną faktinį vaizdą, ir tai padės geriau pažinti bylą bei kitų parodymų vertę.

Daugeliu atvejų nebus būtina užduoti liudytojui visų klausimyno klausimų. Pavyzdžiui, jeigu apklausiamasis pažinojo Dievo tarną tik paskutiniais gyvenimo metais, būtų bereikalinga klausinėti jį apie šio vaikystę ar jaunystę. Tokiais atvejais teisėjas gali sujungti keletą klausimų, apibendrintai surinkdamas visa, ką liudytojas sužinojo iš Dievo tarną pažinojusių žmonių pasakojimų.

Kartais liudytojas gali pranešti tik vieną aplinkybę, vieną konkretų faktą ir nežinoti nieko apie Dievo tarno gyvenimą ir dorybes arba jo kankinystę. Tokiu atveju teisėjas turi apsiriboti paklausimu tik apie tą faktą ar aplinkybę, negaišdamas laiko ties kitais klausimyno klausimais.

Jeigu keletas liudytojų pasakoja apie tą patį faktą su tomis pačiomis aplinkybėmis, pakanka protokole jį atpasakoti visą du ar tris kartus. O dėl kitų, tereikia protokole tik užsiminti arba pasakyti, kad liudytojas patvirtina tą faktą, jau nupasakotą kitų liudytojų. Taip išvengiama daugybės nereikalingų pakartojimų ir būtinybės paskui skaityti tą patį dešimtis kartų.

Teisėjas neturi pasitenkinti bendro pobūdžio teiginiais, bet turi primygtinai klausti apie konkrečius faktus ir žinių apie juos šaltinį: kada, kaip ir per ką liudytojas sužinojo dalykus, apie kuriuos praneša. Bendri teiginiai ar nepagrįstos prielaidos nepasitarnauja kaip dorybių, šventumo garso ar kankinystės įrodymas.

Teisėjas turi veikti ramiai, leisdamas liudytojui atsiverti, jo nuolat nepertraukinėdamas, tačiau stengdamasis kreipti jo parodymus prie klausimo temos. Kas turi patirties tokių procesų tyrime, žino, kad tai sunkus darbas ir kad reikia turėti daug kantrybės.

4. Kas suformuluoja parodymus

Pagal kan. 1567, § 1, liudytojo atsakymus turi užrašyti notaras, palikdamas tuos pačius parodymo žodžius. Tačiau praktikoje tiek kanonizacijos procesuose, tiek santuokos niekinumo paskelbimo procesuose paprastai teisėjas diktuoja notarui liudytojo atsakymus.

Antra vertus, būtų neįmanoma užrašyti visko, ką liudytojai sako, kadangi labai dažnai arba be reikalo nukrypsta į šalį, arba kalba nepakankamai aiškiai ir tiksliai, ir tik po paaiškinamųjų klausimų teisėjas gali suprasti, ką norėjo pasakyti liudytojas. Įsitikinęs, kad būtent tai liudytojas nori pasakyti, teisėjas padiktuoja notarui atsakymą, jei įmanoma, vartodamas tuos pačius žodžius arba įdėdamas į kabutes svarbiausias jo frazes. Taip išvengiama nenaudingų pakartojimų, pareigybinių klausimų ir paaiškinančių atsakymų, kurie parodymus padarytų per daug išplėstus ir neaiškius.

5. Atsakymų užrašymas

Tai vienas iš jautriausių punktų, kadangi nuo to, kaip vedama apklausa ir kaip užrašomi atsakymai, priklauso protokolo aiškumas ir pats bylos rezultatas. Dažnai diecezinuose procesuose randami migloti, o kartais nesuprantami atsakymai, kadangi užsimena apie klausimo numerį, o ne apie jo temą. Labai dažni tokie atsakymai: „Į dvidešimt penktą numerį atsakau teigiamai“; „Tai, kas tvirtinama keturiasdešimt penktame klausime, yra tiesa“. Kartais atsakymai užrašomi vienskiemeniais žodžiais: „Taip“, „Ne“, „Nežinau“. Be to, jeigu neturima po ranka klausimų, neįmanoma suprasti, apie ką kalba tokie atsakymai.

Daugybė diecezinių procesų buvo nenaudingi ir liudytojų apklausas reikėjo pradėti iš naujo su neišvengiamais nepatogumais dėl naujų išlaidų ir laiko gaišimo, nekalbant apie tai, kad per tą laiką kai kurie žmonės jau mirė, išsinešdami su savimi svarbias žinias.

Dėl šių motyvų teisėjams, neturintiems patirties tokiose bylose, čia nurodome kai kurias taisykles, kurių reikia laikytis renkant liudytojų parodymus:

1) Reikia rašyti liudytojo parodymus pirmuoju asmeniu. Niekada nerašyti: „Liudytojas sako, kad pažino Dievo tarną...“, bet: „Pažinau Dievo tarną... ir t. t.“

2) Leisti liudytojui kalbėti ir kviesti jį patvirtinti savo teiginius konkrečiais faktais, nurodant savo žinių šaltinius. Nepakanka pasakyti, kad Dievo tarnas herojiškai praktikavo artimo meilę. Būtina įrodyti tokį teiginį faktais ir aplinkybėmis. Pavyzdžiui, papasakoti, kad Dievo tarnas tam tikroje situacijoje atsisakė savo valgio, kad atiduotų jį vargšams, arba kad kiekvieną savaitę lankė parapijos vargšus ir t. t.

3) Liudytojo atsakymas turi turėti tiesioginę prasmę, kad nereikėtų žiūrėti į klausimus, norint jį suprasti. Nerašyti: „Dėl šio klausimo, tokios temos...“ Bet rašyti: „Apie vilties dorybę...“; „Dėl klusnumo dorybės...“ ir t. t.

4) Reikia vengti tiek daugžodžiavimo, tiek perdėto reziumavimo. Kartais liudytojas pasimeta nereikalinguose nukrypimuose, kurie nesusiję su klausimu ir kurie antrajame etape, kai byla nagrinėjama Romoje, būna daugybės laiko praradimo priežastis. Todėl, nors Kodeksas ir leidžia rinkti parodymus naudojant diktofoną (kan. 1567, § 2), jo naudojimas paprastai yra nepatartinas. Patirtis rodo, kad su šia priemone gauti parodymai dažniausiai yra labai ilgi ir supainioti. Iš kitos pusės, per daug glausta santrauka ir liudytojų atsakymų apžvalga apriboja atsakymų spontaniškumą ir gyvumą, iškreipia liudijimą, padaro jį sausą, nepajėgų atspindėti Dievo tarno jausmus ir psichologiją taip, kaip liudytojas juos nupasakojo.

5) Jeigu yra tam tikro Dievo tarno gyvenimo periodo (pavyzdžiui, kūdikystės ir jaunystės) arba kurio nors fakto regėjusių liudytojų, pakanka, kad liudytojai *de auditu* pateiktų apibendrintus parodymus tokiu būdu: „2-27: Apie Dievo tarno kūdikystę ir jaunystę žinau tik tai, ką skaičiau biografijose ir ką girdėjau pasakojant žmones, kurie jį pažino: kad gimė..., kad gavo gerą išsilavinimą, kad pasižymėjo gailestingumu...“ Tik jeigu apklausiamasis yra girdėjęs kalbant apie kokį nors faktą, apie kurį tiesioginiai liudytojai nėra pranešę, reikia įrašyti tai aktuose, aiškiai nurodant, kaip ir iš kur jis sužinojo tą faktą.

6. Kalba, kuria reikia užrašyti parodymus. Vertėjo paskyrimas

Jeigu nesupranta kalbos, kuria kalba liudytojas, teisėjas turi paskirti vertėją, kuris duoda priesaiką ištikimai atlikti savo užduotį. Tačiau atsakymai turi būti užrašyti originalo kalba, pridedant vertimą, jeigu tai kalba, kurios nepriima Šventųjų skelbimo kongregacija (be lotynų kalbos, yra leidžiamos italų, ispanų, prancūzų ir anglų kalbos). Kaip matysime toliau, yra būtina atlikti visų proceso aktų vertimą, jei jie parašyti ne kuria nors iš nurodytų kalbų.

Tokiu pat būdu pasinaudojama vertėju, kai turi būti apklaustas kurčiasis arba nebylys, nebent teisėjas pageidautų, kad atsakytų į jam užduotus klausimus raštu (kan. 1471).

7. Parodymų perskaitymas

Užbaigus arba pertraukus liudytojo apklausą, reikia jam garsiai perskaityti jo parodymus, duodant galimybę pridėti, išbraukti, pataisyti arba pakeisti tai, kas jam atrodo reikalinga (kan. 1569). Jeigu įmanoma, nedidelius pataisymus arba patikslinimus, pavyzdžiui, datų ir vardų, pageidautina padaryti iš karto ten, kur buvo rasta klaida, siekiant išvengti nereikalingų išnašų.

Kiekvieną kartą, kai notaras padaro kokį nors pataisymą protokolo originale prašant liudytojui arba jeigu jis pats randa kokią nors klaidą, jis turi paraštėje padėti parašą, patvirtindamas, kad pataisymas yra teisėtas. Baigus skaityti parodymus, liudytojas turi po jais pasirašyti, kitaip jie bus laikomi niekiniais.

Jeigu parodymai buvo įrašyti diktofonu, reikia liudytojui duoti perklausyti įrašą, kad galėtų pataisyti, jeigu nori, prieš patvirtindamas. Būtų gerai, kad liudytojas pasirašytų po savo parodymais, kai jie bus perrašyti ant popieriaus, bet tai nėra būtina jų galiojimui. Pakanka, kad notaras paliudytų, jog liudytojas patvirtino įrašą, o paskui nebuvo įmanoma gauti jo parašo.

8. Rašytiniai liudijimai

Rašytiniais liudijimais laikome parodymus, duotus ir pasirašytus asmens, kuris jau yra miręs.

Jeigu tie užrašai buvo prisiekus patvirtinti ir pasirašyti diecezijos kurijos notaro arba klebono ar kito bažnytinio autoriteto akivaizdoje, vadinasi, kad jie turi istorinę vertę ir gali būti tribunolo priimti kaip dokumentai.

Jeigu parašas nebuvo patvirtintas, jį turi atpažinti kas nors pažinojęs autorių ir galintis atskirti jo rašyseną. Taip pat galima parašą palyginti su kitais, kurie yra pripažinti, kad nebūtų jokios abejonės dėl dokumento autentiškumo.

Bet kuriuo atveju, kartu su dokumentu reikia pateikti trumpą autoriaus biografiją; nušviesti, jeigu tai neparašyta užrašuose, kada jis pažino Dievo tarną, kokį ryšį turėjo su juo, koks jo patikimumas ir t. t. Tik taip dokumentui bus galima suteikti tinkamą vertę.

9. Liudytojų parodymai raštu

Pagal *Taisykles* bet kuris liudytojas, tiek duodamas parodymus, tiek šalia apklausos, gali įteikti vyskupui arba jo įgaliotam teisėjui raštą apie Dievo tarną. Toks raštas bus priimtas ir pridėtas prie kitų proceso aktų, jeigu liudytojas priesaika patvirtina, kad jis pats jį parašė ir kad jo turinys atitinka tiesą (nr. 34). Ši *Taisyklėse* nurodyta galimybė gali gerokai palengvinti įgalioto teisėjo uždavinį, bet, kaip matysime toliau, turi savo nepatogumų.

Raštas gali apimti atskirą klausimą (pavyzdžiui, Dievo tarno dorybes, jo elgseną tam tikromis aplinkybėmis, paslaptį, kurią žinojo tik liudytojas) arba visą klausimyno medžiagą.

Kodeksas draudžia iš anksto duoti liudytojui apklausos klausimus (kan. 1565, § 1). Bet kanonizacijos procesuose klausimų turinys yra maždaug žinomas, liudytojas, prieš duodamas parodymus, gali paruošti raštą apie Dievo tarno gyvenimą, jo dorybes, jo šventumo garsą. Pašauktas duoti parodymus, jis įteikia įgaliotam teisėjui minėtą raštą, jo akivaizdoje jį pasirašo ir prisiekia, kad parašė jis pats ir kad parašė tiesą.

Paskelbus naująjį teisyną, tokia praktika dar labiau paplito. Paraginti postulatorių, daugybė liudytojų įteikia teisėjui savo parašytus parodymus. Jeigu tai nėra padaryta su tinkamu saikingumu, kyla nepatogumų, kadangi tokie raštai kartais būna ištisi tomai, plačios biografijos, prie kurių paskui prijungiami žodiniai parodymai, kartojantys tuos pačius dalykus. Proceso aktai tampa labai ilgi ir paskui, rengiant „Summarium“, pasidaro sunku atrinkti proceso medžiagą.

Postulatoriai teisingai elgiasi, ragindami kai kuriuos liudytojus surašyti viską, ką žino apie Dievo tarno gyvenimą ir dorybes. Tai jiems padeda prisiminti ir sukonkretinti faktus ir aplinkybes. Kai turės duoti parodymus, tai padarys lengvai ir tiksliai. Vis dėlto reikia vengti tokių rašytinių parodymų gausos. Kartais bus naudinga patarti, kad jie nebūtų įteikti tribunolui. O jeigu yra įteikiami, tiktų, kad teisėjas juos dėmesingai perskaitytų ar išklausytų. Tada galės užduoti tik tuos klausimus iš klausimyno, į kuriuos liudytojas neatsakė raštu, arba paprašyti jo, kad paaiškintų galimas neaiškias vietas ar nurodytų savo teiginių šaltinius. Kitaip tariant, rašytiniai parodymai turi papildyti žodinius, kad nebūtų daugybės pasikartojimų ir aktai netaptų nesaikingai ilgi. Tinka raštą įdėti tuoj pat po žodinių parodymų, nes tai yra jų dalis.

10. Už diecezijos ribų gyvenančių liudytojų apklausa

Kai kurie liudytojai gali gyventi ne tos diecezijos, kur vyksta procesas, jurisdikcijoje. Kaip elgtis tokiais atvejais?

Yra trys sprendimo būdai:

1) pakviesti liudytojus atvykti į tribunolo būstinę, vis dėlto nepamirštant, kad jie neprivalo to daryti;

2) apklausti liudytoją ar liudytojus su vietos vyskupo leidimu toje vyskupijoje, kur jie yra (kan. 1469);

3) nusiųsti pavedimą atlikti tyrimą vyskupui tos vyskupijos, kur gyvena liudytojai, kad apklaustų juos asmeniškai ar per įgaliotinį, laikydamasis klausimyno, kuris bus pridėtas prie pavedimo atlikti tyrimą (form. 16).

Pirmuoju atveju būtina apmokėti liudytojui kelionės išlaidas. Antruoju atveju nėra būtina, kad visas tribunolas vyktų į vietą, kur gyvena liudytojas. Pakaktų, jeigu nuvyktų teisėjas ir paprašytų vyskupo tos vyskupijos, kur gyvena liudytojas, paskirti „ad casum“ teisingumo saugotoją ir notarą. Trečiuoju atveju reikia nusiųsti pavedimą atlikti tyrimą su visais formalumais, kurių reikalauja teisė.

Iš visų šių sprendimų trečiasis, žinoma, yra blogiausias. Iš patirties žinoma, kad apklausos per pavedimą paprastai duoda menkus rezultatus. Teisėjas, atliekantis pavedimą, nežino tos bylos visumos ir kyla pavojus, kad bus vis kartojama arba kad bus surinkti vienskiemeniai liudytojo parodymai, arba kad nebus primygtinai pabrėžti esminiai bylos dalykai. Pavedimą reikėtų daryti tik labai būtinu atveju, jeigu tai labai svarbūs liudytojai, gyvenantys labai toli nuo vietos, kur vyksta procesas, ir būtų per daug brangi jų arba tribunolo kelionė.

Todėl patartina, kad liudytojai atvyktų į tribunolo būstinę. Jeigu tai būtų neįmanoma, gavus reikalingus leidimus iš abiejų suinteresuotų vyskupų ir išklausius postulatoriaus, kuris yra atsakingas už išlaidas, nuomonę, teisėjas, vienas arba lydimas teisingumo saugotojo ir/ar notaro, gali nuvykti į vietą, kur gyvena liudytojas.

11. Pavedimo atlikti tyrimą laiškai

Jeigu nusprendžiama, kad yra būtini vieno ar kelių liudytojų, gyvenančių ne tos vyskupijos, kur vyksta procesas, teritorijoje, parodymai ir nebūtų galimybės tiems liudytojams atvykti į tribunolo būstinę arba teisėjui nuvykti į vietą, kur jie gyvena, tada būtina, kaip jau sakėme, prašyti tos vietos vyskupijos tribunolo pagalbos (kan. 1418).

Tokiu atveju postulatorius paprašo žodžio bet kuriame posėdyje arba nusiunčia prašymą raštu įgaliotam teisėjui, prašydamas išsiųsti pavedimą atlikti tyrimą N. N. tribunolui, kur gyvena N. N. liudytojai. Tame prašyme turi aiškiai nurodyti liudytojo arba liudytojų vardą ir adresą (form. 16 a).

Įgaliotasis teisėjas, gavęs postulatoriaus prašymą ir teisingumo saugotojo sutikimą, prašo tos vyskupijos, kur gyvena liudytojai, tribunolo bendradarbiavimo. Kito tribunolo pagalbos prašoma pavedimo atlikti tyrimą laiškais, kurie, jeigu siunčiami ne aukštesniam tribunolui, bet kitam to paties lygmens, vadinami atsisakymu nuo teisių, o jeigu siunčiami žemesniam tribunolui, vadinami paliepimu. Praktikoje visos aukščiau aprašytos rūšys vadinamos pavedimų laiškais.

Pavedimas – tai įgaliotojo teisėjo laiškas, parašytas vyskupui tos vietos, kur gyvena liudytojai. Laiške jis nurodo bylą, kuri nagrinėjama, ir vardą bei adresą liudytojo ar liudytojų, dėl kurių prašo, kad būtų apklausti tribunolo. Pritiktų, kad vyskupas rekomenduotų įgalioto teisėjo prašymą (form. 16). Voke turi būti laiškas ir mažesnis vokas, užklijuotas ir užantspauduotas, su teisingumo saugotojo klausimais. Pavedimą atlikti tyrimą galima siųsti registruotu paštu arba galima įteikti postulatoriui.

VII SKYRIUS

DOKUMENTINIAI ĮRODYMAI

Baigus liudytojų apklausas, pereinama prie Dievo tarno raštų ir su byla susijusių dokumentų įteikimo ir jų priėmimo tribunole. Šiame skyriuje paaiškinsime, kas ir kada įteikia tuos raštus ir dokumentus; kokie jų autentiškumo įrodymo teisiniai reikalavimai; kaip juos reikia pateikti; kaip tribunolas priima dokumentinius įrodymus.

1. Kas ir kada įteikia raštus ir dokumentus tribunolui

Raštų ir dokumentų įteikimas paprastai atliekamas baigus visų liudytojų, įskaitant *ex officio*, apklausas. Jeigu nebuvo paskirta istorinė komisija, dokumentų įteikimą atlieka postulatorius arba vicepostulatorius. Jeigu yra tokia komisija, įteikimą atlieka jos pirmininkas. Taip pat postulatorius gali įteikti tribunolui asmeninius Dievo tarno dokumentus (krikšto liudijimą, vienuolinės profesijos, kunigystės šventimų dokumentą, mirties liudijimą ir pan.), o istorijos komisijai palieka įteikti Dievo tarno raštus ir visus kitus dokumentus, kurie turi ryšį su byla.

Dokumentinių įrodymų įteikimą ir priėmimą galima atlikti viename ar keliuose posėdžiuose, priklausomai nuo raštų ir dokumentų kiekio. Posėdžių protokolų pradžioje nurodoma, kad tribunolas susirinko pradėti arba tęsti dokumentų priėmimo procedūrą (form. 19).

Gavus tyrimo proceso, atlikto pagal pavedimą, protokolus, jie pridedami prie pagrindinio proceso aktų po visų liudytojų parodymų.

2. Teisiniai dokumentų autentiškumo reikalavimai

Reikia pateikti raštų ir su byla susijusių dokumentų patvirtintą kopiją. Jeigu tai rankraščiai, reikia įteikti tribunolui spausdintą jų kopiją. Notaras turi palyginti originalus su kopija ir ją patvirtinti. Tą jis gali padaryti ir ne tribunolo būstinėje, jeigu reikalinga, pasinaudodamas notaro padėjėjo pagalba.

Vieši dokumentai (krikšto, gimimo, vienuolinės profesijos, santuokos, mirties liudijimai, tiek civiliniai, tiek bažnytiniai) turi būti patvirtinti kompetentingos valdžios: klebono, civilinės valdžios atstovo, kurijos kanclerio ir t. t.

Dokumentai iš archyvų ar bibliotekų patvirtinami atitinkamai archyvo ar bibliotekos darbuotojo.

3. Kaip reikia pateikti raštus ir dokumentus

Jeigu Dievo tarno raštai nebuvo išleisti, reikia juos pateikti atspausdintus ir suklasifikuotus. Jeigu jų yra daug ir įvairaus pobūdžio, tinka juos sugrupuoti pagal temas: **Laiškai**: a) šeimos nariams, b) dvasios vadovui, c) kunigams ir t. t. **Dvasiniai užrašai**: a) dienoraštis; b) meditacijos...

Tas pats padaroma su kitais dokumentais, kurie yra susiję su byla. Pavyzdžiui, vienuolijos įkūrėjos atveju dokumentai galėtų būti sugrupuoti taip:

I. Dokumentai, susiję su šeima: santuokų, krikšto, mirties liudijimai, ...

II. Dokumentai, susiję su Dievo tarnaite: krikšto liudijimas, civilinis gimimo liudijimas, sutvirtinimo liudijimas, laikinųjų įžadų atestatas, amžinųjų įžadų profesijos atestatas, atestatas, įrodantis gautas pareigas, mirties liudijimas...

III. Dokumentai, susiję su institutu: jo patvirtinimas kaip asociacijos, diecezinis patvirtinimas, popiežiškasis patvirtinimas...

IV. Dokumentai, susiję su Dievo tarnaite: biografijos, liudijimai apie Dievo tarnaitę, jeigu yra, kaltinimai, gynimas ir t. t.

Kiekvieno dokumento antraštėje reikia nurodyti autorių, kam jis skirtas, temą, vietą ir datą, kada buvo parašytas, vietą, kur laikomas originalas arba autentiška kopija, ir kur buvo išleistas.

Žemiau, atitrauktoje nuo krašto pastraipoje, reikėtų pristatyti dokumentą, trumpai paaiškinant jo turinį ir, jeigu reikia, pateikti paaiškinančias pastabas.

Tada dokumentas perrašomas paraidžiui, su normaliomis paraštėmis. Jeigu reikėtų ką nors įterpti, turi būti naudojami laužtiniai skliaustai, tuo parodant, jog tai įterpimas. Perrašinėjant galima nenaudoti didžiųjų raidžių, neleidžiamų šiuolaikinėje ortografijoje, ir pakeisti skyrybos ženklus, kad tekstas būtų aiškesnis. Tačiau jau pradžioje reikia įspėti, kad buvo padaryti tokie pakeitimai.

Dokumentų formų rinkinyje pateikiame keletą dokumentų perrašymo pavyzdžių, paimtų iš Šventųjų skelbimo kongregacijos istorinio skyriaus procesų (form. 18 a, b, c).

Geras raštų ir dokumentų pateikimas vėliau palengvina „Summarium“ parengimą ir „Informatio“, tai yra pranešimo apie gyvenimą, dorybes ir šventumo garsą, kurį reikia pateikti Kongregacijai, rašymą.

4. Dokumentinių įrodymų priėmimas

Teisėtas raštų ir dokumentų priėmimas tribunole suteikia jiems ypatingą juridinę ir įrodymų galią. Tokie dokumentai tampa proceso aktų dalimi. Taigi jie įgyja visišką autentiškumo garantą.

Siekiant palengvinti tribunolo darbą, pritinka, kad įteikiantysis dokumentus (postulatorius arba istorijos komisijos pirmininkas) įteiktų ir jų detalų bei pilną sąrašą.

Tribunolas, prieš juos priimdamas ir pridėdamas prie proceso aktų, privalo atidžiai juos peržiūrėti ir patikrinti autentiškumą.

Nors raštai ir dokumentai, priimti tribunolo, tampa proceso aktų dalimi, lygiaverte liudytojų parodymams, jeigu jų yra daug, praktiniais sumetimais reikėtų juos sudėti į atskirus tomus, skirtingus nuo tomo su liudytojų parodymais. Tačiau, kaip paaiškinsime toliau, kai kalbėsime apie proceso perrašymo problemą, tiek raštus, tiek dokumentus būtų gerai pateikti atskirais lapais, kad paskui būtų galima padaryti reikalingas kopijas. Kongregacija Romoje pasirūpina paruošti ir surišti į vieną ar į keletą tomų tiek liudytojų parodymus, tiek dokumentus, susijusius su byla.

VIII SKYRIUS

PAREIŠKIMAS APIE KULTO NEBUVIMĄ. PROCESO AKTŲ PAVIEŠINIMAS

Šiame skyriuje trumpai kalbėsime apie paskutinį tribunolo aktą, atliekamą prieš proceso aktų paviešinimą, ir kaip jie paviešinami.

1. Pareiškimas apie kulto nebuvimą

Kanonų teisės kodeksas draudžia viešu kultu gerbti tuos Dievo tarnus, kurie nėra „Bažnyčios valdžios įtraukti į šventųjų sąrašą“ (kan. 1187).

Draudžiamais viešo kulto aktais laikoma: Dievo tarno karsto patalpinimas po altoriumi, prie kurio švenčiama Eucharistija; dedikavimas jam bažnyčių ir koplyčių; bažnyčiose ar koplyčiose patalpinimas Dievo tarno atvaizdų ar paveikslų; jo vaizdavimas su aureole, būdinga palaimintiesiems, arba karūna, būdinga šventiesiems; patalpinimas prie kapo *votų* ar simbolių, kurie galėtų suklaidinti tikinčiuosius; jo relikvijų saugojimas tarp šventųjų ir palaimintųjų relikvijų.

Tačiau nėra draudžiama dėti ant kapo gėlių, žvakių, nes tuos dalykus matome ant kiekvieno mirusiojo kapo. Taip pat leidžiama platinti fotografijas ir kokio nors paveikslo reprodukcijas, net ir su maldomis, kurioms naudoti duotas tinkamas bažnytinės valdžios leidimas ir kuriomis privačiai prašoma Dievo tarno beatifikacijos ar kokios nors ypatingos malonės.

Kad būtų išvengta piktnaudžiavimų šioje srityje, Urbonas VIII 1625 m. nustatė, kad viešo kulto aktai, skiriami dar nekanonizuotam Dievo tarnui, yra kliūtis jo bylai užvesti. Prieš užvedant bet kurią kanonizacijos bylą, buvo reikalaujama atlikti tikrą teisminį procesą kulto nebuvimui įrodyti. Procesas „de non

cultu“ buvo reikalaujamas ir 1917 m. Kodekse (kan. 2057-2060*). Apklausus nemažai liudytojų ir atlikus apžiūrą vietose, kur buvo įtariama, kad Dievo tarnui gali būti teikiamas kultas, įgaliotas teisėjas turėjo pareikšti nuosprendį (kan. 2060*).

Naujasis teisynas taip pat reikalauja kulto nebuvimo užtikrinimo, tačiau neįpareigoja atlikti teisminį procesą. Pakanka raštiško vyskupo arba įgaliotojo teisėjo pareiškimo (nr. 28 a). Todėl tikslu po liudytojų apklausos ir dokumentinių įrodymų priėmimo vyskupas arba įgaliotasis teisėjas aplanko Dievo tarno kapą, namus, kuriuose jis gyveno ir mirė, ir tas vietas, kur galima įtarti kokio nors kulto jam teikimą. Vyskupas arba įgaliotasis teisėjas, remdamasis surinktais duomenimis, parašo pranešimą arba pareiškimą, kuris turi būti pridėtas prie proceso aktų (form. 20).

Taisyklės nesako, ar lankant minėtas vietas turi dalyvauti ir teisingumo saugotojas bei notaras. Galvojame, kad buvo pamiršta juos paminėti. Įgaliotojo teisėjo pareiškimas yra teisminis aktas, todėl manome, kad, nors pareiškimą rašo tik jis, tokiame patikrinime turėtų dalyvauti tiek teisingumo saugotojas, tiek ir notaras. Antra vertus, tokia yra praktika ir po naujojo teisyno paskelbimo. Be to, kadangi teisėjo pranešimas yra teisminio proceso aktas, manome, kad jį turi patvirtinti notaras, kaip buvo daroma senojoje teisėje, teisėjui paskelbus nuosprendį [apie kulto nebuvimą].

Jeigu kapas arba namai, kur Dievo tarnas gyveno ir mirė, būtų kitoje vyskupijoje, galima prašyti tos vietos vyskupo pranešimo. Kitu atveju, ten turi nuvykti įgaliotasis teisėjas, gavęs to vyskupo leidimą.

2. Proceso aktų paviešinimas

Surinkus visus įrodymus, tiek liudytojų, tiek dokumentinius, įgaliotasis teisėjas dekretu pereina prie proceso aktų paviešinimo.

Pagal Kanonų teisės kodeksą, minėtas dekretas turi būti paskelbtas visų rūšių teisminiuose procesuose, gresiant niekinumui (kan. 1598). Nors Šventųjų skelbimo kongregacija niekada nelaikė to būtinai reikalingu dalyku, tokia praktika yra priešinga Kodeksui. *Taisyklės* apsiriboja tuo, kad pasako, jog baigus proceso tyrimą,

teisingumo saugotojas ir postulatorius, peržiūrėję aktus, gali pareikalauti daugiau įrodymų (nr. 27 b, c). Mums atrodo būtina, kad iš aktų būtų akivaizdu, jog tiek teisingumo saugotojas, tiek postulatorius turėjo galimybę išnagrinėti aktus ir pateikti naujų įrodymų. Gali atsitikti taip, kad ateityje postulatorius pradės teigti, jog neturėjo tokios galimybės. Todėl manome, kad teisėjas turi paskelbti dekretą apie aktų paviešinimą ir pranešti tai teisingumo saugotojui ir postulatoriui, duodamas jiems pakankamai laiko, jeigu būtų reikalinga, pateikti naujus dokumentus arba paprašyti, kad būtų apklausti nauji liudytojai.

Dokumentų rinkinyje pateikiame aktų paviešinimo dekreto pavyzdį (form. 21).

IX SKYRIUS

PROCESO KOPIJŲ PARUOŠIMAS

Šiame skyriuje paaiškinsime, kaip paskiriamas perrašinėtojas, kuris turi parengti originalių proceso aktų paraidinį perrašymą; būdą, kaip atlikti kopijos sutikrinimą su aktų originalais; kaip tribunolas autentifikuoja perrašytus aktus; kokias kopijas reikia paruošti siųsti į Romą.

Nereikia pamiršti, kad aktų originalai, surašyti proceso tyrimo metu, turi likti vyskupijos kurijos archyve. Todėl reikia paruošti jų kopijas siųsti į Šventųjų skelbimo kongregaciją. Originalių aktų patvirtinta kopija vadinama „Transumptum“.

1. Aktų eilės tvarka

Prieš įteikiant aktus perrašinėtojui, reikėtų juos sudėti iš eilės ir sunumeruoti kiekvieną puslapį. Ant viršelio užrašomas bylos pavadinimas (plg. form. 25 ir 64; ant originalo užrašoma *Processus*, o ant kopijų *Transumptum*). Pirmiausia dedamas pirmojo posėdžio protokolas, prie kurio pridedami chronologine tvarka jame minimi dokumentai ir aktai, įvykę prieš proceso užvedimą. Toliau seka visi liudytojų apklausų posėdžiai.

Liudytojų raštiški parodymai, pateikti ir patvirtinti tribunolo akivaizdoje, yra laikomi lygiaverčiais žodiniams parodymams, todėl juos reikia pridėti prie to paties posėdžio, per kurį buvo įteikti, dokumentų. O mirusių arba neprisistatančių tribunolui asmenų liudijimus, kaip ir Dievo tarno raštus ar dokumentus, liudytojų pateiktus per apklausą, reikia pateikti atskiromis grupėmis po liudytojų apklausų, kad nesimaišytų su žodiniais parodymais. Reikia rūpestingai nurodyti prie kiekvieno iš minėtų raštų ir

dokumentų, kas, kuriame posėdyje ir kada juos įteikė tribunolui.

Po liudytojų apklausų dedami dokumentų priėmimo posėdžiai, pasirūpinant prie postulatoriaus pateiktų raštų ir dokumentų pridėti liudytojų pateiktus raštus ir dokumentus. Toliau eina pranešimas apie kulto nebuvimą, proceso aktų paviešinimo dekretas, perrašinėtojo paskyrimo dekretas, sutikrinimo su originalu posėdžio ir uždarymo posėdžio dokumentai.

Jeigu buvo paskirta istorijos arba archyvistikos ekspertų komisija, o Dievo tarno raštai ir dokumentai yra labai gausūs, tinka juos pateikti viename arba keliuose tomuose, pradžioje pateikiant raštišką ekspertų pranešimą, kuriame jie nurodo, kokius archyvus aplankė, kokius dokumentus surinko, kokia jų vertė ir autentiškumas. Galiausiai pranešime apibūdinama Dievo tarno asmenybė, atsiskleidžianti tuose raštuose ir dokumentuose.

2. Perrašinėtojo paskyrimas

Baigus proceso tyrimą, einama prie vieno ar kelių perrašinėtojų paskyrimo, kad ištikimai perrašytų proceso aktus. Jeigu aktų yra daug, tinka paskirti perrašinėtoją dar nebaigus liudytojų apklausos, kad *Transumptum*, arba patvirtinta kopija, būtų paruošta, vos tik pasibaigs procesas.

Perrašinėtoju gali būti paskirtas bet kuris gerą vardą turintis tikintis krikščionis. Nedraudžiama, kad tai būtų vienuolis arba vienuolė, priklausantys tam pačiam institutui, kuriam priklausė Dievo tarnas.

Perrašinėtojo paskyrimas gali būti atliktas bet kuriame proceso posėdyje, laikantis pasiūlytos formuluotės (form. 23).

3. Kaip perrašinėjami originalai

Manome, kad yra naudinga nurodyti kai kurias praktines taisykles, kaip paruošti *Transumptum,* arba patvirtintą proceso kopiją.

Liudijimai ir dokumentai perrašomi originalo kalba, jeigu tai viena iš oficialių kalbų (tokios yra: lotynų, italų, ispanų, prancūzų ir anglų kalbos). Jeigu proceso aktai – visi arba dalis – yra užrašyti neoficialia kalba, tribunolas gali pavesti kompetentingam vertėjui atlikti jų vertimą į vieną iš oficialių kalbų. Vertėjas turi duoti dvigubą priesaiką: visų pirma, prisiekti ištikimai atlikti savo užduotį; antra, baigus vertimą, prisiekti, kad ištikimai atliko jam patikėtą užduotį. Tribunolas, patikrinęs vertimo atitikimą su originalu, nusiųs Kongregacijai dvi kopijas.

Transumptum turi būti rašomas rašomąja mašinėle su nenusiplaunančia juostele. Galima daryti fotokopijas. Nepatartina naudoti polietileninės juostelės, nes raidės nesunkiai atsiklijuoja ir yra pavojus, kad laikui bėgant įrašas pasidarys neberyškus ar netgi visai išnyks. Patartina naudoti tvirtą geros kokybės popierių, kuris nesunyksta. Lapai, jei įmanoma, turi būti 21,50x33 formato. *Transumptum* viršelyje įrašomas bylos pavadinimas ir vieta, kur vyko procesas (form. 24).

Rašoma tik vienoje pusėje ant atskirų didėjančia tvarka sunumeruotų lapų, tarpas tarp eilučių 1,50, normaliu šriftu. Abiejose pusėse turi būti paliekama pakankamai vietos, kad įrišant lapus nebūtų nukirstas tekstas dešinėje pusėje ir liktų įskaitomas kairėje. Verta priminti, kad kiekvienas lapas turi būti užantspauduotas ir pasirašytas notaro aktuaro.

Kopijoje reikia vengti ištrynimų ar pataisymų. Jeigu sutikrinant *Transumptum* su aktų originalais reikėtų padaryti kokį mažą pataisymą, notaras turi padėti savo parašą apačioje arba paraštėje. Jeigu tai reikšmingas pataisymas – praleista ar pakartota kuri nors frazė, sumaišyti vardai ir t. t. – geriau iš naujo perrašyti lapą, kuriame buvo padaryta klaida.

Yra neleistina praktika, kurios laikosi kai kurie tribunolai, daryti kopijas su kopijavimo popieriumi, kai rašomi aktų originalai, arba fotokopijuoti juos ir naudoti kaip patvirtintas kopijas. Originalūs aktai paprastai turi pataisymų, o kartais ir spausdinimo, puslapių skirstymo klaidų, neteisingos teksto tvarkos ir t. t., todėl nebūtų gerai jų fotokopijas pateikti kaip *Transumptum*. Tik kai kurių aktų originalo dalių, pavyzdžiui, pirmojo ir paskutinio posėdžio, apklausų, raštų ir dokumentų, jeigu jie teisingai atspausdinti,

galima daryti fotokopijas, naudingas perrašymui, nors būtų geriau perrašyti viską iš eilės.

Perrašinėjant *Transumptum* tebūna išlaikoma vieninga ortografija. Reikia vengti didžiųjų raidžių perdėto vartojimo, kuris taip įprastas perrašinėjant. Galima panaudoti kai kuriuos sutartinius ženklus ir sutrumpinimus, bet ir tuo nereikia piktnaudžiauti.

4. Perrašytų aktų įteikimas ir jų sutikrinimas su originalais

Kai perrašinėtojas pabaigia *Transumptum* parengimą, vyksta posėdis, kuriame perrašinėtojas prisiekia, kad ištikimai atliko savo užduotį, ir įteikia aktų originalus bei kopiją tribunolui (form. 25).

Po to, perrašinėtojui pasišalinus, pradedamas *Transumptum* sutikrinimas su originalu: teisingumo saugotojas ir notaro padėjėjas garsiai skaito *Transumptum,* o notaras aktuaras seka originalų tekstą. Posėdžio pabaigoje surašomas protokolas, konstatuojant, kad buvo sutikrinta nuo pirmo iki X puslapio. Kituose posėdžiuose tęsiamas sutikrinimas, kol bus baigtas darbas (form. 26).

Per paskutinį sutikrinimo posėdį įgaliotasis teisėjas ir teisingumo saugotojas pareiškia, kad sutikrinimas yra tinkamai atliktas; kad buvo padaryti reikalingi pataisymai; kad *Transumptum* visiškai sutampa su originalu ir kad dėl to reikia juo visiškai tikėti (form. 26).

Darant visų šių posėdžių, skirtų *Transumptum* sutikrinti, kopiją, galima perrašyti pirmąjį ir paskutinįjį posėdžius prieš teisėjo ir teisingumo saugotojo pareiškimą apie *Transumptum* autentiškumą, nurodant, kiek posėdžių reikėjo sutikrinimui ir kurie puslapiai buvo tikrinami kiekviename posėdyje.

Baigus sutikrinimą, pereinama prie tribunolo antspaudo, frazės „Atitinka originalą“ (tam galima naudoti specialų antspaudą) ir notaro parašo uždėjimo ant kiekvieno *Transumptum* lapo kairės paraštės. Ant pirmojo ir paskutinio posėdžio dokumentų tiek originale, tiek *Transumptum* turi būti visų, kurie juose dalyvavo, parašai ir antspaudai. Nepamirština, kad antspaudas, frazė „Atitinka originalą“ ir notaro parašas turi būti taip pat ir ant kiekvieno postulatoriaus arba istorinės komisijos tribunolui įteikto lapo ir dokumento.

5. Sutikrintų raštų kopijos

Pagal *Taisykles* Šventųjų skelbimo kongregacijai reikia nusiųsti du sutikrintų dokumentų egzempliorius: vienas reikalingas archyvui, o kitas kaip vieša kopija įteikiamas postulatoriui. Naudinga paruošti ir trečią egzempliorių, kad liktų diecezijos kurijoje. Iš tiesų, nėra privaloma įteikti minėtą kopiją kurijai, tačiau tai yra išmintinga norma ir dėmesio kurijai parodymas.

Rankraštinio *Transumptum* kopijas galima fotokopijuoti, o po to atlikti visus formalumus, kad ant kopijų būtų „concordat cum originali“, antspaudai, notaro parašas ir t. t.

Kadangi baigiamojo posėdžio aktai yra pasirašomi jo metu ir nėra galimybės padaryti fotokopijas, ant kurių būtų padėti parašai, galima iš anksto paruošti fotokopijas ir surinkti parašų originalus per posėdį. Arba, kad būtų išvengta laiko gaišimo, galima paprastai užrašyti „Parašas“ ir tada vardą ir pavardę žmogaus, kuris turi pasirašyti.

Ar bylos dalyviai gali pasilikti sau bylos kopiją? Įstatymas to nedraudžia ir tai nebūtų paslapties sulaužymas, nes proceso aktai jau yra formaliai paviešinti[8]. Antra vertus, jie juk bus Romoje publikuoti leidinyje „Summarium“. Visa tai turint galvoje, manome, kad bylos dalyviai gali laikyti savo archyve proceso kopiją su deramu atsargumu. Iš tiesų, senovėje būdavo padaroma daugiau patvirtintų kopijų, kurių vieną turėdavo saugoti bylos dalyviai. Taip galėjo išlikti ne vienas procesas, kurio originalas dingo iš diecezijos kurijos archyvo, o jo kopijos dėl įvairių priežasčių niekada nepasiekė Apeigų kongregacijos.

---

[8] Tam neprieštarauja ir tai, kad tiek aktų originalai, kurie lieka diezecijos kurijos archyve, tiek dvi patvirtintos kopijos, siunčiamos į Romą, turi būti sudėti į dėžę ir užantspauduoti baigiamajame posėdyje. Užantspauduojama ne tam, kad būtų laikomi paslaptyje, bet kad būtų užtikrintas jų integralumas, tai yra siekiant išvengti, kad kas neišimtų kurio nors proceso akto arba neįdėtų kokio dokumento, kuris nėra proceso dalis. Tik tie dokumentai, kurie pasiekia Kongregaciją užantspauduoti, yra laikomi proceso aktais.

X SKYRIUS

BAIGIAMASIS POSĖDIS

Šiame skyriuje paaiškinsime, kur vyksta baigiamasis posėdis, kas jame dalyvauja, kaip surašomi aktai ir kiti dokumentai, ką reikia paruošti ir, galiausiai, kaip vyksta minėtas posėdis.

Vyskupo paskirtą dieną švenčiamas proceso baigiamasis posėdis. Šis posėdis yra viešas, kaip ir atidarymo, ir jame gali dalyvauti artimiausi asmenys arba tie, kurie yra ypač suinteresuoti byla.

Galima švęsti toje pačioje vietoje, kur vyko atidarymo posėdis. Dėl iškilmingumo, reikėtų pasakyti tuos pačius dalykus, kurie buvo pasakyti apie atidarymo posėdį, tai yra neturi susidaryti įspūdis, jog Dievo tarnas jau yra palaimintasis arba kad byla jau baigta. Diecezinis procesas yra pirmas žingsnis link kanonizacijos, ir nuo šio proceso prasideda tikrasis kanonizacijai reikalingas gyvenimo bei dorybių ir kitų reikalavimų tyrimas.

1. Asmenys, dalyvaujantys posėdyje

Paprastai baigiamasis posėdis švenčiamas vyskupo akivaizdoje, net jeigu proceso tyrimas buvo pavestas paskirtajam teisėjui. Savaime aišku, dėl pateisinamos priežasties vyskupas gali įgalioti generalvikarą ar kitą bažnyčios atstovą pirmininkauti posėdžiui, tačiau dera, kad tai atliktų būtent jis.

Be vyskupo ar jo atstovo turi dalyvauti paskirtasis teisėjas, teisingumo saugotojas, notaras, notaro padėjėjas, jeigu toks yra. Be to, privalo prisijungti postulatorius ir vicepostulatorius, kuriems paprastai patikimas proceso nugabenimas į Romą. Nebūtų jokios problemos, jei gabentoju būtų paskirtas koks kitas žmogus. Tokiu

atveju tas žmogus turi dalyvauti baigiamajame posėdyje, nes privalo prisiekti, kad ištikimai atliks savo užduotį. Jei nedalyvautų, turi prisiekti vyskupo akivaizdoje prieš tai arba po to.

2. Posėdžio aktų parengimas

Kaip ir atidarymo posėdžiui, reikia iš anksto parengti šio posėdžio aktų tekstus bent trimis egzemplioriais, tai yra originalą ir dvi kopijas: originalas lieka kurijoje, viena kopija reikalinga „transumptum“ ir kita kopija, kurie bus siunčiami į Romą.

Reikia nepamiršti, kad visi tribunolo nariai turi savo ranka pasirašyti aktų originalus ir bent jau „transumptum“. Kad posėdis neužsitęstų per ilgai, „transumptum“ kopijoje ar kopijose gali būti paprastai įrašoma: „Parašas“, o toliau atspausdinamas kiekvieno tribunolo nario vardas, pavardė ir jo atliekamos pareigos (form. 27).

Be aktų, reikia iš anksto paruošti šiuos dokumentus:

1. Išorinį užrašą, kuris turi būti ant kiekvienos dėžės, į kurias bus sudėtos dvi proceso kopijos, siunčiamos į Romą. Minėtas užrašas turės notaro antspaudą ir parašą ir vyskupo patvirtinimą. Įsidėmėtina, kad reikia paruošti po atskirą užrašą kiekvienai dėžei ar paketui (form. 28).

2. Išorinį užrašą dėžei ar skrynutei, kur bus sudėti proceso aktų originalai, kurie bus saugomi kurijos archyve (form. 34).

3. „Instrumentum clausurae“, tai yra deklaraciją, kurioje notaras aktuaras patvirtina, kad procesas yra užbaigtas laikantis teisės reikalavimų, kad užantspauduotas ir įteiktas bylos postulatoriui, kad jį nugabentų į Romą (form. 32).

4. Vyskupo arba įgalioto teisėjo laišką Kongregacijos prefektui, kuriuo jis informuojamas apie liudytojų patikimumą ir proceso aktų teisėtumą (form. 29 ir 30).

Nors *Taisyklės* to nereikalauja, nebūtų perteklinis panašus laiškas ir nuo teisingumo saugotojo, ypač tuo atveju, jeigu būtų reikalinga kokia nors speciali pastaba apie kurio nors liudytojo patikimumą. Neretai kanonizacijos procesuose susiduriama su liudytojais, kurie duoda visiškai negatyvius arba absurdiškus

liudijimus apie Dievo tarną arba pateikia prieštaringų faktų prieš jį. Tokiais atvejais tampa svarbu žinoti, kiek yra patikimas toks liudytojas, ir ištirti, kokios priežastys jį privertė pranešti tokius dalykus: ar tai padarė turėdamas intenciją pakenkti; ar tai nestabilios psichikos žmogus; ar tai Dievo tarno priešas, neturintis tam motyvų; ar tai įtakai pasiduodantis žmogus, galintis patikėti absurdiškais dalykais; o gal tai brandus ir sąžiningas žmogus, nepasiduodantis apgaulei ir negalintis apgaudinėti. Bent jau šiais visais atvejais patartina, kad laišką parašytų ir teisingumo saugotojas.

5. Voką, į kurį bus sudėti „instrumentum clausurae“ ir vyskupo, įgalioto teisėjo bei teisingumo saugotojo, jei jis būtų parašęs, laiškai. Ant šio voko bus užrašytas gavėjas (Kongregacijos prefektas) ir jo turinys (form. 33).

Reikia padaryti fotokopiją viso to, kas dedama į šį voką, kad liktų kurijos archyve kartu su proceso originalais.

3. Kiti dalykai, kuriuos reikia paruošti

Koplyčioje arba salėje, kur vyks baigiamasis posėdis, paruošiamas stalas su kėdėmis vyskupui, įgaliotam teisėjui, teisingumo saugotojui ir notarams. Atskirai paruošiama keletas kėdžių postulatoriui arba proceso dokumentų gabentojui ir tiems, kurie turi padėti paruošti dėžes.

Ant kito stalo sudedami proceso aktų originalai ir jų kopijos; vyskupo ir tribunolo narių antspaudai; dažų pagalvėlė antspaudams; dėžės arba segtuvai, skirti sudėti aktų kopijoms, kurios bus siunčiamos į Romą, ir dėžė aktų originalams, kurie turės likti kurijoje; klijai aplankams su aktais užklijuoti, kai jie bus uždaryti; lapai su užrašu, kurie turi būti uždėti ant tų aplankų; vokas su „instrumentum clausurae“ ir vyskupo, įgalioto teisėjo bei teisingumo saugotojo laiškais. Jeigu numatoma aktų aplankus ir voką antspauduoti vašku, reikia paruošti: virvutę surišti aktų aplankams arba segtuvams; metalinį antspaudą ir vašką; krosnelę ir indą vaškui ištirpinti, jeigu neturima specialaus tam skirto

elektrinio arba dujinio prietaiso; indą su vandeniu metaliniam antspaudui atvėsinti kiekvieną kartą, kai įspaudžiamas vaškas[9].

4. Posėdžio šventimas

Paruošus dalykus, apie kuriuos kalbėjome, paskirtą valandą susirenka vyskupas arba jo atstovas, kuris turi pirmininkauti posėdžiui, tribunolo nariai ir postulatorius arba tas, kuris turi būti paskirtas proceso kopijų gabentoju į Romą. Jeigu posėdyje dalyvauja kiti tikintieji, postulatorius arba kitas paskirtas asmuo paaiškina akto, kurį ruošiamasi pradėti, prasmę.

Tada vyskupas pradeda aktą kreipdamasis į Šventąją Dvasią. Po to prasideda aktų skaitymas (form. 27), kuriuos tribunolo nariai pasirašys originale ir bent vienoje kopijoje, skirtoje Romai. Pasirašius, pereinama prie aktų aplankų uždarymo ir užantspaudavimo, prieš sudedant juos į atskiras dėžes. Tas pats padaroma su laiškų ir „instrumentum clausurae“ voku, kuris turi būti gabenamas į Romą atskirai nuo aktų. Pasibaigus posėdžiui, proceso aktų originalai užantspauduotoje dėžėje nunešami į diecezijos kurijos archyvą, o postulatorius arba gabentojas užsiima kopijomis, kurias reikia nugabenti į Romą.

Jeigu bijoma, kad muitinėse gali būti sulaužyti vaško antspaudai arba surišimas su proceso plomba, galima pasirūpinti iš savo šalies nuncijaus laišką, skelbiantį, jog tai kanonizacijos proceso byla, kuri turi būti pristatyta į Vatikaną užantspauduota.

Postulatorius įteiks voką ir proceso kopijas Šventųjų skelbimo kongregacijai ir pateiks pareiškimą su prašymu, kad jie būtų atidaryti. Prieš Kongregacijai įrišant kopijas, dera paprašyti fotokopijos, kuri bus naudinga vėliau rengiant „Summarium“.

---

[9] *Taisyklės* nurodo siųsti į Romą dvi patvirtintas proceso kopijas ir pridedamus dokumentus „clausa et sigillis munita“ užantspauduotoje dėžėje. Todėl pakaktų atskirus aplankus arba vokus įvynioti į tvirtą popierių, gerai užklijuoti kraštus ir tose vietose uždėti vyskupo antspaudą. Tas pats pasakytina apie voką su laiškais. Iš tiesų, Kongregacija nereikalauja daugiau. Vis dėlto, dėl didesnio saugumo yra įprasta užantspauduoti segtuvus ir voką vaškiniu antspaudu. Tokiu atveju atskiri aktų aplankai surišami juostele. Ant pagrindinio mazgo ir ant juostelės galų užpilama ištirpinto vaško ir jam dar neatšalus įspaudžiamas metalinis antspaudas arba vyskupo žiedas, arba vyskupijos antspaudas.

XI SKYRIUS

PROCESAI APIE STEBUKLUS

Visa tai, kas buvo pasakyta apie Dievo tarno gyvenimo ir dorybių tyrimą, atitinkamai galioja taip pat ir procesui dėl galimo stebuklo. Todėl šiame skyriuje apsiribosime tik svarbiausių dalykų priminimu. Pateikę stebuklo apibrėžimą, paaiškinsime, kiek stebuklų reikalaujama beatifikacijai ir kanonizacijai; kaip reikia atrinkti atvejus prieš pradedant procesą; kas turi kompetenciją vesti proceso tyrimą; aptarsime postulatoriaus prašymą, tribunolo paskyrimą, įrodymų pateikimą ir priėmimą.

1. Stebuklo apibrėžimas

Yra ne taip paprasta pateikti stebuklo apibrėžimą, kuris apimtų visus jo aspektus. Pasinaudosime šiuo apibrėžimu, įprastu šiuolaikiniams teologams: „neįprastas su religija susijęs faktas, kuriame galima suponuoti ypatingą ir neužtarnautą Dievo įsikišimą ir kuris tuo pat metu yra ženklas arba dieviškos žinios žmogui pasireiškimas bei kvietimas atsiversti“.

Paliekant nuošalyje teologinius ir apologetinius stebuklo kaip ženklo aspektus, be abejo, taip pat labai svarbius, čia mus domina ontologinis stebuklo aspektas, tai yra stebuklo faktas kaip išskirtinis reiškinys, kuris išeina už gamtos dėsnių ribų, ir šio fakto įrodymo būdas per tam tikrą procesą. Teologai, sekdami šv. Tomo Akviniečio mokymu, paprastai išskiria tris stebuklingų faktų rūšis: a) tai, kas viršija gamtos jėgas „quoad substantiam“, ta prasme, kad gamtoje negali taip įvykti, pvz., kad du kūnai būtų tuo pat metu toje pačioje vietoje, arba kad kūnas būtų pašlovintas; b) tai, kas viršija gamtos jėgas ne pačiu faktu, bet subjektu, kuriame tai įvyksta: pvz., mirusiojo prikėlimas, kojos arba kitos galūnės, kuri

buvo amputuota, išaugimas. Gamta yra pajėgi teikti gyvybę, bet tik ne mirusiajam, taip pat pajėgi duoti galūnei augimą, bet tik jeigu ji nėra amputuota; c) galiausiai, faktas, kuris viršija gamtos jėgas „quoad modum“, pvz., staigus pagijimas iš sunkios ligos, nenaudojant vaistų ar kitokio gydymo; visiškai sunykusių organų atsistatymas; arba staigus žaizdos užsitraukimas randu. Gamta gali atstatyti sunykusį organą arba užtraukti randu žaizdą, bet tai neįvyksta per akimirksnį.

2. Stebuklai beatifikacijos ir kanonizacijos bylose

Bažnyčia nuo pat pradžių laikė būtinu dalyku, kad prieš leidžiant Dievo tarno kultą, būtų įvykę stebuklingi faktai.

Dėl stebuklingų faktų skaičiaus ir jų patvirtinimo bėgant amžiams praktika keitėsi. Nuo XIII a. Bažnyčia pradėjo kurti atskirą stebuklų patvirtinimo procedūrą.

Benedikto XIV laikais beatifikacijai buvo reikalaujama dviejų stebuklų, jeigu jie būdavo paliudyti tiesioginių liudytojų; ir keturių, jeigu liudydavo tik girdėję apie tai liudytojai. Kanonizacijai buvo reikalingi du stebuklai, įvykę po beatifikacijos.

1917 m. kodeksas, darydamas išimtį kankinystės byloms, kuriose buvo galima prašyti popiežiškos dispensos nuo stebuklų reikalavimo, ir „lygiavertei beatifikacijai“ dėl labai seno kulto (kan. 2116*, § 2, ir kan. 2134*), reikalavo beatifikacijai dviejų stebuklų, jei dorybės buvo įrodytos regėjusių liudytojų; ir keturių, jei dorybės buvo įrodytos dokumentais arba girdėjusių liudytojų (kan. 2117*). Kanonizacijai buvo reikalingi dar du stebuklai, įvykę po beatifikacijos (kan. 2138*).

Dabartinė teisė suponuoja kokio nors stebuklo reikalingumą tiek beatifikacijai, tiek kanonizacijai (plg. Div. Perf. Mag., 1, 2, 50 ir *Taisyklės*, nr. 32). Iš tikrųjų, Šventasis Tėvas, nepaisydamas kai kurių vyskupų konferencijų spaudimo, atsisakė iškelti į altorių garbę garsius Dievo tarnus, kurių herojiškos dorybės buvo įrodytos, kadangi jie nebuvo padarę stebuklų, kurie būtų buvę tikrai įrodyti. Tiesą sakant, nei Div. Perf. Mag., nei *Taisyklės* tiksliai nenustato beatifikacijai ir kanonizacijai reikalingų stebuklų skaičiaus.

Pagal dabartinę praktiką beatifikacijai pakanka vieno stebuklo, įvykusio po Dievo tarno mirties ir įrodyto pagal visus reikalavimus. Reikalingas kitas stebuklas, įvykęs po beatifikacijos, kad būtų pasiekta kanonizacija (plg. *Taisyklės*, nr. 26). Vis dėlto, kadangi Kongregacija yra labai griežta patvirtinant stebuklingus faktus, patartina parengti bent dviejų galimų stebuklų tyrimus, ir tai geriau užtikrina beatifikaciją arba kanonizaciją.

3. Numanomų stebuklų atrinkimas

Paprastai aplink šventumo garse mirusį asmenį susiburia tikinčiųjų grupės, kurios kreipiasi užtarimo į tą asmenį ir tuojau pradeda kalbėti apie stebuklingus faktus, priskiriamus jo užtarimui. Kartais tai būna tik fantazijos ar prietarų vaisius, arba kalbama apie malones, kurių negalima pristatyti kaip stebuklų. Patirtis sako, kad iš šimto atvejų, nurodytų kaip stebuklai, labai maža dalis gali būti laikoma tokiais. Ir net tais atvejais, kurie atrodo tikrai rimti, reikia dėmesingai ištirti, kad nebūtų veltui gaištamas laikas ir nereikėtų susidurti su karčiu siurprizu, gal net atlikus visą procesą, kad tai buvo atvejis, paaiškinamas gamtos dėsniais.

Kadangi šiuo metu beatifikacijai arba kanonizacijai įrodyti moralinio pobūdžio išskirtiniai faktai (pvz., užkietėjusio nusidėjėlio atsivertimas, išsiskyrusios šeimos susitaikymas, kokios nors ydos, kaip narkotikų vartojimas, alkoholizmas ir pan., atsisakymas) nelaikomi stebuklais, tyrimą reikia sukoncentruoti tik į fizinio pobūdžio ypatingus reiškinius. Iš jų dažniausiai pasitaikantys reiškiniai paprastai būna susiję su stebuklingais išgijimais šaukiantis to Dievo tarno ar palaimintojo. Apie juos ir kalbėsime toliau.

4. Pirminis tyrimas

Prieš pradedant formalų galimo stebuklingo išgijimo tyrimą, reikia atlikti daug veiksmų.

a) Visų pirma reikia paprašyti išgijusio asmens arba jo tėvų, jeigu kalbama apie vaiką, smulkmeniško ir detalaus pranešimo

raštu apie šiuos dalykus: ligos simptomai; diagnozė ir medikų prognozės; pritaikytas gydymas; ligos eiga; į ką kreipėsi ligonis; ar pagijimas buvo staigus; medicininiai tyrimai po išgijimo. Jei asmuo yra mažai išsilavinęs, postulatorius arba kitas asmuo gali padėti jam surašyti šį pranešimą.

b) Jeigu šiame aprašyme yra pakankamai elementų, leidžiančių numanyti, kad kalba eina apie stebuklą, reikia pradėti rinkti visus įmanomus dokumentus, susijusius su tuo atveju.

Jeigu išgijęs asmuo gulėjo kokioje nors klinikoje ar ligoninėje, reikia paprašyti iš to centro ligos istorijos ir įvairių rentgeno, laboratorinių ir kt. tyrimų dokumentų. Nepakanka ligos istorijos išrašo, kur būtų nurodyta tik hospitalizacijos data, liga ir išrašymo data. Būtina išsami ligos istorijos kopija, kur šalia diagnozės ir prognozės būtų nušviestos detalės, diena iš dienos ligos eiga ir vartoti vaistai. Reikia atsiminti, kad dėl profesinės paslapties ligos istorijos gali reikalauti tik pats ligonis arba jo tėvai, jei kalba eina apie nepilnametį.

Visos beveik visų šalių klinikos ir ligoninės privalo saugoti medicininę dokumentaciją (ligos istoriją, rentgeno tyrimus, biopsijas ir pan.) 10 metų, kuriems praėjus, paprastai dėl vietos trūkumo, dokumentai sunaikinami.

Tuo atveju, kai nėra ligos istorijos, reikia gauti bent vieną vieno ar kelių gydytojų, kurie gydė ligonį, ligos aprašymą.

c) Surinkus pranešimą ir visą su tuo atveju susijusią dokumentaciją, reikėtų pasikonsultuoti su tos ligos, apie kurią eina kalba, specialistu, kad jis pasakytų, ar gali būti koks nors to atvejo paaiškinimas remiantis mokslu.

Praktiškai, geriausia būtų, kad tvarkantys bylą nusiųstų visą dokumentaciją postulatoriui į Romą, kuris turi ne tik patirties, bet ir galimybę pasikonsultuoti su kai kuriais gydytojais, Kongregacijos konsultorių tarybos nariais. Jis nurodys, ar verta pradėti procesą, ar ne. Be to, ekspertas Romoje padės parengti apklausas, apie kurias kalbėsime vėliau.

5. Postulatoriaus prašymas

Tuo atveju, kai neeilinis faktas, priskiriamas kokiam nors Dievo tarnui, atlikus išankstinius tyrimus ir pasikonsultavus su kompetentingais gydytojais, atrodo turintis galimo stebuklo bruožų, postulatorius tepateikia prašymą kompetentingai vyresnybei, prie jo pridėdamas: 1) smulkų atvejo aprašymą; 2) stebuklą patyrusio asmens parodymus raštu; 3) sąrašą liudytojų, tarp kurių būtinai turi būti ligonį gydę gydytojai bei jo šeimos nariai; 4) visą iki to momento surinktą dokumentaciją; 5) eksperto atestatą, jei toks yra (form. 35).

6. Kompetentinga vyresnybė

Pagal *Taisykles*, duoti nurodymus numanomo stebuklo ištyrimo procesui kompetenciją turi vyskupas tos vietos, kur įvyko faktas (plg. nr. 5, b). Jei didžioji dalis liudytojų gyvena kitoje diecezijoje arba yra svarbi priežastis, kuri trukdytų procesui vesti pirmoje diecezijoje, gavus suinteresuotų vyskupų sutikimą, galima prašyti Kongregacijos, kaip jau buvo nurodyta, kalbant apie gyvenimo ir dorybių ištyrimo procesą, suteikti galimybę atlikti tyrimą toje diecezijoje, kur gyvena daugiausia liudytojų, arba kur manoma, jog yra tinkamiausia.

Ar be vyskupo tos diecezijos, kur įvyko stebuklingas faktas, turi kompetenciją vyskupas, kuris atliko Dievo tarno gyvenimo ir dorybių tyrimą? Mūsų nuomone, atsakymas yra „ne“, nes tai visai skirtingi procesai ir negalima kalbėti apie bylos sąsajas (kan. 1414), kurios tai leistų. Todėl, jei stebuklingas faktas įvyko kitoje diecezijoje, o procesą norima vykdyti toje diecezijoje, kur vyko Dievo tarno gyvenimo ir dorybių ištyrimo procesas, reikia kreiptis į Kongregaciją. Mums yra žinoma, kad minėtoji Kongregacija panašiu atveju yra davusi kompetencijos išplėtimą. Nuo popiežiaus Urbono VIII laikų iki naujojo Kanonų teisės kodekso paskelbimo 1983 m. vyskupas negalėjo pradėti proceso be Šventojo Sosto įgaliojimo. Šiandien diecezinis vyskupas, remiantis *Div. Perf. Mag.* (I, 1), turi teisę pradėti ordinariniu autoritetu tiek gyvenimo

ir dorybių ištyrimo procesą, tiek Dievo tarnui arba palaimintajam priskiriamo stebuklo ištyrimo procesą, neprivalėdamas atsiklausti palankios Šventojo Sosto nuomonės. Vyskupas gali pradėti šį procesą ir prieš kanonizacijos bylos užvedimą, nors tai ir nebūtų išmintinga, nebent jau būtų ruošiamasi užvesti bylą ir numatoma, kad ji turi tvirtą pagrindą. Kongregacija, kai viskas priklausydavo nuo jos, leisdavo pradėti procesą „super miro" prieš užvedant bylą.

7. Tribunolo paskyrimas

Gavęs postulatoriaus prašymą, vyskupas, jeigu yra įsitikinęs atvejo pagrįstumu, dekretu nurodo, kad būtų pradėtas procesas, ir paskiria tribunolą. Kaip tikrasis teisėjas, jis gali sau paskirti proceso vedimą. Vis dėlto vyskupai dėl didelio užimtumo paprastai skiria įgaliotąjį teisėją, teisingumo saugotoją (kurie privalo būti kunigai) ir notarą, kuriam gali būti skiriamas notaras padėjėjas (form. 37).

Apie savybes, kurių reikalaujama iš teisėjo, teisingumo saugotojo ir notarų, kalbėjome anksčiau, kai nagrinėjome gyvenimo ir dorybių tyrimo procesą.

8. Klausimynų parengimas

Kaip ir Dievo tarnų gyvenimo ir dorybių tyrimo procesuose, galimo stebuklo tyrimo procese reikia paruošti klausimynus liudytojams. Jie turi būti parengti teisingumo saugotojo arba eksperto (nr. 15 a). Įprastai juos paruošia postulatorius su gydytojo specialisto pagalba. Teisingumo saugotojas, juos patikrinęs ir pataisęs, jei mano, jog yra tinkami, juos patvirtina ir pasirašo.

Proceso tikslas – patikrinti ligos prigimtį ir sunkumą; staigų ir nepaaiškinamą pagijimą medicinos mokslo dėsnių šviesoje; ir ar tokį išgijimą reikia priskirti Dievo tarno, kurį ruošiamasi beatifikuoti, arba palaimintojo, kurį ruošiamasi kanonizuoti, užtarimui. Todėl klausimyne liudytojams ir ekspertams reikia klausti tokių esminių dalykų:

- Bendrosios žinios: liudytojo vardas ir pavardė, gyvenamoji vieta, socialinė padėtis ir t. t., išankstinis išgijusio asmens asmeninis apibūdinimas.
- Kokie ryšiai jį sieja su išgijusiu asmeniu?
- Ar pažįsta Dievo tarną, kuriam priskiriamas stebuklas, ir ar trokšta jo beatifikacijos arba kanonizacijos.
- Bendri duomenys apie išgijusį asmenį.
- Tolimoji išgijusio asmens anamnezė (tai yra prieš tai buvę klinikiniai, asmeniniai, šeimos įvykiai).
- Artimoji anamnezė.
- Medicininė ligos diagnozė ir prognozė.
- Ligoniui taikytas gydymas ir vaistai.
- Chirurginės operacijos, pobūdis ir metodai.
- Ligos eiga, smulkiai nurodant tikslią dieną ir valandą, kai buvo pastebėtas pagerėjimas arba visiškas staigus pagijimas.
- Dievo tarno arba palaimintojo šaukimasis.
- Kokio Dievo tarno buvo šaukiamasi, kada ir kas tai darė.
- Pagijimo aprašymas, ar jis buvo visiškas, staigus, negrįžtamas.
- Gydytojų patvirtinimai po pagijimo.

(Antroje šio vadovo dalyje galima rasti keletą klausimynų pavyzdžių, form. 36).

9. Proceso atidarymo posėdis

Kaip jau buvo paaiškinta, kai kalbėjome apie gyvenimo ir dorybių tyrimą, atidarymo posėdžio tikslas – patvirtinti tribunolo narius; jie turi padaryti priesaiką; nurodomas laikas ir vieta, kur vyks kiti posėdžiai; įvardijamas pirmasis liudytojas.

a. Protokolų parengimas

Prieš posėdį reikia paruošti bent tris egzempliorius su protokolo tekstu: pirmąjį – originalui, o kitus du – dviem patvirtintoms kopijoms, kurias reikės nusiųsti į Romą. Tiktų paruošti ir ketvirtąjį egzempliorių, kad viena kopija, šalia originalo,

liktų diecezijos kurijoje. Reikia turėti galvoje, kad tiek pirmojo posėdžio originalūs raštai, tiek dvi kopijos, skirtos Kongregacijai, turi būti pasirašytos savo ranka visų dalyvaujančių posėdyje. Jeigu vykstant posėdžiui nesurenkami parašai ant trijų egzempliorių, paskui gali būti sunku tai padaryti, o be to, yra pavojus, kad kas nors iš tų, kurie turi pasirašyti, išvyks. Nors protokolai yra panašūs į tuos, kurie rašomi gyvenimo ir dorybių tyrimo procese, pateikiame vieną pavyzdį antroje dalyje (form. 38).

b. Posėdžio šventimas

Atidarymo posėdį galima švęsti tribunolo auloje, vyskupo rezidencijoje ar kitoje tinkamoje vietoje. Jis yra daug uždaresnis, palyginus su gyvenimo ir dorybių tyrimo procesu, nors ir nėra privaloma švęsti jį slaptai.

Kokiu būdu turi būti švenčiamas šis aktas ir ką reikia tam paruošti, jau kalbėjome, kai apibūdinome gyvenimo ir dorybių tyrimo pirmąjį posėdį.

Tiktų, kad jam pirmininkautų vyskupas; bet jis gali deleguoti kaip pirmininką generalvikarą arba kitą kurį kunigą, jeigu įmanoma, turintį kokį nors titulą.

Be vyskupo arba jo įgalioto asmens, posėdyje dalyvauja: kurijos kancleris arba vyskupo paskirtas „ad casum“ notaras – kitas asmuo, o ne proceso tikrasis notaras; įgaliotas teisėjas; teisingumo saugotojas; notaras aktuaras ir, jei būtų reikalinga, kitas notaras pagalbininkas; bylos postulatorius arba vicepostulatorius. Kancleris arba „ad casum“ paskirtas notaras pasitraukia po pirmojo posėdžio, nes jo užduotis yra parašyti jo protokolą ir viską įteikti notarui raštininkui.

10. Ekspertų paskyrimas

Galimo stebuklo tyrimo procese reikia paskirti bent tris gydytojus specialistus: vieną, kad visada dalyvautų liudytojų apklausoje, o kitus du – kad ištirtų asmenį, išgijusį per galimą

stebuklą, ir pateiktų raštu dabartinės jo sveikatos būklės įvertinimą, ypač atsižvelgiant į turėtą ligą.

Minėti specialistai yra skiriami vyskupo arba jo įgalioto teisėjo (nr. 34 a). Dėl psichologinių motyvų tiktų, kad jų paskyrimo dekretą pasirašytų vyskupas (form. 39 ir 41).

11. Įrodymai

Įrodymai pristatomi per keletą tribunolo posėdžių arba formalių susirinkimų. Nors Kodeksas kalba visų pirma apie dokumentinius įrodymus, nes paprastai dokumentai turi didesnę įrodomąją galią (kan. 1539-1546), yra įprasta, kad kanonizacijos procesuose pirmiausia pristatomi liudytojų parodymai. Vis dėlto, kalbant apie galimo stebuklo ištyrimo procesą, pritinka, kad prieš apklausiant liudytojus, tribunolas turėtų medicininius dokumentus, net jeigu jie dar nėra patvirtinti, tam, kad jų autoriai galėtų atpažinti savo rašytuosius, patvirtinti ir paaiškinti neaiškias vietas. Todėl postulatorius arba viecepostulatorius pirmajame posėdyje formaliai įteikia visus dokumentus, kurie yra surinkti iki to momento.

a. Liudytojų apklausa

Antrajame posėdyje, po to kai postulatorius įteikia visą turimą medicininę dokumentaciją, pereinama prie gydytojo specialisto, kuris turės dalyvauti liudytojų apklausoje, priesaikos ceremonijos. Paskui prasideda liudytojų apklausa įgalioto teisėjo, teisingumo saugotojo, gydytojo specialisto, notaro ir postulatoriaus, jeigu jis dalyvauja apklausoje, akivaizdoje (form. 40).

Dėl būdo apklausiant liudytojus ir užrašant atsakymus reikia laikytis to, kas buvo pasakyta kalbant apie gyvenimo ir dorybių tyrimo procesą. Apsiribosime tik primindami, kad šalia klausimyno klausimų teisėjas gali užduoti liudytojui kitus su byla susijusius klausimus. Tai pat gali ir turi užduoti reikalingus klausimus tiesiogiai liudytojui gydytojas specialistas. Be to, ne tiesiogiai, bet per teisėją gali klausti teisingumo saugotojas ir postulatorius, jei jis dalyvauja posėdyje.

Kai liudytojui užduodamas klausimas, kurio nėra klausimyne, protokole reikia užrašyti tą klausimą, taip pat kas uždavė klausimą ir liudytojo atsakymą:

Gydytojo specialisto klausimas: „..... .“
Atsakymas: „..... .“
Teisėjo klausimas: „..... .“
Atsakymas: „..... .“
Klausimas teisingumo saugotojo prašymu: „..... .“
Atsakymas: „..... .“

Dėl liudytojų atsakymų užrašymo, nepamirština, jog reikia tai daryti visada pirmu asmeniu. Reikia vengti vienskiemenių atsakymų ir daugžodžiavimo. Atsakymas turi turėti užbaigtą prasmę, kad nereikėtų užduoti klausimų norint išsiaiškinti, kaip jis turi būti interpretuojamas. Liudytojo visada reikia paklausti apie jo žinių šaltinį.

Tarp liudytojų turi būti šeimos nariai, kurie jį slaugė ligoje. Būtina apklausti šeimos gydytoją arba gydytojus, taip pat gydytojus, kurie apžiūrėjo ir gydė. Jei kuris iš jų atsisakytų liudyti, būtina prašyti, kad pateiktų bent jau rašytinį pranešimą, pasirašytą padarius priesaiką, kuris bus prisegtas prie bylos dokumentų. Jeigu ir tai daryti atsisakytų, reikia surasti žmogų, kuris jį apklaustų, ir tada šis žmogus paliudys prieš tribunolą tai, ką išgirdo iš to gydytojo (nr. 22 b).

Reikia turėti galvoje, kad šalia postulatoriaus nurodytų liudytojų turi būti apklausti bent du pakviestieji įgalioto teisėjo (nr. 21 a) ir gydytojas arba gydytojai, kurie gydė ligonį (nr. 22 a).

Galimo stebuklo ištyrimo procese liudytojų skaičius paprastai būna mažesnis negu liudytojų apie gyvenimą ir dorybes. Kartais pakanka septynių arba aštuonių, bet, žinoma, viskas priklauso nuo konkretaus atvejo.

Pabaigus liudytojo apklausą, notaras garsiai perskaito jo parodymus, ir jeigu liudytojas neturi, ką daugiau pridurti, atimti ar pataisyti, patvirtina juos priesaika ir pasirašo. Tuojau po jo pasirašo teisėjas, teisingumo saugotojas ir gydytojas specialistas. Notaras surašo posėdžio protokolą ir jį patvirtina antspaudu bei parašu (form. 40).

b. Dokumentiniai įrodymai

Kodeksas, kalbėdamas apie dokumentinius įrodymus, išskiria viešuosius dokumentus – civilinius arba bažnytinius, ir privačius dokumentus (kan. 1540). Tiek vieni, tiek kiti neturi įrodomosios galios, jeigu nėra jų originalo arba autentiškos kopijos (kan. 1540). Į tai reikia atkreipti dėmesį, pristatant dokumentus ir tribunolui juos priimant. Paprastai klinikos ir ligoninės pateikia pacientų ligos istorijų fotokopijas. Tokiu atveju iš tų gydymo centrų kompetentingos vadovybės reikia prašyti kopijų tikrumo patvirtinimo.

Dėl gydytojų privačių dokumentų, jie turi būti pripažinti juos parašiusio autoriaus. Todėl dera juos laikyti tribunole originalo pavidalu arba jų kopiją, kad apklausiant juos pasirašiusius gydytojus, jie pripažintų savo parašo autentiškumą ir duotų šiek tiek paaiškinimų.

Paprastai tiek paciento medicininė kortelė, tiek kiti medicininiai dokumentai (receptai, diagnozės ir kt.) būna rašyti ranka, ir rašyseną būna sunku įskaityti. Tokiu atveju reikia perrašyti mašinėle rankraščių tekstus ir pridėti prie bylos dokumentų tiek originalą, tiek perrašytą tekstą. Medicininės dokumentacijos pristatymas mašinraščio forma, sunumeruotas, suklasifikuotas ir išdėstytas chronologine tvarka, paskui palengvina atvejo nagrinėjimą.

Tvarkant bylos raštus dėl praktinių motyvų tinka sudėlioti visus dokumentus iš eilės: pagal datą, kada buvo įteikti tribunolui, po liudytojų parodymų.

c. Ekspertizių įrodymai

Galimų stebuklų tyrimo procese, kai kalbama apie išgijimą, reikia prašyti, kad vyskupo arba įgalioto teisėjo paskirti gydytojai specialistai ištirtų pagijusį žmogų ir parašytų raštišką pranešimą apie dabartinę jo sveikatos būklę. Įsidėmėtina, kad ekspertai turi paruošti savo ataskaitą kiekvienas atskirai (kan. 1578). Viename iš tribunolo posėdžių jie padarys priesaiką ištikimai atlikti jiems patikėtą užduotį (form. 42).

Teisingumo saugotojas su tribunolo nario gydytojo specialisto pagalba parengia trumpą klausimyną apie galimai stebuklingai išgijusio asmens sveikatos būklę, atkreipiant dėmesį į jį kamavusią ligą, galimas tos ligos sukeltas pasekmes (randus, patinimus, atrofijas ir pan.) ir ar yra neišvengiamas pavojus atkristi (form. 43).

d. Ekspertų pranešimo įteikimas ir priėmimas

Paskirtą dieną rengiamas posėdis, skirtas ekspertų parašytiems pranešimams priimti tribunole. Šie turi tribunolo akivaizdoje priesaika patvirtinti pranešimus. Teisėjas ir gydytojas ekspertas tribunolo narys gali užduoti keletą paaiškinimo reikalaujančių klausimų. Specialistų pranešimai pridedami prie bylos dokumentų (form. 45).

12. Proceso paviešinimas

Gavus liudytojų ir dokumentinius įrodymus, įgaliotasis teisėjas pereina prie bylos medžiagos paviešinimo dekreto (form. 44). Apie pareigą išleisti tokį dekretą pasakyta kalbant apie gyvenimo ir dorybių ištyrimo procesą.

Jeigu paviešinus aktus nei teisingumo saugotojas, nei postulatorius nepateikia naujų įrodymų, teisėjas nurodo, kad būtų einama prie pasirengimo dokumentams perrašyti ir patvirtintoms kopijoms padaryti.

13. Proceso perrašymas ir kopijų autentiškumo patvirtinimas

Dėl perrašinėtojo paskyrimo, būdo, kaip atlikti perrašymą, jo sulyginimo su originalu, kopijos patvirtinimo ir pan. kviečiame pasižiūrėti, kas pasakyta kalbant apie gyvenimo ir dorybių ištyrimo procesą ir į antroje dalyje pateikiamas formas (form. 45 ir 47).

Čia tik primename, kad Kongregacijai reikia įteikti dvi patvirtintas bylos kopijas ir kad bent viena iš jų turi turėti ant kiekvieno lapo tribunolo antspaudą, o kairėje paraštėje užrašą

„Atitinka originalą“ bei notaro visą arba sutrumpintą parašą. Turint tai galvoje, yra gerai pirmiausia padaryti vieną originalią proceso kopiją, o sudėjus ant visų lapų reikalingus antspaudus ir notaro parašus, galima padaryti dvi fotokopijas: vieną iš jų kartu su pirmąja Romai, o kitą palikti kurijos archyve kartu su proceso dokumentų originalais.[10]

14. Baigiamasis posėdis

Baigiamasis posėdis vyksta taip pat kaip gyvenimo ir dorybių ištyrimo proceso toks pat posėdis. Jis gali vykti tribunolo salėje, vyskupo rezidencijoje, vienuolyno salėje ar koplyčioje, ypač jeigu tai susiję su Dievo tarnu, kuris priklausė vienuoliniam institutui. Jeigu įmanoma, pirmininkauja vyskupas, dalyvauja įgaliotasis teisėjas, teisingumo saugotojas, notaras arba notarai, jeigu buvo paskirti du, postulatorius arba vicepostulatorius, arba asmuo, kuris rūpinsis proceso perdavimu Romai. Dėl dalykų, kuriuos reikia paruošti, patariame žiūrėti, kas buvo sakyta apie gyvenimo ir dorybių ištyrimo proceso baigiamąjį posėdį.

Dera priminti, kad turi būti paruošti bent trys šio posėdžio teksto egzemplioriai (form. 48): vienas skirtas originalui, o kiti du – proceso kopijoms, kurios bus įteiktos Kongregacijai.

Nepamirština ir tai labai svarbu, kad paskutinio posėdžio dokumentai, kaip ir pirmojo, tiek jų originalas, tiek bent viena kopija skirta Romai, turi būti patvirtinti antspaudu ir pasirašyti visų dalyvaujančių. Kitose kopijose, kaip buvo sakyta kalbant apie pirmąjį posėdį, galima paprasčiausiai įrašyti „Parašas“ ir toliau atspausdinti visus vardus ir pavardes, nurodant kiekvieno asmens funkciją.

Kaip ir gyvenimo bei dorybių tyrimo procese, reikia paruošti vieną segtuvą, kur sudedami raštų originalai, ir kitą arba kitus, kur sudedamos kopijos, skirtos pristatyti į Romą. Ant kiekvieno segtuvo reikia užrašyti atitinkamą įrašą su antspaudu ir notaro

[10] Kaip jau sakėme pristatydami gyvenimo ir dorybių ištyrimo procesą, manome, kad ieškovas gali pasilikti sau vieną proceso kopiją.

parašu, patvirtintu vyskupo (form. 49)[11]. Taip pat reikia paruošti „Instrumentum clausurae“, įgalioto teisėjo ir teisingumo saugotojo laiškus (form. 51 ir 52) bei voką su reikiamu užrašu (form. 53), į kurį bus sudėti minėti dokumentai.

Šio posėdžio metu uždaromi ir užantspauduojami paprastu antspaudu arba vaško antspaudu[12] segtuvas, kuriame yra bylos raštų originalai, segtuvas arba segtuvai, kuriuose yra kopijos, skirtos Romai, ir vokas, apie kurį ką tik kalbėjome.

15. Proceso kopijų įteikimas Kongregacijai

Postulatorius arba asmuo, įpareigotas nuvežti į Romą dvi bylos kopijas, jas įteikia Kongregacijai kartu su laišku, kuriame yra „Instrumentum clausurae“ ir teisėjo bei teisingumo saugotojo laiškai. Taip pat, jeigu yra, įteikia Kongregacijai rentgenogramas, kurios bylai buvo pateiktos kaip dokumentai ir kurios dėl savo dydžio negalėjo būti įsegtos į segtuvą, kuriame yra visi bylos raštai.

Jeigu galimas stebuklas priskiriamas Dievo tarnui, kurio dorybės dar nėra paskelbtos herojiškomis, byla negalės būti Kongregacijos nagrinėjama, kol šis Dievo tarnas nebus paskelbtas garbinguoju. Vis dėlto postulatorius gali tuojau pateikti prašymą pradėti procesą, kad galėtų pasirūpinti santraukos paruošimu.

Jeigu Dievo tarnas jau yra garbingasis arba stebuklas priskiriamas palaimintajam, postulatorius tuojau prašys proceso atidarymo ir atliks visa, kas reikalinga, kad būtų pasirengta atvejui išnagrinėti, kurį atliks ekspertai ir įvairūs kiti Kongregacijos specialistai.

---

[11] Kadangi lapas su įrašu vėliau bus įsegtas prie raštų, reikia stengtis jį lengvai priklijuoti keturiuose kampuose, kad paskui būtų lengva atklijuoti.

[12] Žr. aukščiau, X skyrius, 9 pastaba.

XII SKYRIUS

TYRIMO PAPILDYMAI

Šiame skyriuje trumpai kalbėsime apie tyrimo papildymą; koks yra jo objektas; kas gali jo pareikalauti; kokia vyresnybė turi kompetenciją jį atlikti ir kaip viskas turi vykti.

1. Kada yra reikalingas tyrimo papildymas

Dažnai atsitinka, kad nagrinėjant bylas Kongregacijoje, iškyla būtinybė išsklaidyti kilusius neaiškumus, užpildyti spragas, išspręsti kai kurias problemas, kurios galėtų sukliudyti užbaigti bylą. Ypač dažnai taip būna su bylomis, kurių ordinarinis procesas buvo pradėtas prieš 1969 m. konstituciją „Sanctitas clarior". Kai kurios iš šių bylų, paskelbus naują teisyną, buvo bylos užvedimo etape ir todėl nebuvo prieita prie apaštalinio proceso pradėjimo, kuris užpildydavo ordinarinio proceso spragas. Tai taip pat dažnas atvejis istorinėse bylose ir netgi procesuose dėl galimų stebuklų.

Kartais, siekiant užpildyti minėtas spragas arba išspręsti kai kurias problemas, pakaks pridėti kokį nors dokumentą ar gerai išstudijuoti turimą medžiagą, be būtinybės atlikti tyrimo papildymą siaurąja šio žodžio prasme. Kitais atvejais bus būtinas minėtas papildymas, teisme apklausiant kurį nors liudytoją arba ieškant ir surenkant visą dokumentaciją, susijusią su byla. Todėl reikia išnagrinėti kiekvieną atvejį atskirai ir pažiūrėti, ar toks papildymas yra reikalingas, ar pakanka tyrimo be teismo.

2. Kas gali pareikalauti tyrimo papildymo

Tyrimo papildymo gali paprašyti postulatorius, kai konstatuojama, jog yra būtina išsiaiškinti kai kuriuos punktus arba užpildyti kai kurias spragas, bet nėra būtinybės konsultuotis su Kongregacija nei prašyti tam jos leidimo[13]. Postulatorius, kaip

[13] Žr. „Regolamento della Sacra Congregazione per le Cause dei Santi", Roma 1983, str. 33, § 3.

buvo sakyta pirmoje dalyje, atlieka ir bylos advokato funkciją, o šis turi pareigą pateikti įrodymus, kuriuos mano esant reikalingus pirmiau, negu byla bus pradėta svarstyti.

Atlikti tyrimo papildymą gali patarti taip pat ir bylos referentas[14] ir visi Kongregacijos atstovai, kuriems pavedamas bylos nagrinėjimas, pvz., istorijos ekspertų taryba, teologijos ekspertai ir t. t.[15]. Prašymą kompetentingai vyresnybei pateiks postulatorius, nurodydamas jame, kuris Kongregacijos atstovas patarė tai padaryti ir priežastis, dėl ko manoma, kad šis papildymas yra reikalingas. Kongregacija pati *ex officio* taip pat gali pradėti papildymą arba nuspręsti, kad tai būtų atlikta tam tikroje vyskupijoje.

3. Papildymo objektas

Papildymo objektas kiekvienu atveju yra skirtingas. Kartais reikės apklausti keletą liudytojų; kartais remiantis teisminiu procesu surinkti su byla susijusius dokumentus ar raštus; arba papildymo objektas gali būti abu dalykai, tai yra apklausti papildomus liudytojus ir surinkti naujų dokumentų. Postulatorius arba referentas ar pareigūnas, kuris patarė atlikti papildymą, nurodys jo tikslą, atsižvelgiant į bylos poreikius.

4. Kompetentinga vyresnybė

Pagal senąjį Kodeksą, bylą užvedus Kongregacijoje, diecezinis vyskupas nebegalėjo atlikti jokio teisminio akto be Šventojo Sosto įgaliojimo.

Naujajame teisyne diecezinis vyskupas ir jam prilygstantis autoritetas turi ordinarinę galią bet kuriuo momentu savo iniciatyva arba kitų suinteresuotų asmenų prašymu tirti Dievo tarno gyvenimą, dorybes, kankinystę arba jam priskiriamus galimus stebuklus (*Div. Perf. Mag.*, I, 1).

Pagal bendrą taisyklę kompetenciją pradėti tyrimo papildymą turi vyskupas tos vyskupijos, kurioje buvo atliktas ordinarinis procesas. Todėl postulatorius prašymą turi perduoti

[14] *Ten pat*, str. 5 § 1.
[47] *Ten pat*, str. 23 § 2.

būtent jam. Vis dėlto, kai minėto papildymo prašo Kongregacija, ji gali nurodyti kitą vyskupiją. Tokiu atveju jos vyskupui netiesiogiai suteikiamas jurisdikcijos išplėtimas.

5. Ką ir kaip reikia daryti

Iš esmės tyrimo papildymas yra tolygus naujam procesui, arba tiksliau, naujam proceso etapui. Todėl reikia veikti pagal Kanonizacijos bylų vedimo *Taisyklių* nurodymus: tribunolo sudarymas; jo narių prisiekimas ištikimai atlikti savo pareigas; įrodymų gavimas; dviejų patvirtintų aktų kopijų parengimas; sudėtų į dėžę ir užantspauduotų kopijų išsiuntimas Kongregacijai.

Vis dėlto manome, kad reikia išskirti keletą atvejų. Kai yra reikalinga apklausti keletą liudytojų, akivaizdu, jog reikia surinkti tribunolą ir veikti, kaip nurodyta bylų apie gyvenimą ir dorybes ar kankinystę arba galimą stebuklą vedimo *Taisyklėse*. Tas pats pasakytina, kai reikia surasti ir teisminiu būdu priimti dokumentus, susijusius su Dievo tarnu. Pastaruoju atveju vyskupas turi paskirti istorijos arba archyvistikos ekspertų komisiją ir veikti, kaip nurodyta *Taisyklėse*[16], nr. 14. O kadangi, pagal *Taisykles*, minėtos komisijos nariai turi būti apklausti juridiškai, kad pareikštų, ar atliko visus prašytus tyrimus bei surinko visus dokumentus, ir prisiektų, kad nepakeitė ir nepažeidė nė vieno dokumento (nr. 21, b), vyskupas turi paskirti tribunolą. Gali ir jis pats apklausti, dalyvaujant teisingumo saugotojui ir notarui, kuris patvirtins minėtus dokumentus (nr. 21, b). Pastarieji, kaip jau sakėme kalbėdami apie dokumentinį įrodymą bylose apie gyvenimą ir dorybes, yra proceso aktų dalis ir tampa „teismo dokumentais“.

Yra ir tokių atvejų, kai tyrimo papildymas, tik taip vadinamas, susiaurėja iki tam tikrų nurodytų dokumentų ieškojimo. Tuo atveju nėra būtina kreiptis į vyskupą. Pakaks pristatyti Kongregacijai minėtų dokumentų originalus arba patvirtintą kopiją. Šie dokumentai, nors yra laikomi skubiais teisminiais dokumentais, nepraranda savo įrodomosios vertės ir Kongregacijos yra priimami kaip tokie.

---

[16] „Regolamento“, str. 33, § 1 ir 3.

XIII SKYRIUS

DIEVO TARNO PALAIKŲ EKSHUMACIJA IR ATPAŽINIMAS

Šiame skyriuje paaiškinsime, kas gali duoti leidimą Dievo tarno palaikams ekshumuoti ir atpažinti; kada tai leidžiama; ką reikia paruošti; kas dalyvauja; kaip tai atlikti.

Pagal senąjį Kodeksą, vietos vyskupas galėjo duoti leidimą ekshumuoti Dievo tarno mirtinguosius palaikus. Tačiau jau užvedus beatifikacijos bylą, reikėjo Šventojo Sosto leidimo. Buvo reikalaujama atlikti atpažinimą prieš užbaigiant apaštalinį procesą „super virtutibus in specie“, ir tam dalykui Apeigų kongregacija siųsdavo specialias instrukcijas (kan. 2096*). Paskui būdavo atliekamas naujas palaikų atpažinimas prieš pat beatifikaciją, turint tikslą paimti relikvijų.

Naujajame teisyne nebėra taisyklės, kuri nustatytų tvarką šioje srityje. Todėl reikia laikytis to, ką praktikuoja postulatoriai ir leidžia Kongregacija. Pagal jų praktiką, nežiūrint to, kad tai susiję su administracine teise, taikoma teisminė forma, kurios reikalaujama taip pat ir procesams apie gyvenimą ir dorybes bei apie galimus stebuklus.

1. Kada yra leidžiama ekshumacija

Iš pagarbos, kurią užsitarnauja bet kokio žmogaus, o ypač Dievo tarno, kuris galbūt bus paskelbtas palaimintuoju, mirtingieji palaikai, negali būti leista ekshumacija vien dėl užsigeidimo pažiūrėti, ar kūnas yra nesuiręs. Visada yra reikalinga pateisinama priežastis, pavyzdžiui: palaikų perkėlimas į saugesnę arba oresnę vietą; siekiant išvengti galimo palaikų išniekinimo; apsaugoti nuo drėgmės; išgelbėti nuo palaikų kremavimo, kuris atliekamas

kai kuriose valstybinėse kapinėse praėjus nustatytam laikui nuo palaidojimo, ir t. t. Kai nėra pateisinamos priežasties, nepatartina atidaryti kapo iki to laiko, kai jau visai artėjama prie beatifikacijos. Taigi įvyksta palaikų atpažinimas, paimamos relikvijos ir, jeigu manoma, kad tai naudinga, palaikai yra perkeliami į bažnyčią arba koplyčią, ar dar kitą vietą, lengvai prieinamą tikintiesiems.

2. Kompetentinga vyresnybė

Nors teisė to tiesiogiai nenurodo, yra akivaizdu, kad vietos vyskupas turi ordinarinę galią leisti atlikti Dievo tarno palaikų ekshumaciją ir atpažinimą. Jeigu jis gali užvesti kanonizacijos bylą ir pradėti reikalingus teisminius procesus, tai tuo labiau gali duoti leidimą minėtai ekshumacijai.

Todėl postulatorius arba suinteresuoti asmenys turi kreiptis į vietos, kur yra kapas, vyskupą, nors gali prašyti ir Šventųjų skelbimo kongregacijos nurodymų.

3. Postulatoriaus prašymas ir tribunolo sudarymas

Kai yra teisėta priežastis prašyti Dievo tarno mirtingųjų palaikų ekshumacijos, atpažinimo ar perkėlimo arba artėjančios beatifikacijos proga postulatorius pateikia vietos vyskupui prašymą, nurodydamas priežastį, dėl kurios prašoma ekshumacijos (form. 22).

Gavęs postulatoriaus raštą, vyskupas, jei nurodytas priežastis laiko pagrįstomis, bet pats asmeniškai negali dalyvauti ekshumacijoje, dekretu paskiria įgaliotą kunigą, jei įmanoma, turintį kokį nors laipsnį, kad kartu su teisingumo saugotoju ir kurijos notaru arba kitais asmenimis, kuriems „ad casum“ paveda šias pareigas, atliktų reikalingus veiksmus. Tuo pačiu metu, kai paskiria atstovą, vyskupas paskiria taip pat ir medicinos ekspertą ar ekspertus ir darbininkus, kurie turi atverti ir vėl uždaryti kapą ir karstą, arba įgalioja savo atstovą, kad paskirtų žmones atlikti šioms pareigoms.

4. Ką reikia paruošti

Net jeigu tai būtų paprastas perkėlimas, kadangi dažniausiai nežinoma, kokia bus karsto būklė, ir tikriausiai reikės jį pakeisti, patariama paruošti tokius dalykus:

1) Cinkuotą karstą, į kurį bus perdėti palaikai; 2) medinę urną, į kurią bus įdėtas cinkuotas karstas; 3) jeigu nėra cinkuoto karsto ir bus naudojamas tik medinis karstas, reikia paruošti: a) šilkinę virvutę jam surišti ir užantspauduoti; b) vašką antspaudams; c) metalinį vyskupo antspaudą užantspauduoti; 4) vatos, jeigu nuo palaikų reikėtų nuvalyti pelėsius ar drėgmę; 5) metalinį ar tvirto plastiko cilindrinį dėklą, kur bus įdėtas atpažinimo aktas; 6) pergamento lapą minėtam dokumentui parašyti; 7) patalpoje, kur bus atliekamas atpažinimas, stalą su audeklu, ant kurio bus padėtas kūnas arba jo palaikai.

Postulatorius turi paskirti vieną arba du gydytojus ekspertus, kurie aprašyti, kokios būsenos yra kūnas arba palaikai, ir numatyti būdą, kaip juos toliau laikyti. Be to, bus reikalinga kelių specializuotų darbininkų pagalba: mūrininko arba marmuro apdirbėjo – kapui atverti, skardininko – cinkuotam karstui, kur bus sudėti palaikai, suvirinti, ir staliaus. Visi šie asmenys turi būti formaliai paskirti vyskupo arba jo įgaliotinio.

5. Dalyvaujantys asmenys

Be tribunolo narių, medikų ekspertų ir reikalingų darbininkų, turi dalyvauti du ar trys liudytojai, kad prisiekę nurodytų vietą, kur yra Dievo tarno mirtingieji palaikai. Nedraudžiama dalyvauti ir keletui tikinčiųjų, bet reikia vengti propagandos ar perdėto akto iškilmingumo, kad žmonės nebūtų suklaidinti, ypač kai tai susiję su Dievo tarnu, kuris dar nėra paskelbtas palaimintuoju.

6. Kaip atliekamas atpažinimas

Paskirtą dieną ir valandą toje vietoje, kur yra Dievo tarno kapas (bažnyčioje, kapinėse, vienuolyno kieme), susirenka vyskupas

arba jo atstovas, teisingumo saugotojas, notaras, postulatorius, liudytojai, gydytojai ekspertai, darbininkai ir tikintieji, gavę leidimą iš vyskupo arba jo atstovo.

Trumpai pasimeldus, notaras perskaito vyskupo dekretą, kuriuo paskiriamas tribunolas. Tada visi, išskyrus tikinčiuosius ir postulatorių, pradedant nuo vyskupo arba jo atstovo, iš eilės po vieną daro reikalingą priesaiką ištikimai atlikti jiems patikėtas pareigas, arba, liudytojų atveju, sakyti tiesą.

Po to vyskupas arba jo atstovas apklausia du ar tris liudytojus iš tų žmonių, kurie dalyvavo laidotuvėse arba žino iš patikimų šaltinių, kur buvo palaidotas Dievo tarno kūnas, kad priesaika patvirtintų, jog būtent toje vietoje yra jo palaikai. Tada notaras, jeigu prieš tai jau yra buvęs palaikų atpažinimas, garsiai perskaito to atpažinimo aktą, o jeigu tokio nėra, dokumentą, kuriame kalbama apie atpažinimą arba apie Dievo tarno palaidojimą toje vietoje.

Vyskupas arba jo atstovas paliepia darbininkams atverti kapą ir išimti karstą. Notaras kruopščiai aprašo palaidojimo vietą, galimus įrašus, randamo karsto būklę ir t. t. Vyskupas arba jo atstovas ir teisingumo saugotojas apžiūri karstą ir antspaudus (plombas), jeigu jie yra, kad užsitikrintų, jog tame karste tikrai yra Dievo tarno palaikai.

Po to, recituojant kurią nors psalmę, karstas pernešamas į vietą, paruoštą palaikams atpažinti ir sutvarkyti. Prieš darbininkams atidarant karstą, vyskupas arba jo atstovas įspėja dalyvaujančius, kad yra griežtai draudžiama paimti relikvijų arba įdėti į karstą pašalinių daiktų.

Atidarius karstą, jeigu pasirodytų, kad kūnas nesuiręs, laikomasi gydytojo patarimo, kaip jį išsaugoti tokios būklės. Gydytojai apibūdins žodžiu, diktuodami notarui, arba raštu kūno arba palaikų būklę, smulkiai nurodydami išsilaikiusias dalis ir kokios būklės jos yra. Abu gydytojai ekspertai pasirašys akte po savo parodymais. Jeigu manoma esant reikalinga pervilkti kūną arba palaikus, reikia stengtis pakeisti karste rastus drabužius kitais, daugiau ar mažiau panašiais.

Jeigu atpažinimas vyksta artėjant beatifikacijai, postulatorius prašo vyskupo arba jo atstovo leidimo paimti relikvijų.

Neleidžiama amputuoti kūno dalių, jeigu kūnas išsilaikė nesuiręs arba mumifikavosi.

Gydytojai ekspertai apdoroja kūną arba palaikus cheminėmis medžiagomis, kurias jie laiko reikalingomis tolesniam jų saugojimui.

Gydytojams baigus darbą, palaikai sudedami į naują iš anksto tam paruoštą cinkuotą karstą. Notaras ant pergamento surašo trumpą dokumentą, nurodydamas Dievo tarno vardą ir pavardę, mirties datą ir atlikto atpažinimo datą (form. 58). Šis dokumentas, pasirašytas tribunolo narių ir dalyvaujančių garbingų asmenų, suvyniotas įdedamas į metalinį arba plastikinį dėklą, kuris hermetiškai uždaromas ir užantspauduojamas vašku ir vyskupo antspaudu.

Sudėjus palaikus ir minėtą dėklą į cinkuotą karstą, darbininkas jį užvirina ir užantspauduoja, įspausdamas antspaudą į alavą. Tada karstas įdedamas į tam paruoštą medinę urną, kurios dangtis prisukamas varžtais, kad liktų tvirtai uždaryta. Jeigu dėklas su dokumentu ir palaikai dedami tiesiai į medinį karstą, prisukus varžtus, karstas perrišamas šilkine virvute ir uždedama keletas vaškinių antspaudų įvairiose vietose ir virvutės galuose.

Notaras pasižymi senojo karsto ir naujojo karsto matmenis ir juos aprašo aktuose.

Viską pabaigus, naujasis karstas procesijoje nunešamas į kapą, iš kurio buvo paimtas, arba į tam padarytą naują kapą.

Notaras protokole surašo viską, kas vyko, jį pasirašo vyskupas arba jo atstovas ir teisingumo gynėjas. Notaras nurodo vietą ir laiką, kada buvo surašytas aktas, ir viską patvirtina uždėdamas savo antspaudą ir pasirašydamas.

Aktų originalai saugomi vyskupijos kurijos archyve. Viena kopija nusiunčiama į Šventųjų skelbimo kongregaciją, o kita įteikiama ieškovams arba postulatoriui.

Kartais būna sunku atlikti atpažinimą per vieną posėdį. Tokiu atveju Dievo tarno palaikai arba kūnas paliekami atpažinti skirtoje vietoje, o durys užrakinamos raktu, kurį saugo vyskupas arba jo atstovas iki kito posėdžio.

Antroje šio vadovo dalyje pateikiame akto apie Dievo tarno palaikų atpažinimą, atliktą siekiant beatifikacijos, pavyzdį (form. 57).

EPILOGAS

Čia norime pateikti esminių kanonizacijos etapų nuo proceso pradžios iki užbaigimo ir pagrindinių dalykų, kuriuos reikia turėti galvoje tyrimo metu ir rengiant proceso aktų nuorašus arba patvirtintas kopijas, santrauką.

1. Kanonizacijos bylos kelias

Visi tikintys krikščionys, mirę šventumo garse, kurie per savo gyvenimą ypatingai praktikavo dorybes, gali būti pasiūlyti kandidatais į kanonizuotuosius.

- Pirmas žingsnis, kurį turi padaryti ieškovas, – surinkti visus įmanomus dokumentus ir duomenis apie gyvenimą ir dorybes to, kurį nori pasiūlyti kandidatu į kanonizuotuosius, ir paskirti postulatorių.

- Postulatorius, surinkęs pakankamai duomenų, kad įrodytų bylos pagrįstumą, pateikia kompetentingam vyskupui prašymą užvesti bylą. Prie šio prašymo turi pridėti: 1) Dievo tarno biografijos egzempliorių, spausdintą arba rankraštinį; 2) Dievo tarno spausdintų ir nepublikuotų raštų originalus arba patvirtintas kopijas; 3) jeigu tai nesena byla, sąrašą liudytojų, kurie gali duoti parodymus.

- Gavęs postulatoriaus raštą, vyskupas tariasi su bažnytinio regiono vyskupais arba vyskupų konferencija, pakviečia tikinčiuosius pranešti viską, ką žino tiek Dievo tarno naudai, tiek prieš jį, perduoda dviem teologams patikrinti spausdintus Dievo tarno raštus ir paskiria istorijos arba archyvistikos ekspertus, ypač senose bylose, kad surinktų visus jo raštus ir visus dokumentus, kurie gali būti susiję su byla.

- Jeigu neiškyla neįveikiamų kliūčių, parašo Šventųjų skelbimo kongregacijai, kad praneštų jam, ar nėra kliūčių Romos dikasterijose.

- Gavęs Šventojo Sosto „nihil obstat“, parašo dekretą apie postulatoriaus prašymo priėmimą arba bylos užvedimą ir paskiria tribunolą procesui tirti.
- Teisingumo saugotojas dar prieš įžanginį posėdį paruošia klausimynus, kuriuos reikės pateikti liudytojams. Savo ruožtu kancleris paruošia bent tris pirmojo posėdžio aktų egzempliorius: vieną proceso originalui, o kitus du patvirtintoms kopijoms, kurias baigus procesą reikės siųsti į Romą.
- Pirmajame posėdyje vyskupas patvirtina tribunolo narių paskyrimą ir kartu su jais prisiekia ištikimai atlikti užduotį. Posėdžio pabaigoje teisėjas paskiria dieną, valandą ir vietą, kur vyks antrasis posėdis, ir pakviečia į jį teisingumo saugotoją bei pirmąjį liudytoją. Tribunolo nariai uždeda antspaudą ir pasirašo ant mažiausiai dviejų protokolo egzempliorių, o kurijos kancleris ant abiejų uždeda savo antspaudą ir parašą, patvirtindamas viską, kas įvyko posėdyje.
- Antrajame ir visuose kituose posėdžiuose yra apklausiami liudytojai, tribunolas priima postulatoriaus arba istorijos ekspertų komisijos, jeigu tokia yra, pirmininko pateiktus dokumentus.
- Baigiant procesą, įgaliotasis teisėjas aplanko Dievo tarno kapą ir kitas vietas, kur jam galėtų būti teikiamas kultas, ir parašo pranešimą apie Urbono VIII dekretų, kalbančių apie kulto nebuvimą, laikymąsi.
- Gavęs visus įrodymus, įgaliotasis teisėjas dekretu paviešina aktus. Kai nei teisingumo saugotojas, nei postulatorius nebeturi įrodymų, kuriuos galėtų pateikti, paskiria perrašinėtoją, kuris, davęs priesaiką, perima į savo žinią aktus jiems perrašyti.
- Baigus perrašymą, pereinama prie sutikrinimo su aktų originalais. Tribunolas patvirtina, kad nuorašas yra tikras ir autentiškas.
- Vyskupas paskiria proceso baigiamojo posėdžio dieną, valandą ir vietą.
- Paruošiamas baigiamojo posėdžio aktų tekstas, mažiausiai trys egzemplioriai, įgaliotojo teisėjo ir teisingumo saugotojo laiškai, skirti Kongregacijai, taip pat trys egzemplioriai „Instrumentum clausurae“, vokas, į kurį bus sudėti minėti dokumentai, užrašai ant aktų originalų, kurie turės likti kurijoje, ir kopijų, skirtų Romai, dėžių.

- Baigiamajame posėdyje vyskupas paskelbia kopijų autentiškumą. Aktų aplankai ir vokas su Kongregacijai skirtais laiškais bei „Instrumentum clausurae“ sudedami į dėžę ir užantspauduojami. Paskiriamas gabentojas, kuris įpareigojamas nugabenti į Romą dvi patvirtintas kopijas ir voką. Jis prisiekia ištikimai atlikti savo pareigas, tada jam įteikiama visa medžiaga, skirta Romai.

2. Esminiai dalykai vykdant procesą

Kad procesas būtų galiojantis, reikalinga:

- Vyskupo dekretas apie tribunolo sudarymą.
- Įgaliotojo teisėjo, teisingumo gynėjo ir liudytojo arba ekspertų, jeigu dalyvauja, parašai kiekviename posėdyje. Notaro pasirašytas ir užantspauduotas protokolas, patvirtinantis, kas vyko posėdžio metu.
- Būtina apklausti bent du liudytojus *ex officio*, tai yra nenurodytus postulatoriaus pateiktų liudytojų sąraše.
- Įgaliotojo teisėjo dekretas, kuriuo paviešinami proceso aktai.
- „Instrumentum clausurae“.

3. Svarbiausi dalykai kopijose, skirtose Romai

- Pirmoji perrašyta kopija turi būti atspausdinta mašinėle ant vienos lapo pusės, lapo dydis 21,50 cm x 33 cm, naudojant neištrinamo rašalo juostelę, tarpas tarp eilučių 1,5. Kiti egzemplioriai gali būti fotokopijuoti.
- Visi lapai, bent jau pirmos kopijos, turi turėti užrašą „Atitinka originalą“ arba „Kopija tikra“ ir notaro antspaudą bei parašą arba dalinį parašą (pavardę ir sutrumpintą parašą).
- Atidaromojo ir baigiamojo posėdžio protokolai, bent jau pirmame perrašytame egzemplioriuje, turi būti pasirašyti ir užantspauduoti savo ranka visų juose dalyvavusių asmenų: vyskupo, įgaliotojo teisėjo, teisingumo saugotojo, notaro aktuaro ir notaro padėjėjo, jeigu toks buvo paskirtas. Be to, turi būti liudijimas su kurijos kanclerio antspaudu ir parašu atidarymo posėdyje ir notaro aktuaro antspaudu ir parašu baigiamajame posėdyje.

- Du egzemplioriai, kurie turi būti siunčiami į Romą, turi būti ant atskirų lapų, padalinti į kelis uždaromus ir užantspauduotus dėklus su užrašu išorinėje dalyje, kas juose yra, ir su notaro aktuaro antspaudu bei parašu, patvirtintais vyskupo.
- Į Romą reikia siųsti du pasirašytus ir užantspauduotus „Instrumentum clausurae" egzempliorius ir du įgaliotojo teisėjo bei teisingumo saugotojo laiškų egzempliorius, įdėtus į voką, kuris užklijuojamas ir užantspauduojamas.

4. Proceso apie numanomą stebuklą eiga

Prieš prašydamas pradėti procesą dėl numanomo stebuklingo pagijimo, postulatorius turi padaryti štai ką:
- Paruošti kaip įmanoma smulkesnį pranešimą, parašytą ir pasirašytą pagijusio žmogaus arba jo tėvų, jeigu tai yra vaikas.
- Jeigu minėtas žmogus ligos metu gulėjo ligoninėje, reikia pareikalauti ligos istorijos kopijos ir atliktų medicininių tyrimų kopijų.
- Gauti po išgijimo atliktų patikrinimų medicininius dokumentus.
- Pasikonsultuoti su specialistu, pasitikrinant, ar galima pateikti natūralų pagijimo paaiškinimą, ir, jei įmanoma, paprašyti jo pareiškimo raštu.
- Jeigu postulatorius yra įsitikinęs, jog faktas yra antgamtinis, kompetentingam vyskupui pateikia prašymą pradėti procesą. Prie prašymo prideda visą surinktą dokumentaciją ir sąrašą liudytojų, kurie gali duoti parodymus.
- Jeigu vyskupas įsitikina atvejo pagrįstumu, dekretu įsteigia tribunolą, kad atliktų tyrimą, ir paskiria dieną, valandą bei vietą atidaromajam posėdžiui.
- Teisingumo saugotojas su gydytojo eksperto pagalba paruošia klausimynus, pagal kuriuos bus apklausti liudytojai.
- Atidarymo posėdyje vyskupas patvirtina tribunolo narius ir kartu su jais duoda priesaiką ištikimai atlikti prisiimtą užduotį.
- Vyskupas arba įgaliotasis teisėjas paskiria tris gydytojus ekspertus: vieną, kad dalyvautų liudytojų apklausose, o kitus du – kad ištirtų pagijusį asmenį ir parašytų ataskaitą apie jo sveikatos būklę.

- Apklausus liudytojus ir gavus visą dokumentaciją, susijusią su pagijimo atveju, tribunolas pakviečia du gydytojus ekspertus, kad pasirašytų ir prisiekdami patvirtintų savo parašytą ataskaitą.

Kituose dalykuose laikomasi to, kas nurodyta procesams apie gyvenimą ir dorybes, apie ką jau kalbėjome. Tą patį reikia pasakyti dėl perrašymo ir patvirtintų kopijų paruošimo.

5. Ekshumacija ir žemiškųjų palaikų atpažinimas

Kai dėl teisėtos priežasties norima atlikti Dievo tarno mirtingųjų palaikų ekshumaciją, reikia daryti taip:

- Suinteresuotas asmuo arba postulatorius pateikia prašymą kompetentingam vyskupui, nurodydamas motyvus, dėl kurių norima atlikti ekshumaciją.
- Vyskupas, jeigu negali to padaryti asmeniškai, paskiria tribunolą, susidedantį iš vyskupo įgaliotinio, teisingumo saugotojo ir notaro, kurie prisiekia ištikimai atlikti savo užduotį.
- Apklausus keletą liudytojų apie vietą, kur saugomi palaikai, pereinama prie jų ekshumacijos ir atpažinimo. Dalyvauja teisėjas, teisingumo saugotojas, notaras ir vienas arba keli gydytojai ekspertai.
- Ekspertas arba ekspertai aprašo palaikų išsilaikymo būklę ir atlieka reikalingas procedūras.
- Jei reikalinga, palaikai perkeliami į naują karstą, į kurį kartu įdedamas metalinis arba plastikinis dėklas su vyskupo arba jo įgaliotinio, teisingumo saugotojo, notaro ir kitų dalyvaujančių asmenų pasirašytu dokumentu.
- Karstas uždaromas ir užantspauduojamas, prieš padedant į jam skirtą vietą.
- Notaras surašo protokolą, kurį pasirašo vyskupas arba jo įgaliotinis ir teisingumo saugotojas. Notaras patvirtina savo parašu ir antspaudu.

ANTROJI DALIS

ĮVAIRIŲ PROCESŲ DOKUMENTŲ PAVYZDŽIAI

I

PROCESO APIE GYVENIMĄ, DORYBES IR ŠVENTUMO GARSĄ DOKUMENTŲ PAVYZDŽIAI

Čia pateikiame keletą formų, kurios gali praversti kaip pavyzdžiai rengiant įvairius proceso dokumentus. Puslapio apačioje pateikiame svarbiausias formas taip pat ir lotynų kalba. Savaime aišku, tai nėra statiškos, nekeičiamos formulės, kurias reikia kopijuoti paraidžiui. Tai tik pavyzdžiai, kuriuos kiekvienas gali suredaguoti savo stiliumi arba taip, kaip yra priimta vyskupijos kurijoje, kur vyksta procesas, svarbu, kad išliktų esminės dokumento dalys. Dekretams, prašymams ar kitiems dokumentams, kurie nepateikti šiame rinkinyje, gali būti panaudota, atitinkamai pakeista, kuri nors iš čia pateiktų formų.

Kai kur prie to paties numerio siūlome dvi ar tris formas, kad būtų galima išsirinkti tą, kuri labiausiai tinkama konkrečiam atvejui.

Užvedus bylą, prašymai, dekretai ir t. t. turi būti su tos bylos pavadinimu.

Form. 1
Postulatoriaus paskyrimas

Pateikiame vienuolinio ordino ar pašvęstojo gyvenimo instituto generalinio postulatoriaus paskyrimo (form. a), postulatoriaus *ad casum* paskyrimo Šventųjų skelbimo kongregacijoje (form. b) arba vyskupijos kurijoje formas. Form. c. numato atvejį, kai postulatorius paskiriamas tik vyskupijoje arba ir vyskupijoje, ir Kongregacijoje. Primename, kad paskyrimas turi būti patvirtintas vyskupo, kai byla vedama vyskupijoje, ir Kongregacijos, kai byla tiriama joje.

a. Generalinio postulatoriaus paskyrimas*
(Oficialus blankas su logotipu ir rekvizitais)

Su Generalinės tarybos pritarimu, gautu (metų, mėnesio, dienos) posėdyje, skiriu mūsų Ordino (mūsų Kongregacijos, mūsų Instituto) generaliniu postulatoriumi gerb. Tėvą N. N. (seserį N. N.), kad galėtų teisėtai veikti Ordino vardu visų vyskupijų kurijose ir Šventųjų skelbimo kongregacijoje. Jo pareiga bus rūpintis visų mūsų vienuolių, mirusių šventumo garse, kurie dėl savo pavyzdingo gyvenimo gali būti laikomi vertais altorių garbės, kad pasitarnautų kaip paskatinimas visiems mūsų broliams (seserims) ir tikintiesiems krikščionims, kanonizacijos bylomis ir jas vesti, kurios jau užvestos arba bus užvestos ateityje.

Todėl šalia pagal bendrąją teisę generalinio postulatoriaus pareigybei priklausančių galių suteikiu gerb. N. N. (seseriai (N. N.) visas galias, būtinas arba reikalingas minėtoms pareigoms atlikti, ypač skirti su mūsų pritarimu vieną arba kelis vicepostulatorius ne Romoje, taip pat administruoti laikinuosius turtus, priklausančius minėtoms byloms, ir išleisti kiek joms reikalinga pagal Šventojo Sosto normas, turint pareigą kasmet / kas šeši mėnesiai duoti administravimo ataskaitą generalinei tarybai.

Vieta... Data...
(Antspaudas) (Parašas)....., generalinis vyresnysis

Generalinio vyresniojo įgaliojimu
(Antspaudas) (Parašas)....., generalinis sekretorius

---

*__Form. 1 a: Deputatio postulatoris generalis.__ Ego, N. N., prior generalis Ordinis (Congregationis, Instituti), habito consensu nostri Consilii generalis in sessione diei... mensis... anni 19..., harum litterarum vigore, constituo ac deputo Postulatorem Generalem nostri Ordinis (Congregationis, Instituti), R.dum(dam) N. N., ut nomine nostri Ordinis (nostri Instituti) coram omnibus curiis dioecesanis et auctoritatibus ecclesiasticis, necnon coram Congregatione de Causis Sanctorum ea omnia pertractare et agere valeat ad causas canonizationis nostrorum consodalium qui, sanctitatis fama et virtutibus omati, mortui sunt. Praeter fa-

b. Šventųjų skelbimo kongregacijos postulatoriaus paskyrimas*

Aš, žemiau pasirašiusi N. N., N. N. Kongregacijos generalinė vyresnioji (N. N. asociacijos prezidentė), gyvenanti ..., gavusi generalinės tarybos (valdybos narių) pritarimą (metų, mėnesio, dienos) posėdyje, šiuo raštu Dievo tarnaitės N. N. kanonizacijos bylos postulatoriumi skiriu Gerb. N. N., kad galėtų teisėtai veikti mano vardu Šventųjų skelbimo Kongregacijoje.

Šalia pagal bendrąją teisę generalinio postulatoriaus pareigybei priklausančių galių suteikiu gerb. N. N. visas galias, būtinas ir reikalingas minėtoms pareigoms atlikti, ypač skirti su mūsų pritarimu vieną arba kelis vicepostulatorius ne Romoje, taip pat administruoti laikinuosius turtus, priklausančius minėtoms byloms, ir išleisti kiek joms reikalinga pagal Šventojo Sosto normas.

Vieta... Data...

(Antspaudas ir generalinės vyresniosios bei generalinės sekretorės parašai)

---

cultaes a iure communi tributas, concedo R.do (R.dae) N. N., omnes facultates necessarias vel opportunas ad hoc munus exercendum, praesertim unum vel plures vicepostulatores extra Urbem nominandi necnon temporalia bona ad causas pertinentia, iuxt Sanctae Sedis nostrique Ordinis (Congregationis...) normas, administrandi sumptusque convenientes in favorem causae faciedi. – Datum Mediolani, die... mense ... anno 19.. (Sigillum Subsignatio).

***Form 1, b: Deputatio postulatoris coram Congregatione de Causis Sanctorum.** Ego, infrascriptus(a) superior generalis (superiorissa generalis) congregationis N. N. (moderator consociationis N. N.,) dimicilium habens in ..., obtento consensu consilii generalis (membrorum directionis), in sessione habita die ... mensis... anni 19.. vigore harum litterarum, constituo ac deputo in Postulatorem (in Postulatricem) in causa canonizationis scrvi(vae) Dei N. N., R.dum(dam) N. N., ut agere possit nomine nostrae Congregationis (consociationis) coram Congregatione. de Causis Sanctorum.

Praeter facultates a iure communi tributas, concedo R.do (R.dae) N. N., omnes facultates necessarias vel opportunas ad hoc munus exercendum, praesertim unum vel plures Vice-postulatores extra Urbem nominandi necnon temporalia bona ad causas pertinentia, iuxta Sanctae Sedis normas administrandi sumptusque convenientes in favorem causae faciendi. - Datum Matriti, die... mense... anno 19... (Sigillum Congregationis et subsignatio superioris).

c. Vyskupijos kurijos ir Šventųjų skelbimo kongregacijos postulatoriaus paskyrimas*

Aš, žemiau pasirašiusi N. N., N. N. Kongregacijos generalinė vyresnioji (N. N. asociacijos prezidentė), gyvenanti ..., gavusi generalinės tarybos (valdybos narių) pritarimą (metų, mėnesio, dienos) posėdyje, šiuo raštu Dievo tarnaitės N. N. kanonizacijos bylos postulatoriumi skiriu Gerb. N. N., kad galėtų teisėtai veikti mano vardu N. kurijoje ir visose diecezinėse kurijose.

(Jeigu ieškovas nori, kad tas pats postulatorius būtų ir antrajame bylos etape, tai yra kai ji perduodama Šventųjų skelbimo kongregacijai, turi pridėti:

Taip pat skiriu Gerb. N. N. postulatoriumi Šventųjų skelbimo kongregacijoje".)

Šalia pagal bendrąją teisę generalinio postulatoriaus pareigybei priklausančių galių suteikiu gerb. N. N. visas galias būtinas ir reikalingas minėtoms pareigoms atlikti, ypač skirti vieną arba kelis vicepostulatorius ne Romoje, taip pat administruoti laikinuosius turtus, priklausančius minėtoms byloms, ir išleisti kiek joms reikalinga pagal Šventojo Sosto normas.

Vieta... Data...
(Antspaudas ir generalinės vyresniosios parašas)
(Vyskupo „Nihil obstat")

***Form. 1, c: Deputatio postulatoris coram dioecesi et coram Congregatione de Causis Sanctorum.** Ego, infrascriptus(a) superior generalis (superiossa generalis) congregationis N. N. (moderator Consociationis N. N.), domicilium habens in ..., obtento consensu consilii generalis (membrorum directionis), in sessione habita die... mensis... anni 19... vigore harum litterarum, constituo ac deputo in Postulatorem(tricem) in causa canonizationis servi(vae) Dei N. N., R.dum(dam) N. N., ut ager possit nomine meo penes curiam Panormitanam et penes omnes curias dioecesanas relate ad supradictam causam.

[Ubi actor velit ut idem postulator munus exerceat etiam coram Congregation de Causis Sanctorum, quando causa illic pervenerit, addere potest post verba «curias dioecesanas»: «necnon, penes Congregationem de Causis Sanctorum»].
Praeter facultates muneri a iure annexas, concedo R.do (R.dae) N. N., omnes illas facultates necessarias vel opportunas ad hoc munus exercendum, praesertim unum vel plures Vice-postulatores extra Urbem nominandi necnon temporalia bona ad causam pertinentia, iuxta Sanctae Sedis normas, administrandi sumptusque convenientes in favorem causae faciendi. - Datum Lutetiae Parisiorum, die... mensis... anni 19... (Sigillum et Subsignatio superioris.- «Nihil obstat» episcopi loci, eius sigillum et subsignatio).

Form. 2
Vicepostulatoriaus paskyrimas*

Vicepostulatorių skiria postulatorius su ieškovo pritarimu. Paskyrimo akte išvardijamos galios, kurias norima jam suteikti.

Gerbiamas Kunige N. N.,

Kadangi reikalingas tinkamas asmuo būti mano atstovu N. arkivyskupijos kurijoje Dievo tarnaitės N. N., N. kongregacijos vienuolės, proceso apie jos gyvenimą, dorybes ir šventumo garsą tyrimo metu,

naudodamasis teisėtu įgaliojimu, kurį man suteikė minėtos kongregacijos generalinė vyresnioji ...metų ...mėn. ...dieną ir kurį įregistravo Šventųjų skelbimo kongregacijos kanceliarija ...metų ...mėn. ...dieną,

gavęs aiškų minėtos generalinės vyresniosios pritarimą,

šiuo raštu skiriu Jus minėtos bylos vicepostulatoriumi, kad galėtumėte veikti Madrido kurijoje ir bet kurioje Ispanijos kurijoje.

Todėl suteikiu Jums visas galias, susijusias su šia užduotimi, įskaitant galią rūpintis išlaidomis ir potvarkiais, kurie būtini arba reikalingi gerai bylos eigai.

Roma, ... metų ... mėn. ... diena.

..... (Parašas), postulatorius

Form. 2: Deputatio vice-postulatoris. Cum in curia ... pertractanda sit causa canonizarionis Servi (vae) Dei N. N., cumque Nos, aliis curis in Urbe retenti, munus postulatoris nobis commissum illic exercere personaliter haud valeamus, vigore mandati a superiorissa generali congregationis N. N. nobis concessi die... mense... anno 19.. et in Actis Cancellariae Congregationis de Causis Sanctorum rite inserti die... anno.... 19..; habito consensu supradictae superiorissae; te, in Vice-Postulatorem constituo ac deputo, tribuen tibi omnes et singulas facultates necessarias et opportunas ita ut nomine meo agere possis coram praefata aliisque curiis et coram quibuslibet institutis sive ecclesiasticis sive civilibus nationis... relate ad causam supradicti servi Dei. Datum Bononiae, die... mense... anno 19.. Tibi addictissimus in Domino. (Subsignatio et sigillum postulatoris).

Form. 3
Liudytojų sąrašas

Toliau nurodome, kaip turi būti pristatytas liudytojų sąrašas. Reikia turėti galvoje, kad kai Dievo tarnas priklauso vienuoliniam institutui, jeigu įmanoma, „pakankamai didelė liudytojų dalis turi būti ne vienuolyno nariai“ (nr. 19). Koks turi būti liudytojų skaičius, žr. šio vadovo I dalį (p. 49).

Liudytojų sąrašas, pateiktas postulatoriaus, pasiliekant teisę nurodyti kitus vardus ir atsisakyti, jeigu yra teisėta priežastis, kai kurių paminėtų liudytojų.

N. N., 57 m., advokatas, gyv. ... mieste, ...g., nr. ..., tel. ... Pažino Dievo tarnaitę ... m. ir su ja bendravo ... metų, nes rūpinosi Instituto reikalais.

Ses. N. N., 70 m., N. kongregacijos vienuolė, novicijų magistrė, gyv. ... mieste, ... g., nr. ..., tel. ... Gyveno su Dievo tarnaite toje pačioje bendruomenėje nuo ... m. iki ... m. ir buvo jos sekretorė 6 metus.

Ses. N. N., 72 m., N. kongregacijos vienuolė, novicijų magistrė, gyv. ... mieste, ... g., nr. ..., tel. ... ... metais buvo Dievo tarnaitės novicija. Gyveno toje pačioje bendruomenėje nuo tada iki ... m. ir paskutinius dvejus jos gyvenimo metus. Buvo prie jos mirties akimirką.

N. N., 73 m., Dievo tarnaitės šeimos gydytojas nuo ... m., gyv. ... mieste, ...g., nr. ..., tel. ... Gydė Dievo tarnaitę jos paskutinės ligos laikotarpiu ir buvo prie jos mirties akimirką.

N. N., 87 m., šeimos motina, gyv. ... mieste, ...g., nr. ..., tel. ... Buvo Dievo tarnaitės pradinės mokyklos bendraklasė ir jaunystės draugė, kol ji įstojo į vienuolyną. Po to ją daug kartų lankė vienuolyne ir gausiai su ja susirašinėjo per visą gyvenimą.

.....

Madridas, ... m. ...mėn. ... d.

(Parašas), postulatorius

Form. 4
Postulatoriaus raštas, prašant užvesti bylą*

Prie prašymo reikia pridėti: 1) gerai dokumentuotą Dievo tarno biografiją. Jeigu nėra išleista knyga, bent jau perrašytą mašinraščiu; 2) Visų Dievo tarno raštų patvirtintą kopiją; 3) Liudytojų sąrašą, kuris tuo momentu gali būti negalutinis (nr. 10).

Didžiai Gerbiamas Ekscelencija,

Žemiau pasirašęs N. N., N. kongregacijos generalinės vyresniosios paskirtas postulatoriumi vesti sesers N. N., minėto instituto įkūrėjos, kanonizacijos bylą, prašo Jūsų Ekscelenciją, kad pagal 1983 m. sausio mėn. 25 d. Apaštališkąją konstituciją „Divinus Perfectionis Magister" ir laikantis tų pačių metų vasario 7 d. paskelbtų „Normae servandae in inquisitionibus ab Episcopis faciendis in causis sanctorum" (nr. 11-15) teiktumėtės užvesti bylą.

Kaip žinoma Jūsų Ekscelencijai, šventumo garsas, kurį Motina N. N. turėjo dar gyvendama, po jos mirties ... metais paplito ir kiekvieną dieną vis labiau plinta. Dievo tarnaitė N. N. turi daug ją šventa laikančių žmonių ne tik ..., bet ir įvairiose Lotynų Amerikos šalyse, taip pat Europoje, kur paplito jos įsteigtas Institutas. Prie jos kapo kaip piligrimai atvyksta šimtai tikinčiųjų, ir dienomis nėra tokios akimirkos, kad ten nebūtų kokio žmogaus, maldoje prašančio jos užtarimo.

Jos karšta meilė vargšams ir seniems žmonėms, kuriems pašventė visą savo ilgą gyvenimą, daug jos labdaringų įstaigų ... mieste ir daugybėje kitų miestų, jos beribis pasitikėjimas Dievo

---

*Form. 4: Supplex libellus.** Exme Domine. Infrascriptus N. N., constitutus postulator a superiorissa generali Congregationis N. N., ad promovendam canonizationis causam Servae Dei N. N., fundatricis praedictae Congregationis, enixe adprecatur Excellentiam Tuam R.mam ut, ad normam Constitutionis Apostolicae «Divinus Perfectionis Magister» diei 25.I.1983 et Decreti Congl-egationis de Causis Sanctorum diei 7 februarii eiusdem anni (nn. 11-15), supradictam causam introducere velis. Ut notum est Excellentiae Tuae, mira sanctitatis fama quam Serva Dei dum viveret sibi apud Christifideles comparaverat, post ipsius obitum in... die... mensis... anni 19... increbuit et in dies magis magisque augetur.

Apvaizda, jos herojiškos dorybės sužavėjo tūkstančius krikščionių ir taip pat netikinčių žmonių, patraukė daug jaunų merginų, kurios įstojo į jos įsteigtą Institutą. Daugiau kaip penki šimtai seserų, pasklidusių įvairiose šalyse, tęsia Dievo tarnaitės darbą, jos šventumo garsas ir toliau pritraukia gausius pašaukimus, kelia tikinčiųjų susižavėjimą.

Motinos N. N. kanonizacija padėtų išlaikyti gyvą jos tarnavimo vargšams dvasią ir pasitarnautų kaip pavyzdys daugybei merginų, kurios materializmo ir egoizmo persunktame pasaulyje ieško, kaip įprasminti savo gyvenimą. Kadangi Dievo tarnaitės raštai (keletas laiškų savo seserims ir bendruomenėms) yra labai paprasti ir kupini evangelinės dvasios ir, kaip atrodo, nėra jokios kliūties ir nenusimato ypatingų sunkumų bylai užvesti, pasitikime, kad Jūs, Ekscelencija, atlikęs reikalingus patikrinimus ir gavęs Šventojo Sosto „Nihil obstat", kaip galima greičiau užvesite bylą, kad būtų galima apklausti liudytojus, kurių dauguma jau garbingo amžiaus, kaip matosi iš pateikiamo sąrašo.

Be liudytojų sąrašo, siunčiu Jūsų Ekscelencijai Dievo tarnaitės biografiją, parašytą N.N, ir visų jos raštų patvirtintą kopiją.

Su pagarba Viešpatyje Jūsų Ekscelencijai.

Roma, 1985 m. lapkričio 20 d.

....., postulatorius

Hodie nedum in... sed etiam in aliis nationibus Americae et Europae, ubi congregatio a praefata Serva Dei fundata multas iam erexit domos a pluribus piis fidelibus ipsius apud Deum patrocinium invocatur, et plura mirabilia illius intercessione patrata feruntur. Multitudines ad Servae Dei sepulcrum peregri nantur nec ullus est dies quin aliquis illic provolutus ipsius intercessionem in vocet.

Servae Dei accensus amor erga pauperes et praesertim erga senes, quibus totam se per annos sacravit, ipsius caritatis opera in... et in aliis civitatibus erecta... ipsius erga Divinam Providentiam fides, ipsius heroicae virtutes animum non solum christifidelium, sed etiam impiorum affecerunt et tanto exemplo tractae, quamplures puellae congregationem ab ipsa fundatam ingressae sunt.

Hodie, plus quam 500 sorores, Servae Dei filiae, per plures nationes dispersae, operam prosequuntur fundatricis, cuius exemplum atque sanctitatis fama plures adhuc vocationes suscitant. Nullum est dubium quin matris N. N. canonizatio amorem erga pauperes ac derelictos augeret atque optimum exemplum constitueret

Form. 5
Vyskupo laiškas Kongregacijai, prašant „Nihil obstat“*

Šis prašymas, kaip ir ankstesnis, yra tik pavyzdys. Vyskupas pritaiko savo prašymą pagal konkretaus atvejo aplinkybes. Prie laiško reikia pridėti labai trumpą Dievo tarno biografiją, kad Kongregacija turėtų pakankamai duomenų atlikti patikrinimams Romos dikasterijose ir sužinoti, ar yra kokia neįveikiama kliūtis bylai užvesti (nr. 15c).

Didžiai Gerbiamas Eminencija,

Gavęs Gerb. N. N., teisėtai paskirto postulatoriaus, raštą, kuriuo jis prašo užvesti Dievo tarnaitės N. N., N. vienuolijos įkūrėjos, mirusios šventumo garse ... mieste ... m. ... mėn. ... d., kanonizacijos bylą,

su šio bažnytinio regiono brolių vyskupystėje pritarimu ir atlikęs visus reikalavimus, išdėstytus *„Taisyklėse, kurių reikia laikytis vyskupams, atliekant šventųjų bylų tyrimą“* (nr. 11-15), paskelbtose šios Kongregacijos 1983 m. vasario 7 d.,

---

pro puellis, anxie in mundo materialismo practico infecto, superiora bona attingere exoptantibus.

Cum pauca sint scripta Servae Dei (nonnullae epistolae sororibus vel Con gregationi missae) et spiritu evangelico imbuta sint, nulla in ipsis apparet spe cialis difficultas nec praevidetur obstaculum aliunde obvenire posse, fidenter exspctamus ut Excllentia Vestra R.ma, factis opportunis investigationibus et obtento «nihil obstat» a Sancta Sede, causam quam primum introducere digneris ita ut interrogari possin t nonnulli testes aetate iam provecti, uti apparet ex notula testium quam includimus.

Praeter elenchum testium remittimus biographiam matris N. N. a R.do N. N. exaratam atque exemplar authenticum omnium scriptorum praedictae Servae Dei.

Addictissimus in Domino (Sigillum et subsignatio postulatoris).

*__Form. 5: Epistula episcopi ad Congregationem de Causis Sanctorum.__ Eminentissime Domine. Cum R.dus N. N., postulator legitime constitutus, libel lum mihi exhibuisset quo petit introductionem causae canonizationis servae Dei N. N., fundatricis congregationis sororum N. N., fama sanctitatis die... mensis... anni 19... functa; auditis Episcopis nostrae regionis ecclesiasticae et servatis quae in «Normae servandae» Congregationis de Causis Sanctorum diei 7.II.1983 statuuntur; Eminentiam Tuam enixe adprecor ut pervestigationes peragi iubeas ad videndum utrum introductioni praedictae causae ex parte Sanctae Sedis aliquid obsit. Interim Eminentiae Tuae addictissimum me profiteor. - Datum in civitate.. die... mensis... anni... 19... (Sigillum et subsignatio episcopi).

pagarbiai prašau Jūsų Eminenciją teiktis patvarkyti, kad būtų atlikti reikalingi patikrinimai Romos dikasterijose, ir informuoti mane, jeigu yra kokia nors kliūtis, galinti sukliudyti užvesti minėtos Dievo tarnaitės bylą.

Aš asmeniškai pažinojau seserį N. N. ir galėjau žavėtis jos veikla vargšų ir pagyvenusių žmonių labui, kuri ją daro vertą didžiausio pagyrimo. Jos įkurta kongregacija per keletą metų išplito vienuolikoje šalių ir dabar turi apie 100 namų ir daugiau kaip 500 seserų vienuolių.

Galiu užtikrinti Jūsų Eminenciją, kad šios Dievo tarnaitės šventumo garsas yra gyvas tarp šios arkivyskupijos tikinčiųjų ir vis labiau auga įvairiuose .... regionuose ir kitose pasaulio vietose.

Nėra jokios abejonės dėl jos kanonizacijos reikalingumo. Jos dorybės, kuriomis visi žavėjosi, jos begalinė meilė vargšams ir atstumtiesiems, jos nesugriaunamas pasitikėjimas Dievo Apvaizda patraukė daug jaunų merginų sekti jos pavyzdžiu. Jeigu ji būtų kanonizuota, taptų paskatinimu kitoms jaunuolėms, trokštančioms pašvęsti savo gyvenimą Dievui artimo meilės tarnyboje.

Prie šio prašymo pridedu Dievo tarnaitės biografijos, parašytos N. N., egzempliorių ir labai trumpą biografijos santrauką.

Naudodamasis proga reiškiu Jums, Jūsų Eminencija, savo gilią pagarbą Viešpatyje.

(Antspaudas) ....., ... vyskupas

Form. 6
Postulatoriaus prašymas, kad Kongregacija išplėstų vyskupui kompetenciją*

Kanonizacijos byla turi būti užvesta toje vyskupijoje, kur Dievo tarnas mirė. Jeigu dėl svarbių priežasčių ieškovas nori, kad būtų užvesta kitoje vyskupijoje, gavęs vienos ir kitos vyskupijos vyskupų sutikimą, pats arba per postulatorių pateikia Kongregacijai raštą, nurodydamas priežastis, kodėl pasirenkama būtent ta vyskupija. Prie šio prašymo reikia pridėti dokumentus, iš kurių būtų aiškus abiejų suinteresuotų vyskupų sutikimas.

Žemiau pasirašęs N. N., N. kongregacijos generalinės vyresniosios teisėtai paskirtas sesers N. N., minėto Instituto įkūrėjos, kanonizacijos bylos postulatoriumi, kaip matyti iš pridėto dokumento (Priedas Nr. 1), atsižvelgdamas į tai, kas nurodyta „*Taisyklėse, kurių reikia laikytis vyskupams*“ (nr. 5), paskelbtose šios Kongregacijos 1983 m. vasario 7 d., nuolankiai prašo Jūsų Eminenciją teiktis išplėsti kompetenciją ... vyskupui, kad galėtų ištirti minėtos Dievo tarnaitės bylą.

Dievo tarnaitė gimė ... m. ... mėn. ... d. Jos tėvas N. N. buvo kariškis; jos motina, dar gyva, visada rūpinosi namų ūkiu. Nuo vaikystės linkusi į maldą ir susikaupimą, baigusi pradinę mokyklą, Dievo tarnaitė atsidėjo katekizmui mokyti ir artimo meilės darbams savo gimtojo miesto priemiesčiuose. ... m. įkūrė seserų N. N. kongregaciją, kurios motininiai namai yra Madride, ... gatvėje. Jos gyvenimo griežtumas, nesuskaičiuojamos kliūtys vykdant veiklą priešiškomis aplinkybėmis, jos nuolatiniai pasninkai ir troškimas susivienyti su Mylimuoju pakenkė jos sveikatai. Mirė šventumo garse ... (N. vyskupijoje) ... m. ... mėn. ... d.

---

*Form. 6: Instantia postulatoris ad obtinendam prorogationem competentiae.** Infrascriptus N. N., in causa canonizationis Servae Dei N. N., fundatricis congregationis religiosarum..., Postulator legitime constitutus, uti constat ex documento heic adnexo, prae oculis habitis quae statuuntur in «Normae servandae» diei 7.XI.1983 Congregationis de Causis Sanctorum (n. 5), humillime adprecamur Eminentiam Vestram R.mam ut concedere digneris prorogationem competentiae in causa de qua supra pro R.mo D.no N. N., Episcopo dioecesis B, ita ut instruere possit processum super sanctitatis fama, vita et virtutibus praefatae Servae Dei, quae supremum diem obiit in civitate N., intra iurisdictionem dioecesis A.

Ad normam iuris, competens ad introducendam causam et ad instruendum processum esset R.mus D.nus. N. N., in cuius dioecesi Serva Dei functa est.

Priežastys, kodėl byla turėtų būti vedama Madride:

a) Dievo tarnaitės įprastinė gyvenimo vieta buvo Madridas. Per vieną kelionę, kai vyko aplankyti savo seserų bendruomenės, ji sunkiai susirgo ir staiga mirė nurodytoje vietoje, kur buvo mažai pažįstama.

b) Kongregacijos motininiai namai yra Madride (... g.), kur gyvena didžioji dalis seserų, gyvenusių kartu su Dievo tarnaite. Be to, prieš dvejus metus ten buvo perkelti jos mirtingieji palaikai.

c) N. vyskupijai būtų sunku vesti bylą dėl mažo kunigų skaičiaus.

d) Didžioji dalis liudytojų, įskaitant Dievo tarnaitės motiną ir kitus šeimos narius, gyvena Madride.

e) Instituto seserims būtų sunku sekti procesą N. mieste, kur jos neturi savo vienuolinių namų.

Žinodamas šias priežastis, N. vyskupas Jo Ekscelencija N. N., kurio nuomonės buvo atsiklausta, ... m. .... mėn. ....d. atsakė, kad iš jo pusės nėra jokių kliūčių, kad byla būtų užvesta Madride (Priedas Nr. 2). Panašiai ... m. .... mėn. ... d. atsakė Madrido arkivyskupas (Priedas Nr. 3).

Žemiau pasirašęs postulatorius, turėdamas galvoje nurodytas priežastis ir pridėtus dokumentus, neabejoja, kad ši Kongregacija suteiks galią pradėti procesą Madrido kurijoje, kurios tribunolas ne kartą įrodė savo pasirengimą ir kompetenciją vedant kanonizacijos procesus.

Attamen plures sunt causae graves obquas opportunum videtur causam introducere atque processum instruere in dioecesi B. Primum quia Serva Dei per plures annos intra terminos dioecesis B commorata est ibique congregationem religiosarum fundavit et virtutum exemplum patefecit. Deinde quia quando vita functa est in hac dioecesi domicilium habebat. Praeterea quasi per accidens, dum peragrabatur, mors inopinate ei supervenit. Hae ratione ipsius exuviae translatae sunt civitate N., ubi princeps domus religiosarum sita est, ibique nunc ipsius sepulcrum invenitur. Denique maior pars testium in dioecesi B commorantur. Addendum esset quod congregatio religiosarum ... nullam posidet domum in dioecesi A, perdifficile esset eis, si causa in dioecesi A instrueretur, processum curare.

De his Episcopi dioecesium A et B certiores facti: primus scripto diei... mensis anni... manifestavit se libenter causae renuntiare, eo vel magis quod sacerdotibus ad munus iudicis et promotoris iustitiae obeundum paratis caret; secundus autem, nempe R.mus N.N ., Episcopus... epistula diei... mensis... anni... paraturn se dixit, ubi ad rem ipsius competentia a Congregatione de Causis Sanctorum prorogetur et nullum adsit obstaculum introductioni causae adversum , ad praedictam causam

Pasinaudodamas proga reiškiu Jūsų Eminencijai nuoširdžią pagarbą Viešpatyje.

Roma. .... m. .... mėn. ... d.

(Postulatoriaus antspaudas ir parašas)

Form. 7
Istorijos ir archyvistikos ekspertų komisijos skyrimas*

Aš, N. N., ... vyskupas,

peržiūrėjęs Gerb. N. N., teisėtai paskirto postulatoriaus, prašymą užvesti Dievo tarnaitės N. N., N. vienuolijos įkūrėjos, mirusios šventumo garse ... mieste ... m. ... mėn. ... d., kanonizacijos bylą,

privalėdamas prieš minėtos bylos užvedimą atlikti kruopštų minėtai Dievo tarnaitei priskiriamų raštų ir visų dokumentų, kurie turi kokį nors ryšį su ja arba su jos įkurtu institutu, ištyrimą,

pagal galiojančios teisės Šventųjų bylų reikalavimus šiuo raštu sudarau istorijos ekspertų komisiją, kurios nariai bus Gerb. N. N., pirmininkas, bei N. N. ir N. N.

---

in propria dioecesi introducendam et ad ipsius processum instruendum.. Harum litterarum exemplar authenticum hic inclusam transmittumus.

His aliisque gravibus rationibus fretus, enixe flagitamus ab Eminentia V. R.ma ut benigno animo a nobis exposita perpendatis et prorogationem competentiae pro R.mo D.no N. N. Episcopo... concedatis.

Interim addictissimum V. E. me profiteor.

Datum... die... mensis... anni 19..

(Sigillum et subsignatio postulatoris).

*Form. 7: Constitutio commissionis peritorum in re historica. Nos, Episcopus dioecesis... Visa instantia diei... mensis... anni 19... R.di N. N., po stulatoris legitime constituti, qua a nobis petiit introductionem causae canoniza tionis Servae Dei N. N.; fundatricis sororum..., quae supremum diem obiit sanctitatis fama ornata in civitate... die... mensis... anni...;

curn, iuxta vigentes normas ante causarum introductionem peragendae sint accuratae pervestigationes circa Servorum Dei scripta et circa documenta relationem habentia cum ipsius vita vel cum instituto ab ipsa fundato;

Ši komisija turės surinkti visus mūsų minėtus raštus ir dokumentus. Pabaigusi savo tyrimą, paruoš kritinę Dievo tarnaitės raštų ir kitų dokumentų studiją ir mums pateiks išsamią ataskaitą apie atliktą darbą kartu su dokumentų autentiškumo bei vertingumo įvertinimu ir Dievo tarnaitės paveikslo, iškylančio jos raštuose ir su ja susijusiuose dokumentuose, įvertinimu.

Pasirašyta mūsų rezidencijoje ... mieste ... m. ... mėn. ... d.

(Antspaudas)....., N. vyskupas

In fede:

(Antspaudas) ....., kurijos kancleris

Form. 8
Bylos užvedimo dekretas

Vyskupas gali išleisti specialų postulatoriaus prašymo priėmimo ir bylos užvedimo dekretą arba gali minėtą dekretą įtraukti į tribunolo paskyrimo dekretą. Toliau pateikiame pirmojo atvejo pavyzdį, o kitoje dokumento formoje kitą pavyzdį, kai pasirenkamas antrasis atvejis.

Aš, N. N., ... vyskupas,

peržiūrėjęs ... m. ... mėn. ...d. raštą, kuriuo Gerb. N. N., Dievo tarno N. N. kanonizacijos bylos postulatorius, prašo užvesti minėtą bylą,

his litteris constituimus commissionem peritorum in re historica, cuius praeses erit R.dus N. N., membra autem R.dus NN. et D.nus N. N. Praefatae commissionis munus erit omnia scripta Servae Dei et documenta ad causam aliquo modo pertinentia accurate colligere, iudicium de eorum authenticitate et valore promere, et votum de Servae Dei personalitate, uti ex ipsis scriptis et documentis eruitur redigere. Datum... die... mensis... anni 19... (Sigillum et subsignatio Episcopi).

Ita est. (Sigillum et subsignatio cancellarii Curiae).

atsiklausęs brolių vyskupystėje ir atlikęs reikalingus ir tinkamus tyrimus,

... m. ... mėn. ... d. gavęs Šventojo Sosto „Nihil obstat“ (Prot. Nr. ...),

šiuo raštu

P A R E I Š K I U

kad priimu postulatoriaus prašymą ir skelbiu minėtos bylos užvedimo dekretą.

Nurodau mūsų kancleriui pranešti postulatoriui apie mano sprendimą.

Pasirašyta mūsų rezidencijoje ... mieste ... m. ... mėn. ... d.

(Antspaudas)....., N. vyskupas

In fede:

(Antspaudas) ....., kurijos kancleris

Form. 9
Bylos užvedimo ir tribunolo paskyrimo dekretas*

Jeigu vyskupas jau būtų paskelbęs specialų bylos užvedimo dekretą, pirmąją čia pateikiamo pavyzdžio dalį jis turėtų praleisti ir padiktuoti tik tribunolo paskyrimo dekretą.

***Form. 9. Rescriptum Episcopi quo causa introducitur et tribunal constituitur.** Nos, N. N., Episcopus dioecesis ...Visa instantia diei... mensis... anni... R.di N. N., postulatoris, qua a nobis flagitabat introductionem causae canonizationis Servae Dei N. N.; auditis episcopis nostrae regionis ecclesiasticae atque opportunis inquisitionibus peractis; de solido fundamento causae firmiter persuasi; cum nullum adsit obstaculum perentorium, uti constat ex epistula Congregationis de Causis Sanctorum nobis die... missa (Prot. №...); praecibus postulatoris obsecundare volentes, praesentibus litteris decernimus petitam canonizationis causam introducere et decretamus ut inchoetur processus super vita, sanctitatis fama et virtutibus praedictae Servae Dei. Cum autem processus de quo agitur personaliter praeesse non valeamus, deputamus ad hunc effectum

Aš, N. N., ... vyskupas,

peržiūrėjęs Gerb. N. N., teisėtai paskirto Dievo tarnaitės N. N. kanonizacijos bylos postulatoriaus, ... m. ... mėn. ... d. raštą, kuriuo jis prašo užvesti minėtą bylą,

atsiklausęs mūsų bažnytinio regiono brolių vyskupų ir atlikęs reikalingus ir tinkamus tyrimus,

įsitikinęs, jog byla turi tvirtą pagrindą ir kad jai nėra kategoriškų kliūčių, kaip matosi iš Šventųjų skelbimo Kongregacijos ... m. ... mėn. ... d. pranešimo (Prot. Nr. ...),

šiuo raštu

SKELBIU DEKRETĄ

Dievo tarnaitės N. N. kanonizacijos bylai užvesti ir įsakau, kad būtų pradėtas procesas apie minėtos Dievo tarnaitės gyvenimą, dorybes ir šventumo garsą pagal galiojančias šventųjų bylų teisės normas.

Dėl savo pastoracinio užimtumo negalėdamas pats asmeniškai pirmininkauti tribunolui, kuris turi vesti šį procesą, šiuo raštu skiriu jam vesti kaip įgaliotąjį

teisėją Gerb. N. N., kaip teisingumo saugotoją Gerb. N. N., kaip notarą aktuarą Gerb. Ponią N. N. ir kaip notarą padėjėją ses. N. N.

---

in Iudicem delegatum R.dum N. N.; in Promotorem Iustitiae R.dum N. N.; in Notarium D.num (Sororem) N. N.; et in notarium adiunctum D.num (Sororem) N. N. Nostri Cancellarii cura erit membris tribunalis de ipsorum deputatione et munere notitiam communicare ipsosque monere ut compareant coram Nobis die... hora... in..., pro acceptatione muneris ipsis collati, aliisque actis primordialibus peragendis. Datum... (Sigillum et subsignatio Episcopi). Ita est (Sigillum et subsignatio Cancellarii Curiae).

Mūsų kancleris rūpestingai praneš minėtiems tribunolo nariams apie kiekvienam duotą paskyrimą, kad visi susirinktų ... m. ... mėn. ... d. ... val. koplyčioje (tribunolo būstinėje, mano rezidencijoje), priimtų pareigas, kurios jiems buvo suteiktos, duotų priesaiką ir pradėtų minėto proceso veiklą.

Pasirašyta ... mieste ... m. ... mėn. ... d.

(Antspaudas) ....., N. vyskupas

In fede:

(Antspaudas) ....., kurijos kancleris

Tribunolo narių paskyrimas

Nors pakaktų tribunolo narių paskyrimo aukščiau pateiktu dekretu, kad jis būtų galiojantis, iš pagarbos asmenims ir mandagumo sumetimais vyskupas išleidžia dekretą kiekvienam jų atskirai. Toliau pateikiame įvairių vyskupo dekretų pavyzdžius.

a. Įgaliotojo teisėjo paskyrimas*

Aš, N. N., ... vyskupas,

kadangi mūsų vyskupijoje yra pradėtas tiriamasis procesas apie Dievo tarnaitės N. N. gyvenimą, dorybes ir šventumo garsą,

negalėdamas pats asmeniškai pirmininkauti tribunolui dėl savo užimtumo pastoracijoje,

šiuo raštu įgalioju Gerb. N. N. pirmininkauti minėtam tribunolui, kad mano vardu vestų šį procesą.

Pasirašyta ... mieste ... m. ... mėn. ... d.

(Antspaudas) ....., N. vyskupas

Tvirtinu:

(Antspaudas) ....., kurijos kancleris

---

*Form. 9, a. Deputatio iudicis delegati.** Nos, N. N., Episcopus dioecesis... Cum instruendus sit in nostra dioecesi processus super sanctitatis fama, vita et virtutibus Servi Dei N. N.; cum attentis urgentioribus curis pastoralibus personaliter illi praeesse non valeamus, presentibus litteris deputamus ad effectum in iudicem delegatum R.dum N. N. ut tribunali praesit. Datum... die... mensis... anni 19.. (Sigillum et subsignatio Episcopi) Ita est (Sigillum et subsignatio cancellarii).

b. Teisingumo saugotojo paskyrimas*

Aš, N. N., ... vyskupas,

kadangi mūsų vyskupijoje yra pradėtas tiriamasis procesas apie Dievo tarnaitės N. N. gyvenimą, dorybes ir šventumo garsą,

šiuo raštu skiriu Gerb. N. N. šio proceso teisingumo saugotoju.

Prašau pasirodyti šio mėnesio ... d. ... val. švęsti atidarymo posėdį, priimti Jums patikėtas pareigas ir prisiekti.

Iki to laiko rūpestingai parenkite klausimynus, kurie turės būti pateikti liudytojams.

Pasirašyta ... mieste ... m. ... mėn. ... d.

(Antspaudas) ....., N. vyskupas

In fede

(Antspaudas) ....., kurijos kancleris

c. Pirmojo posėdžio notaro paskyrimas*

Atidarymo posėdžio notaras yra kurijos kancleris. Jeigu kanclerio nebūtų arba jis negalėtų dalyvauti minėtame posėdyje, bus paskirtas notaras „ad casum“ pagal šį pavyzdį.

***Form. 9, b: Deputatio promotoris iustitiae.** Nos, N. N .,Episcopus... Cum instruendus sit in nostra dioecesi processus super sanctitatis fama, vita et virtutibus Servi Dei N.N, in quo necessaria est praesentia Promotoris Iustitiae; praesentibus litteris deputamus ad tale munus exercendum R.dum N. N..Eius erit cura parandi quam primum interrogatoria testibus proponenda . Mandamus nostro Cancellario ut hoc nostrum rescriptum R.do N. N. communicet ipsumque citet ad comparendum die... mensis...anni 19...hora ...in...ad munus acceptandum atque jurament 11m praestand11m. Datum... die... mense... anno 19... (Sigillum et subsignatio Episcopi) Ita est. (Sigillum et subsignatio Cancellarii Curiae).

***Form. 9, c: Nominatio notarii pro prima sessione de primordialibus.** Nos, N. N., Episcopus dioecesis... Cum necessaria sit praesentia notarii in prima sessione processus super sanctitatis fama, vita et virtutibus Servi Dei N. N., qui instruendus est in nostra dioecesi; (cum valitudine causa) (cum absens legitime

Aš, N. N., ... vyskupas,

kadangi tiriamojo proceso apie Dievo tarno N. N. gyvenimą, dorybes ir šventumo garsą atidarymo posėdžiui reikalingas notaras, kad surašytų minėto posėdžio, kuris vyks ... m. ... mėn. ... d. ... val., protokolus ir juos patvirtintų,

šiuo raštu skiriu Gerb. N. N. šio posėdžio notaru „ad casum".

Prašau informuoti kiekvieną tribunolo narį apie jam skirtas pareigas, sukviesti juos visus į atidarymo posėdį ir nusiųsti šaukimą į teismą teisingumo saugotojui, nurodant vietą, dieną ir valandą, kurią vyks minėtas posėdis.

Pasirašyta ... mieste ... m. ... mėn. ... d.

(Antspaudas) ....., N. vyskupas

In fede

(Antspaudas) ....., kurijos kancleris

d. Notaro aktuaro paskyrimas*

Tas pats pavyzdys gali būti panaudotas notaro padėjėjui, kuris yra naudingas kanonizacijos procesuose, paskirti.

Aš, N. N., ... vyskupas,

kadangi privalau paskirti tribunolo, kuris turi vesti tiriamąjį procesą apie Dievo tarnaitės N. N. gyvenimą, dorybes ir šventumo garsą, notarą aktuarą,

---

sit) Cancella rius Curiae, cuitale officium spectaret; praesentibus litteris deputamus notarium ad casum R.dum N. N., ut de praedicta prim.a sessione instrumentum publicum conficiat et de gestis in ipsa fidem faciat. Jubemus R.do N. N. ut communicet membris tribunalis munus ad quod deputati sunt illosque moneat ut compareant coram Nobis in... die... mensis... anni 19... hora... pro aceptatione muneris ipsis collati et ad praestandum juramentum. Datum in.. die... mense... anno 19.. (Sigillum et subsignatio Episcopi). Ita est: (Sigillum et subsignatio Cancellarii).

*__Form. 9, d: Deputatio notarii actuarii.__ Cum ad instrundum procesum in nostra dioecesi super sanctitatis fama, vita et virtutibus Servi Dei N. N., necessarium sit notarium actuarium, qui acta redigat et de omnibus in sessionibus gestis fidem faciat, his litteris ad tale munus deputamus D.num(nam) (Sororem)

šiuo raštu skiriu minėto proceso notaru aktuaru Ponią (Gerb., Poną) N. N. su galiomis, reikalingomis atlikti tiek žodžiu, tiek raštu viską, ką turi ir gali padaryti šioje byloje kaip notaras, kad jo raštai būtų visiškai patikimi.

Patvirtindamas tai pasirašau savo ranka ir užantspauduoju šį paskyrimą.

Pasirašyta ... mieste ... m. ... mėn. ... d.

(Antspaudas) ....., N. vyskupas

Patvirtinu

(Antspaudas) ....., kurijos kancleris

Form. 10
Šaukimas į teismą teisingumo saugotojui*

Mums atrodo, kad nėra būtinas čia pateikiamas šaukimas į teismą teisingumo saugotojui, kadangi tribunolo paskyrimo dekrete pats vyskupas įsako jam atvykti į pirmąjį posėdį. Tačiau Šventųjų skelbimo kongregacija paprastai reikalauja tokio šaukimo.

Dėl šaukimo į kiekvieną būsimą posėdį, kuris, žinoma, reikalingas dėl aktų galiojimo, kaip nustatyta kan. 1433, manome, kad įgaliotasis teisėjas turi aiškiai pakviesti teisingumo saugotoją į kiekvieną posėdį tuo momentu, kai atidarymo posėdyje nurodo kitų posėdžių šventimo vietą, dieną ir valandą. Todėl jau nebūtų reikalingas naujas šaukimas į kiekvieną posėdį. Pakanka, kad teisingumo saugotojas būtų teisėjo informuotas apie galinčius pasitaikyti nenumatytus programos pakeitimus.

N. N., concedentes ipsi omne facultate ut sive verbis sive scripto agere posiit ea omnia quae agere possunt et debent in his prossibus notarii, ita ut propria scripta in processu et extra processum plenam fidem faciant. In fide propria subscripsi manu atque meum sigillum apposui. Datum in... di... mensis... anni 19... (sigillum et subsignatio Episcopi) Ita est: (Sigillum et ubsignatio Cancellarii Curiae vel Notarii ad casum).

*Form. 10: Citatio promotoris iustitiae.** (Titulu causae) Anno Domini 19.., die... mensis..., hora ..., in.... locum habebit prima sessio processus informativi super sanctitatis fama, vita et virtutibus servi Dei N. N. Ex mandato R.mi N. N., Episcopi... citatur R.dus N. N., in Promotorem Iustitiae ab eodem Episcopo

(BYLOS TITULAS)

Viešpaties metų ... mėn. ... d. ... val. mieste vyks pirmasis informacinio proceso apie Dievo tarnaitės N. N. gyvenimą, dorybes ir šventumo garsą posėdis.

Jo Ekscelencijos N. N., ... vyskupo, įgaliojimu Gerb. N. N. yra kviečiamas kaip teisingumo saugotojas, kad dalyvautų minėtame posėdyje, priimtų pareigas, kurioms yra numatytas, ir budėtų, kad viskas vyktų ir būtų atliekama pagal galiojantį Šventųjų bylų teisyną.

Madridas, ... m. ... mėn. ... d.

(Antspaudas) ....., kancleris

---

deputatum, ut compareat loco et hora statutis ad acceptandum munu sibi collatum et ad invigilandum et monendum ut omnia iuxta praescripta pro his causis accurate serventur. Datum... die... mensis... anni 19.. (Sigillum et subsignatio Cancellarii Curiae vel Notarii ad casum deputati).

Form. 11
Šaukimas į teismą liudytojui*

(BYLOS TITULAS)

Gerb. N. N., įgaliotojo teisėjo minėtoje byloje, potvarkiu kviečiamas liudytojas Ponas N. N., kad atvyktų pas jį ... m. ... mėn. ... d. ... val. ir, davęs priesaiką, duotų savo parodymus.

Liudytojui primenama, kad, kaip nurodyta Kanonų teisės kodekse (kan. 1557), jis turi pareigą atvykti ir atsakyti į teisėjo klausimus.

Pasirašyta ... mieste, ... m. ... mėn. ... d.

(Antspaudas) ....., įgaliotasis teisėjas

Tvirtinu:

(Antspaudas)....., notaras

Šaukimas siunčiamas registruotu laišku su gavimo patvirtinimu arba per kurjerį. Antruoju atveju kurjeris, įteikdamas liudytojui šaukimo originalą, gauna jo parašą ant šaukimo kopijos, kuri taps proceso aktų dalimi, arba puslapio paraštėje parašo tokius žodžius:

„Liudiju, kad šiandien ... val. įteikiau čia paminėtam liudytojui šaukimo kopiją.

Patvirtindamas pasirašau šį pareiškimą."

Pasirašyta ... mieste, ... m. ... mėn. ... d.

....., kurjeris

***Form. 11: Citatio testis.** (Titulus Causae) Infrascriptus Iudex ab Episcopo Delegatus incausa de qua supra citat testem D.num N. N. ad comparendum coram me mense... hora... in... ut iuramentum praestet et examini se subiiciat in processu super sanctitatis fama, vita et virtutibus Servi Dei N. N. Menti testis revocatur gravis obligatio, iuxta can. 1557 et 1562 C. I. C., accedendi citationi et respondendi iudici interroganti totam et solam veritatem. Datum in ... die... mensis... anni 19... (Sigillum et subsignatio iudicis). De mandato iudicis delegati. (Sigillum et subsignatio Notarii).

Form. 12, a
Teisingumo saugotojo klausimynai liudytojams

Toliau pateikiame klausimyno pavyzdį, kuriame tyrinėjamas vienuolijos įkūrėjos atvejis, vienas iš dažniausių ir sunkiausių. Tarp 14 ir 29 klausimų įterpiami specifiniai klausimai aptariant įvairius atvejus: kunigo, vyskupo, nevedusio pasauliečio, vedusio pasauliečio, kankinio.

Ruošdami šį klausimyną, laikėmės Kongregacijos 1983 m., kai buvo reformos pradžia, suformuluoto modelio. Stengėmės pateikti teisingumo saugotojams ir postulatoriams ne tiek klausimyno pavyzdinį variantą kiek darbo įrankį. Todėl pridėjome daugiau klausimų, net rizikuodami pasikartoti. Savaime aišku, kiekvienam Dievo tarnui reikia parengti klausimyną, kuris būtų pritaikytas konkrečiam atvejui, specialus ir detalizuotas, turint galvoje to Dievo tarno svarbiausius gyvenimo faktus ir situacijas bei dorybes. Todėl, norint pritaikyti čia pateiktą pavyzdį konkrečiam atvejui, daugybę klausimų reikės palikti nuošalyje ir taip pat reikės pridėti kitų klausimų.

Formuluodami klausimus naudojome įvairius stilius, suteikdami galimybę tiems, kas privalės parengti klausimynus, pasirinkti labiausiai jiems tinkantį stilių.

Pateikę šias pastabas, tikimės, kad mūsų darbas galės būti naudingas teisingumo saugotojams ir postulatoriams rengiant klausimynus.

1. Liudytojas įspėjamas apie priesaikos svarbą ir rimtumą bei iš jos kylantį religinį, moralinį ir teisinį įpareigojimą išsamiai ir aiškiai atskleisti viską, kas jam žinoma, tiek už, tiek prieš Dievo tarnaitę.

2. Bendros žinios: vardas ir pavardė, gimimo vieta ir data, šeiminė padėtis, religija, atliktos studijos, profesija ir kiti asmeniniai duomenys, naudingi labiau pažinti liudytojo asmenybę.

3. Kada ir kaip susipažino su Dievo tarnaite? Kokius santykius ir kiek laiko su ja palaikė? Liudytojas tepareiškia, ar turi dvasinių arba prigimtinių ryšių su Dievo tarnaite; ar laisvai ateina duoti parodymus; ar trokšta jos kanonizacijos ir, jei būtų priešingas atvejis, kodėl nenorėtų, kad būtų kanonizuota.

4. Liudytojas tegu aiškiai nurodo, iš kokio šaltinio gavo turimas apie Dievo tarnaitę žinias, kuo remsis savo parodymuose,

ar tiesiogiai ją pažinojo, ar informaciją gavo iš tiesioginių liudininkų, ar remsis raštais apie minėtą Dievo tarnaitę ir jos biografijomis. Tenurodo, kokias biografijas peržiūrėjo.

I. DIEVO TARNAITĖS GYVENIMAS

a) Gimimas ir vaikystė

5. Dievo tarnaitės gimimas ir krikštas. Kas buvo jos tėvai? Socialinė ir ekonominė jų padėtis, profesija, moralinė ir religinė elgsena. Šeimos aplinka, broliai, seserys ir kiti šeimos nariai; Dievo tarnaitės ryšiai su jais.

Liudytojas tepareiškia, kaip tuos dalykus sužinojo.

(Teisėjas, jeigu mato esant reikalinga, tepaklausia liudytojo po kiekvieno klausimo apie jo žinių šaltinį).

6. Kur Dievo tarnaitė praleido vaikystę? Kas rūpinosi jos pradiniu auklėjimu? Ar yra išlikęs koks prisiminimas iš jos kelių pirmųjų metų?

7. Kokius mokslus išėjo Dievo tarnaitė vaikystėje? Kokias mokyklas lankė? Ar buvo klusni savo tėvams ir auklėtojams? Ką labiausiai mėgo veikti? Ar lankė katekizmo pamokas?

8. Kada, kur ir kokiu būdu priėmė Pirmąją Komuniją? Kokia buvo jos laikysena iš anksto ruošiantis, prieš pat ir komunijos priėmimo metu? Kada ir kur gavo Sutvirtinimo sakramentą?

9. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitė vaikystėje dažnai ėjo išpažinties ir Eucharistijos sakramentų: ar buvo ypatingų pamaldumo ženklų, atsidavimo Švč. Mergelei Marijai, meilės susitelkimui ir maldai. Liudytojas tenurodo, kaip tai sužinojo.

b) Paauglystė ir jaunystė

10. Liudytojas tepareiškia, kur Dievo tarnaitė praleido paauglystę ir jaunystę; su kuo gyveno; kokie buvo santykiai su tėvais; koks buvo jos gyvenimo būdas; su kokiais žmonėmis bendravo; kokia buvo jos mėgstamiausia veikla; apie ką dažniausiai sukdavosi jos pokalbiai; kokių turėjo troškimų; kokioje aplinkoje gyveno.

11. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitė mėgo tuščius dalykus; ar lankė šokių ir pasilinksminimų vietas; ar turėjo priešingos lyties draugų; ar išlaikė tyrumą paauglystėje ir jaunystėje; ar kartais pagalvodavo apie santuoką.

12. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitė savo jaunystėje priklausė kokiai nors religinei draugijai, kokia draugija tai buvo; ar buvo atsidavusi artimo meilės ir gailestingumo darbams; kam padėdavo ir kokiomis priemonėmis rodė artimo meilę; koks buvo jos tėvų nusistatymas dukters apaštalavimo arba artimo meilės darbų atžvilgiu.

13. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitė studijavo aukštąjį mokslą, kur ir kokie buvo rezultatai. Kokius planus tėvai turėjo dukros atžvilgiu? Ar ji sutiko su jais, ar turėjo savų planų? Jei taip, liudytojas tepasako, ar buvo nesutarimų tarp Dievo tarnaitės ir jos tėvų, ir kaip jie buvo išspręsti.

14. Liudytojas tepasako, ar Dievo tarnaitė turėjo kokį gerbėją. Kokia buvo Dievo tarnaitės fizinė išvaizda? Kokiais ištekliais galėjo remtis? Ar lankėsi aukštuomenėje? Ar dėl savo padėties ir talentų galėjo tikėtis puikios santuokos?

c) Instituto įkūrimas

15. Liudytojas tepasako, kada ir kaip Dievo tarnaitei kilo mintis įsteigti institutą; su kuo tarėsi; kokiais ištekliais galėjo remtis; kokį tikslą sau kėlė.

16. Kada pradėjo įgyvendinti savo idėją įkurti institutą? Kas buvo jos bendradarbės? Kada pradėjo gyventi bendruomenėje? Kas pasitraukė iš pasaulio kartu su ja, kad gyventų bendruomenėje? Kur įsikūrė? Iš kur galėjo tikėtis lėšų išsilaikyti? Kokia veikla užsiėmė? Kiek laiko skyrė maldai? Koks buvo jų gyvenimo būdas? Kaip rengėsi? Kaip vadinosi naujasis institutas? Kas davė tokį pavadinimą ir kodėl?

17. Liudytojas tepareiškia, ar turėjo regulą; kas ją parašė; ar ji buvo pateikta peržiūrėti ir patvirtinti bažnytiniam autoritetui; kas ir kaip buvo išrinkta pirmąja bendruomenės motina vyresniąja; ar tai buvo laisvi rinkimai ir kas kiek laiko vykdavo.

18. Ką žmonės manė apie naują institutą? Kokią nuomonę turėjo apie jį kunigai ir vienuoliai? Kokia buvo vyskupo nuostata? Ar turėjo dvasinį vadovą? Kas ir kokią įtaką darė Dievo tarnaitei ir jos draugėms?

19. Liudytojas tepareiškia, kaip plėtėsi institutas; ar buvo įkurti kiti namai, kur ir kada; su kokiais sunkumais susidūrė vienuolės; kaip buvo priimtos įvairiose parapijose ir vyskupijose.

d) Instituto patvirtinimas

20. Kada įvyko instituto patvirtinimas diecezijos lygmeniu? Kas parašė pirmuosius įstatus? Ar išsaugota jų kopija? Kokį abitą pasirinko naujosios seserys? Ar vėliau įstatai buvo reformuojami? Kas įvedė pakeitimus? Koks buvo galutinis instituto pavadinimas? Kas tai nusprendė? Ar institutas gavo popiežiškąjį patvirtinimą? Kada?

21. Kada ir kur pirmosios seserys padarė įžadus? Ar išsaugotas originalus Dievo tarnaitės vienuolinės profesijos aktas? Kaip ji ruošėsi savo įžadams? Kada padarė amžinus įžadus? Ar išsaugoti šios profesijos aktai?

22. Pirmoji generalinė kapitula. Kada ir kur buvo švenčiama? Kas jai pirmininkavo? Ar yra išsaugoti jos aktai? Kas buvo išrinkta generaline vyresniąja? Kiek metų Dievo tarnaitė buvo generaline vyresniąja?

23. Koks buvo Dievo tarnaitės kaip generalinės vyresniosios elgesys? Ar tarėsi su patarėjomis? Palaikė su jomis dialogą? Ar priėmė patarimus, ar, priešingai, primesdavo savo nuomonę? Ar jos buvo bijomasi, ar buvo daugiau mylima ir gerbiama? Kaip galima apibūdinti jos valdymą? Ar rūpinosi instituto dvasine ir materialine gerove? Kokia buvo jo pagrindinė veikla jos valdymo laikotarpiu?

24. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitė rūpinosi dvasiniu vienuolių ugdymu; ar rūpinosi jų sveikata; ar stengėsi, kad netrūktų būtiniausių dalykų, atsižvelgiant į instituto galimybes; ar skyrė ypatingą dėmesį ligonėms.

25. Kaip tvarkė instituto turtus? Ar laikė juos savo nuosavybe, ar instituto ir vargšų turtu? Ar buvo išmintinga juos tvarkydama?

Ar kada padarė taip, kad instituto turtai būtų panaudoti jos šeimos narių naudai? Ar atsiklausdavo patarėjų nuomonės dėl neeilinių išlaidų? Ar turėjo tokių išlaidų, kurių nepajėgė apmokėti? Ar teisingai atsilygindavo darbuotojams?

26. Ar buvo išmintinga santykiuose su seserimis? Ar buvo teisinga skirstydama pareigas, ar leisdavosi veikiama simpatijų ir antipatijų? Kaip elgdavosi pritaikydama bausmes? Ar buvo teisinga ir neišskirianti nė vienos, ar taikė skirtingus standartus? Ar mokėjo suderinti teisingumą ir meilę?

27. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitė buvo pagarbi su bažnytiniais autoritetais; ar noriai priimdavo teisėtus jų patvarkymus; ar rodė pagarbą kunigams; ar padėjo jiems jų reikaluose; ar vykdė savo kaip pilietės pareigas; ar buvo dėkinga geradariams.

28. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitė tuo laikotarpiu, kai buvo generalinė vyresnioji, naudojosi kokiomis nors privilegijomis: reikalavo privilegijuoto maisto ar drabužių; sau patarnaujančių seserų; baldų ar specialios įrangos ir t. t. Ar kada nors išreiškė norą atsisakyti generalinės vyresniosios pareigų? Jei taip, liudytojas tepasako motyvus, kurie ją vertė atsisakyti: bėgimas nuo atsakomybės, nusivylimas, pervargimas, beprasmiškumo jausmas, jautimasis nenaudinga...

29. Kaip elgėsi Dievo tarnaitė, kai baigėsi jos, kaip generalinės vyresniosios, pareigos? Ar buvo labai nusiminusi? Ar mokėjo priimti naują situaciją? Ar stengėsi primesti savo nuomonę? Ar kritikavo naują vyresniąją? Ar buvo nuolanki ir klusni vietinei vyresniajai? Ar kada nors pasinaudodavo savo, kaip įkūrėjos, titulu, kad išsireikalautų kokių nors ypatingų privilegijų, turėtų daugiau laisvės arba primestų savo valią?

(Jeigu kalbama apie kunigą) (vietoje 15–29 klausimų)

- Liudytojas tepareiškia, kada Dievo tarnas parodė pirmuosius kunigiško pašaukimo ženklus; ar ugdė jį pamaldumo praktikomis, dalyvavimu pamaldose, sakramentų priėmimu.
- Kada įstojo į seminariją? Kokias studijas atliko? Kokių rezultatų pasiekė?

- Koks buvo jo elgesys seminarijos metais? Ar pasižymėjo pamaldumu, meile Eucharistijai, Švč. Mergelei Marijai, liturgijai?

- Kaip elgdavosi per atostogas? Ar dalyvaudavo renginiuose, kurie nepatartini klierikams? Ar bendravo su priešingos lyties asmenimis? Liudytojas tenurodo, ar pagelbėdavo parapijai; ar davė gerą pavyzdį; ar eidavo sakramentų. Kokį jo įvaizdį turėjo jo draugai, tos vietos gyventojai?

- Kada gavo diakonato ir kunigystės šventimus? Ar kada nors abejojo dėl savo pašaukimo?

- Kur atliko savo kunigišką tarnystę? Kaip jam sekėsi? Kokie buvo jo apaštalavimo metodai? Liudytojas tepasako, ar Dievo tarnas lankė ligonius; ar rūpinosi vargšais ir atstumtaisiais; ar visada buvo pasirengęs išklausyti išpažintį; ar jaunimui kalbėjo apie vienuolinį ir kunigišką pašaukimą; ar rodė dosnumo pavyzdį; ar pakankamai išmintingai elgėsi santykiuose su kitos lyties asmenimis.

- Ar liudytojas pastebėjo kokią dvasinę naujovę bendruomenėse ar parapijose, kurioms vadovavo Dievo tarnas? Ar tikintieji jį gerbė? Kaip atsiliepdavo apie Dievo tarną kiti kunigai? Ar jis rodė pagarbą vyskupui? Ar kritikavo kitus kunigus, ar buvo supratingas jų atžvilgiu?

- Ar patyrė kokių sunkumų? Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnas buvo kada apšmeižtas, persekiojamas, nesuprastas ir kaip į tai reagavo.

- Liudytojas teapibūdina Dievo tarno fizinę ir dvasinę asmenybę: fizinę išvaizdą, veidą, charakterį, gyvenimo būdą, apaštalavimo bruožus, jo dvasingumą ir viską, kas gali padėti susidaryti tikslų Dievo tarno paveikslą.

(Jeigu kalbama apie vyskupą) (vietoje 15–29 klausimų)

(Jeigu Dievo tarnas buvo vyskupas, šalia prieš tai einančių klausimų, skirtų Dievo tarnui kunigui, dar reikia paklausti liudytojo):

- Liudytojas tepareiškia, kada Dievo tarnas buvo paskirtas vyskupu; kada gavo vyskupo šventimus; kaip komentavo tikintieji ir kunigai žinią apie Dievo tarno paskyrimą vyskupu; kaip buvo priimtas vyskupijoje.

- Kur Dievo tarnas atliko savo vyskupišką tarnystę? Ar dažnai lankė parapijas ir vyskupijos institucijas? Ar rūpinosi seminarija ir seminaristais? Kokie buvo jo santykiai su kunigais? Ar buvo tėviškas ir supratingas su visais? Ar pasiduodavo išankstinėms nuostatoms kieno nors atžvilgiu?
- Ar teisingai skirstė pareigybes vyskupijoje? Ar uoliai rūpinosi jam patikėtų tikinčiųjų dvasine gerove? Liudytojas tepareiškia, kaip Dievo tarnas naudojo savo valdžią: ar buvo per daug valdingas, pasipūtęs, ar daugiau nuolankus ir paprastas. Kokią nuomonę turėjo apie jį kunigai? Liudytojas tepareiškia, ar vyskupas buvo gerbiamas, ar jo buvo bijomasi, ar buvo mylimas tikinčiųjų ir kunigų.
- Kokie buvo jo santykiai su civiline valdžia? Ar mėgo priėmimus, prabangą, pasaulietiškas šventes? Ar mokėjo apginti Bažnyčią, nepasiduoti politinių ideologijų įtakai, gąsdinimui, žmogiškiems kompromisams? Ar buvo išmintingas savo pareiškimuose?
- Liudytojas teišdėsto pagrindinius Dievo tarno kaip vyskupo pasiekimus: įgyvendintus darbus, patirtus sunkumus, apaštalavimo veiklas, iniciatyvas seminarijoje, elgesį su vyskupijos vienuoliais ir vienuolėmis ir t. t.
- Liudytojas teaprašo Dievo tarno kaip vyskupo dvasinį veidą: įprastinis jo gyvenimo būdas, apaštalinis uolumas, svarbiausi jo dvasingumo aspektai, jo pamaldumas ir t. t.

(Jeigu kalbama apie nevedusį pasaulietį) (vietoje 15–29 klausimų)

- Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnas liko nevedęs todėl, kad buvo sunkumų sukurti šeimą, ar todėl, kad savo noru pasirinko celibatą. Kokie motyvai jį paskatino?
- Liudytojas tepareiškia viską, ką žino apie šiuos dalykus: Dievo tarno kultūrinė ir dvasinė formacija; mėgstami užsiėmimai; ištekliai; darbas, kuriam buvo atsidavęs; savo luomo pareigų atlikimas; santykiai su darbo kolegomis arba su pavaldiniais, arba su viršininkais.
- Gyvenimo būdas; ar nelankė netinkamų pasilinksminimo vietų; ar kada nors nėra dviprasmiškai elgęsis su priešingos arba tos pačios lyties atstovais; ar kartais nepasiduodavo alkoholizmo

ar kitoms ydoms; ar buvo laikomas šventesniu už kitus.

- Ar buvo šurmulį, pasirodymą mėgstantis žmogus; ar nesukeldavo ginčų, ar, priešingai, stengėsi nuraminti nesutarimus; ar nemėgo bylinėtis; ar mokėjo atleisti įžeidimus; ar buvo paslaugus visiems; ar buvo pagarbus kunigų ir Bažnyčios nurodymų atžvilgiu.

- Liudytojas tepareiškia, koks buvo Dievo tarno gyvenimo būdas; ar mėgo maldą; ar dažnai ėjo sakramentų; ar turėjo ypatingą pamaldumą Eucharistijai, Mergelei Marijai, Viešpaties kančiai.

- Liudytojas tepaaiškina Dievo tarno asmenybės charakteringus bruožus: veido išraiška, polinkiai, svarbiausios pamaldumo praktikos, mėgstamiausios knygos, jo dvasingumas.

(Jeigu kalbama apie vedusį Dievo tarną) (vietoje 15–29 klausimų)

- Liudytojas tepareiškia visa, ką žino apie Dievo tarno sužadėtuves. Ar prieš tai buvo turėjęs draugysčių su kitomis moterimis? Kaip elgėsi sužadėtuvių laikotarpiu? Kaip apie tai atsiliepė jo draugai ir šalia gyvenantys?

- Liudytojas tepareiškia, kada ir kur įvyko Dievo tarno santuoka.

- Dievo tarno ryšiai su šeima. Ar buvo ištikimas savo luomo pareigoms? Ar rūpinosi žmona ir vaikais? Ar kada užmiršdavo šeimos pareigas, kad atsidėtų artimo meilės, gailestingumo darbams ar apaštalavimui? Ar buvo gerbiamas savo šeimos narių?

- Liudytojas tepareiškia, kokiu darbu užsiėmė; ar ištikimai vykdė savo pareigas darbe; ar buvo gerbiamas darbo kolegų ir vadovų; ar padėdavo savo draugams; ar buvo solidarus su jais dalykuose, kurie jam atrodė teisingi; ar praktikavo artimo meilę; ar buvo atsidavęs apaštalavimui.

- Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnas dažnai ėjo sakramentų; ar dalyvavo ir kaip dažnai mišiose ir pamaldose; ar gerbė kunigus; ar gynė Bažnyčios reikalus.

- Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnas nepasiduodavo kokiai nors ydai (gėrimui, azartiniams žaidimams, įtartinoms kompanijoms ir t. t.). Ar nedalyvavo kokioje nors antireliginėje draugijoje, ar negynė priešiškų Bažnyčiai ideologijų; arba, priešingai, ar dalyvavo religinėje asociacijoje ir kokioje.

- Galiausiai liudytojas teišdėsto svarbiausias Dievo tarno asmenybės savybes: fizinė išvaizda, charakteris, polinkiai, pamaldumo praktikos, ką mėgo skaityti, jo dvasingumas.

(Jeigu kalbama apie kankinį) (vietoje 15–29 klausimų)

- Liudytojas teapibūdina socialinę ir politinę aplinką tos šalies arba tautos, kuriai priklausė Dievo tarnas.
- Aplinka, kurioje gyveno Dievo tarnas laikotarpiu prieš pat kalėjimą arba kankinystę; jo politinės idėjos; ar suvokė, kokiame pavojuje atsidūrė; ar galėjo nuo to pabėgti; kodėl to nepadarė.
- Liudytojas teaprašo Dievo tarno svarbiausius asmenybės bruožus: fizinė išvaizda, charakteris, dvasinė charakteristika, svarbiausios pamaldumo praktikos, mėgstami skaitiniai, dvasingumas.
- Įkalinimas: jo aplinkybės; kada ir kur tai buvo; kas uždarė į kalėjimą; kokia buvo Dievo tarno reakcija.
- Įkalinimo priežastys; kur ir kiek laiko buvo uždarytas Dievo tarnas; kaip su juo buvo elgiamasi kalėjime. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnas būtų galėjęs pabėgti iš kalėjimo arba atgauti laisvę, išsižadėdamas tikėjimo; ar buvo tardomas; ar jam buvo daromas spaudimas, kad išsižadėtų tikėjimo.
- Dievo tarno elgsena įkalinimo metu; kas buvo jo kalėjimo draugai; ar iš jų kas nors gali paliudyti.
- Kankinystės aplinkybės; kada, kur ir kaip buvo įvykdyta. Dievo tarno laikysena sužinojus apie mirties nuosprendį kančios ir savo žudikų atžvilgiu. Kas buvo šalia jo kankinystės metu? Kaip mirė Dievo tarnas? Kas buvo kalbama apie jo pasmerkimą ir mirtį? Ar buvo laikomas kankiniu? Kas jį tokiu laikė?
- Bendri persekiojimo motyvai. Persekiotojo motyvai, ypač Dievo tarno kankinystės atžvilgiu.
- Kankinystės garsas tarp jo laikmečio žmonių; kankinystės garso tęstinumas ir plitimas tarp tikinčiųjų ir bažnyčios vyresnybės; kur yra pasklidęs kankinystės garsas.
- Liudytojo nuomonė apie Dievo tarno kankinystės garso pagrįstumą.

(Tęsiama apklausa apie Dievo tarnaitę)

30. Kokia buvo Dievo tarnaitės sveikata, ypač paskutiniaisiais jos gyvenimo metais? Kokia buvo jos paskutinė liga? Kaip ji pakėlė kančias?

31. Liudytojas tepaaiškina Dievo tarnaitės laikyseną paskutinėje ligoje. Kas ją slaugė? Kaip reagavo, sužinojusi, kad artinasi mirtis? Ar gavo sakramentus? Kokius patarimus davė savo dukroms? Kas buvo prie jos mirties? Kaip ji įvyko?

32. Liudytojas tepareiškia, kur ir kada mirė Dievo tarnaitė; ar buvo koks ypatingas ženklas jos mirties akimirką; ar Dievo tarnaitė paliko žodinį ar rašytinį testamentą.

33. Kur ir kada buvo švenčiamos laidotuvės? Ar daug dalyvavo tikinčiųjų ir kunigų? Kur buvo palaidota? Liudytojas tepareiškia, ar kada nors buvo atpažinti Dievo tarnaitės palaikai ir kada: kokios būklės buvo rasti; ar buvo perkelti į kitą vietą; kur jie yra dabar.

II. HEROJIŠKOS DORYBĖS

Apibūdindamas visas Dievo tarnaitės dorybes, tiek dieviškąsias, tiek pagrindines ir moralines, liudytojas teneapsiriboja bendrais teiginiais, bet tepristato, remdamasis tuo, ką žino, detaliai bei sąžiningai faktus ir konkrečius pavyzdžius, turėdamas tikslą objektyviai ir visapusiškai atskleisti visus jos elgsenos aspektus ir aplinkybes. Svarbiausias dalykas yra sužinoti, ar Dievo tarnaitė visas dorybes praktikavo herojiškai. Todėl teisėjas tepaaiškina liudytojui, jeigu jis to nežinotų, kas tai yra herojiška dorybė.

A. DIEVIŠKOSIOS DORYBĖS

a) Tikėjimas

34. Liudytojas tepasako, ar Dievo tarnaitė praktikavo ir ugdė antgamtinio tikėjimo dvasią įvairiuose savo gyvenimo etapuose, o ypač paskutiniaisiais gyvenimo metais.

35. Liudytojas tepasako, kaip Dievo tarnaitė parodė tikėjimo dorybę eiliniuose gyvenimo įvykiuose (pvz., tobulumo troškimas; uolumas dėl Dievo garbės ir sielų išganymo; meilė Išganytojo asmeniui; nuodėmės vengimas; klusnumas Bažnyčios mokymui ir t. t.).

36. Liudytojas teatskleidžia, kokias priemones Dievo tarnaitė paprastai naudodavo, kad išlaikytų ir ugdytų tikėjimo dvasią (pvz., malda, Dievo žodžio ir tikėjimo slėpinių apmąstymas, liturginis ir sakramentinis gyvenimas, Eucharistijos garbinimas, pamaldumas Marijai, šventųjų ir angelų gerbimas ir t. t.).

37. Kaip parodė tikėjimo dorybę sunkiais gyvenimo momentais? Sunkumuose, kuriuos patyrė instituto kūrimo pradžioje? Artinantis mirčiai?

38. Ar liudytojas žino, kad Dievo tarnaitė kada nors būtų parodžiusi tikėjimo dvasios trūkumą? Ar liudytojas mano, kad Dievo tarnaitė visada praktikavo antgamtinį tikėjimą herojiškai?

b) Viltis

39. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitė turėjo dievišką herojišką vilties dorybę.

40. Liudytojas tepareiškia, kaip konkrečiai Dievo tarnaitė parodė vilties dorybę įvairiais gyvenimo laikotarpiais, o ypač paskutiniaisiais metais (pvz., pasitikėjimas Dievo gailestingumu ir Jėzaus Kristaus nuopelnais; krikščioniškų vertybių siekimas labiau už kitus dalykus; dvasios ramybė sunkumuose ir gyvenimo išbandymuose, net pačiuose sunkiausiuose; neprisirišimas prie žemiškųjų turtų ir t. t.).

41. Kokiose aplinkybėse Dievo tarnaitė ypač akivaizdžiu būdu parodė vilties dorybę?

42. Liudytojas tepareiškia, jeigu kada Dievo tarnaitėje pastebėjo ką nors priešingo vilties dorybei.

c) Meilė Dievui

43. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitė spindėjo ypatinga meile Dievui. Jei taip, tepaaiškina, kaip parodė savo meilę įvairiais gyvenimo laikotarpiais, o ypač paskutiniais metais.

44. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitė stengėsi gyventi Dievo akivaizdoje ir ar tikrai taip gyveno. Ar jos išorėje buvo akivaizdžiai regima jos meilė Dievui. Ar kada yra išreiškusi troškimą mirti, kad susivienytų su Mylimuoju. Ar dėjo pastangas visada, tiek normaliomis gyvenimo aplinkybėmis, tiek sunkiais momentais, vykdyti Dievo valią.

45. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitė parodė savo meilę Dievui kuriuo nors iš šių būdų: mėginimas sutrukdyti Dievo įžeidinėjimą, atsiteisimo už savo ir kitų nuodėmes dvasia; pastangos plėsti Kristaus karalystę; aukos ir savęs išsižadėjimo dvasia; nuolatinė Dievo akivaizda, ypač ligoje; atsidavimas maldai ir t. t.

46. Galiausiai, liudytojas tepareiškia, ar nepastebėjo kada Dievo tarnaitėje ko nors priešingo Dievo meilei.

d) Meilė artimui

47. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitė buvo įpratusi įvairiuose savo gyvenimo etapuose praktikuoti herojišką meilę artimui ir kokiu būdu tai darė. Ar ką nors padarė artimo labui? Ką ir kieno labui darė? Kas buvo jos numylėtiniai? Liudytojas tepasako, ar Dievo tarnaitė darė tai iš prigimtinio instinkto, iš filantropijos, ar dėl to, kad matė artimame Kristų.

48. Kaip Dievo tarnaitė dažniausiai praktikavo savo meilę jai artimiems žmonėms, pvz., savo tėvams, šeimos nariams, kaimynams?

49. Liudytojas tepareiškia, kaip Dievo tarnaitė elgėsi su seserimis vienuolėmis, ypač ligonėmis, su darbuotojais, su geradariais, su kunigais, su lankytojais.

50. Liudytojas tepareiškia, kaip Dievo tarnaitė elgėsi su nusidėjėliais; su tais, kurie jai suteikė skausmo; su seserimis vienuolėmis, kurios netinkamai elgėsi; su tais, kurie ją žemino ar persekiojo. Ar meldėsi už nusidėjėlių atsivertimą? Ar skundėsi tais, kurie jai sukėlė kančią?

51. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitė praktikavo artimo meilę neeiliniu būdu sunkiomis aplinkybėmis, pvz., maro

ar stichinės nelaimės metu, badmečiu ir t. t. Ką darė, kad padėtų artimui tomis aplinkybėmis?

52. Galiausiai, liudytojas tepareiškia, ar nepastebėjo Dievo tarnaitės elgesyje ko nors priešingo artimo meilei.

B. PAGRINDINĖS DORYBĖS

a) Protingumas

53. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitė praktikavo antgamtinio protingumo dorybę herojiškai įvairiuose savo gyvenimo etapuose.

Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitė laikėsi herojiško protingumo ypač šiomis aplinkybėmis:

- Patardama ir paragindama.
- Savo pokalbiuose.
- Kelionėse.
- Lankydama ligonius.
- Santykiuose su kitos lyties asmenimis.
- Sunkiose gyvenimo situacijose.

54. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitė buvo išmintinga (čia nekalbama apie žmogiškąją išmintį, apie komercinius išskaičiavimus, bet apie antgamtinį išmintingumą) imdamasi įvairių instituto veiklų; žmonių pajuokos akivaizdoje; matydama spaudimą iš bažnyčios žmonių, kad pakeistų instituto tikslus.

55. Galiausiai, liudytojas tepareiškia, ar nebuvo atvejų, kai Dievo tarnaitė veikė neprotingai, žvelgdama į dalykus ir vertindama aplinkybes žmogiškosios išminties kriterijais, neatsižvelgdama į antgamtinę išmintį.

b) Teisingumas Dievo atžvilgiu

56. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitė praktikavo herojišką teisingumą Dievo atžvilgiu įvairiuose savo gyvenimo etapuose.

57. Ar buvo ištikima laikydamasi įsipareigojimų Dievui ir vykdydama Bažnyčios įstatymus? Ar ištikimai laikėsi pareigų,

kylančių iš vienuolinių įžadų ir jos pačios padarytų pažadų ar specialių įžadų? Ar visada buvo ištikima Dievo kvietimui? Ar laisva valia ką nors Jam yra atsakiusi?

c) Teisingumas žmonių atžvilgiu

58. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitė visada gerbė kitų žmonių teises ir ar laikėsi jų socialinio teisingumo darbuotojų, samdomų darbininkų atžvilgiu ir t. t.

59. Ar ji buvo žodžio žmogus? Išpildydavo pažadus? Rūpestingai apmokėdavo skolas? Rodė dėkingumą geradariams?

60. Ar teisingai elgėsi su seserimis vienuolėmis? Ar visada buvo ištikima savo padėties ar atliekamos užduoties pareigoms? Ar visada buvo teisinga su šeimos nariais, su vargšais, su bendruomenei artimais žmonėmis?

61. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitei kokiomis nors aplinkybėmis nepristigo teisingumo dorybės Dievo ir artimo atžvilgiu (pvz., ar nepasirodė kada veidmainė, nedėkinga Dievui; ar neišsakė neapgalvotų vertinimų; ar nepasisavino to, kas jai nepriklausė; ar neišdavė kieno nors prigimtinės ar profesinės paslapties ir t. t.). o jeigu taip, ar kokiu nors būdu ištaisė klaidą.

d) Tvirtumas

62. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitė praktikavo antgamtinį herojišką tvirtumą įvairiuose savo gyvenimo etapuose.

63. Liudytojas tepasako, kaip Dievo tarnaitė elgėsi tokiose situacijose:

- Ar kantriai pakėlė keblius dalykus, kokius ir kokiu būdu?
- Ar parodė, kad ryžtingai, lengvai ir su džiaugsmu kenčia tuos vargus, net rizikuodama savo nauda ir net pačia gyvybe?
- Ar kada kentėjo nuo ligų, dvasinių kančių, šmeižtų, persekiojimų ir kaip juos pakėlė?
- Ar su dvasios tvirtumu priėmė paskutinę ligą ir žinią apie artėjančią mirtį?

64. Galiausiai liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitę kada buvo apėmusi neviltis, ar kada neprarado tvirtumo dorybės,

tiek stokodama jo, tiek piktnaudžiaudama juo (pvz., ar niekada neparodė lengvabūdiškumo, dvasios menkumo, nekantrumo, per didelio pasitikėjimo savimi, nutrūktgalviškumo, puikybės).

e) Susivaldymas

65. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitė praktikavo herojišką susivaldymo dorybę įvairiuose savo gyvenimo etapuose; ar pasiekė, bent jau brandžiame amžiuje, visišką savo prigimtinių polinkių ir aistrų kontrolę.

66. Liudytojas teatsako į šiuos klausimus:

- Ar Dievo tarnaitė nuolat ir herojiškai valdė prigimtinius geismus, tiek vedančius į malonumus, tiek atitolinančius nuo sunkių ir nemalonių dalykų?
- Kaip elgėsi maisto ir gėrimo atžvilgiu; ar nereikalavo specialaus maisto; ar nebuvo įpratusi turėti prie savęs skanėstų ir valgyti juos per dieną?
- Ar visada laikėsi Bažnyčios nustatytų pasninkų; ar prie privalomų pasninkų pridėdavo savo noru kitų, kokių ir kiek laiko jų laikydavosi?
- Kiek laiko skirdavo miegui; ar neturėjo nereikalingų daiktų (drabužių, paveikslų, papuošalų ir t. t.)?
- Ar neapsistodavo prabangiuose viešbučiuose kelionių metu, ar nereikalavo patogumų, netinkamų seseriai vienuolei?
- Ar perdėtai nesirūpino savo sveikata; ar nevažiuodavo į kurortus, ar nereikalavo ypatingų vaistų, ar nebuvo per daug užsiėmusi kūno priežiūra?
- Ar skirdavo sau atgailas ir kūno marinimus, kokius ir kiek laiko tai trukdavo?
- Ar nesileido valdoma savo charakterio ir savo polinkių; ar nepasitaikydavo nekantrumo pasireiškimų, ar mokėjo kantriai pakęsti atšiaurų orą ir nepalankias situacijas?

67. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitė nepasidavė kokiai nors ydai, priešingai susivaldymo dorybei, pvz., kas susiję su kuklumu, gailestingumu, klusnumu, drovumu, skaistumu, blaivumu ir t. t.

C. SUSIJUSIOS DORYBĖS

a) Neturtas

68. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitė praktikavo herojišką neturtą ir kuriuo būdu.

69. Liudytojas teatsako į šiuos klausimus:

- Ar Dievo tarnaitė praktikavo šią dorybę naudodama pragyvenimui būtinus dalykus (rūbai, būstas, pinigai)?
- Ar išlaikė savo dvasią visiškai neprisirišusią prie laikinųjų dalykų, ar ugdė dvasios neturtą?
- Ar pralenkė kitas seseris vienuoles neturto praktikavimu?
- Ar mokė seseris apie neturto dorybę ir kaip šią dorybę suprato?
- Ar mėgo dirbti, ar teikė pirmenybę paprastiems darbams?

70. Galiausiai liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitė niekada nenusikalto neturto įžadui ir ar nepastebėjo joje kokios ydos, priešingos šiai dorybei.

b) Klusnumas

71. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitė praktikavo herojišką klusnumo dorybę įvairiuose savo gyvenimo etapuose.

72. Liudytojas teatsako į šiuos klausimus:

- Ar Dievo tarnaitė rodė tinkamą pagarbą ir klusnumą savo gimdytojams, savo vyresniesiems, bažnytinei ir civilinei valdžiai?
- Koks buvo jos elgesys dvasios vadovų atžvilgiu?
- Ar ugdė seseryse klusnumo dvasią ir kokiu būdu?
- Ar atsižvelgdavo į savo pavaldinių nuomonę ir kiek; ypač ar kreipė dėmesį į savo patarėjų patarimus, o gal visada viršų imdavo jos idėjos?

73. Galiausiai liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitė niekada nenusikalto klusnumo įžadui, ar nesipriešino teisėtų vyresniųjų sprendimams, o jeigu buvo tokių atvejų, tai kaip jis tai paaiškintų.

c) Skaistumas

74. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitė praktikavo herojišką skaistumo dorybę įvairiuose savo gyvenimo etapuose.

75. Liudytojas teatsako į šiuos klausimus:

- Ar Dievo tarnaitė kontroliavo savo pojūčius ir kokiu būdu; ar atlikinėdavo kūno atgailas, kad apsaugotų skaistybę, ir kokias atgailas sau skirdavo?
- Ar rodė neapykantą kūniškumui; ar visada laikėsi tinkamo kuklumo ir atsargumo pokalbiuose, net ir intymiuose; ar buvo drovi ir saugojo skaistybės tyrumą, ar tai parodė visuose dalykuose?
- Ar nebuvo neišmintinga santykiuose su kitos lyties asmenimis? Ar palaikė su jais ryšius laiškais ir kokio pobūdžio buvo tie ryšiai?
- Kokią nuomonę apie Dievo tarnaitės elgesį turėjo seserys vienuolės ir kiti žmonės?

76. Galiausiai liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitė niekada nenusikalto skaistumo įžadui, ar joje nepastebėjo kokios ydos, priešingos šiai dorybei.

d) Nuolankumas

77. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitė praktikavo nuolankumo dorybę įvairiuose savo gyvenimo etapuose ir kaip herojiškai.

78. Liudytojas teatsako ypač į šiuos klausimus:

- Ar Dievo tarnaitė laikė save žemesne už kitus; ar laikė save nusidėjėle, verta paniekos; ar pripažindavo ir išpažindavo savo kaltes?
- Ar noriai praktikavo nuolankumą, net ir sudėtingose ir sunkiose situacijose?
- Ar stengėsi prisiimti kuklias užduotis; ar nesigėdijo atlikti žemas pareigas ir darbus?
- Ar nemėgo pagarbos parodymo, ar bėgo nuo to; ar nesiekė specialių privilegijų kaip generalinė vyresnioji ar kaip įkūrėja; ar nelaikė savęs apdovanota neeilinėmis dorybėmis ir gabumais?
- Ar nuoširdžiai elgėsi seserų ir kitų žmonių atžvilgiu?

79. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitė nepasakė arba nepadarė ko nors priešingo nuolankumo dorybei. Liudytojas teprideda viską, ką žino, kas susiję su šia Dievo tarnaitės dorybe.

D. DIEVO TARNAITĖS DORYBIŲ PRAKTIKAVIMO LAIPSNIS

80. Paaiškinus liudytojui, ką reiškia herojiškai praktikuojama dorybė, reikia jo paklausti, ar svarstydamas apie Dievo tarnaitės gyvenimą jis mano, kad Dievo tarnaitė krikščioniškas dorybes praktikavo herojiškai.

81. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitė praktikuodama dorybes visada rodė pusiausvyrą, pastovumą, ryžtą, džiaugsmą; gal jos praktikuotos dorybės pasižymi neįprastais bruožais.

82. Galiausiai liudytojas tepareiškia, kuriomis dorybėmis Dievo tarnaitė išsiskyrė labiausiai.

E. CHARIZMATINĖS DOVANOS, ANTGAMTINIAI FAKTAI, IŠSKIRTINIAI REIŠKINIAI

83. Liudytojas tepareiškia viską, ką žino apie Dievo tarnaitės maldos gyvenimą. Ar turėjo kontempliatyvių patirčių, kai akivaizdžiai ėmė viršų Šventosios Dvasios veikimas? Ar buvo gavusi ypatingų maldos malonės dovanų (Dievo artumo pajutimas; Šventojo Rašto supratimas; ypatingas įsigilinimas į tikėjimo slėpinius; Viešpaties buvimo šalia ir veikimo pajutimas ir jo buvimo sieloje išgyvenimas ir t. t.)?

84. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnaitė turėjo specialių charizmatinių dovanų, ar pastebėjo joje antgamtinių faktų. Jei taip, tepasako, kokie jie buvo (ekstazės, regėjimai, apreiškimai, širdžių įžvelgimas, stigmos, gydymo dovana, pranašystės dovana ir t. t.).

85. Liudytojas tepareiškia, ar buvo koks ryšys tarp šių dovanų bei faktų ir maldos.

86. Kaip ji pasiekė šių dovanų ir faktų atradimą? Kokia buvo Dievo tarnaitės nuostata jų atžvilgiu? Ar apie tai kalbėjo? Jei taip, kodėl tai darė? Iš būtinybės, kad pamokytų kitus, iš tuščiagarbiškumo, lėkštumo ar dėl kitų motyvų?

III. ŠVENTUMO GARSAS

a) Šventumo garsas esant gyvai

87. Kokia buvo nuomonė apie Dievo tarnaitę įvairiais jos gyvenimo etapais? Ar kas nors ją laikė šventa? Kas? Kaip tai parodydavo? Liudytojas tepasako, ar ta nuomonė buvo vienbalsė, spontaniška, nuolatinė, ar, priešingai, buvo ribota, prieštaringa, gauta neleistinomis priemonėmis arba propagandos būdu. Kuo rėmėsi minėta nuomonė? Kokiomis dorybėmis labiausiai?

88. Liudytojas tenurodo asmenis, kurie Dievo tarnaitę laikė šventa, ir tuos, kurie jai buvo priešiški. Ką galvojo apie Dievo tarnaitę kunigai ir vyskupas?

b) Šventumo garsas mirties akimirką

89. Kaip reagavo žmonės į žinią apie Dievo tarnaitės mirtį? Ar buvo daug užuojautos pareiškimų iš liaudies ir civilinės bei bažnytinės valdžios? Ar daug žmonių dalyvavo laidotuvėse: kunigų, valdžios atstovų, religinių organizacijų? Liudytojas tepareiškia, ar buvo tikrų Dievo tarnaitės pagerbimo ženklų, tai yra ar buvo galvojama, kad mirė šventoji, ir ar buvo apie tai kalbama; ar žmonės prašė ko nors atminimui, kad galėtų saugoti kaip relikviją?

c) Po mirties

90. Liudytojas tepareiškia, ar šventumo garsas augo ar mažėjo; ar tikintieji eidavo ir vis dar eina prie kapo; ar yra leidinių palankių, o gal priešingų Dievo tarnaitės šventumo garsui. Kaip plito minėtas šventumo garsas? Ar tas garsas buvo dirbtinai provokuojamas per propagandą, ar kilo spontaniškai?

Liudytojas tepasako, kaip liaudis parodo savo pamaldumą Dievo tarnaitei.

IV. MALONĖS IR ANTGAMTINIAI FAKTAI, PRISKIRIAMI DIEVO TARNAITĖS UŽTARIMUI

91. Liudytojas tepareiškia, ar pažįsta žmonių, kuriems Dievo tarnaitės užtarimu buvo suteiktos dvasinės malonės ar kiti neįprasti faktai. Jeigu taip, liudytojas tenurodo tų žmonių vardus, pavardes, adresus ir t. t.

92. Jeigu tai buvo stebuklingi išgijimai, liudytojas tenurodo, kokia buvo liga ir pagijusio žmogaus vardą bei adresą.

93. Perskaičius parodymus liudytojui, tepasako, ar turi ką pridėti, pataisyti ar išbraukti.

(Antspaudas)....., teisingumo saugotojas

Form. 12, b
Teisingumo saugotojo klausimynai liudytojams istorinėje byloje

Bylos, kuriose Dievo tarno herojiškos dorybės arba kankinystė gali būti įrodytos tik rašytiniais dokumentais, vadinamos istorinėmis arba senomis bylomis (plg. *Taisyklės*, nr. 7). Tokiomis turi būti laikomos ir tos bylos, kuriose yra liudytojai „de visu“ (lot. *patys matę Dievo tarną*), bet dėl savo jauno amžiaus tada, kai pažino arba turėjo reikalų su Dievo tarnu, neturėjo reikiamų kriterijų, kad galėtų susidaryti teisingą jo dorybių arba kankinystės vertinimą.

Šios rūšies bylose būtina apklausti liudytojus, galinčius paliudyti apie šventumo garsą ir kuo jis remiasi.

Labai sunku pateikti tokių bylų klausimyno pavyzdį, kadangi jos yra labai skirtingos. Yra bylų, kuriose dar yra gyvų liudytojų, nors jų liudijimo nepakanka herojiškoms dorybėms ar kankinystei įrodyti. Kitose bylose yra liudytojai „ex auditu a videntibus“ (lot. *girdėję iš mačiusių*). Abiem šiais atvejais reikia pateikti daugiau klausimų apie dorybes ar kankinystę, visada reikalaujant nurodyti, kokiu šaltiniu remiasi jų liudijimas. Na, o griežtai istorinėse bylose būtų nenaudinga atkakliai klausinėti apie Dievo tarno gyvenimą ir dorybes. Klausimai daugiausiai bus susiję su šventumo garsu ir koks jo pagrindas.

Toliau siūlome klausimyno pavyzdį, kuris galėtų praversti kaip vadovas. Savaime aišku, jį reikės pritaikyti kiekvienai atskirai bylai, griežtai istorinėse bylose praleidžiant klausimus, skirtus „de auditu a videntibus“.

1. Liudytojas įspėjamas apie priesaikos svarbą ir rimtumą bei iš jos kylantį religinį, moralinį ir teisinį įpareigojimą išsamiai ir aiškiai atskleisti viską, kas jam žinoma, tiek už, tiek prieš Dievo tarną.

2. Bendros žinios: vardas ir pavardė, gimimo vieta ir data, šeiminė padėtis, religija, atliktos studijos, profesija ir kiti asmeniniai duomenys, naudingi labiau pažinti liudytojo asmenybę.

3. Liudytojas tepareiškia, ar turi dvasinių arba prigimtinių ryšių su Dievo tarnu; ar laisvai ateina duoti parodymus; ar trokšta jo kanonizacijos ir, jei būtų priešingas atvejis, kodėl nenorėtų, kad būtų kanonizuotas.

4. Liudytojas tegu aiškiai nurodo, iš kokio šaltinio gavo turimas apie Dievo tarną žinias, kuo remsis savo parodymuose, ar tiesiogiai jį pažinojo, ar informaciją gavo iš tiesioginių liudininkų, ar remsis minimo Dievo tarno raštais ir jo biografijomis. Tenurodo, kokias biografijas ir dokumentus peržiūrėjo.

I. GYVENIMAS

5. Liudytojas tepareiškia, ar pažinojo žmonių, kurie bendravo su Dievo tarnu? Kas tie žmonės? Ar turėjo artimą ryšį su Dievo tarnu? Ar žavėjosi juo? Ar laikė jį šventu? Kokią nuomonę apie jį turėjo bažnyčios vyresnybė, kolegos, Dievo tauta?

6. Ar girdėjo pasakojant apie Dievo tarno vaikystę ir jaunystę? Tepasako liudytojas viską, ką žino apie Dievo tarno šeimą, aplinką, kurioje augo, religinį ugdymą, išsilavinimą, gautą vaikystėje, studijas, vienuolinį pašaukimą, gyvenimą seminarijoje, apaštalavimą (arba darbus, kuriais užsiėmė, šeimą ir t. t., jei kalbama apie pasaulietį). Tenurodo šaltinį, iš kur gavo šią informaciją.

7. Jeigu liudytojas pažinojo Dievo tarną, tepareiškia viską apie jo asmenybę (fizinė išvaizda, veido bruožai, charakteris, gyvenimo būdas ir t. t.) ir apie jo dvasingumą.

8. Jeigu pažįsta Dievo tarno gyvenimą, tepareiškia apie jo apaštalavimo darbus, apie sunkumus, sutiktus kelyje į šventumą, ar kantriai pakėlė paskutinės ligos kentėjimus (arba kankinimus, jeigu kalbama apie kankinį), ar noriai priėmė mirtį. Kada ir kur mirė? Ar paliko kokį testamentą? Kur buvo palaidotas? Kur dabar saugomi jo palaikai?

II. HEROJIŠKOS DORYBĖS

a. Dieviškos dorybės

a) Tikėjimas

9. Liudytojas tepasako, ar Dievo tarnas praktikavo herojišką tikėjimo dorybę. Ar liudytojas yra girdėjęs, ar Dievo tarnas buvo uolus maldoje, ar buvo pamaldus Eucharistijai, ar buvo liturgijos mylėtojas, ar dažnai ėjo sakramentų. Ar turėjo pamaldumą Marijai ir šventiesiems.

10. Ar priėmė tikėjimo slėpinius, dogmas ir Bažnyčios magisteriumą?

11. Ką Dievo tarnas darė, kad skleistų tikėjimą? Kokie buvo jo apaštalavimo darbai?

b) Viltis

12. Liudytojas tepasako, ar Dievo tarnas praktikavo dievišką herojišką vilties dorybę visais gyvenimo laikotarpiais, o ypač paskutiniaisiais metais (pvz., pasitikėjimas Dievo gailestingumu; dvasios ramybė sunkumuose ir gyvenimo išbandymuose; neprisirišimas prie žemiškųjų turtų ir t. t.).

13. Liudytojas tepareiškia, jeigu Dievo tarne buvo kas nors priešinga vilties dorybei.

c) Meilė Dievui

14. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnas spindėjo ypatinga meile Dievui. Tepaaiškina, kaip jis parodė šią meilę įvairiais gyvenimo laikotarpiais. Tepasako, ar Dievo tarnas stengėsi gyventi Dievo akivaizdoje; ar dėjo pastangas visada vykdyti Dievo valią.

15. Ar stengėsi sutrukdyti Dievo įžeidinėjimus, atsiteisti už savo ir kitų nuodėmes ir plėsti Kristaus karalystę.

d) Meilė artimui

16. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnas buvo įpratęs įvairiuose savo gyvenimo etapuose praktikuoti herojišką meilę artimui ir kokiu būdu tai darė. Ar ką nors padarė artimo labui, ar įkūrė kokią įstaigą, pradėjo kokią veiklą?

17. Liudytojas tepasako, kaip Dievo tarnas elgėsi su savo kolegomis, šeimos nariais, pavaldiniais, su tais, kurie jį persekiojo ar sukėlė kančią.

b. Pagrindinės dorybės

a) Protingumas

18. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnas praktikavo antgamtinio protingumo dorybę herojiškai įvairiuose savo gyvenimo etapuose, ypač patarinėdamas, pokalbiuose, kelionėse, santykiuose su kitos lyties asmenimis, sunkiose situacijose.

19. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnas buvo protingas imdamasis įvairių apaštalavimo veiklų; kritikos ar daromo spaudimo akivaizdoje.

b) Teisingumas Dievo ir žmonių atžvilgiu

20. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnas praktikavo herojišką teisingumą Dievo atžvilgiu, ar buvo ištikimas vykdydamas Bažnyčios įstatymus, ar ištikimai laikėsi įžadų ar pažadų, jei juos buvo padaręs, ar buvo ištikimas specialiam Dievo pašaukimui.

21. Ar visada gerbė kitų žmonių teises, ar laikėsi socialinio teisingumo darbuotojų atžvilgiu; ar laikėsi duoto žodžio; ar išpildydavo pažadus; ar apmokėdavo skolas; ar buvo teisingas su šeimos nariais, su vargšais, su artimais žmonėmis?

c) Tvirtumas

22. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnas praktikavo herojišką antgamtinį tvirtumą ypač sunkumuose, ligoje, šmeižiamas, persekiojamas, mirties valandą.

23. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarną sunkumuose kada nebuvo apėmęs nusiminimas ir iš kur jis sėmėsi dvasios tvirtumo.

d) Susivaldymas

24. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnas praktikavo antgamtinę susivaldymo dorybę herojiškai; ar jam pavyko suvaldyti savo prigimties polinkius ir aistras.

25. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnas buvo saikingas valgydamas ir gerdamas; ar visada laikėsi Bažnyčios nustatytų pasninkų ir ar pridėdavo kitų; ar nereikalavo patogumų; ar nesirūpino perdėtai savo sveikata.

c. Kitos dorybės

26. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnas praktikavo neturto, skaistumo, klusnumo, nuolankumo dorybes herojiškai. Tepasako, kuria iš šių dorybių Dievo tarnas ypač pasižymėjo, ir tepapasakoja smulkesnes detales, kaip praktikavo minėtas dorybes.

III. CHARIZMATINĖS DOVANOS, ANTGAMTINIAI FAKTAI, IŠSKIRTINIAI REIŠKINIAI

27. Liudytojas tepareiškia viską, ką žino apie Dievo tarno maldos gyvenimą. Ar turėjo kontempliatyvių patirčių? Ar buvo apdovanotas ypatingomis malonėmis: ypatingas įsiskverbimas į tikėjimo slėpinius; Viešpaties buvimo šalia bei veikimo pajutimas ir jo buvimo sieloje išgyvenimas ir t. t.?

28. Liudytojas tepareiškia, ar Dievo tarnas turėjo specialių charizmatinių dovanų (ekstazės, regėjimai, apreiškimai, širdžių įžvelgimas, stigmos ir t. t.).

29. Kokia buvo Dievo tarno nuostata antgamtinių dovanų atžvilgiu? Ar nesididžiavo, kad jas turi? Ar nesistengė pasirodyti, kalbėti apie jas, o jeigu taip, kodėl tai darė?

IV. ŠVENTUMO GARSAS

a) Šventumo garsas esant gyvam

30. Kokia buvo nuomonė apie Dievo tarną įvairiais jo gyvenimo etapais? Ar kas nors jį laikė šventu? Kas? Kaip tai parodydavo? Ar daug žmonių kreipdavosi į jį prašydami patarimo? Ar buvo skaitomi jo raštai?

31. Liudytojas tepasako, ar ta nuomonė buvo vieninga, spontaniška, nuolatinė, ar, priešingai, buvo ribota, prieštaringa, gauta neleistinomis priemonėmis arba propagandos būdu. Kuo rėmėsi minėta nuomonė? Kokiomis dorybėmis labiausiai?

b) Šventumo garsas mirties akimirką

32. Kaip reagavo žmonės į žinią apie Dievo tarno mirtį? Ar buvo daug užuojautos pareiškimų iš liaudies ir civilinės bei bažnytinės valdžios? Ar daug žmonių dalyvavo laidotuvėse: kunigų, valdžios atstovų, religinių organizacijų?

33. Liudytojas tepareiškia, ar buvo tikrų Dievo tarno pagerbimo ženklų, tai yra ar buvo galvojama, kad mirė šventasis, ir ar buvo apie tai kalbama; ar žmonės prašė ko nors atminimui, kad galėtų saugoti kaip relikviją.

34. Kur buvo palaidotas Dievo tarnas? Ar jam buvo parengtas koks nors specialus kapas? Jeigu ne, kodėl?

c) Po mirties

35. Liudytojas tepareiškia, ar šventumo garsas augo ar mažėjo; ar jo palaikai buvo kur nors perkelti ir dėl kokios priežasties; ar tikintieji eidavo ir vis dar eina prie kapo; ar yra leidinių palankių, o gal priešingų Dievo tarno šventumo garsui. Kaip paplito minėtas šventumo garsas? Ar tas garsas buvo dirbtinai provokuojamas per propagandą, ar kilo spontaniškai?

36. Ar jo atminimui pagerbti buvo pastatytas koks nors paminklas ir dėl kokios priežasties? Ar jo vardu buvo pavadinta kokia nors gatvė ar miestas? Ar kaip nors minima jo mirties diena?

37. Ar buvo laikomasi Urbono VIII dekretų dėl kulto nebuvimo? Ar buvo stengiamasi vengti viešo kulto?

38. Ar buvo išleisti jo raštai, ir jeigu yra daugiau leidimų, koks buvo paskutinis? Ar jie dar skaitomi ir ar daro įtaką tikintiesiems arba jo dvasiniams vaikams?

39. Kaip buvo prieita iki sprendimo pradėti kanonizacijos bylą? Kada buvo pradėta kalbėti apie galimybę užvesti bylą? Kodėl tai nebuvo padaryta anksčiau? Kaip liaudis vertina kanonizacijos proceso pradėjimo faktą?

V. MALONĖS IR ANTGAMTINIAI FAKTAI, PRISKIRIAMI DIEVO TARNO UŽTARIMUI

40. Liudytojas tepareiškia, ar pažįsta žmonių, kuriems Dievo tarno užtarimu buvo suteiktos dvasinės malonės ar kokie kiti neįprasti faktai. Jeigu taip, liudytojas tenurodo tų žmonių vardus, pavardes, adresus ir t. t.

41. Jeigu tai buvo stebuklingi išgijimai, liudytojas tenurodo, kokia buvo liga ir pagijusio žmogaus vardą bei adresą.

42. Perskaičius parodymus liudytojui, tepasako, ar turi ką pridėti, pataisyti ar išbraukti.

43. Priesaika, kad buvo pasakyta tiesa.

....., teisingumo saugotojas

Form. 13
Atidarymo posėdis*

Vardan Dievo. Amen.

20... Viešpaties metais ... mėnesio ... dieną ... valandą ... mieste ... vyskupijoje

prieš Jo Ekscelenciją ... vyskupą N. N., dalyvaujant įgaliotam teisėjui Gerb. N. N., teisėtai pakviestam teisingumo saugotojui Gerb. N. N., paskirtam notarui aktuarui Gerb. N. N. ir notaro padėjėjui Gerb. N. N.,

stojo bylos postulatorius Gerb. N. N., teisėtai paskirtas, kaip rodo jo pateiktas paskyrimo raštas, su prašymu, kad būtų pradėtas tyrimo procesas apie Dievo tarnaitės N. N. gyvenimą, dorybes ir šventumo garsą.

Išklausęs postulatoriaus prašymą, J. E. vyskupas N. N., prašant teisingumo saugotojui, patikrino jo paskyrimo raštą ir įteikė jį įgaliotam teisėjui ir teisingumo saugotojui, kad jį ištirtų. Nerasdamas dėl ko prieštarauti, J. E. vyskupas priėmė jį kaip teisėtą.

Tada kurijos kancleris perskaitė Šventųjų skelbimo kongregacijos laišką (Prot. nr. ...), adresuotą J. E. vyskupui. Jame pranešama, kad iš Šventojo Sosto pusės nėra jokių kliūčių bylai užvesti. Taip pat buvo perskaitytas vyskupo dekretas, kuriuo užvedama byla, pradedamas procesas ir paskiriami tribunolo nariai.

---

*__Form. 13: Prima sessio seu sessio de primordialibus.__ In Dei nomine. Amen. - Anno Domini 19.., die...., mensis..., hora... in..., coram R.mo D.no N. N., Episcopo ...

praesentibus et assistentibus R.do D.no. N. N., judice ab Episcopo delegato, R.do. D.no. N. N., promotore justitiae, legitime citato; R.do. N. N. (D.no N. N., D.na N. N.) notario actuario et D.no N. N., notario adiuncto;

comparuit R.dus. N. N., causae postulator, qui, procurationis mandatum exhibens, petiit inchoari processum super vita, virtutibus et fama sanctitatis Servi Dei N. N.

Episcopus, audita petitione postulatoris, ipsius maudatum procuratorium inspexit et examini judici delegati et promotori justitiae subiecit. Cum nihil

Baigus skaitymą, J. E. vyskupas patvirtino paskyrimą visų tų, kurie jo raštu buvo išrinkti šio proceso tribunolo nariais. Visi prisiėmė pareigas, kurioms buvo paskirti, parodydami ryžtą ištikimai jas atlikti ir tinkamai išlaikyti tarnybinę paslaptį.

Iš karto po to, pakviesti J. E. vyskupo, visi davė nustatytą priesaiką, pirmiausia J. E. vyskupas tokiais žodžiais:

„Vardan Dievo. Amen. Aš, N. N., ... vyskupas, prisiekiu ištikimai ir stropiai vykdyti man priklausančias pareigas Dievo tarno N. N. gyvenimo, dorybių ir šventumo garso tyrimo procese. Taip pat prisiekiu laikyti paslaptį apie visus dalykus, kurie galėtų apjuodinti Dievo tarną arba kitus asmenis; taip pat prisiekiu nepasiduoti kompromisams ir keliamoms sąlygoms. Tepadeda man Dievas."

(J. E. vyskupo antspaudas ir parašas)

---

adversum mandatum opponendum haberet, Episcopus illud legitimum declaravit.

Tune, ego cancellarius curiae, alta et intelligibili voce legi epistulam Con gregationis pro Causis Sanctorum diei... (Prot. №...) qua Episcopo comunicavit nihil ex parte Sanctae Sedis obstare quominus causa introduci queat, necnon decretum quo Episcopus causam introduxit, tribunal constituit et processum inchoari iussit.

His peractis, Episcopus munera uniuscuiusque membri tribunalis confirmavit et omnes proprium munus acceptaverunt promptosque sese dixerunt ad illud fideliter adimplendum atque ad secretum servandum.

Deinde, Episcopus, tacto pectore, praescriptum iusiurandum praestitit uti sequitur: «In Nomine Domini. Ego, N. N., Episcopus N. N., in processu canonizationis servi(vae) Dei N. N., iuro me, quavis personarum acceptione posthabita, fideliter diligenterque impleturum munus mihi commissum, atque secretum servaturum in iis ex quorum revelatione praeiudicium causae vel infamiam alicui afferri pos set. Sic me Deus adiuvet». (Sigillum et subsignatio). (Sigillum). Idem iuramentum tacto pectore, vel manu supra evangelia posita, detulerunt delegatus episcopalis, iustitiae promotor, notarius actuarius et adiunctus, et sese subscripsere uti sequi tur: N. N., judex delegatus; N. N., iustitiae promotor; N. N., notarius actuarius; N. N., notarius adiunctus. Deinde causae postulator (vicepostulator), Episcopo

Po jo įgaliotas teisėjas, teisingumo saugotojas, notaras aktuaras ir notaro padėjėjas padarė tokią priesaiką:

„Vardan Dievo. Amen. Aš, N. N., (įgaliotas teisėjas, teisingumo saugotojas, notaras) Dievo tarno N. N. gyvenimo, dorybių ir šventumo garso tyrimo procese prisiekiu ištikimai vykdyti man patikėtas pareigas, nekalbėti ir nedaryti nieko, kas tiesiogiai ar netiesiogiai galėtų pakenkti tiesai ir teisingumui arba kas galėtų apriboti liudytojų laisvę.

Tepadeda man Dievas ir ši šventoji Evangelija."

(įgaliotojo teisėjo antspaudas ir parašas)
(teisingumo saugotojo antspaudas ir parašas)
(notaro aktuaro antspaudas ir parašas)
(notaro padėjėjo antspaudas ir parašas)

Toliau postulatorius, paragintas J. E. vyskupo, padarė tokią priesaiką:

„Vardan Dievo. Amen. Aš, N. N., Dievo tarno N. N. kanonizacijos bylos postulatorius, prisiekiu ištikimai vykdyti man patikėtas pareigas, nekalbėti ir nedaryti nieko, kas tiesiogiai ar netiesiogiai

---

invitante, suum praestitit iuramentum genuflexus, proferens sequentia verba: «In Nomine Domini, Amen. Ego, N. N., postulator (vicepostulator) in causa canonizationis servi(vae) Dei N. N., iuro me fideliter diligenterque munus mihi commissum adimpleturum nee quid facturum ex quo veritati vel iustitiae damnum obvenire possit, vel testium libertas minui. Sic me Deus adiuvet et haec evangelia quae manibus meis tango». - N. N., postulator (vice-postulator). Quo iuramento expleto, postulator exhibuit notulam testium quos pro nunc inducit, salvo iure et reservata sibi facultate alios testes inducendi vel quibusdam testibus inductis renuntiandi. Episcopus et iudex delegatus, audito promotore iustitiae, dictam notulam admiserunt. Deinde judex delegatus deputavit pro loco examinum testium et actorum publicorum praesentis causae domum N. N., in N. N. sitam, et decrevit futuram sessionem habendam die...., mensis...., hora ..., in praedicto loco. Ideo relaxavit citationes contra D.num N. N., iustitiae promotorem ut ille compareat die dicta in ..., et exhibeat interrrogatoria et assistat examini testium, et contra testem

galėtų pakenkti tiesai ir teisingumui arba kas galėtų apriboti liudytojų laisvę.

Tepadeda man Dievas ir ši šventoji Evangelija."

(Postulatoriaus arba vicepostulatoriaus antspaudas ir parašas)

Davęs nustatytą priesaiką, bylos postulatorius įteikė liudytojų sąrašą, pasilikdamas sau teisę ir galimybę pakviesti naujų liudytojų arba atsisakyti kai kurių nurodytų minėtame sąraše.

J. E. vyskupas ir įgaliotas teisėjas priėmė pasiūlytus liudytojus su nurodytomis išlygomis.

Tada įgaliotas teisėjas nurodė vietą liudytojams apklausti ir kitiems įrodymams pateikti – vyskupijos tribunolo būstinę adresu ... Posėdžiams nustatė savaitės dieną ir valandas: ..., nuo ... iki ... val.

Taip pat įgaliotas teisėjas paskelbė, kad kitas posėdis vyks ... metų ... mėnesio ... dieną ... valandą nurodytoje vietoje; ir nurodė notarui aktuarui išsiųsti šaukimus teisingumo saugotojui ir liudytojui N. N., kad atvyktų į nurodytą vietą nurodytu laiku.

Tada J. E. vyskupas ir įgaliotas teisėjas nurodė man parašyti protokolą viso to, kas vyko šiame posėdyje, ir įteikti jį kartu su paskyrimais ir aukščiau cituotais dokumentais notarui aktuarui.

N. N., ad iuramentum praestandum et ad examen subeundum iussitque mihi notario ut praedictas citationes executioni traderem. Quibus omnibus peractis, Episcopus et iudex delegatus commiserunt mihi ut de omnibus in praesenti sessione gestis publicum instrumentum conficerem, et sese una cum promotore iustitiae ac notario actuario subscripserunt, ut sequitur: N. N., Episcopus N.; N. N., iudex delegatus; N. N., promotor iustitiae; N. N., notarius actuarius; N. N., notarius adiunctus. Super quibus omnibus et singulis ut supra gestis ego infrascriptus de praemissis rogatus, hoc publicum instrumentum confeci in forma: me subscripsi requisitus in fidem, atque meo tabellionatus signo subscriptionem meam communivi. Actum Genuae.... die..., mensis..., anni 19... Ita est. (Sigillum et subsignatio Cancellarii).

Posėdžiui pasibaigus, J. E. vyskupas, įgaliotas teisėjas, teisingumo saugotojas, notaras ir notaro padėjėjas pasirašė tokia tvarka:

(J. E. vyskupo antspaudas ir parašas)
(įgaliotojo teisėjo antspaudas ir parašas)
(teisingumo saugotojo antspaudas ir parašas)
(notaro aktuaro antspaudas ir parašas)
(notaro padėjėjo antspaudas ir parašas)

Atlikus visus šiuos dalykus aš, pasirašęs kancleris (notaras, paskirtas „ad actum"), surašiau šį protokolą ir patvirtindamas jį pasirašiau bei uždėjau kanceliarijos antspaudą.

... (vieta), ... (metai) ... (mėnuo) ... (diena)

(kanclerio antspaudas ir parašas)

Ita est (lot. *taip, tikrai*):

(notaro aktuaro antspaudas ir parašas)

Visų dokumentų, kurie buvo paminėti pirmame posėdyje, originalai arba patvirtintos kopijos turi būti pridėti prie proceso aktų originalo. Jie perrašomi tokiu būdu:

1) Pažodinis postulatoriaus prašymo turinys (prašymas nukopijuojamas).
2) Pažodinis Šventojo Sosto „nihil obstat" turinys.
3) Pažodinis postulatoriaus įgaliojimo turinys.
4) Pažodinis vyskupo dekreto, kuriuo užvedama byla ir paskiriamas tribunolas, turinys.
5) Pažodinis įgaliotojo teisėjo paskyrimo turinys.

6) Pažodinis teisingumo saugotojo paskyrimo turinys.
7) Pažodinis notaro aktuaro paskyrimo turinys.
8) Pažodinis notaro padėjėjo paskyrimo turinys.
9) Pažodinis liudytojų sąrašo turinys.
10) Pažodinis apklaustų, „kad nepražūtų įrodymai“, liudytojų parodymų turinys.

Visi šie dokumentai ir tie, kuriuos gali prireikti pridėti (pvz., galimas kompetencijos perkėlimas, kiti postulatoriaus prašymai ir t. t.), turi būti patvirtinti kurijos kanclerio arba jį pavaduojančio pirmajam posėdžiui paskirto notaro parašu.

Pirmojo posėdžio kancleris arba notaras, paskirtas „ad casum“, įteikia notarui aktuarui pirmojo posėdžio protokolus kartu su aukščiau išvardintais dokumentais, o šis patvirtina, kad juos gavo šia ar panašia formule:

„Aš, N. N., Dievo tarno N. N. gyvenimo, dorybių ir šventumo garso tyrimo procese notaras aktuaras, pareiškiu, kad gavau iš kurijos kanclerio šio proceso pirmojo posėdžio aktus ir šiuos dokumentus: (Išvardija visus gautus dokumentus).“

... (vieta), ... (metai) ... (mėnuo) ... (diena)

(Antspaudas) ....., notaras aktuaras

Form. 14*
II posėdis

Antrajame posėdyje paprastai prasideda liudytojų apklausos. Dėl priesaikos, kurią turi padaryti liudytojai pagal *Taisykles* (nr. 23) ir Kanonų teisės kodeksą (kan. 1562, § 2 ir 1532), pakaktų, kad pradėdami parodymų davimą, prisiektų, jog sakys tiesą, arba parodymų pabaigoje prisiektų, jog sakė tiesą. Tačiau yra įprasta praktika, kad liudytojas duoda priesaiką savo parodymų pradžioje, kai juos pratęsia, kai daro pertrauką ir kai baigia apklausą. Reikia turėti galvoje, kad priešingai, negu reikalavo senasis kodeksas, liudytojas nėra įpareigotas laikyti paslapties, nebent tai galėtų kam nors pakenkti, arba teisėjas išimties atveju priesaika tam jį įpareigoja pagal kan. 1455, § 3.

Vardan Dievo. Amen.

20... Viešpaties metais ... mėnesio ... dieną ... valandą prieš žemiau pasirašiusį Dievo tarno N. N. kanonizacijos proceso įgaliotą teisėją, dalyvaujant teisėtai pakviestam teisingumo saugotojui (arba nedalyvaujant teisėtai pakviestam teisingumo saugotojui, bet dalyvaujant ...) ir žemiau pasirašiusiam notarui, tribunolo būstinėje, esančioje ..., stojo N. N., postulatoriaus nurodytas liudytojas, kuris davė tokią priesaiką:

„Aš, N. N., vardan Dievo prisiekiu sakyti tiesą ir vien tik tiesą visais klausimais, kurie man bus užduoti, susiję su Dievo tarno N. N. kanonizacijos byla.

Tepadeda man Dievas ir ši šventoji Evangelija.“

(Visas liudytojo parašas)

---

*Form. 14: Sessio II. In Dei nomine. Amen. Anno Domini 19..., die..., mensis.., hora.., coram infrascripto iudice delegato pro tribunali sedente in...: praesente iustitiae promotore, rite citato, [vel absente iustitiae promotore etsi rite citato, praesente autem....] et infrascripto notario in sede tribunalis in N. N. constituta, comparuit N. N., testis a postulatore inductus, qui, instante iudice, sequens protulit iuramentum: «Ego, N. N., tactis his sacrosanctis evangeliis coram me positis, iuro et promitto totam et solam veritatem dicturum super quaestiones de quibus interrogabor relate ad causam canonizationis Servi(vae) Dei N. N. Sic me Deus adiuvet et haec sancta eius evangelia». Ego.... N. N. juravi. Quo praestito iuramento, judex aperiri iussit plicum interrogatoriorum a promotore iustitiae

Davus priesaiką, teisėjas atplėšė voką su klausimynais, paruoštais teisingumo saugotojo, ir pradėjo liudytojo apklausą, o šis atsakė taip:

1. Esu N. N., gimęs ... (vieta) ... (metų) ... (mėnesio) ... (dieną), gyvenantis ... Esu baigęs (nurodyti atliktas studijas, profesiją ir t. t.), dirbu ... Esu šeimos tėvas (našlys, nevedęs), praktikuojantis katalikas.

2. Neturiu jokių giminystės ryšių su Dievo tarnu. Ateinu duoti parodymus savo noru, niekas man nepasufleravo, ką turiu sakyti. Labai trokštu Dievo tarno N. N. kanonizacijos.

3. Susipažinau su Dievo tarnu N. N. ... metais, kai pradėjau kreiptis į jį pagalbos. Jis buvo mano dvasios tėvas iki pat jo mirties. Kas penkiolika dienų praleisdavau pusvalandį su juo ir mačiau jį veikiant parapijoje. [73]

.....
.....

Pasibaigus šiam posėdžiui skirtam laikui, įgaliotas teisėjas nurodė, kad apklausa būtų nutraukta ir pratęsta kitame posėdyje. O aš, žemiau pasirašęs notaras, garsiai perskaičiau liudytojui jo parodymus, suteikdamas jam galimybę pridėti, išbraukti arba pataisyti tai, kas jam atrodytų reikalinga. Liudytojas patvirtino parodymus šiais žodžiais:

„Prisiekiu, kad pasakiau tiesą, ir patvirtinu tai, ką pareiškiau.“

(Visas liudytojo parašas)

---

confectorum et initium dedit examini testis qui sequentia deposuit: Ad primum... Ad secundum... Ad tertium...

Attenta horae tarditate [vel absoluto praedicti testis examine], ego infrascriptus notarius, de mandato iudicis delegati, testis depositionem perlegi, data ei facultate addendi, delendi, corrigendi, quod nessarium reputaverit. lpse vero illam ratam

Tada pasirašė įgaliotas teisėjas ir teisingumo saugotojas šia tvarka:

(įgaliotojo teisėjo antspaudas ir parašas)
(teisingumo saugotojo antspaudas ir parašas)

O aš, žemiau pasirašęs notaras, surašiau šį protokolą apie tai, kas padaryta šiame posėdyje, ir patvirtindamas tai pasirašiau ir uždėjau savo notaro biuro antspaudą.

... (vieta), ... (metų) ... (mėnesio) ... (diena).

(Antspaudas)....., notaras.

III posėdis*

Vardan Dievo. Amen.

20... Viešpaties metais ... mėnesio ... dieną ... valandą prieš žemiau pasirašiusį Dievo tarno N. N. kanonizacijos proceso įgaliotą teisėją, dalyvaujant teisėtai pakviestam teisingumo saugotojui (arba nedalyvaujant teisėtai pakviestam teisingumo saugotojui) ir žemiau pasirašiusiam notarui, tribunolo būstinėje, esančioje ...,

---

habuit et confirmavit his verbis: Iuro me veritatem dixisse, et confirmo omnia quae superius deposui. (Subscriptio testis). (Vel, si testis depositioni finem dare non potuit: et attenta horae tarditate, suspensum fuit examen dicti testis, animo illud continuandi die..., mensis..., hara...., in.... Et ad rem moniti fuerunt a iudice delegato tam testis quam iustitiae promotor, ut compareant dictis die et hora. Deinde ego notarius eidem testi perlegi eius depositionem.... etc.).

Super quibus omnibus et singulis ut supra gestis ego notarius hoc publicum instrumentum confeci in forma; et in fidem me subscripsi et meum notariatus signum apposui.- Actum in N. N. (Sigillum et subscriptio notariii).

* **Sessio III.** In Dei nomine. Amen. Anno Domini 19..., die..., mensis.., hara.., coram infrascripto iudice delegato pro tribunali sedente in...; praesente iustitiae promotore, rite citato, [vel absente iustitiae promotore etsi rite citato, praesente autem....] et infrascripto notario, comparuit N. N., testis a postulatore inductus

stojo N. N., postulatoriaus nurodytas liudytojas, kad pratęstų savo parodymus. Davęs reikiamą priesaiką pagal antrame posėdyje nurodytą formuluotę, jis atsakė į įgaliotojo teisėjo klausimus taip:

.....
.....
.....

Pasibaigus apklausai aš, notaras, garsiai perskaičiau liudytojui jo parodymus, suteikdamas jam galimybę pridėti, išbraukti arba pataisyti tai, kas jam atrodytų reikalinga. Liudytojas patvirtino parodymus šiais žodžiais:

„Prisiekiu, kad pasakiau tiesą, ir patvirtinu tai, ką pareiškiau."

(Visas liudytojo parašas)

Tada pasirašė įgaliotas teisėjas ir teisingumo saugotojas šia tvarka:

(Antspaudas), ..., įgaliotas teisėjas
(Antspaudas), ... teisingumo saugotojas

O aš, žemiau pasirašęs notaras, surašiau šį protokolą apie tai, kas padaryta šiame posėdyje, ir patvirtindamas tai pasirašiau ir uždėjau savo notaro biuro antspaudą.

... (vieta), ... (metų) ... (mėnesio) ... (diena).

(Antspaudas)....., notaras.

[N. N. ad prosequendum examen] qui, praestito iuramento iuxta formulam in secunda sessione relatam, uti sequitur ad interrogationes respondit: Ad primum... Ad secundum... Absoluto praedicti testis examine, ego infrascriptus notarius, de mandato iudicis delegati, testis depositionem perlegi, data ei facultate addendi, delendi, corrigendi, sinecessarium reputaverit. Ipse vero ratam habuit et confirmavit his verbis: Iuro me veritatem dixisse, et confirmo omnia quae superius deposui. (Subscriptio testis). Deinde Iudex et promotor iustitiae sese subscripserunt uti sequitur: (Sigillum - N. N., judex delegatus. - Sigillum - N. N., promotor iustitiae).

Super quibus omnibus et singulis ut supra gestis ego, notarius, hoc publicum instrumentum confeci in forma; et in fidem me subscripsi et meum notariatus signum apposui.- Actum in N. N. (Sigillum et subscriptio notarii).

Form. 15
Posėdžio pradžios ir pabaigos dokumentų formos

Kad nereikėtų gaišti laiko perrašinėjant tas pačias ar panašias formuluotes pradedant ir užbaigiant posėdžius, patariama paruošti ir padaryti pakankamą fotokopijų skaičių su dažniausiai vartojamomis formuluotėmis. Pradedant ar užbaigiant posėdį tereikės užpildyti formą, pritaikant ją tam posėdžiui. Čia pateikiame keletą formuluočių: a) posėdžio ir liudytojo apklausos pradžios; b) posėdžio pradžios ir liudytojo apklausai tęsti; c) liudytojo apklausai ir posėdžiui užbaigti; d) vieno liudytojo apklausai užbaigti ir kito ar kelių kitų apklausai pradėti.

a. Posėdžio ir liudytojo apklausos pradžios forma

.... posėdis

Vardan Dievo. Amen.

20... Viešpaties metais ... mėnesio ... dieną ... valandą prieš žemiau pasirašiusį Dievo tarno N. N. kanonizacijos proceso įgaliotą teisėją, dalyvaujant teisėtai pakviestam teisingumo saugotojui (arba nedalyvaujant teisėtai pakviestam teisingumo saugotojui) ir žemiau pasirašiusiam notarui, tribunolo būstinėje, esančioje ..., stojo N. N., postulatoriaus nurodytas liudytojas, kuris davė reikiamą priesaiką pagal antrame posėdyje nurodytą formuluotę ir pasirašė taip:

Aš, ..., prisiekiau.

Davus priesaiką, teisėjas pradėjo minėto liudytojo apklausą, o šis atsakė taip:

1. .....
.....

b. Posėdžio pradžios ir liudytojo apklausai tęsti forma

... posėdis

Vardan Dievo. Amen.

20... Viešpaties metais ... mėnesio ... dieną ... valandą prieš žemiau pasirašiusį Dievo tarno N. N. kanonizacijos proceso įgaliotą teisėją, dalyvaujant teisėtai pakviestam teisingumo saugotojui (arba nedalyvaujant teisėtai pakviestam teisingumo saugotojui) ir žemiau pasirašiusiam notarui, tribunolo būstinėje, esančioje ..., stojo N. N., postulatoriaus nurodytas liudytojas, kad tęstų savo parodymus. Jis davė reikiamą priesaiką pagal antrame posėdyje nurodytą formuluotę ir pasirašė taip:

Aš, ..., prisiekiau.

Davęs priesaiką jis tęsė parodymus taip:

.....
.....

c. Liudytojo apklausai užbaigti ir posėdžiui pabaigti forma

Pasibaigus apklausai aš garsiai perskaičiau liudytojui jo parodymus, suteikdamas jam galimybę pridėti, išbraukti arba pataisyti tai, kas jam atrodytų reikalinga.

Liudytojas patvirtino savo parodymus šiais žodžiais:

„Prisiekiu, kad pasakiau tiesą, ir patvirtinu tai, ką pareiškiau.“

Aš, ... , pareiškiau.

Tada pasirašė įgaliotas teisėjas ir teisingumo saugotojas šia tvarka:

....., įgaliotas teisėjas

..... , teisingumo saugotojas

O aš, žemiau pasirašęs notaras, surašiau šį protokolą apie tai, kas padaryta šiame posėdyje, ir patvirtindamas tai pasirašiau ir uždėjau savo notaro biuro antspaudą.

... (vieta), ... (metų) ... (mėnesio) ... (diena).

(Antspaudas)....., notaras.

d. Vieno liudytojo apklausai užbaigti ir kito liudytojo apklausai pradėti forma

Pasibaigus apklausai aš, notaras, garsiai perskaičiau liudytojui jo parodymus, suteikdamas jam galimybę pridėti, išbraukti arba pataisyti tai, kas jam atrodytų reikalinga.

Liudytojas patvirtino savo parodymus šiais žodžiais:

„Prisiekiu, kad pasakiau tiesą, ir patvirtinu tai, ką pareiškiau.“

Aš, ... , pareiškiau.

Liudytojui išėjus, buvo pakviestas ....., postulatoriaus nurodytas liudytojas (liudytojas pagal pareigybes), kuris davė reikiamą priesaiką pagal antrame posėdyje nurodytą formuluotę ir pasirašė taip:

Aš, ..., prisiekiau.

Davęs priesaiką, liudytojas atsakė į teisėjo klausimus tokiu būdu:

1. .....
.....

Pasibaigus apklausai aš, notaras, garsiai perskaičiau liudytojui jo parodymus, suteikdamas jam galimybę pridėti, išbraukti arba pataisyti tai, kas jam atrodytų reikalinga.

Liudytojas patvirtino savo parodymus šiais žodžiais:

„Prisiekiu, kad pasakiau tiesą, ir patvirtinu tai, ką pareiškiau."

Aš, ... , pareiškiau.

Tada pasirašė įgaliotas teisėjas ir teisingumo saugotojas šia tvarka:

....., įgaliotas teisėjas
....., teisingumo saugotojas

O aš, žemiau pasirašęs notaras, surašiau šį protokolą apie tai, kas padaryta šiame posėdyje, ir patvirtindamas tai pasirašiau ir uždėjau savo notaro biuro antspaudą.

... (vieta), ... (metų) ... (mėnesio) ... (diena).

(Antspaudas)....., notaras.

Form. 16
Liudytojų apklausa pagal įgaliojimų perleidimo raštą

Čia pateikiame postulatoriaus prašymo, skirto įgaliotam teisėjui, kad vienas ar keli liudytojai būtų apklausti davus pavedimą atlikti tyrimą, pavyzdį ir kitą – deleguoto teisėjo įgaliojimų perleidimo rašto pavyzdį.

a. Postulatoriaus prašymas įgaliotam teisėjui*

Postulatorius gali prašyti, kad vieno ar kelių liudytojų apklausa vyktų davus pavedimą arba žodžiu bet kuriame posėdyje, arba raštu. Antruoju atveju galima naudoti tokį pavyzdį:

(Bylos pavadinimas)

Didžiai Gerb. įgaliotas teisėjau N. N.,

Kaip galėsite matyti iš liudytojų sąrašo, ponai N. N. ir N. N. gyvena ... ir negali atvykti duoti parodymų šiam tribunolui. Kadangi jų liudijimas yra nepaprastai reikšmingas tam, kad galėtume pažinti Dievo tarno N. N. laikyseną jaunystėje, nes jie buvo studijų draugai ... universitete (išdėstoma priežastis, kodėl manoma, jog yra būtini šio liudytojo parodymai), prašau Jūsų, laikantis kan. 1418, nusiųsti įgaliojimų perleidimo raštą ... vyskupui, kad apklaustų liudytojus, kurių vardus ir adresus nurodau prie šio prašymo pridėtame sąraše.

---

*Form. 16, a: **Instantia postulatoris ad iudicem delegatum.** R.me D.ne. Uti videre poteris ex elencho testium, testem N. N. (vel testes N. N.) in dioecesi N. commoratur et non potest ad hunc iudicii locum accedere. Cum autem ipsius (ipsorum) testimonium magnopere utile sit ad agnoscendam rationem agendi Servi Dei N. N. dum iuvenis operam studiis dabat, quippe qui testis ipsius condiscipulus fuit in Universitate N. (indicantur causae ob quas magni pretii testis vel testium declaratio retinetur), enixe adprecor te ut mittere velis litteras ad

Tegul Viešpats Jus saugo.
Madridas, ... m. ... mėn. ... d.

(Postulatoriaus antspaudas ir parašas)

b. Deleguoto teisėjo įgaliojimų perleidimo raštas*

Gavęs postulatoriaus prašymą, įgaliotas teisėjas, atsiklausęs teisingumo saugotojo, paruošia pavedimą atlikti tyrimą arba įgaliojimų perleidimo raštą. Įdeda į didelį voką šį raštą, liudytojų, kuriuos reikia apklausti, sąrašą su jų vardais bei adresais ir užklijuotą bei užantspauduotą voką su teisingumo saugotojo paruoštais klausimais. Jeigu liudytojas ar liudytojai žino tik apie vieną situaciją, būtų bereikalinga siųsti visą klausimyną. Geriau yra paruošti klausimyną, pritaikytą tiems liudytojams, kurie turės būti apklausti.

Užklijuotas ir užantspauduotas vokas su pavedimu atlikti tyrimą gali būti perduotas per postulatorių arba registruotu paštu su pranešimu apie gavimą.

Didžiai Gerbiamas Ekscelencija,

Aš, žemiau pasirašęs J. E. ... vyskupo N. N. įgaliotas teisėjas vesti bylą apie Dievo tarno N. N. gyvenimą, dorybes ir šventumo garsą, gavęs bylos postulatoriaus prašymą ir teisingumo saugotojo pritarimą, nuoširdžiai prašau Jūsų Ekscelenciją, kad apklaustumėte arba nurodytumėte savo įgaliotam kunigui apklausti liudytojus,

R.mum D.num N. N., Episcopum dioecesis, ut ille dictum testem (clictos testes) examini subiiciat. Tibi a Domino meliora toto corde exopto. Datum... die...mensis... anni ... (sigillum et subsiunatio postulatoris).

*__Form. 16, b: Litterae Rogatoriales a Iudice delegato ad Tribunal rogatum missae.__ Ex.me ac Rev.me Domine:

Infrascriptus N. N., judex delegatus a Rv.mo D.no N. N. Episcopo ... ad instruendum processum super vita, virtutibus et fama sanctitatis servi Dei N. N., instante postulatore et annuente promotore justitiae, Ex.am Tuam enixe deprecor ut examinare velis, vel ab alio examinari facias, testes quorum nomina atque domicilium in adnexa scheda indicavi. Eorum enim testimonium, asserente postulatore magni momenti est ad causam de qua agitur.

Quaestiones a promotore justitiae paratae, super quibus testes interrogandi sunt, continentur in plico quod his litteris adnecto clausum et nostro sigillo obsignatum, nec nisi in actu examinis aperiendum.

kurių vardus ir adresus nurodau atskirai pridėtame lape. Minėtų liudytojų parodymai, kaip mano postulatorius, yra labai svarbūs šiai bylai.

Teisingumo saugotojo paruošti klausimynai, pagal kuriuos turi būti apklausti liudytojai, yra užklijuotame ir užantspauduotame voke, kurį pridedu ir kuris neturi būti atidarytas iki liudytojų apklausos.

Baigus tyrimą, prašau Jūsų Ekscelenciją grąžinti man per postulatorių (arba registruotu paštu) užklijuotame ir užantspauduotame laiške patvirtintą liudytojų parodymų ir protokolų kopiją kartu su raštais, kurie dokumentiškai pagrindžia liudytojų patikimumą, ir galimomis pastabomis apie jų parodymus.

Naudodamasis proga reiškiu Jūsų Ekscelencijai pagarbą Viešpatyje.

Madridas, ... m. ... mėn. ... d.

(Antspaudas)....., įgaliotas teisėjas.

Aš, N. N., ... vyskupas, siunčiu mūsų broliui vyskupystėje J. E. ... vyskupui N. N. gerbiamo N. N., kuriam patikėjau bylos apie

---

Absoluto autem processu, transumptum actorum et testium depositionum, clausum et sigillo munitum, ad me transmittere per postulatorem (per publicos tabellarios) dignaberis, adiunctis Tuis epistolis, quibus significabis quae testibus sit habenda tides, et quidquid aliud de eorum testificatione tibi videbitur adnotandum.

Hae occasione nactus, V. Ex.ae Rev.mae obsequentem me profiteor.

Datum ..., die ... mensis ... anni 19.. N. N... judex delegatus

Et Ego N. N., Episcopus ..., enixe commendo Venerabili Fratri meo Episcopo (archiepiscopo) ... suprascriptas litteras remissoriales R.mi D.ni N. N., judicis delegati, ad construendum processum canonizationis super vita, virtutibus et fama sanctitatis servi Dei N. N.

Datum ..., die ... mense ... anno ...(Sigillum et subsignatio Episcopi).

Dievo tarno N. N. gyvenimą, dorybes ir šventumo garsą vedimą, įgaliojimų perleidimo raštą.

..... m. ... mėn. ... d.

(Antspaudas) ....., ... vyskupas

Form. 17
Apklausos vykdymas gavus įgaliojimų perleidimo raštą*

Gavęs įgaliojimų perleidimo raštą, vyskupas, padedamas teisingumo saugotojo ir notaro aktuaro, pats asmeniškai apklausia liudytojus arba paskiria tribunolą, kad atliktų apklausą. Per pirmąjį posėdį tribunolo nariai prisiekia ištikimai atlikti savo pareigas. Kituose posėdžiuose atliekama liudytojų apklausa pagal čia pateikiamas formuluotes.

I posėdis

Vardan Dievo. Amen.

20... Viešpaties metais ... mėnesio ... dieną ... valandą, ... mieste ... vyskupijos kurijoje

Jo Ekscelencijos ... vyskupo N. N. akivaizdoje, dalyvaujant įgaliotam teisėjui Gerb. N. N., teisingumo saugotojui Gerb. N. N. ir išrinktam notarui aktuarui Gerb. N. N.,

---

*Form. 17: Prima sessio processus rogatorialis.** In nomine Domini. Amen.

Anno Domini..., die...., hora ..., in palatio episcopali, coram R.mo D.no N. N., Episcopo...., praesentibus R.do. N. N., judice delegato, R.do N. N., promotore iustitiae et D.no N. N. (D.na., Sorore...), notario.

Ego, cancellarius, de mandato Episcopi, alta ac intelligibili voce perlegi litteras rogatoriales a tribunali N. N. die..., mensis... nostro Episcopo missas necnon decretum nostri Episcopi diei..., quo tribunal constituit pro exsecutione processus rogatorialis, quae sequentis sunt tenoris: «...».

Quibus perlectis, R.dus N. N., judex delegatus, N. N., promotor justitiae, et N. N., notarius actuarius, munere pro quo electi sunt libenter accepto, una cum ipso Episcopo hoc iuramentum rite praestiterunt: «Ego, N. N., Episcopus... (judex

aš, kurijos kancleris, perskaičiau 20.. m. ... mėn. ... d. įgaliojimų perleidimo raštą iš ... bažnytinio tribunolo ir J. E. mūsų vyskupo 20.. m. ... mėn. ... d. dekretą, kuriuo jis paskiria tribunolą šiai apklausai atlikti.

Įgaliotasis teisėjas Gerb. N. N., teisingumo saugotojas Gerb. N. N. ir išrinktasis notaras aktuaras Gerb. N. N. prisiėmė jiems patikėtas pareigas ir pakviesti J. E. vyskupo davė priesaiką ištikimai atlikti jiems patikėtą užduotį tokiais žodžiais:

> „Vardan Dievo. Amen. Aš, N. N., ... vyskupas (įgaliotasis teisėjas, teisingumo saugotojas, Dievo tarno N. N. kanonizacijos proceso notaras), prisiekiu ištikimai atlikti man pavestą užduotį. Tepadeda man Dievas ir jo šventoji Evangelija."

......, vyskupas
....., įgaliotasis teisėjas
....., teisingumo saugotojas
....., notaras

Po to, J. E. vyskupui nurodžius, įteikiau teisingumo saugotojui užklijuotą ir užantspauduotą voką su klausimynais, kuris bus atidarytas tik tada, kai prasidės liudytojų apklausa.

---

delegatus, promotor justitiae, notarius) in processu canonizationis servi Dei N. N., juro me fideliter et diligenter munus mihi commissum adimpleturum. Sic me Deus adiuvet». (Sigillum et subscriptio uniuscuiusque).

Deinde ego infrascriptus de mandato Episcopi, tradidi justitiae promotori involucrum interrogatoriorum, quod clausum et illaesum recognitum est, non aperiendum nisi in actu examinis.

Quibus peractis, judex delegatus decrevit ut proxima sessio locum habeat die..., mensis..., hora...., in... iussitque mihi infrascripto notario citationem conficere et expedire ad promotorem iustitiae et ad testem N. N., ut compareant supradictis die et hora in sede tribunalis.

Postremo R.dus Episcopus et iudex delegatus mihi iniunxerunt ut de omnibus in praesenti sessione gestis publicum instrumentum conficerem, et sese una cum promotore iustitiae ac notario actuario subscripserunt, ut sequitur: (Sigillum et subsignatio Episcopi, judicis, promotoris iustitiae et notarii actuarii).

Tada įgaliotasis teisėjas paskelbė, kad kitas posėdis vyks tribunolo būstinėje ... mėn. ... d. ... val., ir liepė žemiau pasirašiusiam notarui aktuarui pakviesti teisingumo saugotoją ir liudytoją N. N., kad atvyktų nurodytu laiku į nurodytą vietą.

Galiausiai J. E. vyskupas ir įgaliotasis teisėjas paliepė man surašyti protokolą apie visa tai, kas buvo padaryta šiame posėdyje, ir pasirašė kartu su teisingumo saugotoju taip:

(J. E. vyskupo antspaudas ir parašas)
(įgaliotojo teisėjo antspaudas ir parašas)
(teisingumo saugotojo antspaudas ir parašas)
(notaro aktuaro antspaudas ir parašas)

Apie visus ir kiekvieną šiame posėdyje įvykusį dalyką aš, žemiau pasirašęs kancleris, surašiau protokolą ir patvirtindamas tai jį pasirašiau bei užantspaudavau savo notarų biuro antspaudu.

Vieta ..., 20... m. ... mėn. ... d.

(Antspaudas)....., kancleris.

Prie šio posėdžio dokumentų prisegama patvirtinta įgaliojimų perdavimo rašto kopija ir vyskupo dekretas, kuriuo paskiriamas tribunolas.

Super quibus omnibus et singulis ut supra gestis ego infrascriptus de praemissis rogatus, hoc publicum instrumentum confeci in forma: me subscripsi requisitus in fidem, atque meo Tabellionatus signo subscriptionem meam communivi.

Actum ... die..., mensis..., anni..., loco quibus supra.- Ita est (Sigillum et subsignatio cancellarii).

(Nota: Sessiones II et sequentes uti sessiones processus principalis peraguntur).

II posėdis

Vardan Dievo. Amen.

20... Viešpaties metais ... mėnesio ... dieną ... valandą ... tribunolo būstinėje priešais žemiau pasirašiusį N. N., įgaliotąjį teisėją atlikti apklausą pagal ... tribunolo įgaliojimą Dievo tarno N. N. kanonizacijos procese, dalyvaujant teisėtai pakviestam teisingumo saugotojui ir žemiau pasirašiusiam notarui, stojo N. N., bylos postulatoriaus nurodytas liudytojas, kuris padarė tokią priesaiką:

„Aš, N. N., vardan Dievo prisiekiu sakyti tiesą ir vien tik tiesą visame, apie ką būsiu klausiamas, kas susiję su Dievo tarno N. N. gyvenimo, dorybių ir šventumo garso tyrimo procesu. Tepadeda man Dievas ir ši šventoji Evangelija."

Aš, ..., prisiekiau.

Padarius priesaiką, įgaliotasis teisėjas atplėšė voką su klausimynais, kurį turėjo teisingumo saugotojas, ir pradėjo liudytojo apklausą, o šis atsakė taip:

1. .....
.....

Pasibaigus apklausai aš, notaras, garsiai perskaičiau liudytojui jo parodymus, suteikdamas jam galimybę pridėti, išbraukti arba pataisyti tai, kas jam atrodytų reikalinga.

Liudytojas patvirtino savo parodymus šiais žodžiais:

„Prisiekiu, kad pasakiau tiesą, ir patvirtinu tai, ką pareiškiau."

(liudytojo parašas)

Tada pasirašė įgaliotasis teisėjas ir teisingumo saugotojas šia tvarka:

....., įgaliotasis teisėjas
....., teisingumo saugotojas

O aš, žemiau pasirašęs notaras, surašiau šį protokolą apie tai, kas padaryta šiame posėdyje, ir patvirtindamas tai pasirašiau bei uždėjau savo notaro biuro antspaudą.

... (vieta), ... (metų) ... (mėnesio) ... (diena).

(Antspaudas)....., notaras.

... posėdis

Vardan Dievo. Amen.

20... Viešpaties metais ... mėnesio ... dieną ... valandą priešais žemiau pasirašiusį N. N., įgaliotąjį teisėją atlikti apklausą pagal ... tribunolo įgaliojimą Dievo tarno N. N. gyvenimo, dorybių ir šventumo garso tyrimo procese, dalyvaujant teisėtai pakviestam teisingumo saugotojui ir žemiau pasirašiusiam notarui, tribunolo būstinėje stojo N. N., bylos postulatoriaus nurodytas liudytojas, kuris, davęs priesaiką pagal antrajame posėdyje nurodytą formulę, atsakė į klausimus taip:

1. .....
.....

Pasibaigus apklausai aš, notaras, garsiai perskaičiau liudytojui jo parodymus, suteikdamas jam galimybę išbraukti, pridėti arba pataisyti tai, kas jam atrodytų reikalinga.

Liudytojas patvirtino savo parodymus šiais žodžiais:

„Prisiekiu, kad pasakiau tiesą, ir patvirtinu tai, ką pareiškiau.“

(liudytojo parašas)

Liudytojui išėjus, įgaliotasis teisėjas liepė pakviesti poną N. N., kurį, teisingumo saugotojui pritariant, jis paskyrė tyrimo proceso perrašinėtoju. Priėmęs pareigas, p. N. N. davė tokią priesaiką:

„Aš, N. N., paskirtas Dievo tarno N. N. gyvenimo, dorybių ir šventumo garso tyrimo proceso perrašinėtoju pagal įgaliojimą, prisiekiu vardan Dievo ištikimai atlikti man pavestą užduotį. Tepadeda man Dievas ir jo šventoji Evangelija."

....., perrašinėtojas

Tada įgaliotasis teisėjas man nurodė, kad pasibaigus šiam posėdžiui įteikčiau perrašinėtojui raštų originalus, kad padarytų jų nuorašą, ir pasirašė kartu su teisingumo saugotoju šia tvarka:

....., įgaliotasis teisėjas
....., teisingumo saugotojas

O aš, žemiau pasirašęs notaras, surašiau šį protokolą apie tai, kas padaryta šiame posėdyje, ir patvirtindamas tai pasirašiau bei uždėjau savo notaro biuro antspaudą.

... (vieta), ... (metų) ... (mėnesio) ... (diena).

(Antspaudas)....., notaras.

... posėdis

Vardan Dievo. Amen.

20... Viešpaties metais ... mėnesio ... dieną ... valandą priešais žemiau pasirašiusį N. N., įgaliotąjį teisėją atlikti apklausą pagal ... tribunolo įgaliojimą Dievo tarno N. N. gyvenimo, dorybių ir šventumo garso tyrimo procese, dalyvaujant teisėtai pakviestam teisingumo saugotojui ir žemiau pasirašiusiam notarui, tribunolo būstinėje stojo perrašinėtojas Ponas N. N. ir pateikė minėto proceso nuorašą ir originalius raštus. Po to, pakviestas įgaliotojo teisėjo, padarė šią priesaiką:

„Aš, N. N., paskirtas Dievo tarno N. N. gyvenimo dorybių ir šventumo garso tyrimo proceso perrašinėtoju, prisiekiu, kad ištikimai atlikau man pavestą užduotį.“

(perrašinėtojo parašas)

Perrašinėtojui išėjus, įgaliotasis teisėjas su teisingumo saugotojo pritarimu įsakė pradėti nuorašo ir originalių raštų sutikrinimą, kurį pabaigus įgaliotasis teisėjas, teisingumo saugotojas ir aš padarėme tokį liudijimą:

„Mes, žemiau pasirašiusieji, Jo Ekscelencijos ... vyskupo N. N. paskirti atlikti apklausą Dievo tarno N. N. gyvenimo, dorybių ir šventumo garso tyrimo procese, liudijame... (nukopijuojama formulė, pateikta paskutiniame informacinio proceso sutikrinimo posėdyje, form. 26).

... (vieta), ... (metų) ... (mėnesio) ... (diena).

Taip yra.

....., įgaliotasis teisėjas
....., teisingumo saugotojas
....., notaras

O aš, žemiau pasirašęs notaras, surašiau šį protokolą apie visa tai, kas padaryta šiame posėdyje, ir patvirtindamas tai pasirašiau bei uždėjau savo notaro biuro antspaudą.

Aukščiau nurodyta vieta ir data.

(Antspaudas)....., notaras.

Paskutinis posėdis*

Vardan Dievo. Amen.

20... Viešpaties metais ... mėnesio ... dieną ... valandą vyskupo rezidencijoje,

dalyvaujant įgaliotajam teisėjui N. N. ir teisingumo saugotojui N. N., aš, žemiau pasirašęs notaras, pateikiau Jo Ekscelencijai ... vyskupui N. N. tiek Dievo tarno N. N. gyvenimo, dorybių ir šventumo garso tyrimo proceso aktų originalus, tiek nuorašą.

Jo Ekscelencija vyskupas N. N. su teisingumo saugotojo pritarimu paskelbė galiojančiais tiek aktų originalus, tiek jų nuorašą.

Po to jis man paliepė nugabenti į vyskupijos archyvą visus raštų originalus, įskaitant šio posėdžio, sudėtus į dėžę ir užantspauduotus, ir jie negalės būti atidaryti be jo leidimo. Be to, man paliepė nusiųsti ... tribunolo teisėjui per postulatorių (arba registruotu paštu) šių raštų patvirtintą kopiją kartu su užklijuotu ir užantspauduotu voku, kuriame įdėti įgaliotojo teisėjo ir teisingumo saugotojo laiškai.

---

*__Postrema sessio processus rogatorialis.__ In Dei Nomine. Amen. Anno Domini 19.. die... mensis... hora ... in aula episcopalis palatii, coram Revmo. Episcopo N. N. et R.di N. N., pro tribunali sedentibus; praesente R.do N. N., promotore iustitiae, ego, infrascriptus notarius, exhibui tam acta originalia, quam transumptum processus rogatorialis constructi super sanctitatis fama, vita et virtutibus Servi Dei N. N. R.mus Episcopus, annuente promotore iustitiae, utrumque integrum et authenticum declaravit, mihique mandavit ut, insertis actis praesentis sessionis in autographo ac in transumpto, autographum clausum et sigillo munitum in curiae archivo diligenter asservetur, numquam aperiendum sine venia R.mi Episcopi; transumptum vero una cum litteris iudicum dioecesis N., cum interrogatoriis promotoris iustitiae necnon epistula Episcopi ad eumdem iudicem, in plico clauderem ad praefatum iudicem per postulatorem transmittenda. Hisce omnibus peractis, Episcopus, iudex delegatus et promotor iustitiae tam in autographo quam in transumpto sese subscripserunt, ut infra. (Sigilla et subsignationes). Super quibus omnibus et singulis ut supra gestis, ego Notarius hoc publicum Instrumentum confeci, me subscripsi requisitus ad fidem, meumque sigillum apposui. Datum... die, mense et anno ut supra (sigillum et subsignatio notarii).

Galiausiai tiek šio akto originalą, tiek kopiją pasirašė vyskupas, įgaliotasis teisėjas ir teisingumo saugotojas šia tvarka:

(Antspaudas)....., ... vyskupas
(Antspaudas)....., įgaliotasis teisėjas
(Antspaudas)....., teisingumo saugotojas

O aš, žemiau pasirašęs notaras, surašiau šį protokolą apie visa tai, kas vyko šiame posėdyje, ir patvirtindamas tai pasirašiau bei uždėjau savo notaro biuro antspaudą.

... (vieta), ... (metų) ... (mėnesio) ... (diena).

(Antspaudas)....., notaras

Ant voko arba segtuvo, kuriame yra nuorašai ir kiti dokumentai, užrašoma taip:

„TRANSUMPTUM PUBLICUM ET AUTHENTICUM PROCESSUS ROGATORIALIS IN CURIA N. CONSTRUCTI SUPER VITA, VIRTUTIBUS ET FAMA SANCTITATIS SERVI DEI N. N., PRAESENTANDUM ET EXHIBENDUM REV.MO JUDICI AB EX.MO ET REV.MO N. N., EPISCOPO... DELEGATO ET NONNISI DE IPSIUS MANDATO APERIENDUM.“

(Antspaudas)....., notaras
(Antspaudas)....., ... vyskupas

Form. 18
Dokumentų pateikimo pavyzdžiai

Čia pateikiame keletą dokumentų nuorašų pavyzdžių, atsitiktine tvarka paimtų iš Kongregacijai pateiktų bylų.

a

N. N. ir N. N., Dievo tarnaitės N. N. tėvo, santuokos liudijimas, 1798 m. rugsėjo 24 d.: originalas, APOM [Olesa di Montserrat parapijos archyvas]. Santuokų knyga, 6 (1783–1813) (1798, nr. 21), p. 160.

Santuokos liudijimas liudija, kad sutuoktiniai buvo našliai, pažymint tik N. N. pirmojo vyro vardą ir pavardę. Galbūt norint pateisinti, kodėl ji užrašyta kaip N. N., tai yra pirmąja buvusio vyro pavarde. Nieko nesakoma apie N. N. pirmąją žmoną.
Montal Ramon su Vicenta Estolt, našle, 21.

1798 m. rugsėjo dvidešimt ketvirtą dieną Santa Maria di Arenys sul Mare, Geronos vyskupija, parapijoje Garbingasis Tėvas Antonio di Arenys, vienuolis kapucinas su išreikštu savo klebono leidimu ir gavęs Gerb. generolo p. Tobijo leidimą, išsiųstą tų pačių metų ir mėnesio 28 d., patarnauti santuokai tarp našlio, minėto miesto virvių pardavėjo, N. N. iš vienos pusės ir to paties miesto gyventojos N. N., mirusio Stefano našlės...

Antonio Gispert, kunigas vikaras

b

Barselonos vyskupo J. Costa e Borras suteiktas ... Dukterų kongregacijos ir Konstitucijų patvirtinimas, Barselona, 1852 m. vasario 24 d.: originalas, ADB [Barselonos vyskupijos archyvas]. Leg. 76, nr. 1 54.

Barselonos vyskupas J. Costa e Borras savo ranka parašė patvirtinimą ... Dukterų pateikto prašymo paraštėje. Atsiskleidžia kaip šių regulų ir įstatų žinovas, sako įnešęs keletą pakeitimų.

Mes, Dr. D. Jose Domingo Costa y Borras, iš Dievo ir Šventojo apaštalų Sosto malonės Barselonos vyskupas, Amerikos Karališkojo Katalikės Izabelės Ordino Didžiojo Kryžiaus kavalierius ir t. t.

Liudijame, kad ponios, vadinamos ... Dukterimis, kurios vadovauja kolegijoms Sabadell ir Vendrell kaimuose, atlieka labai svarbią tarnystę [...]. Taip pat skelbiame, kad regulos ir įstatai, pagal kuriuos jos tvarkosi, kaip jie buvo mums pateikti, o kai kuriuos jų punktus pataisėme, yra verti mūsų patvirtinimo. Laikome minėtas ponias, ... Dukteris, vertas visokeriopos apsaugos.

Pasirašyta Barselonos vyskupų rūmuose, tūkstantis aštuoni šimtai penkiasdešimt antrų metų vasario mėnesio dvidešimt ketvirtą dieną.

Jose Domingo, Barselonos vyskupas
Antonio Portella, sekretorius

c

Dievo tarnaitės N. N. mirties liudijimas, Olesa di Montserrat, 1869 m. vasario 28 d.: originalas, APO Montserrat, Mirusiųjų knyga, 18 (1888–1909) (1889, nr. 20), p. 22.

Šis dokumentas liudija, kad Dievo tarnaitė gavo visus šiuo atveju reikalingus sakramentus: išpažintį ir ligonių patepimą, kuriuos suteikė Olesa di Montserrat klebonas.

Olesa di Montserrat miestelyje, Barselonos vyskupijoje ir provincijoje, tūkstantis aštuoni šimtai aštuoniasdešimt devintieji metai, vasario dvidešimt aštunta diena. Aš, žemiau pasirašęs Šventosios Marijos parapijinės bažnyčios klebonas, daviau potvarkį bažnytiškai palaidoti sesers N. N., netekėjusios, vienuolės, ... instituto, skirto mergaitėms mokyti, globojant šv. Juozapui Calasanz, įkūrėjos [...], palaikus. Mirė dviem dienomis anksčiau šeštą valandą po pietų, su dideliu uolumu priėmusi šventuosius sakramentus, turėdama aštuoniasdešimt devynerius metus. Nežinoma, kad būtų palikusi testamentą. Liudiju, kad visa tai yra tiesa.

Jose Alsina, klebonas

d

Dievo tarno N. N. krikšto liudijimas. Sevilija, APSB, III Krikštų knyga. Metai 1622–1671, p. 63.

Krikšto tėvas kapitonas Martin Saez di Ubago buvo šeimos draugas ir garsus prekiautojas su Indija, kurio vardas dažnai minimas komercinių ryšių knygose.

Trečiadienį, tūkstantis šeši šimtai dvidešimt septintųjų metų kovo trečią dieną, aš, Juan Bautista di Medina, Sevilijos Šventojo Baltramiejaus bažnyčios klebonas, pakrikštijau Michele, teisėtą Tomas Manara ir jo teisėtos žmonos Hieronima Anfriano, sūnų; jo krikšto tėvas buvo kapitonas Martin Saez di Ubago, šios parapijos narys. Jis buvo įspėtas apie dvasinę giminystę. Data, kaip nurodyta aukščiau.

Juan Bautista di Medina

Form. 19
Dokumentinių įrodymų įteikimas*

Dokumentų įteikimas ir priėmimas teisme vyksta viename ar keliuose posėdžiuose po visų liudytojų parodymų, įskaitant liudytojus *ex officio*.

Šį įteikimą atlieka postulatorius arba, jeigu buvo paskirta istorijos ekspertų komisija, jos pirmininkas. Įteikimas gali prasidėti tame pačiame posėdyje, kuriame buvo apklaustas paskutinis liudytojas. Taigi galima panaudoti tokią formulę: „Išėjus liudytojui, stojo postulatorius N. N. (istorijos komisijos pirmininkas N. N.), kad įteiktų teismui visus dokumentus, susijusius su byla." Jeigu tai atliekama atskirame posėdyje, galima naudoti šią formulę:

... posėdis

Vardan Dievo. Amen.

20... Viešpaties metais ... mėnesio ... dieną ... valandą priešais žemiau pasirašiusį N. N., įgaliotąjį Dievo tarno N. N. kanonizacijos bylos teisėją, dalyvaujant teisėtai pakviestam teisingumo saugotojui ir žemiau pasirašiusiam notarui, teismo būstinėje, esančioje ..., stojo N. N., bylos postulatorius (arba N. N., vyskupo paskirtos istorijos ekspertų komisijos, kad surinktų su

---

*Form. 19: Sessio ad tradenda tribunali documenta.** In Dei Nomine. Amen. Anno Domini 19..., die..., mensis.., hara.., coram infrascripto iudice delegato pro tribunali sedente in...; praesente iustitiae promotore, rite citato, [vel absente iustitiae promotore etsi rite citato, praesente autem....] et infrascripto notario comparuit N. N., postulator (vel N. N., praeses commissionis peritorum in re historica) ut traderet tribunali omnia scripta servi Dei et documenta ad causam pertinentia. Postulator [praeses commissionis...], instante iudice, iuramentum praestitit uti sequitur: «Ego, N. N., postulator in causa canonizationis servi Dei N. N. [praeses commissionis peritorum in re historica constitutae in causa canonizationis servi Dei N. N.] juro me omnem curam atque diligentiam posuisse in colligendis sive scriptis supradicti servi Dei, sive documentis aliquomodo ad in causam attinentibus; iuro praeterea quad, quatenus notum est mihi, nullum fuit abrasum, correctum, subtractum vel interpolatum documentum vel scriptum et

byla susijusius dokumentus, pirmininkas), kad įteiktų teismui visus Dievo tarno raštus ir su byla susijusius dokumentus. Teisėjo pakviestas jis padarė tokią priesaiką:

> „Aš, N. N., Dievo tarno N. N. kanonizacijos bylos postulatorius (istorijos ekspertų komisijos Dievo tarno N. N. kanonizacijos bylai pirmininkas), prisiekiu Dievo vardu, kad iš visų jėgų rūpinausi surasti Dievo tarnui priklausančius raštus ir dokumentus, kurie galėtų turėti ryšį su byla; taip pat prisiekiu, kad kiek man žinoma, niekas nebuvo sutrumpinta, pakeista ar falsifikuota šiuose raštuose ir kad įteiksiu teismui visus ir kiekvieną iš minėtų raštų bei dokumentų, kurie yra iki šiol surinkti."

Padaręs priesaiką, postulatorius (istorijos komisijos pirmininkas) įteikė teismui raštus ir dokumentus kartu su jų sąrašu. Teisėjas ir teisingumo saugotojas apžiūrėjo tiek raštų kopijas, teisėtai notaro sutikrintas, tiek dokumentų originalus arba patvirtintus nuorašus ir, pripažinus jų autentiškumą, teisėjas liepė, kad būtų pridėti prie bylos aktų po to, kai bus pasirašyti ir užantspauduoti notaro.

Baigus raštų ir dokumentų priėmimą, teisėjas pasirašė kartu su teisingumo saugotoju tokia tvarka:

....., įgaliotasis teisėjas
....., teisingumo saugotojas

---

quod tribunali tradam omnia et singula scripta et documenta usque nunc inventa et collecta». (Sigillum et subscriptio).

Quo praestito iuramento, postulator [praeses commissionis] exhibuit tribunali omnia scripta et documenta simul cum ipsorum indicem. Judex delegatus et promotor iustitiae examini subiecerunt tum originalia tum exemplaria dactilo scripta (vel exemplaria authentica a competenti auctoritate declarata), eaque authentica, integra, nullaque in parte vitiata declaravit ac mihi notario iniunxit ut earum tenorem in fine huius sessionis registrarem, prout me facturum promisi.

O aš, žemiau pasirašęs notaras, surašiau šį protokolą apie visa tai, kas vyko šiame posėdyje, ir patvirtindamas tai pasirašiau bei uždėjau savo notaro biuro antspaudą.

(Antspaudas)....., notaras.

Form. 20
Pareiškimas apie kulto nebuvimą*

Nors šis pareiškimas neturi teismo nutarties statuso, kaip buvo reikalaujama pagal ankstesniąją teisę, tačiau, be abejonės, tai yra teisminis aktas. Todėl, mūsų nuomone, jis turi būti pasirašytas teisingumo saugotojo ir notaro. Čia pateikiame pavyzdį, kuris turi būti pritaikytas kiekvienam konkrečiam atvejui.

Aš, žemiau pasirašęs įgaliotasis Dievo tarnaitės N. N. kanonizacijos bylos teisėjas,

PAREIŠKIU:

kad 20... m. ... mėn. ... d. kartu su teisingumo saugotoju ir notaru aplankiau minėtos Dievo tarnaitės kapą, kuris yra ... (mieste, vietovėje). Kapas yra uždengtas ... cm marmuro plokšte, esančia žemės paviršiaus lygyje, ant jos toks užrašas „...“.

Form. 20: Declaratio de non cultu Servo Dei tributo. Infrascriptus N. N., judex delegatus in causa canonizationis servi(ae) Dei N. N., declarat se una cum Promotore Iustitiae et notario actuario attente inspexisse sepulcrum supradicti servi Dei, situm in... Dictum sepulcrum copertum est marmore quadrato, super pavimentum prominenti, hac inscriptione incisa...formam habet... longitudine metr... lat. metr....

Infrascripti perlustrarunt deinde ecclesiam singulasque eius partes, columnas nempe, cappellas, altaria, icones, statuas in ea existentes, sacrarium singulasque eius partes et diligenter observarunt et recognoverunt, neque circa sepulcrum Servi Dei, neque in Ecclesia, neque in sacrario exstare statuas et picturas dicti Servi Dei, quae aliquod praeseferant cultus aut venerationis sign.um, neque

Mes, žemiau pasirašiusieji, po to aplankėme ... koplyčią bei kambarį, kuriame mirė Dievo tarnaitė, ir visas vietas, kur jai galėtų būti teikiamas nederamas kultas.

Žemiau pasirašęs įgaliotas teisėjas konstatavo, kad nė vienoje iš minėtų vietų nėra kulto ženklų. Ant kapo buvo padėta gėlių puokščių, atneštų asmenų, kurie meldžiasi Dievo tarnaitės, o kambaryje, kur ji mirė, saugomi jos naudoti baldai. Namuose, kur ji gyveno, yra Dievo tarnaitės fotografijų ir atvaizdų be aureolės ir kitų kulto ženklų. Kai kuriuose paveiksluose vaizduojamos jos lankytos vietos be kompromituojančių antraščių ar aliuzijų į nederamą kultą.

Patvirtindamas tai, pasirašiau šį pareiškimą kartu su teisingumo gynėju ... (vieta) 20.. m. ... mėn. ... d.

....., įgaliotasis teisėjas
....., teisingumo saugotojas

In fede.

....., notaras.

---

tabellas votivas, donaria, lampades, cereos, inscriptiones, epitaphia, quae cultum redoleant; nec quidquam reperiri quod publicum cultum et venerationem erga dictum Dei Servum quolibet modo praeseferat, neque ullum indicium esse quod anteacto tempore cultus publici et ecclesiastici argumentum extitisse demonstret.

Quibus perspectis et recognitis, infrascriptus cum Promotore Iustitiae et notario accesserunt ad coenobium et praecipue ad cubiculum in quo Dei Servus habitavit et in Domino quievit. Inspectione peracta, Iudex mihi mandavit, ut describerem formam et singulas partes eius cubiculi et omnia quae in eo sunt, prout ego statim exequutus sum: Cubiculum in quo habitavit et decessit Servus Dei N. N. situm est in... long. metr... lat. metr..., etc.

Hisce expletis, iudex ac promotor attente etiam praecipua coenobii loca sedulo visitaverunt et inspexerunt, ac pariter viderunt et recognoverunt nullibi aliquid extare, quod venerationem et cultum significet.

Quibus omnibus rite perpensis, judex, annuente promotore iustitiae, declaravit servata fuisse in casu decreta Urbani VIII super non cultu Servo Dei tributo, seu nullum inventum fuisse signum illegitimum cultum redolens. Et in fide sese subscripserunt iudex ac promotor iustitiae uti sequitur (Sigilla et subsignationes). Ita est. (Sigillum et subsignatio notarii).

Form. 21
Proceso aktų paviešinimas*

Žemiau pasirašęs įgaliotasis Dievo tarno N. N. kanonizacijos bylos teisėjas, išklausęs teisingumo saugotojo nuomonę, skelbia, kad proceso tyrimas yra baigtas, ir duoda patvarkymą paviešinti jo aktus.

Pagal „*Taisykles, kurių reikia laikytis ... šventųjų bylose*“ (nr. 27 a ir b), teisingumo saugotojas ir postulatorius, išnagrinėję aktus, per ... dienų turi pareikšti, jeigu pageidauja nurodyti naujus liudytojus arba pateikti papildomų dokumentų.

... (vieta), ... (metų) ... (mėnesio) ... (diena).

(Antspaudas) ....., įgaliotasis teisėjas

In fede.

(Antspaudas) ....., notaras

Form. 22
Postulatoriaus prašymas*

Išnagrinėję proceso aktus, tiek teisingumo saugotojas, tiek postulatorius gali pateikti naujų įrodymų, kad nušviestų galimai neaiškius dalykus arba užpildytų kai kurias spragas.

---

*__Form. 21: Publicatio actorum.__ Infrascriptus iudex delegatus in causa canonizationis Servi Dei N. N., audito promotore iustitiae, declarat expletam fuisse instructionem processus et decretat ut omnia acta publicentur. Juxta praescripta in «Normae Servandae...» (n. 27 a-b) tradantur acta omnia tum promotori iustitiae tum postulatori causae ut ipsis examinatis, inter spatium... iterum declarent an novos testes inducere vel alia documenta exhibere intendant. Datum in... die... mensis... anni 19... (sigillum et subsignatio iudicis). Ita est. (Sigillum et subsignatio notarii).

*__Form. 22: Instantia postulatoris ad obtinendum supplementum instructoriae.__ Infrascriptus postulator in causa canonizationis Servi Dei N. N., declarationibus testium atque documentis accurate inspectis, petit ut novo examini

Čia pateikiame postulatoriaus prašymo pavyzdį su užklausimu dėl fakto paaiškinimo.

Gerbiamam N. N., įgaliotajam Dievo tarno N. N. kanonizacijos bylos teisėjui.

Žemiau pasirašęs Dievo tarno N. N. kanonizacijos bylos postulatorius, išnagrinėjęs proceso aktus, pagarbiai prašo, kad būtų iš naujo apklausti liudytojai N. N. ir N. N. pagal klausimus, kurie pridedami prie šio prašymo.

Be to, prašo, kad būtų pakviesti liudytojai N. N. ir N. N., kurie galėtų pateikti daugiau informacijos apie aukščiau nurodytų liudytojų paminėtą faktą.

Taip pat prašo tribunolo, kad prie aktų būtų pridėti dokumentai, kuriuos pateikia kartu su šiuo prašymu (dokumentų aprašymas).

Naudodamasis proga, nuoširdžiai Jus sveikinu.

... (vieta), ... (metų) ... (mėnesio) ... (diena).

....., postulatorius

Form. 23
Perrašinėtojo paskyrimas*

Kopijuotojas arba perrašinėtojas (vienas ar keli) paprastai skiriami proceso pabaigoje, bet gali būti paskirti ir jam įpusėjus, kuriame nors posėdyje, kai yra apklausiami liudytojai, kad teismo tyrimui pasibaigus, jau būtų paruošta kopija.

---

subiiciantur testes N. N. et N. N. circa interrogatoria quae heic separatim includimus. Petit praeterea ut interrogentur novi testes N. N. et N. N., qui facta et circumstantias aliquantulum obscuras illustrare poterunt. Denique petit ut actis causae annectentur documenta huic instatiae adnexa. Hac occasione nactus, om nia bona tibi ex corde exopto. (Sigillum et subsignatio postulatoris).

*__Form. 23: Deputatio scribae.__ In Nomine Dei Amen. Anno Domini 19... die... mensis... hora..., coram infrascripto judice delegato pro tribunali sedente

... posėdis

Vardan Dievo. Amen.

20... Viešpaties metais ... mėnesio ... dieną ... valandą prieš žemiau pasirašiusį įgaliotąjį Dievo tarno N. N. gyvenimo, dorybių ir šventumo garso tyrimo proceso teisėją, dalyvaujant teisėtai pakviestam teisingumo saugotojui ir žemiau pasirašiusiam notarui, tribunolo būstinėje, esančioje ..., stojo sesuo N. N., kad priimtų perrašinėtojos paskyrimą ir duotų priesaiką, kaip reikalauja įstatymai.

Sesuo N. N., pareiškusi, kad sutinka priimti pareigas, kurioms yra skiriama, davė tokią priesaiką:

> „Aš, N. N., paskirta perrašinėtoja parengti Dievo tarno N. N. kanonizacijos bylos proceso nuorašą, padėjusi ranką ant Evangelijos, prisiekiu ir pažadu ištikimai atlikti man pavestą užduotį.
>
> Tepadeda man Dievas ir jo šventoji Evangelija."

....., perrašinėtoja

---

in...; praesente promotore iustitiae, legitime citato, meque notario, comparuit soror (D.na, D.nus) N. N., deputata in scriptricem (scriptorem) ad munus sibi commissum acceptandum atque praescriptum iuramentum emittendum . Accepto munere, soror N. N. hoc protulit iuramentum:

«Ego, N. N., scriptrix deputata, tactis hisce SS. Dei Evangeliis coram me positis, iuro etpromitto fideliter exercere munus mihi commissum in trascribendo processu in hac civitate constructo super sanctitatis fama, vita et virtutibus Servi Dei N.N . Sic me Deus adiuvet et haec sancta eius Evangelia»

Post haec, iudex mandavit mihi notario ut, absoluta sessione, traderim scriptrici omnia acta causae, promotoris iustitiae interrogationes et acta huius sessionis. Quibus peractis sese subscripserunt iudex delegatus et promotor iustitiae uti sequitur. (Sigilla et subsignationes). Et ego, subscriptus notarius, omnia et singula acta causae tradidi scriptrici deputatae, et de his homnibus sicut supra gestis hoc praesens instrumentum confeci et stipulavi in forma, etc. Actum loco, die, mense et anno ut supra. Ita est. (Sigillum et subsignatio notarii).

Tada teisėjas nurodė žemiau pasirašiusiam notarui, kad pasibaigus šiam posėdžiui įteiktų perrašinėtojai visus proceso aktų originalus, įskaitant ir šio posėdžio, ir pasirašė kartu su teisingumo saugotoju šia tvarka:

....., įgaliotasis teisėjas
....., teisingumo saugotojas

O aš, žemiau pasirašęs notaras, surašiau šį protokolą apie tai, kas padaryta šiame posėdyje, ir patvirtindamas tai pasirašiau bei uždėjau savo notaro biuro antspaudą.

... (vieta), ... (metų) ... (mėnesio) ... (diena).

(Antspaudas)....., notaras

Form. 24
Nuorašo antraštė*

Nuorašas ir kitos kopijos turės tokią antraštę:

MATRITEN. (BOGOTEN.)

Canonizationis Servi(ae) Dei
N. ..... N. .....
Fundatoris (tricis) (sororis professae, patris familiae...)
Congregationis.....

TRANSUMPTUM PROCESSUS INFORMATIVI SUPER VITA,

VIRTUTIBUS ET FAMA SANCTITATIS IN CIVITATE...
ANNO 19.. CONSTRUCTI

MADRIDAS (BOGOTA)

Dievo tarno(-aitės) N. N.,
..... kongregacijos įkūrėjo(-os) (sesers profesės, šeimos tėvo...)
kanonizacijos

GYVENIMO, DORYBIŲ IR ŠVENTUMO GARSO TYRIMO
PROCESO
NUORAŠAS, PADARYTAS
.... MIESTE .... METAIS

---

*Form 25: Traditio transumpti ex parte scribae.** In Dei Nomine. Amen. Anno Domini 19..., die... mensis... hora... in... coram R.do N. N., iudice delegato pro tribunali sedente in...; praesentibus promotore iustitiae, notario adiuncto meque

Form. 25
Perrašinėtojo padaryto nuorašo įteikimas*

Vardan Dievo. Amen.

20... Viešpaties metais ... mėnesio ... dieną ... valandą prieš žemiau pasirašiusį įgaliotąjį Dievo tarno N. N. gyvenimo, dorybių ir šventumo garso tyrimo proceso teisėją, dalyvaujant teisėtai pakviestam teisingumo saugotojui ir žemiau pasirašiusiam notarui bei notaro padėjėjui, tribunolo būstinėje, esančioje ..., stojo sesuo N. N., minėtos bylos perrašinėtoja, kad įteiktų nuorašą. Teisėjo pakviesta, ji davė tokią priesaiką:

> „Aš, N. N., paskirta Dievo tarno N. N. kanonizacijos bylos perrašinėtoja, padėjusi ranką ant Evangelijos, prisiekiu, kad ištikimai atlikau man pavestą užduotį."

....., perrašinėtoja

Tai padariusi, sesuo N. N. įteikė aktų originalus ir nuorašą, susidedantį iš ... puslapių.

Perrašinėtojai išėjus, įgaliotasis teisėjas, teisingumo saugotojui davus sutikimą, nurodė pradėti nuorašo ir aktų originalo sutikrinimą. Tai buvo daroma žemiau pasirašiusiam notarui garsiai skaitant nuorašą, o notaro padėjėjui sekant aktų originalus.

Baigus sutikrinimą nuo pirmojo iki ... nuorašo puslapio, teisėjas nurodė padaryti pertrauką ir užbaigti posėdį ir pakvietė teisingumo saugotoją bei notaro padėjėją atvykti į teismo būstinę ... dieną ... valandą tęsti sutikrinimo. Tada pasirašė kartu su jais tokia tvarka:

....., įgaliotasis teisėjas
....., teisingumo saugotojas
....., notaro padėjėjas

---

notario actuario, comparuit soror N. N., scriptrix deputata, quae a iudice monita, sequens protulit iuramentum: «Ego, soror N. N., scriptrix deputata in processu canonizationis Servi Dei N. N., tactis hisce Ss. Dei Evangeliis coram me positis, iuro me munus mihi commissum fideliter adimplivisse et omni cura transumptum praefati processus confecisse». Quo praestito iuramento, scriptrix exhibuit tribunali transumptum praedicti processus necnon acta originalia, quae me notarius recepi. Dimissa scriptrice, judex, annuente promotore iustitiae, mandavit statim inchoari collationem et auscultationem praedicti transumpti, prout statim ego notarius et alter notarius adiunctus ipsam collationem inchoavimus, legente me alta et

O aš, žemiau pasirašęs notaras, surašiau šį protokolą apie tai, kas padaryta šiame posėdyje, ir patvirtindamas tai pasirašiau bei uždėjau savo notaro biuro antspaudą.

... (vieta), ... (metų) ... (mėnesio) ... (diena).

(Antspaudas)....., notaras

Form. 26
Sutikrinimo posėdžiai*

... posėdis

Vardan Dievo. Amen.

20... Viešpaties metais ... mėnesio ... dieną ... valandą prieš žemiau pasirašiusį įgaliotąjį Dievo tarno N. N. gyvenimo, dorybių ir šventumo garso tyrimo proceso teisėją, dalyvaujant teisėtai pakviestam teisingumo saugotojui, žemiau pasirašiusiam notarui ir notaro padėjėjui, tribunolo būstinėje, esančioje ..., vėl buvo tęsiamas bylos nuorašo ir aktų originalo sutikrinimas.

---

intelligibili voce transumptum, et praedicto notario adiuncto acta originalia sub oculis habente. Dicta autem collatio et auscultatio facta fuit a primo usque ad folium... Et, attenta horae tarditate, de mandato Rmi Iudicis suspensa et intermissa est. Denique iudex invitavit promotorem iustitiae, me et notarium adiunctum ut hie compareamus die... hara... in... ad collationem prosequendam. Quibus peractisjudex, promotor iustitiae et notarius adiunctus sese subscripserunt uti sequitur (Sigilla et subsignationes). De quibus omnibus ego, infrascriptus notarius hoc praesens publicum instrumentum confeci in forma. Idea in fidem hic me subscripsi, meumque notariatus signum apposui. Actum... die, mense, anno, loco quibus supra. Ita est. (Sigillum et subsignatio notarii).

*__Prosecutio collationis transumpti cum actis originalibus.__ Sessio... In Dei Nomine. Amen. Anno Domini 19... die... mensis... coram R.do N. N., iudice delegato pro tribunali sedente in...; praesente promotore iustitiae, notario adiuncto meque notario actuario, de mandato eiusdem iudicis a notario adiuncto et a me infrascripto, reassumpta fuit collatio et auscultatio processus de quo agitur, quam prosequuti sumus a folio... ubi fuerat intermissa, usque ad folium... Et attenta tarditate horae, suspensa et intermissa est. Ipse autem iudex destinavit diem... horam... pro ea reassumenda et prosequenda; ad quern effectum monuit promotorem et notarium adiunctum ut intersint continuationi et prosequutioni dictae collationis et auscultationis, et postea se subscripsit una cum promotore ac notario adiunto prouti sequitur. (Sigillum judicis delegati, promotoris iustitiae ac

Baigus sutikrinimą, kuris vyko taip pat kaip ankstesniame posėdyje, nuo ... iki ... puslapio, teisėjas nurodė užbaigti posėdį ir pakvietė teisingumo saugotoją bei notaro padėjėją atvykti į tą pačią vietą ... dieną ... valandą tęsti sutikrinimo. Tada pasirašė kartu su jais tokia tvarka:

....., įgaliotasis teisėjas
....., teisingumo saugotojas
....., notaro padėjėjas

O aš, žemiau pasirašęs notaras, surašiau šį protokolą apie tai, kas padaryta šiame posėdyje, ir patvirtindamas tai pasirašiau bei uždėjau savo notaro biuro antspaudą.

... (vieta), ... (metų) ... (mėnesio) ... (diena).

(Antspaudas)....., notaras

---

notarii adiuncti. Subsignatones). Super quibus sicut supra gestis, ego notarius hoc praesens publicum instrumentum confeci et publicavi in forma, et in fidem me subscripsi, meumque notariatus signum apposui requisitus. Actum ... die, mense, anno, loco, quibus supra. Ita est. (Sigillum et subsignatio notarii).

*__Postrema sessio collationis.__ In Dei Nomine. Amen. Anno Domini 19... die... mensis ... coram R.do N. N., iudice delegato pro tribunali sedente in...; praesente promotore iustitiae, notario adiuncto meque notario actuario, de mandato

... posėdis*

Vardan Dievo. Amen.

20... Viešpaties metais ... mėnesio ... dieną ... valandą prieš žemiau pasirašiusį įgaliotąjį Dievo tarno N. N. gyvenimo, dorybių ir šventumo garso tyrimo proceso teisėją, dalyvaujant teisėtai pakviestam teisingumo saugotojui, notaro padėjėjui ir žemiau pasirašiusiam notarui, tribunolo būstinėje, esančioje ..., vėl buvo tęsiamas bylos nuorašo ir aktų originalo sutikrinimas, pradedant nuo ... puslapio, kur buvo sustota per praėjusį posėdį, iki ... puslapio, paskutinio nuoraše.

Baigus sutikrinimą, mes, žemiau pasirašę notarai, padarėme tokį pareiškimą:

> „Mes, žemiau pasirašiusieji N. N. ir N. N., Jo Ekscelencijos ... (diecezijos) vyskupo N. N. paskirti Dievo tarno N. N. kanonizacijos procese, vykusiame ..., notarais patvirtiname ir liudijame, jog labai rūpestingai atlikome minėto proceso nuorašo sutikrinimą su aktų originalu. Todėl patikiname, kad jis visiškai sutampa su aktų

---

eiusdem iudicis a notario adiuncto et a me infrascripto, reassumpta fuit collatio et auscultatio processus de quo agitur, quam prosequuti sumus a folio... ubi fuerat intermissa, usque ad folium... quod est ultimum folium transumpti. Absoluta praedicta collatione et auscultatione integri exempli seu Transumpti cum Actis originalibus, iussu R.mi iudicis attestationem fecimus, uti sequitur: «Nos infrascripti delegati a R.mo D.no N. N., Episcopo... ad effectum construendi in civitate N. N. processum informativum super sanctitatis fama, vita et virtutibus Servi Dei N. N. fidem facimus atque testamur integre peregisse collationem et auscultationem transumpti antedicti processus cum actis originalibus a principio usque ad finem. Idcirco fidem facimus et verbo veritatis testamur, praefatum transumptum, bene per nos collatum et auscultatum, additis verbis ac litteris per errorem praetermissis, aliisque vero per errorem appositis deletis, et approbatis singillatim omnibus correctionibus et lituris quae in collatione explenda occurrerunt in omnibus et per omnia concordare cum actis originalibus a principio usque ad finem, salvo semper etc., eidemque transumpto adhibendam fore et esse plenam et indubiam fidem. In quorum fidem hic nos subscripsimus. Datum ... die... mense... anno ut supra. Ita est. (Sigilla iudicis delegati, promotoris iustitiae, notarii adiuncti et notarii deputati. Subscriptiones).

originalu ir galima visiškai juo tikėti. Tai patvirtindami, pasirašome ir užantspauduojame šį pareiškimą."

... (vieta), ... (metų) ... (mėnesio) ... (diena).

(Antspaudas) ....., notaro padėjėjas
....., notaras

Po to įgaliotasis teisėjas nurodė man, žemiau pasirašiusiam notarui, kad pridėjęs prie nuorašo šio posėdžio aktų kopiją, įteikčiau vyskupui visus bylos aktų originalus su dviem patvirtintomis jų kopijomis ir paprašyčiau vyskupo paskirti dieną ir vietą uždarymo posėdžiui švęsti. Tada įgaliotasis teisėjas pasirašė kartu su teisingumo saugotoju ir notaro padėjėju tokia tvarka:

....., įgaliotasis teisėjas
....., teisingumo saugotojas
....., notaro padėjėjas

O aš, žemiau pasirašęs notaras, surašiau šį protokolą apie visa tai, kas padaryta šiame posėdyje, ir patvirtindamas tai pasirašiau bei uždėjau savo notaro biuro antspaudą.

... (vieta), ... (metų) ... (mėnesio) ... (diena).

(Antspaudas)....., notaras

Form. 27
Baigiamasis posėdis*

... posėdis

Vardan Dievo. Amen.

20... Viešpaties metais, Jo Šventenybės Popiežiaus ... pontifikato ... metais, ... mėnesio ... dieną

prieš Jo Ekscelenciją ... (diecezijos) vyskupą N. N. ir įgaliotąjį teisėją Gerb. N. N., sudarančius ... tribunolą, dalyvaujant teisėtai pakviestam teisingumo saugotojui Gerb. N. N., aš, notaras, pateikiau minėto įgaliotojo teisėjo vesto Dievo tarno N. N. gyvenimo, dorybių ir šventumo garso tiriamojo proceso aktų originalus ir du patvirtintų kopijų egzempliorius.

Išklausęs teisingumo saugotoją, kuris pareiškė, kad neturi nieko prieš nei prieš minėtos bylos aktų originalą, nei jo kopijas, Jo Ekscelencija vyskupas ir įgaliotasis teisėjas patvirtino originalo ir kopijų autentiškumą ir nurodė, kad kopijos būtų įteiktos postulatoriui, o šis nugabentų jas į Romą ir pristatytų Šventųjų skelbimo kongregacijai.

Vyskupo pakviestas postulatorius padarė tokią priesaiką:

---

*__Form. 27: Postrema sessio processus.__ Sessio... In Dei Nomine. Amen. Anno Domini 19... die... mensis... coram R.mo D.no N. N. Episcopo dioecesis N., et R.do N. N., iudice delegato pro tribunali sedentibus, praesente promotore iustitiae. antea citato, ego notarius exhibui tam acta originalia, quam duplex exemplar seu transumptum processus abipsis constructi super sanctitatis fama, vita etvirtutibus Servi Dei. N. N. Quibus acceptis, cum iustitiae promotor declarasset se nihil contra acta originalia vel contra ipsarum duplicem transcriptionem obiiciendum habere, Episcopus tam autographum quam transcriptiones processus integras et authenticas declaravit, transcriptiones vero postulatori iussit tradendas ut illas Romam transmittat. Tune postulator praestitit iuramentum ut sequitur: «Ego. N. N. iuro et promitto me fideliter executurum munus mihi commissum

„Aš, N. N., paskirtas proceso apie Dievo tarno N. N. gyvenimą, dorybes ir šventumo garsą, vykusio ... mieste, dokumentų gabentoju, prisiekiu ištikimai vykdyti man patikėtą pareigą nugabenti į Romą du patvirtintus minėto proceso egzempliorius ir pristatyti juos Šventųjų skelbimo kongregacijai kartu su voku, kuriame yra įgaliotojo teisėjo ir teisingumo saugotojo laiškai, bei uždarymo aktą.

Tepadeda man Dievas ir ši šventoji Evangelija."

....., postulatorius

Padarius šią priesaiką, Jo Ekscelencija vyskupas ir įgaliotasis teisėjas nurodė, kad šio posėdžio protokolo trys kopijos, pasirašytos ir užantspauduotoje dėžėje jų abiejų ir teisingumo saugotojo, būtų pridėtos prie aktų originalo ir dviejų patvirtintų kopijų, siunčiamų į Romą, ir kad aš, notaras, patvirtinčiau parašų ir antspaudų autentiškumą.

Be to, jie nurodė, kad proceso aktų originalas užantspauduotoje dėžėje būtų rūpestingai saugomas vyskupijos kurijos archyve ir kad nebūtų atidarytas be vyskupo leidimo. Taip pat nurodė, kad dvi patvirtintas proceso kopijas, įdėtas į dėžę ir išorinėje pusėje mano užantspauduotas bei pasirašytas, įteikčiau paskirtam postulatoriui kartu su voku su laiškais.

---

transmittendi Romam duplex exemplar processus auctoritate ordinaria in hac civitate constructi super fama sanctitatis, vita et virtutibus Servi Dei N. N., illaque exhibenda Congregationi de Causis Sanctorum una cum plico litterarum mihi tradendo. Ita promitto et iuro. Sic me Deus adiuvet et haec sancta evangelia». (Sigillum et subscriptio postulatoris). Quo praestito iuramento, Episcopus ac iudex delegatus iusserunt ut acta omnia prasentis sessionis in autographum ac transcriptiones inserantur , ab ipsis et a promotore iustitiae subscripta propriisque eorum sigillis inferius signata, atque ut a me notario harum subscriptionum et sigillorum fiat recognitio legalitate Episcopi munita. Mandarunt insuper ut autographum clausum in archivo curiae diligenter asservetur, numquam aperiendum sine venia Episcopi. Transcriptiones vero processus clausas ac sigillo tantum Episcopi externe obsignatas et a me subscriptas tradam portitori una cum plico litterarum. Quibus omnibus peractis, Episcopus, iudex, promotor iustitiae ac portitor deputatus sese subscripserunt, ut sequitur. (Sigilla Episcopi, iudicis delegati, promotoris iustitiae et postulatoris. Omnium subscriptiones). Super quibus sic ut supra gestis, ego notarius hoc praesens publicum instrumentum

Visa tai atlikus, vyskupas, teisėjas, teisingumo saugotojas ir paskirtasis gabentojas pasirašė tokia tvarka:

97

(Antspaudas) ....., ... vyskupas
(Antspaudas) ....., įgaliotasis teisėjas
(Antspaudas) ....., teisingumo saugotojas
(Antspaudas) ....., paskirtasis gabentojas

O aš, notaras, surašiau šį protokolą apie visa tai, kas padaryta šiame posėdyje, ir patvirtindamas tai pasirašiau bei uždėjau savo notaro biuro antspaudą.

In fede

....., notaras

Aš, notaras aktuaras, patvirtinu ir patikinu, kad aukščiau esantys parašai, tai yra:

Jo Ekscelencijos vyskupo parašas ir jo apvalus antspaudas, kuriame įrašyta: .....;

Gerb. N. N., įgaliotojo teisėjo, parašas ir jo ovalus antspaudas su įrašu: .....

---

confeci et publicavi in forma, et in fidem me subscripsi, meumque notariatus signum apposui requisitus. Actum... die, mense, anno, loco, quibus supra. Ita est. (Sigillum et subsignatio notarii).

Et ego notarius deputatus fidem facio ac testor supradictas subscriptiones. nempe illam R.mi D.ni Episcopi cum appositione proprii sigilli, quad est... [describitur forma sigilli].- Illam R.di iudicis delegati, cum appositione proprii sigilli quad est... [describitur ut supra].- Illam R.di promotoris iustitiae, quad est... [describirtur ut supra], fuisse et esse ab ipsis propris manibus factas et scriptas in mea praesentia, sicut et supra expressa et descripta sigilla; atque ita testor et fidem facio hac die... mense... anno 19.. Ita est. (sigillum ac subsignatio notarii).

Nos N. N., Episcopus... Notum facimus atque testamur supradictum N. esse notarium publicum in hac causa per nos specialiter deputatum, eiusque attestationibus, scripturis atque instrumentis, plenam in iudicio et extra adhibitam fuisse, et adhuc adhiberi fidem ab omnibus; et ita dicimus et testamur. Datum.. die... mensis... anni 19... (Sigillum et subsignatio Episcopi).

ir Gerb. N. N., teisingumo saugotojo, parašas ir jo ovalus antspaudas su įrašu; .....;

buvo įrašyti jų pačių ranka mano akivaizdoje, taip pat uždėti aukščiau aprašyti antspaudai.

Tai patvirtinu ir užtikrinu ... metų ... mėnesio ... dieną.

(Antspaudas) ....., notaras aktuaras

Aš, ... vyskupas N. N.,

Liudiju ir patvirtinu, kad Gerb. N. N. yra viešas notaras, mano paskirtas šiai bylai, ir kad jo patvirtinimais bei viešais raštais reikia visiškai pasitikėti teismo sprendimuose ir kitur. Tai pareiškiu ir liudiju.

... (vieta), ... (metai) ... (mėnuo) ... (diena)

(Antspaudas) ....., ... vyskupas

Form. 28
Užrašas ant dėžės ar dėžių, į kurias sudedamos proceso aktų kopijos

Šis užrašas turi būti parašytas ranka ant lapo, kuris priklijuojamas ant dėžės ar dėžių, į kurias sudedamos dvi patvirtintos proceso aktų kopijos, skirtos Šventųjų skelbimo kongregacijai. Lapas turi būti nestipriai priklijuotas keturiuose kampuose, kad būtų galima lengvai nuimti. Reikia nepamiršti, kad šis lapas vėliau bus pridėtas ir įrištas tiek tame egzemplioriuje, kuris lieka Šventųjų skelbimo kongregacijos archyve, tiek viešoje kopijoje. Todėl reikalinga, kad lapas lengvai atsiklijuotų.

CONGREGATIONI DE CAUSIS SANCTORUM

„Exemplum sive transumptum publicum et authenticum integri processus informativi auctoritate ordinaria in civitate ... constructi a Rev. N. N., delegato ab Ex.mo D.no N. N., Episcopo ... super vita, virtutibus et fama sanctitatis eiusdem Servi Dei. Praesentandum et exhibendum Congregationi de Causis Sanctorum vel eius R.P.D. Secretario, et nonnisi de mandato eiusde Congregationis aperiendum".

(Antspaudas) ..... Notarius

Ego, N. N., Episcopus ...

Notum facio atque testor supradictum D.num N. N. esse notarium publicum, in hac Causa per me specialiter deputatum, eiusque attestationibus atque scripturis plenam in iudicio et extra adhibitam fuisse, et adhuc adhibendam esse fidem ab omnibus; et ita dico et testor.

Datum in civitate ... die ... mensis ... anni 20...

(Antspaudas) ....., Episcopus ...

Form. 29
Vyskupo laiškas Kongregacijai*

Jūsų Eminencija,

Gerb. N. N., bylos postulatoriaus prašymu ir remdamasis savo ordinarine galia, pasirūpinau, kad būtų atliktas Dievo tarno N. N. gyvenimo, dorybių ir šventumo garso ištyrimo procesas.

---

*Form. 29: Epistola Episcopi ad Congregationem.** Instane R.do N. N., postulatore, auctoritate ordinaria, opportunum visum est mihi ,processum insiruere super sanciitatis fama, vita et virtutibus Servi Dei, N. N., Cum vero pastoralibus curis distentus praedictam instructionem personaliter peragere non

Negalėdamas pats asmeniškai tuo užsiimti dėl savo ganytojiškų pareigų, įgaliojau minėtos bylos tyrimą atlikti Gerb. N. N., kuris mielai prisiėmė jam pavestą užduotį ir prisiekė mano akivaizdoje ištikimai atlikti savo pareigas bei išlaikyti reikiamą slaptumą.

Galiu paliudyti, kad Gerb. N. N. uoliai stengėsi laikytis galiojančių tokių bylų teisės nurodymų, kaip patvirtins jis pats laiške, asmeniškai adresuotame šiai Kongregacijai.

Man malonu pranešti Jūsų Eminencijai, jog, kiek man žinoma, tiek liudytojai, pristatyti postulatoriaus, tiek pakviestieji pagal pareigybes, yra pasitikėjimo verti ir dori žmonės.

Su didžia pagarba Jūsų Eminencijai Viešpatyje.

....., ... vyskupas

Form. 30
Įgaliotojo teisėjo laiškas Kongregacijai*

Jūsų Eminencija,

Su džiaugsmu siunčiu šiai Šventųjų skelbimo kongregacijai du patvirtintus Dievo tarno N. N. gyvenimo, dorybių ir šventumo garso tyrimo proceso, kurį vedžiau įgaliotas Jo Ekscelencijos ... vyskupo N. N., egzempliorius.

---

valerem, R.do N. N., a nobis electo iudice delegato, munus hoc demandavi, quod ipse nedum libenter, sed et obsequenti animo suscepit et iureiurando coram me praestito ad munus ipsum rite implendum, et ad secretum servandum sese con strinxit. Munus promotoris iustitiae R.do N. N. commisi, qui pariter iuramento promisit se tale munus fideliter adimpleturum. Testari possum quad sive judex delegatus sive promotor iustitiae praescripta constitutionis «Divinus Perfectionis Magister» et decreta Congregationis de Causis Sanctorum fideliter servavisse, uti ipsa Congregatio, inspectis actis, comprobare poterit. Id mihi superest adnotandum, nempe testes a postulatore exhibitos aliosque ex officio inductos, omnes, ut me non fallit, esse indubiae fidei, quippe homines probi, ac omni exceptione maiores. Hac occasione nactus E. V. Rmae addictissimum me profiteor. (Sigillum et subsignatio Episcopi).

*Form.. 30. Epistula iudicis delegati ad Congregationem.** Ad istam Congregationem de Causis Sanctorum per postulatorem transmittimus duplex exemplar authenticum processus informativi super fama sanctitatis, vita et et virtutibus Servi Dei N. N. a nobis confecti ex delegatione R.mi N. N., Episcopi...

Vesdamas šį procesą stengiausi laikytis visų taisyklių, teisės patvirtintų tokioms byloms.

Man malonu pareikšti Jūsų Eminencijai, kad niekada nieko nedariau nepakvietęs teisingumo saugotojo ir nedalyvaujant notarui. Turiu pridurti, kad tiek postulatoriaus pristatyti, tiek pakviesti pagal pareigybes liudytojai davė reikiamą priesaiką sakyti tiesą.

Neturiu jokių pastabų dėl liudytojų patikimumo, kurie, mano nuomone, yra dori ir pasitikėjimo verti žmonės ir atsakė į apklausos klausimus neabejodami, nieko nenutylėdami ir su dideliu nuoseklumu, kaip galima matyti iš jų liudijimų.

Prašau Jūsų Eminencijos atleisti man už galimai pasitaikiusias klaidas, kilusias ne iš blogos valios ar nerūpestingumo, bet iš mano nepatyrimo.

Naudodamasis proga reiškiu Jums
Didžiausią pagarbą Viešpatyje
... (vieta), ... (metai) ... (mėnuo) ... (diena).

(Antspaudas) ....., įgaliotasis teisėjas

In hoc munere obeundo maxima nostra cura fuit omnia adamussim observare quae in Constitutione Apostolica «Divinus Perfectionis Magister» et in decretis vestrae Congregationis praescribuntur. Praesertim vero declaramus numquam a nobis actum aliquid fuisse nisi praesente promotore iustitiae ac notario deputato: praescriptum secretum ab omnibus fuisse servatum; testes omnes a postulatore inductos et ex officio vocatos iuramentum prius praestitisse de veritate dicenda ac postea de veritate dictorum, eosque omnes primum super interrogatoriis a promotore iustitiae paratis accurate interrogatos fuisse. De horum testium qualitatibus nihil nobis animadvertendum occurrit, cum ii ex una parte probi, fide digni omnique exceptione maiores deprehensi sint, ex alia, serio, accurate et absque ulla haesitatione deposuisse. [Si de sinceritate alicuius testis judex dubitaverit, id adnotare curet, indicando causas ob quas retinet testem fidem haud mereri]. Vestrum igitur erit de hac inquisitione a nobis habita iudicium ferre, Vos enixe adprecantes ne, si quid in ipsa videatur omissum vel inopinato excidisse, id socordiae tribuatis. Interim Eminentiae Vestrae obsequientem me profiteor. Da tum.. die... mensis... anni 19... (Sigillum et subsignatio iudicis).

Form. 31
Teisingumo saugotojo laiškas Kongregacijai*

Nors *Taisyklės* nereikalauja, kad teisingumo saugotojas rašytų atskirą laišką Kongregacijai, tačiau manome, kad būtų naudinga ir jam išreikšti savo balsą, ypač, jeigu, jo nuomone, buvo tam tikrų nukrypimų bylos tyrimo procese, arba jeigu jam atrodo, kad kuris nors iš liudytojų yra nepatikimas. Tokiu atveju tiktų, kad teisingumo saugotojas leistų tai žinoti, nebent jam atrodytų geriau tik pasirašyti įgaliotojo teisėjo Kongregacijai siunčiamą laišką.

Jūsų Eminencija,

Man, ... vyskupo N. N. paskirtam Dievo tarno N. N. gyvenimo, dorybių ir šventumo garso tyrimo proceso teisingumo saugotoju, yra malonu užtikrinti Jūsų Eminenciją, jog rūpinausi kiek pajėgdamas, kad šios bylos tyrimas vyktų pagal galiojančias teisės normas, susijusias su šiomis bylomis.

Galiu užtikrinti Jūsų Eminenciją, kad visada būdavau pakviečiamas į teismo posėdžius ir kad kiekvieną kartą dalyvaudavo įgaliotasis teisėjas ir notaras. Mes, visi tribunolo nariai, buvome priesaika įsipareigoję ištikimai atlikti mums patikėtas pareigas ir taip elgėmės.

Turiu pridurti, kad visų liudytojų buvo prašoma duoti priesaiką ir kad bylos tyrimo metu tiek apklausos klausimai, tiek atsakymai buvo saugomi užrakinti.

---

*__Form. 31: Epistula promotoris iustitiae ad Congregationem.__ E.me ac R.me Domine.- Cum ex deputatione R.mi D.ni N. N., Episcopi... munere promotoris iustitiaes functus fuerim in processu informativo in... confecto super sanctitatis fama, vita et virtutibus Servi Dei N. N., cuius duplex exemplar Congregationi de Causis Sanctorum transmissum est, aequum et opportunum existimo Eminentiam Vestram certiorem facere de cura maxima ac diligentia a me adhibita ut omnia acta huius processus procederent iuxta praescripta in Constitutione Apostolica «Divinus Perfectionis Magister» et in decretis Vestrae Congregationis . Qua de re,

Dėl liudytojų patikimumo, kiek man žinoma, visi jie yra garbingi ir sąžiningi žmonės, todėl jų parodymai yra tikėtini. (Jeigu, teisingumo saugotojo nuomone, kuriuo nors iš liudytojų nebūtų galima tikėti, jis turi tai parašyti šiame laiške.)

Pasinaudodamas proga, reiškiu Jūsų Eminencijai pagarbą ir atsidavimą Viešpatyje.

... (vieta), ... (metai) ... (mėnuo) ... (diena).

(Antspaudas) ....., teisingumo saugotojas

---

tum ego, tum iudex delegatus ac notarius cuivis eiusdem processus sessioni interfuimus, omnesque, qui in eius constructione partes habuerunt iureiurando ex praescripta forma sese obligarunt ad munus fideliter obeundum et ad secretum servandum. Testes insuper, tum inducti tum ex officio vocati, emisso praescripto iuramento, rite examinati fuerunt super interrogatoriis a promotore iustitiae paratis. Praeterea ipsis quaestiones ex officio a iudice quandoque propositae fuerunt. Quoad testium credibilitatem testari possunt omnes morum integritate, rerum scientia et prudenti iudicio adeo pollere, ut eorum testimonio plenam fidem adhibere liceat, et quaecumque mendacii vel erroris suspicio sit amovenda. [Ubi gravia adsint indicia unum vel plures testes de aliqua quaestione falsa deposuere, id promotor iustitiae in epistula Congregationi missa adnotet, indicando causas ob quas de testium sinceritate dubitatur). Nihil ergo restat ut omnia haec judicio Congregationi subiiciam. V.E. addictissimum in Domino. Datum... die... mensis... anni 19... (Sigillum et subsignatio promotoris iustitiae).

Form. 32
Uždarymo aktas*

Vardan Dievo. Amen.

Visiems, ką tai domina, tebus žinoma, kad 20.. Viešpaties metų ... mėnesio ... dieną ... valandą ... vyskupo rezidencijoje

prieš Jo Ekscelenciją ... (diecezijos) vyskupą N. N. ir to paties vyskupo įgaliotą teisėją vesti Dievo Tarnaitės N. N. gyvenimo, dorybių ir šventumo garso tyrimo procesą Gerb. N. N., sudarančius tribunolą, dalyvaujant teisingumo saugotojui, aš, notaras, užantspaudavau užbaigtą šią bylą, vykusią ... mieste, ir uždėjau ant bylos viršelio tokį užrašą:

CONGREGATIONI DE CAUSIS SANCTORUM

„Exemplum sive transumptum publicum et authenticum integri processus informativi auctoritate ordinaria in civitate ... constructi a Rev. N. N., delegato ab Ex.mo D.no N. N., Episcopo ... in causa canonizationis servi Dei N. N. Praesentandum et exhibendum Congregationi de Causis Sanctorum vel eius R.P.D. Secretario, et nonnisi de mandato eiusde Congregationis aperiendum".

Ita est.

(Antspaudas)....., Notarius actuarius

---

*Form. 32: Instrumentum clausurae.** In Dei Nomine Amen. Cunctis ubique pateat et notum sit quad anno D.ni 19.. die... mensis... hara... in... Coram R.mo D.no Episcopo N. N., et R.do N. N., iudice ab ipso delegato in causa canonizationis Servi Dei N. N., pro tribunali sedentibus, praesente R.do D.no N. N., promotore iustitiae, ego notarius de mandato Ex.mi Episcopi et praefati iudicis delegati, clausi et obseravi processum auctoritate ordinaria in hac civitate N. constructum super fama sanctitatis, vita et virtutibus dicti Servi Dei, eique ad extra apposui sequentem suprascriptionem, videlicet; Congregationi de Causis Sanctorum. Romam. Exemplar sive transumptum publicum et authenticum integri processus informativi auctoritate ordinaria in civitate... constructi a R.do D.no N. N., delegato ab Ex.mo et R.mo D.no N. N., Episcopo... in causa canonizationis servi Dei N. N. Praesentandum et exhibendum Congregationi de causis Sanctorum vel eius R.P.D. Secretario, et nonnisi de mandato eiusdem Congregationis aperiendum» Et ita clausum, inscriptum et obsignatum, pluribus locis sigillo Episcopi, una cum ipsius Episcopi, iudicis delegati et promotoris iustitiae litteris, in plico separato

Ir tokiu būdu užantspaudavau užbaigtą bylą J. E. vyskupo antspaudu keliose vietose ir įteikiau kartu su vyskupo, įgaliotojo teisėjo bei teisingumo saugotojo laiškais, įdėtais į užklijuotą ir užantspauduotą voką, čia esančiam Gerb. bylos postulatoriui N. N., o jis pasižadėjo viską perduoti Šventųjų skelbimo kongregacijai arba jos sekretoriui.

Tam įrodyti surašiau šį protokolą, kurį pasirašiau bei uždėjau savo notaro biuro antspaudą.

(Antspaudas)....., notaras aktuaras

Aš, ... (diecezijos) vyskupas N. N.,

Liudiju ir skelbiu, kad Gerb. (Ponas) N. N. yra viešas notaras, mano paskirtas šiai bylai, ir kad visi visiškai tikėjo ir turi tikėti teismo sprendimuose ir šalia jų šio notaro patvirtinimais ir viešais raštais. Tai pareiškiu ir patvirtinu.

... (vieta), ... (metų) ... (mėnesio) ... (diena).

(Antspaudas)....., ... (diecezijos) vyskupas

Form. 33
Užrašas ant voko su laiškais

„Plicum Litterarum Ex.mi D.ni N. N., Episcopi ..., et Rev.rum D.norum judicis delegati episcopalis ac iustitiae promotoris, necnon instrumentum clausurae transumptorum processus canonizationis super vita, virtutibus et fama sanctitatis servi Dei N. N."

Ita est.

....., notaras aktuaras

---

inclusis, tradidi N. N. causae postulatori specialiter electo ibidem praesenti et promittenti se omnia delaturum Romaro, et ibi traditurum Congregationi de Causis Sanctorum, sive eius R.P.D. Secretario, aut cui de iure tradi debet. Super quibus omnibus et singulis de mandato ipsius R.mi D. Episcopi ac iudicis hoc praesens instrumentum confeci in forma et in fidem me subscripsi, meumque notariatus signum apposui requisitus. Actum... die, mense, anno, loco, quibus supra. Ita est. (Sigillum et subsignatio notarii).

Nos N. N., Episcopus... Notum facimus atque testamur supradictum N. esse notarium publicum in hac causa per nos specialiter deputatum, eiusque attestationibus, scripturis atque instrumentis, plenam in iudicio et extra adhibitam fuisse, et adhuc adhiberi fidem ab omnibus; et ita dicimus et testamur. Datum.. die... mensis... anni 19... (Sigillum et subsignatio Episcopi).

Form. 34
Užrašas ant dėžės, kurioje yra originalai ir kurią reikia saugoti vyskupijos kurijoje

Proceso aktų originalai turi būti saugomi vyskupijos kurijos archyve, uždaryti dėžėje ir užantspauduoti (nr. 29b). Senasis Kodeksas reikalavo, kad jie nebūtų atidaryti be Šventojo Sosto leidimo (kan. 2056*, §1). Šiandien tokio reikalavimo nebėra. Todėl vyskupas gali duoti leidimą juos atidaryti, jeigu kyla būtinybė tai padaryti. Ant dėžės, kurioje laikomi originalai, gali būti toks užrašas:

Kanonizacijos bylos apie Dievo tarno N. N. gyvenimą, dorybes ir šventumo garsą, vestos ... mieste .... metais Gerb. N. N., įgalioto J. E. vyskupo N. N., aktų originalai. Negali būti atidaryta be specialaus vyskupo leidimo.

(Antspaudas)....., notaras aktuaras

II

PROCESŲ APIE NUMANOMUS STEBUKLUS DOKUMENTŲ PAVYZDŽIAI

Form. 35
Postulatoriaus prašymas vyskupui

(BYLOS PAVADINIMAS)

Jūsų Ekscelencija,

Žemiau pasirašęs N. N., Dievo tarno (palaimintojo) N. N. kanonizacijos bylos postulatorius, kaip rodo pridedamas paskyrimo raštas (priedas nr. 1), praneša štai ką:

Ponia N. N., gimusi ... ... vietovėje, gyvenanti ..., tel. nr. ..., ... mėnesio pradžioje pastebėjo, kad dešinės ausies kaušelio viršutiniame krašte atsirado gumbelis, kuris greitai didėjo ir per du mėnesius tapo trešnės uogos dydžio. Šis gumbelis buvo padengtas tamsiai violetinės spalvos šašu, iš kurio sunkėsi nemalonaus kvapo skystis. Be to, minėta ponia toje vietoje jautė deginimą ir aštrų skausmą, kurį mėgindavo nuraminti vėsindama ausį ir drėkindama ją šaltu vandeniu. Šeimos gydytojas N. N., į kurį ji kreipėsi, įtarė, kad tai gali būti piktybinis auglys, ir nurodė poniai pasitikrinti ... onkologijos institute. Gydytojas N. N., atlikęs biopsiją ... dieną, diagnozavo „Carcinoma epidermoide, dešinės ausies“ (biopsijos tyrimas nr. ..., priedas nr. 2). Šią diagnozę patvirtino gydytojas N. N., atlikęs pakartotinę biopsiją ... dieną (biopsijos tyrimas nr. ..., priedas nr. 3).

Abu gydytojai paskyrė spindulinį gydymą. Deja, instituto spindulinio gydymo aparatai buvo sugedę, ir nebuvo galima atlikti šio gydymo. Tai poniai taip pat nebuvo taikyta jokia kita pagalba, nes, anot minėtų gydytojų, tai nebūtų padėję. Ponia N. N., kadangi kasdien vis labiau kentėjo ir kadangi instituto aparatai vis dar nebuvo suremontuoti, kartu su šeima ... dieną po pietų pradėjo noveną Dievo Tarnui N. N. ir pridėjo prie skaudančios vietos jo relikviją. Kitą rytą pabudusi ... valandą, ponia nustebusi pamatė, kad auglys buvo visiškai išnykęs, nepalikdamas jokio rando. Tuojau pasišaukė šeimos narius ir kaimynus, kurie konstatavo išgijimą. Tą patį rytą buvo pakviestas šeimos gydytojas N. N., kuris nežinojo, kaip paaiškinti tą faktą.

Po trijų dienų, tai yra ... dieną, ponia buvo nuvežta patikrinti į minėtą onkologijos institutą. Gydytojai, kurie buvo diagnozavę vėžį, apžiūrėję ponią, parašė bendrą pareiškimą, kuriame patvirtino visišką pagijimą ir išreiškė nuostabą dėl tokio neįprasto fakto (priedas nr. 4). Poniai buvo atlikti nauji tyrimai tame pačiame institute ... dienomis, ir nė viename iš jų nebuvo rasta piktybinio auglio, nuo kurio ji kentėjo, pėdsakų (priedai nr. 5, 6 ir 7). Šiandien yra praėję daugiau negu metai nuo pagijimo, o ponios sveikatos būklė yra puiki. Išreikšdama padėką ji ir toliau kasdien meldžiasi Dievo tarnui N. N., kuriam priskiria savo išgijimą.

Turėdamas galvoje šiuos faktus, žemiau pasirašęs postulatorius prašo Jo Ekscelenciją užvesti kanoninį procesą dėl šio stebuklingo fakto, priskiriamo Dievo tarnui, kurio beatifikacijos nekantriai laukia tūkstančiai tikinčiųjų.

Prie šio prašymo pridedu šiuos dokumentus: (nurodyti pridedamus dokumentus).

Roma, ... m. ... mėn. ... d.

....., postulatorius

Form. 36
Vyskupo dekretas dėl tribunolo sudarymo

Aš, N. N., ... vyskupas,

peržiūrėjęs Gerb. N. N., Dievo tarno (palaimintojo) N. N. kanonizacijos bylos postulatoriaus, ... m. ... mėn. ... d. raštą, kuriuo jis prašo užvesti tyrimą dėl numanomo stebuklingo išgydymo, priskiriamo minėtam Dievo tarnui, dėl šių motyvų skelbiu dekretą, kad būtų užvestas procesas.

Negalėdamas pats asmeniškai pirmininkauti tribunolui dėl savo pastoracinio užimtumo, skiriu kaip įgaliotąjį teisėją Gerb. N. N., kaip teisingumo saugotoją Gerb. N. N., kaip notarą Gerb. N. N.

Kancleris kruopščiai praneš kiekvienam tribunolo nariui apie mano duotą paskyrimą, kad visi susirinktų ... m. ... mėn. ... d. ... val., priimtų pareigas, kurios jiems buvo paskirtos, duotų priesaiką ir pradėtų veiklą minėtame procese.

Pasirašyta ... mieste ... m. ... mėn. ... d.

(Antspaudas) ....., ... (diecezijos) vyskupas

In fede:

(Antspaudas) ....., kurijos kancleris

(Dėl kiekvieno tribunolo nario paskyrimo ir ypač dėl teisingumo saugotojo šaukimo žr. atitinkamus gyvenimo ir dorybių tyrimo proceso formuliarus: 8, 9 ir 10).

Form. 37
Klausimynai liudytojams

Toliau pateikiame keletą klausimyno liudytojams pavyzdžių, susijusių su įvairiais atvejais. Savaime suprantama, klausimyną reikia pritaikyti kiekvienam konkrečiam atvejui, stengiantis išsiaiškinti ne tik mažiausias įvykio smulkmenas, bet ir tuos dalykus, kurie, ekspertų akimis, yra svarbūs, norint suprasti, ar tai tikrai nepaaiškinamas faktas.

a. Stebuklingai išgydytas vėžys

KLAUSIMYNAS LIUDYTOJAMS

1. Liudytojas įspėjamas apie priesaikos svarbą bei moralinį ir teisinį įpareigojimą sakyti visą tiesą.

2. Bendros žinios: vardas ir pavardė, gimimo vieta ir data, atliktos studijos, profesija, tikėjimo praktikavimas.

3. Ar teko girdėti kalbant apie Dievo tarną N. N.? Ar laiko jį šventu? Ar yra susijęs su juo kokiu nors prigimtiniu ar dvasinės giminystės ryšiu?

4. Kada susipažino su ponia N. N.? Ar dažnai bendraudavo? Nuo kokios ligos ji kentėjo? Ar žino, kaip nuo jos išgijo? Kada, kur ir kaip tai atsitiko?

5. Ar turi kokį nors su šiuo įvykiu susijusį dokumentą, kurį galėtų pateikti teismui?

6. Ar žino ponios N. N. šeimos anamnezę? Kitaip sakant: ar gali papasakoti apie ponios N. N. tėvų ir kitų šeimos narių sveikatą? Gal žino, ar kas nors iš jų sirgo vėžiu? Jei taip, liudytojas tepasako, kurioje kūno dalyje pasireiškė liga ir kaip ji vystėsi.

Liudytojas tenurodo, kokiu būdu tuos dalykus sužinojo.

7. Kokia yra asmeninė ankstesnė ponios N. N. anamnezė? Kitaip sakant: ar minėta ponia prieš ausies ligą turėjo kitų ligų? Jei taip, liudytojas tepasako, kokia liga ar kokios ligos tai buvo, kokia jų eiga, kaip nuo jų pagijo.

8. Dabartinė ponios N. N. anamnezė: kada poniai N. N. pradėjo reikštis pirmieji galimo ausies vėžio simptomai? Kokie jie buvo? Ką jautė ponia: skausmą, niežėjimą, karštį? Kokios spalvos buvo auglys: raudonos, violetinės, juosvos? Ar tokios spalvos buvo tik auglys, ar ir aplinkinės zonos? Kurios?

Liudytojas tenurodo, kokiu būdu tai sužinojo.

9. Koks buvo auglys: sausas ar šlapiuojantis? Antruoju atveju: ar išskyrų buvo mažai, ar jos buvo gausios? Liudytojas tepaaiškina, kaip atrodė išskyros: ar turėjo kvapą, ar buvo tirštos ar vandeningos, kokios buvo spalvos.

Liudytojas tenurodo, kokiu būdu tai sužinojo.

10. Liudytojas smulkiai tenupasakoja auglio išvaizdą: ar buvo minkštas, ar kietas liečiant, ar padengtas šašu, ar turėjo žaizdelių, įtrūkimų, fistulių. Jei buvo pastarųjų, liudytojas tepasako, kiek jų buvo ir ar iš jų tekėjo skystis.

11. Liudytojas tepasako, kokio dydžio ir kokios formos buvo auglys pradžioje. Ar atrodė kaip vienas gumbas, ar labiau dvilypis? Ar turėjo ataugą? Ar jį pastebėjo šeimos gydytojas N. N.? Ar augo greitai, ar ilgai buvo vienodo dydžio? Kada pradėjo didėti? Kokio dydžio pasidarė ligos eigoje? Ar pakeitė spalvą?

Jeigu liudytojas negalėtų nurodyti auglio dydžio centimetrais, tepasako, į ką buvo panašus: pvz., į rodomojo piršto galą, į trešnės uogą, į avinžirnį.

(Liudytojams, kurie yra šios srities specialistai). Koks buvo auglys, kai pasiekė maksimalų dydį (forma, spalva ir t. t.)? Kaip auglys buvo prisitvirtinęs prie ausies: ar kaip gumbelis ant plonos kojytės, ar visu savo dydžiu, taip, kad sudarė vieną visumą su ausimi? Kitaip tariant: ar auglys dengė tik viršutinę ausies dalį, ar ir žemutinę? Pastaruoju atveju: maždaug kiek centimetrų dengė auglys? Ar jį buvo galima apčiuopti? Kokios buvo konsistencijos? Ar buvo liaukų uždegimas? Kuriose liaukose buvo matyti uždegimas? Kitaip sakant: kuriose organizmo vietose liudytojas pastebėjo liaukų uždegimą?

12. Kokie vaistai buvo skirti ligonei? Liudytojas tenurodo, ar tai buvo bendras gydymas, ar vietinis; kokios rūšies buvo tie vaistai, kiek laiko juos vartojo ir kokie buvo rezultatai.

13. Ar šeimos gydytojas apžiūrėjo ligonę prieš jos nuvežimą į ... onkologijos institutą? Kokia buvo jo diagnozė? Ar jis išrašė ligonei kokius nors vaistus ar tepalą?

Liudytojas tepasako, kokiu būdu tai sužinojo.

14. Kurią dieną buvo nuvežta į onkologijos institutą? Koks gydytojas ją apžiūrėjo? Ar jai buvo atlikta biopsija? Kokia diagnozė buvo nustatyta remiantis šia biopsija?

15. Ar ją apžiūrėjo kitas gydytojas? Ar buvo atlikta pakartotinė biopsija? Liudytojas tepasako, kada ir kas ją atliko. Koks buvo atsakymas? Ar ponia buvo paguldyta instituto ligoninėje, ar buvo išleista namo? Ar jai buvo taikytas gydymas, kurį nurodė gydytojai? Jeigu ne, kodėl nebuvo taikytas? Ar buvo taikytas bent pakaitinis gydymas?

16. Kiek laiko praėjo nuo to, kai buvo diagnozuotas vėžys, iki ligonės pasveikimo? Ar tuo laikotarpiu jai buvo skirti vaistai? Ar per tą laiką buvo pastebėtas pagerėjimas? Kokia buvo bendra ligonės savijauta per šį laikotarpį? Ar turėjo apetitą? Ar jautė skausmus kaip ir anksčiau? Gal liudytojas žino, ar dieną prieš pagijimą buvo pavartoti kokie nors vaistai arba ant auglio buvo užtepta kokio nors tepalo, kas galėjo sukelti auglio išnykimą? Jei taip, koks tai buvo tepalas ar vaistai?

17. Ar buvo kalbama kokia speciali malda, prašant ligonės pagydymo? Į ką kreipėsi ligonė? Ar tai buvo novena arba speciali malda, sukalbėta prieš pat pagijimą?

18. Ar buvo matomas koks nors pasikeitimas ligonėje po to, kai kreipėsi į Dievo tarną? Kas įvyko? Ar tai buvo lėtas, palaipsniškas pagijimas, ar veikiau staigus pagijimas? Kurią dieną ir tiksliai kurią valandą įvyko pagijimas? Kas tai pastebėjo? Kokie asmenys konstatavo pagijimo faktą?

Liudytojas tepasako, kokiu būdu tai sužinojo.

19. Ar po pagijimo liko ant ausies randų, kraujo dėmių, išskyrų ar žaizdos žymių? Kaip reagavo stebuklingai pagijusioji į šį faktą? Ar jai grįžo apetitas?

20. Kur pasidėjo auglys, atsiskyręs nuo ausies? Ar jis buvo ištirtas? Jei taip: ką sakė specialistai?

21. Liudytojas tepasako, ar šeimos gydytojas N. N. apžiūrėjo stebuklingai išgydytąją ir ką pasakė dėl šito. Ar ligonė išsityrė

... onkologijos institute? Kada? Ką sakė šio instituto gydytojai N. N. ir N. N.? Ar jie parašė pareiškimą? Liudytojas tepasako, ar stebuklingai išgijusioji vėliau buvo iš naujo tikrinama, kada ir kokie buvo atsakymai.

22. (Liudytojams, kurie yra šios srities specialistai). Ar po išgijimo liko ne visai užgijęs randas, maža fistulė? Ar buvo išskyrų? Ar spaudžiant ligotos ausies kaušelį stebuklingai išgijusioji jautė skausmą? Ar jautėsi koks sukietėjimas, kuris galėjo būti vėžio liekana? Ar buvo koks skirtumas tarp dviejų ponios ausų?

23. Ar tai buvo visiškas išgijimas? Ar ligonei įvyko koks atkritimas? Ar pasireiškė galimi vėžio požymiai ant išgydytos ausies ar kurioje kitoje kūno dalyje?

24. (Liudytojams, kurie yra šios srities specialistai). Liudytojas tepasako, ar šį faktą galima kaip nors moksliškai paaiškinti.

(Visiems liudytojams). Liudytojas tepasako, ar galvoja, kad šį faktą galima paaiškinti įprastomis priežastimis, ar tai, jo nuomone, yra stebuklas.

25. Ar žino, kad kas nors suabejojo šio pagijimo antgamtiškumu? Jei taip, kodėl abejojama šio įvykio antgamtiniu pobūdžiu: ar todėl, kad galvojama, jog tai nebuvo vėžys, ar paprasčiausiai tai buvo gerybinis auglys, ar pagijimas įvyko dėl kokių nors vaistų poveikio?

26. Ar liudytojas turi dar ką nors pridurti?

27. Parodymų perskaitymas. Ar turi ką pridurti, išbraukti ar pataisyti savo parodymuose? Ar patvirtina tai prisiekdamas?

... (vieta), ... m. ... mėn. ... d.

....., teisingumo saugotojas

***

b. Dviejų piršto kauliukų funkcijų atgijimas

Rio Orinoco upėje pagauta žuvis piranija nukando du mažojo piršto kauliukus berniukui, kuris buvo su savo tėvu valtyje. Tėvas, atplaukęs į upės krantą, išskrodė visas žuvis. Vienos pilve rado piršto kauliukus. Kaimo gydytojas po kelių valandų keliais

išoriniais dūriais prisiuvo tuos du kauliukus prie sužaloto piršto, ir jie atgijo, beveik tą pačią akimirką atgavo jautrumą ir tobulą lankstumą. Šis faktas buvo pripažintas stebuklu.

Teisingumo saugotojas pateikė tokius klausimus:

KLAUSIMYNAS LIUDYTOJAMS

1. Vardas, pavardė, amžius, socialinė padėtis, gyvenamoji vieta, asmens tapatybės dokumentas.

2. Priesaika sakyti tiesą.

3. Ar pažįsta berniuką N. N. ir jo šeimą? Vaiko amžius ir dabartinė gyvenamoji vieta. Nuo kokios ligos pagijo? Kada įvyko pagijimas?

4. Jeigu liudytojas turėtų kokį nors dokumentą, susijusį su pagijimu, teįteikia jį tribunolui.

5. Pagijusio vaiko šeimos anamnezė. Liudytojas tepareiškia, ar žino paveldimas vaiko tėvo arba mamos ligas, jeigu tokių yra.

6. Ar žino, ar vaikas prieš tą nelaimę, po kurios pagijo, sirgo kokia liga, apie kurią reikėtų žinoti, neskaitant vaikams būdingų ligų? Jei taip, kokios tai ligos ir kokia buvo jų eiga? Gal žino, ar vaikas nuo gimimo turėjo kokio nors organo apsigimimų? Ypač, ar žino, ar vaikas gimdamas turėjo anatominiu požiūriu sveikas rankas su tobulu pirštų lankstumu?

7. Kaip įvyko nelaimė, dėl kurios N. N. patyrė sužalojimą, apie kurio išgijimą kalbame? Kiek metų turėjo berniukas, kai įvyko nelaimė? Kur jis buvo ir kas buvo drauge? Kokią dieną ir valandą įvyko nelaimė?

8. Kokius sužeidimus patyrė berniukas per tą įvykį? Kuris kūno organas buvo sužeistas? Kuris pirštas? Kurie pirštakauliai buvo sužaloti? Ar tai buvo tik išorinė žaizda, ar kaulų netekimas? Ypač svarbu, kuris pirštakaulis buvo prarastas? Kitaip tariant, kuris arba kurie pirštakauliai buvo nukąsti?

9. Kokį pirminį gydymą pritaikė berniukui tas, kuris buvo drauge su juo? Kur buvo rasti nukąsti piršto kauliukai? Kas juos rado? Kur buvo nugabentas berniukas?

10. Kaip buvo laikomi atrasti pirštakauliai? Į kokią medžiagą buvo suvynioti?

Ar liudytojas gali nurodyti, kiek laiko praėjo nuo nelaimės akimirkos iki, kol vaikas pasiekė namus? Kitaip tariant, liudytojas tepasako, kurią valandą įvyko nelaimė, kada sugrįžo namo ir kurią valandą buvo nuvežtas į ligoninę.

11. Į kokią ligoninę buvo nugabentas berniukas? Kokiu būdu? Koks atstumas buvo nuo namų iki ligoninės? Kiek prireikė laiko? Ar tėvai pasiėmė kartu su vaiku ir nukąstus pirštakaulius, ar kur nors juos paliko?

12. Liudytojas teapibūdina ligoninę: kiek gydytojų ten dirbo; kokias turėjo priemones; kokią šiuolaikinę aparatūrą turėjo.

13. Ar pasiekus ligoninę berniukas iš karto buvo apžiūrėtas, ar reikėjo laukti? Koks gydytojas jį apžiūrėjo? Kodėl turėjo laukti, kol bus apžiūrėtas? Kurią valandą buvo apžiūrėtas? Ką pasakė gydytojas? Kokia buvo jo diagnozė?

14. Ką pasakė gydytojas, sužinojęs, kad nukąsta piršto dalis nebuvo atvežta į ligoninę? Kas nuvyko į namus paimti piršto? Kokios būklės jį rado? Kiek laiko reikėjo nuvykti jo paimti ir atgabenti į ligoninę? Trumpai tariant: kiek laiko praėjo nuo momento, kai berniukas prarado pirštą, iki kol gydytojas jį operavo?

(Šios srities ekspertams). Kokia chirurginė operacija buvo atlikta? Kokia technika buvo panaudota norint atstatyti nukąstus pirštakaulius? Kokiomis medžiagomis buvo bandoma juos sujungti su likusiu pirštakauliu?

Ar buvo stengiamasi sudėlioti ir tobulai sujungti nervus, kurie buvo nutraukti per nelaimingą įvykį? Jei taip, kokia technika buvo panaudota? Kokie siūlai buvo panaudoti susiūti ir kokiais įrankiais buvo susiūta? Ar chirurgas, kuris atliko operaciją, turėjo moksliškai pagrįstų vilčių, kad vaikas atgaus operuoto piršto jautrumą ir lankstumą?

(Visiems liudytojams). Kiek maždaug laiko truko operacija? Ar pasibaigus operacijai gydytojas davė garantijų? Ar pasakė tėvams, kad gali būti ramūs? Kokių patarimų davė jiems?

15. Ar buvo šaukiamasi kokio nors šventojo ar palaimintojo užtarimo, prašant vaiko išgijimo? Kokio palaimintojo ar

palaimintosios? Kas jo šaukėsi? Kas patarė kreiptis į šią palaimintąją? Kas ir kiek dienų meldėsi?

16. Kokia buvo vaiko būsena po operacijos? Ar jautė skausmą? Kada grįžo į ligoninę perrišimui? Ką pasakė gydytojas, kai apžiūrėjo jį pirmą kartą po operacijos? Kaip dažnai ir kiek kartų vaikas po to lankėsi ligoninėje? Koks gydymas buvo taikomas?

Kada buvo pastebėti pirmieji gijimo požymiai? Kada berniukas atgavo jautrumą toje piršto dalyje, kuri buvo nukąsta, o paskui prijungta?

(Ekspertams). Kada sugrįžo piršto lankstumas? Ar jis buvo dalinis, ar visiškas?

Kada berniukas atgavo piršto jautrumą? Ar jis buvo dalinis, ar visiškas? Jeigu dalinis, kurios rūšies jautrumui buvo pakenkta: jautrumas skausmui, šilumai, šalčiui? Maždaug kokia proporcija?

17. Ar paskutiniu metu berniukui buvo daryti kokie tyrimai? Kas ir kada tyrė berniuko ligą? Ką buvo galima konstatuoti apie pagydyto berniuko piršto jautrumą ir lankstumą? Koks tyrimas buvo atliktas? Ar buvo atliktas rentgeninis tyrimas? Ar buvo padarytas neurologinis tyrimas? Kokie buvo rezultatai?

18. Liudytojas tepasako (jei jis yra gydytojas), ar, remiantis jo žiniomis ir patirtimi, šis pagijimas gali būti paaiškintas natūraliai.

19. Liudytojas ne ekspertas tepasako, ar, jo nuomone, gali būti natūralus šio pagijimo paaiškinimas.

20. Ar yra kas suabejojo šio pagijimo antgamtiškumu? Kuo jis remiasi? Ar galvoja, kad pakako tos chirurginės operacijos, kokia buvo atlikta, kad įvyktų pagijimas? Ar abejoja šio fakto antgamtiškumu todėl, kad iš savo patirties arba iš medicininės literatūros žino panašių faktų?

21. Parodymų perskaitymas. Ar turi ką pridurti, išbraukti ar pataisyti?

22. Priesaika, jog sakė tiesą.

... (vieta), ... m. ... mėn. ... d.

....., teisingumo saugotojas

c. Pašalintos kasos atsiradimas

Chirurginės operacijos metu ligoniui buvo pašalinta kasa. Ligos prognozė buvo liūdna: ligoniui liko gyventi keletas mėnesių. Keistas dalykas – kasa vėl atsirado ir toliau normaliai atliko savo funkcijas. Po daugybės medicininių tyrimų buvo galima konstatuoti, kad ligonis buvo visiškai pagijęs.

KLAUSIMYNAS LIUDYTOJAMS

1–5. Kaip prieš tai esančiame klausimyne.

6. Liudytojo paklausiama, kokia yra N. N. šeimos anamnezė. Kitaip tariant: liudytojas tepasako viską, ką žino apie pagijusio žmogaus tėvų ir artimų giminaičių sveikatą.

7. Kokia yra pagijusio žmogaus tolimoji asmeninė anamnezė? Kitaip tariant: liudytojas tepasako, ar ponas N. N. prieš pagijimą, priskiriamą Dievo tarnui N. N. sirgo kokia svarbia liga. Jei taip, liudytojas tenurodo, kokia tai buvo liga, kiek truko, kokia buvo jos eiga, svarbiausius chronologinius jos duomenis.

8. Kokia yra pagijusio žmogaus artimoji asmeninė anamnezė? Kitaip tariant: iki kada džiaugėsi, kaip atrodė, gera sveikata? Kada pradėjo reikštis pirmieji ligos simptomai (metai, mėnuo, diena, jei įmanoma nurodyti, valanda)? Kokie tai buvo simptomai? Kas ligoniui suteikė pirmąją pagalbą? Gydytojo vardas, pavardė. Ar buvo būtina guldyti į ligoninę? Jeigu taip, liudytojas tepasako, kada ir į kokią ligoninę buvo paguldytas ligonis.

9. Kokios būklės ligoninės gydytojai rado ligonį? Kokie buvo pirmųjų tyrimų rezultatai? Kokia buvo diagnozė? Ypač svarbu, kokio sunkumo buvo leukemija? Kiek buvo leukocitų? Koks buvo eritrocitų nusėdimo greitis? Ar jam buvo anemija? Kokio sunkumo? Ar buvo vidinis kraujavimas žarnyne? Kiek kartų pasikartojo? Ar buvo reikalingas kraujo perpylimas? Kiek kartų?

10. (Liudytojams ekspertams ir neekspertams). Ar buvo nuspręsta, kad būtina chirurginė intervencija? Kurią dieną ji buvo atlikta? Liudytojas tenurodo gydytojo, kuris ją atliko, ir jo bendradarbių pavardes. Ką nustatė chirurgai? Kokie organai buvo pažeisti? Ar histologas ištyrė rastus patologinius darinius? Koks

buvo šio tyrimo atsakymas? Kurią dieną buvo atlikta chirurginė intervencija? Kokia buvo prognozė po operacijos?

(Liudytojams ekspertams). Kokia technika buvo panaudota operacijoje? Koks buvo operacijos rezultatas?

11. Kaip reagavo ligonis po operacijos? Pagerėjo ar pablogėjo? Kada buvo išrašytas iš ligoninės jau pasveikęs?

12. Kas ir kada informavo artimuosius apie grėsmingą diagnozę? Ar liudytojas prisimena tiksliai žodžius, kuriais gydytojai nusakė prognozę? Ar buvo numatoma besiartinanti mirtis?

13. Į kokį šventąjį ar Dievo tarną buvo kreiptasi? Liudytojas tepasako, kas jo meldėsi, kokiu būdu ir kiek laiko. Kas ligoniui užsiminė apie Dievo tarną N. N.? Ar ligonis jam meldėsi?

14. Liudytojas tepasako, ar kai pacientas grįžo į namus, vėl galėjo dirbti? Kada tai įvyko? Ar turėjo praeiti daug laiko, ar tuojau sugrįžo prie savo ankstesnės veiklos? Liudytojas tenurodo tikslią datą.

15. Kada pagijusiajam pirmą kartą vėl buvo atlikti tyrimai? Ar vėliau dar buvo atliekami tyrimai? Ar neseniai jis vėl buvo apžiūrėtas? Kokie rezultatai?

16. (Liudytojams ekspertams). Liudytojas tepasako, ar pagijimas turi kokį nors natūralų paaiškinimą, ar reikia jį priskirti specialiam Dievo įsikišimui?

(Liudytojams ne ekspertams). Liudytojas tepasako, ar tiriamas faktas gali būti paaiškintas natūraliai, ar reikia jį priskirti Dievo veikimui?

17. Ar yra tokių, kurie abejoja šio pagijimo antgamtiškumu? Jeigu taip, liudytojas tepasako, kas tokias abejones išsakė. Dėl ko tie žmonės abejoja pagijimo antgamtiškumu: dėl to, kad netiki diagnoze, ar kad nepatikėjo gydytojų paskelbta prognoze, ar dėl to, kad žino kokį nors natūralų paaiškinimą, kuris paaiškintų šį faktą?

18. Ar turi ką pridurti, išbraukti ar pataisyti?

19. Priesaika, kad sakė tiesą.

... (vieta), ... m. ... mėn. ... d.

....., teisingumo saugotojas

Form. 38
Atidarymo posėdis

I posėdis

Vardan Dievo. Amen.

20... Viešpaties metais ... mėnesio ... dieną ... valandą

prieš Jo Ekscelenciją ... vyskupą N. N. ir įgaliotąjį teisėją Gerb. N. N., kurie sudaro tribunolą, dalyvaujant teisėtai pakviestam teisingumo saugotojui Gerb. N. N., išrinktam notarui aktuarui Gerb. N. N. ir notaro padėjėjui Gerb. N. N.,

stojo Dievo tarno N. N. kanonizacijos bylos postulatorius Gerb. N. N., teisėtai paskirtas, kaip rodo jo pateiktas paskyrimo raštas, prašydamas, kad būtų pradėtas tyrimo procesas.

Išklausęs postulatoriaus prašymą, J. E. vyskupas N. N., prašant teisingumo saugotojui, patikrino postulatoriaus paskyrimo raštą ir įteikė jį įgaliotajam teisėjui bei teisingumo saugotojui, kad jį ištirtų. Nerasdamas dėl ko prieštarauti, J. E. vyskupas priėmė jį kaip teisėtą.

Tada aš, kurijos kancleris, perskaičiau postulatoriaus .... m. ... mėn. ... d. raštą ir J. E. vyskupo .... m. ... mėn. ... d. dekretą, kuriuo skiriamas tribunolas. Įgaliotasis teisėjas, taip pat kiti tribunolo nariai noriai prisiėmė pareigas, kurioms buvo paskirti, parodydami nusiteikimą ištikimai jas atlikti ir tinkamai išlaikyti paslaptį.

Po to visi davė nustatytą priesaiką, pirmiausia J. E. vyskupas tokia formule:

> „Vardan Dievo. Amen. Aš, N. N., ... vyskupas, prisiekiu, kad neatsižvelgdamas į asmenis, ištikimai ir stropiai vykdysiu man priklausančią užduotį Dievo tarnui N. N. priskiriamo numanomo stebuklo tyrimo procese. Taip pat prisiekiu laikyti privalomą paslaptį.
>
> Tepadeda man Dievas ir jo šventoji Evangelija.“

(Antspaudas) ....., ... vyskupas

Po jo įgaliotas teisėjas, teisingumo saugotojas, notaras aktuaras ir notaro padėjėjas davė tokią priesaiką:

„Vardan Dievo. Amen. Aš, N. N., (įgaliotas teisėjas, teisingumo saugotojas, notaras), Dievo tarno N. N. užtarimui priskiriamo numanomo stebuklo tyrimo procese prisiekiu ištikimai vykdyti man patikėtas pareigas. Taip pat prisiekiu laikyti paslaptį, kaip reikalauja mano pareigos.

Tepadeda man Dievas ir ši šventoji Evangelija."

....., (įgalioto teisėjo antspaudas ir parašas)
....., (teisingumo saugotojo antspaudas ir parašas)
....., (notaro aktuaro antspaudas ir parašas)
....., (notaro padėjėjo antspaudas ir parašas)

Tokiu pat būdu ir postulatorius, pakviestas J. E. vyskupo, davė tokią priesaiką:

„Vardan Dievo. Amen. Aš, N. N., Dievo tarno N. N. kanonizacijos bylos postulatorius (vicepostulatorius), prisiekiu ištikimai vykdyti man patikėtas pareigas, nekalbėti ir nedaryti nieko, kas tiesiogiai ar netiesiogiai galėtų pakenkti tiesai ir teisingumui arba kas galėtų apriboti liudytojų laisvę.

Tepadeda man Dievas ir ši šventoji Evangelija."

....., (postulatoriaus arba vicepostulatoriaus antspaudas ir parašas)

Tada bylos postulatorius įteikė liudytojų sąrašą, pasilikdamas sau teisę pateikti kitų vardų ir atsisakyti, jeigu reikės, kurio nors iš nurodytų minėtame sąraše.

J. E. vyskupas ir įgaliotas teisėjas priėmė pasiūlytus liudytojus su nurodytomis išlygomis.

Po to vyskupas ir įgaliotas teisėjas nurodė vietą apklausoms, kur turi būti pateikti įrodymai, ... salę. Posėdžiams nustatė savaitės dieną ir valandas: kiekvieną ... nuo ... iki ... val.

Taip pat įgaliotas teisėjas paskelbė, kad kitas posėdis vyks ...

metų ... mėnesio ... dieną ... valandą nurodytoje vietoje ir nurodė notarui aktuarui, kad išsiųstų šaukimus teisingumo saugotojui ir liudytojui N. N., kad atvyktų į nurodytą vietą nurodytu laiku.

Galiausiai J. E. vyskupas ir įgaliotas teisėjas nurodė man parašyti protokolą viso to, kas vyko šiame posėdyje, ir įteikti jį kartu su paskyrimais ir aukščiau cituotais dokumentais notarui aktuarui.

Posėdžiui pasibaigus, J. E. vyskupas, įgaliotas teisėjas, teisingumo saugotojas, notaras ir notaro padėjėjas pasirašė tokia tvarka:

....., (J. E. vyskupo antspaudas ir parašas)
....., (įgaliotojo teisėjo antspaudas ir parašas)
....., (teisingumo saugotojo antspaudas ir parašas)
....., (notaro aktuaro antspaudas ir parašas)
....., (notaro padėjėjo antspaudas ir parašas)

Atlikus visus šiuos dalykus aš, pasirašęs kancleris, surašiau šį protokolą ir patvirtindamas jį pasirašiau bei uždėjau kanceliarijos antspaudą.

... (vieta), ... (metai) ... (mėnuo) ... (diena)

....., (kanclerio antspaudas ir parašas)

* * *

Paskyrimų ir visų dokumentų, kurie buvo paminėti pirmame posėdyje, originalai arba patvirtintos kopijos pridedami prie proceso aktų originalų egzemplioriaus. Jie perrašomi tokia tvarka:

1. Pažodinis postulatoriaus prašymo turinys (prašymas nukopijuojamas).
2. Pažodinis vyskupo dekreto turinys.
3. Pažodinis postulatoriaus paskyrimo turinys.
4. Pažodinis kanclerio titulo turinys.
5. Pažodinis teisingumo saugotojo paskyrimo turinys.

6. Pažodinis notaro aktuaro paskyrimo turinys.
7. Pažodinis notaro padėjėjo paskyrimo turinys.
8. Pažodinis liudytojų sąrašo turinys.

Visi šie dokumentai ir tie, kuriuos gali prireikti pridėti (pvz., kiti postulatoriaus prašymai ir t. t.), turi būti patvirtinti kurijos kanclerio arba jį pavaduojančio pirmajam posėdžiui paskirto notaro parašu.

Pirmojo posėdžio kancleris arba notaras, paskirtas „ad casum“, įteikia notarui aktuarui pirmojo posėdžio protokolus kartu su aukščiau išvardintais dokumentais, o šis patvirtina, kad juos gavo šia ar panašia formule:

„Aš, N. N., Dievo tarno N. N. užtarimui priskiriamo numanomo stebuklo tyrimo proceso notaras aktuaras, pareiškiu, kad gavau iš kurijos kanclerio šio proceso pirmojo posėdžio aktus ir šiuos dokumentus: (Išvardija visus gautus dokumentus).“

... (vieta), ... (metai) ... (mėnuo) ... (diena)

(Antspaudas) ....., notaras aktuaras

Form. 39
Teismo eksperto paskyrimas

Gydytoją ekspertą gali paskirti įgaliotas teisėjas, bet dėl psichologinių priežasčių tiktų, kad tai padarytų vyskupas. Čia pateikiamoje formulėje paskyrimą duoda vyskupas.

Aš, ... vyskupas N. N.,

Turiu atlikti mūsų vyskupijoje Dievo tarno N. N. užtarimui priskiriamo numanomo stebuklingo išgijimo tyrimo procesą, o pagal Bažnyčios teisę būtina, kad jame dalyvautų gydytojas ekspertas, kuris padėtų ištirti faktų tikrumą, užduotų liudytojams reikalingus patikslinančius klausimus ir bendradarbiautų išsklaidant abejones, kurios gali kilti šio proceso eigoje.

Žinodamas Jūsų gerą vardą ir Jūsų sąžiningumą, nusprendžiau patikėti Jums šią delikačią užduotį, būdamas tikras,

kad mielai atliksite tokią malonią tarnystę mūsų mylimai vyskupijai ir mūsų Bažnyčiai.

Todėl, dėl išvardintų motyvų skiriu Jus bažnytinio teismo, kuris turi atlikti minėtą tyrimą, ekspertu. Pridedu su šia byla susijusių dokumentų kopijas, kurios yra mano žinioje, kad galėtumėte jas išnagrinėti ir paruošti galimus klausimus liudytojams ir kolegoms, kurie bus apklausti.

Prašau Jūsų susisiekti su Gerb. N. N., kurį įgaliojau vesti šią bylą, ir malonėti prisistatyti į kurijos teismo būstinę ... dieną ... valandą, kad galėtumėte, kaip reikalaujama, prisiekti ir dalyvauti pirmojo liudytojo apklausoje.

Iš anksto Jums dėkoju ir laiminu Jus.

... (vieta), ... (metai) ... (mėnuo) ... (diena)

....., ... vyskupas

In fede

....., kurijos kancleris

Form. 40

II posėdis

Antrajame posėdyje paprastai pradedama liudytojų apklausa. Numanomo stebuklo tyrime būtų gerai, jei teismas turėtų savo dispozicijoje visą dokumentaciją dar prieš pradedant liudytojų apklausą, kad galėtų duoti susipažinti gydytojams, kurie turės būti apklausti. Todėl postulatorius šiame posėdyje turi įteikti teismui visus turimus su šia byla susijusius dokumentus.

Vardan Dievo. Amen.

... Viešpaties metais ... mėnesio ... dieną ... valandą

prieš žemiau pasirašiusį įgaliotąjį Dievo tarno N. N. užtarimui priskiriamo numanomo stebuklingo išgijimo tyrimo proceso teisėją, dalyvaujant teisėtai pakviestam teisingumo saugotojui ir žemiau pasirašiusiam notarui, teismo būstinėje, esančioje ..., stojo bylos postulatorius Gerb. N. N., kad įteiktų teismui su byla susijusius dokumentus. Pakviestas teisėjo, jis davė tokią priesaiką:

„Aš, N. N., Dievo tarno N. N. kanonizacijos bylos postulatorius, prisiekiu, kad įteikiu nieko nepasilaikydamas ir nesuklastodamas visus mano turimus dokumentus, susijusius su numanomu N. N. stebuklingu pagijimu, priskiriamu minėtam Dievo tarnui.

Tepadeda man Dievas ir ši šventoji Evangelija."

....., postulatorius

Tada postulatorius įteikė teismui šiuos dokumentus: (nurodyti kiekvieną įteiktą dokumentą, patikslinant, ar tai kopija, ar originalas).

Įgaliotasis teisėjas, sutikus teisingumo saugotojui, paliepė man pridėti minėtus dokumentus prie bylos aktų.

Tai padarius buvo pakviestas gyd. N. N., paskirtas teismo ekspertu, kuris, pakviestas įgalioto teisėjo, davė tokią priesaiką:

„Vardan Dievo. Amen. Aš, N. N., paskirtas Dievo tarno N. N. užtarimui priskiriamo numanomo stebuklingo išgijimo tyrimo proceso gydytoju ekspertu, prisiekiu ištikimai atlikti man patikėtas pareigas. Tepadeda man Dievas ir ši šventoji Evangelija."

....., gydytojas ekspertas

Tada buvo pakviestas N. N., postulatoriaus nurodytas liudytojas, kuris, pakviestas įgaliotojo teisėjo, davė tokią priesaiką:

„Vardan Viešpaties. Amen. Aš, N. N., prisiekiu sakyti tiesą ir vien tik tiesą visais klausimais, kurie man bus užduoti, susiję su stebuklingu išgijimu, priskiriamu Dievo tarnui N. N. Tepadeda man Dievas ir ši šventoji Evangelija."

....., liudytojas

Davus priesaiką, teisėjas atplėšė voką su teisingumo saugotojo paruoštu klausimynu ir pradėjo liudytojo apklausą, o šis atsakė taip:

1. .....
2. .....
3. .....

Eksperto klausimas: .....
Atsakymas: .....
4. .....

Pasibaigus laikui, skirtam šiam posėdžiui, buvo nutraukta liudytojo apklausa, numatant ją pratęsti ... dieną ... val. toje pačioje vietoje.

Tada aš, žemiau pasirašęs notaras, garsiai perskaičiau liudytojui jo parodymus, suteikdamas jam galimybę pataisyti, pridėti arba išbraukti, kas jam atrodo reikalinga. Liudytojas patvirtino savo parodymus tokiais žodžiais:

„Prisiekiu, kad pasakiau tiesą, ir patvirtinu tai, ką pareiškiau."

Aš, ..., pareiškiau.

(Jeigu šiame posėdyje baigiama liudytojo apklausa, naudojama tokia formulė):

Baigus liudytojo apklausą, aš, notaras, garsiai perskaičiau jo parodymus, suteikdamas jam galimybę pataisyti, pridėti arba išbraukti, kas jam atrodo reikalinga. Liudytojas patvirtino savo parodymus tokiais žodžiais:

„Prisiekiu, kad pasakiau tiesą, ir patvirtinu tai, ką pareiškiau."

Aš, ..., pareiškiau.

Liudytojui išėjus, teisėjas pakvietė teisingumo saugotoją ir gydytoją ekspertą atvykti į tą pačią vietą ... dieną ... valandą dalyvauti liudytojo N. N., kurį žemiau pasirašęs su atsakingumu pakvies, apklausoje.

Tada teisėjas kartu su teisingumo saugotoju ir gydytoju ekspertu pasirašė tokia tvarka:

....., įgaliotas teisėjas
....., teisingumo saugotojas
....., gydytojas ekspertas

O aš, žemiau pasirašęs notaras, surašiau šį protokolą apie tai, kas padaryta šiame posėdyje, ir patvirtindamas tai pasirašiau bei uždėjau savo notaro biuro antspaudą.

... (vieta), ... (metų) ... (mėnesio) ... (diena).

(Antspaudas)....., notaras aktuaras

III posėdis

Vardan Dievo. Amen.

... Viešpaties metais ... mėnesio ... dieną ... valandą

prieš žemiau pasirašiusį įgaliotąjį Dievo tarno N. N. užtarimui priskiriamo numanomo stebuklingo išgijimo tyrimo proceso teisėją, dalyvaujant teisėtai pakviestam teisingumo saugotojui, gydytojui ekspertui N. N. ir žemiau pasirašiusiam notarui, teismo būstinėje, esančioje ..., stojo (tęsti savo parodymų) N. N., postulatoriaus nurodytas liudytojas (liudytojas *ex officio*), kuris, davęs reikiamą priesaiką pagal antrame posėdyje nurodytą formulę, atsakė į teisėjo klausimus taip:

.....

.....

Baigus liudytojo apklausą, aš, notaras, garsiai perskaičiau jo parodymus, suteikdamas jam galimybę pataisyti, pridėti arba išbraukti, kas jam atrodo reikalinga. Liudytojas patvirtino savo parodymus tokiais žodžiais:

„Prisiekiu, kad pasakiau tiesą, ir patvirtinu tai, ką pareiškiau.“

Aš, ..., pareiškiau.

Liudytojui išėjus, teisėjas pakvietė teisingumo saugotoją ir gydytoją ekspertą atvykti į tą pačią vietą ... dieną ... valandą dalyvauti liudytojo N. N., kurį žemiau pasirašęs su kruopštumu pakvies, apklausoje.

Tada teisėjas kartu su teisingumo saugotoju ir gydytoju ekspertu pasirašė tokia tvarka:

....., įgaliotas teisėjas

....., teisingumo saugotojas

....., gydytojas ekspertas

O aš, žemiau pasirašęs notaras, surašiau šį protokolą apie tai, kas padaryta šiame posėdyje, ir patvirtindamas tai pasirašiau bei uždėjau savo notaro biuro antspaudą.

... (vieta), ... (metų) ... (mėnesio) ... (diena).

(Antspaudas)....., notaras aktuaras

Form. 41
Gydytojų ekspertų, kurie turi apžiūrėti stebuklingai išgijusį asmenį, paskyrimas

Be gydytojo teismo eksperto, turi būti paskirti du ekspertai specialistai, kurie, apžiūrėję išgijusį asmenį, tesuformuluoja raštišką pranešimą apie jo sveikatos būklę ir tepasako, ar yra tos pačios ligos atkritimo pavojus. Todėl reikia ieškoti ligos, kuria sirgo žmogus, specialistų, pvz., onkologo ir dermatologo numanomo išgijimo nuo odos vėžio atveju; traumatologo ir neurologo lūžio pagijimo atveju ir t. t. Šiuos ekspertus gali paskirti vyskupas arba įgaliotasis teisėjas.

Gydytojui N. N.
(Titulai ir adresas)

Šios ... vyskupijos bažnytinis tribunolas turi ištirti spėjamą stebuklingą pono N. N., sergančio ..., išgijimą, todėl šiam tribunolui rūpi konstatuoti, ar tikrai minėtas ponas yra visiškai išgijęs nuo nurodytos ligos.

Turėdamas omenyje Jūsų gilias žinias apie ... ligą ir Jūsų sąžiningumą, žemiau pasirašęs įgaliotas teisėjas, suderinęs su J. E. vyskupu, mano, jog būtų tikslinga paskirti Jus ekspertu, kad apžiūrėjęs poną N. N., gyvenantį ... (tel. ...), raštu atsakytumėte į teisingumo saugotojo klausimus, kuriuos pridedu prie šio laiško.

Nuoširdžiai prašau Jus priimti patikėtas Jums pareigas ir malonėti prisistatyti ... dieną ... valandą į bažnytinio teismo būstinę, esančią ..., kad duotumėte reikalingą priesaiką.

Iš anksto dėkoju už Jūsų vertingą bendradarbiavimą ir tikiuosi, kad galėsiu pasveikinti Jus asmeniškai susitikus numatytą dieną.

Tegloboja Jus Dievas.

... (vieta) ... (metai) ... (mėnuo) ... (diena)

....., įgaliotasis teisėjas

In fede

....., notaras

Form. 42
Ekspertų priesaika

Ekspertai gali duoti priesaiką ištikimai atlikti jiems pavestas pareigas viename iš posėdžių, pvz., po liudytojo apklausos. Tačiau, kadangi patirtis rodo, jog neretai būna sunku išreikalauti, kad ekspertai atvyktų į teismą, įgaliotas teisėjas gali leisti jiems duoti priesaiką savo namuose arba ligoninėje, įteikiant paskyrimo raštus ir teisingumo saugotojo apklausas. Šiuo atveju pridedamos prie proceso aktų minimų ekspertų duotos ir pasirašytos priesaikos formulės. Toliau pateikiame pavyzdį, kai ekspertai duoda priesaiką teismo būstinėje.

... posėdis

Vardan Dievo. Amen.

... Viešpaties metais ... mėnesio ... dieną ... valandą

prieš žemiau pasirašiusį įgaliotąjį Dievo tarno N. N. užtarimui priskiriamo numanomo stebuklingo ponios N. N. išgijimo tyrimo proceso teisėją, dalyvaujant teisėtai pakviestam teisingumo saugotojui, teismo ekspertui gydytojui N. N. ir žemiau pasirašiusiam notarui, teismo būstinėje, esančioje ..., stojo N. N., liudytojas *ex officio* (arba parinktas postulatoriaus), kuris, davęs priesaiką pagal formulę, nurodytą antrajame posėdyje, atsakė į apklausos klausimus taip:

1. .....
2. .....

Baigus liudytojo apklausą, aš, notaras, garsiai perskaičiau jo parodymus, suteikdamas jam galimybę pataisyti, pridėti arba išbraukti, kas jam atrodo reikalinga. Liudytojas patvirtino savo parodymus tokiais žodžiais:

„Prisiekiu, kad pasakiau tiesą, ir patvirtinu tai, ką pareiškiau."

Aš, ..., pareiškiau.

Liudytojui išėjus, buvo pakviesti gydytojai N. N. ir N. N., paskirti ekspertais ištirti galimai stebuklingai pagijusio asmens sveikatą, kurie vienas po kito davė tokią priesaiką:

„Vardan Dievo. Amen. Aš, N. N., paskirtas Dievo tarno N. N. užtarimui priskiriamo numanomo stebuklingo išgijimo tyrimo proceso gydytoju ekspertu, prisiekiu ištikimai atlikti man patikėtas pareigas. Tepadeda man Dievas ir ši šventoji Evangelija."

....., pirmojo eksperto parašas
....., antrojo eksperto parašas

Po to teisėjas pakvietė teisingumo saugotoją ir gydytoją ekspertą atvykti į tą pačią vietą ... dieną ... valandą priimti ekspertų, kurie turi apžiūrėti pagijusį žmogų, išvadas, ir pasirašė kartu su teisingumo saugotoju ir gydytoju ekspertu tokia tvarka:

....., įgaliotasis teisėjas
....., teisingumo saugotojas
....., gydytojas ekspertas

O aš, žemiau pasirašęs notaras, surašiau šį protokolą apie tai, kas padaryta šiame posėdyje, ir patvirtindamas tai pasirašiau bei uždėjau savo notaro biuro antspaudą.

... (vieta), ... (metų) ... (mėnesio) ... (diena).

(Antspaudas)....., notaras aktuaras

Form. 43
Teisingumo saugotojo klausimynas ekspertams

Teisingumo saugotojas, padedant gydytojui teismo ekspertui, turi suformuluoti ekspertams, kurie turi apžiūrėti pagijusį žmogų, reikiamus klausimus, pritaikytus konkrečiam atvejui. Svarbu nepamiršti, kad šie ekspertai turi apsiriboti tik informacijos apie galimai stebuklingai pagijusiojo asmens sveikatos būklę pateikimu, nereikšdami savo nuomonės apie pagijimo antgamtiškumą. Toliau pateikiame klausimyną, kuriame kalbama apie vėžio atvejį.

1. Liudytojas tepasako, kada ir kur apžiūrėjo poną N. N.
2. Pono N. N. asmeninė ir šeimos anamnezė.
3. Kokius tyrimus atliko?
4. Ekspertas tepasako, kokia yra bendra pono N. N. sveikatos būklė, turint galvoje minėtus tyrimus.
5. Ekspertas būtinai tepasako, ar rado jame kokį auglį ar kokius požymius, kurie leistų įtarti vėžį, o jeigu taip, kurioje kūno dalyje.
6. Ekspertas tepasako, ar atidžiai apžiūrėjus tą kūno dalį, kurioje, anot pono N. N., buvo piktybinis vėžys, ten yra kokios nors jo žymės: randai, odos pasikeitimai, nenormalūs audiniai ir t. t.
7. Pagaliau, ekspertas tepasako, ar ponui N. N. yra pavojus, kad netrukus vėl užklups koks nors auglys, ir kuo remdamasis daro savo išvadas.
8. Kokių dar turėtų pastabų.

... (vieta), ... (metų) ... (mėnesio) ... (diena).

....., teisingumo saugotojas

Form. 44
Posėdis ekspertų išvadoms priimti ir perrašinėtojui paskirti

... posėdis

Vardan Dievo. Amen.

... Viešpaties metais ... mėnesio ... dieną ... valandą prieš žemiau pasirašiusį įgaliotąjį Dievo tarno N. N. užtarimui priskiriamo numanomo stebuklingo išgijimo tyrimo proceso teisėją, dalyvaujant teisėtai pakviestam teisingumo saugotojui, gydytojui teismo ekspertui N. N. ir žemiau pasirašiusiam notarui, teismo būstinėje, esančioje ..., stojo gydytojas N. N., paskirtas ekspertu apžiūrėti ir įvertinti pono N. N. sveikatos būklę, ir davęs reikiamą priesaiką sakyti tiesą pagal antrame posėdyje nustatytą formulę, atsakė taip:

1. Esu N. N., praktikuojantis katalikas, gimęs ..., baigęs medicinos studijas ... m. ... mieste ir specializavęsis ... srityje, esu įrašytas gydytojų registre numeriu... Dirbu pagal ... profesiją.
2. Įteikiu teismui savo parašytas išvadas apie N. N. sveikatos būklę, kurias patvirtinu priesaika. Šis pranešimas susideda iš ... ranka rašytų puslapių.

(Įgaliotas teisėjas ir teismo ekspertas užduoda klausimus, kurie jiems atrodo reikalingi išsiaiškinti kai kuriuos neaiškumus pranešime).

Baigus gydytojo N. N. apklausą, aš, notaras, garsiai perskaičiau jo parodymus, suteikdamas jam galimybę pataisyti, pridėti arba išbraukti, kas jam atrodo reikalinga.

Gydytojas N. N. patvirtino savo parodymus tokiais žodžiais:

„Prisiekiu, kad pasakiau tiesą, ir patvirtinu tai, ką pareiškiau."

Aš, ..., pareiškiau.

Išėjus gydytojui N. N., buvo pakviestas gydytojas N. N., kuris, davęs reikiamą priesaiką, atsakė taip:

1. Esu N. N., praktikuojantis katalikas, gimęs ..., gyvenantis... Baigiau medicinos studijas ... m. ... mieste ir specializavausi ... srityje ... m. Esu įrašytas gydytojų registre numeriu... Dirbu pagal ... profesiją.

2. Įteikiu teismui savo parašytas išvadas apie N. N. sveikatos būklę, kurias patvirtinu priesaika. Šis pranešimas susideda iš ... ranka rašytų puslapių.

(Įgaliotas teisėjas ir teismo ekspertas užduoda klausimus, jeigu jiems atrodo reikalinga išsiaiškinti kai kuriuos neaiškumus pranešime).

Neturiu nieko daugiau pridurti.

Baigus gydytojo N. N. apklausą, aš, notaras, garsiai perskaičiau jo parodymus, suteikdamas jam galimybę pataisyti, pridėti arba išbraukti, kas jam atrodo reikalinga.

Gydytojas N. N. patvirtino savo parodymus tokiais žodžiais: „Prisiekiu, kad pasakiau tiesą, ir patvirtinu tai, ką pareiškiau."

Aš, ..., pareiškiau.

Išėjus gydytojui N. N., buvo pakviestas N. N., paskirtas perrašinėtoju, kad parengtų šios bylos nuorašą. Jis, pakviestas teisėjo, davė tokią priesaiką:

„Vardan Viešpaties. Amen. Aš, N. N., paskirtas Dievo tarnui N. N. priskiriamo numanomo stebuklingo išgijimo tyrimo proceso perrašinėtoju, prisiekiu ištikimai atlikti man pavestą užduotį.

Tepadeda man Dievas ir jo šventoji Evangelija".

....., perrašinėtojas

Davus priesaiką, teisėjas nurodė žemiau pasirašiusiam notarui, kad pasibaigus šiam posėdžiui įteiktų perrašinėtojui visus proceso aktų originalus, įskaitant ekspertų išvadas bei šio posėdžio

protokolą, ir pasirašė kartu su teisingumo saugotoju ir gydytoju ekspertu šia tvarka:

....., įgaliotasis teisėjas
....., teisingumo saugotojas
....., gydytojas ekspertas

O aš, žemiau pasirašęs notaras, surašiau šį protokolą ir patvirtindamas tai pasirašiau bei uždėjau savo notaro biuro antspaudą.

... (vieta), ... (metų) ... (mėnesio) ... (diena).

(Antspaudas)....., notaras aktuaras

Form. 45
Proceso aktų paviešinimo dekretas

Žemiau pasirašęs Dievo tarnui N. N. priskiriamo numanomo stebuklingo išgijimo tyrimo bylos įgaliotasis teisėjas, išklausęs teisingumo saugotojo nuomonę, skelbia, kad buvo patikrinti visi iki šiol pateikti įrodymai, ir duoda patvarkymą paviešinti proceso aktus.

Pagal „*Taisykles, kurių reikia laikytis ... šventųjų bylose*“ (nr. 27 a ir b), teisingumo saugotojas ir postulatorius, išnagrinėję aktus, ne vėliau kaip ... dieną(-as) turi pareikšti, jeigu pageidauja nurodyti naujus liudytojus arba pateikti papildomų dokumentų.

... (vieta), ... (metų) ... (mėnesio) ... (diena).

(Antspaudas) ....., įgaliotasis teisėjas

In fede.

(Antspaudas) ....., notaras

Form. 46
Nuorašo antraštė

BOGOTEN

Canonizationis Servi(ae) Dei
N. N., fundatoris congregationis (sororis professae, viduae...)

TRANSUMPTUM PROCESSUS IN CIVITATE
BOGOTENSI CONSTRUCTI SUPER MIRO
INTECESSIONE SUPRADICTI(AE)
SERVI(AE) DEI TRIBUITO

Anno 20..

Form. 47
Nuorašo įteikimas ir sutikrinimas

Kadangi bylos „super miro“ aktų paprastai nėra daug, sutikrinimas dažniausiai atliekamas per vieną posėdį. Tačiau, jeigu reikėtų kelių posėdžių, viskas atliekama kaip dorybių tyrimo procese (plg. Form. 26). Jeigu nebuvo paskirtas papildomas notaras, sutikrinimą gali atlikti teisingumo saugotojas arba teisėjas ir notaras. Tokiu atveju patvirtinimą, kad buvo atliktas sutikrinimas, duoda tik notaras aktuaras.

... posėdis

Vardan Dievo. Amen.

20.. Viešpaties metais ... mėnesio ... dieną ... valandą prieš žemiau pasirašiusį įgaliotąjį Dievo tarno N. N. užtarimui priskiriamo numanomo stebuklingo išgijimo tyrimo proceso teisėją, dalyvaujant teisėtai pakviestam teisingumo saugotojui ir žemiau

pasirašiusiam notarui bei notaro padėjėjui, tribunolo būstinėje, esančioje ..., stojo N. N., minėtos bylos perrašinėtojas, kad įteiktų nuorašą. Teisėjo pakviestas, perrašinėtojas davė tokią priesaiką:

> „Aš, N. N., paskirtas Dievo tarno N. N. užtarimui priskiriamo numanomo stebuklingo išgijimo tyrimo proceso perrašinėtoju, prisiekiu, kad ištikimai atlikau man pavestą užduotį."

....., perrašinėtojas

Tai padaręs N. N. įteikė teismui aktų originalus ir nuorašą, susidedantį iš ... puslapių.

Perrašinėtojui išėjus, įgaliotasis teisėjas, teisingumo saugotojui davus sutikimą, nurodė pradėti nuorašo ir aktų originalo sutikrinimą. Tai buvo daroma tokiu būdu: žemiau pasirašęs notaras garsiai skaito nuorašą, o notaro padėjėjas (teisingumo saugotojas) seka aktų originalus.

Baigus sutikrinimą, mes, žemiau pasirašę notarai (žemiau pasirašęs notaras), padarėme tokį pareiškimą:

> „Mes, žemiau pasirašiusieji N. N. ir N. N., Jo Ekscelencijos ... (diecezijos) vyskupo N. N. paskirti Dievo tarno N. N. užtarimui priskiriamo numanomo stebuklingo išgijimo tyrimo proceso, vykusiame ..., notarais patvirtiname ir liudijame, jog labai rūpestingai atlikome minėto proceso nuorašo sutikrinimą su aktų originalais. Todėl patikiname, kad nuorašas, kuriame su įgalioto teisėjo leidimu buvo pridėti praleisti dalykai ir pataisytos kitos klaidos, visiškai sutampa su aktų originalu ir galima visiškai juo tikėti. Tai patvirtindami, pasirašome ir užantspauduojame šį pareiškimą."

(Antspaudas) ....., notaro padėjėjas
....., notaras aktuaras

Notarams padarius šį pareiškimą, įgaliotasis teisėjas pareiškė:

„Aš, žemiau pasirašęs įgaliotasis teisėjas, pritariant teisingumo saugotojui, skelbiu, kad buvo teisėtai galiojančiai atliktas nuorašo sutikrinimas su aktų originalais ir kad minėtas nuorašas sutampa su originalu.“

....., įgaliotasis teisėjas

Po to įgaliotasis teisėjas nurodė žemiau pasirašiusiam notarui, kad pridėjęs prie nuorašo šio posėdžio aktų kopiją, įteiktų vyskupui visus bylos aktų originalus su dviem patvirtintomis jų kopijomis ir paprašytų vyskupo paskirti dieną ir vietą uždarymo posėdžiui švęsti.

Tai padarius, įgaliotasis teisėjas pasirašė kartu su teisingumo saugotoju ir notaro padėjėju (jei toks yra) tokia tvarka:

....., įgaliotasis teisėjas
....., teisingumo saugotojas
....., notaro padėjėjas

Apie visa tai aš, žemiau pasirašęs notaras, surašiau šį protokolą ir patvirtindamas tai pasirašiau bei uždėjau savo notaro biuro antspaudą.

... (vieta), ... (metų) ... (mėnesio) ... (diena).

(Antspaudas)....., notaras aktuaras

Form. 48
Baigiamasis posėdis

Uždarymo posėdžio aktai turi būti parengti mažiausiai trimis egzemplioriais: originalas ir dvi patvirtintos jo kopijos. Primename, kad ranka turi būti pasirašyti šio posėdžio aktų originalai ir bent viena patvirtinta jų kopija. Tame pačiame posėdyje taip pat turi būti parašytas užrašas, kuris bus pritvirtintas prie segtuvo arba dėžės su dviem kopijomis, skirtomis Romai, ir užrašas ant voko, kur bus sudėti įgaliotojo teisėjo ir teisingumo saugotojo laiškai bei „instrumentum clausurae". Tai, ką reikia paruošti paskutiniam posėdžiui, žr. I dalį, psl. 102.

... posėdis

Vardan Dievo. Amen.

20.. Viešpaties metais ... mėnesio ... dieną

prieš Jo Ekscelenciją ... (diecezijos) vyskupą N. N. ir įgaliotąjį teisėją Gerb. N. N., sudarančius ... tribunolą, dalyvaujant teisėtai pakviestam teisingumo saugotojui Gerb. N. N.,

aš, notaras, pateikiau Dievo tarno N. N. užtarimui priskiriamo numanomo stebuklingo išgijimo tyrimo proceso aktų originalus ir du patvirtintų kopijų egzempliorius.

Išklausęs teisingumo saugotoją, kuris pareiškė, kad neturi nieko prieš nei prieš minėtos bylos aktų originalą, nei jo kopijas, Jo Ekscelencija vyskupas ir įgaliotasis teisėjas patvirtino originalo ir kopijų vienodumą ir autentiškumą ir nurodė, kad kopijos būtų įteiktos postulatoriui, o šis nugabentų jas į Romą ir pristatytų Šventųjų skelbimo kongregacijai.

Vyskupo pakviestas postulatorius davė tokią priesaiką:

„Aš, N. N., paskirtas Dievo tarno N. N. užtarimui priskiriamo numanomo stebuklingo išgijimo tyrimo proceso, vykusio ... mieste, postulatoriumi, prisiekiu ištikimai vykdyti man patikėtą pareigą nugabenti į Romą du patvirtintus minėto proceso egzempliorius ir pristatyti juos Šventųjų skelbimo kongregacijai kartu su voku,

kuriame yra įgaliotojo teisėjo ir teisingumo saugotojo laiškai, bei uždarymo aktą.

Tepadeda man Dievas ir ši šventoji Evangelija."

....., postulatorius

Padarius šią priesaiką, Jo Ekscelencija vyskupas ir įgaliotasis teisėjas nurodė, kad šio posėdžio aktai, pasirašyti ir užantspauduoti jų abiejų ir teisingumo saugotojo, būtų pridėti prie aktų originalų ir dviejų patvirtintų kopijų, siunčiamų į Romą, ir kad aš, notaras, patvirtinčiau parašų ir antspaudų autentiškumą.

Taip pat jie nurodė, kad proceso originalas užantspauduotoje dėžėje būtų rūpestingai saugomas vyskupijos kurijos archyve ir kad nebūtų atidarytas be vyskupo leidimo; ir kad patvirtintas proceso kopijas, sudėtas į dėžę ir išorinėje pusėje mano užantspauduotas bei pasirašytas, įteikčiau paskirtam postulatoriui kartu su voku su laiškais ir uždarymo aktu.

Visa tai atlikus, vyskupas, įgaliotasis teisėjas, teisingumo saugotojas ir paskirtasis postulatorius pasirašė tokia tvarka:

(Antspaudas) ....., ... vyskupas
(Antspaudas) ....., įgaliotasis teisėjas
(Antspaudas) ....., teisingumo saugotojas
(Antspaudas) ....., postulatorius

O aš, žemiau pasirašęs notaras, surašiau šį protokolą ir patvirtindamas tai pasirašiau bei uždėjau savo notaro biuro antspaudą.

....., notaras

Aš, notaras aktuaras, patvirtinu ir patikinu, kad aukščiau esantys parašai, tai yra:

Jo Ekscelencijos vyskupo parašas ir jo apvalus antspaudas su vyskupo herbu, kuriame įrašyta: .....;

Gerb. N. N., įgaliotojo teisėjo, parašas ir jo ovalus antspaudas su įrašu: .....

ir Gerb. N. N., teisingumo saugotojo, parašas ir jo ovalus antspaudas su įrašu: .....;

buvo įrašyti jų pačių ranka mano akivaizdoje, taip pat uždėti aukščiau aprašyti antspaudai.

Tai patvirtinu ir užtikrinu ... metų ... mėnesio ... dieną.

(Antspaudas) ....., notaras aktuaras

Aš, ... vyskupas N. N.,

Liudiju ir patvirtinu, kad Gerb. N. N. yra viešas notaras, mano paskirtas šiai bylai, ir kad jo patvirtinimais bei viešais raštais reikia visiškai pasitikėti sprendimuose ir kitur.

... (vieta), ... (metai) ... (mėnuo) ... (diena)

(Antspaudas) ....., ... vyskupas

Form. 49
Užrašas ant dėžės, kurioje yra patvirtintos proceso kopijos, siunčiamos į Romą

Šis užrašas turi būti parašytas ranka ant lapo, kuris priklijuojamas prie dėžės ar segtuvo, kur dedamos dvi patvirtintos proceso kopijos, skirtos Šventųjų skelbimo kongregacijai. Kadangi šis lapas vėliau bus įrištas kartu su kitais proceso aktais, reikia jį lengvai priklijuoti keturiuose kampuose, kad būtų galima lengvai atklijuoti.

CONGREGATIONI DE CAUSIS SANCTORUM
ROMAM

„EXEMPLUM SIVE TRANSUMPTUM PUBLICUM ET AUTHENTICUM INTEGRI PROCESSUS INFORMATIVI AUCTORITATE ORDINARIA IN CIVITATE ... CONSTRUCTI A REV.DO N. N., DELEGATO AB EX.MO ET REV.MO D.NO N. N., EPISCOPO ... SUPER MIRA SANATIONE INTERCESSIONI SERVI DEI N. N. TRIBUITA. PRAESENTANDUM ET EXHIBENDUM CONGREGATIONI DE CAUSIS SANCTORUM VEL EIUS R.P.D. SECRETARIO, ET NONNISI DE MANDATO EIUSDE CONGREGATIONIS APERIENDUM".

(Antspaudas).....Notarius

Ego, N. N., Episcopus ...

Notum facio atque testor supradictum N. N. esse notarium publicum, in hoc processu per me specialiter deputatum, eiusque attestationibus, scripturis atque instrumentis, plenam in iudicio et extra adhibitam fuisse, et adhuc adhibendam esse fidem ab omnibus; et ita dicimus et testamur.

Datum in civitate ... die ... mensis ... anni 20...

(Antspaudas)....., Episcopus

Form. 50
„Instrumentum clausurae" (Uždarymo aktas)

Vardan Dievo. Amen.

Visiems, ką tai domina, tebus žinoma, kad ... Viešpaties metų ... mėnesio ... dieną ... valandą ... (mieste)

prieš Jo Ekscelenciją ... (diecezijos) vyskupą N. N. ir Gerb. N. N., to paties vyskupo įgaliotą teisėją atlikti Dievo tarno N. N. užtarimui priskiriamo numanomo stebuklingo išgijimo tyrimo procesą, sudarančius tribunolą, dalyvaujant teisingumo saugotojui,

aš, notaras, užantspaudavau užbaigtą šią bylą, vykusią ... mieste, ir uždėjau ant bylos viršelio tokį užrašą:

„Congregationi de Causis Sanctorum
Romam

Exemplum sive transumptum publicum et authenticum integri processus auctoritate ordinaria in civitate ... constructi a Rev.do D.no N. N., delegato ab Ex.mo et Rev.mo D.no N. N., Episcopo ... super mira sanatione intercessioni servi Dei N. N. tribuita. Praesentandum et exhibendum Congregationi de Causis Sanctorum vel eius R.P.D. Secretario, et nonnisi de mandato eiusde Congregationis aperiendum".

Ita est:

(Antspaudas)....., notarius actuarius

Taip pat užbaigtą bylą užantspaudavau J. E. vyskupo antspaudu keliose vietose ir įteikiau kartu su vyskupo, įgaliotojo teisėjo bei teisingumo saugotojo laiškais, įdėtais į užklijuotą ir užantspauduotą voką, čia pat esančiam Gerb. bylos postulatoriui N. N., o jis pasižadėjo viską perduoti Šventųjų skelbimo kongregacijai arba jos sekretoriui.

Tam patvirtinti surašiau šį protokolą, kurį pasirašiau bei uždėjau savo notaro biuro antspaudą.

(Antspaudas)....., notaras aktuaras

Aš, ... (diecezijos) vyskupas N. N.,

Liudiju ir skelbiu, kad Gerb. N. N. yra viešas notaras, mano paskirtas šiai bylai, ir kad visi visiškai tikėjo ir turi tikėti teismo sprendimuose ir šalia jų šio notaro patvirtinimais ir viešais raštais. Tai pareiškiu ir patvirtinu.

... (vieta), ... (metų) ... (mėnesio) ... (diena).

(Antspaudas)....., (diecezijos) vyskupas

Form. 51
Įgaliotojo teisėjo laiškas Kongregacijai

Jūsų Eminencija,

Su džiaugsmu siunčiu šiai Šventųjų skelbimo kongregacijai du patvirtintus Dievo tarno N. N. užtarimui priskiriamo numanomo stebuklingo išgijimo tyrimo proceso, kurį vedžiau įgaliotas Jo Ekscelencijos ... vyskupo N. N., egzempliorius.

Vesdamas šią bylą stengiausi laikytis visų taisyklių, patvirtintų teisės.

Man malonu pareikšti Jūsų Eminencijai, kad niekada nieko nedariau nepakvietęs teisingumo saugotojo ir nedalyvaujant notarui. Turiu pridurti, kad tiek postulatoriaus pristatyti, tiek pakviesti *ex officio* liudytojai davė reikiamą priesaiką sakyti tiesą.

Neturiu jokių pastabų dėl liudytojų patikimumo, kurie, mano nuomone, yra dori ir pasitikėjimo verti žmonės ir atsakė į mano užduotus klausimus neabejodami, nieko nenutylėdami ir su dideliu nuoseklumu.

Prašau Jūsų Eminencijos atleisti man už galimai pasitaikiusias klaidas, kilusias ne iš blogos valios, bet iš mano nepatyrimo.

Naudodamasis proga reiškiu Jums

Didžiausią pagarbą Viešpatyje.

... (vieta), ... (metai) ... (mėnuo) ... (diena).

(Antspaudas) ....., įgaliotasis teisėjas

Form. 52
Teisingumo saugotojo laiškas Kongregacijai

Apie teisingumo saugotojo laišką Kongregacijai žr. Form. 31.

Jūsų Eminencija,

Man, ... vyskupo N. N. paskirtam Dievo tarno N. N. užtarimui priskiriamo numanomo stebuklingo išgijimo tyrimo proceso teisingumo saugotoju, yra malonu užtikrinti Jūsų Eminenciją, jog rūpinausi kiek begalėdamas, kad šios bylos tyrimas vyktų pagal galiojančias teisės normas, susijusias su šiomis bylomis.

Galiu užtikrinti Jūsų Eminenciją, kad žemiau pasirašiusysis visada būdavo pakviečiamas ir kad kiekvieną kartą dalyvaudavo įgaliotasis teisėjas ir notaras. Mes, visi tribunolo nariai, buvome priesaika įsipareigoję ištikimai atlikti mums patikėtas pareigas ir taip elgėmės.

Turiu pridurti, kad visų liudytojų buvo prašoma duoti priesaiką ir kad bylos tyrimo metu tiek apklausos klausimai, tiek atsakymai buvo saugomi užrakinti.

Dėl liudytojų patikimumo, kiek man žinoma, visi jie yra garbingi ir sąžiningi žmonės, todėl jų parodymai yra tikėtini.

Pasinaudoju proga pareikšti Jūsų Eminencijai pagarbą ir atsidavimą Viešpatyje.

... (vieta), ... (metai) ... (mėnuo) ... (diena).

(Antspaudas) ....., teisingumo saugotojas

Form. 53
Užrašas ant voko su laiškais ir „instrumentum clausurae“

CONGREGATIONI DE CAUSIS SANCTORUM

ROMAM

„PLICUM LITTERARUM REV.DORUM D.NORUM N. N., JUDICIS DELEGATI, ET N. N., PROMOTORIS IUSTITIAE, NECNON INSTRUMENTUM CLAUSURAE TRANSUMPTI PROCESSUS SUPER MIRA SANATIONE INTERCESSIONI SERVI DEI N. N. TRIBUITA IN CIVITATE ... CONSTRUCTI“.

ITA EST.

....., notaras aktuaras

Form. 54
Užrašas ant segtuvo arba dėžės, kurioje yra aktų originalai

Apie prievolę saugoti dėžėje užantspauduotus aktų originalus žr. Form. 34.

„DIEVO TARNO N. N. UŽTARIMUI PRISKIRIAMO NUMANOMO STEBUKLINGO IŠGIJIMO TYRIMO PROCESO, VYKUSIO ... VYSKUPIJOJE .... METAIS, AKTŲ ORIGINALAI.

NEGALI BŪTI ATIDARYTA BE AIŠKAUS VYSKUPO LEIDIMO.“

(Antspaudas)....., notaras aktuaras

III

PALAIKŲ ATPAŽINIMO DOKUMENTŲ PAVYZDŽIAI

Form. 55
Suinteresuoto asmens arba postulatoriaus prašymas

Jūsų Ekscelencija,

Žemiau pasirašęs N. N., teisėtai paskirtas Dievo tarno N. N., mirusio ... (vieta) ... (data) ir palaidoto ... (data), bylos postulatoriumi, prašo Jūsų Ekscelencijos leidimo atlikti minėto Dievo tarno palaikų ekshumaciją ir perkėlimą (siekiant atpažinti palaikus).

Manome, kad yra būtinas palaikų atpažinimas ir perkėlimas, kadangi kapas, lankomas daugybės tikinčiųjų, yra drėgnoje vietoje ir kyla pavojus, kad palaikai visiškai sunyks (parašoma ši arba kitos tikros priežastys). Seserų ... institutas (... asociacijos tarybos pirmininkas) pageidauja palaikus perkelti į ...

Tikėdamasis teigiamo atsakymo reiškiu atsidavimą Jūsų Ekscelencijai Viešpatyje.

... (vieta), ... (metai) ... (mėnuo) ... (diena).

....., bylos postulatorius

Form. 56
Vyskupo dekretas

Taisyklėse nėra reikalaujama, kad Dievo tarno palaikų atpažinimas ir perkėlimas būtų atliktas kaip teisminis procesas. Tačiau praktikoje įprasta šalia vyskupo įgaliotinio, jei pats vyskupas asmeniškai negali vadovauti šiam aktui, paskirti teisingumo saugotoją ir notarą. Vyskupas galėtų apsieiti ir be teisingumo saugotojo, apsiribodamas įgaliotinio, notaro, eksperto ir techninių darbininkų (mūrininko, hidraulikos specialisto ir t. t.), kurie yra reikalingi kapui ir karstui atidengti bei naujam karstui arba urnai uždaryti, paskyrimu. Čia pateikiamoje formoje turimas galvoje atvejis, kai vyskupas skiria tribunolą.

Aš, N. N., ... vyskupas,

gavęs Gerb. N. N., Dievo tarno (palaimintojo) N. N. kanonizacijos bylos postulatoriaus, raštą, kuriuo jis prašo minėto Dievo tarno palaikų ekshumacijos, atpažinimo ir perkėlimo,

negalėdamas pats asmeniškai pirmininkauti tribunolui, kuris atliks šį atpažinimą,

šiuo dekretu skiriu jam atlikti kaip įgaliotąjį teisėją Gerb. N. N., kaip teisingumo saugotoją Gerb. N. N., kaip notarą aktuarą Gerb. N. N.

Mūsų kancleris tepraneša kiekvienam suinteresuotam asmeniui apie jam patikėtą uždavinį ir tesušaukia visus į mano vyskupijos būstinę ... m. ... mėn. ... d. ... val., kad duotų deramą priesaiką ištikimai atlikti savo pareigas.

Šiuo aktu taip pat skiriu daktarą N. N. gydytoju ekspertu, poną N. N. marmuro darbams, poną N. N. staliumi, o poną N. N. skardininku. Šie asmenys duos reikalingą priesaiką mano įgalioto Gerb. N. N. akivaizdoje.

Pasirašyta ... mieste ... m. ... mėn. ... d.

(Antspaudas) ....., ... (diecezijos) vyskupas

Jo Ekscelencijos vyskupo įgaliojimu

(Antspaudas) ....., kurijos kancleris

Form. 57
Dievo tarno palaikų atpažinimo ir perkėlimo posėdžiai

MATRITEN

CANONIZATIONIS SERVI DEI
N. N.

MINĖTO DIEVO TARNO PALAIKŲ ATPAŽINIMO IR PERKĖLIMO AKTAI

I posėdis

Vardan Dievo. Amen.

20... Viešpaties metais ... mėnesio ... dieną ... valandą ... (vieta) susirinkus J. E. vyskupui N. N. (Gerb. N. N., J. E. vyskupo įgaliotiniui), Gerb. N. N., teisingumo saugotojui, Gerb. ponui N. N., gydytojui ekspertui, p. N. N. ir p. N. N., pagalbininkams, kad būtų atliktas Dievo tarno N. N., kurio beatifikacija įvyks netrukus, palaikų atpažinimas ir perkėlimas, aš, kancleris (notaras), perskaičiau J. E. vyskupo ... d. dekretą, kuriuo jis paskiria asmenis, turinčius dalyvauti atpažįstant ir perkeliant palaikus.

Pagarbinus Švenčiausiąjį Sakramentą (jeigu jis yra išstatytas), J. E. vyskupas, teisingumo saugotojas, gydytojas ekspertas ir pagalbininkai davė tokią priesaiką:

„Aš, N. N., ... vyskupas (įgaliotinis arba paskirtasis teisingumo saugotojas, arba gydytojas ekspertas, arba mūrininkas ir t. t.),

dalyvaujantis atpažįstant ir perkeliant Dievo tarno N. N. palaikus, prisiekiu ištikimai atlikti man patikėtą užduotį.
Tepadeda man Dievas ir ši šventoji Evangelija.“

(Kiekvieno, kuris davė priesaiką, parašas)

Tada J. E. vyskupas (vyskupo įgaliotinis) apklausė liudytojus N. N., N. N. ir N. N., kurie, davę reikiamą priesaiką, vieningai patvirtino, kad palaikai yra kape, esančiame ..., ir kad .... metais vyko jų atpažinimas.

Atlikę šį aktą, J. E. vyskupas (vyskupo įgaliotinis) pavedė man perskaityti ankstesnio atpažinimo aktus, kurie buvo saugomi kurijos archyve, o jų turinys yra toks:

.....

Baigęs skaityti, J. E. vyskupo (vyskupo įgaliotinio) patvarkymu aprašiau kapo išorę taip:

„Dievo tarno kapas yra ... . Jo ilgis ..., o plotis ... . Ant ... galima perskaityti tokį užrašą: „...“.

Atlikus kapo išorės aprašymą, J. E. vyskupas (vyskupo įgaliotinis) davė nurodymą mūrininkui atidaryti minėtą kapą. Pasimatė puikiai išsilaikęs medinis karstas, kuris buvo išimtas J. E. vyskupo (vyskupo įgaliotinio) įsakymu. Karstas su laidotuvių procesija buvo nuneštas į vietą, skirtą palaikams atpažinti, dalyvaujantiesiems giedant mirusiems skirtas psalmes ir priegiesmius.

Pastačius karstą ant stalo, J. E. vyskupas (vyskupo įgaliotinis) kartu su teisingumo saugotoju atidžiai apžiūrėjo, ar nepaliestos virvutės ir vaško antspaudai, kurie buvo uždėti per ankstesnį palaikų atpažinimą.

Po to vyskupas (vyskupo įgaliotinis) davė visiems dalyvaujantiems nurodymą neišsinešti slapčia jokios Dievo tarno relikvijos ir neįdėti į urną su palaikais jokio pašalinio daikto.

Tai atlikus, J. E. vyskupo nurodymu karstas buvo atidarytas. Jo viduje buvo Dievo tarno lavonas (skeletas), kuris atrodė taip: ...

Palaikus padėjus ant balta medžiaga uždengto stalo, gydytojas ekspertas atliko anatominę palaikų apžiūrą, garsiai apibūdindamas jų išsilaikymo būklę, o notaras užrašinėjo eksperto žodžius.

Po to gydytojas ekspertas palaikams išsaugoti apdorojo juos šiomis medžiagomis:

.....

Baigus šį pirmąjį apdorojimą, vyskupo įgaliotinis nurodė užbaigti posėdį ir nustatė, kad kitas posėdis vyks ... valandą. Tada nurodė, kad kambario durys būtų užrakintos raktu, o raktas būtų atiduotas jam.

Taip pat nurodė žemiau pasirašiusiam notarui surašyti protokolą apie visa tai, kas vyko šiame posėdyje, ir pasirašė kartu su teisingumo saugotoju, gydytoju ekspertu ir pagalbininkais tokia tvarka:

(Antspaudas) ....., vyskupas (vyskupo įgaliotinis)
(Antspaudas) ....., teisingumo saugotojas
....., gydytojas ekspertas
....., mūrininkas
....., stalius

Apie visa tai aš, notaras, surašiau šį protokolą ir patvirtindamas tai pasirašiau bei uždėjau savo notaro biuro antspaudą.

... (vieta), ... m. ... mėn. ... d.

....., notaras

II posėdis

Vardan Dievo. Amen.

20... Viešpaties metais ... mėnesio ... dieną ... valandą toje vietoje, kur buvo laikomi Dievo tarno N. N. palaikai, susirinko J. E. vyskupas (J. E. vyskupo įgaliotinis), teisingumo saugotojas, gydytojas ekspertas, pagalbininkai ir žemiau pasirašęs notaras, kad būtų tęsiamas minėtų palaikų atpažinimas ir perkėlimas.

Be išvardintų asmenų, dalyvavo: ...

Gydytojas ekspertas apdorojo Dievo tarno palaikus antrąja nurodytos medžiagos doze, o po to, J. E. vyskupui nurodžius, paėmė ir įteikė postulatoriui mažas palaikų dalelytes, kurios bus panaudotos relikvijoms. Tada perkėlė minėtus palaikus į naują specialiai paruoštą urną, kuri atrodė taip: ...

Prieš uždarant urną, aš, notaras, perskaičiau šį aktą, parašytą ant pergamento, kurį pasirašė visi dalyvavę asmenys (form. 58).

Visiems dalyviams pasirašius minėtą dokumentą ir uždėjus J. E. ... vyskupo antspaudą, aš, notaras, įdėjau jį į metalinį cilindrinį dėklą kartu su ankstesnio atpažinimo dokumentu, rastu karste.

Hermetiškai uždarytas dėklas buvo įdėtas į naująją urną kartu su Dievo tarno palaikais.

Tada J. E. vyskupas nurodė paskirtam staliui uždaryti karstą ir prisukti varžtais. Karstas tuojau buvo perrištas raudono šilko kaspinu, kurio galai buvo užantspauduoti vašku. Antspaudas vaške buvo apvalios formos, su kryžiumi viduryje, o aplink įrašas ...

Senasis karstas kartu su rūbais, kurie buvo jame, buvo atiduotas ..., kad saugotų kartu su kitomis Dievo tarno relikvijomis.

Visa tai atlikus, buvo suorganizuota procesija, kurios priekyje buvo kryžius, žvakės ir kunigas, karstui su palaikais nunešti į naują kapą, paruoštą ... Naujasis kapas yra tokios formos: (Aprašoma kapo išorė).

Ant plokštės, dengiančios kapą, matome tokį užrašą:

.....
.....
.....

Įdėjus karstą į kapą, J. E. vyskupas (vyskupo įgaliotinis) nurodė žemiau pasirašiusiam notarui surašyti protokolą apie visa tai, kas įvyko, ir pasirašė kartu su teisingumo saugotoju, gydytoju ekspertu ir pagalbininkais tokia tvarka:

....., vyskupas (vyskupo įgaliotinis)
....., teisingumo saugotojas
....., gydytojas ekspertas
....., pagalbininkas
....., pagalbininkas

Apie visa tai aš, notaras, surašiau šį protokolą ir patvirtindamas tai pasirašiau bei uždėjau savo notaro biuro antspaudą.

... (vieta), ... m. ... mėn. ... d.

....., notaras

Form. 58
Aktas, kuris įdedamas į karstą su palaikais

Po palaikų atpažinimo šis aktas kartu su ankstesnių atpažinimų aktais, kurie randami atidarius kapą arba karstą, įdedamas į metalinį arbą plastikinį gerai uždaromą cilindrinį dėklą. Kad geriau išsilaikytų, dera rašyti ant pergamento.

Vardan Dievo Tėvo ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios. Amen.

Šiandien, (metai, mėnuo, diena), ... popiežiaus ... pontifikato metais, J. E. N. N., ... vyskupo (Gerb. N. N., J. E. ... vyskupo įgaliotinio) akivaizdoje, dalyvaujant D. Gerb. N. N. ir N. N. bei Gerb. Ponams N. N. ir N. N., buvo atliktas Dievo tarno N. N., gimusio ... (data) ... (vieta) ir mirusio šventumo garse ... (data), palaikų atpažinimas. Sudėjus minėtus palaikus į naują urną, jie buvo iškilmingai pernešti į ...

... (vieta), ... m. ... mėn. ... d.

(Toliau eina J. E. vyskupo, dalyvaujančių valdžios atstovų, vienuolių ir t. t. parašai)

Palaikų ekshumaciją, atpažinimą ir perkėlimą galima atlikti dėl kitų priežasčių. Tad šioje formoje nurodomos priežastys, dėl kurių atliekama ekshumacija arba perkėlimas.

Jeigu nėra Šventųjų skelbimo kongregacijos rašto, kancleris (arba šiam atvejui paskirtas notaras) perskaito postulatoriaus prašymą, tada vyskupo dekretą.

Kad paliudytų, kur ilsisi Dievo tarno palaikai, kaip liudytojai gali būti pakviesti, pvz., bažnyčios zakristijonas arba klebonas, kapinių direktorius ir pan.

Liudytojai pareikš, jeigu žino, ar buvo atlikti ankstesni atpažinimai, kiek kartų, kada ir t. t., ar kapas niekada nebuvo atidarytas.

Jeigu mediniame karste buvo cinkuotas karstas, aktuose būtina tai pažymėti. Jeigu kūnas buvo nesugedęs, aprašoma išsilaikymo būklė: suvytęs, lankstus...

Gydytojas ekspertas gali vėliau paruošti ataskaitą raštu, kurią pasirašęs įteikia vyskupo įgaliotiniui, ir ji pridedama prie kitų aktų.

Paprastai palaikai apdorojami formaldehidu ir cinko sulfatu.

Vyskupas arba jo įgaliotinis gali leisti, kad atpažįstant palaikus dalyvautų daugiau asmenų. Įprasta, kad dalyvautų bažnytinės valdžios atstovai, o kai tai susiję su vienuoliu ar vienuole, paprastai dalyvauja vienuolyno vyresnieji. Svarbu, kad žmonių gausa netrukdytų gydytojo eksperto darbui ir nekiltų netvarka. Protokole reikia nurodyti svarbiausius asmenis, nepraleidžiant postulatoriaus.

Jeigu palaikų fragmentai (maži kauliukai, pirštų kaulai, plaukai ir t. t.) nėra labai išdžiūvę, gerai būtų sudėti juos į stiklinį indą su formaldehidu, kad geriau išsilaikytų. Neleidžiama be specialaus leidimo išimti reikšmingų relikvijų, pavyzdžiui, kaukolės, dilbio kaulo ir t. t. Jeigu kūnas išlikęs visas ir nesugedęs, neleidžiama paimti jokios jo dalelės, išskyrus plaukų sruogą ar kokį atsiskyrusį fragmentą.

Jeigu prieš tai buvo atlikti kiti atpažinimai ir karste buvo rasti minėtų atpažinimų aktai, reikia visus juos kartu su naujuoju aktu įdėti į hermetiškai uždaromą metalinį cilindrą. Dar geriau panaudoti plastikinį cilindrą, kuris atsparesnis drėgmei.

Jeigu palaikai dedami į cinkuotą karstą, jis turi būti užantspauduotas alavu. Tokiu atveju nebūtina užantspauduoti medinio karsto, į kurį įdedamas cinkuotas. Pakaktų prisukti jį varžtais.

Palaikus galima dėti į tą patį kapą. Tokiu atveju nebūtina, kad notaras padarytų kapo aprašą, kadangi tai jau buvo padaryta anksčiau.

I PRIEDAS

Pagrindiniai kanonai, taikytini kanonizacijos procesams

Kadangi, kaip jau paaiškinome šiame vadove, šalia įstatymų ir specialių *Taisyklių*, pateikiamų II priede, kanonizacijos byloms reikia taikyti tas Kanonų teisės kodekso nuostatas, „kurios pačia dalyko prigimtimi yra susijusios su šiomis bylomis“ (1403 kan., § 2), teisėjų ir postulatorių patogumui šiame pirmajame priede pateikiame kanonus, kuriuos reikia turėti galvoje atliekant kanonizacijos procesą. Leidome sau panaudoti Kodekso vertimą, išspausdintą 1984 m. Romoje Italijos katalikų leidėjų sąjungos (UECI) (lietuviškas vertimas: Kanonų teisės kodeksas Codex Juris Canonici / Lietuvos vyskupų konferencija, Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2012).

Čia pateikiami kanonai iš VII knygos *Procesai*. Nurodome Kodekso dalį, skyrių, skirsnį ir straipsnį, kur yra šie kanonai.

Stengdamiesi neištraukti iš konteksto mus dominančio klausimo, jeigu kanoną sudaro keletas paragrafų, pateikiame jį visą, nors kai kurie jo paragrafai nėra taikytini kanonizacijos byloms.

LIBER VII
DE PROCESSIBUS

PARS I
DE IUDICIIS IN GENERE

Can. 1403 - § 1. Causae canonizationis Servorum Dei reguntur peculiari lege pontificia.

§ 2. Iisdem causis applicantur praeterea praescripta huius Codicis, quoties in eadem lege ad ius universale remissio fit vel de normis agitur quae, ex ipsa rei natura, easdem quoque afficiunt.

VII KNYGA
PROCESAI

I DALIS
APIE TEISMO PROCESUS BENDRAI

1403 kan. - § 1. Dievo tarnų kanonizavimo bylos tvarkomos pagal specialųjį popiežiaus įstatymą.

§ 2. Be to, šioms byloms kiekvieną kartą taikomos šio Kodekso nuostatos, kuomet ypatingasis popiežiaus įstatymas nurodo į visuotinę teisę arba kalbama apie normas, kurios pačia dalyko prigimtimi yra susijusios su šiomis bylomis.

1403 Il Cod.ice precedente dedicava 142 canoni alle cause dei Santi (cc. 1999*-2141*). In essi, oltre a definire la funzione di ciascuna delle persone che intervenivano durante i diversi processi e nella allora Congregazione dei Riti, si indicava minuziosamente i passi da muovere nelle diverse fasi della causa, fino alla beatificazione o canonizzazione del servo di Dio.

Le cause di beatificazione e canonizzazione, come venivano chiamate allora, nonostante fossero incluse nel libro IV "De processibus", erano trattate in una parte particolare, e le prescrizioni specifiche stabilite per dette cause erano cosi complete che, praticamente, non era necessario ricorrere alle norme generali del Cod.ice sui processi.

Nel Codice attuale il c. 1403 è l'unico a parlare delle cause di canonizzazione. D'altra parte le Norme, che contengono la legislazione specifica per dette cause, sono troppo generiche e bisogna ricorrere frequentemente alle norme stabilite dal Codice per i processi. (Libro VII, cc. 1400-1670).

Ciò, se da una parte evita di cadere in ripetizioni, ha l'inconveniente della dispersione. Chi si occupa delle cause di canonizzazione deve avere presenti, non solo le Norme, ma anche le prescrizioni stabilite dal Cod.ice per i processi, sempre che tali prescrizioni siano applicabili alle cause di canonizzazione, tenuto conto della particolare natura di queste cause. Queste prescrizioni del Cod. ice applicabili alle cause di canonizzazione hanno la stessa obbligatorieta delle prescrizioni specifiche stabilite nelle Norme.

TITULUS II
De variis tribunalium gradibus et speciebus

Can. 1418 - Quodlibet tribunal ius habet in auxilium vocandi aliud tribunal ad causam instruendam vel ad actus intimandos.

II SKYRIUS
Įvairūs tribunolų laipsniai ir rūšys

1418 kan. - Bet kuris tribunolas turi teisę prašyti pagalbos kitą tribunolą, rinkdamas bylos medžiagą ar pranešdamas apie aktus.

CAPUT I
De tribunali primae instantiae
Art. 1 *De iudice*

Can. 1419 - § 1. In unaquaque dioecesi et pro omnibus causis iure expresse non exceptis, iudex primae instantiae est Episcopus dioecesanus, qui iudicialem potestatem exercere potest per se ipse vel per alios, secundum canones qui sequuntur.

I SKIRSNIS
Pirmosios instancijos tribunolas
1 straipsnis *Teisėjas*

1419 kan. - § 1. Kiekvienoje vyskupijoje ir visoms aiškiai teisės neišskirtoms byloms pirmosios instancijos teisėjas yra diecezinis vyskupas, kuris teisminę galią gali vykdyti asmeniškai ar per kitus pagal toliau išdėstytus kanonus.

1418 Il canone stabilisce il diritto dei tribunali di ricorrere ad un altro tribunale, diritto che porta con sé il correlativo obbligo del tribunale citato di prestare aiuto nell'istruzione di un processo al tribunale che glielo ha richiesto . 11 tribunale citato svolgerà le pratiche seguendo le istruzioni del giudice o del vescovo richiedente e le norme del diritto comune. Si fonda in questo canone quanta stabilito nelle Norme (n. 26, a).
Il motivo per cui il Cadice stabilisce l'obbligo di mutua collaborazione tra tribunali si basa soprattutto sulla limitazione territoriale della loro giurisdizione ,
e sui fastidi che si potrebbero procurare ai testimoni obbligandoli a trasferirsi nel luogo dove si istruisce il processo. Oggi si è parzialmente risolta questa difficoltà , poiché il c. 1469 stabilisce che il giudice, può interrogare i testimoni in un'altra diocesi, previa licenza del vescovo della stessa.

1419 Secondo il Cadice precedente , il giudice di prima istanza era l'ordinario locale (c. 1572*). Parallelamente si stabiliva nel c. 1999* che gli ordinari locali potevano istruire processi ordinari di beatificazione . Il Cadice attuale usa una terminologia più restrittiva e stabilisce che il giudice di prima istanza è il "vescovo diocesano". Allo stesso modo, la Const. Div. Perf. Mag. riconosce la facoltà d'istruire processi sulla vita e virtu o sul martirio dei servi di Dio, solamente a vescovi diocesani o a chi vi si equipara.

§ 2. Si vero agatur de iuribus aut bonis temporalibus personae iuridicae ab Episcopo repraesentatae, iudicat in primo gradu tribunal appellationis.

§ 2. Jei kalbama apie vyskupo atstovaujamo juridinio asmens teises ar laikinąsias gėrybes, kaip pirmoji instancija teisia apeliacinis tribunolas.

Can. 1420 - § 5. Ipsi, [Vicarius iudicialis et Vicarii iudiciales adiuncti] sede vacante, a munere non cessant nec ab Administratore dioecesano amoveri possunt; adveniente autem novo Episcopo, indigent confirmatione.

1420 kan. - § 5. Esant neužimtam sostui, jie (teismo vikaras ir teismo vikarai padėjėjai) nepraranda pareigų ir negali būti atleisti vyskupijos administratoriaus; tačiau atėjus naujam vyskupui jiems reikia patvirtinimo.

Can. 1421 - § 1. In dioecesi constituantur ab Episcopo iudices dioecesani, qui sint clerici.

1421 kan. - § 1. Vyskupijoje vyskupas paskiria vyskupijos teisėjus, kurie turi būti dvasininkai.

Secondo il canone 368, si equiparano ai vescovi diocesani i prelati *nullius*, i parroci territoriali, il vicario e il prefetto apostolico e gli amministratori apostolici di una amministrazione stabile. Per tanto non possono istruire detti processi né i vicari generali, né gli amministratori apostolici di una diocesi vacante.

Casa avviene se durante l'istruzione di un processo di canonizzazione la sede diocesana rimane vacante? Può il giudice continuare il suo lavoro fino alla conclusione dello stesso? Può l'amministratore della diocesi o l'amministratore apostolico chiudere il processo?

Secondo i canoni 1420 e 1422, l'incarjco dei giudici non termina quando la diocesi rimane vacante, anche se devono venire confermati nel momento in cui il nuovo vescovo prende possesso . Considerando questo principio, si può concludere che neanche il giudice istruttore di un processo di canonizzazione cessa le sue funzioni se la diocesi rimane vacante. E se il giudice in altre cause può dettare sentenza anche nel caso in cui la diocesi sia vacante, con maggior ragione, l'istruttore di un processo di canonizzazione può proseguire fino alla conclusione dello stesso. D'altro canto, secondo il c. 142 § 1, la potesta delegata "non si estingue per essere venuta meno la potesta del delegante", e quindi, anche quando manchi il vescovo che delega un sacerdote per l'istruzione di un processo di canonizzazione, non cessa la potestà di detto sacerdote.

Nulla vieta che l'amministratore della diocesi o l'amministratore apostolico possano celebrare la sessione di chiusura del processo. In effetti, nelle Norme si esige che sia il vescovo diocesano ad introdurre la causa e ad istruirla per se stesso o per un delegato. Tuttavia, non si dice che debba essere il vescovo a chiudere il processo.

1421-1422 Il vescovo pua delegare per l'istruzione di un processo di canonizzazione il vicario giudiziario o un un giudice diocesano, o addirittura, un qualsiasi

§ 2. Episcoporum conferentia permittere potest ut etiam laici iudices constituantur, e quibus, suadente necessitate, unus assumi potest ad collegium efformandum.

§ 3. Iudices sint integrae famae et in iure canonico doctores vel saltem licentiati.

Can. 1422 - Vicarius iudicialis, Vicarii iudiciales adiuncti et ceteri iudices nominantur ad definitum tempus, firmo praescripto can. 1420, § 5, nec removeri possunt nisi ex legitima gravique causa.

Art. 2 *De auditoribus et relatoribus*

Can. 1428 - § 1. Iudex vel tribunalis collegialis praeses possunt auditorem designare ad causae instructionem peragendam, eum seligentes aut ex tribunalis iudicibus aut ex personis ab Episcopo ad hoc munus approbatis.

§ 2. Episcopus potest ad auditoris munus approbare clericos vel laicos, qui bonis moribus, prudentia et doctrina fulgeant.

§ 2. Vyskupų konferencija gali leisti, kad teisėjais būtų skiriami ir pasauliečiai, kurių vienas, esant būtinybei, gali būti priimtas į sudaromą kolegiją.

§ 3. Teisėjai turi būti geros reputacijos, kanonų teisės daktarai ar bent licenciatai.

1422 kan. - Teismo vikaras, teismo vikarai padėjėjai ir kiti teisėjai skiriami konkrečiam laikotarpiui, liekant galioti kan. 1420 § 5 nuostatai, ir negali būti atleisti, nebent dėl pateisinamos ir svarbios priežasties.

2 straipsnis *Auditoriai ir referentai*

1428 kan. - § 1. Teisėjas ar kolegialaus tribunolo pirmininkas gali paskirti bylos tyrimo auditorių, parinkdamas jį iš tribunolo teisėjų arba šioms pareigoms vyskupo patvirtintų asmenų.

§ 2. Vyskupas auditoriaus pareigoms gali patvirtinti dvasininkus ar pasauliečius, pasižyminčius dora, išmintimi ir mokslu.

---

sacerdote. La nomina del vescovo deve essere fatta espressamente, per mezzo di un decreto da allegare agli atti, e può essere "ad casum" ovvero per tutte le cause di canonizzazione della diocesi.

Il 1421, § 3 vuole che i giudici diocesani siano "dottori o almeno licenziati in diritto canonico". Le Norme non richiedono tali caratteristiche per il giudice che deve istruire un processo di canonizzazione, ma esigono che sia "sacerdote particolarmente esperto in teologia, in diritto, e ove si tratti di cause antiche, anche in storia" (n. 6, a).

§ 3. Auditoris est, secundum iudicis mandatum, probationes tantum colligere easque collectas iudici tradere; potest autem, nisi iudicis mandatum obstet, interim decidere quae et quomodo probationes colligendae sint, si forte de hac re quaestio oriatur, dum ipse munus suum exercet.

§ 3. Auditoriui pagal teisėjo pavedimą priklauso vien tik surinkti įrodymus ir surinkus juos perduoti teisėjui; tačiau gali, jei to nedraudžia teisėjo pavedimas, tuo metu, kai vykdo savo pareigas, nuspręsti, kokie įrodymai ir kaip privalo būti surinkti, jei kartais dėl to kyla klausimas.

Art. 3 *De promotore iustitiae, vinculi defensore et notario*

3 straipsnis *Teisingumo saugotojas, ryšio gynėjas ir notaras*

Can. 1430 - Ad causas contentiosas, in quibus bonum publicum in discrimen vocari potest, et ad causas poenales constituatur in dioecesi promotor iustitiae, qui officio tenetur providendi bono publico.

1430 kan. - Ginčo byloms, kai gali kilti pavojus viešajam gėriui, ir baudžiamosioms byloms vyskupijoje turi būti paskirtas teisingumo saugotojas, kurio pareiga užtikrinti viešąjį gėrį.

1430 Nel Codice precedente si parlava di "promotore della fede". Si faceva riferimento a quattro promotori: il promotore generale della fede, che operava nelle cause davanti alla Congregazione, assistito dal sottopromotore general e della fede; entrambi erano di nomina pontificia. Il sottopromotore della fed e, nominato dal promotore generale della fede, e rappresentante di questo nel processo apostolico inoltrato per delega presso il tribunale diocesano. n promotor e della fede, che esercitava le proprie funzioni nel processo diocesano, era nominato dall'ordinario (cfr. cc. 2010*-2012*).

Di questi promotori è rimasto solo il Promotore della f ede (cfr. Div. Perf. Mag., III, 13, 4°) o Prelato Teologo, come lo chiama il "Regolamento della Congregazione per le Cause dei Santi" (cfr. art. 7, § 1). Le sue funzioni sono state ridotte e sfigurate a tal punto che non gli è rimasto che il nome dell'antico promotore generale della fede. Il suo compito non consiste nell'individuare le difficoltà processuali o di merito che si oppongono alla beatificazione o alla canonizzazione, ma piuttosto, nello studiare le "Positiones" (relazioni) preparate sotto la direzione dei Relatori e dare il proprio consenso; convocare e presiedere la discussione dei Consultori teologi, della quale redige poi un rapporto; ed, infine, intervenire in qualità di esperto nella riunione di cardinali e vescovi, senza diritto di voto (cfr. "Regolamento", art; 7).

Nelle diocesi non si nomina più il promotore della fede per l'istruzione dei

Can. 1433 - In causis in quibus promotoris iustitiae aut defensoris vinculi praesentia requiritur, iis non citatis, acta irrita sunt, nisi ipsi, etsi non citati, revera interfuerint, aut saltem ante sententiam, actis inspectis, munere suo fungi potuerint.

1433 kan. - Bylose, kuriose reikalingas teisingumo saugotojo ar ryšio gynėjo dalyvavimas, jei jie nebūtų pašaukti, aktai negalioja, nebent jie, kad ir nepašaukti, iš tikrųjų dalyvavo arba bent jau prieš sprendimą, susipažinę su aktais, galėjo atlikti savo pareigą.

Can. 1435 - Episcopi est promotorem iustitiae et vinculi defensorem nominare, qui sint clerici vel laici, integrae famae, in iure canonico doctores vel licentiati, ac prudentia et iustitiae zelo probati.

1435 kan. - Vyskupui priklauso skirti teisingumo saugotoją ir ryšio gynėją, kurie būtų dvasininkai arba pasauliečiai, geros reputacijos, kanonų teisės daktarai ar licenciatai, vertinami dėl išminties ir atsidavimo teisingumui.

Can. 1436 - § 1. Eadem persona, non autem in eadem causa, officium promotoris iustitiae et defensoris vinculi gerere potest.

§ 2. Promotor et defensor constitui possunt tum ad universitatem causarum tum ad singulas causas; possunt autem ab Episcopo, iusta de causa, removeri.

1436 kan. - § 1. Tas pats asmuo, tačiau ne toje pat byloje, gali eiti teisingumo saugotojo ir ryšio gynėjo pareigas.

§ 2. Saugotojas ir gynėjas gali būti paskirti visoms ar atskiroms byloms; vyskupas juos gali atleisti dėl pateisinamos priežasties.

---

processi di canonizzazione. Secondo l'attuale legislazione bisogna norninare un promotore di giustizia, il cui compito consista nel "vigilare per il bene pubblico" (c. 1430). Nelle cause di canonizzazione è effettivamente in gioco il bene pubblico e, dunque, detto promotore deve intervenire sempre.

1433-1435. Il promotore di giustizia, allo stesso modo del giudice, viene nominato dal vescovo. Può essere lo stesso promotore di giustizia, costituito nella diocesi per le cause in generale, oppure il vescovo può nominare un altro sacerdote per intervenire in uno o piu processi di canonizzazione. Il promotore di giustizia che interviene in detti processi, cosi come il giudice, deve essere "sacerdote esperto in teologia e in diritto canonico e, ove si tratti di causa antica, in storia" (Norme, n. 6, a-b). Sono nulli tutti quegli atti giudiziari nei quali non sia stato citato un promotore di giustizia e non Ii abbia poi sottoposti ad esame per poter fare le proprie osservazioni (c. 1433; Norme, n. 16, b).

Can. 1437 - § 1. Cuilibet processui intersit notarius, adeo ut nulla habeantur acta, si non fuerint ab eo subscripta.

§ 2. Acta, quae notarii conficiunt, publicam fidem faciunt.

1437 kan. - § 1. Kiekviename procese turi dalyvauti notaras, be jo parašo aktai laikomi niekiniais.

§ 2. Notarų surašyti aktai turi juridinę galią.

TITULUS III
De disciplina in tribunalibus servanda

III SKYRIUS
Tvarka, kurios privalu laikytis tribunoluose

CAPUT I
De officio iudicum et tribunalium ministrorum

I SKIRSNIS
Teisėjų ir tribunolo tarnautojų pareigos

Can. 1447 - Qui causae interfuit tamquam iudex, promotor iustitiae, defensor vinculi, procurator, advocatus, testis aut peritus, nequit postea valide eandem causam in alia instantia tamquam iudex definire aut in eadem munus assessoris sustinere.

1447 kan. - Tas, kuris byloje dalyvavo kaip teisėjas, teisingumo saugotojas, ryšio gynėjas, įgaliotinis, advokatas, liudininkas ar ekspertas, negali vėliau galiojamai išspręsti tos pačios bylos kitoje instancijoje kaip teisėjas ar vykdyti joje asesoriaus pareigą.

1437 Nonostante al punto corrispondente delle Norme (n. 16, a) non si dica che gli atti non firmati dal notaio risultano nulli, è evidente che, a norma del c. 1437, la firma dello stesso è richiesta per la validità.

Secondo il Cadice precedente (c. 2014*), i religiosi non potevano svolgere le funzioni di notaio. Il nuovo Cadice non solo ha soppresso tale proibizione, ma permette di svolgere il ruolo di notaio a laici di entrambi i sessi. Si richiede unicamente che si tratti di persona onesta e di buona fama (c. 483). E' nominato dal vescovo e il suo compita consiste in: "l0 redigere gli atti e documenti che si riferiscono a decreti, disposizioni, incarichi e altre pratiche per le quali si richieda il suo interventa; 2° trascrivere fedelmente quanta si è realizzata e apporre la propria firma, indicando luogo, giorno, mese ed anno; 3° mostrare a chi lo richiede legittimamente gli atti e i documenti contenuti nel registro, e autenticarne le copie, dichiarandole concordi con l'originale" (c. 484).

1447 Questa canone è applicabile anche alle cause di canonizzazione. Non può essere nominato giudice durante l'istruzione di un processo chi sia stato precedentemente promotare di giustizia o postulatore nello stesso processo.

Can. 1448 - § 1. Iudex cognoscendam ne suscipiat causam, in qua ratione consanguinitatis vel affinitatis in quolibet gradu lineae rectae et usque ad quartum gradum lineae collateralis, vel ratione tutelae et curatelae, intimae vitae consuetudinis, magnae simultatis, vel lucri faciendi aut damni vitandi, aliquid ipsius intersit.

§ 2. In iisdem adiunctis ab officio suo abstinere debent iustitiae promotor, defensor vinculi, assessor et auditor.

1448 kan. - § 1. Teisėjas neturi priimti nagrinėti bylos, kuri kažkaip susijusi su juo dėl giminystės ar svainystės: bet kokio laipsnio pagal tiesiąją liniją ir iki ketvirto laipsnio pagal šoninę liniją arba dėl globos ar rūpybos, artimos draugystės, didelio priešiškumo arba siekiant pelno, arba norint išvengti žalos.

§ 2. Tomis pačiomis aplinkybėmis nuo savo pareigų privalo nusišalinti teisingumo saugotojas, ryšio gynėjas, asesorius ir auditorius.

Can. 1449 - § 1. In casibus, de quibus in can. 1448, nisi iudex ipse abstineat, pars potest eum recusare.

§ 2. De recusatione videt Vicarius iudicialis; si ipse recusetur, videt Episcopus qui tribunali praeest.

§ 3. Si Episcopus sit iudex et contra eum recusatio opponatur, ipse abstineat a iudicando.

§ 4. Si recusatio opponatur contra promotorem iustitiae,

1449 kan. - § 1. Jei teisėjas pats nenusišalina tais atvejais, apie kuriuos kalbama kan. 1448, jį nušalinti gali šalis.

§ 2. Dėl nušalinimo sprendžia teismo vikaras; jei pats nušalinamas, sprendžia tribunolui vadovaujantis vyskupas.

§ 3. Jei vyskupas yra teisėjas ir jam pateikiamas nušalinimas, jis privalo nusišalinti nuo teisimo.

§ 4. Jei nušalinimas pateikiamas prieš teisingumo saugotoją,

1448 L'imparzialità è una esigenza della giustizia. Per questo motivo, applicando il canone ai processi di canonizzazione, devono rifiutare l'incarico di giudice o di promotore di giustizia, coloro che per consanguineita, affinità, amicizia intima col servo di Dio, o per avversione verso lo stesso, possono risultare sospettosi. Conseguentemente, non deve essere nominato giudice o promotore di giustizia, p. es., un membro dello stesso istituto al quale è appartenuto il servo di Dio. Per quanta riguarda il notaio, secondo il vecchio Cadice era rigorosamente proibito che svolgesse tale compito un religioso appartenente al medesimo istituto. Il Cadice attuale non dice nulla a riguardo. Ci risulta che in più casi le funzioni di notaio sono state svolte da un religioso o una religiosa dello stesso istituto del servo di Dio. Per la serietà richiesta in questi processi, bisogna evitarlo per quanta possibile.

defensorem vinculi aut alios tribunalis administros, de hac exceptione videt praeses in tribunali collegiali vel ipse iudex, si unicus sit.

ryšio gynėją ar kitus tribunolo tarnautojus, dėl šio prieštaravimo sprendžia kolegialaus tribunolo pirmininkas arba pats teisėjas, jei yra vienas.

Can. 1451 - § 1. Quaestio de recusatione expeditissime definienda est, auditis partibus, promotore iustitiae vel vinculi defensore, si intersint, neque ipsi recusati sint.

§ 2. Actus positi a iudice antequam recusetur, validi sunt; qui autem positi sunt post propositam recusationem, rescindi debent, si pars petat intra decem dies ab admissa recusatione.

1451 kan. - § 1. Nušalinimo klausimas turi būti sprendžiamas kuo skubiausiai, išklausius šalių, teisingumo saugotojo arba ryšio gynėjo, jei dalyvauja ir patys nėra nušalinti.

§ 2. Teisėjo iki nušalinimo atlikti veiksmai galioja, o atlikti po pateikto nušalinimo turi būti panaikinti, jei šalis to paprašo per dešimt dienų po nušalinimo priėmimo.

Can. 1452 - § 1. In negotio quod privatorum solummodo interest, iudex procedere potest dumtaxat ad instantiam partis. Causa autem legitime introducta, iudex procedere potest et debet etiam ex officio in causis poenalibus aliisque, quae publicum Ecclesiae bonum aut animarum salutem respiciunt.

1452 kan. - § 1. Reikaluose, susijusiuose tik su privačiais asmenimis, teisėjas gali veikti tiktai šalies prašymu. Tačiau jei byla buvo teisėtai pradėta, teisėjas gali ir privalo *ex officio* tęsti baudžiamąsias ir kitas bylas, susijusias su viešuoju Bažnyčios gėriu arba sielų išganymu.

1449-1451 Risulta evidente che il postulatore può ricusare il giudice o il promotore di giustizia. Tuttavia, nei processi di canonizzazione, più che di ricusazione in senso giudiziario, bisogna parlare di ricorso presso il vescovo, il quale risolverà la questione amministrativamente. Nel ricorso il postulatore indicherà i motivi per cui richiede la sostituzione del giudice o del promotore di giustizia. Il vescovo, ascoltato il parere del promotore di giustizia, 0 del giudice, se è questi il ricusato, risolverà la questione per mezzo di un decreto.

1452 E' risaputo che nelle cause dei santi è implicato il bene pubblico. Per tanto, ilgiudice può e deve procedere d'ufficio, soprattutto per evitare che si occultino fatti gravi sul servo di Dio. Può inoltre, rimediare alla negligenza del postulatore, raccogliendo prove non presentate da questo. Ancora, deve presentare e interrogare almeno due testimoni d'ufficio, cioe, che non siano stati presentati dal postulatore (Norme, n. 21, b).

§ 2. Potest autem praeterea iudex partium neglegentiam in probationibus afferendis vel in exceptionibus opponendis supplere, quoties id necessarium censeat ad vitandam graviter iniustam sententiam, firmis praescriptis can. 1600

§ 2. Be to, teisėjas gali papildyti šalių aplaidumą, pateikdamas įrodymus ir pareikšdamas prieštaravimus kiekvieną kartą, kai nusprendžia, kad tai būtina, norint išvengti labai neteisingo sprendimo, liekant galioti kan. 1600 nuostatoms.

Can. 1453 - Iudices et tribunalia curent ut quam primum, salva iustitia, causae omnes terminentur, utque in tribunali primae instantiae ultra annum ne protrahantur, in tribunali vero secundae instantiae, ultra sex menses.

1453 kan. - Teisėjai ir tribunolai, nepažeisdami teisingumo, turi pasirūpinti, kad visos bylos būtų baigiamos kuo greičiau ir kad pirmosios instancijos tribunole nebūtų užlaikomos ilgiau kaip metus, o antrosios instancijos tribunole – ilgiau kaip šešis mėnesius.

Can. 1454 - Omnes qui tribunal constituunt aut eidem opem ferunt, iusiurandum de munere rite et fideliter implendo praestare debent.

1454 kan. - Visi, kurie sudaro tribunolą arba jam teikia pagalbą, privalo prisiekti tinkamai ir ištikimai eiti pareigas.

Can. 1455 - § 1. In iudicio poenali semper, in contentioso autem si ex revelatione alicuius actus processualis praeiudicium partibus obvenire possit, iudices et tribunalis adiutores tenentur ad secretum officii servandum.

1455 kan. - § 1. Teisėjai ir tribunolo padėjėjai įpareigojami išlaikyti pareigybinę paslaptį: baudžiamajame procese visuomet, o ginčo procese tuomet, jei dėl atskleisto kokio nors procesinio veiksmo gali kilti žala šalims.

1454 Secondo il Codice precedente , tutti coloro che intervenivano nel processo di canonizzazione dovevano emettere doppio giuramento: 1° di adempiere fedelmente al proprio compito; 2° di conservare il segreto (cfr. c. 2037*). Le Norme e il c. 1454 prescrivono il giuramento di compiere fedelmente il proprio compito. Sono obbligati a questo giuramento non solo coloro che fanno parte del tribunale (giudice, promotore di giustizia e notaio), ma anche chi collabora con questo, ad esempio i periti, il copista, gli interpreti, i traduttori, ecc.

1455 I membri del tribunale e i suoi collaboratori, anche se non giurano di conservare il segreto, sono obbligati a farlo se la divulgazione di un atto processuale puo causare danno.

§ 2. Tenentur etiam semper ad secretum servandum de discussione quae inter iudices in tribunali collegiali ante ferendam sententiam habetur, tum etiam de variis suffragiis et opinionibus ibidem prolatis, firmo praescripto can. 1609, § 4.

§ 3. Immo, quoties natura causae vel probationum talis sit ut ex actorum vel probationum evulgatione aliorum fama periclitetur, vel praebeatur ansa dissidiis, aut scandalum aliudve id genus incommodum oriatur, iudex poterit testes, peritos, partes earumque advocatos vel procuratores iureiurando astringere ad secretum servandum.

Can. 1456 - Iudex et omnes tribunalis administri, occasione agendi iudicii, dona quaevis acceptare prohibentur.

Can. 1457 - § 1. Iudices qui, cum certe et evidenter competentes sint, ius reddere recusent, vel nullo suffragante iuris praescripto se competentes declarent atque causas cognoscant

§ 2. Taip pat visuomet įpareigojami išlaikyti paslaptį apie diskusiją tarp kolegialaus tribunolo teisėjų prieš sprendimo priėmimą bei apie įvairius balsavimus ir tada pareikštas nuomones, liekant galioti kan. 1609, § 4 nuostatai.

§ 3. Be to, kiekvieną kartą, kai byla ar įrodymai yra tokio pobūdžio, kad atskleidus aktus ar įrodymus atsirastų pavojus kitų geram vardui arba proga nesutarimams arba kiltų papiktinimas arba kiti panašūs sunkumai, teisėjas priesaika gali įpareigoti liudininkus, ekspertus, šalis ir jų advokatus ar įgaliotinius saugoti paslaptį.

1456 kan. - Teisėjui ir visiems tribunolo darbuotojams draudžiama priimti bet kokias dovanas, susijusias su teismo procesu.

1457 kan. - § 1. Teisėjus, kurie tikrai ir akivaizdžiai būdami kompetentingi atsisako teisti arba nesiremdami jokia teisės nuostata paskelbia save kompetentingais ir tiria bei sprendžia

---

In casi particolari, in cui si possa danneggiare la fama del servo di Dio o di una terza persona, il giudice può richiedere a i testimoni, ai periti o alle persone che intervengano nel processo il giuramento di conservare il segreto.

1456 11 Codice precedente imponeva ai membri del tribunale il giuramento di rifiutare regali durante il processo (cfr. c. 2037*). La legislazione attuale non richiede tale giuramento, ma proibisce di ricevere regali di qualsiasi genere durante i procedimenti giudiziari.

1457 Risulta evidente, alla luce di questo canone, che il vescovo può punire i membri del tribunale che non adempiano debitamente alle proprie funzioni. Può, addirittura sostituirli in caso di negligenza o di mancanze gravi (c. 1422)

ac definiant, vel secreti legem violent, vel ex dolo aut gravi neglegentia aliud litigantibus damnum inferant, congruis poenis a competenti auctoritate puniri possunt, non exclusa officii privatione.

§ 2. Iisdem sanctionibus subsunt tribunalis ministri et adiutores, si officio suo, ut supra, defuerint; quos omnes etiam iudex punire potest.

bylas, arba pažeidžia slaptumo įstatymą, dėl apgaulės ar dėl didelio aplaidumo padaro kitokią žalą besibylinėjantiesiems, kompetentinga vyresnybė gali bausti tinkamomis bausmėmis, neatmetant pareigų atėmimo.

§ 2. Tokios pat sankcijos taikomos tribunolo tarnautojams ir padėjėjams, jei jie nevykdo savo pareigų taip, kaip nurodyta aukščiau; juos visus gali bausti ir teisėjas.

CAPUT IV
De loco iudicii

Can. 1468 - Uniuscuiusque tribunalis sedes sit, quantum fieri potest, stabilis, quae statutis horis pateat.

Can. 1469 - § 1. Iudex e territorio suo vi expulsus vel a iurisdictione ibi exercenda impeditus, potest extra territorium iurisdictionem suam exercere et sententiam ferre, certiore tamen hac de re facto Episcopo dioecesano.

§ 2. Praeter casum de quo in § 1, iudex, ex iusta causa et auditis partibus, potest ad probationes acquirendas etiam extra proprium territorium se conferre, de licentia tamen Episcopi dioecesani loci adeundi et in sede ab eodem designata.

IV SKIRSNIS
Teismo vieta

1468 kan. - Kiekvieno tribunolo būstinė privalo būti, kiek įmanoma, nuolatinė, atidaryta nustatytomis valandomis.

1469 kan. - § 1. Teisėjas, jėga išvarytas iš savo teritorijos arba sutrukdytas ten vykdyti savo jurisdikciją, gali ją vykdyti ir daryti sprendimus už teritorijos ribų, tačiau apie tai pranešęs dieceziniam vyskupui.

§ 2. Be atvejo, apie kurį kalbama § 1, teisėjas, dėl pateisinamos priežasties ir išklausęs šalių, gali išvykti rinkti įrodymų, taip pat už savo teritorijos ribų, tačiau gavęs tos vietos, kur ketina vykti, diecezinio vyskupo leidimą ir jo paskirtoje buveinėje.

1469 Il secondo paragrafo del canone introduce una novita che facilita l'introduzione dei processi di canonizzazione. Per poter interrogare i testimoni fuori della diocesi dove si istruisce il processo si richiede la licenza del vescovo del luogo dove detti testimoni risiedono. I testimoni che abitano fuori della diocesi possono essere interrogati per rogatoria (cfr. Norme, n. 26, a; c. 1418).

CAPUT V
De personis in aulam admittendis et de modo conficiendi et conservandi acta

Can. 1470 - § 1. Nisi aliter lex particularis caveat, dum causae coram tribunali aguntur, ii tantummodo adsint in aula quos lex aut iudex ad processum expediendum necessarios esse statuerit.

§ 2. Omnes iudicio assistentes, qui reverentiae et oboedientiae tribunali debitae graviter defuerint, iudex potest congruis poenis ad officium reducere, advocatos praeterea et procuratores etiam a munere apud tribunalia ecclesiastica exercendo suspendere.

Can. 1471 - Si qua persona interroganda utatur lingua iudici vel partibus ignota, adhibeatur interpres iuratus a iudice designatus. Declarationes tamen scrip

V SKIRSNIS
Asmenys, įleidžiami į teismo salę aktų surašymo ir saugojimo tvarka

1470 kan. - § 1. Jei partikuliarinis įstatymas nenustato kitaip, tribunole svarstant bylas, į salę įleidžiami tik tie, kuriuos įstatymas ar teisėjas pripažįsta būtinus proceso vykdymui.

§ 2. Visiems teisme dalyvaujantiems asmenims, labai stokojantiems tribunolui deramos pagarbos ir paklusnumo, teisėjas gali atitinkamomis bausmėmis tą pareigą priminti, o advokatus ir įgaliotinius suspenduoti nuo jų pareigų vykdymo bažnytiniuose tribunoluose.

1471 kan. - Jei kuris nors apklausiamas asmuo kalba teisėjui ar šalims nesuprantama kalba, turi būti kviečiamas teisėjo paskirtas prisaikdintas vertėjas. Tačiau parodymai surašomi

---

1470 Dato che le Norme non stabiliscono nulla in merito alle persone che possono assistere all'interrogatorio dei testimoni o alla presentazione di nuove prove, bisogna attenersi alle regole del diritto comune. Secondo il c. 1470, possono assistere all'interrogatorio dei testimoni i procuratori e quindi, i postulatori, come abbiamo ampiamente spiegato nel manuale.
In quanto alla sospensione di avvocati e procuratori di cui si tratta nel secondo paragrafo del canone, riteniamo che il giudice possa sospendere un postulatore, ma questi puo ricorrere al vescovo.

1471 Se il giudice non comprende la lingua del testimone, deve ricorrere a un interprete. Gli atti si devono scrivere nella lingua usata dal testimone, aggiungendovi la traduzione. Talvolta sarà necessario nominare un notaio "ad casum" per trascrivere nella sua lingua originale quanto risulta nella deposizione del testimone. Bisogna impiegare un interprete ove si tratti di interrogare un sordo o un muto.

to redigantur lingua originaria et translatio addatur. Interpres etiam adhibeatur si surdus vel mutus interrogari debet, nisi forte malit iudex quaestionibus a se datis scripto respondeatur.

gimtąja kalba, ir pridedamas vertimas. Vertėjas kviečiamas taip pat ir tuomet, jei apklausiamas kurčias ar nebylys asmuo, nebent teisėjas pageidautų, kad į pateiktus klausimus būtų atsakoma raštu.

Can. 1472 - § 1. Acta iudicialia, tum quae meritum quaestionis respiciunt, seu acta causae, tum quae ad formam procedendi pertinent, seu acta processus, scripto redacta esse debent.

§ 2. Singula folia actorum numerentur et authenticitatis signo muniantur.

1472 kan. - § 1. Teismo aktai, tiek bylos aktai, susiję su klausimo esme, tiek proceso aktai, priklausantys procedūrai, privalo būti surašyti.

§ 2. Kiekvienas aktų lapas turi būti sunumeruotas ir patvirtintas antspaudu, liudijančiu tikrumą.

Can. 1473 - Quoties in actis iudicialibus partium aut testium subscriptio requiritur, si pars aut testis subscribere nequeat vel nolit, id in ipsis actis adnotetur, simulque iudex et notarius fidem faciant actum ipsum de verbo ad verbum parti aut testi perlectum

1473 kan. - Kiekvienu atveju, kai teismo aktuose reikalingas šalių ar liudininkų parašas, jei šalis ar liudininkas negali ar nenori pasirašyti, tai turi būti pažymėta pačiuose aktuose ir tuo pat metu teisėjas ir notaras patvirtina, kad pats aktas

---

1472 I procedimenti giudiziari possono essere di due tipi: a) quelli che si riferiscono all'oggetto o merito della questione dibattuta, come possono essere le prove testimoniali e documentali, e b) i procedimenti che si riferiscono alla forma del procedere, como possono essere le citazioni, intimazioni, notifiche, ecc. I primi si chiamano *atti della causa (acta causae)*. Gli altri, quelli che si riferiscono alla forma, si chiamano *atti del processo (acta processus)*.

Tanto gli acta causae come gli *acta processus*, si devono redigere in forma scritta, in modo tale che rimanga costanza di tutto. Ciascuna pagina degli atti deve essere numerata e autenticata. In altri termini, gli atti originali devono essere numerati, e il notaio deve apporre in ogni pagina il proprio timbro o almeno la sua sigla.

1473 Non è cosa rara trovare dei testimoni che non sanno firrnare. In tal caso basta che appongano una croce o le impronte digitali invece della firma. Il notaio attesterà che la croce o le impronte digitali appartengono a questo o quel testimone. Se iltestimone si rifiutasse di firmare, ilnotaio lo constaterà, e se conosce il motivo per cui si nega, lo farà risultare negli atti.

fuisse, et partem aut testem vel non potuisse vel noluisse subscribere.

Can. 1474 - § 1. In casu appellationis, actorum exemplar, fide facta a notario de eius authenticitate, ad tribunal superius mittatur.

§ 2. Si acta exarata fuerint lingua tribunali superiori ignota, transferantur in aliam eidem tribunali cognitam, cautelis adhibitis, ut de fideli translatione constet.

Can. 1475 - § 1. Iudicio expleto, documenta quae in privatorum dominio sunt, restitui debent, retento tamen eorum exemplari.

§ 2. Notarii et cancellarius sine iudicis mandato tradere prohibentur exemplar actorum iudicialium et documentorum, quae sunt processui acquisita.

pažodžiui buvo perskaitytas šaliai ar liudininkui, ir kad jie negalėjo ar nenorėjo pasirašyti.

1474 kan. - § 1. Apeliacijos atveju aktų kopija, kurios autentiškumas patvirtintas notaro, turi būti siunčiama aukštesniajam tribunolui.

§ 2. Jei aktai buvo surašyti aukštesniajam tribunolui nesuprantama kalba, jie turi būti išversti į kitą, jam suprantamą, kalbą, laikantis reikiamo atsargumo, kad vertimas būtų patikimas.

Kan. 1475 - § 1. Pasibaigus teismui, privatiems asmenims priklausantys dokumentai turi būti grąžinti, tačiau pasiliekama jų kopija.

§ 2. Notarui ir kancleriui draudžiama be teisėjo pavedimo išduoti teismo aktų ir per procesą įgytų dokumentų kopijas.

1474 Nei processi di canonizzazione non si può parlare di appello, poiché ilgiudice non emette sentenza. Tuttavia, si può applicare ai processi di canonizzazione il secondo paragrafo del canone relativo all'invio degli atti a un tribunale superiore, nel nostro caso, alla Congregazione delle Cause dei Santi. Se gli atti sono scritti in una lingua non ammessa da detta Congregazione, bisogna tradurli in una di queste lingue (latino, italiano, francese, spagnolo). Le Norme avvertono che, oltre alla trascrizione in lingua originale, bisogna inviare alla Congregazione due esemplari della traduzione, debitamente autenticati (n. 31, b).

1475 Se un privato ha particolare interesse a conservare un documento di sua proprietà appartenente al servo di Dio o che abbia relazione col processo, prima di restituirglielo, il tribunale deve fare in modo di fame una copia autenticata dello stesso per conservarlo tra gli atti del processo.

TITULUS IV
De partibus in causa
CAPUT II
De procuratoribus ad lites et advocatis

Can. 1481 - § 1. Pars libere potest advocatum et procuratorem sibi constituere; sed praeter casus in §§ 2 et 3 statutos, potest etiam per se ipsa agere et respondere, nisi iudex procuratoris vel advocati ministerium necessarium existimaverit.

§ 2. In iudicio poenali accusatus aut a se constitutum aut a iudice datum semper habere debet advocatum.

§ 3. In iudicio contentioso, si agatur de minoribus aut de iudicio in quo bonum publicum vertitur, exceptis causis matrimonialibus, iudex parti carenti defensorem ex officio constituat.

Can. 1484 - § 1. Procurator et advocatus antequam munus suscipiant, mandatum authenticum apud tribunal deponere debent.

IV SKYRIUS
Bylos šalys
II SKIRSNIS
Įgaliotiniai ginčams ir advokatai

1481 kan. - § 1. Šalis gali laisvai pasirinkti advokatą ir įgaliotinį; tačiau, išskyrus § 2 ir § 3 nustatytus atvejus, taip pat gali veikti ir atsakinėti asmeniškai, nebent teisėjas manytų, kad yra būtinos įgaliotinio ar advokato paslaugos.

§ 2. Baudžiamajame procese kaltinamasis visuomet privalo turėti asmeniškai pasirinktą ar teisėjo skirtą advokatą.

§ 3. Ginčo procese, jei kalbama apie nepilnamečius arba apie procesą, kuriame svarstomas viešasis gėris, išskyrus santuokines bylas, teisėjas gynėjo neturinčiai šaliai turi paskirti jį *ex officio*.

1484 kan. - § 1. Prieš pradėdami eiti savo pareigas įgaliotinis ir advokatas privalo pateikti tribunolui autentišką įgaliojimą.

1481 Può l'attore di una causa essere contemporaneamente postulatore? Nel diritto antico si diceva espressamente che la parte attrice può esercitare la funzione "per se stessa o per procuratore legittimamente costituito allo scopo" (c. 2004*, § 1). Le Norme non stabiliscono a riguardo. Si limitano a dire che l'attore agisce per mezzo del postulatore legittimamente costituito" (n. 1, b). Riteniamo che se l'attore è una persona fisica potrebbe certamente essere postulatore, sempre che fosse accettato dal vescovo o dalla Congregazione delle Cause dei Santi quando la causa si svolge li.

1484 Dato che il mandato di postulatore deve avere l'approvazione del vescovo, sarebbe bene presentarlo allo stesso prima di adempiere a qualsiasi altra pratica. Si potrebbe richiedere al vescovo l'approvazione del mandato nel presentargli la domanda o supplica d'introduzione della causa. In ogni caso, se il vescovo, visto il mandato del postulatore, non ha nulla da obiettare potrebbe ritenersi come una ap provazione implicita.
Il postulatore deve consegnare una copia autenticata del mandato nella sessione di apertura del processo. Detta copia farà parte degli atti.

§ 2. Ad iuris tamen extinctionem impediendam iudex potest procuratorem admittere etiam non exhibito mandato, praestita, si res ferat, idonea cautione; actus autem qualibet vi caret, si intra terminum peremptorium a iudice statuendum, procurator mandatum rite non exhibeat.

§ 2. Tačiau, siekdamas sutrukdyti teisės išnykimui, teisėjas gali leisti veikti įgaliotiniui ir nepateikus įgaliojimo, pareikalavęs, jei tai būtina, tinkamos garantijos; tačiau aktas neturi jokios galios, jei pasibaigus teisėjo nustatytam baigtiniam terminui, įgaliotinis tinkamai nepateikia įgaliojimo.

Can. 1485 - Nisi speciale mandatum habuerit, procurator non potest valide renuntiare actioni, instantiae vel actis iudicialibus, nec transigere, pacisci, compromittere in arbitros et generatim ea agere pro quibus ius requirit mandatum speciale.

1485 kan. - Jei neturi specialaus įgaliojimo, įgaliotinis negali galiojamai atsisakyti ieškinio, nagrinėjimo ar teisminių veiksmų, tartis, taikytis, siekti arbitražinio kompromiso ir bendrai daryti tai, kam teisė reikalauja specialaus įgaliojimo.

Can. 1486 - § 1. Ut procuratoris vel advocati remotio effectum sortiatur, necesse est ipsis intimetur, et, si lis iam contestata fuerit, iudex et adversa pars certiores facti sint de remotione.

§ 2. Lata definitiva sententia, ius et officium appellandi, si mandans non renuat, procuratori manet.

1486 kan. - § 1. Kad įgaliotinio ar advokato atleidimas sukeltų padarinius, būtina jiems apie tai pranešti, o jei ginčas jau buvo nustatytas, apie atleidimą turi būti informuotas teisėjas ir kita šalis.

§ 2. Paskelbus galutinį sprendimą, teisė ir pareiga apeliuoti, jei įgaliotojas neprieštarauja, priklauso įgaliotiniui.

1485 Il postulatore, senza un mandato speciale, non può rinunciare alla causa, anche se ritiene che essa non può procedere. Il mandato speciale si concede per mezzo di uno documento complementare, dato dall'attore. Nell'atto di rinuncia, il postulatore dovrebbe presentare una copia autenticata del mandato speciale ottenuto per detta rinuncia.

1486-1487 Il postulatore cessa di essere per gli stessi motivi per cui lascia la sua carica un procuratore . In primo luogo, perché sono scaduti i termini del mandato che gli è stato affidato, p. es., se è stato nominato postulatore per sollecitare la causa nella diocesi, il suo compito termina quando la causa passa a Roma. Cessa, inoltre, per rinuncia, legittimamente accettata e per rimozione del mandato da parte dell'attore. Tanto la rinuncia quanto la rimozione bisogna renderle note al giudice e alla parte interessata. Il postulatore può essere rifiutato per causa grave sia dal vescovo che dal giudice delegato. Riteniamo che nel caso in cui fosse rifiutato o sospeso dal giudice, il postulatore potrebbe ricorrere al vescovo.

PARS II
DE IUDICIO CONTENTIOSO
SECTIO I
DE IUDICIO CONTENTIOSO ORDINARIO
TITULUS I
De causae introductione
CAPUT I
De libello litis introductorio

Can. 1504 - Libellus, quo lis introducitur, debet:

1° exprimere coram quo iudice causa introducatur, quid petatur et a quo petatur;

2° indicare quo iure innitatur actor et generatim saltem quibus factis et probationibus ad evincenda ea quae asseruntur;

3° subscribi ab actore vel eius procuratore, appositis die, mense et anno, necnon loco in quo actor vel eius procurator habitant, aut residere se dixerint actorum recipiendorum gratia;

4° indicare domicilium vel quasi-domicilium partis conventae.

II DALIS
GINČO PROCESAS
I SEKCIJA
ORDINARINIS GINČO PROCESAS
I SKYRIUS
Bylos pradėjimas
I SKIRSNIS
Ieškinys

1504 kan. - Ieškinyje, kuriuo pradedamas ginčas, privaloma:

1° nurodyti, kurio teisėjo akivaizdoje pradedama byla, ko ir iš ko prašoma;

2° nurodyti, kokia teise remiasi ieškovas ir bent bendrai faktus ir įrodymus, kurie pagrindžia reikalavimus;

3° pasirašyti ieškovui ar jo įgaliotiniui, pažymint dieną, mėnesį ir metus, taip pat vietą, kurioje gyvena ieškovas arba jo įgaliotinis, ar jų nurodytą buvimo vietą aktams gauti;

4° nurodyti atsakovo buveinę ir laikinąją buveinę.

1504 Il giudice non può introdurre personalmente una causa, poiché, come tale, non gode del diritto di azione. Perché il giudice possa muoversi deve essere sollecitato dalla parte interessata (attore) o dal tutore del bene pubblico (promotore di giustizia). Come dice l'adagio: *Nemo iudex sine actore.* La domanda di sollecito di intervento del giudice si deve fare tramite il documento di richiesta. In detto documento devono risultare i motivi su cui si basa la domanda.

Per quanto riguarda la richiesta d'introduzione di un processo di canoniz zazione, abbiamo già spiegato nel manuale come deve essere composta. (cfr. cap. I, art. 10). Le Norme indicano quali documenti bisogna allegare alla medesima (cfr. n. 10).

CAPUT II
De citatione et denuntiatione actorum iudicialium

Can. 1509 - § 1. Citationum, decretorum, sententiarum aliorumque iudicialium actorum notificatio facienda est per publicos tabellarios vel alio modo qui tutissimus sit, servatis normis lege particulari statutis.

§ 2. De facto notificationis et de eius modo constare debet in actis.

Can. 1510 - Conventus, qui citatoriam schedam recipere recuset, vel qui impedit quominus citatio ad se perveniat, legitime citatus habeatur.

II SKIRSNIS
Teismo šaukimas ir pranešimas apie teismo aktus

1509 kan. - § 1. Apie šaukimą į teismą, dekretus, sprendimus ir kitus teismo aktus turi būti pranešta per paštą arba kitu visiškai saugiu būdu, išlaikant partikuliarinės teisės nustatytas normas.

§ 2. Įteikimo faktas ir būdas privalo būti pažymėtas aktuose.

1510 kan. - Atsakovas, atsisakęs priimti šaukimą arba trukdantis šaukimui jį pasiekti, laikomas teisėtai pašauktu į teismą.

TITULUS III
De litis instantia

Can. 1524 - § 1. In quolibet statu et gradu iudicii potest actor instantiae renuntiare; item tum actor tum pars conventa possunt processus actis renuntiare sive omnibus sive nonnullis tantum.

III SKYRIUS
Ginčo nagrinėjimas

1524 kan. - § 1. Ieškovas gali atsisakyti nagrinėjimo bet kurioje teismo stadijoje ir instancijoje; taip pat tiek ieškovas, tiek atsakovas gali atsisakyti arba visų, arba tik kai kurių proceso aktų.

TITULUS IV
De probationibus

Can. 1526 - § 1. Onus probandi incumbit ei qui asserit.

IV SKYRIUS
Įrodymai

1526 kan. - § 1. Prievolė pateikti įrodymus priklauso tam, kuris kažką teigia.

1524 E' evidente che l'attore può rinunciare in qualsiasi momenta alla causa. Deve comunicare la rinuncia direttamente, o per mezzo del postulatore, al vescovo o alla Congregazione delle Cause dei Santi, se la causa si svolge a Roma.

1526-1529 I principi generali contenuti in questi canoni sono applicabili, con le dovute proporzioni, alle cause dei Santi.

§ 2. Non indigent probatione:

1° quae ab ipsa lege praesumuntur;

2° facta ab uno ex contendentibus asserta et ab altero admissa, nisi iure vel a iudice probatio nihilominus exigatur.

§ 2. Įrodymo nereikalauja:

1° tai, kas preziumuojama paties įstatymo;

2° vieno iš besibylinėjančiųjų pateikti ir kito priimti faktai, nebent teisė ar teisėjas vis dėlto reikalauja įrodymo.

Can. 1528 - Si pars vel testis se sistere ad respondendum coram iudice renuant, licet eos audire etiam per laicum a iudice designatum aut requirere eorum declarationem coram publico notario vel quovis alio legitimo modo.

1528 kan. - Jei šalis ar liudininkas atsisako atsakyti teisėjo akivaizdoje, leidžiama juos išklausyti taip pat per teisėjo paskirtą pasaulietį arba reikalauti, kad jie savo liudijimą pateiktų viešam notarui arba kokiu nors kitu teisėtu būdu.

Can. 1529 - Iudex ad probationes colligendas ne procedat ante litis contestationem nisi ob gravem causam.

1529 kan. - Teisėjas negali rinkti įrodymų iki ginčo nustatymo, nebent dėl svarbios priežasties.

CAPUT I

De partium declarationibus

I SKIRSNIS

Šalių pareiškimai

Can. 1530 — Iudex ad veritatem aptius eruendam partes interrogare semper potest, immo debet,

1530 kan. - Teisėjas, siekdamas geriau nustatyti tiesą, visuomet gali apklausti šalis; netgi privalo

---

Il compito di presentare le prove compete principalmente al postulatore. Tuttavia, considerato che nelle cause di canonizzazione è in gioco il bene pubblico, il giudice deve agire d'ufficio o stimolare il postulatore a presentare determinate prove.

Come si deve procedere quando un testimone importante si rifiuta di comparire davanti al giudice? Le Norme indicano come si deve procedere ove si tratti del medico di famiglia di una persona guarita per un presunto miracolo (n. 22, b). Nulla stabiliscono nel caso in cui un testimone si rifiuti di deporre. Riteniamo che si possa e si debba applicare la norma stabilita dal c. 1528, cioè, che bisogna ascoltare il testimone per mezzo di una terza persona designata dal giudice, o raccogliere la sua testimonianza tramite un altro mezzo legittimo, come ad esempio il telefono, in presenza del notaio, ecc. Negli atti si farà risultare che il testimone si è rifiutato di comparire, il motivo per cui non ha voluto deporre, se si conosce, e che è stato ascoltato e in che modo.

ad instantiam partis vel ad probandum factum quod publice interest extra dubium poni.

tai daryti šalių prašymu arba įrodydamas faktą, kurį viešasis interesas reikalauja pateikti be abejonės.

Can. 1531 - § 1. Pars legitime interrogata respondere debet et veritatem integre fateri.

§ 2. Quod si respondere recusaverit, iudicis est aestimare quid ad factorum probationem exinde erui possit.

1531 kan. - § 1. Teisėtai apklausiama šalis privalo atsakyti ir sąžiningai pasakyti tiesą.

§ 2. Jei atsisako atsakyti, teisėjui priklauso įvertinti, kiek tai gali būti panaudota faktams įrodyti.

Can. 1532 - In casibus, in quibus bonum publicum in causa est, iudex partibus iusiurandum de veritate dicenda aut saltem de veritate dictorum deferat, nisi gravis causa aliud suadeat; in aliis casibus, potest pro sua prudentia.

1532 kan. - Tais atvejais, kai byloje svarstomas viešasis gėris, teisėjas turi liepti šalims prisiekti, kad sakys tiesą ar bent kad pasakė tiesą, jei dėl svarbios priežasties nesiūloma kitaip; kitais atvejais gali elgtis pagal savo supratimą.

Can. 1533 - Partes, promotor iustitiae et defensor vinculi possunt iudici exhibere articulos, super quibus pars interrogetur.

1533 kan. - Šalys, teisingumo saugotojas ir ryšio gynėjas gali teisėjui pateikti teiginius, pagal kuriuos apklausiama šalis.

Can. 1534 - Circa partium interrogationem cum proportione serventur, quae in cann. 1548, § 2, n. 1, 1552 et 1558-1565 de testibus statuuntur.

1534 kan. - Dėl šalių apklausos atitinkamai turi būti laikomasi to, kas kan. 1548, § 2, 1°, 1552 ir 1558–1565 nustatyta apie liudininkus.

1530-1531 Anche se questi canoni si riferiscono alle parti, devono ugualmente applicarsi gli stessi principi ai testimoni, i quali hanno l'obbligo di rispondere secondo verità alle domande del giudice, sempre che abbiano attinenza con la causa.

1532. Si veda il commento al c.1562.

1533 Secondo il vecchio Cadice il postulatore doveva presentare gli articoli o domande sulle quali bisognava interrogare i testimoni (cfr. c. 2007*, n° 3). Nelle Norme non si parla già più degli articoli proposti dal postulatore, ma risulta evidente che questi può presentarli al giudice, che, in tal caso, sarebbe obbligato a interrogare i testimoni su di essi. Tuttavia, la cosa migliore, è che il postulatore consegni al promotore di giustizia le domande che desidera vengano paste ai testimoni perché le includa nell'interrogatorio.

CAPUT II
De probatione per documenta

Can. 1539 - In quolibet iudicii genere admittitur probatio per documenta tum publica tum privata.

Art. 1
De natura et fide documentorum

Can. 1540 - § 1. Documenta publica ecclesiastica ea sunt, quae persona publica in exercitio sui muneris in Ecclesia confecit, servatis sollemnitatibus iure praescriptis.

§ 2. Documenta publica civilia ea sunt, quae secundum uniuscuiusque loci leges talia iure censentur.

§ 3. Cetera documenta sunt privata.

II SKIRSNIS
Dokumentinis įrodymas

1539 kan. - Bet kokiame procese leidžiamas įrodymas tiek pagal viešuosius, tiek pagal privačius dokumentus.

1 straipsnis
Dokumentų pobūdis ir patikimumas

1540 kan. - § 1. Viešieji bažnytiniai dokumentai yra tie, kuriuos, laikydamasis teisės nustatytų formalumų, išleido viešasis asmuo, vykdantis savo pareigą Bažnyčioje.

§ 2. Viešieji valstybiniai dokumentai yra tie, kuriuos tokiais laikomi kiekvienos vietos įstatymų.

§ 3. Kiti dokumentai yra privatūs.

1539 Differentemente dal Cadice precedente, il Cadice attuale pone la prova documentale prima della prova testimoniale, poiché generalmente ha maggiore importanza di questa. Tuttavia, come abbiamo ampiamente trattato nel manuale, nelle cause recenti di canonizzazione la prova testimoniale è di solito più impor tante, poiché solo attraverso i testimoni si può ricostruire la vita e si possono conoscere le virtù del servo di Dio.

Nel vecchio Cadice si parlava di prova strumentale e usava come sinonimi i termini strumenti e documenti che in senso lato significano "ogni oggetto atto a provare", p. es., iscrizioni, foto, dipinti, ecc. 11 Cadice attuale parla solo di docu menti, che in senso stretto, sono qualsiasi tipo di scritto atto a provare.

I documenti possono essere pubblici e privati, (cc. 1540 e 1542), originali e autenticati (c. 1544); veri e falsi; integri e manipolati (c. 1543).

1540-1543 Tra le diverse classificazioni dei documenti, sono importanti, a motivo della loro forza probatoria, quella di documento pubblico e privato, riconosciuto o non riconosciuto, autenticato o genuino.

Un documento diminuisce o manca di valore probatorio se non è riconosciuto dal suo autore, o se non è autenticato o genuino. E' copia autenticata il documento

Can. 1541 - Nisi contrariis et evidentibus argumentis aliud evincatur, documenta publica fidem faciunt de omnibus quae directe et principaliter in iis affirmantur.

1541 kan. - Viešieji dokumentai paliudija visa tai, kas juose tiesiogiai ir iš esmės tvirtinama, nebent prieštaraujančiais ir akivaizdžiais argumentais būtų įrodyta kitaip.

Can. 1542 - Documentum privatum, sive agnitum a parte sive recognitum a iudice, eandem probandi vim habet adversus auctorem vel subscriptorem et causam ab iis habentes, ac confessio extra iudicium facta; adversus extraneos eandem vim habet ac partium declarationes quae non sint confessiones, ad normam can. 1536, § 2.

1542 kan. - Privatus dokumentas, tiek pripažintas šalies, tiek leistas teisėjo, turi tokią pačią įrodomąją galią prieš jį parašiusįjį ar pasirašiusįjį ir prieš visus, kuriems dėl jų iškelta byla, kaip neteisminis prisipažinimas; pašaliniams turi tą pačią galią, kaip šalių pareiškimai, kurie nėra prisipažinimai, pagal kan. 1536, § 2 normą.

Can. 1543 - Si abrasa, correcta, interpolata aliove vitio documenta infecta demonstrentur, iudicis est aestimare an et quanti huiusmodi documenta sint facienda.

1543 kan. - Jei pasirodytų, kad dokumentai yra ištrinti, pataisyti, suklastoti ar turi kitokių trūkumų, teisėjui priklauso nuspręsti, ar jie turi ir kokią turi vertę.

Art. 2
De productione documentorum

2 straipsnis
Dokumentų pateikimas

Can. 1544 - Documenta vim probandi in iudicio non habent, nisi

1544 kan. - Dokumentai teisme neturi įrodomosios galios,

---

del quale consta l'origine e l'autore. E' genuino quando ciò di cui tratta si avvicina alla verità oggettiva del documento stesso e degli allegati che vuole certificare.

1544-1546 Questi canoni hanno applicazione nelle cause dei santi. lntorno al modo di presentare i documenti abbiamo parlato ampiamente nel manuale (cfr. cap. VII). Vogliamo accennare qui a quanto prescritto nel c. 1546 circa il diritto degli attori o dei testimoni di non presentare documenti che non possano essere mostrati senza pericolo di danno grave per sè o per i congiunti, o senza pericolo di violare

originalia sint aut in exemplari authentico exhibita et penes tribunalis cancellariam deposita, ut a iudice et ab adversario examinari possint.

nebent būtų pateikti originalai arba autentiška kopija ir palikti tribunolo kanceliarijoje, kad juos galėtų ištirti teisėjas ir priešinga šalis.

Can. 1545 - Iudex praecipere potest ut documentum utrique parti commune exhibeatur in processu.

1545 kan. - Teisėjas gali nurodyti, kad procese būtų pateiktas bendras abiejų šalių dokumentas.

Can. 1546 - § 1. Nemo exhibere tenetur documenta, etsi communia, quae communicari nequeunt sine periculo damni ad normam can. 1548, § 2, n. 2 aut sine periculo violationis secreti servandi.

§ 2. Attamen si qua saltem documenti particula describi possit et in exemplari exhiberi sine memoratis incommodis, iudex decernere potest ut eadem producatur.

1546 kan. - § 1. Niekas neprivalo pateikti dokumentų, net ir bendrų, kurie negali būti perduoti be žalos pavojaus pagal kan. 1548, § 2 normą arba be pavojaus pažeisti saugotiną paslaptį.

§ 2. Tačiau, jei bent maža dokumento dalis gali būti išrašyta ir pateikta be paminėtų nepatogumų, teisėjas gali nurodyti ją pateikti.

CAPUT III
De testibus et attestationibus

III SKIRSNIS
Liudininkai ir parodymai

Can. 1547 - Probatio per testes in quibuslibet causis admittitur, sub iudicis moderatione.

1547 kan. - Įrodymas remiantis liudininkais, vadovaujant teisėjui, yra leidžiamas visose bylose.

L'obbligo di mantenere il segreto. Quando vengono interrogati medici o avvocati su fatti di cui sono venuti a conoscenza a motivo della loro professione, bisogna ottenere dalla persona interessata la dispensa dal segreto professionale, in caso contrario tali persone non potrebbero parlare. Ciò è applicabile, soprattutto, nei processi su presunti miracoli. Si deve conseguire dalla persona miracolata una dispensa scritta del segreto professionale per tutti i medici che la visitarono. Quando i medici sono interrogati vengono avvertiti che sono stati dispensati dal segreto professionale.

1547 Nelle cause antiche di canonizzazione, nelle quali la vita e virtù del servo di Dio possono provarsi unicamente per mezzo di documenti, i testimoni devono deporre solo sulla fama di santità o sull'esistenza del culto. Nelle cause recenti la prova testimoniale avrà maggiore o minore valore a seconda della relazione avuta dai testimoni con il servo di Dio.

Can. 1548 - § 1. Testes iudici legitime interroganti veritatem fateri debent.

§ 2. Salvo praescripto can. 1550, § 2, n. 2, ab obligatione respondendi eximuntur:

1° clerici, quod attinet ad ea quae ipsis manifestata sunt ratione sacri ministerii; civitatum magistratus, medici, obstetrices, advocati, notarii aliique qui ad secretum officii etiam ratione praestiti consilii tenentur, quod attinet ad negotia huic secreto obnoxia;

2° qui ex testificatione sua sibi aut coniugi aut proximis consanguineis vel affinibus infamiam, periculosas vexationes, aliave mala gravia obventura timent.

1548 kan. - § 1. Teisėtai klausinėjančiam teisėjui liudininkai privalo sakyti tiesą.

§ 2. Liekant galioti kan. 1550, § 2, 2° nuostatai, nuo pareigos atsakyti atleidžiami:

1° dvasininkai, kiek tai susiję su tuo, kas buvo jiems atskleista dėl šventosios tarnystės; valdininkai, gydytojai, akušeriai, advokatai, notarai ir kiti, saistomi profesinės paslapties, taip pat ir dėl duotų patarimų, susijusių su šios paslapties reikalais;

2° tie, kurie bijo, kad iš jų liudijimo jiems patiems, sutuoktiniui arba artimiesiems, susijusiems giminyste ar svainyste, kils negarbė, pavojingi nemalonumai ar kitas didelis blogis.

Art. 1
Qui testes esse possunt

Can. 1549 - Omnes possunt esse testes, nisi expresse iure repellantur vel in totum vel ex parte.

1 straipsnis
Kas gali būti liudininkais

1549 kan. - Liudininkais gali būti visi, nebent teisė aiškiai to neleidžia visiškai ar iš dalies.

1548 I testimoni hanno l'obbligo di rispondere secondo verita al giudice, sempre che questi ponga le domande legittimamente, cioè, in forma dovuta e sulla materia pertinente alla questione trattata. Non sono obbligati a rispondere su questioni non pertinenti alla causa.

In quanta alle persone che non possono deporre come testimoni nelle cause di canonizzazione, le Norme indicano i membri del clero, i confessori e direttori spirituali su quello che udirono in confessione o nel foro intemo, e il postulatore „durante munere" (n. 20).

Bisagna inoltre considerare quanta prescritto dal c. 1548. Le persone di cui parla detto canone, difficilmente sa,ranno obbligati a conservare il segreto nelle cose pertinenti direttamente al servo di Dio. Tuttavia, quando risulti implicata una terza persona che, a motivo della deposizione di medici, avvocati, magistrati, ecc., possa essere vittima di una infamia o possa sentirsi offesa per la mancanza di rispetto alla propria intimità, bisognerebbe chiedergli che dispensasse dal segreto professionale detti individui.

Can. 1550 - § 1. Ne admittantur ad testimonium ferendum minores infra decimum quartum aetatis annum et mente debiles; audiri tamen poterunt ex decreto iudicis, quo id expedire declaretur.

§ 2. Incapaces habentur:

1° qui partes sunt in causa, aut partium nomine in iudicio consistunt, iudex eiusve assistentes, advocatus aliique qui partibus in eadem causa assistunt vel astiterunt;

2° sacerdotes, quod attinet ad ea omnia quae ipsis ex confessione sacramentali innotuerunt, etsi poenitenseorum manifestationem petierit; immo audita a quovis et quoquo modo occasione confessionis, ne ut indicium quidem veritatis recipi possunt.

1550 kan. - § 1. Neturi būti leidžiama liudyti nepilnamečiams, nesulaukusiems keturiolikos metų, ir protiškai neįgaliems; tačiau gali būti apklausiami pagal teisėjo dekretą, kuriame nurodoma, kodėl reikia tai atlikti.

§ 2. Nepajėgiais laikomi:

1° bylos šalys arba asmenys, veikiantys teisme šalių vardu, teisėjas arba jo padėjėjai, advokatas ir kiti, kurie padeda arba padėjo šalims toje pačioje byloje;

2° kunigai, kiek tai susiję su tais dalykais, kuriuos sužinojo iš sakramentinės išpažinties, net jeigu penitentas prašo juos atskleisti; be to, tai, ką bet kas ir bet kokiu būdu išgirdo išpažinties proga, negali būti priimta net kaip tiesos nurodymas.

Art. 2
De inducendis et excludendis testibus

Can. 1551 - Pars, quae testem induxit, potest eius examini renuntiare; sed adversa pars postulare potest ut nihilominus testis examinetur.

2 straipsnis
Liudininkų pakvietimas ir nušalinimas

1551 kan. - Liudininką pakvietusi šalis gali atsisakyti jo apklausos; tačiau priešinga šalis gali reikalauti, kad liudininkas vis dėlto būtų apklausiamas.

1549-1550 Questi due canoni, che trattano delle persone che non possono essere testimoni in un processo, sono integrativi delle Norme. Tuttavia, riteniamo che i minori di anni 14, che secondo il c. 1550 non devono essere ammessi come testimoni, possono essere interrogati nelle cause di canonizzazione. Possono anche deporre in queste cause le parti attrici e i loro consiglieri. Non possono deporre i membri del tribunale, nè il postulatore, nè i membri del clero su quanto conoscono per confessione sacramentale o in faro conscientiae (Norme, n. 20: c. 1550, § 2).

Can. 1552 - § 1. Cum probatio per testes postulatur, eorum nomina et domicilium tribunali indicentur.

§ 2. Exhibeantur, intra terminum a iudice praestitutum, articuli argumentorum super quibus petitur testium interrogatio; alioquin petitio censeatur deserta.

1552 kan. - § 1. Kai reikalaujama įrodymo, remiantis liudininkais, tribunolui turi būti pranešti jų vardai ir buveinė.

§ 2. Per teisėjo nustatytą terminą turi būti pateikti argumentų, dėl kurių prašoma apklausti liudininkus, teiginiai; priešingu atveju turi būti laikoma, kad prašymas nepateiktas.

Can. 1553 - Iudicis est nimiam multitudinem testium refrenare.

1553 kan. - Teisėjui priklauso apriboti per didelį liudininkų skaičių.

Can. 1556 - Citatio testis fit decreto iudicis testi legitime notificato.

1556 kan. – Liudininkas šaukiamas liudininkui teisėtai pranešta teisėjo dekretu.

Can. 1557 - Testis rite citatus pareat aut causam suae absentiae iudici notam faciat.

1557 kan. - Tinkamai šauktas liudininkas turi atvykti arba teisėjui pranešti apie savo nedalyvavimo priežastį.

1552 Il vecchio Cod.ice richiedeva che il postulatore presentasse gli articoli sui quali i testimoni dovevano essere interrogati (cfr. c. 2007*, 4°). Le Norme non prescrivono ne proibiscono di presentare articoli. Il c. 1552 parla dell'obbligo di procuratori e avvocati di presentare gli articoli „entro il termine stabilito dal giudice'', pena il considerare che si desiste dalla petizione. Riteniamo che per quanta riguarda le cause di canonizzazione il postulatore non sia obbligato a presentare articoli, ma pub farlo in virtù dei canoni 1552 e 1561.

1553 Quanta prescritto da questo canone ha applicazione nei processi di canoniz zazione. Il giudice può ridurre il numero dei testimoni, se ritiene che sono troppi e che qualcuno di essi non apporta nulla di nuovo.

1556-1557 Sul modo di notificare al testimone il decreto di citazione del giudice, cfr. c. 1509.

Il testimone ha l'obbligo di rispondere alla chiamata del giudice, soprattutto nelle cause di canonizzazione, nelle quali è implicato il bene pubblico.

Art. 3
De testium examine

Can. 1558 - § 1. Testes sunt examini subiciendi in ipsa tribunalis sede, nisi aliud iudici videatur.

§ 2. Cardinales, Patriarchae, Episcopi et ii qui, suae civitatis iure, simili favore gaudent, audiantur in loco ab ipsis selecto.

§ 3. Iudex decernat ubi audiendi sint ii, quibus propter distantiam, morbum aliudve impedimentum impossibile vel difficile sit tribunalis sedem adire, firmis praescriptis cann. 1418 et 1469, § 2.

Can. 1559 - Examini testium partes assistere nequeunt, nisi iudex, praesertim cum res est

3 straipsnis
Liudininkų apklausa

1558 kan. - § 1. Liudininkai apklaustini pačioje tribunolo būstinėje, nebent teisėjui atrodytų kitaip.

§ 2. Kardinolai, patriarchai, vyskupai ir tie, kurie pagal savo valstybės teisę naudojasi panašiu palankumu, turi būti apklausiami jų pasirinktoje vietoje.

§ 3. Teisėjas turi nuspręsti, kur apklaustini tie, kuriems dėl didelio atstumo, ligos arba kitos nenugalimos ar sunkiai įveikiamos kliūties būtų neįmanoma arba sunku atvykti į tribunolo būstinę, liekant galioti kan. 1418 ir 1469, § 2 nuostatoms.

1559 kan. - Šalys negali dalyvauti, apklausiant liudininkus,

1558 Questo canone ha moderato le norme stabilite dal vecchio c. 1770*, che non concedeva al giudice facoltà alcuna sulla scelta del luogo atto a interrogare i testimoni. Benché ora il giudice può decidere che i testimoni vengano interrogati fuori della sede del tribunale, tuttavia, trattandosi dei processi di canonizzazione, che richiedono la massima serietà, bisognerebbe cercare di inten-ogarli in detta sede o in luogo degno suo pari.

1559 La norma del canone avanza una importante novità. Procuratori e avvocati possono assistere all'interrogatorio dei testimoni, a meno che il giudice, in casi eccezionali, decreti che l'interrogatorio si svolga in segreto. Può il postulatore assistere all'esame dei testimoni nelle cause di canonizzazione? La nostra risposta è affermativa. Le Norme non si oppongono e, per tanto, si può applicare quanto stabilito nel c. 1559. Tuttavia, data la gravità di queste cause, riteniamo che bisogna domandare al testimone se accetta la presenza del postulatore. Ovvia mente, il giudice, in casi straordinari, può proibire al postulatore di assistere all'interrogatorio di un determinato testimone. Cf. anche il nostro commentario sopra, Cap. I, nota 2 sulle difficoltà che fa la Congregazione.

In quanto alla facoltà di accedere alla lettura degli atti, dato che il postula tore può assistere all'interrogatorio dei testimoni, riteniamo che possa anche leggere la loro deposizione in qualsiasi fase del processo. Questa facoltà è data espressamente a avvocati e procuratori nei processi di annullamento di matrimo nio (cfr. c. 1678).

de bono privato, eas admittendas censuerit. Assistere tamen possunt earum advocati vel procuratores, nisi iudex propter rerum et personarum adiuncta censuerit secreto esse procedendum.

nebent teisėjas, ypač jei kalbama apie privatų gėrį, nuspręstų joms tai leisti. Tačiau gali dalyvauti jų advokatai ar įgaliotiniai, nebent teisėjas dėl subjektyvių ir objektyvių aplinkybių nuspręstų, kad reikia veikti slaptai.

Can. 1560 - § 1. Testes seorsim singuli examinandi sunt.

§ 2. Si testes inter se aut cum parte in re gravi dissentiant, iudex discrepantes inter se conferre seu comparare potest, remotis, quantum fieri poterit, dissidiis et scandalo.

1560 kan. - § 1. Liudininkai turi būti apklausiami atskirai po vieną.

§ 2. Jei liudininkai nesutaria tarpusavyje arba su šalimi dėl svarbaus dalyko, teisėjas nesutariančius gali sukviesti arba surengti akistatą, kiek įmanoma, vengdamas nesutarimų ar papiktinimo.

Can. 1561 - Examen testis fit a iudice, vel ab eius delegato aut auditore, cui assistat oportet notarius; quapropter partes, vel promotor iustitiae, vel defensor vinculi, vel advocati qui examini intersint, si alias interrogationes testi faciendas habeant, has non testi, sed iudici vel eius locum tenenti proponant, ut eas

1561 kan. - Liudininką apklausia teisėjas arba jo delegatas, arba auditorius, būtinai dalyvaujant notarui; todėl jei šalys arba teisingumo saugotojas, arba ryšio gynėjas, arba apklausoje dalyvaujantys advokatai turi liudininkui kitų klausimų, juos pateikia ne liudininkui, bet teisėjui ar jį pavaduojančiam

---

1560 Il confronto tra due testimoni, usato principalmente nei processi penali, non è di uso frequente nei processi contenziosi e ancor meno nei processi di canonizza zione, anche se non sarebbe proibito. L'esperienza insegna che il confronto, più che chiarire i fatti, suole portare confusione e inasprire gli animi dei testimoni interessati.

Rilevante è nel canone la norma che stabilisce che i testimoni devono essere interrogati separatamente, singillatim, separatim, seorsim.

1561 Questo canone è perfettamente applicabile ai processi di canonizzazione. Se il promotore di giustizia o il postulatore assistono all'interrogatorio e vogliono rivolgere qualche domanda al testimone, devono farlo per mezzo del giudice, consegnandogli, ad es., un foglietto con la formulazione hen chiara della domanda. Negli atti dovrà risultare a istanza di chi fu fatta la domanda, e inoltre, i termini esatti della domanda.

ipse deferat, nisi aliter lex particularis caveat.

asmeniui, kad šis juos užduotų, nebent partikuliariniame įstatyme būtų nustatyta kitaip.

Can. 1562 - § 1. Iudex testi in mentem revocet gravem obligationem dicendi totam et solam veritatem.

§ 2. Iudex testi deferat iuramentum iuxta can. 1532; quod si testis renuat illud emittere, iniuratus audiatur.

1562 kan. - § 1. Teisėjas turi priminti liudininkui svarbią pareigą sakyti tiesą ir vien tik tiesą.

§ 2. Teisėjas turi liepti liudininkui prisiekti pagal kan. 1532; jei liudininkas atsisako tai daryti, turi būti apklausiamas neprisiekęs.

Can. 1563 - Iudex imprimis testis identitatem comprobet; exquirat quaenam sit ipsi cum partibus necessitudo et, cum ipsi interrogationes specificas circa causam defert, sciscitetur quoque fontes eius scientiae et quo definito tempore ea, quae asserit, cognoverit.

1563 kan. - Visų pirma teisėjas privalo nustatyti liudininko tapatybę; turi klausti, koks jo ryšys su šalimis ir, užduodamas konkrečius klausimus dėl bylos, išsiaiškinti, iš kur ir kada konkrečiai tai, ką tvirtina, sužinojo.

Can. 1564 - Interrogationes breves sunto, interrogandi captui accommodatae, non plura simul complectentes, non captiosae, non subdolae, non suggerentes responsionem, remotae a cuiusvis offensione et pertinentes ad causam quae agitur.

1564 kan. - Klausimai turi būti trumpi, pritaikyti apklausiamojo supratimui, neapimantys kelių dalykų kartu, neapgaulingi, neklastingi, nesiūlantys atsakymo, niekaip neįžeidžiantys ir susiję su svarstoma byla.

1562 Il c. 1532 stabilisce che quando in una causa è implicato il bene pubblico, il giudice deve richiedere alle parti il giuramento di dire la verità, o che risponde a verità quanta hanno affermato nelle deposizioni. Il c. 1562, § 2 prescrive lo stesso per i testimoni. Nelle cause di canonizzazione è in gioco il bene pubblico e, per tanto, il giudice deve esigere dai testimoni il giuramento di dire la verità, o che è vero ciò che hanno dichiarato, cosi come prescrivono le Norme (n. 23). Non è prescritto il giuramento di conservare il segreto, cosi come era impasto dal vecchio Cadice (cfr. c. 2037*, § 3), ma il giudice può richiederlo in particolari circostanze (cfr. c. 1455, § 3).

1563-1564 Questi canoni propongono delle regale preziose che devono tener presenti i giudici nell'interrogare i testimoni. Il valore della prova testimoniale dipende quasi sempre dall'abilità del giudice nell'interrogare i testimoni e dall'os servanza delle norme contenute in questi canoni.

Can. 1565 - § 1. Interrogationes non sunt cum testibus antea communicandae.

§ 2. Attamen si ea quae testificanda sunt ita a memoria sint remota, ut nisi prius recolantur certo affirmari nequeant, poterit iudex nonnulla testem praemonere, si id sine periculo fieri posse censeat.

1565 kan. - § 1. Klausimai liudininkams iš anksto nepateiktini.

§ 2. Tačiau jei tai, kas turi būti paliudyta, yra taip užmiršta, kad negali būti užtikrintai patvirtinta prieš tai nepriminus, teisėjas gali apie kai ką liudininkui priminti, jei nuspręstų, kad tai galima padaryti be pavojaus.

Can. 1566 - Testes ore testimonium dicant, et scriptum ne legant, nisi de calculo et rationibus agatur; hoc enim in casu, adnotationes, quas secum attulerint, consulere poterunt.

1566 kan. - Liudininkai turi liudyti žodžiu ir neskaityti užrašų, nebent būtų kalbama apie apskaičiavimus ar sąskaitas; tuo atveju gali naudotis savo atsineštais užrašais.

Can. 1567 - § 1. Responsio statim redigenda est scripto a notario et referre debet ipsa editi testimonii verba, saltem quod attinet ad ea quae iudicii materiam directe attingunt.

1567 kan. - § 1. Atsakymas tuojau pat turi būti užrašytas notaro ir privalo pažodžiui perteikti duotą liudijimą bent jau tiek, kiek tai tiesiogiai susiję su teismo medžiaga.

1565 Non si devono consegnare le domande ai testimoni. Tuttavia, si possono indicare agli stessi i termini generali dei punti sui quali saranno interrogati. Riteniamo, inoltre, che sia lecito consegnare ai testimoni uno schema degli inter rogatori, che generalmente, sono uguali in tutte le cause.

1566 Secondo le Norme, nei processi di canonizzazione i testimoni possono presen tare una testimonianza scritta, che riconosceranno e confermeranno all'atto della deposizione o fuori di essa in presenza del giudice o del vescovo (n. 24). Sulla prassi e l'opportunità di tali testimonianze scritte si veda quanta abbiamo detto nel cap. VI del manuale.

In virtù del c. 1566 i testimoni possono portare in tribunale (ed è opportuno che lo facciano) note o appunti per ricordare date o fatti che non vogliono dimen ticare durante la deposizione.

1567 Nella prassi, è il giudice che detta al notaio le risposte del testimone, usando, se possibile, gli stessi termini, o facendo una sintesi delle risposte. Quando detta una frase o una parola significativa che ha pronunciato il testimone, è bene scriverla negli atti tra virgolette.

Le Norme non parlano dell'uso di registratori, ma è evidente che è permesso anche per le cause dei Santi.

§ 2. Admitti potest usus machinae magnetophonicae, dummodo dein responsiones scripto consignentur et subscribantur, si fieri potest, a deponentibus.

§ 2. Galima leisti naudotis magnetofonu, jei tik atsakymai vėliau užrašomi ir pasirašomi, jei įmanoma, pačių liudininkų.

Can. 1568 - Notarius in actis mentionem faciat de praestito, remisso aut recusato iureiurando, de partium aliorumque praesentia, de interrogationibus ex officio additis et generatim de omnibus memoria dignis quae forte acciderint, cum testes excutiebantur.

1568 kan. - Notaras aktuose turi pažymėti apie padarytą, atleistą ar atsisakytą padaryti priesaiką, apie šalių ir kitų asmenų dalyvavimą, apie *ex officio* pridėtus klausimus ir bendrai apie visus dėmesio vertus dalykus, kurie atsitiko, apklausinėjant liudininkus.

Can. 1569 - § 1. In fine examinis, testi legi debent quae notarius de eius depositione scripto redegit, vel ipsi audita facere quae ope magnetophonii de eius depositione incisa sunt, data eidem testi facultate addendi, supprimendi, corrigendi, variandi.

§ 2. Denique actui subscribere debent testis, iudex et notarius.

1569 kan. - § 1. Apklausos pabaigoje liudininkui turi būti perskaityta tai, ką pagal jo parodymus surašė notaras, arba jam duota išklausyti jo parodymų magnetofono įrašą, suteikiant tam pačiam liudininkui galimybę papildyti, panaikinti, pataisyti ar pakeisti liudijimą.

§ 2. Pabaigoje aktą privalo pasirašyti liudininkas, teisėjas ir notaras.

1568 E' importante che ilnotaio rediga in forma scritta le domande fatte dal giudice d'ufficio, o a istanza del promotore di giustizia, del postulatore o di un perito. Solo così avrà un senso la risposta del testimone e potrà avvalersi di forza probatoria.

1569 L'atto della deposizione del testimone, oltre alla data, deve portare le fume degli assistenti alla udienza: il testimone, il giudice, il promotore di giustizia, i periti e il postulatore, se hanno preso parte all'interrogatorio. Infme, il notaio attesta di quanto avvenuto durante la sessione e autentica le fume dei presenti. Le fume del testimone e del notaio sono necessarie per la validità dell'atto (cfr. c. 1437).

1570 Nelle cause di canonizzazione, in cui non vi è propriamente una parte avversaria né vi sono interessi materiali, è minore il pericolo di frode. Il giudice, a richiesta del postulatore o del promotore di giustizia, anche d'ufficio, può chiamare nuovamente testimoni già interrogati, per chiarire qualche punto o chiedere ulteriori spiegazioni su un fatto.

Can. 1570 - Testes, quamvis iam excussi, poterunt parte postulante aut ex officio, antequam acta seu testificationes publici iuris fiant, denuo ad examen vocari, si iudex id necessarium vel utile ducat, dummodo collusionis vel corruptelae quodvis absit periculum.

Can. 1571 - Testibus, iuxta aequam iudicis taxationem, refundi debent tum expensae, quas fecerint, tum lucrum, quod amiserint, testificationis reddendae causa.

Art. 4
De testimoniorum fide

Can. 1572 - In aestimandis testimoniis iudex, requisitis, si opus sit, testimonialibus litteris, consideret:

1° quae condicio sit personae, quaeve honestas;

1570 kan. - Liudininkai, nors ir jau apklausti, reikalaujant šaliai ar *ex officio*, jei teisėjas laikytų tai būtina ar naudinga, gali būti apklausti pakartotinai prieš aktų ar liudijimų atskleidimą, jei tik nebūtų jokio susitarimo ar korupcijos pavojaus.

1571 kan. - Liudininkams pagal teisėjo teisingą įvertinimą, turi būti atlygintos tiek turėtos išlaidos, tiek pajamos, kurias prarado vykdami liudyti.

4 straipsnis
Liudijimų patikimumas

1572 kan. - Vertindamas liudijimus, teisėjas, paprašęs, jei reikia, liudijimo raštų, turi atsižvelgti:

1° koks asmens statusas ar garbingumas;

1571 E' conveniente che i postulatori tengano presente questo canone e rimborsino ai testimoni le spese di viaggio e il vitto nella maniera adeguata.

1572-1573 Nelle cause di canonizzazione il giudizio sulla eroicità delle virtù, sul martirio, o sulla soprannaturalità di un fatto è riservato alla Congregazione delle Cause dei Santi, e in ultimo, al papa, che è colui che conferma le conclusioni raggiunte dalla Congregazione. Per questo, è la Congregazione che deve tener presenti i criteri del Codice per la giusta valutazione delle deposizioni dei testimoni. Tuttavia, è il giudice istruttore che sottopone le prove alla Congregazione, e, per tanto, deve considerare gli elementi che rendono credibile la deposizione di un testimone. E' importante che il giudice istruttore evidenzi con chiarezza tutti quegli aspetti che possano essere utili poi a valutare le testimonianze, p. es., la condizione sociale del testimone , gli studi, la pratica religiosa, relazione col servo di Dio, atteggiamento nei confronti della causa di canonizzazione, ecc.

Se un testimone denuncia qualche fatto grave contro il servo di Dio, il giudice deve svolgere indagini sulla credibilità di detto testimone, richiedendo perfino documenti testimoniali, se fosse necessario. Deve inoltre indagare sul carattere, i rapporti di detto testimone col servo di Dio, i motivi che l'hanno potuto spingere

2° utrum de scientia propria, praesertim de visu et auditu proprio testificetur, an de sua opinione, de fama, aut de auditu ab aliis;

3° utrum testis constans sit et firmiter sibi cohaereat, an varius, incertus vel vacillans;

4° utrum testimonii contestes habeat, aliisve probationis elementis confirmetur necne.

Can. 1573 - Unius testis depositio plenam fidem facere non potest, nisi agatur de teste qualificato qui deponat de rebus ex officio gestis, aut rerum et personarum adiuncta aliud suadeant.

CAPUT IV
De peritis

Can. 1574 - Peritorum opera utendum est quoties ex iuris vel iudicis praescripto eorum examen et votum, praeceptis artis vel scientiae innixum, requiruntur ad factum aliquod comprobandum vel ad veram alicuius rei naturam dignoscendam.

2° ar liudijo sužinoję patys, ypač matę ir girdėję, ar remdamiesi savo nuomone, gandais ar tuo, ką išgirdo iš kitų;

3° ar liudininkas yra tvirtas ir pasitikintis savimi, ar nepastovus, neužtikrintas arba svyruojantis;

4° ar yra kitų liudijimo liudininkų, ar jis patvirtinamas kitais įrodymo elementais ar ne.

1573 kan. - Vieno liudininko parodymai negali duoti visiško tikrumo, nebent būtų kalbama apie kvalifikuotą liudininką, kuris liudija apie *ex officio* atliktus dalykus, arba subjektyvios ar objektyvios aplinkybės reikalautų kitaip.

IV SKIRSNIS
Ekspertai

1574 kan. - Ekspertų paslaugomis reikia pasinaudoti kiekvieną kartą, kai pagal teisės ar teisėjo nurodymą būtinas jų tyrimas ar nuomonė, pagrįsta profesine praktika ar žiniomis, siekiant įrodyti kokį nors faktą ar pažinti tikrąją kokio nors dalyko prigimtį.

---

a deporre contra di lui. Deve fare in modo, in una parola, di gettare luce sul fatto, in modo tale che non rimangano ombre o dubbi.

1574-1581 Le Norme parlano di due tipi di periti: a) periti in storia e in archivistica, che bisogna designare soprattutto nelle cause antiche (n. 14, b-c), b) periti medici, che devono sottoporre ad esame la persona guarita per un presunto miracolo (n. 34, b).

Ne nel primo ne nel secondo caso fissa il numero di periti che bisogna nominare, ma parla di „periti" al plurale, e dunque, devono essere almeno due, come stabiliva il Cadice precedente (cfr. c. 2031*, n° 1).

Can. 1575 - Iudicis est peritos nominare, auditis vel proponentibus partibus, aut, si casus ferat, relationes ab aliis peritis iam factas assumere.

1575 kan. - Teisėjui priklauso, išklausius šalių arba joms pasiūlius, skirti ekspertus arba, esant reikalui, priimti kitų ekspertų jau parengtas išvadas.

Can. 1576 - Easdem ob causas quibus testis, etiam periti excluduntur aut recusari possunt.

1576 kan. - Ekspertų gali būti atsisakoma arba jie nušalinami dėl tų pačių priežasčių, kaip ir liudininkai.

Can. 1577 - § 1. Iudex, attentis iis quae a litigantibus forte deducantur, singula capita decreto suo definiat circa quae periti opera versari debeat.

§ 2. Perito remittenda sunt acta causae aliaque documenta et subsidia quibus egere potest ad suum munus rite et fideliter exsequendum.

§ 3. Iudex, ipso perito audito, tempus praefiniat intra quod examen perficiendum est et relatio proferenda.

1577 kan. - § 1. Teisėjas, atsižvelgdamas į tai, kas gali būti pristatoma besibylinėjančiųjų, savo dekretu turi apibrėžti atskirus klausimus, kuriuos privalo nagrinėti ekspertas.

§ 2. Ekspertui turi būti perduoti bylos aktai ir kiti dokumentai bei priemonės, kurios jam gali būti reikalingos, siekiant tinkamai ir ištikimai atlikti savo pareigą.

§ 3. Teisėjas, išklausęs paties eksperto, privalo nustatyti laiką, per kurį turi būti baigtas tyrimas ir pristatytos išvados.

Oltre a quanta stabilito dalle Norme a proposito dei periti, bisogna considerare ciò che è detto nei canoni 1574-1581, sul modo di nominare i periti, sul loro modo di agire, ecc.

Nelle cause di canonizzazione, come nelle altre cause, si può rendere necessaria la collaborazione di diversi tipi di periti,, p. es., psicologi o psichiatri, per chiarire la natura di visioni o estasi o il carattere particolare di un servo di Dio; calligrafi, per determinare l'autenticità di un manoscritto, archeologi, per indivi duare tracce di culto; pittori, per studiare l'antichità di un dipinto; teologi, per determinare l'ortodossia di una dottrina attribuita o accettata dal servo di Dio, ecc.

Il giudice delegato, può nominare d'ufficio, o su richiesta del postulatore e dopo aver ascoltato il promotore di giustizia, qualsiasi tipo di perito per verificare un fatto o determinare la natura di una cosa (cfr. cc. 1574-1575). Il postulatore, da parte sua, può lo stesso nominare uno o più periti, i quali necessitano dell'approvazione del giudice (c. 1581). Può inoltre presentare rapporti di periti, chie dendo al giudice che vengano inclusi negli atti del processo (c. 1575).

I periti devono giurare di adempiere fedelmente al compito loro affidato (c. 1454), e il giudice, se lo ritiene opportuno, può esigere da essi anche il giuramento di conservare il segreto (c. 1455, § 3).

Can. 1578 - § 1. Periti suam quisque relationem a ceteris distinctam conficiant, nisi iudex unam a singulis subscribendam fieri iubeat: quod si fiat, sententiarum discrimina, si qua fuerint, diligenter adnotentur.

§ 2. Periti debent indicare perspicue quibus documentis vel aliis idoneis modis certiores facti sint de personarum vel rerum vel locorum identitate, qua via et ratione processerint in explendo munere sibi demandato et quibus potissimum argumentis suae conclusiones nitantur.

§ 3. Peritus accersiri potest a iudice ut explicationes, quae ulterius necessariae videantur, suppeditet.

Can. 1579 - § 1. Iudex non peritorum tantum conclusiones, etsi concordes, sed cetera quoque causae adiuncta attente perpendat.

§ 2. Cum reddit rationes decidendi, exprimere debet quibus motus argumentis peritorum conclusiones aut admiserit aut reiecerit.

1578 kan. - § 1. Kiekvienas ekspertas parengia savo išvadas atskirai nuo kitų, nebent teisėjas lieptų parengti vieną, visų pasirašytą išvadą; tuo atveju turi būti atidžiai surašyti nuomonių skirtumai, jei tokių būtų.

§ 2. Ekspertai privalo aiškiai nurodyti, kokiais dokumentais ar kokiais kitais tinkamais būdais nustatė asmenų, daiktų ir vietų tikrumą, kokiu metodu ir kriterijais vadovavosi, atlikdami jiems pavestą užduotį, ir ypač kokiais argumentais grindžiamos jų išvados.

§ 3. Ekspertas gali būti iškviestas teisėjo, kad pateiktų tolesnius būtinus išaiškinimus.

1579 kan. - § 1. Teisėjas turi atidžiai vertinti ne tik ekspertų išvadas, net jei jos sutampa, bet ir kitas bylos aplinkybes.

§ 2. Išdėstydamas sprendimo motyvus, privalo paaiškinti, kokių argumentų paveiktas priėmė ar atmetė ekspertų išvadas.

I periti devono elaborare le loro relazioni in forma scritta e separatamente. Il giudice può chiamare i periti per richiedere loro alcune spiegazioni. Nella prassi, il giudice chiama i periti perché riconoscano i propri rapporti scritti e li confermino sotto giuramento. In questa occasione, il giudice chiede le spiegazioni che ritiene necessarie o opportune.

Can. 1580 - Peritis solvenda sunt expensae et honoraria a iudice ex bono et aequo determinanda, servato iure particulari.

1580 kan. - Ekspertams turi būti atlygintos išlaidos ir sumokėti honorarai, kuriuos teisėjas turi sąžiningai ir teisingai nustatyti, laikydamasis partikuliarinės teisės.

Can. 1581 - § 1. Partes possunt peritos privatos, a iudice probandos, designare.

§ 2. Hi, si iudex admittat, possunt acta causae, quatenus opus sit, inspicere, peritiae executioni interesse; semper autem possunt suam relationem exhibere.

1581 kan. - § 1. Šalys gali pasirinkti privačius ekspertus, kuriuos privalo patvirtinti teisėjas.

§ 2. Šie, jei teisėjas leidžia, kiek tai yra būtina, gali peržiūrėti bylos aktus, dalyvauti vykdant ekspertizę; tačiau visuomet gali pateikti savo išvadas.

CAPUT V
De accessu et de recognitione iudiciali

V SKIRSNIS
Nuvykimas ir teisminė apžiūra

Can. 1582 - Si ad definitionem causae iudex opportunum duxerit ad aliquem locum accedere vel aliquam rem inspicere, decreto id praestituat, quo ea quae in accessu praestanda sint, auditis partibus, summatim describat.

1582 kan. - Jei teisėjas nutartų, kad bylos sprendimui naudinga nuvykti į kokią nors vietą ar ištirti kokį nors daiktą, tai turi nustatyti dekretu, kuriame, išklausius šalių, bendrais bruožais turi būti aprašyta tai, kas yra ištirtina.

Can. 1583 - Peractae recognitionis instrumentum conficiatur.

1583 kan. - Apie atliktą tyrimą turi būti surašytas dokumentas.

1582-1583 Il *riconoscimento giudiziario* è l'ispezione diretta di una cosa 0 di un luogo che abbiano relazione con la causa istruita dal giudice. Quando per il suddetto riconoscimento il tribunale si trasferisce fuori sede, si chiama *accesso giudiziario*. Lo scopo dell'ispezione e verifica giudiziarie può essere semplicemente l'identificazione della cosa o del luogo, o l'accertarsi dello stato e della condizione degli stessi.

Le Norme parlano di accesso o ispezione del sepolcro, delle stanze e dei luoghi in cui si sospetta possa esserci qualche traccia di culto illegittimo al servo di Dio (n. 28, a). Non spiegano come si deve eseguire detta ispezione, e per tanto, bisogna attenersi alle norme generali del Cod.ice. L'ispezione del giudice e un atto giudiziario. Quindi, il giudice deve citare il promotore di giustizia, e il notaio deve certificare quanto avviene. Detto atto deve essere sottoscritto dal giudice, dal promotore di giustizia, se ha assistito, e dal notaio (c. 1583).

TITULUS VI

De actorum publicatione, de conclusione in causa et de causae discussione

Can. 1598 - § 1. Acquisitis probationibus, iudex decreto partibus et earum advocatis permittere debet, sub poena nullitatis, ut acta nondum eis nota apud tribunalis cancellariam inspiciant; quin etiam advocatis id petentibus dari potest actorum exemplar; in causis vero ad bonum publicum spectantibus iudex ad gravissima pericula evitanda aliquod actum nemini manifestandum esse decernere potest, cauto tamen ut ius defensionis semper integrum maneat.

VI SKYRIUS

Aktų paskelbimas, bylos pabaiga ir teisminė diskusija

1598 kan. - §1. Surinkus įrodymus, teisėjas dekretu, gresiant niekinumui, privalo leisti šalims ir jų advokatams tribunolo raštinėje susipažinti su jiems dar nežinomais aktais; be to, advokatams, kurie to prašo, gali būti duota aktų kopija; bet su viešuoju gėriu susijusiose bylose teisėjas, siekdamas išvengti didelių pavojų, gali nuspręsti niekam nerodyti kai kurių aktų, tačiau privalo užtikrinti, kad niekada nebūtų pažeista gynybos teisė.

1598 Una volta raccolte tutte le prove, tanto testimoniali quanto documentali, il giudice deve procedere alla pubblicazione delle stesse mediante decreto. Questa prescrizione, per quanto non contenuta nelle Norme, è obbligatoria anche nelle cause dei Santi. Il postulatore e il promotore di giustizia, esaminati gli atti del processo, possono rivolgere una petizione al giudice chiedendo che siano inter rogati nuovi testimoni o alcuni di quelli che già hanno deposto, o che vengano ammessi come prova nuovi documenti.

Si dice nel canone che nelle cause che interessano il bene pubblico, il giudice può decretare di conservare sotto segreto alcuni atti. Questa norma è stata causa di molte discussioni fra i membri della commissione per la revisione del Codice (cfr. *Comm.*, 11 [1975] p. 134). Questa norma è stata accettata considerando, soprattutto, le cause matrimoniali, nelle quali la pubblicazione di alcuni documenti poteva causare gravi inconvenienti ai testimoni, ed essere presentati perfino nei tribunali civili.

Nei processi di canonizzazione si possono presentare casi in cui si renda necessario conservare sotto segreto certi documenti, che potrebbero oscurare la fama del servo di Dio o di altre persone, o potrebbero essere motivo di scandalo. In tali casi bisogna fare in modo che i suddetti documenti non cadano in mano a gente estranea, e addirittura sarebbe preferibile nasconderli alle stesse parti attrici, soprattutto nel caso di religiose. Quando si pubblica il *Summarium* nella Congre gazione, si suole redigere un fascicolo *sub secreto* contenente i documenti che potrebbero costituire motivo di scandalo.

§ 2. Ad probationes complendas partes possunt alias iudici proponere; quibus acquisitis, si iudex necessarium duxerit, iterum est locus decreto de quo in § 1.

§ 2. Įrodymų papildymui šalys gali pateikti teisėjui kitų įrodymų; juos gavęs, teisėjas, jei mano, kad tai būtina, iš naujo išleidžia dekretą, apie kurį kalbama § 1.

Can. 1599 - § 1. Expletis omnibus quae ad probationes producendas pertinent, ad conclusionem in causa devenitur.

§ 2. Haec conclusio habetur quoties aut partes declarent se nihil aliud adducendum habere, aut utile proponendis probationibus tempus a iudice praestitutum elapsum sit, aut iudex declaret se satis instructam causam habere.

§ 3. De peracta conclusione in causa, quocumque modo ea acciderit, iudex decretum ferat.

1599 kan. - § 1. Atlikus visa, kas reikalinga įrodymams surinkti, pereinama prie tyrimo pabaigos.

§ 2. Tyrimas baigiamas, kai šalys praneša, kad nebeturi jokių papildymų, arba kai praeina teisėjo nustatytas naudingas laikas įrodymams rinkti, arba kai teisėjas paskelbia, kad, jo nuomone, byloje įrodymų pakanka.

§ 3. Apie tyrimo pabaigą, kad ir kokiu būdu ji įvyko, teisėjas turi išleisti dekretą.

Tuttavia, è difficile ipotizzare un caso in cui si renda necessario nascondere perfino al postulatore un documento. D'altra parte, se si nascondesse al postula tore un documento o una deposizione cosi gravi da mettere in dubbio le virtù del servo di Dio, difficilmente questi potrebbe presentare delle prove contro tale accusa. E se la cosa fosse cosi grave e cosi certa da non dar luogo a dubbi e supponesse un ostacolo insormontabile alla prosecuzione della causa, il vescovo potrebbe imporre al postulatore il segreto e invitarlo poi a rinunciare alla causa, con il consenso della parte attrice.

1599-1600 Nei processi di canonizzazione non si è soliti dettare il decreto „conclu sio in causa". D'altro canto, trattandosi di causa che interessa il bene pubblico, anche dopo la „conclusio in causa" il giudice può ricevere documenti importanti o interrogare testimoni che non hanno potuto deporre precedentemente. Le nuove prove, a norma del c. 1598, § 1, devono essere pubblicate come le precedenti.

Can. 1600 - § 1. Post conclusionem in causa iudex potest adhuc eosdem testes vel alios vocare aut alias probationes, quae antea non fuerint petitae, disponere tantummodo:

1° in causis, in quibus agitur de solo privato partium bono, si omnes partes consentiant;

2° in ceteris causis, auditis partibus et dummodo gravis exstet ratio itemque quodlibet fraudis vel subornationis periculum removeatur;

3° in omnibus causis, quoties verisimile est, nisi probatio nova admittatur, sententiam iniustam futuram esse propter rationes, de quibus in can. 1645, § 2, nn. 1-3.

§ 2. Potest autem iudex iubere vel admittere ut exhibeatur documentum, quod forte antea sine culpa eius cuius interest, exhiberi non potuit.

§ 3. Novae probationes publicentur, servato can. 1598, § 1.

1600 kan. - § 1. Po tyrimo pabaigos teisėjas dar gali šaukti tuos pačius ar kitus liudininkus arba liepti pateikti kitus, anksčiau nereikalautus, įrodymus tik:

1° bylose, kuriose svarstomas vien privatus šalių gėris, jei visos šalys sutinka;

2° kitose bylose — išklausius šalių, esant svarbiai priežasčiai ir pašalinus bet kokį klastos ar slapto kurstymo pavojų;

3° visose bylose — kai tikėtina, kad nepriėmus naujo įrodymo būsimas sprendimas bus neteisingas dėl priežasčių, nurodytų kan. 1645, § 2, 1°–3°.

§ 2. Tačiau teisėjas gali reikalauti arba leisti parodyti dokumentą, kurio nebuvo galima parodyti anksčiau ne dėl suinteresuoto asmens kaltės.

§ 3. Nauji įrodymai turi būti paskelbti, laikantis kan. 1598, § 1.

II PRIEDAS

NAUJI TEISĖS AKTAI ŠVENTŲJŲ BYLOMS

A) Constitutio apostolica «Divinus Perfectionis Magister»

IOANNES PAULUS
EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI AD
PERPETUAM REI MEMORIAM

DIVINUS PERFECTIONIS MAGISTER et exemplar, Christus Iesus, qui una cum Patre et Spiritu Sancto «unus sanctus» celebratur, Ecclesiam tamquam sponsam dilexit atque seipsum pro ea tradidit, ut illam sanctificaret sibique ipse gloriosam exhiberet. Praecepto igitur dato omnibus discipulis suis, ut perfectionem Patris imitarentur, in omnes Spiritum Sanctum mittit, qui eos intus moveat, ut Deum diligant ex toto corde, utque invicem sese diligant, quemadmodum ille eos dilexit. Christi asseclae - uti per Concilium Vaticanum II monemur - non secundum opera sua, sed secundum propositum et gratiam Eius vocati atque in Iesu Domino iustificati, in fidei baptismate vere filii Dei et consortes divinae naturae, ideoque reapse sancti effecti sunt (Const, dogm. *Lumen gentium,* n. 40).

A) Apaštališkoji konstitucija „Divinus Perfectionis Magister“

VYSKUPAS JONAS PAULIUS
DIEVO TARNŲ TARNAS
AD PERPETUAM REI MEMORIAM

DIEVIŠKASIS TOBULUMO MOKYTOJAS ir pavyzdys Jėzus Kristus, kuris kartu su Tėvu ir Šventąja Dvasia yra šlovinamas kaip „Vienas Šventas“, pamilo Bažnyčią kaip sužadėtinę ir atidavė save už ją, kad ją pašventintų ir sau padarytų garbingą. Todėl, padovanojęs visiems savo mokiniams įsakymą būti tokiems tobuliems kaip Tėvas, jis siunčia visiems Šventąją Dvasią, kad ji iš vidaus skatintų juos mylėti Dievą visa širdimi ir mylėti vienas kitą, kaip jis mus mylėjo. Kristaus sekėjai, kaip mus moko Vatikano II susirinkimas, yra Dievo pašaukti ne dėl savo darbų, bet pagal jo paties planą bei jo malone ir yra nuteisinti Viešpatyje Jėzuje bei tikėjimo krikštu tikrai tapę Dievo vaikais ir dieviškosios prigimties dalininkais, todėl iš tikrųjų tapę šventi (*LG* 40).

Inter hos quovis tempore plures Deus elegit, qui Christi exemplum proximius secuti, sanguinis effusionem aut heroico virtutum exercitio praeclarum Regni caelorum praebeant testimonium.

Ecclesia autem, quae inde a primaevis christianae religionis temporibus Apostolus et Martyres in Christo arctius nobis coniunctos esse semper credidit, eos simul cum beata Virgine Maria et Sanctis Angelis peculiar! veneratione prosecuta est eorumque intercessionis auxilium pie imploravit. Quibus mox adnumerati sunt alii quoque qui Christi virginitatem et paupertatem pressius erant imitati, et tandem ceteri quos praeclarum virtutum christianarum exercitium ac divina charismata piae fidelium devotioni et imitationi commendabant.

Dum illorum vitam conspicimus, qui Christum fideliter sunt secuti, nova quadam ratione ad futuram Civitatem inquirendam incitamur et tutissime viam edocemur qua, inter mundanas varietates, secundum statum condicionemque unicuique propriam, ad perfectam cum Christo coniunctionem seu sanctitatem pevenire possumus. Nimirum tantam habentes impositam

Iš jų visais laikais Dievas pasirenka daugybę, kad jie, iš arčiau sekdami Kristaus pavyzdžiu, kraujo praliejimu arba herojišku dorybių praktikavimu teiktų spindintį dangaus Karalystės liudijimą.

O Bažnyčia, kuri nuo pat pirmųjų krikščionybės amžių tikėjo, kad apaštalai ir kankiniai yra itin glaudžiai sujungti su mumis Kristuje, juos ypatingai gerbė drauge su palaimintąja Mergele Marija bei šventaisiais Angelais ir per jų užtarimą pamaldžiai šaukėsi pagalbos. Prie jų gana greitai buvo priskirti ir kiti, kurie artimiau sekė Kristaus skaistumu ir neturtu, o galiausiai ir tie, kurių išskirtinis krikščioniškų dorybių praktikavimas ir dieviškosios charizmos skatino tikinčiuosius į juos kreiptis užtarimo ir jų pavyzdžiu sekti.

Kai žvelgiame į gyvenimą tų, kurie ištikimai sekė Kristumi, iš naujo esame raginami ieškoti būsimojo Miesto ir atrandame saugiausią kelią, kuriuo eidami per šio pasaulio nepastovumą galime pasiekti tobulą vienybę su Kristumi, tai yra šventumą, kiekvienas pagal savo gyvenimo luomą ir sąlygas. Iš tiesų, apsupti tokio liudytojų debesies, per kuriuos Dievas pats ateina

nubem testium, per quos Deus nobis fit praesens nosque alloquitur, ad Regnum suum in caelis adipiscendum magna virtute attrahimur (Cf. *Ibid*., n. 50).

Quae signa et vocem Domini sui maxima cum reverentia et docilitate suscipiens, Sedes Apostolica, ab immemorabilibus temporibus, pro gravi munere sibi concredito docendi, sanctificandi atque regendi Populum Dei, fidelium imitationi, venerationi et invocationi proponit viros et mulieres caritatis aliarumque evangelicarum virtutum fulgore praestantes, eosque, post debitas pervestigationes peractas, in sollemni canonizationis actu Sanctos vel Sanctas esse declarat.

Causarum canonizationis instructio, quam Praedecessor Noster Xystus Congregationi Sacrorum Rituum ab ipso conditae concredidit (Const. Apost. *Immensa Aeterni Dei* diei 22 ianuarii 1588. Cfr. Bullarium Romanum, Ed. Taurinensis, t. VIII, pp. 985-999) decursu temporum novis semper aucta fuit normis, praesertim Urbani VIII opera (Litt. Apost. *Coelestis Hierusalem cives* diei 5 iulii 1634; Urbani VIII P.O.M. *Decreta servanda in beatificatione et canonizatione Sanctorum,* diei 12 martii 1642), quas Prosper Lambertini (postea Benedictus XIV), experientias

pas mus ir mums kalba, esame galingai traukiami siekti jo Karalystės danguje (plg. *Ten pat*, 50).

Priimdamas šiuos Viešpaties ženklus ir jo balsą su didžia pagarba ir klusnumu, Apaštalų Sostas dėl jam patikėtos atsakomybės mokyti, šventinti ir vadovauti Dievo tautai nuo neatmenamų laikų kviečia tikinčiuosius sekti pavyzdžiu, gerbti ir šauktis užtarimo tų vyrų ir moterų, kuriuos, pasižymėjusius artimo meilės ir kitų evangelinių dorybių spindesiu, atlikus reikalingą ištyrimą, iškilmingu kanonizacijos aktu paskelbia šventaisiais arba šventosiomis.

Kanonizacijos bylų vedimas, kurį mūsų pirmtakas Sikstas V patikėjo jo paties įsteigtai Šventajai apeigų kongregacijai (apašt. konst. *Immensa aeterni Dei*, 1588 m. sausio 22 d., žr. Bullarium Romanum, Ed. Taurinesnis, t. VIII, p. 985–999), bėgant amžiams buvo nuolat papildomas naujomis taisyklėmis, ypač Urbono VIII pastangomis (apašt. laiškas *Caelestis Hierusalem cives*, 1634 m. liepos 5 d.; Urbono VIII P.O.M. *Decreta servanda in beatificazione et canoniczatione Sanctorum*, 1642 m. kovo 12 d.), kurios kartu su ankstesnių amžių patirties rinkiniu vėliau buvo išleistos

quoque transacti temporis colligens, posteris tradidit in opere quod *De Servorum Dei beatificatione et de Beatorum canonizatione* inscribitur, quodque reguła exstitit per duo fere saecula apud Sacram Rituum Congregationem. Huiusmodi normae tandem substantialiter receptae fuerunt in Codicem Iuris Canonici, anno 1917 publici iuris factum.

Prospero Lambertini (vėliau Benedikto XIV) veikale *De Servorum Dei beatificatione et de Beatorum canonizatione*, ir šios taisyklės galiojo beveik du amžius Šventojoje apeigų kongregacijoje. Vėliau iš esmės tas pačias taisykles perėmė 1917 m. paskelbtas Kanonų teisės kodeksas.

Cum vera maxime auctus historicarum disciplinarum progressus nostris temporibus necessitatem ostendisset aptiore laboris instrumento competentem Congregationem ditandi, ut postulates artis criticae melius responderet, Praed. Noster f. r. Pius XI Apostolicis Litteris *Giä da qualche tempo* motu proprio die 6 mensis februarii anno 1930 editis, «Sectionem hi'storicam» apud Sacram Rituum Congregationem instituit, eique Studium causarum «historicarum» concrediddit (AAS 22 (1960), pp. 87-88). Die autem 4 ianuarii anno 1939 idem Pontifex *Normas servandas in construendis processibus ordinariis super causis historicis* (AAS 31(1939), pp. 174-175) edi iussit, quibus processum «apostolicum» reapse supervacaneum reddidit, ita ut in causis «historicis» exinde unicus processus auctoritate ordinaria factus sit.

Kadangi mūsų laikais istorijos mokslo disciplinų pažanga aiškiai parodė, jog ši Kongregacija turi būti aprūpinta tinkamesniu darbo įrankiu, kad geriau atsilieptų į istorinių šaltinių kritikos reikalavimus, mūsų pirmtakas amžinos atminties Pijus XI 1930 m. vasario 6 d. Motu proprio apaštališkuoju laišku *Già da qualche tempo* prie Šventosios apeigų kongregacijos įsteigė Istorijos sekciją, skirtą istorinėms byloms nagrinėti (AAS 22 (1930) 87-88). Tas pats popiežius 1939 m. sausio 4 d. nurodė paskelbti *Normae servandae in construendis processibus ordinariis super causis historicis*, (AAS 31 (1939 174-175), kuriomis buvo atšauktas apaštalinis procesas, ir todėl nuo to laiko istorinėms byloms atliekamas vienintelis ordinarinės valdžios procesas.

Paulus VI autem Litteris Apostolicis *Sanctitas clarior* motu proprio diei 19 martii anno 1969 editis, (AAS 61(1969), pp. 149-153), statuit, ut etiam in causis recentioribus unicus fieret processus cognitionalis seu ad colligendas probationes, quem Episcopus instruit praevia tarnen venia Sanctae Sedis (Ibid., nn. 3-4). Idem Pontifex, Constitutione Apostolica *Sacra Rituum Congregatio* (AAS 61(1969), pp. 297-305) diei 8 martii 1969, loco Sacrae Rituum Congregationis duo nova constituit Dicasteria, quorum uni munus concredidit Cultum divinum ordinandi, alteri vero causas sanctorum tractandi; eadem data occasione ordinem in iisdem procedendi aliquantum immutavit.

Vėliau Paulius VI 1969 m. kovo 19 d. Motu proprio apaštališkuoju laišku *Sanctitas clarior* (AAS 61 (1969) 149-153) nustatė, kad ir nesenoms byloms būtų atliekamas vienas pripažinimo, tai yra, įrodymų surinkimo, procesas, kurį veda vyskupas, tačiau tik leidus Apaštalų Sostui (*Ten pat*, nr. 3-4). Tas pats popiežius apaštališkąja konstitucija *Sacra Rituum Congregatio* (AAS 61 (1969) 297-305), paskelbta 1969 m. kovo 8 d., įsteigė dvi naujas dikasterijas, vienai iš jų pavesdamas tvarkyti dieviškąjį kultą, o kitai rūpintis šventųjų bylomis. Ta proga jis šiek tiek pakeitė bylų vedimo tvarką.

Post novissimas experientias, denique, Nobis peropportunum visum est instructionis causarum viam ac rationem alterius recognoscere ipsamque Congregationem pro Causis Sanctorum ita ordinäre, ut et doctorum exigentiis obviam fieremus, et desideriis Fratrum Nostrorum in episcopatu, qui pluries flagitaverunt ipsius rationis agilitatem, servata tarnen soliditate investigationum in negotio tantae gravitatis. Putamus

Galiausiai paskutiniu metu mums atrodė labai reikalinga peržiūrėti bylų vedimo procedūrą ir pertvarkyti Šventųjų skelbimo kongregaciją, kad atsilieptume į mokslininkų reikalavimus ir mūsų brolių vyskupystėje pageidavimus, kurie ne kartą ragino pagreitinti procesą, vis dėlto išlaikant tyrinėjimo solidumą tokiame rimtame reikale. Be to, manome, kad Vatikano II susirinkimo pasiūlytos

etiam, praelucente doctrina de collegialitate a Concilio Vaticano II proposita, valde convenire ut ipsi Episcopi magis Apostolicae Sedi socientur in causis sanctorum pertractandis.

kolegialumo doktrinos šviesoje būtų labai naudinga glaudžiau susieti vyskupus su Apaštalų Sostu tvarkant šventųjų bylas.

In posterum, igitur, abrogatis ad rem quod attinet omnibus legibus cuiusvis generis, has quae sequuntur statuimus normas servandas.

Ateičiai nustatome, kad panaikinus bet kokius su tuo susijusius įstatymus, būtų laikomasi šių taisyklių.

I
DE INQUISITIONIBUS AB EPISCOPIS FACIENDIS

1) Episcopis dioecesanis vel Hierarchis ceterisque in iure aequiparatis, intra fines suae iurisdictionis, sive exofficio, sive ad instantiam singulorum fidelium vel legitimorum coetuum eorumque procuratorum, ius competit inquirendi circa vitam, virtutes vel martyrium ac famam sanctitatis vel martyrii, asserta miracula, necnon, si casus ferat, antiquum cultum Servi Dei, cuius canonizatio petitur.

2) In huiusmodi inquisitionibus Episcopus iuxta peculiares Normas a Sacra Congregatione pro Causis Sanctorum edendas procedat, hoc quidem ordine:

I
VYSKUPAMS PATIKĖTI TYRIMAI

1) Dieceziniai vyskupai, eparchai ir tie, kuriems tokia galia suteikta teisiškai, savo jurisdikcijos srityje arba pagal pareigybes, arba paprašius individualiems tikintiesiems ar teisėtoms asociacijoms ir jų atstovams, turi teisę tirti Dievo tarno, kurio kanonizacijos siekiama, gyvenimą, dorybes ar kankinystę ir šventumo ar kankinystės garsą, priskiriamus stebuklus, kulto senumą.

2) Tokiuose tyrimuose vyskupas tesilaiko specialių taisyklių, kurios bus paskelbtos Šventųjų skelbimo kongregacijos, tokia tvarka:

1⁰ A postulatore causae, legitime ab actore nominato, accuratam informationem de Servi Dei vita exquirat, simulque ab eo edoceatur de rationibus quae causae canonizationis promovendae favere videantur.

2⁰ Si Servus Dei scripta a se exarata publice edidit, Episcopus curet ut eadem a censoribus theologis examinentur.

3° Si nihil contra fidem bonosque mores in iisdem scriptis repertum fuerit, tunc Episcopus alia scripta inedita (epistulas, diaria etc.) necnon omnia documenta, quoquo modo causam respicientia, perquiri iubeat a personis ad hoc idoneis, quae, postquam munus suum fideliter expleverint, relationem de perquisitionibus factis componant.

4⁰ Si ex hucusque factis Episcopus prudenter iudicaverit ad ulteriora procedi posse, curet ut testes a postulatore inducti aliique ex officio vocandi rite examinentur.

Si vero urgeat examen testium ne pereant probationes, ipsi interrogandi sunt etiam nondum completa perquisitione documentorum.

1⁰ Tereikalauja iš bylos postulatoriaus, kurį teisėtai paskyrė ieškovas, kruopščiai ieškoti informacijos apie Dievo tarno gyvenimą ir teprašo jo atskleisti motyvus, kurie, jo nuomone, duoda stimulą kanonizacijos bylos eigai.

2⁰ Jeigu Dievo tarnas yra paskelbęs savo raštų, vyskupas tepasirūpina, kad juos ištyrinėtų teologai cenzoriai.

3⁰ Jeigu tuose raštuose nieko nebus rasta prieš tikėjimą ir dorą, vyskupas tepatvarko, kad tinkami asmenys ieškotų kitų, neskelbtų raštų (laiškų, dienoraščių ir t. t.), taip pat visokių dokumentų, kurie yra kokiu nors būdu susiję su byla. Tie asmenys, ištikimai atlikę savo pareigą, teparašo ataskaitą apie atliktus tyrimus.

4⁰ Jeigu remdamasis šiais rezultatais vyskupas mano, jog yra išmintinga eiti toliau, tepasirūpina, kad būtų apklausti postulatoriaus pateikti liudytojai ir kiti, vadinamieji *ex officio*.

Tačiau jeigu reikėtų skubiai apklausti liudytojus, kad nebūtų prarasti įrodymai, jie tebus apklausiami, nors dar nėra surinkti visi dokumentai.

5⁰ Inquisitio de assertis miraculis ab inquisitione de virtutibus vel de martyrio separatim fiat.

6⁰ Inquisitionibus peractis, transumptum omnium actorum in duplici exemplari ad Sacram Congregationem mittatur, una cum exemplari librorum Servi Dei a censoribus theologis examinatorum eorumque iudicio.

Episcopus praeterea adiungat declarationem de observantia decretorum Urbani VI!! super non cultu.

5⁰ Priskiriamų stebuklų tyrimas atliktinas atskirai nuo dorybių ar kankinystės tyrimo.

6⁰ Pabaigus tyrimus, Šventajai kongregacijai tebus pasiųstos dvi visų aktų autentiško egzemplioriaus kopijos kartu su teologų cenzorių išnagrinėtų Dievo tarno knygų kopijomis ir jų įvertinimu.

Be to, laikantis Urbono VIII dekretų, vyskupas teprideda pareiškimą apie kulto nebuvimą.

II

De Sacra Congregatione pro Causis Sanctorum

3) Sacrae Congregtionis pro Causis Sanctorum, cui praeest Cardinalis Praefectus, adiuvante Secretario, munus est, ut ea agat quae ad canonizationem Servorum Dei pertinent, etquidem tum Episcopis in causis in struendis consilio atque instructionibus assistendo, tum causis funditus studendo, tum denique vota ferendo.

Ad eamdem Congregationem spectat decemere de iis omnibus quae ad authenticitatem et conservationem reliquiarum referuntur.

II

Šventoji kongregacija šventųjų byloms

3) Šventųjų skelbimo kongregacija, kuriai vadovauja kardinolas prefektas, padedamas sekretoriaus, turi uždavinį atlikti visa, kas yra susiję su Dievo tarnų kanonizacija, tiek pagelbėdami vyskupams savo patarimais ir nuorodomis, kaip vesti bylas, tiek išsamiai išnagrinėdami bylas, tiek pagaliau paskelbdami balsavimo rezultatus.

Ši Kongregacija taip pat sprendžia apie visa tai, kas susiję su relikvijų autentiškumu ir jų saugojimu.

4) Secretarii officium est:

1⁰ relationes cum externis, praesertim cum Episcopis qui causas instruunt, curare;

2⁰ discussiones de merito causae participare, votum ferendo in congregatione Patrum Cardinalium et Episcoporum;

3⁰ relationem, Summo Pontifici tradendam, de votis Cardinalium et Episcoporum conficere.

4) Sekretoriaus pareigos:

1⁰ Palaikyti santykius su išoriniais asmenimis, ypač vyskupais, vedančiais bylas.

2⁰ Dalyvauti diskusijose apie bylos pagrįstumą, balsuojant tėvų kardinolų ir vyskupų kongregacijoje.

3⁰ Parašyti ataskaitą apie kardinolų ir vyskupų balsavimą, kuri bus įteikta popiežiui.

5) In munere suo adimplendo Secretarius adiuvatur a Subsecretario, cui competit praesertim videre si legis praescripta in causarum instructione adimpleta fuerint, necnon a congruo numero Officialium minorum.

5) Sekretoriui pareigas atlikti padeda sekretoriaus padėjėjas, kuris pirmiausia turi patikrinti, ar vedant bylas buvo laikomasi visų teisės reikalavimų, taip pat atitinkamas žemesniųjų tarnautojų skaičius.

6) Pro studio causarum apud Sacram Congregationem adest Collegium Relatorum, cui praeest Relator generalis.

6) Byloms nagrinėti Šventojoje kongregacijoje yra referentų kolegija, kuriai vadovauja generalinis referentas.

7) Singulorum Relatorum est:

1⁰ una cum externis cooperatoribus causis sibi commissis studere atque Positiones super virtutibus vel super martyrio parare;

2⁰ enodationes historicas, si quae a Consultoribus requisitae fuerint, scriptis exarare;

3⁰ Congressui theolgorum tamquam expertos adesse, sine tarnen voto.

7) Referentų užduotis:

1⁰ drauge su išoriniais bendradarbiais išstudijuoti jiems patikėtas bylas ir parengti išvadas (*positiones*) dėl dorybių ar kankinystės;

2⁰ parašyti istorinius paaiškinimus, jeigu to prašo konsultoriai;

3⁰ dalyvauti teologų susirinkime kaip ekspertams, tačiau be balso teisės.

8) Inter Relatores unus aderit specialiter deputatus pro elucubratione Positionum super miraculis, qui intererit Coetui medicorum et Congressui theologorum.

9) Relator generalis, qui praesidet Coetui Consultorum historicorum, adiuvatur a nonnullis Adiutoribus a studiis.

10)Apud Sacram Congregationem unus adest Promotor fidei seu Praelatus theologus, cuius est:

1⁰ Congressui theologorum praeesse, in quo votum feit;

2⁰- relationem de ipso Congressu parare;

3⁰ congregationi Patrum Cardinalium et Episcoporum tamquam expertum adesse, sine tamen voto.

Pro una aliave causa, si opus fuerit, a Cardinali Praefecto nominari potent Promotor fidei ad casum.

11) Causis sanctorum tractandis praesto sunt Consultores ex diversis regionibus acciti, alii in re historica alii in theologia praesertim spirituali periti.

12) Pro examine sanationum, quae tamquam miracula proponuntur, habetur apud Sacram Congregationem coetus in arte medica peritorum.

8) Vienas iš referentų paskiriamas parengti išvadas (*positiones*) apie stebuklus. Jis dalyvauja gydytojų pasitarime ir teologų susirinkime.

9) Generaliniam referentui, kuris vadovauja konsultorių istorikų susirinkimui, padeda keletas bendradarbių padėjėjų.

10) Šventojoje kongregacijoje yra tik vienas teisingumo saugotojas arba prelatas teologas, kurio pareiga:

1⁰ vadovauti teologų susirinkimui, kuriame jis balsuoja;

2⁰ paruošti ataskaitą apie šį susirinkimą;

3⁰ dalyvauti kaip ekspertui, tačiau be balso teisės, tėvų kardinolų ir vyskupų kongregacijoje.

Kardinolas prefektas gali jį paskirti vienai ar kitai bylai, jeigu bus būtina, teisingumo saugotoju *ad casum*.

11) Šventųjų byloms vertinti yra paskirti konsultoriai iš įvairių šalių, vieni istorijos, kiti teologijos, ypač dvasinės, ekspertai.

12) Pagijimams, kurie pristatomi kaip stebuklai, tirti Šventojoje kongregacijoje yra medicinos mokslų ekspertų kolegija.

III

De modo procedendi in sacra congregatione

13) Cum omnia acta et documenta causam respicientia Episcopus Romam miserit, in Sacra Congregatione pro Causis Sanctorum hoc modo procedatur:

1⁰ Ante omnia Subsecretarius scrutatur utrum in inquisitionibus ab Episcopo factis omnia legis statuta servata sint, et de exitu examinis in congressu ordinario referet.

2⁰ Si Congressus iudicaverit cau sam instructam fuisse ad legis normas,statuet cuinam ex Relatoribus committenda sit; Relator vero una cum cooperatore extemo Positionem super virtutibus vel super martyrio conficiet iuxta regulas artis criticae in hagiographia servandas.

3⁰ In causis antiquis et in iis recentioribus, quarum peculiaris indoles de iudicio Relatoris generalis id postulaverit, edita Positio examini subicienda erit Consultorum in re speciatim peritorum, ut de eius valore scientifico necnon sufficientia ad effectum de quo agitur votum ferant.

III

Šventosios kongregacijos veikimo būdas

13) Kai vyskupas nusiunčia į Romą su byla susijusius dokumentus, Šventųjų skelbimo kongregacijoje veikiama taip:

1⁰ Pirmiausia sekretoriaus padėjėjas patikrina, ar vyskupo atliktame tyrime buvo laikomasi teisės reikalavimų, ir eiliniame susirinkime praneša apie patikrinimo rezultatus.

2⁰ Jei nusprendžiama, kad byla buvo vedama laikantis teisės reikalavimų, susirinkimas nustato, kuriam iš referentų byla patikėtina; savo ruožtu referentas, padedamas išorinio bendradarbio, pagal kritinės hagiografijos taisykles parengia išvadą (*positio*) dėl dorybių ar kankinystės.

3⁰ Tiek senose, tiek ir nesenose bylose, kai generalinio referento nuomone, to reikalauja bylos specifika, paskelbtos išvados (*positiones*) bus pavestos ištirti konsultoriams, šios srities ekspertams, kad jie balsuotų dėl išvadų mokslinės vertės, taip pat jų pakankamumo.

In singulis casibus Sacra Congregatio potest Positionen! etiam aliis viris doctis, in Consultorum numerum non relatis, examinandam tradere.

4⁰ Positio (una cum votis scriptis Consultorum historicorum necnon novis enodationibus Relatoris, si quae necessariae sint) tradetur Consultoribus theologis, qui de merito causae votum ferent; quorum est, una cum Promotore fidei, causae ita studere, ut, antequam ad discussionem in Congressu peculiari deveniatur, quaestiones theologicae controversae, si quae sint, funditus exarninentur.

5⁰ Vota definitiva Consultorum theologorum, una cum conclusionibus a Promotore fidei exaratis, Cardinalibus atque Episcopis iudicaturis tradentur.

14) De assertis miraculis Congregatio cognoscit sequenti ratione:

1⁰ Asserta miracula, super quibus a Relatore ad hoc deputato paratur Posi tio, expenduntur in coetu peritorum (si de sanationibus agitur, in coetu medicorum), quorum vota et conclusions in accurata relatione exponuntur.

Atskirais atvejais Šventoji kongregacija gali patikėti išvadas išnagrinėti ir kitiems kompetentingiems asmenims, neįtrauktiems į konsultorių sąrašą.

4⁰ Išvados (kartu su raštiškais konsultorių istorikų įvertinimais, taip pat naujais referento paaiškinimais, jei jie reikalingi) įteikiamos konsultoriams teologams, kurie balsuoja dėl bylos. Jie, kartu su teisingumo saugotoju, turi taip išstudijuoti bylą, kad, prieš pereinant prie diskusijos specialiame susirinkime, būtų iki galo išnagrinėti visi teologiniai klausimai.

5⁰ Galutiniai konsultorių teologų balsai kartu su tikėjimo saugotojo parašytomis išvadomis perduodami kardinolų ir vyskupų vertinimui.

14) Numanomus stebuklus Kongregacija patikrina tokiu metodu:

1⁰ Numanomi stebuklai, apie kuriuos tam skirtas referentas yra paruošęs išvadas (*positio*), yra vertinami ekspertų (gydytojų grupės, jeigu tai išgijimas) susirinkime, o jų balsavimas ir išvados išdėstomi kruopščiai paruoštoje ataskaitoje.

2⁰- Deinde miracula discutienda sunt in peculiari Congressu theologorum, ac denique in congregatione Patrum Cardinalium et Episcoporum.

2⁰ Po to stebuklai turi būti išdiskutuoti specialiame teologų susirinkime ir galiausiai tėvų kardinolų ir vyskupų kongregacijoje.

15) Sententiae Patrum Cardinalium et Episcoporum referuntur ad Summum Pontificem, cui uni competit ius decernendi cultum publicum ecclesiasticum Servis Dei praestandum.

15) Tėvų kardinolų ir vyskupų pasisakymai turi būti pristatyti popiežiui, kuriam vieninteliam priklauso teisė dekretu leisti teikti Dievo tarnams viešą bažnytinį kultą.

16) In singulis canonizationis causis, quarum iudicium in praesens apud Sacram Congregationem pendeat, Sacra ipsa Congregatio peculiari decreto statuet modum ad ulteriora procedendi, servata tarnen mente huius novae legis.

16) Atskirose kanonizacijos bylose, apie kurias šiuo metu dar nepareikštas Šventosios kongregacijos galutinis sprendimas, pati Šventoji kongregacija specialiu dekretu nustato būdą, kaip turi būti einama toliau, tačiau laikantis šio naujojo teisyno minties.

17) Quae Constitutione hac Nostra praescripsimus ab hoc ipso die vigere incipiunt.

Nostra haec autem statuta et praescripta nunc et in posterum firma et efficacia esse et fore volumus, non obstantibus, quatenus opus est, Constitutionibus et Ordinationibus apostolicis a Decessoribus Nostris editis, ceterisque praescriptionibus etiam peculiari mentione et derogatione dignis.

17) Tai, ką nustatome šia nauja konstitucija, pradeda galioti tą pačią dieną.

Norime, kad šių mūsų nurodytų reikalavimų ateityje būtų veiksmingai laikomasi, atšaukiant, jeigu reikalinga, mūsų pirmtakų paskelbtas apaštališkąsias konstitucijas bei potvarkius ir kitus nurodymus, net ir vertus atskiro paminėjimo bei dalinio apribojimo.

Datum Romae, apud Sanctum Petrum, die XXV mensis Ianuarii anno MCMLXXXIII, Pontificatus Nostri quinto.

JOANNES PAULUS PP. II.

Duota Romoje prie šventojo Petro 1983 m. sausio 25 d. penktaisiais mūsų pontifikato metais.

POPIEŽIUS JONAS PAULIUS II

B) Šventųjų skelbimo kongregacijos taisyklės

SACRA CONGREGATIO PRO CAUSIS SANCTORUM

Normae servandae in inquisitionibus ab episcopis faciendis in causis sanctorum

Cum in Constitutione Apostolica *Divinus perfectionis Magister* diei 25ianuarii anni 1983 statutus sit ordoprocedendi in inquisitionibus quaein posterum ab Episcopis faciendae sunt in causis sanctorum, itemque Sacrae huic Congregationi munus concreditum sit peculiares ad hoc Normas edendi, eadem Sacra Congregatio sequentes confecit normas, quas Summus Pontifex a Plenario Coetu Patrum praefatae Congregationi praepositorum, diebus 22 et 23 mensis iunii anno 1981 habito,examinari voluit et, auditis quoque omnibus Patribus Dicasteriis Romanae Curiae praepositis, ratas habuit et promulgari iussit.

1. a) Causam canonizationis actor promovet; quo munere quilibet e populo Dei aut christifidelium coetus ab ecclesiastica auctoritate admissus, fungi potest.

ŠVENTŲJŲ SKELBIMO ŠVENTOJI KONGREGACIJA

Taisyklės, kurių reikia laikytis vyskupams, atliekant šventųjų bylų tyrimą

1983 m. sausio 25 d. apaštališkojoje konstitucijoje *Divinus Perfectionis Magister* buvo nustatyta procedūra tyrimams, kuriuos nuo šiol šventųjų bylose turės atlikti vyskupai. Taip pat buvo pavesta šiai Kongregacijai paruošti specialias tam reikalui skirtas taisykles. Todėl ši Kongregacija parengė toliau pateikiamas taisykles. Popiežius pageidavo, kad jos būtų išnagrinėtos minėtos Kongregacijos tėvų prepozitų plenariniame susirinkime, kuris vyko 1981 m. birželio 22 ir 23 d. Po to, išklausęs visų Romos kurijos dikasterijų tėvų prepozitų nuomonę, popiežius šias taisykles ratifikavo ir pavedė jas paskelbti.

1. a) Kanonizacijos bylą inicijuoja ieškovas. Ieškovu gali būti bet kuris Dievo tautos narys arba tikinčiųjų grupė, pripažinta bažnytinės vyresnybės.

b) Actor causam agit per postulatorem legitime constitutum.

2. a) Postulator constituitur ab actore per procurationis mandatum ad nomnam iuris redactum, probante Episcopo.

b) Dum causa apud Sacram Congregationem tractatur, postulator dummodo ab ipsa Congregatione sit approbatus, in Urbe tixam sedem habere debet.

3. a) Munere postulatoris fungipossunt sacerdotes, membra Instilutorum vitae consecratae et laici, qui omnes oportet sint periti in retheologica, canonica et historica, necnon in praxi Sacrae Congregationis versati.

b) Postulatoris imprimis est peragere investigationes circa vitam Servi Dei de quo agitur, ad eius famam sanctitatis et causae momentum ecclesiale dignoscenda, de eisque Episcopo referre.

c) Poslulalori committitur etiam munus bona pro causa oblata administrandi iuxta nonnas a Sacra Congregatione traditas.

4. Postulalori ius competit subslituendi sibi, per legitimum mandatum ac de consensu actorum, alios qui vice postulatores dicuntur.

b) Ieškovas bylą tvarko per teisėtai paskirtą postulatorių.

2. a) Postulatorius ieškovo paskiriamas įgaliojimo mandatu, parašytu teisine forma, su vyskupo pritarimu.

b) Tuo metu, kai byla nagrinėjama Šventojoje kongregacijoje, jos patvirtintas postulatorius turi nuolat gyventi Romoje.

3. a) Postulatoriaus pareigas gali atlikti kunigai, pašvęstojo gyvenimo institutų nariai ir pasauliečiai. Jie turi būti teologijos, kanonų teisės ir istorijos ekspertai, taip pat turi būti susipažinę su Šventosios kongregacijos veikla.

b) Postulatoriaus užduotis visų pirma atlikti tyrimą apie Dievo tarno gyvenimą, kad pažintų jo šventumo garsą ir bylos svarbą Bažnyčiai, ir apie tai pranešti vyskupui.

c) Postulatoriui taip pat pavedama administruoti lėšas, paaukotas bylai, pagal Šventosios kongregacijos duotas taisykles.

4. Postulatorius turi teisę būti pavaduojamas, gavus teisėtą įgaliojimą ir sutinkant ieškovams, kitų asmenų, kurie vadinami vicepostulatoriais.

5. a) In causis canonizationis instruendis Episcopus competens ille est in cuius lerritorio Servus Dei supremum diem obiil, nisi peculiaria adiuncta, a Sacra Congregatione probata, aliud suadeant.

b) Si de asserto miraculo agitur, competens est Episcopus in cuius territorio factum evenit.

5. a) Vedant kanonizacijos bylas, kompetentingas yra tas vyskupas, kurio teritorijoje Dievo tarnas mirė, nebent ypatingos aplinkybės, pripažintos Šventosios kongregacijos, rekomenduotų kitaip.

b) Jeigu kalba eina apie numanomą stebuklą, kompetentingas yra tas vyskupas, kurio diecezijos teritorijoje įvyko šis faktas.

6. a) Episcopus causam instruerevalet sive per se sive per suum delegatum, qui sit sacerdos in re theologica, canonica ct historica quoque, si de causis antiquis agatur, vere peritus.

b) lisdem qualitatibus pollere debet sacerdos qui in promotorem iustitiae eligitur.

c) Omnes officiales partem in causa habentes debent iuramentum de munere f'ideliter adimplcndo praestare, et secrete tenenlur.

6. a) Vyskupas gali užvesti bylą pats arba per savo įgaliotinį, kuris turi būti kunigas, gerai pasirengęs teologijos, kanonų teisės srityse ir istorijos srityje, jeigu kalbama apie senas bylas.

b) Taip pat ir kunigas, kuris išrenkamas teisingumo saugotoju, turi pasižymėti tomis pačiomis savybėmis.

c) Visi, kurie dalyvauja byloje, turi prisiekti, kad ištikimai atliks savo pareigas, ir turi laikyti paslaptį.

7. Causa potest esse recentior aut antiqua; recentior dicitur, si martyrium vel virtutcs Servi Dei per orales depositioncs testium de visu probari possunt; antiqua vera, cum probationes de martyrio vel virtutibus dumtaxat ex fontibus scriptis erui possunt.

7. Byla gali būti nesena arba sena. Ji vadinama nesena, jei Dievo tarno kankinystė ar dorybės gali būti paliudytos tiesioginių liudytojų sakytiniais parodymais; ji vadinama sena, jei su kankinyste ar dorybėmis susiję įrodymai gali būti paimti tik iš rašytinių šaltinių.

8. Quicumque causam canonizationis inchoare intendit, per postulalorem Episcopo competenti supplicem libellum exhibeat, quo causae instructio petatur.

9. a) In causis recentioribus, libellus exhiberi debet non ante quitum annum a moite Servi Dei.

b) Si vero exhibetur post annum tricesimum, Episcopus ad ulteriora procedere nequit nisi, inquisitione peracta, sibi persuasum habuerit nullum in casu adfuisse fraudem vel dolum ex parte actorum in protracta inchoatione causae.

10. Postulator una cum supplici libello exhibere debet:

1⁰ in causis tam recentioribus quam antiquis, biographiam alicuius historici momenti de Servo Dei, si extat, vel, ea deficiente, accuratam relationem chronologice digeslam de vita et gestis ipsius Servi Dei, de eius virtutibus vel martyrio, de sanctitatis et signorum fama, non omissis iis quaeipsi causae contraria vel minus favorabilia videntur (Cf. Const. Apost. Divinus perfectionis Magister, n. 2, i°);

8. Kas ruošiasi pradėti kanonizacijos bylą, turi per postulatorių pateikti kompetentingam vyskupui prašymo raštą, kuriuo prašoma užvesti bylą.

9. a) Nesenose bylose prašymas turi būti pateikiamas ne anksčiau kaip praėjus penkeriems metams nuo Dievo tarno mirties.

b) Jei prašymas pateikiamas po trisdešimties metų, vyskupas negali pereiti prie tolimesnių etapų, pirma kruopščiu tyrimu neįsitikinęs, kad nebuvo klastos ar apgaulės iš ieškovų pusės, vilkinant bylos užvedimą.

10. Postulatorius kartu su prašymu turi pateikti:

1⁰ Tiek nesenose, tiek ir senose bylose istoriškai vertingą Dievo tarno biografiją, jei tokia egzistuoja, arba, jei jos nėra, tikslų chronologinį pranešimą apie Dievo tarno gyvenimą ir veiklą, apie jo dorybes arba kankinystę, apie šventumo ir stebuklų garsą, nenutylint nieko, kas bylai būtų priešinga ar ne taip palanku (plg. apašt. konst. *Divinus Perfectionis Magister*, 2, 1⁰);

2⁰ omnia scripta edita Servi Dei in authentico exemplari;

3⁰ in causis recentioribus tantum, elenchum personarum quae ad eruendam veritatem circa virtutes vel martyrium Servi Dei, necnon circa sanctitatis vel signorum famam conferre possunt vel adversari.

2⁰ Visų publikuotų Dievo tarno raštų autentišką kopiją;

3⁰ Tiktai nesenose bylose: sąrašą asmenų, kurie gali prisidėti prie tiesos apie Dievo tarno dorybes arba kankinystę, taip pat apie jo šventumo ir stebuklų garsą atskleidimo, arba tam paprieštarauti.

11. a) Accepto libello, Episcopus coetum Episcoporum saltern rcgionis de opportunitate causae inchoandae consulat.

b) Insuper in sua et, si id opportunum duxerit, in aliis dioecesibus, de consensu eorumdem Episcoporum, petitionem postulatoris publici iuris facial, omnes christifideles invitando ut utiles notitias causam respicientes, si quas suppeditandas habeat, sibi deferant.

11. a) Priėmęs prašymą, vyskupas tepasitaria su vyskupų konferencija, bent jau savo regiono, apie bylos užvedimo tikslingumą.

b) Be to, tepaviešina postulatoriaus prašymą savo vyskupijoje, o jei matys, kad tai reikalinga, ir kitose vyskupijose, su atitinkamų vyskupų pritarimu, kviesdamas visus tikinčiuosius pateikti jam su tuo atveju susijusias žinias, jei tokių turėtų.

12. a) Si ex informationibus receptis obstaculum alicuius momenti contra causam emerserit, de eo Episcopus postulatorem certiorem facial, ut illud removere possit.

b) Si obstaculum remotum non merit et Episcopus ideo iudicaverit causam non esse admittendam, postulatorem moneat, allatis de decisione rationibus.

12. a) jeigu iš gautos informacijos paaiškėtų kokia nors svarbi bylai kliūtis, vyskupas apie tai teinformuoja postulatorių, kad ją pašalintų.

b) Jeigu kliūtis nebūtų pašalinta ir vyskupas manytų, kad dėl to byla negali būti pradėta, teįspėja postulatorių, išdėstydamas savo sprendimo motyvus.

13. Si Episcopus causam inchoare intendit, votuni super scriptis editis Servi Dei a duobus censorious theologis exquirat, qui referant num in iisdem scriptis aliquid habeatur, quod fidei ac bonis moribus adversetur (Cf. *Ibid*. n. 2, 2").

13. Jeigu vyskupas ruošiasi užvesti bylą, paprašo dviejų teologų cenzorių pareikšti savo nuomonę apie Dievo tarno publikuotus raštus. Teologai turi pasakyti, ar raštuose nėra ko nors priešingo tikėjimui ir dorai (plg. *Ten pat*, 2, 3⁰).

14. a) Si vota censorum theologorum favorabilia sunt, Episcopus mandat ul universa scripta Servi Dei nondum edita necnon omnia et singula historica documenta sive manuscripta sive lypis edita, quoquo modo causam respicientia, colligantur (Cf. *Ibid*. n. 2, 3").

b) In huiusmodi requisitione facienda, praesertim cum de causis antiquis agatur, periti in re historica et archivistica adhibcantur.

c) Muncrc expleto, periti una cum scriptis collectis diligentem et distinctam relationem Episcopo tradant, in qua referant et lidem facianl de officio bene adimpleto, elenchum scriplorum et documenlorum includant. Judicium dc eorum authenticitale et valorc promant necnon de personalitate Servi Dei, uti ex ipsis scriplis et documentis eruitur.

14. a) Jeigu teologų cenzorių nuomonė yra palanki, vyskupas nurodo, kad būtų surinkti visi dar nepublikuoti Dievo tarno raštai, taip pat visi iki vieno istoriniai dokumentai, tiek rankraštiniai, tiek išspausdinti, kurie yra kokiu nors būdu susiję su byla (plg. *Ten pat*, 2, 3⁰).

b) Atliekant šį tyrinėjimą, ypač senose bylose, reikia kreiptis pagalbos į istorijos ir archyvistikos ekspertus.

c) Atlikę įpareigojimą, ekspertai pateikia vyskupui kartu su surinktais raštais kruopščiai paruoštą aiškų pranešimą, kuriame nurodo ir užtikrina, jog ištikimai atliko jiems patikėtą užduotį, prideda raštų ir dokumentų sąrašą, pareiškia savo nuomonę apie jų autentiškumą ir vertę, taip pat apie Dievo tarno asmenybę, iškylančią tuose raštuose ir dokumentuose.

15. a) Relatione accepta, Episcopus omnia usque ad illud tempus acquisita promotori iustitiae vel alii viro perito tradat, ut interrogatoria conficiat quae apta sint ad verum indagandum et inveniendum de Servi Dei vita, virtutibus vei martyrio, fama sanctitatis vel marlyrii.

b) in causis antiquis vero interrogatoria dumtaxat famam sanctitatis vel martyrii adhuc vigentem necnon, si casus ferat, cultum recentioribus temporibus Servo Dei praestitum respiciant.

c) Interim Episcopus brevem de ServiDei vita ac de causae pondere notitiam ad Sacram Congregationem pro Causis Sanctorum transmittal, ad videndum utrum ex parte Sanctae Sedis aliquid causae obsit.

16. a) Dcinde Episcopus vel delegatustestes a postulatore inductos el alios ex officio interrogandos examine!, adhibito notario qui verba deponcntis transcribat, in fine ab eodem confirmanda.

Si vero urgeat examen lestium ne pereant probationes, ipsi interrogandi sunt etiam nondum complcta perquisilione documentorum (Cf. *Ibid.*,n. 2, 4“).

15. a) Gavęs pranešimą, vyskupas perduoda teisingumo saugotojui ar kitam ekspertui viską, kas ligi tos akimirkos surinkta, kad šis galėtų parengti klausimynus, skirtus ištirti ir aikštėn iškelti tiesą apie Dievo tarno gyvenimą, dorybes ar kankinystę, šventumo ar kankinystės garsą.

b) Senose bylose klausimynuose apsiribotina tik šventumo ar kankinystės garsu ligi dabarties ir Dievo tarno kultu, jei toks būtų, naujesniais laikais.

c) Tuo tarpu vyskupas išsiunčia Šventųjų skelbimo kongregacijai trumpą pranešimą apie Dievo tarno gyvenimą ir bylos svarbą, kad sužinotų, ar nėra kliūčių bylai iš Šventojo Sosto pusės.

16. a) Tada vyskupas arba jo įgaliotinis apklausia postulatoriaus pateiktus liudytojus ir tuos, kurie turi būti apklausti *ex officio*. Jam padeda notaras, kuris užrašo liudytojo žodžius, o šis pabaigoje patvirtina parašu savo parodymus.

Tačiau jei svarbu kuo greičiau apklausti liudytojus, kad nebūtų prarasti įrodymai, jie turi būti apklausti dar nebaigus dokumentų paieškos (plg. *Ten pat*, 2, 4^{0}).

b) Examini tcstium adsil promolor iustitiae; quodsi idem non interfuerit, acta postea eius examini subiciantur, ut ipsemet animadverlere ac proponere possit quae necessaria et opportuna iudicaverit.

c) Testes imprimis iuxta inlerrogatoria examinentur; Episcopus autem vel delegatus ne omitlal alias necessarias vel utiles interrogationes testibus proponere, ut quae ab ipsis dicta sint in clariore luce ponantur vel difficultates, quae emerserint, plane solvantur et explanentur.

17. Testes debent esse de visu, quibus addi possunt, si casus ferat, nonnulli testes de auditu a videntibus; omnes autem sint fide digni.

18. Tamquam testes imprimis inducantur consanguinei et affines Servi Dei aliique, qui cum eodem familiaritatem aut consuetudinem habuerint.

19. Ad probandum martyrium aut virtutu exercitium et signorum famam Servi Dei qui pertinuerit ad aliquod Institutum vitae consecratae, notabilis pars testium inductorum debent esse extranei, nisi, ob peculiarem Servi Dei vitam, id impossibile evadat.

b) Liudytojų apklausoje turi dalyvauti teisingumo saugotojas. Jeigu kartais negalėtų dalyvauti, jis turi vėliau peržiūrėti aktus, kad galėtų pateikti savo pastabas ir pasiūlyti tai, kas jam atrodys būtina ir naudinga.

c) Liudytojai turi būti apklausiami pagal iš anksto paruoštus klausimynus. Po to vyskupas arba jo įgaliotinis tenepraleidžia galimybės užduoti kitų reikalingų arba naudingų klausimų, kad būtų patikslinti liudytojų žodžiai arba įveikti ir išaiškinti galimai kilę neaiškumai.

17. Liudytojai turi būti liudytojai iš matymo. Prie jų, jeigu reikalinga, gali būti pridėti kiti liudytojai, kurie girdėjo iš tų, kurie matė. Bet visi turi būti verti pasitikėjimo.

18. Kaip liudytojai pirmiausia pateikiami Dievo tarno giminaičiai bei artimieji ir visi kiti, kurie gyveno arba bendravo su juo.

19. Siekiant įrodyti Dievo tarno, priklausiusio kokiam nors pašvęstojo gyvenimo institutui, kankinystę, dorybių praktikavimą ir stebuklų garsą, nemenka dalis pateiktų liudytojų turėtų nepriklausyti tam institutui, nebent tai būtų neįmanoma dėl Dievo tarno ypatingo gyvenimo būdo.

20. Ne admittantur ad testificandum:

1⁰ sacerdos, quod attinet ad eu omnia quae ei ex confessione sacramentali innotuerint;

2⁰ habituales Servi Dei confessaii vel spiritus directores, quod attinet etiam ad ea omnia quae a Servo Dei in foro conscientiae extrasacramentali acceperint;

3⁰ postulator in causa, durante munere.

20. Negali liudyti:

1⁰ Kunigas apie tai, ką sužinojo sakramentinėje išpažintyje;

2⁰ Dievo tarno nuodėmklausiai arba dvasiniai palydėtojai apie tai, ką Dievo tarnas jiems atskleidė sąžinės srityje šalia sakramentinės išpažinties;

3⁰ Bylos postulatorius, kol eina savo pareigas.

21. a) Episcopus vel delegatus aliquos testes ex officio vocet, qui ad inquisitionem perficiendam, si casus ferat, contribuere valeat, praesertim si ipsi causae contrarii sunt.

b) Vocandi sunt tamquam testes ex officio viri periti qui pervestigationes documentorum fecerunt et relationem de ipsis exararunt, iidemque sub iuramento declarare debent: 1⁰ se omnes investigationes peregisse ac omnia collegisse quae causam respiciant; 2⁰ nullum documenlum aut textum se adulterasse vel mutilasse.

21. a) Vyskupas arba jo įgaliotinis tepakviečia keletą liudytojų *ex officio*, kurie galėtų prisidėti, jei reikalinga, papildydami apklausos duomenis, ypač jeigu patys yra priešingi bylai.

b) Kaip liudytojai *ex officio* turi būti pakviesti ekspertai, kurie atliko dokumentų tyrimą ir paruošė ataskaitą apie juos. Jie turi prisiekdami pareikšti: 1⁰ kad išieškojo ir surinko visus dokumentus, susijusius su byla; 2⁰ kad nepakeitė ir nieko neišėmė iš jokio dokumento ar teksto.

22. a) Medici a curatione, cum de miris sanationibus agitur, tamquam testes sunt inducendi.

22. a) Gydantys gydytojai yra kviečiami liudyti, kai kalbama apie stebuklingus pagijimus.

b) Quod si renuerint se Episcopo vel delegato sistere, is curet ut scriptam sub iuramento, si fieri potest, relationem de morbo eiusque progressione conficiant actis inserendam, vel saltern eorum sententia per interpositam personam excipiatur, deinde examini subiciendam.

b) Jeigu jie nesutiktų prisistatyti vyskupui arba įgaliotiniui, šis turi pasirūpinti, kad, jeigu įmanoma, padarę priesaiką, pateiktų raštu ligos ir jos eigos aprašymą, kuris pridedamas prie aktų. Arba bent jau stengiamasi per tarpininką gauti jų nuomonę, o paskui ją išnagrinėti.

23. Testes in sua testificatione, iuramento firmanda, propriae scienliae fontem indicare debent circa ea quaeasserunt; secus eorum testimonium nihili faciendum est.

23. Liudytojai savo parodymuose, kurie turi būti patvirtinti priesaika, privalo nurodyti šaltinį, iš kur žino tai, ką tvirtina. Priešingu atveju jų liudijimas yra niekinis.

24. Si quis testis maluerit scriptum aliquod a seipso antea exaratum Episcopo vel delegato tradere sive una cum depositione sive praeter earn, huiusmodi scriptum recipiatur, dummodo ipse testis iuramento probaverit se illud scripsisse et vera in eo esse contenta, idemque ad acta causae accenseatur.

24. Jeigu liudytojas tiek parodymų davimo metu, tiek šalia jo pageidauja įteikti vyskupui arba jo įgaliotiniui savo paties parašytą raštą, šis turi būti priimtas, tačiau liudytojas turi prisiekti, kad pats yra jo autorius ir kad jame yra sakoma tiesa. Toks raštas turi būti pridėtas prie bylos aktų.

25. a) Quocumque modo testes suas notitias tradiderint, curet diligenter Episcopus vel delegatus ut illas authenticas reddat semper sua subsignatione et proprio sigillo.

25. a) Kad ir kokiu būdu liudytojai pateiktų informaciją, vyskupas arba įgaliotinis turi rūpestingai žiūrėti, kad ją patvirtintų savo parašu ir savo antspaudu.

b) Documenta et testimonia scripta, sive a peritis collecta sive ab aliis tradita, authentica declarentur per appositionem nominis et sigilli alicuius notarii vel publici officialis fidem facientis.

b) Dokumentai ir rašytiniai liudijimai, tiek surinkti ekspertų, tiek perduoti kitų asmenų, turi būti paskelbti autentiškais, pasirašant ir uždedant savo antspaudą notarui arba viešam tarnautojui.

26. a) Si inquisitiones circa documenta vel testes in alia dioecesi fieri debent, Episcopus vel delegatus litteras ad Episcopum competentem mittat, qui ad normam horum statutorum agat.

b) Acta huiusmodi inquisitionis in archivo Curiae serventur, sed exemplar ad normam nn. 29-30 confectum ad Episcopum rogantem mittatur.

26. a) Jeigu dokumentų ar liudytojų paieška turi vykti kitoje vyskupijoje, vyskupas arba jo įgaliotinis siunčia kompetentingam vyskupui laišką, o šis veikia pagal nustatytas taisykles.

b) Tokio tyrimo aktai turi būti saugomi kurijos archyve, bet viena kopija, suredaguota pagal *Taisykles* nr. 29–30, turi būti nusiųsta prašančiam vyskupui.

27. a) Episcopus vel delegatus summa diligentia et industria curet ut in probationibus colligendis nihil omittatur, quod quoquo modo ad causam pertineat, pro certo habens telicem exitum causae ex bona eius instructione magna ex parte dependere.

b) Collectis igitur omnibus probationibus, promotor iustitiae omnia acta et documenta inspiciat ut, si ipsi necessarium videatur, ulteriores inquisitiones petere possit.

27. a) Vyskupas arba įgaliotinis atidžiai ir uoliai tesirūpina, kad renkant įrodymus nebūtų praleista nieko, kas yra kaip nors susiję su byla, turėdamas galvoje, kad gera bylos baigtis tiesiogiai priklauso nuo gero jos parengimo.

b) Tad surinkus visus įrodymus, teisingumo saugotojas tepatikrina visus aktus ir dokumentus, kad galėtų, jei reikalinga, pareikalauti tolimesnių tyrimų.

c) Postulatori quoque facultas danda est acta inspiciendi ut, si casus ferat, per novos testes aut documenta probationes compleri possint.

c) Postulatoriui taip pat turi būti duota galimybė išnagrinėti aktus, kad galėtų, jeigu mato poreikį, papildyti įrodymus naujais liudytojais ar dokumentais.

28. a) Antequam absolvatur inquisitio, Episcopus vel delegatus diligenter inspiciat sepulcrum Servi Dei, cubiculum in quo habitavit vel obi it et, si quae sint, alia loca ubi cultus signa in eius honorem quis exhibere possit, et declarationem faciat de observantia decretorum Urbani VIII super non cultu (Cf. *Ibid*., n. 2, 6").

b) De omnibus peractis relatio conficiatur actis inserenda.

28. a) Prieš užbaigiant tyrimą vyskupas arba įgaliotinis kruopščiai teapžiūri Dievo tarno kapą, kambarį, kuriame jis gyveno ir mirė, bei kitas galimas vietas, kur galėtų būti rodomi jo garbei kulto ženklai, ir tepadaro pareiškimą apie laikymąsi Urbono VIII dekreto dėl kulto nebuvimo (plg. *Ten pat*, 2, 6^{0}).

b) Apie visa tai, kas buvo padaryta, surašomas pranešimas, kuris pridedamas prie aktų.

29. a) Instructoriis actis absolutis, Episcopus vel delegatus statuat ut transumptum conficiatur, nisi, attentis probatis circumstantiis, durante ipsa instructione iam fieri permiserit.

b) Transumptum ex actis originalibus transcribatur atque duplici exemplari fiat.

29. a) Pabaigus tyrimo veiksmus, vyskupas arba įgaliotinis duoda nurodymą, kad būtų padarytas nuorašas, nebent, atidžiai ištyrus aplinkybes, buvo duotas leidimas jį padaryti tebevykstant tyrimui.

b) Nuorašas turi būti daromas nuo aktų originalo ir dviem egzemplioriais.

30. a) Absoluta transumpti confectione, collatio cum archetypo fiat, et notarius singulas paginas siglis salterm subscribat et suo sigillo muniat.

30. a) Padarius nuorašą, jis sutikrinamas su originalu, o notaras kiekviename puslapyje pasirašo, padėdamas bent jau savo inicialus, ir uždeda savo antspaudą.

b) Archetypum clausuni sigillisque munitum in archivo Curiae asservetur.

b) Originalas, įdėtas į užklijuotą voką, pažymėtą antspaudais, saugomas kurijos archyve.

31. a) Transumptum inquisitionis et adnexa documenta in duplici exemplari ad Sacram Congregationem rite clausa et sigillis munita tute mittantur, una cum exemplari librorum Servi Dei a censoribus theologis examinatorum eorumque iudicio (Ibid.).

b) Si veršio actorum atque documentorum in linguam apud Sacram Congregationem admissam necessaria sit, duo exemplaria versionis exarentur et authentica declarentur, Romam una cum transumpto mittenda.

c) Episcopus vel delegatus insuper litteras de fide testibus adhibenda et de legitimitate actorum ad Cardinalem Praefectum mittat.

31. a) Tyrimo aktų nuorašas ir pridėti dokumentai saugiu būdu turi būti perduoti Šventajai kongregacijai dviem egzemplioriais, tinkamai uždaryti ir užantspauduoti, kartu su Dievo tarno knygų, ištyrinėtų ir įvertintų cenzorių teologų, kopijomis (plg. *Ten pat*).

b) Jeigu reikalingas aktų ir dokumentų vertimas į Šventosios kongregacijos leidžiamą kalbą, paruošiamos dvi vertimo, paskelbto autentišku, kopijos ir siunčiamos į Romą kartu su nuorašu.

c) Vyskupas arba įgaliotinis be to dar nusiunčia kardinolui prefektui pareiškimą apie liudytojų patikimumą ir aktų teisėtumą.

32. Inquisitio super miraculis separatim instruenda est ab inquisilione super virtutibus vel martyrio et fiat iuxta normas quae sequuntur (*Ibid.*, n. 2, 5^0).

.

32. Stebuklų tyrimas atliktinas atskirai nuo dorybių ar kankinystės tyrimo ir vykdytinas laikantis žemiau pateiktų nuostatų (plg. *Ten pat*, 2, 5^0).

33. a) Episcopus competens ad normam n. 5 b, accepto postulatoris libello una cum brevi sed accurata relatione de asserto miraculo necnon documentis illud respicienlibus, iudicium exquirat ab uno vel duobus peritis

b) Deinde si inquisitionem iuridicam instruere statuerit, per se vel per suum delegatum omnes testes examine!, iuxta normas supra nn. 15 a, 16-18 et 21-24 statutas.

33. a) Kompetentingas vyskupas, laikydamasis *Taisyklių* 5 b, gavęs postulatoriaus prašymą kartu su trumpu, bet tiksliu pateikiamo stebuklo aprašymu ir su tuo susijusiais dokumentais, paprašo vieno arba dviejų ekspertų pareikšti savo nuomonę.

b) Jeigu nusprendžia pradėti teisinį tyrimą, pats asmeniškai arba per įgaliotinį apklausia visus liudytojus pagal aukščiau pateiktas *Taisykles* 15 a, 16–18 ir 21-24.

34. a) Si de sanatione alicuius morbi agatur, Episcopus vel delegatus auxilium quaerat a medico, qui interrogationes testibus proponat ad res clarius illustrandas iuxta necessitatem et circumstantias.

b) Si sanatus adhuc vivat, eius inspectio a peritis fiat, ut constare possit de duratione sanationis.

34. a) Jeigu tai susiję su pagijimu nuo ligos, vyskupas arba įgaliotinis tepaprašo gydytojo pagalbos, kuris pagal poreikį ir aplinkybes užduoda liudytojams klausimus, kad geriau išsiaiškintų dalykus.

b) Jeigu pagydytasis dar tebegyvena, jį apžiūri keletas ekspertų, kad konstatuotų, jog pagijimas yra ilgalaikis.

35. Inquisitionis transumptum una cum adnexis documentis ad Sacram Congregationem mittatur, iuxta statuta in nn., 29-31.

35. Šio tyrimo nuorašas kartu su pridėtais dokumentais siunčiamas Šventajai kongregacijai, kaip nurodyta *Taisyklėse* 29–31.

36. De Servis Dei, quorum sanctitas vitae adliuc legitimo examini subiecta est, quaelibet sollcmnia vel panegyricae orationes in ecclesiis prohibentur.

36. Kol teisiškai tiriamas Dievo tarno gyvenimo šventumas, bažnyčiose draudžiamos bet kokios su Dievo tarnu susijusios iškilmės ar giriamosios kalbos jo atžvilgiu.

Sed etiam extra ecclesiam abstinendum est ab iis actis quibus fideles induci possint ad falso putandum inquisitionem ab Episcopo lactam de Servi Dei vita et virtutibus vel martyrio ccilitudinem secum ferre futurae eiusdem Servi Dei canonizationis.

Quas normas SS.mus D. N. Ioannes Paulus divina Providentia Papa II, in Audientia die 7 februarii a. 1983 infrascripto Congregationis Cardinali Praefecto concessa, approbare et ratas habere dignatus est, mandans ut eae publici iuris fiant et ab hoc ipso die vigore incipiant, ab omnibus Episcopis qui causas canonizationis instruunt, et a ceteris ad quos spectat, rite et religiose servandae, contrariis quibuscumque, etiam speciali mentione dignis, minimeobstantibus.

Datum Romae, ex Aedibus Saciae Congregationis pro Causis Sanctorum, die 7 mensis februarii a. 1983.

Petrus Card. Palazzini,
Praefectus.

+Traianus Crisan
Archiep. tit. Drivastensis
a secretis.

Tačiau ir už bažnyčios sienų susilaikytina nuo visų veiksmų, galinčių paskatinti tikinčiuosius klaidingai manyti, kad vyskupo atliktas Dievo tarno gyvenimo ir dorybių ar kankinystės tyrimas laiduoja būsimą Dievo tarno kanonizaciją.

Jonas Paulius II, Popiežius iš Dievo Apvaizdos, šios Kongregacijos kardinolui prefektui 1983 m. vasario 7 d. suteiktoje audiencijoje teikėsi šioms *Taisyklėms* pritarti ir jas patvirtinti, nurodydamas jų publikavimą ir įsigaliojimą nuo šiandien. Jų turės tinkamai ir pagarbiai laikytis visi vyskupai, kurie veda kanonizacijos bylas, ir kiti tiesiogiai su tuo susiję asmenys. Nebetenka galios bet koks priešingas potvarkis, net atskirai minėtinas.

Roma, Šventųjų skelbimo kongregacijos būstinė, 1983 m. vasario 7 d.

Kard. Pietro Palazzini,
Prefektas

+Traiano Crisan
Titulinis Drivasto arkivyskupas,
sekretorius

C) Bendrasis dekretas

DE SERVORUM DEI CAUSIS, QUARUM IUDICIUM IN PRAESENS APUD SACRAM CONGREGATIONEM PENDET

Circa Servorum Dei causas, quarum Judicium in praesens apud Sacram Congregationem pro Causis Sanctorum pendet, in Constitutione Apostołica *Divinus perfectionis Magister* diei 25 ianuarii a. 1983, n. 16, statutum et, ne ad ulteriora procedatur nisi servata mente huius novae legis, atque insupcr ipsi Sacrae Congregationi munus demandatur peculiari decreto ordinem statuendi, quo in huiusmodi causis in posterum sit procedendum.

Cui quidem muneri satisfacere sibi proponens, Sacra Congregatio huiusmodi causas in quatluor genera dividens, statuit quae sequuntur:

1) Quoad causas «recentiores», In quibus Positio super virlutibus vel super martyrio iam typis edita est, eadem Consultoribus theologis pro voto tradatur, ad normam novae legis discutienda.

DĖL DIEVO TARNŲ BYLŲ, KURIOS ŠIUO METU YRA PATEIKTOS ŠVENTAJAI KONGREGACIJAI

Dėl Dievo tarnų bylų, kurių įvertinimo dabar laukiama iš Šventųjų skelbimo kongregacijos, 1983 m. sausio 25 d. apaštališkojoje konstitucijoje *Divinus Perfectionis Magister* 16 str. buvo nurodyta pereiti prie kitų etapų tik su sąlyga, kad bus laikomasi šio naujojo įstatymo dvasios. Be to, šiai Kongregacijai buvo pavesta specialiu dekretu nustatyti tvarką, pagal kurią ateityje turi būti tęsiamos tokios bylos.

Vykdydama šį pavedimą, Šventoji kongregacija suskirsto šias bylas į keturias grupes ir nustato:

1) Nesenose bylose, kurių *positio* apie dorybes arba kankinystę jau yra išspausdinta, ji turi būti perduota teologams konsultoriams įvertinti ir nagrinėjama pagal naująjį įstatymą.

2) Ad eas vero causas quod attinet, in quibus Animadversiones Promotoris fidei vel Responsio Patroni sint in statu confectionis, omnino curetur, ut omnia documenta causam respicentia critice examinentur et, quatenus casus ferat, Responsioni addantur.

2) Bylose, apie kurias šiuo metu rašomos teisingumo saugotojo ir prokuratoriaus pastabos, reikia rūpestingai žiūrėti, kad būtų kritiškai ištyrinėti visi su byla susiję dokumentai ir, priklausomai nuo atvejo, jų dar daugiau būtų pridėta prie atsakymo.

3) In ceteris causis «recentioribus», examinatis scriptis Servi Dei, ad ulteriora ne procedatur, nisi Positio super virtutibus vel super martyrio methodo crilica, sub ductu Relatoris causae, parata merit, praevia inquisitione documentorum quae quoquo modo causam respiciant.

3) Kitose nesenose bylose, kur tik patikrinti Dievo tarno raštai, neinama toliau, kol, vadovaujant bylos referentui, remiantis kritiniu metodu nebus parengta *positio* apie dorybes arba kankinystę, prieš tai atlikus paiešką dokumentų, kurie kaip nors susiję su byla.

4) Quoad causas «historicas», de quibus adest iam typis edita Positio super virtutibus vel super martyrio ab Officio historicohagiographico concinnata, eadem, una cum votis Consultorum huius Officii, Consultoribus theologis pro voto tradatur ad normam novae legis, additis tarnen explanationibus, si quae de iudicio Relatoris generalis necessariae sint.

4) Istorinėse bylose, kurių *positio* apie dorybes arba kankinystę, parengta istorikų hagiografų, jau yra išspausdinta, ji kartu su šios tarnybos konsultorių įvertinimais perduodama konsultoriams teologams, kad šie įvertintų pagal naujojo įstatymo reikalavimus, pridurdami paaiškinimų, jeigu generaliniam referentui atrodytų, jog tai yra reikalinga.

Quae omnia Sumus Pontifex Ioannes Paulus II, in Audientia infrascripto Congregationis Cardinali Praefecto die 7 februarii a. 1983 concessa, rata habuit et ab hoc ipso die servari mandavit.

Datum Romae, ex Aedibus Sacrae Congregationis pro Causis Sanctorum, die 7 februarii a. 1983.

Petrus Card. Palazzini,
Praefectus.

+Traianus Crisan,
Archiep. tit. Drivastensis,
a secretis.

Jonas Paulius II 1983 m. vasario 7 d. šios Kongregacijos kardinolui prefektui suteiktoje audiencijoje šiems potvarkiams pritarė ir nurodė nuo šiandien jų laikytis.

Roma, Šventųjų skelbimo kongregacijos būstinė, 1983 m. vasario 7 d.

Kard. Pietro Palazzini,
prefektas

+Traiano Crisan
Titulinis Drivasto arkivyskupas,
sekretorius

III PRIEDAS

ŠVENTŲJŲ SKELBIMO KONGREGACIJOS REGLAMENTAS

PRATARMĖ

1967 m. rugpjūčio 15 d. apaštališkosios konstitucijos *Regimini Ecclesiae Universae* nr. 12 numato, kad kiekviena dikasterija turi parengti savąsias „Normae speciales“, kaip priedą prie taisyklių, išdėstytų minėtoje konstitucijoje ir bendrajame Romos kurijos reglamente.

Kadangi konstitucijos *Regimini Ecclesiae Universae* taisyklės, kalbančios apie Šventąją apeigų kongregaciją, buvo atšauktos 1969 m. gegužės 8 d. apaštališkąja konstitucija *Sacra Rituum Congregatio*, o naujojoje Šventųjų skelbimo šventojoje kongregacijoje visą šį laiką buvo darbuojamasi prie kanonizacijos bylų naujų teisinių aktų, kurie buvo paskelbti 1983 m. sausio 25 d. apaštališkąja konstitucija *Divinus Perfectionis Magister*, tik dabar tapo įmanoma parengti numatytąsias „Normae speciales“. Jų tikslas – visapusiškai išryškinti Šventųjų skelbimo šventosios kongregacijos kompetencijas ir smulkiai nurodyti procedūras, kurių turi būti laikomasi tiek tose bylose, kurios bus užvestos ateityje, tiek tose, kurios jau laukia sprendimo Šventojoje kongregacijoje.

Šventasis Tėvas žemiau pasirašiusiam kardinolui prefektui 1983 m. kovo 21 d. suteiktoje audiencijoje teikėsi šį Reglamentą patvirtinti *ad experimentum* trejiems metams.

Roma, Šventųjų skelbimo šventosios kongregacijos būstinė, 1983 m. kovo 21 d.

Kard. Pietro Palazzini,
Prefektas

+Traiano Crisan
Titulinis Drivasto arkivyskupas,
sekretorius

I SKYRIUS

ŠVENTŲJŲ SKELBIMO ŠVENTOSIOS KONGREGACIJOS KOMPETENCIJOS IR STRUKTŪRA

1 str.

§ 1. Šventųjų skelbimo šventoji kongregacija yra kompetentinga visai Bažnyčiai tuose dalykuose, kurie susiję su kanonizacijos bylomis, pagal 1983 m. sausio 25 d. apaštališkąją konstituciją *Divinus perfectionis Magister*.

§ 2. Šiai Kongregacijai taip pat priklauso nuspręsti apie relikvijų autentiškumą ir išsaugojimą (plg. *Ten pat*, nr. 3).

2 str.

§ 1. Kongregacijos nariai yra Šventojo Tėvo paskirti kardinolai ir vyskupai.

§ 2. Jai vadovauti yra paskirtas kardinolas prefektas.

§ 3. Kardinolui prefektui padeda sekretorius ir sekretoriaus padėjėjas, taip pat kiti pareigūnai, apie kuriuos parašyta žemiau.

3 str.

Sekretorius, šalia išimtinių teisių, apie kurias rašoma bendrojo Romos kurijos reglamento 27 str.,

a) veda korespondenciją su vyskupais, kurie atlikdami bylų tyrimą kreipiasi į Kongregaciją patarimų ar nurodymų;

b) dalyvauja dikasterijos kardinolų ir vyskupų susirinkime, turėdamas balso teisę, ir apie jį parašo pranešimą Šventajam Tėvui;

c) rūpinasi, kad būtų parašyti dekretai *super heroicitate virtutum vel super martyrio* ir *super miraculis*.

4 str.

Sekretoriaus padėjėjas, šalia išimtinių teisių, apie kurias rašoma bendrojo Romos Kurijos reglamento 28 str.,

a) patikrina vyskupijoje pravestą tyrimą, žiūrėdamas, ar jis buvo atliktas pagal 1983 m. vasario 7 d. *Normae servendae in inquisitionibus ab Episcopis faciendis in causis sanctorum*, ir referuoja apie tai eiliniame posėdyje;

b) sušaukia gydytojų konsiliumą.

5 str.

§ 1. Byloms išnagrinėti ir atitinkamoms *Positiones super virtutibus vel martyrio* parengti Šventojoje kongregacijoje buvo įkurta referentų kolegija, kuriai pirmininkauja generalinis referentas (plg. ap. konst. *Divinus Perfectionis Magister*, 6).

§ 2. Referentų užduotis – vesti ir prižiūrėti jiems patikėtų bylų nagrinėjimą, iškeliant galimas spragas arba prieštaravimus, kad išoriniai bendradarbiai, apie kuriuos rašoma str. 15 § 2–3, galėtų juos papildyti ar išspręsti prieš *Positio* paskelbimą.

§ 3. Referentas, jei reikalinga, informuoja eilinį susirinkimą apie kliūtis, kurias jis laiko neįveikiamomis, jam pavestoje byloje, taip pat apie ekspertizės arba specializuoto tyrimo būtinumą.

§ 4. Jeigu *Positio super virtutibus vel martyrio* perduodama konsultorių istorikų įvertinimui (plg. str. 19 § 2), referentas dalyvauja jų posėdyje, tačiau neturi balso teisės, po to kartu su generaliniu referentu surašo pranešimą (plg. str. 20 § 2-3) ir pasisako specialiame teologų susirinkime kaip ekspertas.

§ 5. Referentais gali būti paskirti tik tie moksliniai darbuotojai, kurie ne tik turi solidų teologinį parengimą, bet yra ir istorijos mokslų ekspertai. Be to, dar yra reikalaujama mokėti, šalia italų kalbos, bent dvi šiuolaikines užsienio kalbas.

Referentai parenkami iš įvairių tautybių, turint galvoje realius dikasterijos poreikius, ir turi būti bent po vieną referentą iš kiekvienos kalbos, priimtos Šventojoje kongregacijoje.

§ 6. *Positiones super miraculis* parengimas pavedamas ypač patyrusiam referentui, kuris pasisako gydytojų konsiliume ir teologų susirinkime.

6 str.

§ 1. Generalinis referentas:

a) vadovauja eilinio susirinkimo jam pavestų bylų nagrinėjimui;

b) sušaukia ir vadovauja konsultorių istorikų, paskirtų pagal 20 str. § 1 nurodymus, posėdžiui ir kartu su bylos referentu parengia pranešimą apie posėdį.

§ 2. Byloms nagrinėti pakviečiami bendradarbiauti pagalbininkai (plg. ap. konst. *Divinus Perfectionis Magister*, 9).

7 str.

§ 1. Tikėjimo saugotojas arba teologas prelatas:

a) peržiūri referentams vadovaujant parengtas *Positiones* ir suformuluoja savo *votum*;

b) sukviečia į specialų susirinkimą konsultorius teologus, prieš tai paskirtus pagal 22 str. § 1 nurodymus, vadovauja diskusijai ir padaro apie tai pranešimą;

c) pasisako kaip ekspertas, tačiau neturėdamas balso teisės, kardinolų ir vyskupų kongregacijoje.

§ 2. Jeigu tikėjimo saugotojas mano, kad yra reikalinga, paprašo kardinolo prefekto paskirti kitą teologą tikėjimo saugotoju *ad casum*, kuris parašo savo *votum* ir moderuoja diskusiją susirinkime.

Susirinkimui vadovauja teologas prelatas, ir jo pareiga parengti įprastą pranešimą.

8 str.

Kongregacijoje yra atitinkamas skaičius žemesniųjų pareigūnų, pagal Šventojo Tėvo patvirtintos Personalo etatų lentelės nurodymus. Ši lentelė saugoma Šventojo Sosto turto administracijoje ir pateikiama I priede.

9 str.

§ 1. Personalo paskyrimas ir priėmimas vykdomas pagal Romos kurijos bendrojo reglamento nustatytas taisykles, II skyriaus 6–19 str.

§ 2. Darbuotojų juridinis statusas ir atlyginimas jiems yra toks, kaip numatyta aukštesniesiems I klasės pareigūnams, laikantis reikalavimo, kad dirbtų visu etatu ir neturėtų kitų pareigų.

§ 3. Ypatingojo personalo priėmimas į darbą yra tvarkomas pagal minėto Bendrojo reglamento 4 str.

10 str.

§ 1. Kongregacija naudojasi pagalba konsultorių, kurie gali būti istorikai arba teologai.

Ypatingais atvejais Kongregacija gali kreiptis į kitus istorikus arba teologus, kurie nėra konsultoriai.

§ 2. Prie Kongregacijos yra gydytojų kolegija pagijimams, kurie pristatomi kaip stebuklingi, ištirti.

Ypatingais atvejais Kongregacija pasinaudoja ir kitų ekspertų pagalba, priklausomai nuo poreikio.

II skyrius

ŠVENTŲJŲ SKELBIMO ŠVENTOSIOS KONGREGACIJOS PROCEDŪROS IR ĮSTAIGŲ VEIKIMAS

11 str.

§ 1. Kanonizacijos bylų nagrinėjimas, dikasterijos vidinių kompetencijų ir atitinkamai darbų pasiskirstymas vykdomas atsižvelgiant į tris etapus, kuriais įvykdomos sąlygos, būtinos beatifikacijai ir kanonizacijai:

a) diecezinis tyrimas (įrodymų surinkimas);

b) *Positio* parengimas vadovaujant ir prižiūrint Kongregacijai;

c) atitinkamas sprendimas.

§ 2. Diecezinis tyrimas atliekamas pagal 1983 m. vasario 7 d. *Normae* (*Taisykles*). Tačiau, jeigu vyskupas arba bylos postu-

latorius turėtų abejonių, kaip tai turi būti daroma, arba tarp jų kiltų nesutarimų ir jie kreiptųsi į Kongregaciją, jiems turi padėti sekretorius savo patarimu ir nurodymais.

§ 3. Kai dikasteriją pasiekia vyskupo informacija, numatyta *Taisyklėse*, 15 c, sekretoriatas informuoja apie tai Šventąją tikėjimo mokslo kongregaciją ir, reikalui esant, kitas dikasterijas, susijusias su atveju, kad gautų „nihil obstat".

12 str.

Kai diecezinio tyrimo medžiaga pasiekia Šventąją kongregaciją ir tai užprotokoluojama, sekretoriatas laišku informuoja siuntusį vyskupą apie gavimą, nurodydamas protokolo numerį, kuriuo ateityje reikia remtis.

Taip pat vyskupas informuojamas, kad Kongregacija priima ieškovų paskirtą postulatorių, patikslinant, kad nuo šiol Kongregacija visus klausimus spręs tik su postulatoriumi, tad į jį bus kreipiamasi, jei reikės papildomos informacijos ir t. t.

13 str.

Iš principo bylos tikrinamos pagal jų patekimo į Kongregaciją eilę, išskyrus tas, kurioms reikėjo atlikti diecezinio tyrimo ir dokumentų vertimą. Tokiu atveju atsižvelgiama į diecezinio tyrimo užbaigimo datą.

Esant vienodoms sąlygoms, pirmenybę galėtų turėti bylos, ateinančios iš tų bažnytinių bendruomenių, kurios dar neturi savų kanonizuotų šventųjų.

14 str.

§ 1. Diecezinio tyrimo medžiagą pirmiausia peržiūri sekretoriaus padėjėjas, kuriam talkina jo valdžioje esantys žemesnieji pareigūnai. Jie patikrina, ar buvo ištikimai laikomasi minėtų *Taisyklių*.

Sekretoriaus padėjėjas paskui informuoja eilinį susirinkimą, taip pat pranešdamas, ar laikomasi Urbono VIII dekreto *super non cultu*.

§ 2. Kai susirinkimas nusprendžia patikėti bylos nagrinėjimą referentui, generalinis referentas pasiūlo tą referentą, kuris labiausiai tinkamas tai bylai.

Paskiriant bylas atskiriems referentams atsižvelgiama tiek į kalbą ir kultūrą, iš kurios ateina byla, tiek į tam referentui anksčiau patikėtų bylų skaičių ir būklę.

15 str.

§ 1. Sekretoriaus padėjėjas paragina postulatorių susisiekti su referentu, kuriam buvo patikėta byla, ir pristatyti jam bendradarbį, rengsiantį *Positio* vadovaujant referentui.

§ 2. Kaip bendradarbiai yra pageidautini advokatai, paskirti šioms pareigoms prieš įsigaliojant apaštališkajai konstitucijai *Divinus Perfectionis Magister* (žr. II priedą).

§ 3. Tačiau postulatorius gali veikti pats arba per kitą mokslinį bendradarbį, jeigu tik jis turi reikiamą pasirengimą tokiam darbui ir yra priimtinas Kongregacijai.

§ 4. Bendradarbis turi priesaika įsipareigoti, kad nenuslėps jokios spragos ar neaiškumo, kuriuos pastebės nagrinėdamas bylą, ir kad bendradarbiaus su referentu ieškant tiesos.

16 str.

§ 1. *Positio super vita et virtutibus* sudaro dokumentais pagrįstas chronologine tvarka išdėstytas Dievo tarno gyvenimo bei veiklos aprašymas ir liudijimai apie jo šventumą. Rašytiniai šaltiniai ir liudijimai turi būti kritiškai įvertinti istorinės aplinkos, apie kurią kalbama, kontekste.

§ 2. Prieš kritišką Dievo tarno gyvenimo studiją turi eiti *Informatio*, kurioje turi būti išdėstyti šie dalykai:

1. Bylos medžiaga;
2. Šaltiniai ir kriterijai, kuriais remiantis buvo parengta *Positio*;
3. Dievo tarno biografija (tiksli ir glausta, su nuorodomis į dokumentų puslapius);
4. Šventumo garsas ir kuo jis remiasi (tai yra dorybės).

17 str.

Publikuojant *Positio super virtutibus vel martyrio* rūpinamasi kiek įmanoma apsaugoti autoriaus moralines teises. Todėl bent jau titulinio lapo kitoje pusėje įrašomas kritinės studijos autorius (arba autoriai).

Po to įrašomas referentas, kuris vadovavo darbui.

Informatio pasirašo tas, kas ją paruošė, ir bylos referentas, kuris yra teisiškai už ją atsakingas.

18 str.

Bylos referentas neleidžia spausdinti *Positio*, kol nebus išsamiai išnagrinėti visi su konkrečiu atveju susiję klausimai.

19 str.

§ 1. Išspausdinus *Positio*, ji tiesiogiai perduodama tikėjimo saugotojams ir konsultoriams teologams patikrinti, jeigu tai nesena byla, kuriai nereikia išankstinio konsultorių istorikų įvertinimo.

§ 2. Senose bylose ir nesenose, kuriose dėl istorinių priežasčių, generalinio referento nuomone, tai yra būtina arba naudinga, *Positio* įteikiama penkių konsultorių istorikų, kurie tinkamiausi konkrečiam atvejui, išankstiniam įvertinimui. Jie turi pareikšti nuomonę apie studijos pagrįstumą ir pakankamumą *ad effectum de quo agitur*.

Taip pat ir ypatingosios istorinės *disquisitiones*, kurių reikalaujama tam tikroms nesenoms byloms, yra pateikiamos išankstiniam konsultorių istorikų įvertinimui, išskyrus tuos atvejus, kai, generalinio referento nuomone, pritariant bylos referentui, tai atrodo nebūtina.

20 str.

§ 1. Konsultorių istorikų, kuriems patikimas atskirų *Positiones* patikrinimas, parinkimas yra pavestas sekretoriui su generalinio referento ir, kai kuriais atvejais, bylos referento pritarimu.

§ 2. Konsultorių istorikų posėdį sušaukia ir jam vadovauja generalinis referentas, kurio užduotis yra bendradarbiaujant su bylos referentu parengti pranešimą.

§ 3. Šiame pranešime šalia konsultorių įvertinimų būtinai turi būti pateikti atsakymai į jų iškeltus klausimus, kad konsultoriai teologai turėtų visus jų sprendimo duomenis ir taip galėtų suformuluoti savąjį bylos įvertinimą.

21 str.

§ 1. *Positio*, kuri daugumos konsultorių istorikų vertinimu negali būti laikoma pakankama *ad effectum de quo agitur*, nebūna perduodama konsultoriams teologams nagrinėti.

Tačiau, jeigu nauji papildomi tyrinėjimai pakeistų situaciją bylos naudai, eilinis susirinkimas, pasiūlius generaliniam referentui, gali pavesti šią bylą naujam konsultorių istorikų įvertinimui. Jeigu jų sprendimas yra teigiamas, byla tęsia savo *iter*.

§ 2. Jeigu dauguma konsultorių istorikų mano, jog yra būtina speciali ekspertizė, generalinis referentas informuoja apie tai eilinį susirinkimą, o šis nusprendžia, ką daryti.

22 str.

§ 1. Pareikšti savo nuomonę apie bylą yra kviečiami tikėjimo saugotojas ir aštuoni konsultoriai teologai. Juos paskiria Kongregacijos sekretorius, pasitaręs su tikėjimo saugotoju.

§ 2. Tikėjimo saugotojas perduoda paskirtiems konsultoriams *Positio* (su priedais, jeigu jų yra), nustatydamas atitinkamą laiko tarpą jai išstudijuoti.

§ 3. Konsultoriai, kruopščiai išstudijavę *Positio*, siunčia tikėjimo saugotojui savo įvertinimus raštu, jie nukopijuojami ir kartu su tikėjimo saugotojo įvertinimu perduodami visiems tarybos nariams, kad pastarieji galėtų nuodugniai išnagrinėti klausimus, kuriais jų vertinimai nesutampa.

Vertinimų kopija perduodama taip pat sekretoriui, sekretoriaus padėjėjui ir bylos referentui.

§ 4. Perduodamas konsultoriams įvertinimus, tikėjimo saugotojas praneša jiems ypatingojo susirinkimo datą. Šiame susirinkime neskaitomi įvertinimai, bet aiškiai apibrėžiamos galutinės konsultorių pozicijos.

§ 5. Į *dubium* apie herojišką dorybių praktikavimą arba kankinystę kankinystės byloje konsultoriai atsako įprastinėmis formuluotėmis: teigiamai, neigiamai arba susilaikymu, jas atitinkamai motyvuodami.

Diskusijos rezultatai su galutiniais įvertinimais išdėstomi pranešime, kurį surašo teologas prelatas.

23 str.

§ 1. Byla, kurioje du trečdaliai balsuojančių teologų atsakė *affirmative*, perduodama kardinolų ir vyskupų sprendimui. Prefektas paskiria vieną iš jų bylos pristatytoju.

§ 2. Jeigu balsavime yra susilaikiusių, tikėjimo saugotojas, praneša apie tai eiliniam susirinkimui, o šis nusprendžia, kokiu būdu turi būti pasiektas reikalingas aiškumas.

§ 3. Jeigu teigiamų balsų skaičius nepasiekia reikalingo kvorumo, eilinis susirinkimas nusprendžia dėl *reponatur*, informuodamas apie tai *pro opportunitate* Šventąjį Tėvą.

24 str.

Šventosios dikasterijos narių kardinolų ir vyskupų kongregacijoje, be sekretoriaus, kuris dalyvauja, turėdamas balso teisę, taip pat pasisako kaip teologas ekspertas tikėjimo saugotojas, tačiau jis neturi balso teisės.

Aktuaro pareigas atlieka sekretorius.

Pranešimą Šventajam Tėvui parengia sekretorius.

25 str.

Sekretorius rūpinasi, kad Šventajam Tėvui nurodžius paskelbti dekretą *super heroicitate virtutum* arba *super martyrio*, arba *super miraculis*, jis būtų parengtas.

Dekretas vėliau paskelbiamas dalyvaujant Šventajam Tėvui.

26 str.

§ 1. Beatifikacijai yra reikalingas pagal reikalavimus įrodytas stebuklas ir tikra *fama signorum*. Kanonizacijai yra reikalingas po beatifikacijos įvykęs ir pagal reikalavimus įrodytas stebuklas.

§ 2. Stebuklams patikrinti laikomasi analogiško proceso kaip dorybėms patikrinti, tai yra:

1. Prižiūrint kompetentingam referentui parengiama *Postitio super miraculis*, kurioje turi būti chronologiškai išdėstyti faktai su nuorodomis į liudijimus ir pridėtus dokumentus.

2. *Positio* išnagrinėja penki ekspertai (gydytojai, jei tai pagijimas).

3. Kad atvejis, pristatomas kaip stebuklas, galėtų būti perduotas teologams ištirti, būtina, kad bent trys iš penkių ekspertų būtų pareiškę pritariančią nuomonę.

4. Jeigu postulatorius su savo ekspertais laikytų paskirtųjų ekspertų neigiamus arba susilaikančius balsus nepagrįstais, jis gali prašyti, kad būtų leistas naujas atvejo patikrinimas ir jį atliktų naujas konsiliumas.

III SKYRIUS

KAIP ELGTIS TOLIAU BYLOSE, PRADĖTOSE PAGAL ANKSTESNĘ TEISĘ

27 str.

Apaštališkojoje konstitucijoje *Divinus Perfectionis Magister*, 16 str. nurodyta, kad bylose, pradėtose pagal ankstesnę teisę, einant *ad ulteriora* taip pat būtų laikomasi naujosios teisės minties, tai yra kad ir tose bylose būtų vykdomas istorinės-hagiografinės kritikos reikalavimas ir tuo pat metu, kiek įmanoma, būtų pagreitinta procedūra.

Vykdydama minėtą 16 str. nuorodą, Šventoji kongregacija savo 1983 m. vasario 7 d. *Decretum generale* suskirstė sprendimo laukiančias bylas į keturias kategorijas, priklausomai nuo stadijos, kurioje jos buvo paskelbiant naujuosius įstatymus, patvarkydama taip:

28 str.

§ 1. Jeigu *positio super virtutibus* arba *super martyrio* jau yra išspausdinta, toliau pereinama prie teologų diskusijos pagal tvarką, nurodytą aukščiau, žr. 22 str. (plg. *Decretum*, nr. 1).

§ 2. Jeigu konsultoriai teologai mano, kad *Positio* yra neišbaigta ir prašo tolimesnių studijų, jos turi būti atliktos, vadovaujant referentui.

29 str.

Jeigu jau ruošiamos tikėjimo saugotojo *Animadversiones* arba prokuratoriaus *Responsio*, tikėjimo saugotojas pareikalauja, kad būtų papildomai ieškoma su byla susijusių dokumentų ir kad prireikus jie būtų pridėti prie *Responsio* (plg. *Decretum*, nr. 2).

30 str.

Istorinėse bylose, kurioms istorijos ir hagiografijos skyriaus rūpesčiu jau yra išspausdinta *positio super virtutibus* arba *super martyrio*, tiesiogiai pereinama prie teologinės diskusijos (praleidžiant naują *Informatio*, *Animadversiones* ir *Responsio*).

Tačiau jeigu generalinis referentas mano, jog yra reikalingas išankstinis kurio nors klausimo išaiškinimas, jo parengimą paves *Positio* autoriui ar kitam kompetentingam asmeniui ir kartu su konsultorių istorikų įvertinimais pridės prie *Positio* (plg. *Decretum*, nr. 4).

31 str.

Visos kitos nesenos bylos (t. y. tos, kurios naujojo įstatymo paskelbimo metu dar nebuvo nagrinėjamos istorijos-hagiografijos skyriuje) bus studijuojamos vadovaujant atitinkamiems referen-

tams, prieš tai atlikus dokumentų paiešką, kaip nurodyta minėtų *Taisyklių* nr. 14 (plg. *Decretum*, nr. 3).

Šios bylos savo ruožtu gali būti vienoje iš situacijų, numatytų kituose straipsniuose.

32 str.

Jeigu jau yra išspausdinti *Summarium* ir *Informatio*, skirti *Positio super virtutibus* arba *super martyrio*, jie bus patikrinti vieno iš referentų, kuris (jeigu reikalinga) pareikalaus papildomo tyrimo (vietoje klasikinių *Animadversiones* bei *Responsio*), ir jis bus atliekamas jam vadovaujant.

33 str.

§ 1. Jeigu byla buvo užvesta pagal *Codex Iuris Canonici* reikalavimus ir vyksta apaštalinis procesas, vyskupas turi pasirūpinti, kad būtų surinkti visi dokumentai, susiję su byla, kaip nurodyta minėtose *Taisyklėse*, nr. 14.

§ 2. Tas pats galioja byloms, užvestoms pagal 1969 m. kovo 19 d. Motu proprio *Sanctitas clarior*, kurių atžvilgiu vyksta susipažinimo procesas.

§ 3. Jeigu apaštalinis arba susipažinimo procesas jau baigtas ir vėl grąžintas Šventajai kongregacijai, o postulatoriui žinoma, kad surasti ne visi dokumentai, susiję su byla, jis pats, nelaukdamas formalaus Šventosios kongregacijos paraginimo, gali prašyti vyskupo, kad veiktų pagal minėtų *Taisyklių* nr. 14 nurodymus, paskirdamas papildomą dokumentų paiešką.

§ 4. Šių procesų teisėtumą ištiria sekretoriaus padėjėjas, kuris apie tai praneša eiliniam susirinkimui, o toliau bus veikiama pagal 14 str. § 2.

34 str.

Tais atvejais, kai jau yra parengta *Positio super introductione causae*, bet dar nebuvo išnagrinėta, ji bus patikrinta konsultoriaus, siekiant įvardyti trūkumus ir patarti, kokias apklausas reikia atlikti.

Nebus einama prie *introductio causae*, bet, atlikus visas papildomas paieškas, bus pereinama prie *Positio super virtutibus* parengimo, vadovaujant referentui.

35 str.

Jeigu byloje dar nebuvo išleistas dekretas *super scriptis*, tie raštai išnagrinėjami dviejų cenzorių teologų (nebent dėl raštų gausumo būtų naudinga išdalyti juos didesniam cenzorių skaičiui), o paskui sekretoriaus padėjėjas apie jų įvertinimus praneša eiliniam susirinkimui. Jeigu cenzorių įvertinimai palankūs, jie paskui įteikiami bylos referentui kartu su Dievo tarno raštais, kad jis atsižvelgtų į juos rengdamas *Positio super virtutibus*.

Neskelbiamas formalus *decretum super scriptis*, tik surašoma atmintinė, kurią reikia saugoti su bylos aktais.

36 str.

Jeigu yra koks procesas, kuriame dar neaptarta *super non cultu*, jį išnagrinėja sekretoriaus padėjėjas ir apie tai praneša eiliniam susirinkimui. Dėl šio dalyko surašoma atmintinė, kuri turi būti saugoma su bylos aktais.

37 str.

Tais atvejais, kai prieš įsigaliojant naujajam įstatymui, dar nebuvo suteiktas „nihili obstat“, kaip reikalauja Motu proprio *Sanctitas Clarior*, vyskupas gali tęsti apklausą *auctoritate propria* pagal 1983 m. vasario 7 d. *Taisykles*, prieš tai gavęs Šventojo Sosto „nihil obstat“, numatytą tose pačiose *Taisyklėse*, nr. 15 c ir šio Reglamento 11 str. § 3.

38 str.

Galimai pasitaikantys abejotini atvejai sprendžiami *ad mentem novae legis* eiliniame susirinkime, kuriame pasisako prefektas, sekretorius, sekretoriaus padėjėjas, tikėjimo saugotojas, generalinis referentas ir to atvejo referentas.

BIBLIOGRAFIJA

A) Iki naujojo teisyno

AMORE A., *Culto e Canonizzazione dei Santi nell'antichità cristiana*, in „Antonianum" 53 (1957) pp. 37-80; 231-266.

ANTONELLI Francesco, *De inquisitione medico-legali super miracolis in causis beatificationis*, Romae 1962 (Tesi ad lauream, manoscritta).

BARBERENA T. García, *De las Caussas de beatificación de los Siervos de Dios y de la canonización de los Beatos*, in „Comentarios al Código de derecho canónico", Vol. IV (BAC, Madrid 1964) pp. 3-109.

BENEDICTUS XIV (Prospero Lambertini), *De Servorum Dei Beatificatione et Beatorum Canonizatione*, Parmae 1703; Prati 1839-1942.

BERUTTI Cristoforo, *Valore del Processo sui Miracoli in specie fatto d' autorità propria dell'Ordinario*, in „Ephemerides Juris Canonici" III (1940) p. 317-325.

BLAHER Damian Joseph, *The Ordinary Processes in Causes of Beatification and Canonization*, Washington, D.C., 1949.

BROSCH Joseph, *Der Heiligsprechungsprocesse per viam cultus*, Roma 1938.

CASIERI Antonio, *Attuale prassi procedurale da seguirsi nelle diocesi per le cause di beatificazione e canonizzazione*, in „Monitor Ecclesiasticus" 100 (1975), p. 169-182.

– , *Iter processus beatificationis et canonizationis iuxta constitutionem apostolicam „Sacra Rituum Congregatio" et „Sanctitas Clarior"*, in „Monitor Ecclesiasticus" 98 (1975), p. 144-159.

– , *Il miracolo nelle cause di beatificazione e di canonizzazione e possibilità di aggiornamento*, Roma 1971.

CASTELLANI G., *Tractatus de sanctorum canonizatione*, Romae 1520; Venetiis 1605.

CASTELLINI Lucas, *Elucidarium theologicum de certitudine gloriae sanctorum canonizatorum*, Romae 1616.

CENTELORI Felix, *Tractatus et praxis de Canonizatione Sanctorum*, Lugduni 1634.

D'Alfonso Michele, *La prova in genere e la fama di santità in specie nei processi dei santi prima e dopo il M.P. „Sanctitas Clarior"*, Viterbo 1977.

Dallari G. *De natura causarum beatificationis*, in „Ephemerides iuris Canonici" 4 (1948), p. 587-594.

De Clerq Charles, *L' établissement progressif de la procédure de Canonisation*, in „Revue de l'Université Laval" 2 (1948), p. 473-485; 672-682.

– , *Des causes de béatification et de canonisation*, in „Naz R., Traité de Droit Canonique" IV (Paris 1948), p. 757-863.

Delahaye Hippolyte, *Sanctus. Essai sur le culte des saints dans l'antiquité*, Bruxelles 1927.

– , *Les origines du culte des martyrs,* ed. 2, Bruxelles 1933.

De Matta Carolus Felix, *Novissimus de Sanctorum Canonizatione Tractatus*, Romae 1678.

Ferraro Nicola, *Postulazione e Postulatore*, in „Enc. Catt.", IX, col. 1843-1847.

Frutaz Amato Pietro, *Positio*, in „Enc. Catt.", IX, col. 1822-1823.

– , *La Sezione storica della Sacra Congregazione dei Ritti, origini e metodi di lavoro*, II ed., Roma 1940.

Gagna Ferdinandus, *De processu canonizationis a primis Ecclesiae saeculisusque ad Codicem Juris Canonici*, romae 1940.

Galassi Italus, *Quaestiones de processibus Beatificationis et Canonizationis*, in „Ephemerides Juris Canonici", III (1947), p. 150-153.

Garceau Charles, *Le Rôle du Postulateur dans le Procès ordinaires de Béatification*, Paris 1954.

Giaquinta Guglielmo, *Ricerche nell'istituto giuridico della canonizzazione dalle origini alle Decretali di Gregorio IX*, Roma 1947 (dissertatio ad lauream manuscripta).

Gillet P., *Le procédure de Béatification et de Canonisation*, in „Collectanea Mechlinensia", XVIII (1929), p. 6-8.

Giove Renato, *Note nelle discussioni intorno alla validità dei processi*, Roma 1940.

GOMEZ Stephanus, *De Procuratoribus ad lites et Advocatis*, Romae 1960.

HERTLING Ludovico, *Materiali per la storia del processo di canonizzazione*, in „Gregorianum“, XVI (1935), p. 170-195.

– , *Canonisation*, in „Dictionnaire de Spiritualité“, II 1 (1953), col. 77-85.

INDELICATO Salvatore, *Le basi giuridiche del Processo di Beatificazione*, Roma 1944.

– , *Il processo apostolico di Beatificazione*, Roma 1945.

– , *De collegio Medicorum apud S.C. Rituum*, in „Monitor Ecclesiasticus“, LXXIV (1949), p. 168-194.

– , *De Sanctitate quae pro Beatificatione et anonizatione Servorum Dei requiritur probanda*, in „Monitor Ecclesiasticus“, LXXV (1950), p. 109-123.

KEMP Eric Waldram, *Canonization and authority in the Western Church*, London 1948.

– , *Alexander III and the canonization of Saints*, in „Transactions of the Royal Historical Society“ , series 4, XXVII (1945), p. 18-28.

KUTTNER Stephan, *La réserve papale du droit de cacnonisation*, in „Revue Historique de droit français et étranger“, 1938, p. 172-228.

LAURI Alysius - FERRARI Josephus - STAMBELLI Antonius, *Codex pro postulatoribus Causarum Beatificationis et Canonizationis*, ed. 4, Romae 1929.

LAZZERI Zeffirino, *Il processo di canonizzazione di S. Chiara d'Assisi*, in „Archivum Franciscanum Historicum“, X (1920), p. 403-507.

LECLERQ Henry, *Saint*, in „Dictionnaire d'Archéologie Chrétienne et de Liturgie“, XV 1 (1950), col. 373-462.

LÖW Giuseppe, *Beatificazione*, in „Enc. Catt.“, II, col. 1090-1100.

– , *La Canonizzazione nella storia*, in „Enc. Catt.“, III, col. 571-607.

MACKEN Thomas, *The Canonisation of Saints*, Dublin and New York 1909.

MARTINEZ V., *De testimonio confessarii in causis beatificationis et canonizationis*, Romae 1954.

MATTEUCCI Augustinus, *Practica theologico-canonica ad causas*

beatificationum et canonizationum pertractandas, Venetiis 1722.

MITRI Angelus, *De figura iuridica Postulatoris in causis beatificationis et canonizationis*, Roma 1962.

MOLINARI Paolo, *Alcune riflessioni teologiche sulla funzione dei Santi nella Chiesa*, in „Gregorianum", XLII (1961), p. 63-96.

NAZ Raoul, *Causes de béatification et de canonisation*, in „Dictionnaire de Droit Canonique", III, col. 10-37.

– , *Mandat*, in „Dictionnaire de Droit Canonique", VI, col. 714-718.

– , *Procureur*, in „Dictionnaire de Droit Canonique", VII, col. 324-329.

ORTOLAN Théophile, *Béatification*, in „Dictionnaire de Théologie Catholique", II 1, col. 493-497.

– , *Canonisation dans l'Eglise Romaine*, in „Dictionnaire de Théologie Catholique", II 2, col. 1626-1659.

PAULUS VI, *Litt. Apost. Motu proprio datae „Sanctitas Clarior", diei 19 martii 1969*, in AAS LXI (1969), p. 149-153.

– , *Cost. Apost. „Sacra Rituum Congregatio"diei 8 maii 1969*, in AAS LXI (1969), p. 297-355.

PALAZZINI Pietro, *Reliquie*, in „Enc. Catt.", X, col. 758-760.

PISANI O., *De Martyrio in causis beatificationis et canonizationis*, Romae 1950.

ROBERTI Franciscus, *De Processu Informativo in Causis Servorum Dei*, in „Apollinaris", IV (1931), p. 383.

– , *De Judicio super martyrio Servorum Dei*, in „Apollinaris", V (1932), p. 419-421.

ROCCA Angelus, *De Canonizatione Sanctorum Commentarius*, Romae 1601.

ROUSSEAU Joseph, *Béatification et Canonisation*, in „Revue de l'Université d'Ottawa", I (1931), p. 220-248; I Section Spéciale (1932), p. 31-59; II Section Spéciale (933), p. 193-217.

S. CONGREGATIO PRO CAUSIS SANCTORUM, *Normae Peculiares ad exsequendas Litteras Apsotolicas „Sanctitas Clarior" del 1969* (Riservato – ancora ad esperimeto) 1 luglio 1971.

SCHLAFKE Jacobus, *De competentia in causis Sanctorum decernendi*

a primis post Christum natum saeculis usque ad annum 1234, Romae 1961.

TOYNBEE Margaret, *Saint Louis of Toulouse and the Process of Canonization in the Fourteenth Century*, Manchester 1929.

TRAMA Januarius, *Manuale theorico-practicum pro conficiendis processibus sive ordinariis sive apostolicis in causis Beatificationis et Canonizationis Servorum Dei*, ed. altera, Napoli 1904.

URBANI VIII, *Pontificis Optimi Maximi Decreta servanda in Canonizatione, et Beatificatione Santorum; accedunt Instructiones, et Declarationes quas E.mi et Rev.mi S.R.E. Cardinales Praesulesque Romanae Curiae ad id muneris congregati ex eiusdem Summi Pontificis mandato condiderunt*, Romae 1642.

VERAJA Fabijan, *La canonizzazione equipollente e la questione dei miracolinelle cause di canonizzazione*, in „Apollinaris" 58 (1975), p. 222-245.

VODOPIVEC G., *Il Santo e la canonizzazione dei Santi nella Chiesa segno di salvezza*, in „Communio" (Rivista internazionale – Milano), sett.-ott. 1972, p. 325-334.

B) Po naujojo teisyno pasirodymo

CAUTY Charles, *Procédure d'une Cause de Canonisation*, Strasburgo 1986.

CASIERI Antonio, *Postulatorum Vademecum*, ed. altera, Romae 1985.

GIOVANNI PAOLO II, *Costituzione Apostolica „Divinus Perfectionis Magister" del 25.I.1983,* in AAS LXXV (1983), p. 349-355.

GUTIERREZ José Luis, *La certezza morale nelle cause di canonizzazione, specialmente nella dichiarazione del martirio*, in „Jus Ecclesiae", 3 (1991), in corso di stampa.

PORSI Luigi, *Cause di canonizzazione e procedura nella Costituzione „Divinus Perfectionis Magister" – Considerazioni e valutazioni*, in „Monitor Ecclesiasticus" 110 (1985), p. 365-400.

RODRIGO Romualdo, *La figura del postulatore nella cause dei santi secondo la nuova legislazione – Diritti e doveri*, in „Monitor Ecclesiasticus" 111 (1986), p. 207-224.

S. Congregatio de Causis Sanctorum, *Normae servandae in inquisitionibus ab episcopis faciendis in causis sanctorum*, in AAS LXXV (1983), p. 396-404.

– , *Regolamneto della Sacra Congregazione per le cause dei Santi*, Roma 1983.

Sanchez y Sanchez Juan, *La nueva congregación para las causas de los santos*, in „Revista Española de Derecho Canónico“, 40 (1984), p. 493-524.

Sarno Robert, *The Diocesan Inquiries Requiried by the Legislator in the New Legislation for the Causes of the Saints*, roma 1988.

Veraja Fabijan, *La beatificazione. Storia, problemi, prospettive*, Roma 1983.

– , *Commento alla nuova Legislazione per le cause dei Santi*, Roma 1983.

DALYKINĖ RODYKLĖ

Abatas, teritorinis: gali pradėti bylą, 51.

Aktai: proceso a. rašymo būdas, 64, 70; atidarymo ir uždarymo posėdžių a., 73, 103; a. paviešinimas, 94; palaikų atpažinimo a., 127, 277.

Aktų perrašymas: žr. *Nuorašas*.

Antrasis posėdis: procesuose apie gyvenimą ir dorybes, 189; procesuose apie numanomus stebuklus, 253.

Apaštaliniai vikarai: gali pradėti kanonizacijos bylą, 51.

Apaštalinis prefektas: gali pradėti kanonizacijos bylą, 51.

Apklausos: a. tikslas, 80; kaip vyksta a., 80; ką reikia paruošti, 78; jų teisėtumo reikalavimai, 77; dalyvaujantys asmenys, 81; a. procesuose apie numanomus stebuklus, 240.

Apžiūra: kapo, 125.

Argumentai: postulatorius gali pateikti liudytojams a., 47.

Artimieji: turi pasisakyti procesuose apie numanomus stebuklus, 115.

Atidarymo posėdis: procese apie gyvenimą ir dorybes, 72; dalyvaujantys asmenys, 72; ką reikia paruošti, 73; a. p. formos pavyzdys, 183; kaip vyksta, 74; a. p. procesuose apie numanomus stebuklus, 112; a. p. paruošimas, 112; kaip vyksta, 113.

Atvaizdai: draudžiama viešai laikyti bažnyčiose ar koplyčiose dar nepaskelbtų palaimintaisiais Dievo tarnų a., 94.

Autentiškumo patvirtinimas: kas gali patvirtinti dokumentų autentiškumą, 30, 90; nuorašo a. p., 91, 117; kopijų, siunčiamų į Romą, ir parašų a. p., 118.

Baigiamasis posėdis: procesuose apie gyvenimą ir dorybes, 102; dalyvaujantys asmenys, 102; ką reikia paruošti, 103; kaip vyksta, 105; procesuose apie numanomus stebuklus, 118; formos pavyzdys, 267; pavedimuose, 119.

Beatifikacija: b. institucija, 25; b. 1917 m. kodekse, 107; b. dabartinėje teisėje, 34, 107, 108; b. reikšmė, 25.

Bylos užvedimas: postulatoriaus prašymas, 53; dokumentai, kuriuos reikia paruošti, 53; vyskupo dekretas bylai užvesti, 183.

Bylų pavadinimai: 36, 99, 197, 237.

Casus exceptus: 57.

Cenzūra: Dievo tarno raštai turi būti patikrinti cenzūros, 54, 55.

Dekretas: procesuose apie gyvenimą ir dorybes: vyskupo d. bylai užvesti, 63; tribunolui paskirti, 63; teisėjo d. įrodymams paviešinti, 66; procesuose apie stebuklus: vyskupo d. apie tribunolo paskyrimą, 149; teisėjo d. įrodymams paviešinti, 130; vyskupo d. leidžiant palaikų atpažinimą, 124.

Dievo tarnas: kada yra leidžiama naudoti šį titulą, 16.

Dokumentai: d. įteikimas tribunolui, 90; kaip reikia paruošti d., 91; d. pateikimo pavyzdžiai, 133.

Dokumentinis įrodymas: dokumentų autentiškumo reikalavimai, 91; dokumentiniai įrodymai procesuose „super miro" (apie stebuklus), 264.

Eiga, kanonizacijos bylos: procesuose „super miro" (apie stebuklą), 106.

Ekshumacija: žr. *Palaikų atpažinimas*, 123.

Ekspertai: raštams patikrinti, 53; istorinėse ir pusiau istorinėse bylose, 56; procesuose apie stebuklus: tribunolo gydytojas ekspertas, 113; gydytojų ekspertų, kurie turi apžiūrėti numanomai pagijusį asmenį, paskyrimas, 241; ekspertų pareiškimas tribunolo akivaizdoje, 117; tribunolo gydytojo paskyrimas e., 252, 257.

Ekspertizės: ekspertų procesuose apie stebuklus, 116; e. įteikimas tribunolui, 30.

Ekspertų įrodymas: 76.

Formų pavyzdžiai: apklausoms pradėti ir užbaigti, 78, 193.

Gabentojas: paskyrimas, 130; pareigos, 103, 105; g. priesaika, 226.

Garbingasis: kada yra leidžiamas šis titulas Dievo tarnui, 119.

Giriamosios kalbos: draudžiamos tų Dievo tarnų, kurie nėra paskelbti palaimintaisiais, ypač bylos užvedimo proga, 354.

Herojiškos dorybės: apibrėžimas, 42.

Ieškovas: kas gali būti ie. kanonizacijos byloje, 44.

Įrodymų paviešinimas: dekretas įrodymams paviešinti, 76; procesuose apie stebuklus, 263.

Išimtinis atvejis (Casus exceptus): 57.

Kalba: aktus reikia rašyti originalo kalba, 99; Kongregacijos leidžiamos kalbos, 85.

Kancleris: rašo aktus atidarymo posėdyje, 72, 73, 130.

Kandidatas: kas gali būti k. į kanonizuotuosius, 15.

Kanonizacija: bažnytinis k. vaidmuo, 13; k. iki V a., 17; k. V-X a., 19; k. nuo XII a. iki Urbono VIII, 22; k. nuo Urbono VIII iki 1969, 23; k. dabartinėje teisėje, 107; k. prasmė, 15; kada gali būti pradėta k. byla, 16, 41, 43.

Kanonizacijos bylos: pobūdis, 16; istorinės b., 56; klausimynai istorinėms b., 7, 176; pusiau istorinės b., 57, 74; nesenos b., 56, 58, 337, 344, 345, 356; kada galima pradėti b., 41, 43; pirmieji žingsniai, 41; b. užvedimas, 41.

Kapas: negalima daryti dar nepaskelbto palaimintuoju Dievo tarno k. po altoriumi, 20, 95.

Kas turi kompetenciją: procesams apie gyvenimą ir dorybes, 343; procesams apie numanomus stebuklus, 343, 354; palaikams atpažinti, 124; atlikti papildomą tyrimą, 121.

Klausimai pagal pareigybes: juos gali užduoti įgaliotasis teisėjas, 56, 57, 80, 81.

Klausimynai: procesams apie gyvenimą ir dorybes, 177; kas paruošia k., 68; kaip turi būti paruošti, 69; k. apie numanomą stebuklą, 111, 240, 244, 247; proceso apie gyvenimą ir dorybes k. formos pavyzdys, 157; k. senoms byloms, 347; k. procesams apie stebuklus, 240; teisingumo saugotojo k. gydytojams ekspertams, 260.

Kliūtis: bylai užvesti, 41; ką reikia daryti, norint pašalinti k., 41.

Komisija: turi būti paskirta istorijos ir archyvistikos ekspertų k., ypač senose bylose, 57; apklausos papildymo k. , 120, 121.

Kompetencijos išplėtimas: reikšmė, 51, 188; kaip jo prašoma, 51, 52.

Kompetentingas vyskupas: bylai užvesti, 51; procesui apie numanomą stebuklą vesti, 51; palaikų atpažinimo leidimui, 124; pradėti tyrimo papildymą, 120.

Kopijuotojas: žr. *Perrašinėtojas*.

Kultas: leistinas ir neleistinas, 18, 19, 24, 42; pareiškimas apie k. nebuvimą, 94.

Kurjeris: nebėra būtinas, bet gali būti paskirtas, 80.

Laiškai: vyskupo l. Kongregacijai, 130; įgaliotojo teisėjo l., 104, 271; teisingumo saugotojo l., 104, 271; procesuose apie stebuklus: įgaliotojo teisėjo l., 131, 207; teisingumo saugotojo l., 227, 233, 236.

Ligos atveju: liudytojai gali būti apklausiami savo namuose, 78.

Liudytojai: l. sąrašas, 49; kaip pristatomas l. sąrašas, 49; l. skaičius procesuose apie gyvenimą ir dorybes, 49, 115; kas gali duoti parodymus kaip liudytojas, 50; jeigu Dievo tarnas priklausė vienuoliniam institutui, didžioji dalis liudytojų turi būti ne to instituto nariai, 49, 50; l. procesuose apie stebuklus, 114; l. šaukimas, 114.

Liudytojų apklausa: kas juos turi apklausti, 114; kaip turi būti apklausiami, 115; atsakymų perrašymas, 115; l., kurie gyvena už vyskupijos ribų, apklausa, 87; l. a. procesuose „super miro“ (apie stebuklą) 114.

Liudytojų įrodymas: 76.

Liudytojų sąrašas: 140.

Magnetofonas: liudytojų parodymai gali būti įrašomi, 317.

„Nihil obstat“, Šventojo Sosto: „n. o.“ reikšmė, 60; „n. o.“ prašymas, 143; nebūtinai reikalingas proceso galiojimui, 60.

Notaras „ad casum“ (tam atvejui): atidarymo posėdžio, 73; paskyrimas, 152.

Notaras aktuaras: pareigos ir priedermės, 79, 264; n. a. paskyrimas, 153.

Nuodėmklausys: negali liudyti apie tai, ką girdėjo per išpažintį, 50, 349.

Nuorašas: kaip reikia jį padaryti, 220; n. įteikimas tribunolui, 221, 264; n. kopijos, 128; svarbiausi n. elementai, 264; n. įteikimas Kongregacijai, 207.

Palaikų atpažinimas: kada yra leidžiamas, 123; postulatoriaus prašymas, 124; dalyvaujantys asmenys, 125; kas duoda leidimą atpažinti, 124; kaip atliekamas p. a., 125; posėdžiai p. a., 277.

Parašai: kad aktai būtų galiojantys, būtinai reikalingi teisėjo, liudytojo ir teisingumo saugotojo bei notaro p., 68, 130; p. nuoraše, 213.

Pareiškimai raštu: 95, 131.

Pareiškimas: apie kulto nebuvimą, 214.

Parodymų perskaitymas: 85,243.

Paslaptis: liudytojai neprivalo užlaikyti p., nebent tai būtų labai svarbus dalykas arba teisėjas tai įsakytų, 66, 189; teisėjai prisiekia laikyti p. tik tuos dalykus, kurie galėtų pakenkti kokiam nors asmeniui, 189; tribunolo nariai ir visi, kurie dalyvauja byloje, 249.

Pataisymai: aktų p., 85.

Pavedimo laiškai: kas perduoda p. l., 88; postulatoriaus prašymas, 197; teisėjo įgaliojimų perdavimas, 198; pavedimo vykdymas, 89.

Perrašinėtojas: p. paskyrimas, 217, 261.

Postulatoriaus galios: kas suteikia g., 48, 49, 124.

Postulatorius: vaidmuo, 45; kas gali būti p., 46; p. paskyrimas, 46; p. teisės ir pareigos, 47; ar gali p. dalyvauti liudytojų apklausoje, 47; generalinio p. paskyrimas, 135; paskyrimas p. veikti vyskupijos kurijos akivaizdoje, 135; p. veikti Kongregacijos akivaizdoje, 135.

Prašymas, postulatoriaus: prašant pradėti bylą, 148; prašant pradėti procesą „super miro“ (apie stebuklą), 110; prašant palaikų atpažinimo, 124.

Priesaika: tribunolo narių p., 233; postulatoriaus p., 23; liudytojų p., 177, 189, 240, 350; gydytojų ekspertų, kurie turi apžiūrėti numanomai pagijusį asmenį, p., 258; vertėjo žodžiu p., 85; vertėjo raštu p., 99.

Procesas: p. apie gyvenimą ir dorybes, 27, 43; p. atidarymas, 71; p. apie kultą nuo neatmenamų laikų, 76; p. apie stebuklus, 106; reikalavimai, kad p. būtų galiojantis, 61, 130.

Proceso atidarymas: a. posėdis, 72; dalyvaujantys asmenys, 72; ką reikia paruošti, 73.

Proceso galiojimas: reikalavimai, kad aktai būtų pripažinti galiojančiais, 30.

Proceso kopijos: jų padarymo būdas, 93; kiek k. reikia paruošti, 97; kiek k. reikia siųsti į Romą, 99.

Raštai: postulatorius turi surinkti visus Dievo tarno r., 48; r. cenzūra, 54; kaip reikia paruošti r. įteikti tribunolui, 91.

Relikvijos: gali būti paimtos palaikų atpažinimo metu, 124; negali būti maišomos su palaimintųjų ir šventųjų r., 334, 360.

Stebuklas: apibrėžimas, 106; faktai, laikomi stebuklu, 108; išankstinis tyrimas, 108.

Sulyginimas: žr. *Sutikrinimas*.

Sutikrinimas: kaip atlikti s., 23, 24, 42, 94; s. posėdžiai, 222.

Šaukimas: teisingumo saugotojo š., 154; liudytojų š., 80, 156.

Šventieji: pavyzdžiai ir užtarėjai, 14, 17.

Šventumo garsas: apibrėžimas, 41; šventumo g. elementai, 19.

Teisėjas, įgaliotasis: kas gali būti paskirtas t., 95, 100; teisėjo tyrėjo arba įgaliotojo t. figūra, 89; t. kompetencijos, 95, 106; kaip turi apklausti liudytojus, 131, 154; įgaliotojo t. paskyrimas, 151.

Teisingumo saugotojas: t. s. užduotis, 66; t. s. turi visada būti kviečiamas, 66; t. s. turi būti kunigas, 67; t. s. pareigos, 66; t. s. paskyrimas, 64, 152.

Tyrimas, pirminis: pirminis t. prieš užvedant bylą, 53; numanomiems stebuklams atrinkti, 108.

Tyrimo papildymas: kada jis yra reikalingas, 120; kas jo gali reikalauti, 120; kompetenciją turintis forumas, 121; kai reikia atlikti, 122.

Tribunolas: t. sudarymas procesuose apie gyvenimą ir dorybes, 30; t. nariai, 29; t. sudarymo dekretas, 149; procesuose apie stebuklus, 111; atpažįstant palaikus, 124.

Tribunolo posėdžiai: žr. *Apklausos*.

Urbonas VIII: dekretai apie kultą, 23, 24, 42, 94.

Uždarymo aktas: procesuose apie gyvenimą ir dorybes, 235; procesuose apie stebuklus, 267, 270.

Užrašas: u. ant dėžės, kurioje saugomi proceso aktų originalai, 237, 274; u. ant dėžės, kur sudedami nuorašai, siunčiami į Romą, 103, 269.

Vertėjas žodžiu: 79, 298.

Vertimas: kada reikia išversti aktus, 85, 99.

Vicepostulatorius: paskyrimas, 139.

Vieta: atidarymo posėdžio šventimo v., 113; uždarymo posėdžio v., 105; apklausų v., 77, 78.

Vokas: išorinis užrašas ant v. su teisėjo ir teisingumo saugotojo laiškais, 227, 236, 267.

TURINYS

PRATARMĖ ITALIŠKAM LEIDIMUI 7
Šiaulių vyskupo Eugenijaus Bartulio žodis knygos „Kanonizacijos proceso vadovas“ skaitytojams 10
SUTRUMPINIMAI 12
ĮVADAS 13
I. KANONIZACIJOS VAIDMUO BAŽNYČIOJE 13
II. KANONIZACIJOS BYLOS BĖGANT AMŽIAMS 16
1. Kanonizacija iki V amžiaus 17
2. Kanonizacija nuo V iki X amžiaus 19
3. Teisė kanonizuoti išimtinai priklauso popiežiui 20
4. Nuo XII a. iki Urbono VIII 22
5. Nuo Urbono VIII (1625) iki Motu proprio „Sanctitas Clarior“ . 23
6. Beatifikacijos institucija 25
7. 1917 m. kodeksas 26
8. „Sanctitas Clarior“ 27
III. NAUJASIS TEISYNAS APIE ŠVENTŲJŲ BYLAS 28
1. Diecezinis tyrimas kanonizacijos bylose 29
2. Diecezinio tyrimo pobūdis 29
3. Kanonizacijos proceso pobūdis 31
4. Beatifikacija dabartinėje teisėje 34
5. Bylų pavadinimas 36

PIRMOJI DALIS. BYLOS UŽVEDIMAS IR ĮVAIRIŲ BYLŲ TYRIMAS 39

I SKYRIUS. PIRMIEJI ŽINGSNIAI KANONIZACIJOS BYLAI UŽVESTI 41
1. Kas gali būti pasiūlytas į kanonizuotuosius 41
a. Šventumo garsas 41
b. Herojiškas dorybių praktikavimas 42
c. Neįveikiama kliūtis 42
2. Kada galima pradėti bylą 43
3. Ieškovas 44
4. Pirmieji reikalingi žingsniai 44
5. Postulatorius 45
6. Kas gali būti postulatoriumi 46
7. Postulatoriaus skyrimas 46
8. Postulatoriaus teisės ir pareigos 47
9. Liudytojų sąrašas 49
a. Liudytojų skaičius 49
b. Kas gali būti liudytoju 50
10. Prašymas kompetentingam vyskupui 50
11. Kompetentingas vyskupas 51

II SKYRIUS. PIRMINIS TYRIMAS, KURĮ ATLIEKA VYSKUPAS 53
1. Reikalavimai, kad būtų galima užvesti bylą 53
2. Pareiga pasikonsultuoti su vyskupais 53
3. Postulatoriaus prašymo paviešinimas 54
4. Paskelbtų raštų cenzūra 54
5. Ekspertų paskyrimas 56
a. Senos arba istorinės bylos 56
b. Pusiau istorinės arba mišrios bylos 57
c. Nesenos bylos 58
6. Ką reikia daryti, jeigu yra sunki kliūtis 59
7. Šventojo Sosto „Nihil obstat“ 60
8. „Nihil obstat“ reikšmė 60

III SKYRIUS. BYLOS UŽVEDIMAS. TRIBUNOLO SUDARYMAS. KLAUSIMYNŲ PARENGIMAS 62
1. Bylos užvedimas 63
2. Tribunolo sudarymas 64
3. Tribunolo nariai 65
a. Teisėjas tyrėjas 65
b. Teisingumo saugotojas 66
c. Notaras 67
4. Klausimynų parengimas 68
5. Kaip turi būti parengti klausimynai 69

IV SKYRIUS. PROCESO ATIDARYMAS 71
1. Kas yra proceso atidarymas 71
2. Atidarymo posėdis 72
a. Asmenys, kurie dalyvauja atidarymo posėdyje 72
b. Ką reikia paruošti 73
3. Posėdžio eiga 74

V SKYRIUS. ĮRODYMAI 76
1. Kanonizacijos procesuose pripažįstami įrodymai 76
2. Teismo posėdžiai 77
3. Vieta, kur vyksta posėdžiai 78
4. Ką reikia paruošti posėdžiams skirtoje vietoje 79
5. Asmenys, kurie dalyvauja posėdžiuose 79

VI SKYRIUS. LIUDYTOJŲ APKLAUSA 80
1. Liudytojų šaukimas 80
2. Kas turi apklausti liudytojus 81
3. Kaip turi būti apklausiami liudytojai 81
4. Kas suformuluoja parodymus 83
5. Atsakymų užrašymas 83
6. Kalba, kuria reikia užrašyti parodymus. Vertėjo paskyrimas .. 85
7. Parodymų perskaitymas 85

8. Rašytiniai liudijimai ... 86
9. Liudytojų parodymai raštu ... 86
10. Už diecezijos ribų gyvenančių liudytojų apklausa ... 87
11. Pavedimo atlikti tyrimą laiškai ... 88

VII SKYRIUS. DOKUMENTINIAI ĮRODYMAI ... 90
1. Kas ir kada įteikia raštus ir dokumentus tribunolui ... 90
2. Teisiniai dokumentų autentiškumo reikalavimai ... 91
3. Kaip reikia pateikti raštus ir dokumentus ... 91
4. Dokumentinių įrodymų priėmimas ... 92

VIII SKYRIUS. PAREIŠKIMAS APIE KULTO NEBUVIMĄ. PROCESO AKTŲ PAVIEŠINIMAS ... 94
1. Pareiškimas apie kulto nebuvimą ... 94
2. Proceso aktų paviešinimas ... 95

IX SKYRIUS. PROCESO KOPIJŲ PARUOŠIMAS ... 97
1. Aktų eilės tvarka ... 97
2. Perrašinėtojo paskyrimas ... 98
3. Kaip perrašinėjami originalai ... 98
4. Perrašytų aktų įteikimas ir jų sutikrinimas su originalais ... 100
5. Sutikrintų raštų kopijos ... 101

X SKYRIUS. BAIGIAMASIS POSĖDIS ... 102
1. Asmenys, dalyvaujantys posėdyje ... 102
2. Posėdžio aktų parengimas ... 103
3. Kiti dalykai, kuriuos reikia paruošti ... 104
4. Posėdžio šventimas ... 105

XI SKYRIUS. PROCESAI APIE STEBUKLUS ... 106
1. Stebuklo apibrėžimas ... 106
2. Stebuklai beatifikacijos ir kanonizacijos bylose ... 107
3. Numanomų stebuklų atrinkimas ... 108
4. Pirminis tyrimas ... 108
5. Postulatoriaus prašymas ... 110
6. Kompetentinga vyresnybė ... 110
7. Tribunolo paskyrimas ... 111
8. Klausimynų parengimas ... 111
9. Proceso atidarymo posėdis ... 112
   a. Protokolų parengimas ... 112
   b. Posėdžio šventimas ... 113
10. Ekspertų paskyrimas ... 113
11. Įrodymai ... 114
   a. Liudytojų apklausa ... 114
   b. Dokumentiniai įrodymai ... 116
   c. Ekspertizių įrodymai ... 116
   d. Ekspertų pranešimo įteikimas ir priėmimas ... 117

12. Proceso paviešinimas ... 117
13. Proceso perrašymas ir kopijų autentiškumo patvirtinimas ... 117
14. Baigiamasis posėdis ... 118
15. Proceso kopijų įteikimas Kongregacijai ... 119

XII SKYRIUS. TYRIMO PAPILDYMAI ... 120
1. Kada yra reikalingas tyrimo papildymas ... 120
2. Kas gali pareikalauti tyrimo papildymo ... 120
3. Papildymo objektas ... 121
4. Kompetentinga vyresnybė ... 121
5. Ką ir kaip reikia daryti ... 122

XIII SKYRIUS. DIEVO TARNO PALAIKŲ EKSHUMACIJA IR ATPAŽINIMAS ... 123
1. Kada yra leidžiama ekshumacija ... 123
2. Kompetentinga vyresnybė ... 124
3. Postulatoriaus prašymas ir tribunolo sudarymas ... 124
4. Ką reikia paruošti ... 125
5. Dalyvaujantys asmenys ... 125
6. Kaip atliekamas atpažinimas ... 125

EPILOGAS ... 128
1. Kanonizacijos bylos kelias ... 128
2. Esminiai dalykai vykdant procesą ... 130
3. Svarbiausi dalykai kopijose, skirtose Romai ... 130
4. Proceso apie numanomą stebuklą eiga ... 131
5. Ekshumacija ir žemiškųjų palaikų atpažinimas ... 132

ANTROJI DALIS. ĮVAIRIŲ PROCESŲ DOKUMENTŲ PAVYZDŽIAI ... 133

I. PROCESO APIE GYVENIMĄ, DORYBES IR ŠVENTUMO GARSĄ DOKUMENTŲ PAVYZDŽIAI ... 135
1. Postulatoriaus paskyrimas ... 135
   a. Generalinio postulatoriaus paskyrimas ... 136
   b. Šventųjų skelbimo kongregacijos postulatoriaus paskyrimas ... 137
   c. Vyskupijos kurijos ir Šventųjų skelbimo kongregacijos postulatoriaus paskyrimas ... 138
2. Vicepostulatoriaus paskyrimas ... 139
3. Liudytojų sąrašas ... 140
4. Postulatoriaus raštas, prašant užvesti bylą ... 141
5. Vyskupo laiškas Kongregacijai, prašant „Nihil obstat“ ... 143
6. Postulatoriaus prašymas, kad Kongregacija išplėstų vyskupui kompetenciją ... 145
7. Istorijos ir archyvistikos ekspertų komisijos skyrimas ... 147
8. Bylos užvedimo dekretas ... 148

9. Bylos užvedimo ir tribunolo paskyrimo dekretas 149
a. Įgaliotojo teisėjo paskyrimas 151
b. Teisingumo saugotojo paskyrimas 152
c. Pirmojo posėdžio notaro paskyrimas 152
d. Notaro aktuaro paskyrimas 153
10. Šaukimas į teismą teisingumo saugotojui 154
11. Šaukimas į teismą liudytojui 156
12 a. Teisingumo saugotojo klausimynai liudytojams 157
12 b. Teisingumo saugotojo klausimynai liudytojams istorinėje byloje 176
13. Atidarymo posėdis 183
14. II posėdis 189
15. Posėdžio pradžios ir pabaigos dokumentų formos 193
16. Liudytojų apklausa pagal įgaliojimų perleidimo raštą 197
17. Apklausos vykdymas gavus įgaliojimų perleidimo raštą 200
18. Dokumentų pateikimo pavyzdžiai 209
19. Dokumentinių įrodymų įteikimas 212
20. Pareiškimas apie kulto nebuvimą 214
21. Proceso aktų paviešinimas 216
22. Postulatoriaus prašymas 216
23. Perrašinėtojo paskyrimas 217
24. Nuorašo antraštė 220
25. Perrašinėtojo padaryto nuorašo įteikimas 221
26. Sutikrinimo posėdžiai 222
27. Baigiamasis posėdis 226
28. Užrašas ant dėžės ar dėžių, į kurias sudedamos proceso aktų kopijos 229
29. Vyskupo laiškas Kongregacijai 230
30. Įgaliotojo teisėjo laiškas Kongregacijai 231
31. Teisingumo saugotojo laiškas Kongregacijai 233
32. Uždarymo aktas 235
33. Užrašas ant voko su laiškais 236
34. Užrašas ant dėžės, kurioje yra originalai ir kurią reikia saugoti vyskupijos kurijoje 237

II. PROCESŲ APIE NUMANOMUS STEBUKLUS DOKUMENTŲ PAVYZDŽIAI 237
35. Postulatoriaus prašymas vyskupui 237
36. Vyskupo dekretas dėl tribunolo sudarymo 239
37. Klausimynai liudytojams 240
38. Atidarymo posėdis 249
39. Teismo eksperto paskyrimas 252
40. II posėdis 253
41. Gydytojų ekspertų, kurie turi apžiūrėti stebuklingai išgijusį asmenį, paskyrimas 257
42. Ekspertų priesaika 258

43. Teisingumo saugotojo klausimynas ekspertams 260
44. Posėdis ekspertų išvadoms priimti ir perrašinėtojui paskirti 261
45. Proceso aktų paviešinimo dekretas 263
46. Nuorašo antraštė 264
47. Nuorašo įteikimas ir sutikrinimas 264
48. Baigiamasis posėdis 267
49. Užrašas ant dėžės, kurioje yra patvirtintos proceso kopijos, siunčiamos Romą 269
50. „Instrumentum clausurae“ (Uždarymo aktas) 270
51. Įgaliotojo teisėjo laiškas Kongregacijai 272
52. Teisingumo saugotojo laiškas Kongregacijai 273
53. Užrašas ant voko su laiškais ir „instrumentum clausurae“ 274
54. Užrašas ant segtuvo arba dėžės, kurioje yra aktų originalai .. 274

III. PALAIKŲ ATPAŽINIMO DOKUMENTŲ PAVYZDŽIAI 275
55. Suinteresuoto asmens arba postulatoriaus prašymas 275
56. Vyskupo dekretas 276
57. Dievo tarno palaikų atpažinimo ir perkėlimo posėdžiai 277
58. Aktas, kuris įdedamas į karstą su palaikais 282

I PRIEDAS. PAGRINDINIAI KANONAI, TAIKYTINI KANONIZACIJOS PROCESAMS 285
II PRIEDAS. NAUJI TEISĖS AKTAI ŠVENTŲJŲ BYLOMS 327
A) Apaštališkoji konstitucija „Divinus Perfectionis Magister“ 327
B) Šventųjų skelbimo kongregacijos taisyklės 341
C) Bendrasis dekretas 356
III PRIEDAS. ŠVENTŲJŲ SKELBIMO KONGREGACIJOS REGLAMENTAS 359
BIBLIOGRAFIJA 373
DALYKINĖ RODYKLĖ 379
IV PRIEDAS 390
Šiaulių vyskupo prašymas autoriui dėl leidimo versti ir spausdinti Romualdo Rodrigo, O.A.R. knygą „MANUALE PER ISTRUIRE I PROCESSI DI CANONIZZAZIONE“ lietuvių kalba 390
Atnaujintųjų augustiniečių ordino generalinio prioro Br. Miguel Miró Miró autorinis leidimas versti ir spausdinti knygą „MANUALE PER ISTRUIRE I PROCESSI DI CANONIZZAZIONE“ lietuvių kalba 395

IV PRIEDAS

Šiaulių vyskupo prašymas autoriui dėl leidimo versti ir spausdinti Romualdo Rodrigo, O.A.R. knygą „MANUALE PER ISTRUIRE I PROCESSI DI CANONIZZAZIONE“ lietuvių kalba

ŠIAULIŲ VYSKUPIJOS KURIJA
Tilžės g. 186, LT-76294 Šiauliai, Lietuva
tel. (41) 521110; faks. (41) 521114;
el. p. siauliukurija@gmail.com http://siauliuvyskupija.lt/

Priore Generale: P. *Miguel MIRÓ MIRÓ*
Curia Generalizia degli Agostiniani Recolletti
Viale dell'Astronomia 27
Casella Postale 10760
00144 Roma RM
Italia
http://www.agustinosrecoletos.com/

Šiauliai,
2019 Viešpaties metais
kovo 15 d.
Nr. 0016/19

PRAŠYMAS

Garbė Jėzui Kristui!

Didžiai gerbiamas Tėve Generole Miguel Miró Miró,

Jeigu iš Jūsų pusės nebūtų jokių kliūčių, nuolankiai prašau Jus leisti spausdinti lietuvių kalba ir publikuoti Šiaulių vyskupijos tinklalapyje Romualdo Rodrigo, O.A.R. knygą „MANUALE PER ISTRUIRE I PROCESSI CANONIZZAZIONE“ Šiaulių vyskupijos beatifikacijos ir kanonizacijos bylų vedimo reikmėms.

Romualdo Rodrigo, O.A.R.
Avvocato della Rota e delle Cause dei Santi
MANUALE PER ISTRUIRE I PROCESSI DI CANONIZZATIONE
© 1991 Institutum Historicum Augustianorum Recollectorum
Per ordinazioni rivolgersi a: PP. Agostiniani Recollecti.
Via Sistina 11. 00187 - Roma
Telf. 488. 11. 73.
Litograf sri – TODI – Tel. (075) 8847093

Po 50 metų sovietinės okupacijos Lietuvoje šia tema nėra nei vienos knygos, nei vieno metodinio vadovėlio, kaip dirbti. 2005-aisiais metais į mūsų rankas pateko Romualdo Rodrigo, O.A.R. knyga „MANUALE PER ISTRUIRE I PROCESSI DI CANONIZZAZIONE“. Esant reikalui iš italų kalbos į lietuvių kalbą mes vertėme iš šios knygos tuo momentu mums reikalingą temą dalimis iki šių 2019 metų. Šiuo metu matome, kad užbaigus nedidelį šios knygos dar neišverstą likutį į lietuvių kalbą ir sukomplektavus visas vertimo dalis, galime turėti visą išverstą Romualdo Rodrigo, O.A.R. „Manuale per istruire i processi di canonizzazione“ knygą

lietuvių kalba. Taip neįprastai naudojomės šia knyga beveik 14 metų, t. y. 2005–2019.

Jums sutikus ir leidus, dabar galėtume taip mums reikalingą šią knygą spausdinti savo reikmėms ruošiant bylas Šventųjų bylų kongregacijai ar publikuoti Šiaulių vyskupijos tinklalapyje, kad Dievo garbei ir Jo Dievo tarnų išaukštinimui galėtų naudotis tie, kurie dirba šį darbą. Šia tema tokio turinio knyga būtų pirmoji Lietuvoje.

Kadangi vyskupija, kuriai mane Dievas skyrė vadovauti, nėra turtinga, drįstu Jūsų prašyti, jei galite, leisti Jūsų leidimu naudotis nemokamai, kaip Jūsų dovana Šiaulių vyskupijai. O mes melsimės už Jus, Tėve Generole Miguel Miró Miró, už knygos „MANUALE PER ISTRUIRE I PROCESSI DI CANONIZZAZIONE“ autorių Tėvą Romualdo Rodrigo ir Jūsų vienuolinį augustiniškąjį ordiną L'Ordine degli agostiniani recolletti (Ordo Augustinianorum Recollectorum).

Baigdamas linkiu Jums ir visiems Jūsų ordino nariams gausių šios gavėnios vaisių, Viešpaties meilės Artumo ir didžio Prisikėlimo džiaugsmo širdyje. Telaimina Jus Dievas!

Laimindamas Jus ir Jūsų ordiną, tikiuosi gauti iš Jūsų palankų atsakymą.

Su Dievu

Jums Tėve Generole
palankiausias Viešpatyje
[parašas ir antspaudas]
Eugenijus Bartulis, Šiaulių vyskupas

VERTIMAS Į ITALŲ KALBĄ
Tradotto dalla linqua lituana

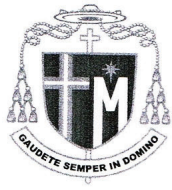

EPISCOPUS ŠIAULIENSIS

Priore Generale: P. *Miguel MIRÓ MIRÓ*
Curia Generalizia degli Agostiniani Recolletti
Viale dell'Astronomia 27
Casella Postale 10760
00144 Roma RM
Italia
http://www.agustinosrecoletos.com/

Siauliai,
il 15 marzo
A.D. 2019
N° 0016/19

DOMANDA

Sia lodato Gesù Cristo!

Reverendissimo Priore Generale Miguel Miró Miró,

se non ci fossero ostacoli da parte Sua, La chiedo umilmente di dare il Suo permesso di stampare in lituano e di pubblicare nel sito web della Diocesi di Siauliai il libro di Romualdo Rodrigo O.A.R. "Manuale per istruire i processi di canonizzazione" per le esigenze della conduzione delle cause di beatificazione e canonizzazione nella Diocesi di Siauliai.

Romualdo Rodrigo, O.A.R.

Avvocato della Rota e delle Cause dei Santi

MANUALE PER ISTRUIRE I PROCESSI DI CANONIZZATIONE

© 1991 Institutum Historicum Augustianorum Recollectorum

Per ordinazioni rivolgersi a: PP. Agostiniani Recollecti.

Via Sistina 11. 00187 - Roma

Telf. 488. 11. 73.

Litograf sri – TODI – Tel. (075) 8847093

Dopo 50 anni di occupazione sovietica in Lituania, non esiste neanche un libro o un manuale metodologico che tratti questo argomento su come lavorare. Nel 2005 è arrivato nelle nostre mani il libro di Romualdo Rodrigo, O.A.R. "Manuale per istruire i processi di canonizzazione".

Tilžės g. 186, LT-76294 ŠIAULIAI (LITHUANIA) Phone + 370 41 52 11 10, fax. + 370 41 52 11 14, email: siauliukurija@gmail.com

All'occorrenza, fino al 2019 noi abbiamo tradotto dall'italiano verso il lituano le parti dell'argomento contenuto in questo libro che ci era necessario in quel momento. Attualmente vediamo che, dopo aver completato la traduzione verso il lituano di una piccola parte di questo libro e dopo aver raccolto tutte le parti della traduzione, possiamo avere una traduzione completa in lituano del libro di Romualdo Rodrigo, O.A.R. "Manuale per istruire i processi di canonizzazione". Così abbiamo utilizzato questo libro in modo insolito per quasi 14 anni, vale a dire negli anni 2005-2019.

Con il Suo consenso e permesso ora potremmo stampare questo libro così necessario per le nostre esigenze nell'istruire i processi per la Congregazione delle Cause dei Santi o pubblicarlo sul sito web della Diocesi di Siauliai, in modo che coloro che lavorano in questo campo possano usarlo per la gloria di Dio e l'esaltazione dei Suoi Servi. Il libro che affronta questo argomento sarebbe il primo in Lituania.

Siccome la Diocesi alla cui guida mi ha preposto Dio non è ricca, oso chiederle, se può, di dare il Suo permesso a titolo gratuito, come dono alla Diocesi di Siauliai. E noi pregheremo per Lei, Priore Generale Miguel Miró Miró, per il Padre Romualdo Rodrigo, autore del libro "Manuale per istruire i processi di canonizzazione" e per il Vostro Ordine degli agostiniani - l'*Ordine degli agostiniani recolletti* (Ordo Augustinianorum Recollectorum).

In conclusione, auguro a Lei e a tutti i membri del Vostro Ordine una moltitudine di frutti di questa Quaresima, la vicinanza dell'amore del Signore e una grande gioia della Risurrezione nel cuore. Dio Vi benedica!

Benedicendo Lei e il Suo ordine, spero di ricevere da Lei una favorevole risposta.

Addio

Il più benevolo nel Signore
verso Lei, Priore Generale,

Eugenijus Bartulis,
Vescovo di Siauliai

Atnaujintųjų augustiniečių ordino generalinio prioro Br. Miguel Miró Miró autorinis leidimas versti ir spausdinti knygą „MANUALE PER ISTRUIRE I PROCESSI DI CANONIZZAZIONE“ lietuvių kalba

agustinos recoletos | CURIA GENERAL

www.agustinosrecoletos.com
curiageneral@oar.it

Prot. CG 52/2019

Eccellenza:

Nel porgere alla Vostra Eccellenza il mio cordiale saluto nel Signore prego anche per il Vostro bene e quello della Vostra Diocesi.

Sono stato molto lieto di ricevere la Vostra gentile lettera dello scorso 15 marzo dove Sua Eccellenza mi chiede il permesso di stampare in lituano e di pubblicare sul sito web della Diocesi di Siauliai il libro di P. Romualdo RODRIGO, OAR, "Manuale per istruire i processi di canonizzazione", pubblicato dall'Institutum Historicum Augustinanorum Recollectorrum nel 1991.

Da parte del nostro Ordine non c'è alcuna difficoltà perché Sua Eccellenza possa procedere alla stampa del suddetto libro in lituano e alla sua pubblicazione sul sito web della sua diocesi. È invece un motivo per ringraziare Iddio che il lavoro sui processi di canonizzazione di un religioso esperto e instancabile come P. Romualdo RODRIGO continua a dare frutti anche oggi. Allo stesso modo, concedo gratuitamente il permesso richiesto da Sua Eccellenza, come contributo del nostro Ordine degli Agostiniani Recolletti alla Diocesi di Siauliai. Soltanto Vi chiedo di inviarci tre copie del libro, una volta stampato, alla Curia generale dell'Ordine, da conservare nel nostro Archivio Generale.

Desidero finalmente ringraziare Sua Eccellenza per la Vostra fiducia nell'opera di padre Romualdo RODRIGO. Siate certi che lui, ormai anziano e ritirato da ogni attività di ricerca giuridica, sarà felice che i suoi sforzi nel campo dei processi di canonizzazione continueranno ad aiutare chi ne ha bisogno.

S.E.R. MONS. EUGENIJUS BARTULIS
VESCOVO DI SIAULIAI
SIAULIAI (LITHUANIA)

Infine, chiedo a Vostra Eccellenza di tenere a mente nella Vostra preghiera il nostro Ordine degli Agostiniani Recolletti, affinché possiamo essere fedeli a ciò che la Chiesa ci chiede oggi.

Che il Signore Vi benedica abbondantemente. Colgo anche l'occasione per augurare all'Eccellenza Vostra una felice e santa Pasqua.

In Cristo,

Roma, 16 aprile 2019.

Fr. Miguel Miró Miró
Priore generale

Fr. Juan Pablo Martínez Pelácz
Secretario generale OAR.

VERTIMAS Į LIETUVIŲ KALBĄ

Jo Ekscelencijai Eugenijui Bartuliui,
Šiaulių vyskupui,
Šiauliai (Lietuva)

www.agustinosrecolectos.com
curiageneral@oar.it

Prot. CG 52/2019

Jūsų Ekscelencija,

Nuoširdžiai sveikindamas Viešpatyje Jūsų Ekscelenciją, meldžiuosi už Jus ir už Jūsų vyskupijos gerovę.

Man buvo didelis džiaugsmas gauti Jūsų mielą laišką, rašytą kovo 15 d., kuriuo Jūs, Ekscelencija, prašote leidimo išspausdinti lietuvių kalba ir paskelbti Šiaulių vyskupijos internetiniame puslapyje t. Romualdo Rodrigo, O.A.R knygą „MANUALE PER ISTRUIRE I PROCESSI CANONIZZAZIONE“, išleistą 1991 m. Atnaujintųjų augustiniečių istorijos instituto (Institutum Historicum Augustinianorum Recollectarum).

Iš mūsų Ordino pusės nėra jokios kliūties, kad Jūs, Ekscelencija, galėtumėte pasirūpinti minėtos knygos išleidimu ir paskelbimu savo vyskupijos internetiniame puslapyje. Priešingai, mums tai yra proga padėkoti Dievui, kad nepailstančio ir patyrusio vienuolio t. Romualdo Rodrigo darbas, susijęs su kanonizacijos procesais, ir šiandien neša vaisius. Tuo pačiu dovanai suteikiu Jūsų prašomą leidimą, kaip mūsų, Atnaujintųjų augustiniečių ordino, įnašą Šiaulių vyskupijai. Jūsų prašau atsiųsti mums, Ordino generalinei kurijai, tris knygos egzempliorius, kai ji bus išspausdinta, kad galėtume juos saugoti savo generaliniame archyve.

Taip pat noriu padėkoti Jūsų Ekscelencijai už pasitikėjimą t. Romualdo Rodrigo darbu. Būkite tikri, kad jis, dabar jau garbingo amžiaus ir pasitraukęs iš bet kokios juridinės veiklos, džiaugsis, kad jo įdėtos pastangos kanonizacijos procesų srityje ir toliau yra pagalba tiems, kam jos reikia.

Baigdamas prašau Jūsų Ekscelencijos maldoje prisiminti mūsų Atnaujintųjų augustiniečių ordiną, kad būtume ištikimi tam, ko Bažnyčia šiandien prašo iš mūsų.

Telaimina Jus Visagalis Viešpats. Naudodamasis proga linkiu Jūsų Ekscelencijai džiugių šventų Velykų.

Kristuje,

Roma, 2019 m. balandžio 16 d.

(Parašas)
Br. Miguel Miró Miró,
generalinis prioras

(Antspaudas)

(Parašas)
Br. Juan Pablo Martínez Peláez,
generalinis sekretorius

Romualdo Rodrigo, O. A. R.

KANONIZACIJOS PROCESO VADOVAS / Romualdo Rodrigo, O. A. R. – Šiauliai: K. J. Vasiliausko leidykla *Lucilijus*, 2022. – 400 p.

Šis praktinis vadovas – pirmoji lietuvių kalba išleista knyga, skirta Dievo tarnų beatifikacijos ir kanonizacijos procesinėms byloms rengti. Leidinyje, kuris remiasi naujuoju teisynu, pateiktas tikslesnis klausimyno istorinėms byloms pavyzdys, Šventųjų skelbimo kongregacijos Reglamentas, išsamios bibliografinės nuorodos, abėcėlinė dalykinė rodyklė. Dviejuose prieduose skelbiami kanonai, kuriuos reikia taikyti kanonizacijos byloms, ir specifiniai teisės reikalavimai, susiję su šiomis bylomis.

ISBN 978-9955-32-576-5

KANONIZACIJOS PROCESO VADOVAS

Redaktorė *Rūta Bukelskytė-Jurkaitienė*
Maketuotoja *Jūratė Šimkienė*

2022-09-02. 34 leidyb. apsk. l. Tiražas 50 egz. Reg. Nr. 22-1164.
Išleido K. J. Vasiliausko leidykla LUCILIJUS, http://leidyklalucilijus.lt/
Stoties g. 5-6, LT-77156 Šiauliai.
El. paštas lucilijus.uzsakymams@gmail.com, tel. (8 41) 42 18 57.

ISBN 978-9955-32-576-5